

АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ
ПУБЛІКАЦІЙ ІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ
РОБОТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2020 РІК

Міністерство освіти і науки України
Сумська обласна рада
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти

*Анотований каталог
публікацій із інноваційної освітньої діяльності
та експериментальної роботи педагогічних працівників
Сумської області
за 2020 рік*

*Рекомендовано до друку та практичного використання
вченою радою Комунального закладу Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
(протокол від 31.03.2021 року № 03)*

Рецензенти:

- С. М. Грицай** проректор з наукової роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту;
- Н. М. Зленко** доцент кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, кандидат філософських наук, доцент.

Укладачі:

- Т. О. Пономаренко** завідувач науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, кандидат філософських наук;
- О. В. Борисова** провідний фахівець науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;
- І. М. Абрамітова** провідний фахівець науково-видавничого відділу Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Анотований каталог публікацій із інноваційної освітньої діяльності та експериментальної роботи педагогічних працівників Сумської області за 2020 рік / уклад. : Т. О. Пономаренко, О. В. Борисова, І. М. Абрамітова. Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2021. 244 с.

В анотованому каталозі узагальнено публікації педагогічних працівників Сумської області, теми яких охоплюють актуальні питання розвитку сучасної педагогічної освіти, розкривають особливості наукової, методичної роботи закладів та висвітлюють результати інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у навчальних закладах області.

Анотований каталог складено з метою поширення інформації про публікації педагогічних працівників Сумської області із інноваційної освітньої діяльності, експериментальної роботи та ефективного використання інноваційних ідей в педагогічній діяльності. Каталог буде корисним для педагогічних, науково-педагогічних працівників та студентів педагогічних закладів вищої освіти. Матеріали розраховані на широке коло читачів.

ЗМІСТ

1. Природничі науки	4
1.1. Фізика та астрономія	4
1.2. Математика	9
1.3. STEM-освіта	27
1.4. Комп'ютерні науки та інформаційні технології	29
1.5. Хімія	33
1.6. Біологія	37
1.7. Природознавство	51
1.8. Основи здоров'я	55
1.9. Я досліджую світ	59
1.10. Екологія	69
1.11. Географія	71
2. Гуманітарні науки	79
2.1. Українська мова та література	79
2.2. Зарубіжна література	112
2.3. Іноземна мова	122
2.4. Історія	139
2.5. Національно-патріотичне виховання	150
2.6. Мистецтво	151
3. Соціальні та поведінкові науки	158
3.1. Економіка	158
3.2. Правознавство	158
3.3. Психологія	159
4. Освітні/педагогічні науки	164
4.1. Дошкільна освіта	164
4.2. Початкова освіта	181
4.3. Спеціальна (інклюзивна) освіта	192
4.4. Фізична культура і спорт	196
4.5. Трудове навчання	203
5. Інтегровані уроки	210
6. Виховна та позакласна робота	213
7. Позашкільна освіта	234
8. На допомогу вчителю	236

1. Природничі науки

1.1. Фізика та астрономія

1. Андрієвська К. С. Розвиток логічного мислення на уроках фізики. *Історія науки – майбутньому вчителю 2020* : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Умань, 15-16 квітня 2020 року). Умань : Візаві, 2020. С. 121–123.

Анотація. У статті розглянуто розвиток логічного мислення в учнів основної школи на уроках фізики. Зазначено, що проблема формування та розвитку логічного мислення серед учнів основної школи широко представлена з точки зору педагогічної психології та методології базової освіти у загальних дослідженнях.

2. Артюшенко О. М. Вологість повітря, її вимірювання. Точка роси. *Фізика у школах України*. 2020. № 5-6 (березень). С. 23–29.

Анотація. У публікації подано розробку показового уроку в 10 класі, що супроводжується презентацією. Робота містить різні методи сприймання інформації від практики до теорії, що розвиває екологічні, інформаційно-комунікаційні компетентності учнів. На прикладах показано використання методу «Кубування», мозкового штурму. Стаття буде корисною для вчителів фізики, географії, учнів.

3. Артюшенко О. М. Закони збереження у механіці : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zakoni-zberezenna-v-mehanici-371004.html>.

Анотація. У публікації подано розробку показового уроку в 10 класі, супроводжується презентацією. Форма проведення: урок-подорож з елементами STEM. Кожен фрагмент уроку підкріплений демонстрацією, заздалегідь виконаною моделлю (сегнетове колесо), дослідом тощо, що розвиває практичні, підприємницькі, інформаційно-комунікаційні компетентності учнів. Показано методи підготовки учнів до ЗНО, наведено приклади застосування законів збереження в техніці, промисловості, сільському господарстві, спорті тощо. Розробка буде корисною для вчителів фізики та інших дисциплін, учнів.

4. Бариба Л. П. Інформаційно-комунікаційні технології та медіа на уроках фізики : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/informacijno-komunikacijni-tehnologii-ta-media-na-urokah-fiziki-218455.html>.

Анотація. Запропонована розробка майстер-класу «ІКТ та медіа на уроках фізики» з проведенням практичної частини - спосіб довести, що фізика - проста і дуже цікава наука. Формат майстер-класу дає змогу продемонструвати на практиці окремі програмні засоби, що застосовують у щоденній педагогічній діяльності.

5. Белобров О. В. Навчальний фізичний практикум як дієвий засіб підготовки майбутнього фахівця. *Методична скарбничка педагога*. Старобільськ, 2020. С. 237–239.

Анотація. У статті розглядається навчальний фізичний практикум як важлива складова підготовки майбутніх учителів фізики. При цьому зроблено вагомий методичний пропозиційний внесок доцільності запровадження індивідуальних навчальних завдань експериментального, теоретичного і дослідницького характеру, котрі дають можливість майбутнім учителям фізики одержувати важливі методичні висновки на основі активної самостійної діяльності.

6. Борщ В. М. Матеріали для перевірки знань учнів з фізики. 7-9 класи. *Фізика в школах України*. 2020. № 9-10 (397-398). С. 4–11.

Анотація. Це інструментарій, що дає можливість вчителю виявити рівень засвоєння учнями програмного матеріалу, а також їх уміння аналізувати вивчені фізичні явища, зіставляти факти і робити на їхній основі відповідні висновки. Ці матеріали можна використовувати на уроках різних типів (в тому числі і під час дистанційного навчання), а також у позакласній роботі та на факультативних заняттях.

7. Бузовський М. І. Формування природничо-наукової компетентності учнів на уроках фізики : стаття. 2020. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-prirodnicho-naukovo-kompetentnosti-uchniv-na-urokah-fiziki-144703.html#>.

Анотація. Розроблення принципів добору і формування змісту навчання фізики в старшій школі та їх реалізація в компетентнісно-орієнтованих методиках навчання.

8. Глембичька Г. П. Випаровування та конденсація. Питома теплота пароутворення : урок + презентація до уроку фізики у 8 класі. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prezentaciya-do-uroku-fiziki-u-8-klasi-viparovuvannya-ta-kondensacija-pitoma-teplota-paroutvorennja-142146.html>.

Анотація. Презентація до уроку фізики у 8 класі «Випаровування та конденсація. Питома теплота пароутворення» дає учням знання про особливості фізичних процесів переходу речовини з рідкого стану в газоподібний і навпаки; ознайомлює учнів з явищем пароутворення; навчає пояснювати процес пароутворення на підставі молекулярно-кінетичної теорії.

9. Гопко З. Г., Гузь А. М., Дашутіна В. І., Зимак Ю. А., Карпуша В. М., Куліш В. В., Лук'янова М. Ф., Павленко А. В., Рибець С. Д. *Ситуативні задачі з фізики як засіб формування ключових компетентностей учнів закладів загальної середньої освіти* : збірник методичних матеріалів / за заг. ред. Карпуші В. М. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. 88 с.

Анотація. У збірнику розміщено матеріали, які ознайомлюють з особливостями складання та розв'язування ситуативних задач з фізики, їх використанням під час проведення уроків фізики з метою формування життєвих

компетентностей учнів закладів загальної середньої освіти. Методичні матеріали рекомендовано вчителям фізики закладів загальної середньої освіти для використання в освітньому процесі з фізики.

10. Гопко З. Г. Кількість теплоти. Розв'язування задач : розробка конспекту уроку-гри. *Фізика в школах України*. 8 клас. 2020. № 21-22. С. 48–50.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку-гри з фізики у 8 класі на тему: «Кількість теплоти. Розв'язування задач». Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

11. Зимовець В. І. Інформаційно-екстремальне машинне навчання при багатоінтервальної системі контрольних допусків на ознаки розпізнавання. «*Science, society, education: topical issues and development prospects*» : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 17-18 лютого 2020 року). Харків, 2020. С. 96–101.

Анотація. Сучасною тенденцією підвищення надійності та безпеки складних електромеханічних машин є створення системи функціонального 97 діагностування (СФД), інтегрованої в автоматизовану систему керування. Подальший розвиток теорії інформаційного синтезу СФД складних систем і машин пов'язаний з використанням сучасних інтелектуальних інформаційних технологій на базі машинного навчання та розпізнавання образів.

12. Казбан Т. Л. Історія створення ядерного реактора : додатковий матеріал до уроку (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи). *Фізика*. 9 клас *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-istori-stvorenniya-yadernogo-reaktora-151462.html>.

Анотація. Опубліковано презентацію до проекту з фізики в 9 класі. Презентація – додатковий матеріал для проектною роботи учнів 9 класу з теми «Фізика атома та атомного ядра. Фізичні основи атомної енергетики».

13. Казбан Т. Л. Мої захоплення і фізика (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи) : проєкт. *Фізика*. 9 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/proekt-z-fiziki-u-9-klasi-mo-zahoplennya-i-fizika-166103.html>.

Анотація. Опубліковано презентацію проєкту з фізики в 9 класі. Цей проєкт учні захищають Після закінчення теми «Рух і взаємодія». У даній презентації надано приклад одного проєкту «Шиття і вишивання. Як воно пов'язано з фізикою».

14. Капітоненко А. М. Акт-дозвіл (орієнтовний) на проведення занять у кабінеті фізики. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/akt-dozvil-orientovniy-na-provedennya-zanyat-u-kabineti-fiziki-205837.html>.

Анотація. Допомога завідувачу кабінетом в підготовці загальноосвітнього навчального закладу до нового навчального року з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності. Акт-дозвіл (орієнтовний) на проведення занять у кабінеті фізики.

15. Капітоненко А. М. Астрономічний практикум : практичні роботи. Астрономія. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/praktichni-roboti-z-astronomii-147890.html>.

Анотація. Публікація містить 6 практичних робіт з астрономії для учнів 11 класу з теоретичним матеріалом та додатками.

16. Капітоненко А. М. Астрономічні спостереження. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/astronomichni-sposterezhennya-147898.html>.

Анотація. Публікація містить збірку астрономічних спостережень, що відповідають навчальній програмі та можуть бути використані в якості практичних робіт на уроках, домашніх робіт або навчальних проєктів.

17. Капітоненко А. М. Домашні фізичні експерименти. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/domashni-fizichni-eksperimenti-147903.html>.

Анотація. Публікація описує методику та практичне застосування експериментальних завдань в якості домашнього завдання. Описується їх вплив на процес вивчення фізики та загальний розвиток учнів.

18. Капітоненко А. М. Дуель-шоу «Хто зверху?» : сценарій. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/duel-shou-dlya-uchniv-8-h-11-h-klasiv-204875.html>.

Анотація. У публікації описаний сценарій популярного шоу, але всі завдання містять фізичний характер та відповідають навчальній програмі 8-11 класів.

19. Капітоненко А. М. Методи розв'язування фізичних задач за матеріалами ЗНО та олімпіадних задач підвищеної складності : підготовка учнів до олімпіад з фізики. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/metodi-rozvyazuvannya-fizichnih-zadach-za-materialami-zno-ta-olimpiadnih-zadach-pidvischeno-skladnosti-pidgotovka-uchniv-do-olimpiad-z-fiziki-205831.html>.

Анотація. Публікація доповіді на засіданні методичного об'єднання вчителів фізики.

20. Капітоненко А. М. План роботи кабінету фізики. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/plan-roboti-kabinetu-fiziki-204872.html>.

Анотація. Публікація представляє собою орієнтовний план роботи кабінету фізики. Для завідувачих кабінетами фізики та астрономії.

21. Капітоненко А. М. Сонячна система : контрольна робота. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-astronomii-na-temu-sonyachna-sistema-204874.html>.

Анотація. Контрольна робота з астрономії на тему «Сонячна система» містить 12 тестових запитань та два варіанти по три питання з розгорненою відповіддю.

22. Капітоненко А. М. Формування компетентності на уроках фізики шляхом інтеграції традиційних і нетрадиційних форм і методів роботи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-kompetentnosti-na-urokah-fiziki-shlyahom-integraci-tradiciynih-i-netradiciynih-form-i-metodiv-roboti-205834.html>.
Анотація. Публікація доповіді на засіданні методичного об'єднання вчителів фізики.
23. Кормілець О. В. Електричний струм у розчинах і розплавах електролітів : урок. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2020. № 1. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/physics/71501.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з фізики у 8 класі, присвячену вивченню електричного струму у розчинах та розплавах електролітів.
24. Кормілець О. В. Розрахунок опору провідника. Питомий опір речовини. Реостати : урок. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2020. № 1. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/physics/71719.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з фізики у 8 класі, присвячену вивченню розрахунку опору провідника, питомого опору речовини, реостатів.
25. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Атомна і ядерна фізика : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-atomna-i-iaderna-fizyka-40738.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 11 класу з розділу «Атомна і ядерна фізика».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
26. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Електричні явища : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-elektrychni-iyavshcha-32692.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 8 класу з розділу «Електричні явища».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
27. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Зорі. Наша Галактика. Будова та еволюція Всесвіту : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-zori-nasha-halakyka-budova-ta-evoliutsiia-vsivitu-38988.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з астрономії для учнів 11 класу з розділу «Зорі. Наша Галактика. Будова та еволюція Всесвіту».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
28. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Магнітні явища : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-mahnitni-iyavshcha-112754.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Магнітні явища».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
29. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Світлові явища : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-svitlovi-iyavshcha-143930.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Світлові явища».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
30. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Теплові явища I : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-teplovi-iyavshcha-i-122917.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 8 класу з розділу «Теплові явища».
Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.
31. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Фізика як природнича наука (I варіант) : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-fizyka-iyak-prirodnycha-nauka-i-variant-114826.html>.
Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 7 класу з розділу «Фізика як природнича наука».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

32. Лісаченко М. О. Контрольна робота. Фізика як природнича наука (II варіант): тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-fizyka-iaк-pryrodnycha-nauka-ii-variant-114839.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 7 класу з розділу «Фізика як природнича наука».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

33. Лісаченко М. О. Магнітні явища (II варіант): тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-mahnitni-iyavishcha-ii-variant-114819.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Магнітні явища».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

34. Лісаченко М. О. Механічна робота та енергія: тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/mekhanichna-robota-ta-enerhiia-45145.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 7 класу з розділу «Механічна робота та енергія».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

35. Лісаченко М. О. Рух і взаємодія: тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rukh-i-vzaiemodiia-13254.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Рух і взаємодія».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

36. Лісаченко М. О. Рух і взаємодія. Закони збереження: тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rukh-i-vzaiemodiia-zakony-zberezhennia-27782.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Рух і взаємодія».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

37. Лісаченко М. О. Світлові явища I: тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/svitlovi-iyavishcha-i-135498.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з фізики для учнів 9 класу з розділу «Світлові явища».

Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

38. Лісниченко Я. В. Взаємодія тіл. Сил: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vzaemodiya-til-sili-281675.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань за темою «Взаємодія тіл. Сила» для 7 класів. Завдання мають на меті перевірити рівень знань учнів з цієї теми.

39. Приходько О. Г. Магнітне поле: конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-magnitne-pole-214148.html>.

Анотація. Конспект нестандартного уроку фізики у 9 класі з теми «Магнітне поле». Тип уроку: урок повторення, узагальнення і систематизації вивченого. Вид уроку: урок-суд. При підготовці уроку були використані графічні матеріали та малюнки з різноманітних джерел: інтернет, фотографії з ППЗ «Фізика-8», «Бібліотека електронних наочностей 7-9», ілюстрації з підручника «Фізика-8» та власні малюнки.

40. Строкіна Л. М. Веб-квест «Планети Сонячної системи». 11 клас: урок з астрономії (рівень стандарту). *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-veb-kvest-planeti-sonyachno-sistemi-201360.html>.

Анотація. Інтерактивний урок з астрономії у формі веб-квесту з використанням ІКТ. До уроку додаються: презентація, додатки. Варіантом квест-діяльності є веб-квест, який, використовуючи інформаційні ресурси Інтернет і інтегруючи їх у навчальний процес, допомагає ефективно формувати цілий ряд компетенцій: соціальних, навчальних, комунікативних, інформаційних.

Розглянута інтерактивна методика Веб-квестів навчає учнів знаходити необхідну інформацію, здійснювати її аналіз, систематизувати і вирішувати поставлені задачі, її використання є нескладним, не потребує завантаження додаткових програм або одержання специфічних технічних знань та навичок – необхідним є лише комп'ютер з доступом до мережі Інтернет.

41. Суловицька Л. І. Теплові явища: урок. Фізика. 8 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/profile/789548.html>.

Анотація. Матеріал містить розробку уроку узагальнення з використанням методу проектів з теми «Теплові явища».

42. Таранова Т. Ю. Фізика на карантині: цикл відеоуроків на каналі YouTube. 10 клас. 2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=-iV1_nU_4IE&t=13s.

Анотація. Цикл з 10 відеоуроків на каналі YouTube дозволяє учням опанувати матеріал окремих тем із фізики, надає інструкції до виконання лабораторних робіт, допомагає розібратися із методикою розв'язування задач з фізики.

43. Таранова Т. Ю. Фізика на карантині: цикл відеоуроків на каналі YouTube. 11 клас. ЗНО. 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=icsVZtJCC2s&t=27s>.

Анотація. Цикл з 7 відеоуроків на каналі YouTube дозволяє учням опанувати матеріал окремих тем із фізики, надає інструкції до виконання лабораторних робіт, допомагає розібратися із методикою розв'язування задач з фізики та підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання.

44. Устименко А. В. Академія фізичних знань: інтелектуальна гра з фізики для учнів 8-9 класу. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/intelektualna-gra-z-fiziki-akademiy-fizichnih-znan-8-9-klas-157515.html>.

Анотація. Публікація містить розробку інтелектуальної гри з фізики для учнів 8-9 класу, яка має на меті посилити інтерес учнів до вивчення фізики. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

45. Худан М. Ю., Рябко А. В. Гейміфікація в навчанні фізики. II Шкловські читання «Проблеми сучасних природничо-математичних наук та методик їх викладання»: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Глухів, 28-29 жовтня 2020 року). Глухів, 2020. С. 137–138.

Анотація. У статті описано ефективність гейміфікації як нового способу організації навчання та застосування інструментарію комп'ютерних ігор в освітньому процесі.

46. Цапенко М. В. Інноваційна діяльність педагога в процесі формування енергозберезувальної компетентності учнів основної школи на уроках фізики. Теоретико-методичні засади вивчення сучасної фізики та нанотехнологій у загальноосвітніх та вищих навчальних закладах: матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 25 листопада 2020 року). Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 88–89.

Анотація. У статті проаналізовано інноваційну діяльність педагога, як складову із нового осмислення власного практичного досвіду викладання, досвіду взаємодії між учасниками освітнього процесу, побудови і трансформації своєї діяльності для досягнення кращих результатів. Інноваційна діяльність педагога розглядається у відповідності сучасним динамічним змінам, які відбуваються у суспільстві та економіці держави: напрямку до євроінтеграції та шляху до сталого розвитку України.

47. Цапенко М. В. Сучасні тенденції формування енергозберезувальної компетентності учнів основної школи у процесі навчання фізики. Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу – ITM*плюс-2020. Форум молодих дослідників: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Суми, 12 листопада 2020 року). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 105–107.

Анотація. Автор аналізує сучасні тенденції формування енергозберезувальної компетентності здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти. Розглядає формування енергозберезувальної компетентності у контексті освітньої реформи України. Визначає етапи формування компетентності.

48. Цапенко М. В. Узагальнений підхід до формування енергозберезувальної компетентності в учнів у закладах загальної середньої освіти при вивченні фізики. World science: problems, prospects and innovation: abstracts of the 1st International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada, 2020. Pp. 633–640.

Анотація. У статті розглядаються окремі положення інтегративної моделі процесу навчання. Наголошується, що кожен структурний елемент компонента «Енергозберезування» повинен бути розумно інтегрований у навчальний процес. Запропоновані доповнення змісту компонента енергозберезувальної складовою. Наведені приклади реалізації запропонованої структури та ефективних форм роботи з учнями.

49. Шевченко С. М. Механічні та електромагнітні хвилі: конспект уроку. Методичний портал. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84768>.

Анотація. Оpubліковано конспект уроку з фізики в 9 класі як підсумковий урок за темою «Механічна та електромагнітні хвилі». Демонструються можливості проекту «Інтерактивне навчання» видавництва «Ранок», LearningApps.org (сервісу Web 2.0 для підтримки процесів навчання та викладання за допомогою невеликих інтерактивних модулів).

50. Шевченко С. М. Фізика як природнича наука. Пізнання природи: блог-квест. 2020. URL: http://fizshevchenko.blogspot.com/p/blog-page_28.html.

Анотація. Публікація містить проблемне завдання з теми «Фізика як природнича наука. Пізнання природи»

для учнів 7 класу з елементами рольової гри (поєднує в собі ідеї проектного методу та ігрових технологій), для виконання якої використовуються інформаційні ресурси сервісу Blogger.

51. Щербина А. І. Використання комп'ютерного моделювання для формування компетентностей учнів на уроках фізики. Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання : збірник матеріалів. Київ : ПТНЗ НАПН України, 2020. С. 28.

Анотація. Використання симуляцій на різних етапах уроку для розвитку пізнавальних навичок або як альтернативи для лабораторних робіт, експериментальних робіт.

1.2. Математика

1. Бажан С. С. Лічба в межах 10. Складання прикладів на додавання : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-matematiki-1-klasu-lichba-v-mezhah-10-skladannya-prikladiv-na-dodavannya-47475.html>.

Анотація. Конспект уроку містить різні види вправ і завдань для учнів 1 класу, що надає змогу провести урок в цікавій та пізнавальній формі. основний вид запропонованої на уроці діяльності – ігровий, що збільшує можливість залучення до роботи більшої кількості дітей та продуктивність уроку в цілому.

2. Балаба Т. А. Вправи і задачі на засвоєння таблиці множення і ділення. 3 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/145>.

Анотація. Матеріал містить вправи і задачі на засвоєння таблиці множення і ділення, вдосконалює обчислювальні навички, вміння аналізувати та розв'язувати задачі, творчо працювати над задачею.

3. Балаба Т. А. Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток (загальний випадок) : конспект нестандартного уроку-гри. Математика. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dodavanna-i-vidnimanna-dvocifrovih-cisel-z-perehodom-cerez-desatok-zagalnij-vipadok-213045.html>.

Анотація. Конспект нестандартного уроку-гри з математики у 2 класі по темі: «Додавання і віднімання двоцифрових чисел з переходом через десяток (загальний випадок)». Урок включає використання інтерактивних методів навчання, індивідуальну роботу учнів та роботу в групах. Нестандартний урок сприяє зацікавленості учнів до роботи на уроці, мотивації навчальної діяльності.

4. Барбаш О. Ф. Властивості кутів, утворених при перетині паралельних прямих січною. Сума кутів трикутника. Зовнішній кут трикутника. Прямокутний трикутник : контрольна робота № 4. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-4-z-geometri-dlya-7-klasu-na-temu-vlastivosti-kutiv-utvorenih-pri-peretini-paralelnih-ptyamih-sichnoyu-suma-kutiv-trikutnika-zovnishnij-kut-trikutnika-pryamokut-152418.html>.

Анотація. Контрольна робота № 4 з геометрії для 7 класу на тему: «Властивості кутів, утворених при перетині паралельних прямих січною. Сума кутів трикутника. Зовнішній кут трикутника. Прямокутний трикутник».

5. Баріба Л. П. Двогранний кут. Кут між площинами : конспект уроку. 10 клас. Рівень стандарту. *Всеосвіта*. 2020. URL : <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-dvogrannij-kut-vimiruvanna-kutiv-miz-plosinami-218449.html>.

Анотація. Конспект уроку з геометрії, рівень стандарт, для учнів 10 класу. Дає можливість розглянути двогранний кут та навчитись його визначати у практичних та життєвих ситуаціях. Розвиває просторову уяву, спостережливість, логічне та критичне мислення в учнів.

6. Баріба Л. П. Квести 5 клас : методичний посібник. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/matematika-kvesti-5-klas-218551.html>.

Анотація. Методичний посібник містить матеріали для проведення уроків та позакласних заходів з математики, оформленні у вигляді квестів – однієї з форм роботи, що забезпечує розвиток творчого та критичного мислення у школярів. Така форма роботи розвиває в різній мірі творчі та дослідницькі здібності та підвищує інтерес до вивчення математики. Робота у квесті дає можливість учням працювати у групах, набутти навичок спільної роботи, проявити свою індивідуальність та самостійність, що сприятиме успішній соціалізації. Посібник допоможе учителям математики у підготовці уроків та позакласних заходів.

7. Бобро І. А. Діагностична контрольна робота. Математика. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/195788>.

Анотація. Публікація містить діагностичну контрольну роботу для 5 класу, в якій використанні подібні завдання до ДПА математика 4 клас.

8. Бобро І. А. Завдання для індивідуальної роботи. Логарифмічні рівняння. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/211267>.

Анотація. Публікація містить завдання для індивідуальної роботи учнів 11 класу з теми «Логарифмічні рівняння».

9. Бобро І. А. Задачі для усного обчислення площ багатокутників : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/211299>.

Анотація. Дана презентація стане в нагоді при повторенні площ многокутників у 9 класі, а також при підготовці до ЗНО.

10. Бондар Г. М. Мануальні дії в освітньому просторі з TANGRAM і LEGO : збірник вправ. *Математика в школах України*. 2020. Вип. № 2 (206). 78 с.

Анотація. Збірник вправ створений з метою впровадження нових інструментів навчання та діяльнісних методів, принципів дитиноцентризму, професійної свободи вчителя і розвитку емоційного інтелекту учнів основної та старшої школи. Збірник надає опис методики «TANGRAM і LEGO», яка покликана зробити освітній процес динамічним, практично спрямованим, мотивувати дитину до навчання, використати позитивні моменти від так званого кліпового мислення покоління Z. Збірник містить теоретичний опис і перелік вправ для застосування на уроках математики та інтеграції з іншими навчальними предметами відповідно до оновлених навчальних програм. Збірник вправ рекомендується вчителям математики для використання в освітньому процесі.

11. Бондарєва С. А. Кут. Прямий кут. Побудова кутів : авторський матеріал. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2020. № 01. URL: https://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/initial/77451/.

Анотація. Розробка уроку за технологією «Росток», мета якого – сформуванню уявлення про кут; учити будувати кути; повторити порядок дій у виразах; формувати математичну компетентність; розвивати мислення, увагу, обчислювальні навички; виховувати працьовитість.

12. Бор І. Г. Підвищення пізнавальної активності учнів на уроках математики шляхом використання колективних та групових форм роботи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pidvisenna-piznavalnoi-aktivnosti-ucniv-na-urokah-matematiki-slahom-vikoristanna-kolektivnih-ta-grupovih-form-roboti-380268.html>.

Анотація. У посібнику містяться конспекти уроків та розробки позакласних заходів математики із використанням інтерактивних методів навчання, колективно - групових форм роботи.

13. Борзаниця Ю. Г. Додавання декількох доданків. Задачі на знаходження периметра трикутника : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-matematiki-dodavannya-dekilkoh-dodankiv-zadachi-na-znahodzhennya-perimetra-trikutnika-211761.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту нестандартного уроку математики в 4 класі за підручником В. М. Богданович, Г. П. Лищенко.

14. Борзаниця Ю. Г. Додавання і віднімання багатоцифрових чисел : контрольна робота з математики для 4 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-matematiki-dodavanna-i-vidnimanna-bagatocifrovih-cisel-383686.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи з математики для 4 класу, мета якої – з'ясувати рівень навчальних досягнень учнів, сформованість умінь додавати багатоцифрові числа, знаходити значення виразів, розв'язувати задачі, рівняння.

15. Будко Л. В. Лінійна функція : тести. Алгебра. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/7-klas-algebra-testi-linijna-funkcia-199194.html>.

Анотація. Дані тести використовуються для перевірки знань учнів з теми «Лінійна функція»: графік функції, перевірка належності точок графіку функції, знаходження області визначення функції, умови паралельності графіків функції.

16. Вакуленко О. О. Дистанційне навчання з математики: формування ключових математичних компетентностей. *Abstracts of II International Scientific and Practical Conference – USA*. (Chicago, 18-19 травня 2020 року). USA, 2020. С. 205.

Анотація. У статті порушено питання формування ключових математичних компетентностей під час дистанційної форми навчання. Розглянуто основні форми роботи для формування компетентностей і утримування уваги учнів під час дистанційного уроку.

17. Гайденко Т. В. Вписані кути : тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/vpysani-kuty-57202.html>.

Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу з теми «Вписані кути».

18. Гайденко Т. В. Квадратне рівняння як математична модель прикладної задачі : тестові завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kvadratne-rivniannia-ia-k-matematychna-model-prykladnoi-zadachi-31030.html#comments/334599>.

Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу з теми «Квадратні рівняння».

19. Гайденко Т. В. Кути, утворені при перетині двох прямих січною : тестові завдання для перевірки знань учнів 7 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kuty-utvoreni-pri-peretyni-dvokh-priamykh-sichnoiu-40922.html>.

Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 7 класу з теми «Кути, утворені при перетині двох прямих січною».

20. Гайденко Т. В. Поділ числа у заданому відношенні : тестові завдання для перевірки знань учнів 6 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/podil-chysla-u-zadanomu-vidnoshenni-46884.html>.

Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 6 класу з теми «Поділ числа у заданому відношенні».

21. Гайденко Т. В. Пропорція. Основна властивість пропорції : тестові завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/proportsiia-osnovna-vlastyvist-proporsii-39027.html#comments/292028>.
Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 6 класу з теми «Пропорція. Основна властивість пропорції».
22. Гайденко Т. В. Рівняння, які зводяться до квадратних : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rivnyannya-yaki-zvodyatsya-do-kvadratnih-178397.html>.
Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу з теми «Рівняння, яку зводяться до квадратних».
23. Гайденко Т. В. Розв'язування прямокутних трикутників : тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rozviazuvannia-priamokutnykh-trykutnykiv-46446.html>.
Анотація. Публікації містять тестові завдання для перевірки знань учнів 8 класу з теми «Розв'язування прямокутних трикутників».
24. Глазько Л. Ю. Вибрані конкурсні показникові рівняння та нерівності. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vibrani-konkursni-pokaznikovi-rivnanna-ta-nerivnosti-328665.html>.
Анотація. У статті розглядаються деякі конкурсні показникові рівняння та нерівності та способи їх розв'язання. Значна увага приділяється методичним аспектам розв'язування показникових рівнянь та нерівностей, що містять параметр. Розрахований для використання вчителями математики та учнями старших класів загальноосвітніх навчальних закладів.
25. Глазько Л. Ю. Показникові рівняння та нерівності. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pokaznikovi-rivnanna-ta-nerivnosti-328647.html>.
Анотація. У методичному посібнику розглядаються стандартні та нестандартні методи розв'язування показникових рівнянь, нерівностей та їх систем. Значна увага приділяється методичним аспектам розв'язування показникових рівнянь та нерівностей, що містять параметр. Розрахований для використання вчителями математики та учнями старших класів загальноосвітніх навчальних закладів.
26. Глазько Л. Ю. Рівняння, що містять цілу і дробову частини числа. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rivnannaso-mistat-cilu-i-drobovu-castini-cisla-328654.html>.
Анотація. Рівняння зазначеного змісту зазвичай зустрічаються переважно у задачах математичних олімпіад, оскільки у програмі основної школи такий матеріал відсутній і розглядається лише на заняттях математичних гуртків. Тому цілком природно, що при розв'язуванні рівнянь з цілою та дробовою частинами числа учні відчувають певні труднощі. У статті розглянуто деякі поширені рівняння з цілою та дробовою частиною числа та методи їх розв'язання.
27. Глазько Л. Ю. Тригонометричні рівняння з параметром. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/trigonometricni-rivnanna-z-parametrom-328661.html>.
Анотація. Більшість тригонометричних рівнянь та нерівностей після відповідних перетворень зводяться до алгебраїчних. При розв'язуванні тригонометричних рівнянь та нерівностей з параметрами є обов'язковим дослідження існування розв'язків у залежності від конкретних числових значень параметрів, а також знаходження всіх таких розв'язків.
28. Годинець Т. О. Множення і ділення багатоцифрових чисел : контрольна робота. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/142559>.
Анотація. Контрольна робота з математики за технологією «Росток» для 3 класу містить шість завдань, одне з яких є логічним завданням підвищеної складності.
29. Давиденко О. А. Лінійна функція та кутовий коефіцієнт : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/liniyna-funkciya-kutoviy-koeficient-205354.html>.
Анотація. Презентація призначена для 7 класу під час вивчення на уроці алгебри теми «Лінійна функція та кутовий коефіцієнт». У презентації розглядається лінійна функція, її означення, властивості, побудова графіка функції, знайомство учнів з кутовим коефіцієнтом, розміщення графіків функції в залежності від K та B , розв'язування завдань з побудови графіка функції та перетину графіка без побудови. Матеріал призначений для застосування вчителем на уроці.
30. Давиденко О. А. Лінійна функція та кутовий коефіцієнт : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/linijna-funkcia-kutovij-koeficient-390322.html>.
Анотація. Презентація призначена для 7 класу під час вивчення на уроці алгебри теми «Лінійна функція та кутовий коефіцієнт». У презентації розглядається лінійна функція, її означення, властивості, побудова графіка функції, знайомство учнів з кутовим коефіцієнтом, розміщення графіків функції в залежності від K та B , розв'язування завдань з побудови графіка функції та перетину графіка без побудови. Матеріал призначений для застосування вчителем на уроці.
31. Долгих Т. О. Дії з десятковими дробами : розробка уроку. Математика. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dii-z-desatkovimi-drobami-196070.html>.
Анотація. Розробка уроку математики з використанням завдань практичного змісту, що дає можливість формувати в учнів поняття бережливості. Урок містить різні форми роботи.

32. Домашенко Г. М. Підсумкова контрольна робота. Математика. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/pidsumkova-kontrolna-robota-517435.html>.

Анотація. Оpubліковано підсумкову контрольну роботу з математики, що містить тестові завдання різного типу складності.

33. Єрмола Л. І. Вертикальні і суміжні кути : урок. *Всеосвіта*. 2020. <https://vseosvita.ua/library/urok-prezentacia-vertikalni-i-sumizni-kuti-rozvazuvanna-zadac-391352.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку геометрії у 7 класі, присвяченому розв'язуванню задач з теми «Вертикальні і суміжні кути». Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

34. Єрмола Л. І. Числові нерівності : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekti-urokiv-1--6-z-algebri-na-temu-chislovi-nerivnosti-174513.html>.

Анотація. У публікації запропоновано серію послідовних уроків алгебри у 9 класі з теми «Числові нерівності», які містять теоретичний та практичний матеріал для засвоєння та закріплення даної теми і допоможуть учителям у підготовці до занять.

35. Заєць Л. П. Вивчаємо частини цілого : діагностична робота. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichrota-vivchaemo-chastini-cilogo-206730.html>.

Анотація. Публікація містить розробку діагностичної роботи з математики у 3 класі, складеної за підручником С. Скворцової, яка дозволить визначити рівень засвоєння матеріалу з розділу «Вивчаємо частини цілого».

36. Заєць Л. П. Знаходження дробу від числа. Задачі на знаходження дробу від числа : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/znahodzenna-drobu-vid-cisla-zadaci-na-znahodzenna-drobu-vid-cislaurok-matematichna-restoracia-dla-4-klasu-371283.html>.

Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого уроку-ресторації з математики у 4 класі, який допоможе поправляти дітей у розв'язуванні задач з дробовими числами, закріпити вмінні записувати та читати дробу, знаходити дріб від числа.

37. Іщенко Т. Д., Глазько Л. Ю. Візьми з собою на урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vizmi-z-sobou-na-urok-328640.html>.

Анотація. Навчально-методичний посібник містить розв'язки задач підвищеної складності з 3 підручників для 6 класу загальноосвітньої школи. Орієнтований на вчителів математики, учнів, батьків. Мета авторів – надати конкретну допомогу вчителю, особливо початківцю, у важливій і складній справі розвитку у школярів математичного мислення, творчих здібностей, виявлення обдарованих дітей.

38. Каленіченко О. О. Годинник. Додавання та віднімання двоцифрових чисел. Розв'язування задач : урок. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/godinnik-dodavanna-ta-vidnimanna-dvocifrovih-cisel-rozvazuvanna-zadac-371318.html>.

Анотація. Конспект уроку математики в 1 класі можна використовувати для проведення он-лайн навчання. Через такі етапи уроку, як усний рахунок на математичному диктанті, відгадування загадок та ребусів про одиниці вимірювання часу, виконання теоретичних і практичних завдань з годинником, розв'язання текстових задач з життя та повторення правил додавання та віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд, реалізуються майже всі математичні змістові лінії.

39. Каленіченко О. О. Годинник. Додавання та віднімання одноцифрових чисел. Розв'язування задач : презентація до уроку. Математика. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/matematika-1-klas-godinnik-dodavanna-ta-vidnimanna-dvocifrovih-cisel-rozvazuvanna-zadac-371320.html>.

Анотація. Презентація містить анімацію на деяких слайдах, тому на попередньому перегляді є деякі накладки. Можна використовувати для проведення уроку он-лайн.

40. Калініченко А. В. Письмові прийоми множення та ділення : контрольна робота № 1 з математики. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-1-z-matematiki-pismovi-priyomi-mnozheniya-ta-dilennya-196825.html>.

Анотація. Завдання контрольної роботи з математики для учнів 4 класу розроблено відповідно до оновленої навчальної програми (у редакції 2016 року). Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів.

41. Калюжна В. В. Склад числа 8. Закріплення вивченого про числа в межах 8 : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sklad-cisla-8-zakriplenna-vivsenogo-pro-cisla-v-mezah-8-376890.html>.

Анотація. Розробка містить завдання на закріплення вивченого про числа у межах 8; повторення складу чисел; вчить працювати над розв'язанням вішованих задач; пригадати геометричні фігури, вчити розпізнавати їх, провести роботу з лічильними паличками, використовуючи вправи з логічним навантаженням; виховувати любов до національних традицій, а також до математики.

42. Калюжная Л. Письмове віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд. Види трикутників. Прості задачі на віднімання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pismove-vidnimanna-tricifrovih-cisel-bez-perehodu-cerez-rozrad-vidi-trikutnikiv-prosti-zadaci-na-vidnimanna-359623.html>.

Анотація. План-конспект уроку математики у 3 клас метою якого є ознайомити учнів з прийомом письмового віднімання трицифрових чисел без переходу через розряд; удосконалювати вміння розв'язувати прості задачі на віднімання; узагальнити вміння розв'язувати рівняння, знаходити периметр трикутника; розвивати мислення; виховувати уважність, позитивне ставлення до навчання.

43. Качанова Т. В. Геометричне місце точок : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-geometrichne-misce-tochok-173739.html>.
Анотація. Метою уроку є сформування в учнів уявлення про зміст поняття «геометричне місце точок», властивість і ознаку точок, що належать ГМТ; формування знання змісту та схеми доведення теореми про ГМТ.
44. Качанова Т. В. Геометричне місце точок : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-geometricne-misce-tocok-252336.html>.
Анотація. Мета: сформувати в учнів уявлення про зміст поняття «Геометричне місце точок», властивість і ознаку точок, що належать ГМТ; сформувати знання змісту та схеми доведення теореми про ГМТ. Сформувати вміння: відтворювати означення властивості та ознаки ГМТ, теорем про ГМТ; використовувати ці твердження під час розв'язування нескладних задач на побудову шуканого ГМТ.
45. Качанова Т. В. Коло і круг : презентація. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-kolo-i-krug-173716.html>.
Анотація. Мета: сформувати поняття «коло», «круг», їх елементи, уміння зображувати на малюнках коло і круг; учити знаходити елементи кола, давати означення кола, круга та їх елементів.
46. Качанова Т. В. Коло і круг : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-kolo-i-krug-252307.html>.
Анотація. Презентація для 7 класу з теми «Коло і круг». Мета: сформувати поняття «коло», «круг», їх елементи, уміння зображувати на малюнках коло і круг; учити знаходити елементи кола, давати означення кола, круга та їх елементів.
47. Качанова Т. В. Розв'язування вправ і задач на всі дії з десятковими дробами : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozvizuvanna-vprav-i-zadac-na-si-dii-z-desatkovimi-drobami-252391.html>.
Анотація. Даний урок спряє формуванню математичних компетентностей учня: продовжити формувати в учнів поняття про десятковий дріб, запис і читання десяткових дробів; формувати вміння та навички учнів додавати та віднімати десяткові дробі; формувати міжпредметні зв'язки.
48. Качанова Т. В. Функція. Способи задання функції : презентація для уроку алгебри. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/funkciya-sposobi-zadannya-funkcii-173722.html>.
Анотація. Формування поняття графіка функції; формування вмінь задавати функцію графічно та читати графіки функцій; розвивати логічне мислення, кмітливість учнів; інтерес до математики; виховувати впевненість у собі, наполегливість.
49. Качанова Т. В. Функція. Способи задання функції. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/funkcia-sposobi-zadanna-funkcii-252326.html>.
Анотація. Презентація для уроку алгебри 7 клас на тему «Функція. Способи задання функції». Формування поняття графіка функції; формування вмінь задавати функцію графічно та читати графіки функцій; розвивати логічне мислення, кмітливість учнів, інтерес до математики; виховувати впевненість у собі, наполегливість.
50. Кириченко М. С. Математика. Гроші. Операції з грошима : 3 клас урок. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-matematiki-dlya-3-klasu-na-temu-groshi-operaci-z-groshima-216090.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку з математики у 3 класі. На уроці використовуються інтерактивні форми роботи: «Мозковий штурм», математична гра «Вірю не вірю», творче завдання з використанням цеглинок LEGO. Даний урок розвиває навички усної лічби, логічне мислення, увагу, пам'ять, інтерес до математики.
51. Кобзар С. В. Звичайні дробі і ділення натуральних чисел. Мішані числа : урок-гра. 5 клас. *Математика в школах України*. 2020. № 31-33. С. 62–64.
Анотація. Розробка уроку за мотивами фільмів про Гаррі Поттера дозволить цікаво ознайомити учнів зі зв'язком звичайних дробів і дії ділення та навчити працювати з мішаними числами.
52. Кобзарь А. В. Ознайомлення з поняттям «Площа фігури» : урок. 4 клас *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-na-temu-oznajomlenna-z-ponattam-plosa-figuri-195042.html>.
Анотація. Запропонований конспект уроку і презентація дають можливість закріпити правило обчислення площі; дії над іменованими числами. Поряд з цим проводиться робота, яка спрямована на запобігання змішування понять «площа» й «периметр»; застосування набутих знань на практиці, в житті. Під час таких уроків виховується об'єктивність самооцінки. Конспект містить математичний диктант, усні обчислення, робота з підручником, доповнюється презентацією.
53. Коваленко В. О. Ребуси з математики. Компоненти дії : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-rebusi-z-matematiki-komponenti-diy-187816.html>.
Анотація. Посібник для вчителів початкової школи створений для використання на різних етапах уроку та в позакласній роботі. Перегляд - в повноекранному форматі.
54. Кожем'яченко Ю. В. Ознайомлення з поняттям «Збільшити у кілька разів» : презентація. Математика. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. RL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-matematiki-oznajomlenna-z-ponattam-zbilsiti-u-kilka-raziv-zakriplenna-vivcenogo-materialu-pobudova-vidrizka-200807.html>.

Анотація. Презентація до уроку математики у 2 класі за підручником Наталії Листопад «Ознайомлення з поняттям «Збільшити у кілька разів» Закріплення вивченого матеріалу. Побудова відрізка. «Дана презентація допоможе вчителю ознайомити учнів з поняттям «збільшити у кілька разів».

55. Кожушко Т. М. Дії з багатоцифровими числами : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/matematychnyi-dyktant-35169.html>.

Анотація. Опубліковані онлайн-тести для використання в умовах дистанційного навчання, дадуть можливість перевірити знання щодо арифметичних дій з багатоцифровими числами, дій з іменованими числами, знаходження дробу від числа та знаходження числа за величиною його дробу.

56. Кожушко Т. М. Дії з іменованими числами : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/dii-z-imenovanymy-chyslamy-35250.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, дасть можливість перевірити вміння щодо виконання дій з іменованими числами.

57. Кожушко Т. М. Задачі на рух : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/zadachi-na-rukh-35325.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, дасть можливість перевірити знання щодо встановлення залежності між швидкістю тіла, часом і пройденим шляхом.

58. Кожушко Т. М. Обчислення значень виразів на сумісні дії різного ступеня : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/obchyslennia-znachen-vyraziv-na-sumisni-dii-riznoho-stupenia-35281.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, дасть можливість перевірити вміння щодо знаходження значень числових виразів, що містять кілька арифметичних дій різних ступенів без дужок і з дужками.

59. Кожушко Т. М. Рівняння : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/rivniannia-35209.html>.

Анотація. Опубліковані онлайн-тести для використання в умовах дистанційного навчання, дадуть можливість перевірити вміння щодо застосування правила залежності між компонентами і результатом арифметичних дій.

60. Кожушко Т. М. Теоретичний блок : тестові завдання. Математика. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/teoretychnyi-blok-matematyka-35290.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, дасть можливість перевірити знання щодо встановлення залежності між компонентами і результатом арифметичних дій.

61. Кондратенко А. М. Математичний футбол «Властивості множення натуральних чисел» : конспект уроку-гри у 5 класі. 2020. URL: <https://cutt.ly/EtTVOEI>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. Урок на повторення властивостей множення натуральних чисел, закріплення вмін та навиків виконувати вправи з використанням цих властивостей. На уроці змагаються дві команди : «Динамо» і «Барселона». Мета кожної команди – забити якомога більше голів у ворота суперника, тобто розв'язати всі завдання й перемогти у товариській боротьбі.

62. Кондратенко А. М. Математичні ігри олімпійські : конспект уроку-гри з алгебри у 7 класі. 2020. URL: <https://cutt.ly/ntTBmnR>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. На уроці учні є учасниками Олімпійських ігор, але не спортивних, а математичних, адже математика – це також свого роду спорт. Змагаються дві команди: «Правий сектор» і «Укропи». Під час гри учні узагальнюють і систематизують тему «Формули скороченого множення», закріплюють вміння розв'язувати вправи, застосовуючи формули скороченого множення.

63. Кондратенко А. М. Множення натуральних чисел : конспект уроку-гри у 5 класі. 2020. URL: <https://cutt.ly/XtTB3pU>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. Десь дуже-дуже далеко є країна натуральних чисел. Одного разу добра фея подарувала жителям цієї країни незвичайну чарівну квіточку, яка здатна була виконувати добрі побажання мешканців цієї країни. Та однієї ночі зла фея зачарувала квітку, пелюстки її почорніли, і вона вже не могла здійснювати бажання. Жителі країни просять п'ятикласників допомогти зняти злі чари з цієї квіточки. Отож, на допомогу у подорож до країни натуральних чисел вирушають дві команди: «Розумники» і «Юні математики».

64. Кондратенко А. М. Океаном Звичайних дробів : урок-подорож. 2020. URL: <https://cutt.ly/vfTB7pL>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. Урок повторення і систематизації знань, мета - закріпити вміння та навиків виконувати вправи на всі дії зі звичайними дробами. Учні подорожують океаном Звичайних дробів. Є 3 екіпажі, які плывуть цим океаном на кораблях «Бригантіна», «Ассоль» і «Мрія». Маршрут подорожі на карті. Під час подорожі екіпажі кораблів заробляють прапориці, які помічник юнга прикріплює до щогли відповідного макету корабля.

65. Кондратенко А. М. Пропорція : презентація до уроку-телемарафону у 6 класі. 2020. URL:

<https://cutt.ly/6tTNuRr>.

Анотація. Мета уроку: узагальнити і систематизувати знання учнів про пропорцію, закріпити вміння та навички знаходити невідомий член пропорції та розв'язувати інші вправи про пропорцію. Учням пропонується взяти участь у телемарафоні. Клас поділений на дві команди. Потрапляючи на телевізійну передачу, діти розв'язують відповідні завдання, набираючи при цьому бали. Перемагає команда, яка набере більше балів.

66. Кондратенко А. М. Розв'язування вправ на множення одночлена на многочлен : конспект уроку-аукціону. Алгебра. 7 клас. 2020. URL: <https://cutt.ly/5tTBB9h>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. Клас поділений на 3 фірми, кожна з яких має свого менеджера. В ході гри кожна фірма буде старатись заробити якомога більше умовних грошей, розв'язавши правильно завдання. Грошима є діофантики, названі в честь великого давньогрецького математика Діофанта, який жив у III ст. до н.е. Звичайно, виграє та фірма, яка заробить найбільше грошей.

67. Кондратенко А. М. Трапеція. Розв'язування вправ : конспект уроку геометрії у 8 класі. 2020. URL: <https://cutt.ly/ItTBqKL>.

Анотація. Розробка уроку містить конспект і презентацію. Урок на закріплення знань про основні види і властивості трапеції, середню лінію трапеції та її властивості, вироблення навиків розв'язувати задачі практичного змісту про трапеції, створювати математичні моделі за умовами геометричних задач.

68. Крамська Ю. І. Властивість бісектриси трикутника. Математика: для узагальнення даної теми при підготовці до ДПА і ЗНО з математики (для вчителів базової загальної середньої школи). 8-11 класи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vlastivist-bisektrisi-trikutnika-dlya-uzagalnennya-dano-temi-pri-pidgotovci-do-dpa-i-zno-z-matematiki-210685.html>.

Анотація. Дана розробка призначена для повторення деяких тем планіметрії, що входять до тематичного плану вивчення геометрії в 8 класі. У цій роботі розглядається тема, в якій містяться теоретичні факти, завдання різного рівня складності з розв'язками і добірка завдань для учнів з метою більш якісного закріплення матеріалу. Їх можна також використовувати для домашнього завдання або контролю знань.

69. Кузьменко Т. В. Розвиток творчих здібностей учнів через наскрізні лінії в математиці. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 198–199.

Анотація. Впровадження наскрізних змістових ліній на уроках математики передбачає актуалізацію набутих під час вивчення інших предметів знань, умінь і способів діяльності для розв'язування практичних завдань, розвиток умінь здійснювати інформаційний пошук, знаходити і перетворювати необхідну інформацію, використовувати додаткову літературу. Даний підхід допоможе виховати різностороннє розвинутих дітей. У даній статті розглянуто всі чотири наскрізні змістові лінії з точки зору реалізації їх на уроках математики, а саме під час вивчення виразів і їх перетворень у профільній середній школі.

70. Кузьменко О. М. Відношення та пропорції. Урок-узагальнення : урок для 6 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dlya-6-klasu-na-temu-vidnoshennya-ta-proporci-urok-uzagalnennya-210371.html>.

Анотація. Тема уроку: відношення та пропорції. Урок-узагальнення систематизує та узагальнює знання, вміння і навички розв'язання задачі на пряму та обернену пропорційність величин, розвиває мислення учнів, виховує колективізм.

71. Левченко І. О., Цуренко С. П. Тотожні перетворення раціональних виразів. Багатоваріантні самостійні й контрольні роботи. 8 клас. *Математика*. 2020. № 1 (877). С. 56–59.

Анотація. У статті описано новітню методіку складання тексту завдань для уроків, завдяки якій учитель зможе зекономити свій час та забезпечити себе необхідною кількістю вправ для тренування та контролю знань учнів. Методична технологія створення тексту однотипних багатоваріантних задач дасть змогу за допомогою умови однієї задачі надати кожному учневі класу окремий варіант роботи, збільшити кількість використаних однотипних задач у десятки разів, здійснювати учням самооцінювання навчальних досягнень.

72. Линник Т. Ю., Михайленко І. В. Математичні методи розв'язування задач при обчисленні масової частки розчиненої речовини в розчині. *Освіта. ua*. 2020. URL: https://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/integr_urok/77809/.

Анотація. План-конспект уроку з математики та хімії, на якому продовжується формування математичної компетентності та поглиблюються знання про розчин та його компоненти.

73. Лихацька А. Г. 2-D і 3-D фігури. Побудова многокутників : урок. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-2-d-i-3-d-figuri-pobudova-mnogokutnikiv-den-podarunkiv-282736.html>.

Анотація. Урок в 2 класі дасть можливість застосувати опрацьований матеріал про 2-D і 3-D фігури, містить інтегровані завдання, ігрові прийоми та роботу в групі. Метою проведення уроку є виховання у дітей доброзичливості, взаємодопомоги, бажання приносити та дарувати радість іншим.

74. Лихацька А. Г. Задачі на знаходження часу. Задачі на відношення за віком. Складені задачі, що складаються з простих задач на множення/ділення : урок. 2 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-zadaci-na-znahodzenna-casu-zadaci-na-vidnosenna-za-vikom-skladeni-zadaci-so-skladautsa-z-prostih-zadac-na-mnozennadilenna-den-stomatologa-282759.html>.

Анотація. Урок в 2 класі містить різні види творчих та практичних завдань на формування вміння визначати тривалість подій, орієнтуватися за годинником; планувати свій день так, щоб встигати виконувати заплановане. Метою проведення уроку є виховування бережливого ставлення до власного здоров'я.

75. Лиштван О. А. Чи знаєш ти героїв казок? Закріплення складу чисел від 6 до 10 : урок. Математика. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/matematika-1-klas-urok-viktorina-ci-znaes-ti-geroiv-kazok-zakriplenna-skladu-cisel-vid-6-do-10-209918.html>.
- Анотація.* Публікація містить розробку нетрадиційного уроку-вікторини для 1-го класу. Урок проходить з використанням мультимедійної презентації, що сприяє продуктивній роботі учнів на уроці. Використовуються різноманітні ігри, які підвищують пізнавальний інтерес до навчання, розвивають пам'ять та увагу, уміння працювати в групах. Діти пригадують українські народні казки, повторять склад чисел та виконують завдання на лічбу в межах 10.
76. Лістунова Л. Я. Ознайомлення з таблицею множення числа 4. Обчислення значення виразів. Робота над задачами : конспект уроку. 2 клас. НУШ *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-oznajomlenna-z-tabliceu-mnozenna-cisla-4-obcislenna-znacen-viraziv-robota-nad-zadacami-215731.html>.
- Анотація.* Презентація має на меті унаочнити матеріали уроку, активізувати знання таблиць множення та ділення чисел 2 та 3, ознайомити учнів із таблицею множення числа 4, удосконалити обчислювальні навички, стимулювати інтерес до вивчення математики.
77. Лободенко Т. Г. Трикутник та його види : урок математики. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/trikutnik-ta-yogo-vidi-144772.html#>.
- Анотація.* Урок розроблений з метою удосконалити вміння класифікувати трикутники за видом їх кутів та за кількістю сторін, обчислювати периметр трикутника, сприяти формуванню інтелектуальних та творчих здібностей учнів, розвивати в учнів пошукові здібності, інтерес до предмету, вміння виступати перед аудиторією, поширювати словниковий запас; виховувати вміння слухати один одного, дискутувати, дотримуватись правил дискусії.
78. Ляшко Т. О. Алгоритми за структурою : тест. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168523>.
- Анотація.* Тест розрахований для перевірки знань учнів 4 класу з теми «Алгоритми з розгалуженням і повторенням».
79. Ляшко Т. О. План виконання завдання. Планування в нашому житті. Поняття алгоритму : презентація до уроку. Інформатика. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-z-informatiki-dla-2-kl-plan-vikonanna-zavdanna-planuvanna-v-nasomu-zitti-ponatta-algoritmu-240719.html>.
- Анотація.* Презентація до уроку інформатика для 2 класу на тему «План виконання завдання. Планування в нашому житті. Поняття алгоритму» за програмою О.Я. Савченко підручника Т. Гільберг «Я досліджую світ» (НУШ) з використанням інтерактивних технологій.
80. Макуха О. В. Ділення суми на число : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dilenna-sumi-na-cislo-2-klas-nus-378236.html>.
- Анотація.* Публікація містить розробку уроку математики у 2 класі НУШ, присвячену вивченню правила ділення суми на число. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.
81. Малікіна Л. І. Перпендикуляр і похила у просторі : конспект уроку та презентація до уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/perpendikulyar-i-pohila-v-prostori-217016.html>.
- Анотація:* Конспект уроку з геометрії для учнів 10 класу (рівень стандарт) напрямлений на формування ключових компетентностей та вмінь для роботи з перпендикуляром, похилою, поняттям відстані у просторі; на формування процедурної, дослідницької, комунікативної компетентностей. Матеріал дає змогу показати роль та можливості математики у пізнанні та описанні реальних процесів і явищ.
82. Малікіна Л. І. Площа прямокутника і квадрата : розробка уроку для учнів 5 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-ploscha-pryamokutnika-i-kvadrata-217037.html>.
- Анотація.* Матеріал дає можливість формувати компетенції по розв'язуванню задач практичного і логічного змісту, використовуючи формули площ; формувати навички роботи з різними одиницями вимірювання площ, здатність і готовність до розв'язання комплексних задач, співпраці; спонукає до розвитку вміння логічно викладати думки; показати різноманітне застосування математики в житті.
83. Миненко В. І. Картки з математики для Viber 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-z-matematiki-dla-viber-1-klas-256940.html>.
- Анотація.* Картки розроблені із застосуванням елементів гейміфікації для засвоєння матеріалу з математики під час дистанційного навчання, починаючи з вивчення чисел першого десятка і закінчуючи розділом «Двоцифрові числа». Учні граючись навчаються, а вчитель легко може перевірити роботу і прокоментувати її у Viber.
84. Мова В. В. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 7. Порівняння значень числових виразів : план-конспект уроку. Математика. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-ronspekt-uroku-matematiki-v-1-klasi-vpravi-i-zadaci-na-zasvoenna-tablic-dodavanna-i-vidnimanna-cisla-7-porivnanna-znacen-cislovih-viraziv-287878.html>.
- Анотація.* Публікація містить розробку конспекту уроку математики, на якому використовуються різноманітні вправи технології критичного мислення. Розробка буде корисною як для вчителів, так і для дітей, які бажають покращити свої знання з математики.

85. Мовчан Г. В. Лабіринт – загадкова краса та незвичайна цінність : методична розробка заняття математичного гуртка. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/140752>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку результатів роботи над проектом «Лабіринт – загадкова краса та незвичайна цінність».

86. Мовчан Г. В. Рівнобедрений трикутник, його властивості та ознаки : урок геометрії. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/140753>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку вивчення нового матеріалу. Учні вчилися самостійно опрацьовувати теоретичний матеріал підручника в парах, виконали практичну роботу, колективно довели теорему та розглянули наслідки з неї. Для учнів було запропоновано геометричний блиц-турнір, експрес-тестування, практичні задачі та застосування вивченого у житті. Підсумком уроку була інтерактивна вправа «Обмін думками».

87. Мовчан Г. В. Розв'язування задач на застосування поняття вписаних і центральних кутів : урок геометрії у 8 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozvezuvanna-zadac-na-zastosuvanna-ponatta-vpisanih-i-centralnih-kutiv-393911.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку формування предметних та життєвих компетентностей, що містить різні види робіт із розв'язування задач – метод «шифр», робота із задачами за готовими малюнками, робота у парах, робота із учнями, що мають початковий рівень знань. Публікація містить презентацію.

88. Морозова В. Ф. Обчислення виразів на додавання і віднімання в межах 10 : урок. Математика. 1 клас (для вчителів НУШ). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/obcislenna-viraziv-na-dodavanna-i-vidnimanna-v-mezah-10-138522.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з математики в 1 класі за темою «Обчислення виразів на додавання і віднімання в межах 10», що містить різні види творчих, ігрових завдань, малюнки. Виховною метою проведення є закріпити навички додавання і віднімання чисел першого десятку; навчати учнів порівнювати вираз і число.

89. Морозова В. Ф. Число і цифра 6. Утворення числа 6 : урок. Математика. 1 клас (для вчителів НУШ). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/cislo-i-cifra-6-utvorennja-cisla-6-138526.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з математики в 1 класі за темою «Число і цифра 6. Утворення числа 6.», що містить різні види творчих, ігрових завдань, малюнки. Виховною метою проведення є закріпити вміння утворювати число додаванням одиниці до попереднього і відніманням одиниці від наступного до нього числа; учити знаходити правильний запис до малюнка; закріплювати вміння порівнювати числа, писати цифри 1, 2, 3, 4.

90. Небилиця О. В. Додавання та віднімання десяткових дробів : презентація до уроку. Математика. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144548>.

Анотація. Презентація до уроку математики для учнів 5 класів за підручником «Математика 5 клас» А. Г. Мерзляк, В. Б. Полонський, М. С. Якір з теми «Додавання та віднімання десяткових дробів».

91. Небилиця О. В. Додавання та віднімання десяткових дробів. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144553>.

Анотація. Розробка конспекту уроку з математики для учнів 5 класу за підручником «Математика 5 клас» А. Г. Мерзляк, В. Б. Полонський, М. С. Якір «Додавання та віднімання десяткових дробів».

92. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 2. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no2-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-248723.html>.

Анотація. Контрольно-тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

93. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 3. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no3-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249557.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

94. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 4. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no4-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249558.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

95. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 5. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no5-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249562.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

96. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 6. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no6-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249566.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

97. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 7. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no7-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249570.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

98. Нерощина О. В. Контрольна тестова робота з математики № 8. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robota-z-matematiki-no8-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-249573.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

99. Нерощина О. В. Контрольна тестова роботи з математики. (за підручником М. Богдановича) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-roboti-z-matematiki-2-klas-za-pidrucnikom-mbogdanovica-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-248718.html>.

Анотація. Контрольна тестова робота допоможе перевірити, узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички учнів 2 класу, покаже рівень сформованості вміння працювати самостійно, використовуючи набуті на уроках знання, вміння і навички.

100. Обуховська В. І. Розв'язування задач на засвоєння таблиць множення та ділення на 2 та 3 : розробка уроку. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rozviazuvannia-zadach-na-zasvoennia-tablyts-mnozhenia-ta-dilennia-na2-ta3-36066.html>.

Анотація. Методична розробка розрахована для навчання учнів 2 класу під час вивчення теми «Множення та ділення» для закріплення вміння розв'язання задач, для розв'язку яких застосовується табличне ділення та множення чисел 2 і 3.

101. Олех А. О. Знаходження числа за його відсотком : урок математики. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-konspektu-uroku-z-matematiki-na-temu-znahodzenna-cisla-za-jogo-vidsotkom-dla-ucniv-5h-klasiv-247852.html>.

Анотація. Оpubліковано урок математики в 5 класі за темою «Знаходження числа за його відсотком», що містить різні види завдань. Навчальною метою проведення уроку є формування в учнів навичок розв'язування вправ, у яких передбачено знаходження числа за його відсотком. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

102. Омел'яненко С. І. Задачі : тестові завдання з математики. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zadachi-222494.html>.

Анотація. Тестові завдання для 6 класу з математики за темою «Задачі» дають можливість перевірити знання учнів.

103. Павлюченко Т. М. Повторення додавання і віднімання двоцифрових чисел. Усні обчислення за таблицею : конспект уроку. Математика. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-matematiki-na-temu-povtorennia-dodavannia-i-vidnimannia-dvocifrovih-chisel-usni-obchislennia-za-tabliceyu-138085.html>.

Анотація. Розробка конспекту уроку з математики для 2 класу має на меті удосконалити навички додавання і віднімання двоцифрових чисел, виконувати усні обчислення за таблицею.

104. Павлюченко Т. М. Повторення додавання і віднімання двоцифрових чисел. Усні обчислення за таблицею : презентація. Математика. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-matematiki-na-temu-povtorennia-dodavannia-i-vidnimannia-dvocifrovih-chisel-usni-obchislennia-za-tabliceyu-138086.html>.

Анотація. Розробка презентації до уроку математики в 2 класі має на меті унаочнити матеріал до уроку.

105. Павлюченко Т. М. Попереднє ознайомлення з поняттями «половина», «третина» і «чверть». Складання і розв'язування задач : конспект уроку. Математика. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-matematiki-na-temu-poperedne-oznayomlennia-z-ponyattiami-polovina-tretina-i-chvert-skladannia-i-rozv-yazuvannia-zadachi-za-shemoyu-virazu-138083.html>.

Анотація. Розробка конспекту уроку з математики для 2 класу має на меті ознайомити учнів із діленням числа на рівні частини, поняттями «половина», «третина», «чверть» числа.

106. Павлюченко Т. М. Попереднє ознайомлення з поняттями «половина», «третина» і «чверть». Складання і розв'язування задач : презентація. Математика. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-z-matematiki-na-temu-poperedne-oznayomlennia-z-ponyattiami-polovina-tretina-i-chvert-skladannia-i-rozv-yazuvannia-zadachi-za-shemoyu-virazu-138084.html>.

Анотація. Розробка презентації до уроку математики в 2 класі має на меті унаочнити матеріал до уроку.

107. Пасічник Г. В. Число «сім». Цифра 7. Утворення числа 7 способом прилічування одиниці. Утворення числа 6 способом відлічування одиниці. Написання цифри 7. Складання розповіді за малюнком і записом : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/cislo-sim-cifra-7-utvorennia-cisla-7-sposobom-prilicuvanna-odinici-utvorennia-cisla-6-sposobom-vidlicuvanna-odinici-napisanna-cifri-7-skladanna-rozповid-372894.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку математики в 1 класі. Мета уроку - увести поняття числа «сім», ознайомити з написанням цифри 7; учини порівнювати предмети; закріплювати вміння співвідносити кількість предметів і число; сформулювати вміння утворювати число 7 додаванням одиниці до попереднього числа, навчити писати цифру, закріпити нумерацію в межах 7; розвивати вміння аналізувати й порівнювати.

108. Пивоварова В. А. Властивості степенем : презентація. Алгебра. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-vlastivosti-stepeney-148924.html>.

Анотація. Матеріал містить презентацію до уроку застосування знань, умінь учнів з теми «Властивості степеня з натуральним показником» з алгебри 7 клас.

109. Пивоварова В. А. Властивості степенем : урок. Алгебра. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-vlastivosti-stepeney-148923.html>.

Анотація. Матеріал містить розробку уроку застосування знань, умінь учнів з теми «Властивості степеня з натуральним показником» з алгебри 7 клас.

110. Пивоварова В. А. Чотирикутники : урок узагальнення. Геометрія. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-chotirikutniki-urok-uzagalnennya-148921.html>.

Анотація. Презентація містить матеріали для проведення уроку узагальнення, систематизації та контролю знань учнів з теми «Чотирикутники» з геометрії 8 клас.

111. Пльосіна О. О. Круглі числа. Периметр прямокутної ділянки. Задачі з буквеними даними : розробка уроку. Математика. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-krugli-chisla-perimetr-pryamokutno-dilyanki-zadachi-z-bukvenimi-danimi-137512.html>.

Анотація. Розробка уроку допоможе вчителю ознайомити учнів з круглими числами; узагальнити прийоми розв'язування задач; закріпити вміння знаходити периметр прямокутної ділянки за планом.

112. Плющ Т. М. Повторення і закріплення вивченого матеріалу у 4 класі : підсумкова контрольна робота з математики. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pidsumkova-kontrolna-robota-z-matematiki-298328.html>.

Анотація. Публікація містить розробку підсумкової контрольної роботи з математики з вивченого матеріалу у 4 класі, складена відповідно до методичних рекомендацій і критерій оцінювання учнів 4 класів (наказ МОН України від 19.08.2016 р. №1009).

113. Подоляк Ю. С. Письмове множення на двоцифрове число. Вправи з нерівностями. Розв'язування задач : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pismove-mnozenna-na-dvocifrove-cislo-vpravi-z-nerivnostami-rozвazuvanna-zadac-281207.html>.

Анотація. У публікації представлені матеріали для проведення уроку математики в 4 класі «Письмове множення на двоцифрове число. Вправи з нерівностями. Розв'язування задач». Дібрано вправи на письмове множення на двоцифрове число, вправи з нерівностями, задачі на застосування дії множення на двоцифрове число. Пропоновані матеріали сприятимуть розвитку мислення, пам'яті, уваги, умінь слухати, аналізувати, доводити.

114. Полуйко В. О. Паралелограм. Властивості паралелограма : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-z-geometrii-dla-8-klasu-na-temu-paralelogram-vlastivosti-paralelograma-358872.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з геометрії для 8 класу на тему «Паралелограм. Властивості паралелограма». Даний конспект можна використовувати під час засвоєння нових знань, умінь, навичок.

115. Полуйко В. О. Множини й операції над ними : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-temi-mnozini-j-operacii-nad-nimi-263226.html>.

Анотація. Публікація містить контрольну роботу з алгебри для учнів 8 класу (для класів з поглибленим вивченням математики).

116. Приходько М. Б. Перпендикулярні прямі : тести для 6 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/perpendikulyarn-pryami-285621.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з математики для учнів 6 класу, присвячених вивченню теми «Перпендикулярні прямі».

117. Приходько М. Б. Раціональні числа. Модуль числа : контрольна робота для 6 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-6-klasu-z-temi-racionalni-chisla-modul-chisla-5477.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи з математики для учнів 6 класу за темою «Раціональні числа. Модуль числа».

118. Прихожай О. П. Діагностична контрольна робота з математики : урок. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnosticna-kontrolna-robota-z-matematiki-5-klas-227232.html>.

Анотація. Ресурс призначений для моніторингу знань, умінь і навичок, підготовки та проведення діагностичного оцінювання навчальних досягнень учнів із математики в 5 класі на початку навчального року за курс

математики початкової школи, також може бути використаний вчителями математики, а також учнями з метою повторення та узагальнення знань.

119. Прихожай О. П. Ділення десяткових дробів на 10, 100, 1000... : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/test-dilenna-desatkovih-drobiv-na-10-100-1000-227183.html>.

Анотація. Тест-контроль ділення десяткових дробів на розрядну одиницю складається з 8 завдань: сім із них на вписання числа (по одному балу) та одне на відповідність (5 балів): вказати номер числа, що є коренем даного рівняння.

120. Прихожай О. П. Ділення десяткових дробів на натуральне число : тест-контроль. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/test-kontrol-dlya-uchniv-5-klasu-pri-vivchenni-temi-dilennya-desyatkovih-drobiv-na-naturalne-chislo-68837.html>.

Анотація. Тест з математики з теми «Ділення десяткових дробів на натуральне число» призначений для 5 класу, містить 9 запитань на вибір правильної відповіді.

121. Прихожай О. П. Ділення десяткового дробу на десятковий дріб : тест. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dilenna-desatkovogo-drobu-na-desatkovij-drib-228417.html>.

Анотація. Тест з теми «Ділення десяткового дробу на десятковий дріб» для учнів 5 класу складається з 6 завдань на вписування відповіді – числа (по 1 балу), 7-ме завдання – задача на вписування правильної відповіді – розв'язування задачі.

122. Прихожай О. П. Ділення десяткового дробу на десятковий дріб : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dilenna-desatkovogo-drobu-na-desatkovij-drib-230379.html>.

Анотація. Урок з теми «Ділення десяткового дробу на десятковий дріб», метою якого є встановити правила ділення десяткового дробу на десятковий дріб; виробляти вміння застосування цього правила, виховувати уважність та спостережливість, любов до предмета.

123. Прихожай О. П. Клуб Веселих та Кмітливих математиків : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/klub-veselih-ta-kmitlivih-matematikiv-199691.html>.

Анотація. Презентація математичної гри КВК математиків для учнів старших класів (10-11 класів). Етапи гри: привітання команд, розминка, конкурс художньої самодіяльності, гра «Ти мені – я тобі», конкурс - домашнє завдання з теми «Ми знімаємо кіно», конкурс капітанів.

124. Прихожай О. П. Коло і круг. Дотична. Коло, вписане та описане навколо трикутника : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kolo-i-krug-doticna-kolo-vpisane-ta-opisane-navkolo-trikutnika-236481.html>.

Анотація. Тест призначений для 7 класу, геометрія, містить 12 запитань на вибір та вводу правильної відповіді.

125. Прихожай О. П. Натуральні числа та дії з ними : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-temi-naturalni-chisla-ta-di-z-nimi-197402.html>.

Анотація. Оpubліковано конспект уроку з теми «Натуральні числа та дії з ними» для учнів 5 класу, мета якого узагальнення і систематизація знань учнів з теми «Натуральні числа», закріплення умінь виконувати дії над натуральними числами в процесі розв'язування різноманітних вправ та задач; розв'язувати рівняння на основі залежності між компонентами дій; розв'язувати текстові задачі арифметичним способом; спрощувати вирази та обчислювати їх зручним способом.

126. Прихожай О. П. Перетворення подібності та його властивості. Подібність фігур. Площі подібних фігур : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/peretvorennya-podibnosti-ta-yogo-vlastivosti-podibnist-figur-ploschi-podibnih-figur-166222.html>.

Анотація. Урок з теми «Перетворення подібності та його властивості. Подібність фігур. Площі подібних фігур» формує поняття перетворення подібності й гомотетії; учні вивчають властивості перетворення подібності, учитель формує вміння застосовувати вивчені властивості й означення до розв'язування задач з поданої теми.

127. Прихожай О. П. Перетворення подібності та його властивості. Подібність фігур. Площі подібних фігур : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/peretvorennia-podibnosti-ta-yoho-vlastyvosti-podibnist-fihur-ploshchi-podibnykh-fihur-15614.html>.

Анотація. Тест призначений для 9 класу, геометрія, містить 8 запитань на вибір правильної відповіді.

128. Прихожай О. П. Поняття кола і круга : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/test-ponatta-kola-i-kruga-229200.html>.

Анотація. Тест на повторення таких понять, як хорда, діаметр, радіус, дотична та січна. Рекомендується проводити після вивчення теми: «Коло. Круг». Кількість набраних балів є оцінкою за тест. Числові значення вносяться без одиниць вимірювання. Враховуйте, що перевіряє комп'ютер, тому одиниці вимірювання є помилкою.

129. Прихожай О. П. Розв'язування задач і вправ на множення і ділення раціональних чисел : тест. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rozv-yazuvannya-zadach-i-vprav-na-mnozhenня-i-dilennya-racionalnih-chisel-112895.html>.

Анотація. Тест призначений для 6 класу, містить 7 запитань на вибір правильної відповіді.

130. Прихожай О. П. Розв'язування задач і вправ на множення і ділення раціональних чисел : тест. *На Урок*. 2020. URL: https://naurok.com.ua/test/_rozv-yazuvannya-zadach-i-vprav-na-mnozheniya-i-dilennya-racionalnih-chisel-112895.html.
Анотація. Тест з теми «Розв'язування задач і вправ на множення і ділення раціональних чисел» призначений для 6 класу, містить 7 запитань на вибір правильної відповіді.
131. Прихожай О. П. Розв'язування рівнянь : тест. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rozvyazuvannya-rivnyan-6-klas-141717.html>.
Анотація. Тест призначений для 6 класу, містить 12 запитань на вибір правильної відповіді.
132. Прихожай О. П. Розв'язання систем лінійних рівнянь з двома змінними : тест. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rozv-yazuvannya-sistem-liniynih-rivnyan-z-dvoma-zminnimi-141935.html>.
Анотація. Тест призначений для 7 класу, алгебра, містить 12 запитань на вибір правильної відповіді.
133. Прихожай О. П. Розкриття дужок в залежності від знаку : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/test-rozkritta-duzok-v-zaleznosti-vid-znaku-229132.html>.
Анотація. Перевірка знань з теми «Розкриття дужок в залежності від знаку» з математики в 6 класі. Інструкція до тесту: дайте відповіді на запитання, обираючи одну правильну відповідь або впишіть свій варіант. Введіть своє прізвище та клас. Кількість питань у тесті – 8.
134. Прихожай О. П. Середнє арифметичне : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/serednie-aryfmetyczne-19678.html>.
Анотація. Тест призначений для учнів 5 класу, містить 10 запитань на вибір правильної відповіді.
135. Прихожай О. П. Система лінійних рівнянь з двома змінними. Способи розв'язання систем двох лінійних рівнянь : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/samostiyna-robota-sistemi-liniynih-rivnyan-z-dvoma-zminnimi-sposobi-rozv-yazuvannya-grafichniy-ta-sposib-pidstanovki-100877.html>.
Анотація. Метою уроку з теми «Система лінійних рівнянь з двома змінними. Способи розв'язання систем двох лінійних рівнянь» є вдосконалити вміння учнів розв'язувати системи лінійних рівнянь з двома змінними способами підстановки та графічним способами, формувати вміння міркувати за аналогією, сприяти вдосконаленню обчислювальних навичок, формувати вміння самоорганізовуватися, виховувати спостережливість.
136. Прихожай О. П. Системи лінійних рівнянь з двома змінними. Способи розв'язування: графічний та спосіб підстановки : самостійна робота. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/samostiyna-robota-sistemi-liniynih-rivnyan-z-dvoma-zminnimi-sposobi-rozv-yazuvannya-grafichniy-ta-sposib-pidstanovki-100127.html>.
Анотація. Мета самостійної роботи з теми «Системи лінійних рівнянь з двома змінними. Способи розв'язування: графічний та спосіб підстановки» удосконалити вміння учнів розв'язувати системи лінійних рівнянь із двома змінними графічним способом та способом підстановки, сприяти розвитку логічного мислення, уваги учнів, формувати вміння самоорганізовуватися, виховувати спостережливість.
137. Прихожай О. П. Формули скороченого множення : тести. Алгебра. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/algebra-7-klas-formuli-skorocenogo-mnozenna-229464.html>.
Анотація. Перевірка знань учнів з алгебри з теми «Формули скороченого множення» у 7 класі подана у вигляді тестів різних типів.
138. Проїдакова І. М. Величини. Просторові відношення. Геометричні фігури : діагностична робота з математики № 3. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnosticna-robota-z-matematiki-no3-velicini-prostorovi-vidnosenna-geometricni-figuri-do-pidrucnika-avtoriv-omgis-iv-filyak-382576.html>.
Анотація. Діагностична робота розроблена на основі компетентнісного підходу та призначена для тематичного оцінювання навчального поступу учнів 3 класу з математики, яку складено відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Шияна та підручника авторів О. М. Гісь, І. В. Філяк. Завдання розроблені з урахуванням обов'язкових результатів навчання у двох варіантах. Робота містить бланк для рівневого оцінювання здобувачів освіти з відповідними індексами.
139. Проїдакова І. М. Повторення вивченого у 3 класі : комбінована контрольна робота з математики № 1 для учнів 4 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kombinovana-kontrolna-robota-z-matematiki-no1-dla-ucniv-4-klasu-z-temi-povtorennia-vivcenogo-u-3-klasi-346210.html>.
Анотація. Контрольна робота з математики для учнів 4 класу розроблена на основі компетентнісного підходу та призначена для тематичного оцінювання навчального поступу учнів 4 класу з математики. Робота містить комбіновані практичні завдання різного рівня складності, що дає можливість перевірити логічний підхід та рівень компетентностей здобувачів освіти.
140. Проїдакова І. М. Розклад числа на множники (підручник авторів О. Гісь, І. Філяк) : урок математики для дистанційного навчання. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-matematiki-dlya-distancijnogo-navchannya-2-klas-rozklad-chisla-na-mnozhniki-pidruchnik-avtoriv-o-gis-i-filyak-174508.html#>.
Анотація. Цей урок один із видів дистанційного навчання, який дає учневі змогу у легкій та доступній формі, послідовно і систематично ознайомитися із новою темою уроку. Урок містить покроковий інструктаж з виконання завдань. Вчить дитину робити самостійні кроки в освітньому цифровому середовищі, вибирати завдання і комунікувати.

141. Пройдакова І. М. Складання виразів із змінною. Задачі на три дії (підручник авторів О. Гісь, І. Філяк) : урок математики для дистанційного навчання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-matematiki-dla-distancijnogo-navcanna-2-klas-tema-skladanna-viraziv-iz-zminnou-zadaci-na-tri-dii-pidrucnik-avtoriv-ogis-ifilak-226064.html>.

Анотація. Цей урок один із видів дистанційного навчання на віртуальній інтерактивній дошці Padlet, який дає учневі змогу у легкій та доступній формі, послідовно і систематично ознайомитися із новою темою уроку. Урок містить покроковий інструктаж з виконання завдань. Вчить дитину робити самостійні кроки в освітньому цифровому середовищі, вибирати завдання і комунікувати з вчителем та однокласниками. Інструменти даного ресурсу надають можливість вчителю для зворотного зв'язку зі своїми учнями.

142. Пройдакова І. М. Таблиця ділення на 9. Вправи та задачі на засвоєння таблиці ділення на 9. Задачі на зведення до одиниці. Знаходження частини числа» з математики для 3 класу : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-tablica-dilenna-na-9-vpravi-ta-zadaci-na-zasvoenna-tablici-dilenna-na-9-zadaci-na-zvedenna-do-odinici-znahodzenna-castini-cisla-z-matem-204310.html>.

Анотація. План-конспект уроку, навчальна мета якого – формувати пізнавальні компетенції учнів; розвивати обчислювальні навички, вміння розв'язувати задачі на зведення до одиниці, логічне мислення; вчити знаходити частини числа; виховувати бажання до здорового способу життя.

143. Простатіна Ю. А. Розробка уроку з математики для 4 класу за підручником Богданович М. В., Лищенко Г. П. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-matematiki-lichba-tisyachami-skladeni-zadachi-yaki-e-kombinacijami-vivchenih-vidiv-prostih-zadach-na-di-riznih-stupeniv-176462.html>.

Анотація. Розробка уроку з математики для 4 класу за підручником Богданович М. В., Лищенко Г. П. (Видавництво: Генеза). Також додається презентація до уроку. *Тема.* Лічба тисячами. Складені задачі, які є комбінаціями вивчених видів простих задач на дії різних ступенів. Під час уроку учні здійснюють туристичний похід за поданим планом місцевості на якому є такі станції: Хвилинка, Музей цікавої природи, Уважна, Плодовий сад, озеро Нове, село Веселе, Мудрий ліс.

144. Рознятовська О. В. Вимірювання кутів : методична розробка практичної роботи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/practicna-robota-vimiruvanna-kutiv-5-7-klas-385735.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку практичної роботи з математики «Вимірювання кутів» для учнів 5-7 класів, яка показує можливості застосування математичних знань на практиці, змінює відношення учнів до предмету, пробуджує інтерес до вивчення математики. Використання практичних робіт у викладанні математики допомагає вчителю зацікавити учнів, сформувати ситуацію успіху.

145. Рознятовська О. В. Як козаки математику вивчали : методична розробка уроку-подорожі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-podorozh-yak-kozaki-matematiku-vivchali-rozv-yazuvannya-vprav-i-zadach-na-mnozheniya-ta-dilennya-naturalnih-chisel-207613.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з математики для учнів 5-го класу, яка дає можливість в інноваційному форматі вдосконалити вміння виконувати множення та ділення натуральних чисел, розв'язувати задачі з цієї теми, формувати вміння і навички учнів застосовувати властивості множення для обчислення зручним способом. Мета такого уроку: ознайомити учнів з історією українського козацтва, виховувати патріотизм, інтерес до вивчення математики.

146. Рознятовська О. В. Як козаки математику вивчали : розробка презентації до уроку-подорожі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-podorozhi-ak-kozaki-matematiku-vivchali-rozvazuvannya-vprav-i-zadac-na-mnozeniya-ta-dilenna-naturalnih-chisel-385732.html>.

Анотація. Публікація містить розробку презентації до уроку-подорожі «Як козаки математику вивчали» для учнів 5 класу, яка допоможе в цікавій та ігровій формі провести узагальнення й систематизацію знань, умінь і навичок з теми «Множення і ділення натуральних чисел». Презентація знайомить учнів з історією українського козацтва, виховує патріотизм, інтерес до вивчення математики.

147. Розуменко А. О., Розуменко А. М. Розвиток критичного мислення студентів при вивченні вищої математики : матеріали III міжнародної дистанційної науково-методичної конференції (м. Суми, квітень-травень 2020 року). Суми, 2020. С. 92–64.

Анотація. У статті визначено актуальність формування критичного мислення в процесі підготовки мотивованих абітурієнтів педагогічних вищих навчальних закладів.

148. Рябченко Л. О. Відсотки : презентація. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vidsotki-199907.html>.

Анотація. Презентація може бути використана на уроці узагальнення знань з теми «Відсотки» в 5 класі.

149. Рябченко Л. О. Додавання та віднімання дробів з різними знаменниками : презентація. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-dodavannya-ta-vidnimannya-zvichajnih-drobiv-z-riznimi-znamennikami-urok-uzagalnennya-znan-200413.html>.

Анотація. Презентація «Додавання та віднімання звичайних дробів з різними знаменниками» призначена для використання на уроці узагальнення та систематизації знань учнів із вказаної теми.

150. Рябченко Л. О. Додавання та віднімання мішаних чисел : презентація. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-dodavannya-ta-vidnimannya-mishanij-chisel-200150.html>.

Анотація. Презентація містить матеріал до вивчення теми «Додавання та віднімання мішаних чисел з різними знаменниками» в 6 класі.

151. Рябченко Л. О. Множення та ділення десяткових дробів : презентація. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-mnozheniya-ta-dilennya-deschatkovih-drobiv-199508.html>.

Анотація. Презентацію можна використовувати на уроці узагальнення та систематизації знань з теми «Множення та ділення десяткових дробів».

152. Савельєва А. М. Узагальнення знань з математики за курс 5 класу : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-znan-z-matematiki-za-5y-klas-516545.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання з математики, що містять різнорівневі вправи і задачі для узагальнення знань і вмінь учнів 5 класу.

153. Савельєва А. М. Узагальнення знань з математики за курс 6 класу : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-znan-z-matematiki-za-6y-klas-517333.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання з математики, що містять різнорівневі вправи і задачі для узагальнення знань і вмінь учнів 6 класу.

154. Савельєва А. М. Узагальнення знань з математики за курс 7 класу : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-znan-z-kursu-geometri-za-7y-klas-515021.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання з математики, що містять різнорівневі вправи і задачі для узагальнення знань і вмінь учнів 7 класу.

155. Савельєва А. М. Центральні і вписані кути : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/centralni-ta-vpisani-kuti-vpisani-ta-opisani-chotirikutniki-619160.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання з геометрії для учнів 8 класу, що містять різнорівневі задачі для закріплення вмінь і навичок учнів з теми «Центральні і вписані кути», а також для перевірки рівня засвоєння знань з даної теми.

156. Савицька А. Ю. Додавання і віднімання в межах 100. Усний рахунок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dodavanna-i-vidnimanna-v-mezah-100-usnij-rahunok-201559.html>.

Анотація. Усний рахунок для учнів 2 класу представлений у вигляді презентації з кумедними тваринками, що стимулює зацікавленість і прагнення до навчання. Завдання запропоновано для поглиблення, закріплення та автоматизації навичок обчислень у межах 100.

157. Савицька А. Ю. Завдання для усного рахунку в межах 100. Нагодуй Панду Кунг-фу : презентація. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/zavdanna-dla-usnogo-rahunku-v-mezah-100-prezentacia-nagoduj-pandu-kung-fu-204351.html>.

Анотація. Усний рахунок для учнів 2 класу представлений у вигляді презентації з мультиплікаційними героями, що стимулює зацікавленість і прагнення до навчання. Завдання запропоновано для поглиблення, закріплення та автоматизації навичок обчислень у межах 100.

158. Савицька А. Ю. Яку сніжинку спіймав Гавчик? : завдання для усного рахунку в межах 100. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/aku-snizinku-spijmav-gavcik-204350.html>.

Анотація. Усний рахунок для учнів 2 класу представлений у вигляді презентації з казковим персонажем, що стимулює зацікавленість і прагнення до навчання. Завдання запропоновано для поглиблення, закріплення та автоматизації навичок обчислень у межах 100.

159. Садова І. В. Додавання і віднімання на основі складу числа 10 : урок математики в 1 класі. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80751>.

Анотація. Конспект уроку закріплення знань ставить за мету формування в учнів навички додавання і віднімання в межах 10. Різноманітні види роботи, запропоновані на уроці, спрямовані на розвиток математичних здібностей, формування допитливості та кмітливості.

160. Санжаревська А. І. Математичні вирази «сума» і «різниця». Складання й розв'язування задач : урок математики. 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/158426>.

Анотація. Розробка уроку-подорожі математики для 1 класу, де учні подорожують до незвичайної країни Математика на кораблі, який вони змайстрували своїми руками з конструктора LEGO, на ракеті – разом з «Розумниками» та автомобілях, які надіслав їм друг - песик Радик.

161. Санжаревська А. І. Цифра 7. Число 7 : урок математики. 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/148438>.

Анотація: Розробка уроку математики для 1 класу Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу. На уроці використано матеріали: вірші про число і цифру 7, ілюстрації до казок «Вовк і семеро козенят», «Білосніжка і сім гномів», малюнок веселки та інші дидактичні матеріали.

162. Сафронюк Г. В. Задачі на рух по річці: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zadaci-na-ruh-po-ricci-207929.html>.

Анотація. Матеріал розрахований на учнів 6 класів, допомагає вивести формули зв'язку власної швидкості об'єкта, швидкості течії річки, швидкості об'єкта за течією та проти течії; формувати в учнів уміння застосовувати виведені формули до розв'язання задач; розвивати пам'ять, логічне мислення, самостійність; виховувати інтерес до математики.

163. Сафронюк Г. В. Практикум з математики. Задачі з параметрами : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/praktikum-z-matematiki-zadaci-z-parametrami-207914.html>.

Анотація. Знання випускника загальноосвітньої школи повинні відповідати вимогам вищого навчального закладу. Аналіз змісту тестів ЗНО з математики показав, що задачі з параметрами є невід'ємною їхньою частиною. І це не випадково. Адже вузатр потрібен студент, котрий має логічне мислення, творчий підхід до розв'язання проблеми. Саме цьому необхідно формувати в учнів вміння та навички розв'язувати задачі з параметрами. Даний збірник допоможе це зробити.

164. Світенко Г. М. Подорож Математичним Всесвітом : урок. *Освіта.ua*. 2020. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/74353/.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку математики у формі подорожі Математичним Всесвітом. У віршованій формі учні дізнаються про планети Сонячної системи. Ознайомлення з кожною планетою – етап уроку (від актуалізації знань до рефлексії). Така форма сприяє кращому засвоєнню матеріалу з письмового додавання трицифрових чисел.

165. Сердюк А. О. Величини. Довжина. Сантиметр : урок. Технологічна карта. Математика. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tehnologicna-karta-matematika-2-klas-velicini-dovzina-santimetr-371953.html>.

Анотація. Розробка уроку з використанням он-лайн сервісів містить цікаві, інноваційні форми і методи роботи для вчителів математики при поясненні мір довжини. У карті описані тема, мета уроку та подано повний опис заняття з використанням педагогічних ігор «Розумники». Розміщено посилання на фізкультхвилинки. Учитель дібрала цікавий матеріал, опрацювала велику кількість додаткового матеріалу. Матеріал корисний для роботи вчителів початкових класів.

166. Сердюк А. О. Задачі на спільну роботу. Приклади складання обернених задач усіх видів : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://www.vseosvita.ua/library/zadaci-na-spilnu-robotu-prikladi-skladanna-obernenih-zadac-usih-vidiv-371947.html>.

Анотація. Розробка уроку з використанням онлайн сервісів містить цікаві, інноваційні форми і методи роботи для вчителів математики при поясненні задач на спільну роботу, прикладів складання обернених задач усіх видів (підручник Скворцова С., Онопрієнко О. «Математика» 3 клас, сторінка - 110, задача № 3). Автор розмістила розв'язання задачі на спільну роботу з поясненням дій та приклади складання та розв'язання обернених задач з різними шуканими, з поясненням кожної дії. Учитель дібрала цікавий матеріал, опрацювала велику кількість додаткового матеріалу. Матеріал корисний для роботи вчителів початкових класів.

167. Сіра С. М. Вступ до стереометрії : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-vstup-do-stereometri-i-197782.html>.

Анотація. Контрольна робота з геометрії у 10 класі «Вступ до стереометрії». Рівень стандарту. До підручника Геометрія (академічний рівень) 10 клас (Біляніна О. Я., Біляніна Г. І., Швець В. О.).

168. Сіра С. М. Означення та властивості тригонометричних функцій : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-oznachennya-ta-vlastivosti-trigonometricnih-funkciy-205143.html>.

Анотація. Контрольна робота з алгебри у 10 класі з теми: «Означення та властивості тригонометричних функцій». Рівень стандарту. До підручника. Алгебра і початки аналізу (академічний рівень) 10 клас (Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Полонський В. Б., Якір М. С.).

169. Сіра С. М. Показникова функція : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-pokaznikova-funkciya-197506.html>.

Анотація. Контрольна робота з алгебри у 11 класі з теми «Показникова функція». Математика: алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти / А. Г. Мерзляк, Д. А. Номіровський, В. Б. Полонський та ін. Х.: Гімназія, 2019.

170. Сіра С. М. Тригонометричні формули : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-trigonometricni-formuli-208804.html>.

Анотація. Контрольна робота з алгебри у 10 класі з теми: «Тригонометричні формули». Рівень стандарту. До підручника Алгебра і початки аналізу (академічний рівень) 10 клас (Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Полонський В. Б., Якір М. С.).

171. Сіра С. М. Числові функції : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-chislovi-funkcii-196859.html>.

Анотація. Контрольна робота з алгебри у 10 класі з теми «Числові функції». Рівень стандарту. До підручника Алгебра і початки аналізу (академічний рівень) 10 клас (Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Полонський В. Б., Якір М. С.).

172. Скороход Н. М. Діагностична робота з математики № 4 (у двох варіантах). 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnosticna-robota-z-matematiki-no-4-2-klas-392744.html>.

Анотація. Діагностична робота з математики № 4 для 2 класу за темою «Просторові відношення. Величини» складена за підручником О. Гісь, І. Філяк. Робота складається з 4 завдань: вирази, задача, дії з іменованими числами, геометричний матеріал.

173. Смирнова О. Д. Дидактичні ігри на уроках математики. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/didaktichni-igri-na-urokah-matematiki-165711.html>.

Анотація. Публікація містить інформацію про формування стійкого інтересу здобувачів освіти до предмета математики через використання дидактичних ігор на уроках, а вчителю дає змогу насамперед урізноманітнити зміст матеріалу, який вивчається, бо основний навчальний вплив належить дидактичному матеріалу (сам термін «дидактична гра» підкреслює її педагогічну спрямованість).

174. Смирнова О. Д. Ділення раціональних чисел : розрізні картки до уроку математики у 6 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kartki-dilennya-racionalnih-chisel-dlya-uchniv-6-klasu-177303.html>.

Анотація. Розрізні картки з завданнями та відповідями, для використання під час уроку математики в 6 класі на відпрацювання навичок. Тема. «Ділення раціональних чисел».

175. Смирнова О. Д. Прямокутна система координат : картки творчого характеру. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tvorci-kartki-pramokutna-sistema-koordinat-6-klas-359328.html>.

Анотація. Картки створені для використання при вивченні теми «Прямокутна система координат» у 6 класі, для відпрацювання навичок роботи на координатній площині та підвищення зацікавленості під час виконання завдань. Також до карток додана інструкція для використання їх дітьми.

176. Смирнова О. Д. Числові та буквенні вирази : презентація до уроку математики. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-chislovi-ta-bukvenni-virazi-157650.html>.

Анотація. Урок-мандрівка з математики 5 клас. Цікава презентація до уроку, завдяки якій ваші учні побудуть в гостях у сонечка, мудрої сови, та вирушать у подорож до знань.

177. Смирнова О. Д. Числові та буквенні вирази : розробка уроку математики. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-na-temu-chislovi-ta-bukvenni-virazi-157648.html>.

Анотація. Розробка уроку з презентацією. Тема: числові та буквенні вирази. Мета: Формування понять числових та буквених виразів, культури математичних записів. Розвиток логічного мислення учнів. Навчати складати та читати буквенні вирази математичною мовою.

178. Стрілецька Т. І. Презентація – математика з LEGO : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-matematika-z-lego-198502.html>.

Анотація. Презентація стане в нагоді під час вивчення теми «Додавання і віднімання в межах 10». Матеріал можна застосувати для усного рахунку та на етапі повторення. Використання цеглинок LEGO робить процес цікавим і захоплюючим.

179. Тугова Т. Г. Порівняння дробів : тестування. Математика. 3 клас. URL: <https://naurok.com.ua/test/porivnyannya-drobiv-729749.html>, Тестування. Дробі. Знаходження частини від числа. URL: <https://naurok.com.ua/test/drobi-znahodzhenn-chastini-vid-chisla-735037.html>, Тестування. Дробі. Знаходження частини від числа. URL: <https://naurok.com.ua/test/drobi-zakriplennya-materialu-740348.html>.

Анотація. Матеріал до уроків математики для загальноосвітніх навчальних закладів для учнів 3 класу. Розроблена серія тестів дає можливість закріпити знання, навички, творчі вміння здобувачів освіти при вивченні теми «Дробі» у 3 класі .

180. Фатющенко Л. В. Нумерація шестицифрових чисел. Читання і запис. Визначення числа тисяч у числі. Розв'язання рівнянь. Розв'язання задач на три дії: конспект з математики для відео конференції. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-z-matematiki-dla-videokonferencii-400588.html>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – удосконалювати вміння учнів лічити сотнями тисяч, читати. Записувати і розкладати на розрядні доданки шестицифрові числа, визначати число тисяч у числі, порівнювати багатоцифрові числа, вчити розв'язувати задачі, розвивати мислення, виховувати інтерес до предмета.

181. Федіна О. Г. Закріплення таблиць множення і ділення. Робота з геометричним матеріалом. Розв'язування задач : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-zakriplennya-tablic-mnozheniya-i-dilennya-roboti-z-geometrichnim-materialom-rozv-yazuvannya-zadach-205593.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з математики у 3 класі за підручником Н. Листопад. Метою уроку є робота над формуванням громадянської, математичної, культурної компетентностей; закріплення знань таблиць множення і ділення чисел, удосконалення вміння учнів розв'язувати задачі з буквеними даними, працювати з геометричними фігурами; розвиток обчислювальних навичок, логічного мислення; виховання любові до української культури, поваги до традицій.

182. Хорольська Л. В. Воркшоп «Математика – це, справді, цікаво!» : презентація. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-vorksop-matematika-ce-spravdi-cikavo3-klas-264823.html>.

Анотація. Презентація до навчального заходу, який пропонує інтенсивну роботу командам учнів. Вони зможуть творчо та креативно попрацювати, виконуючи вправу «Парад квітів» на інтерактивній дошці, конструюючи моделі каруселей з цеглинок LEGO, досліджуючи виконання математичного фокусу, розв'язуючи логічні задачі, демонструючи математичні поняття рухами, добираючи рими до віршів й одночасно рахуючи, фантазуючи малювати картини цифрами, створюючи геометричні образи весняних квітів фігурами танграму.

183. Хорольська Л. В. Воркшоп «Математика – це, справді, цікаво!» : сценарій заходу. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vorksop-matematika-ce-spravdi-cikavo-3-klas-264817.html>.

Анотація. Цей навчальний захід пропонує інтенсивну роботу командам учнів. Вони зможуть творчо та креативно попрацювати, виконуючи вправу «Парад квітів» на інтерактивній дошці, конструюючи моделі каруселей з цеглинок LEGO, досліджуючи виконання математичного фокусу, розв'язуючи логічні задачі, демонструючи

математичні поняття рухами, добираючи рими до віршів й одночасно рахуючи, фантазуючи малювати картини цифрами, створюючи геометричні образи весняних квітів фігурами танграму.

184. Хорольська Л. В. Закріплення вивчених випадків усного множення і ділення в межах 1000 : презентація. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-matematiki-zakriplenna-vivcenih-vipadkiv-usnogo-mnozennia-i-dilenna-v-mezah-1000-3-klas-265796.html>.

Анотація. Подана презентація є мультимедійним супроводом уроку з даної теми за технологіями дистанційного навчання. На ньому учні зможуть в ігровій формі провести усний рахунок, творчо попрацювати над задачами природничого змісту, попрацювати самостійно, удосконалюючи навички усного множення і ділення в межах 1000, розв'язуючи задачі на пропорційний поділ, поміркувати, визначаючи кількість зображених геометричних фігур на малюнку.

185. Циба С. М. Протилежні числа. Модуль числа : презентація. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-protilezni-cisla-6-klas-401865/html>.

Анотація. Дана презентація використовується на уроках математики у 6 класі для учнів, які навчаються за освітньою технологією «Росток». Містить як теоретичні знання, так і тренувальні вправи. Учителю дібрала цікавий матеріал, опрацювала велику кількість додаткового матеріалу.

186. Циганок Т. О. Додавання і віднімання раціональних чисел : урок. Математика. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/152321>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з математики у 6 класі. Урок узагальнення і систематизації знань з використанням різних форм роботи.

187. Циганок Т. О. Рівнобедрений трикутник, його властивості та ознаки : урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80639>.

Анотація. Публікація – розробка уроку з геометрії у 7 класі, що містить різні види завдань, які розвивають логічне мислення учнів.

188. Циганок Т. О. Розв'язування задач на відсотки : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/148901>.

Анотація. Публікація містить урок з математики у 6 класі з використанням ігрових елементів, роботи в групах та розв'язуванням різнорівневих задач на відсотки.

189. Чмиркова Т. В. Від творчого прийому до творчого уроку. *Методична скарбничка педагога*. Старобільськ, 2020. С. 252–255.

Анотація. У даній статті розглянуто реалізацію наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека» на уроках математики у 5-6 класах. Наведено варіанти прикладів і задач практичного змісту, що виникають за межами математики, але розв'язуються з використанням математичного апарату та ілюструють реалізацію цієї лінії.

190. Шаматульська Л. І. Додавання і віднімання в межах 10. Розв'язування задач : урок-казка. Математика. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-kazka-dodavanna-i-vidnsmanna-v-mezah-10-rozvazuvanna-zadac-1-klas-209549.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з метою закріплення навичок додавання і віднімання в межах 10. Розвитку швидкості і точності обчислювальних навичок, математичного мовлення, уваги, пам'яті, логічного мислення. Виховання наполегливості, чіткості у роботі. Обладнання. Мультимедійне забезпечення, дидактичний матеріал. Тип уроку: узагальнення та систематизації знань. Форма уроку: урок-казка.

191. Шандиба О. В. Засвоєння таблиці ділення на 6. Розв'язування задач двома способами : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-matematiki-zasvoenna-tablici-dilenna-na-6-rozvazuvanna-zadac-dvoma-sposobami-202578.html>.

Анотація. Розробка уроку стане у пригоді учителям початкових класів для підготовки уроків математики, вона містить різні види творчих та ігрових завдань.

192. Шерудило М. П. Формування навичок виконання арифметичних дій множення і ділення у 2 класі. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7-8. С. 9–13.

Анотація. У статті розкрито особливості впровадження технології «Daily 3» на уроках математики через використання дидактичних карток. Завдання карток спрямовані на формування арифметичних дій множення і ділення учнів 2 класу.

193. Шмакова О. Л. Календарно-тематичне планування з математики на 2020-2021 навчальний рік. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196134>.

Анотація. Оpubліковано календарно-тематичне планування з математики на 2020-2021 навчальний рік для учнів 5-11 класів, які навчаються за рівнем «стандарт». У I семестрі 2020 року відведені години на повторення навчального матеріалу з урахуванням важливості вивчених тем під час дистанційного навчання в березні-травні 2019-2020 навчального року.

194. Шпак О. А. Ділення двоцифрових чисел на одноцифрові способом розкладання на зручні доданки. Задача, обернена до задачі на суму двох добутків : презентація. Математика. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dilenna-dvocifrovih-cisel-na-odnocifrovi-sposobom-rozkladanna-na-zrucni-dodanki-zadaca-obrerna-do-zadaci-na-sumu-dvoh-dobutkiv-234192.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію для проведення уроку дистанційного навчання. Метою цієї презентації є ознайомлення учнів з можливістю розкладання числа на два доданки, кожний з яких ділиться на це число; формування вміння розв'язувати задачі, обернені до задачі на знаходження суми двох добуток.

195. Штирхунова І. В. Знайомимось з математичними виразами. Добуток і частка : відео урок. Математика. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vidourok-z-matematiki-dla-2-klasu-tema-znajomimos-z-matematichnimi-virazami->.

Анотація. Ознайомити учнів з назвами компонентів при множенні та діленні, назвами виразу, значенням виразу; розвивати пам'ять, мислення; виховувати інтерес до предмета під час дистанційного навчання.

196. Шулежко В. М. Дошка падлет. Функція. Лінійна функція, її графік і властивості : інфографіка. 2020. URL: https://ru.padlet.com/shulezhko_2011/ifkjt0p92pw.

Анотація. Дана інфографіка дає можливість здобувачам освіти повторити теоретичний матеріал, перевірити знання з даної теми та поглибити їх. Матеріал поданий на дошці padlet, містить інформаційний матеріал теоретичного і практичного спрямування, який сприяє формуванню ключових компетентностей: здоров'я і безпека, громадянська відповідальність, екологічна безпека, фінансова грамотність. У роботі наявні: google – форми, асоціативний кросворд, online Test Pad, learning apps org, фізкультхвилинка, вправи за підручником О.С. Істер. Алгебра 7 клас, завдання на формування ключових компетентностей, лінійна функція.

197. Юрченко Н. О. Обчислення на основі нумерації. Складання задачі за малюнком : план-конспект уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dlya-1-klasu-z-matematiki-obchislennya-na-osnovi-numeraci-skladannya-zadachi-za-malyunkom-nush2-196897.html>.

Анотація. План-конспект уроку математики в 1 класі НУШ, практична мета якого закріпити додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через розряд на основі нумерації; виробляти навички усної лічби, вміння складати і розв'язувати задачі за малюнком; розвивати математичне мовлення, увагу, пам'ять; виховувати доброту, взаємодопомогу, уміння працювати в команді, турботливе ставлення до птахів. Враховано сучасні вимоги навчально-виховного процесу та ґрунтується на сучасних освітніх технологіях, формує відповідні компетенції учнів.

198. Яцура Т. В. Таблиця множення числа 9. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/usnij-rahunok-z-lego-tablica-mnozenna-cisla-9-264098.html>.

Анотація. Завдання для учнів 2 класу розвивають навички усного обчислення. Презентація містить приклади таблиці множення числа 9 із варіантами відповідей.

1.3. STEM-освіта

1. Алпанова Н. М. Базова аеробіка. Виконання вправ : презентація STEM-заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-zanatta-gurtka-bazova-aerobika-vikonanna-vprav-349978.html>.

Анотація. Презентація містить інформацію про виконання вправ з базової аеробіки та використання завдань з елементами STEM-освіти. наявні цікаві завдання з використанням хмари тег, доповненої реальності та інтерактивних вправ.

2. Денисенко А. А. STEM-урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ», «Української мови», «Образотворчого мистецтва», «Математики». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження)*. 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ, яка є частиною дослідницької діяльності практичного спрямування здобувачів освіти у початковій школі.

3. Денисенко А. А. STEM-урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ з використанням LEGO». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження)*. 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ з використанням LEGO, які є значущою частиною дослідницького проекту практичного спрямування у початковій школі.

4. Доник Т. В. Фізика в літературних творах (STEM-освіта в НУШ). *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 190–191.

Анотація. Науково-дослідницька робота «Фізика в літературних творах (STEM-освіта в НУШ)» має на меті показати, як можна на одному шкільному уроці поєднати такі фізичні поняття, як важелі та сила, вектори та клапани, оптичні й акустичні явища з поезією та прозою української літератури. Гуманітарний підхід у викладанні фізики дозволяє знайти неочікувані розв'язання поставлених завдань, спрямовані на полегшення засвоєння наукових понять та термінів. Якісні задачі з фізики, сформульовані на основі літературних творів, дуже цікаві й корисні для розвитку логічного мислення учнів.

5. Жидченко З. І. Іграшки оригамі. Виготовлення жабки. Вивчення тварин англійською мовою : STEM-заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/igraski-origami-vigotovlenna-zabki-vivcenna-tvarin-anglijskou-movou-226613.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття для гуртів художньо-естетичного напрямку з вивченням елементів англійської мови. Заняття містить інформацію про оригамі, технологію виготовлення жабки в техніці

оригамі, приклади складання речень про тварин англійською мовою. Заняття супроводжується мультимедійною презентацією.

6. Куліш О. О. Створюємо фарбу. Малюнок в одному тоні : STEM-заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-stem-osvita-obrazotvorcoe-mistectvo-273054.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття для гуртів з образотворчого мистецтва. Заняття містить інформацію про колір з погляду хімії, фізики, біології; види фарб, практичні способи створення фарб власноруч.

7. Литвин О. І. STEM-технології як складова успіху сучасного вчителя. 2020. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/visnuk-01-2020-1.pdf>.

Анотація. У даній статті розглядаються інноваційні технології навчання, а саме STEM-освіта як технологія формування та розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей учнів, обґрунтування доцільності впровадження інновацій в освітній процес.

8. Онищенко С. С. Мешканці Чорного та Азовського морів : STEM-урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ на платформі КМ з використанням LEGO». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження). 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ з використанням LEGO. Є цікавий матеріал, стимулюючий дитячу фантазію, уяву, формуючий моторні навички дитини.

9. Онищенко С. С. Соняшник – квітка сонця на платформі КМ : STEM-урок з природознавства. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження). 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ, яка є частиною дослідницької діяльності практичного спрямування здобувачів освіти у початковій школі.

10. Півень М. Г. Особливості використання STEM-технологій на уроках суспільних дисциплін. *Освіта Сумщини*. 2020. № 4. С. 35–40.

Анотація. У публікації з'ясовано сутність, передумови та перспективи розвитку STEM-освіти в Україні. На основі аналізу та співставлення чисельних поглядів вітчизняних і зарубіжних авторів на сутність дефініції «STEM-освіта» визначено найбільш оптимальне її означення. Надана загальна характеристика засобів STEM-навчання. Зазначено, що науково-методологічним підґрунтям запровадження STEM-навчання є засади особистісно-зорієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, що проголошені в Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та покладені в основу Концепції Нової української школи. Визначено основні напрями реалізації цих методологічних засад, наведено рекомендації до розробки методичного забезпечення STEM-навчання.

11. Похтель О. І. STEM-урок з природознавства, української мови, літературного читання, образотворчого мистецтва, математики на платформі КМ. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження). 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено конспект уроку з природознавства, української мови, літературного читання, образотворчого мистецтва, математики на платформі КМ. В ньому викладено цікаві завдання практичного спрямування, які допоможуть систематизувати та удосконалити знання з теми «Вода».

12. Радченко І. О. Виготовлення штучних квітів з фоамірану. Створення шаблонів деталей для мальви : STEM-заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/stem-zanatta-vigotovlenna-stucnih-kvitiv-z-foamiranu-stvorennja-sabloniv-detalej-dla-malvi-232341.html>.

Анотація. Розробка заняття містить інформацію про біологічні особливостями мальви, хімічні та фізичні властивостями фоамірану. Під час заняття використовуються QR-коди, онлайн-пазли, хмари тег, програма для створення 3D малювання, гербарій.

13. Рознятовська О. В. Числові та буквені вирази. Формули з використанням STEM-технологій : методична розробка уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-matematiki-v-5-klasi-na-temu-cislovi-ta-bukvenni-virazi-formuli-z-vikoristanna-elementiv-stem-tehnologij-365280.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з математики для учнів 5-го класу, яка показує можливості застосування елементів STEM-освіти на різних етапах уроку. Подібна система освіти вчить жити в реальному швидкозмінному світі, уміти реагувати на зміни, критично мислити і бути розвинутою творчою особистістю.

14. Сухацька Н. М. STEM-урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» на платформі КМ з використанням LEGO «Які бувають професії?» : Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження). 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ з використанням LEGO, який допоможе учням краще засвоїти знання про різні професії, використовувати критичне мислення у розв'язанні проблемних ситуацій, називати інструменти, якими користуються представники найпопулярніших професій; спеціальний одяг, риси характеру представників різних професій; виготовляти макет будиночка з конструктора Lego.

15. Тимошенко С. О. Сценарій конференції НТУ «Мудра сова : розробка заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-konferencii-ntu-mudra-sova-199820.html>.

Анотація. Публікація містить сценарій конференції наукового товариства учнів 9-11 класів. Мета конференції - ознайомити учнів з поняттями STEM, STEM-професії, ВНЗ у яких можна здобути такі професії.

Виховною метою проведення заходу є формування у дітей інформаційної культури, цілеспрямованості, відповідальності за доручену справу, шанобливе ставлення один до одного.

16. Чичикало В. М. Застосування STEM-технології на уроках з основ здоров'я. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 152–158.

Анотація. У статті висвітлено впровадження в освітньо-виховний процес інноваційні здоров'язбережувальні технології, які дають змогу пропагувати здоровий спосіб життя в цікавих формах, забезпечують фізичне, інтелектуальне та культурне благополуччя школярів. Здоров'язбережувальні технології в освіті спрямовані на вирішення пріоритетного завдання сучасної освіти.

1.4. Комп'ютерні науки та інформаційні технології

1. Абрамчук І. М. Безпека в Інтернеті : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-bezpeka-v-internet-372889.html>.

Анотація. У статті аналізується проблема захисту дітей та молоді від негативних впливів усесвітнього джерела інформації – Інтернету. Розглянуто основні джерела небезпеки, наведено визначення поняття «безпечна поведінка в Інтернеті» та надано рекомендації для захисту.

2. Барбаш О. Ф. Моделювання : тест з інформатики для 7 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test-z-informatiki-dlya-7-klasu-na-temu-modelyuvannya-210674.html>.

Анотація. Тест з інформатики для 7 класу на тему: «Моделювання» дає змогу перевіряти вивчений матеріал під час дистанційного навчання.

3. Барбаш О. Ф. У світі інформатики : інтелектуальна гра БРЕЙН-РИНГ з інформатики. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/intelektualna-gra-brejn-ring-z-informatiki-u-sviti-informatiki-198005.html>.

Анотація. Інтелектуальна гра БРЕЙН-РИНГ з інформатики «У світі інформатики» Підвищити рівень знань учнів з інформатики; розвивати їх творчі й інтелектуальні здібності дітей, інтерес до вивчення інформатики, самостійність та наполегливість, виховувати вміння працювати у команді, почуття відповідальності.

4. Басанець Я. І. Величини. Змінні. Вказівка присвоєння : презентація. Інформатика. 7 клас. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/publ/214731>.

Анотація. Презентація «Величини. Змінні. Вказівка присвоєння.» до підручника Й. Я. Ривкінда. Вивчення мови програмування Scratch. Можна використовувати під час звичайного уроку та під час дистанційного навчання.

5. Будьонна В. К. Проектна діяльність як засіб розвитку інформаційної компетентності учнів. *Науково-методичний ПРОСТІР. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії*. Науково-методичний журнал / укладач Л. В. Серих. № 6 (48). Суми : НВВ КЗ СОШПО. Кафедра ТМЗО, 2020. С. 21–28.

Анотація. У статті теоретично обґрунтовується сутність категорії «інформаційна компетентність», розкривається роль проектної діяльності в процесі її формування та вимоги щодо її здійснення.

6. Ганжа П. Векторний графічний редактор. Засоби векторного графічного редактора. Особливості побудови й опрацювання векторних зображень. Алгоритм побудови зображення з графічних примітивів. Інформатика. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-informatiki-na-temu-vektorna-grafika-151801.html>, <https://naurok.com.ua/prezentaciya-z-informatiki-na-temu-vektorna-grafika-151805.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку інформатики у 9 класі з теми «Векторна графіка». Конспект допоможе ознайомити з поняттям векторного графічного редактора та особливостями побудови векторних зображень. Урок супроводжується презентацією.

7. Гузь В. О. Підсумкова контрольна робота у 5 класі за II семестр : тестові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/pidsumkova-kontrolna-robota-u-5-klasi-za-ii-semestr-481884.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання з інформатики для 5 класу, з тем «Опрацювання текстових даних» та «Алгоритми та програми».

8. Дубровна Т. І. Фейк як інструмент маніпуляції масовою свідомістю в інформаційній війні. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 74.

Анотація. Дослідницьку роботу присвячено розкриттю суті інформаційного протистояння, що має сьогодні місце в Україні, чинить деструктивний вплив на національну безпеку і вже переросло в інформаційну війну.

9. Кобзар О. В. Застосування додатків Google під час реалізації екологічних проєктів. *Науково-методичний ПРОСТІР. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії* / укладач Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОШПО. Кафедра ТМЗО, 2020. № 6 (48). С. 64–68.

Анотація. У статті розглядаються можливості використання мобільних пристроїв в освітньому процесі під час підготовки учнями екологічного проєкту та можливості представлення матеріалів в Інтернеті.

10. Кобзарь А. В. Навчальний тренажер «Числівник» : презентація. 4 клас *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-navcalnij-trenazer-cislivnik-229997.html>.

Анотація. Пропонується навчальний тренажер для учнів 4 класу з теми «Числівник». Зручний для використання, містить інструкцію до виконання, створений у програмі Power Point. Перехід між слайдами здійснюється за допомогою гіперсилок.

11. Кравченко І. В. До чого може призвести помилка в алгоритмі? : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-chogo-mozhe-prizvesti-pomilka-v-algoritmi-164966.html>.

Анотація. Оpubліковано презентацію з інформатики в 2 класі з теми «До чого може призвести помилка в алгоритмі?». Презентація створена до курсу «Я досліджую світ», допоможе ознайомити учнів з поняттям алгоритму, сформулювати вміння виконувати алгоритми та виявляти помилки в них.

12. Кравченко І. В. Як змінювалися комп'ютери? : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-yak-zminyuvalisya-komp-yuteri-169034.html>.

Анотація. Оpubліковано матеріал до уроку інформатики в 2 класі з теми «Як змінювалися комп'ютери?». Презентація допоможе поглибити знання учнів з історії виникнення пристроїв для роботи з інформацією, ознайомить з класифікацією комп'ютерних пристроїв за введенням та виведенням інформації.

13. Крючкова К. О. Медіаграмотність як провідний фактор становлення сучасної особистості. *Теорія та методика суспільних дисциплін*. / заг. ред. проф. О. В. Михайличенко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. Вип. 8. С. 164–166.

Анотація. У статті проаналізовано основні етапи роботи з інформаційними потоками, охарактеризовано сучасні маніпуляції ні техніки, сформульовано підходи щодо добору інформації на уроках суспільної галузі.

14. Ляху Л. В. Використання хмарного середовища в позаурочній діяльності вчителя фізичної культури : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-hmarnogo-seredovisa-v-pozaurocnij-dialnosti-ucitela-fizicnoi-kulturi-251087.html>.

Анотація. У статті розкриті проблеми з формування інформаційно-освітніх середовищ на базі хмарних технологій. Досліджуються наявні теоретичні нароби в даній галузі, розглядають методологічні засади та технічні варіанти реалізації освітніх сервісів на основі «хмари». Аналітичний огляд дозволяє сформулювати висновки про своєчасність та необхідність проведення досліджень у цій галузі сучасного освітнього процесу, накреслити основні перспективи використання хмарних технологій у професійній діяльності.

15. Мальцева Г. М. Впровадження системи комп'ютерного моделювання для вивчення природничо-математичних дисциплін в Українських школах – рівний доступ до якості освіти. *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання* : збірник матеріалів. Київ : ПТЗН НАПН України, 2020. С. 15.

Анотація. У статті проаналізовано доцільність використання системи комп'ютерного моделювання для вивчення природничо-математичних дисциплін, елементи впровадження змішаного навчання та переваги використання віртуальної лабораторії PhET.

16. Маренцева К. І. Формування інформаційної компетентності на уроках математики засобами комп'ютерних ігор. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у 3-х частинах / за заг. ред. : О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. С. 11–14.

Анотація. У статті висвітлюються шляхи формування інформаційної компетентності, обґрунтовується можливість використання комп'ютерної гри при вивченні математики для формування інформаційної компетентності.

17. Мельник Л. М. Комп'ютерні симуляції як засіб формування компетентності учнів. *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання* : збірник матеріалів. Київ : ПТЗН НАПН України, 2020. 62 с.

Анотація. У статті проаналізовано можливість інтерактивних симуляцій Phet та їх значення у формуванні компетентностей учнів та випускників шкіл. Доведено, що їх використання дозволяє реалізувати особистісно-зорієнтований підхід у навчанні, а знання, що отримують учні – це реальний та осмислений досвід, який дасть їм змогу брати активну участь у житті суспільства й навчатися впродовж життя.

18. Муковоз О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні закладом освіти. *Позиціонування закладу освіти засобами новітніх технологій менеджменту* : матеріали Всеукраїнського науково-методологічного семінару (м. Київ, 30 жовтня 2020 року). Бориспіль : ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2020. С. 96–98. URL: <http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/konferenc/Збірник%20тез%20семінару2020.pdf>.

Анотація. У статті висвітлюється питання застосування інформаційно-комунікаційних технологій у системі управління освітою, методи їх удосконалення, упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних систем.

19. Невзорова В. В. Використання інтерактивних дошок в освітньому процесі. *Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін* : матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 07-12 грудня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 103–105.

Анотація. У статті досліджено провідні шляхи та виділено основні напрями застосування інтерактивних дошок в освітньому процесі, що надає більше можливостей для участі учнів в колективній роботі, розвитку особистих і соціальних навичок, підвищує їх мотивацію до навчальної діяльності.

20. Павловська Ф. Форматування даних в таблицях. Формати чисел. Форматування текстових атрибутів. Урок 4 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-formatuvannya-danih-v-elektronnih-tablicyah-formati-chisel-formatuvannya-tekstovih-atributiv-208445.html>.
Анотація. Конспект уроку в 7 класі з використанням елементів технології розвитку критичного мислення.
21. Павловська В. Ф. Використання обчислень у електронних таблицях. Урок 5 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-vikoristannya-obchislen-v-elektronnih-tablicyah-209455.html>.
Анотація. Конспект уроку в 7 класі з використанням елементів технології розвитку критичного мислення: бліцопитування, графічний редактор (ЗХД), прийом «Прес».
22. Павловська В. Ф. Діаграми : конспект уроку. Урок 7. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-diagrami-210941.html>.
Анотація. Конспект уроку в 7 класі з використанням графічного редактора (ЗХД), прийому «Снігова куля», складання діаманти.
23. Павловська В. Ф. Електронні таблиці. Введення даних до комірок. Редагування даних. Дії над вмістом комірок. Автозаповнення. Урок 3 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-elektronni-tablici-vvedennya-danih-do-komirok-redaguvannya-danih-di-nad-vmistom-komirok-avtozapovnennya-207280.html>.
Анотація. Конспект уроку в 7 класі з використанням елементів технології розвитку критичного мислення: вправа «Незакінчене речення», графічний організатор (ЗХД), гронування, ключові слова.
24. Павловська В. Ф. Електронні таблиці. Їх призначення, можливості, основні функції. Урок 1 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-elektronni-tablici-h-priznachennya-mozhливosti-osnovni-funkcii-204884.html>.
Анотація. Конспект уроку з інформатики для 7 класу з теми «Електронні таблиці» з використанням прийому «Знаю. Хочу знати. Дізнався».
25. Павловська В. Ф. Електронні таблиці. Об'єкти електронних таблиць, їх властивості. Збереження документу в електронних таблицях. Урок 2 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-elektronni-tablici-ob-ekti-elektronnih-tablic-h-vlastivosti-zberezheniya-dokumentu-v-elektronnih-tablicyah-206189.html>.
Анотація. На уроці в 7 класі вивчається призначення електронних таблиць, їх об'єктів та властивостей, використовуються прийоми: логічний ланцюг, кошик ідей, вправа «Інсерт».
26. Павловська В. Ф. Призначення і використання функцій у формулах в табличному редакторі. Урок 6 : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-priznachennya-i-vikoristannya-funkciy-u-formulah-tablichnogo-redaktora-210044.html>.
Анотація. Конспект уроку в 7 класі з використанням елементів технології розвитку критичного мислення: бліцопитування, графічний редактор (ЗХД), вправа «Потяг».
27. Панченко К. О. Вбудовані функції в табличний редактор Excel. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/140527>.
Анотація. Практичне завдання «Вбудовані функції в табличний редактор Excel». Заповнити таблицю: зробити розрахунки найвищого балу, найнижчого балу, середнього балу та суму балів, використовуючі вбудовані функції в програмі.
28. Пата О. Використання відео Microsoft Stream у дистанційному навчанні. *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання* : збірник матеріалів (м. Київ, 2020 рік). Київ : ТОВ ЦП КОМПРИНТ, 2020. С. 153–171.
Анотація. Матеріали статті показують етапи роботи з застосунком Microsoft Stream щодо створення власного відео-каналу.
29. Пата О. Урок у смартфоні. *Освіта України*. 2020. № 24 (1656/58). С. 12–13.
Анотація. Матеріали статті показують переваги роботи з смартфоном як засобу навчання.
30. Пата О. Використання відео MICROSOFT STREAM у дистанційному навчанні. *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання* : збірник матеріалів / за заг. ред. : С. Г. Литвинової, О. М. Соколюк. Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2020. С. 153–171.
Анотація. У статті проаналізовано сервіс, який надає можливість кожному вчителю створити свій власний відео-канал. Наведено алгоритм використання відео Microsoft Stream в каналі групи Microsoft Teams. За допомогою останнього є можливість використовувати відеоресурси хмарного освітнього простору, розміщених в Microsoft Stream.
31. Приходько М. Б. Реалізація циклічних алгоритмів у середовищі Скретч : практичне завдання для 5 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/praktichne-zavdannya-dlya-5-klasu-realizaciya-ciklichnih-algoritmiv-u-seredovischi-skretch-25460.html>.
Анотація. План-конспект практичної частини уроку інформатики у 5 класі за темою «Алгоритми і програми».
32. Рубін Т. Б. Складові комп'ютера. Робота з тренажером миші : урок інформатики. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-informatiki-skladovi-komp-yutera-robot-a-z-trenazherom-mishi-162614.html>.

Анотація. Розробка уроку в 2 класі за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. Я. на основі нового Державного стандарту початкової освіти НУШ.

33. Савченко Л. В. Соціальні мережі. Безпека в інтернеті. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-socialni-merezhi-bezpeka-v-interneti-204579.html>.

Анотація. У статті визначені ризики перебування користувачів в соціальних мережах. Показана необхідність формування інформаційної культури дітей, батьків, а також професійної інформаційної культури в Он-лайн просторі, а також необхідність навчання безпечної поведінки у віртуальному світі.

34. Світенко Г. М. Соціальні мережі: правила поведінки: стаття. *Освіта.ua*. 2020. URL: <http://osvita.ua/publishing/urok/forum@osvita.ua>.

Анотація. У статті досліджено вплив соціальних мереж на соціум, а також визначено правила поведінки в соціальних мережах для школярів. У публікації окреслено проблеми та ризики, пов'язані з прогресом у галузі інформаційних технологій, акцентовано увагу на значенні мережі Інтернет у житті сучасної людини.

35. Токарев С. В. Алгоритми з повторенням та розгалуженням. Інформатика. 6 клас. *На урок*. URL: <https://naurok.com.ua/urok-algoritmi-z-povtorenniam-ta-rozgaludzhenniam-101186.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку інформатики 6 класу, мета якого є розвиток алгоритмічного і логічного мислення; формувати вміння складати алгоритми; формувати вміння узагальнювати, міркувати; ознайомити учнів з правилами складання та виконання алгоритмів у навчальному середовищі; сформувати практичні навички роботи в навчальному середовищі

36. Токарев С. В. Побудова інформаційних моделей в різних програмних середовищах. Інформатика. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-pobudova-informaciynih-modeley-v-riznih-programnih-seredovischah-101189.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку 7 класу, навчальною метою, якого є формування навичок побудови інформаційної моделі, використовуючи програмні засоби, технологію комп'ютерного моделювання. Виховувати інтерес до знань, старанність, відповідальність перед товаришами.

37. Тутова Т. І. Використання ІКТ в освітньому процесі. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-ikt-v-osvitnomu-procesi-218872.html>.

Анотація. У цій статті говориться про ІКТ, які не тільки полегшують доступ до інформації і відкривають можливості варіативності навчальної діяльності, її індивідуалізації та диференціації, але і дозволяють по-новому організувати взаємодію всіх суб'єктів навчання, побудувати освітню систему, в якій учень був би активним і рівноправним учасником освітньої діяльності.

38. Чернієвський Ю. В. WEB-Технології. Practice – україномовний он-лайн редактор для вивчення HTML, CSS, JAVASCRIPT. Інформатика. 2020. URL: <https://ver1.practice.net.ua/>, <https://www.practice.net.ua/2021/01/practice.html#more>, <https://youtu.be/M6nSXhahS98>.

Анотація. Practice – україномовний онлайн редактор для вивчення HTML, CSS, JAVASCRIPT. Створений з навчальною метою, для використання в закладах позашкільної освіти та загальноосвітніх навчальних закладах. За допомогою онлайн-редактора коду Practice ви можете редагувати HTML, CSS та JavaScript-код, а також відразу переглядати результат у своєму браузері. «PRACTICE» має український інтерфейс, легкий у використанні і освоєнні, забезпечить комфортне вивчення основ html, css, JavaScript кодування.

39. Шевченко Л. М. Доповнена реальність як інструмент візуального програмування. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи*: матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми: СумДУ, 2020. С. 172–172.

Анотація. У науково-дослідницькій роботі проведено аналіз навчально-ігрових програм для дітей та створений навчальний проєкт з використанням технології доповненої реальності.

40. Шевченко Л. М. Дослідно-експериментальна перевірка ефективності професійного навчання майбутніх учителів із застосуванням хмарних технологій. *Colloquium-journal*. 2020. № 14 (66). С 60–63.

Анотація. У статті проаналізовано основні етапи проведення педагогічного експерименту, реалізовані для перевірки ефективності авторської моделі формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів початкової школи із застосуванням хмарних технологій. Досліджено специфіку та сформульовано гіпотезу експерименту. Хмарні технології розглядаються як один із засобів навчання та як об'єкт вивчення. За допомогою методів статистичної обробки даних проаналізовано результати дослідно-експериментальної роботи.

41. Шевченко Л. М. Застосування хмарних технологій для реалізації інтерактивного методу навчання «ділова гра». *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи*: матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми: СумДУ. 2020. С. 216–218.

Анотація. У науково-дослідницькій роботі розглянуто використання методу «ділова гра» в освітньому процесі із застосуванням хмарних технологій.

42. Шевченко Л. М. Ключова компетентність майбутніх учителів початкової школи для застосування хмарних технологій в процесі вивчення фахових дисциплін. *Освіта XXI століття: молодіжний вимір*: матеріали звітної науково-практичної конференції (м. Глухів, 06-07 лютого 2020 року). Глухів, 2020. С. 110–112.

Анотація. Розглянуто застосування хмарних технологій в освітньому процесі підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти, що є однією з найперспективніших інновацій в системі освіти, оскільки, крім зниження

витрат на інформаційну інфраструктуру, вони дозволяють створювати, поширювати й використовувати в освітньому середовищі сервіси, які зможуть забезпечувати підвищення якості освіти.

43. Шевченко Л. М. Перевірка педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до використання хмарних технологій у професійній діяльності. *Path of Science: International Electronic Scientific Journal*. 2020. Т. 6. № 10. С. 4018–4023.

Анотація. У статті розглядається дослідно-експериментальна перевірка педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів початкової школи до використання хмарних технологій у професійній діяльності.

44. Шевченко С. М. Використання он-лайн сервісу LearningApps.org під час дистанційного навчання. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84770>.

Анотація. Публікація містить матеріали, що демонструють широкі можливості використання нових технологій: комп'ютерна підтримка уроків з використанням можливості онлайн сервісу LearningApps.org (сервісу Web 2.0 для підтримки процесів навчання та викладання за допомогою невеликих інтерактивних модулів) під час дистанційного навчання.

1.5. Хімія

1. Білецька Т. А. Подорож континентом «Хімія»: методична розробка позакласного заходу-гри з хімії для учнів 7 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasniy-zahid-dlya-uchniv-7-klasiv-164545.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку позакласного заходу з хімії для учнів 7 класу. Гра «Подорож континентом Хімія», проводиться як підсумковий захід при вивченні хімії з використанням хімічного експерименту.

2. Білецька Т. А. Поняття про амфотерні гідроксиди. Хімія. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-z-himii-dla-8-klasu-336711.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку хімії у 8 класі «Поняття про амфотерні гідроксиди». Ця розробка допоможе сформулювати знання про амфотерні гідроксиди та оксиди, про використання основ, сформулювати вміння доводити амфотерність сполук.

3. Білецька Т. А. Тести з хімії для учнів 7-11 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/my>.

Анотація. Опубліковані тести допоможуть вчителю хімії активізувати роботу учнів та перевірити ступінь засвоєння матеріалу учнями в процесі вивчення курсу хімії у 7-11 класах. Зміст тестів відповідає новому Державному стандарту та діючим програмам. Тести можна використовувати для різних форм контролю при синхронному та асинхронному дистанційному навчанні.

4. Білецька Т. А. Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників: презентація до уроку хімії. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-shvidkist-reakci-164551.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію створену до уроку «Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників» для учнів 9 класу, має цікавий дизайн та необхідні дидактичні матеріали.

5. Білецька Т. А. Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників: методична розробка уроку хімії. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-himi-dlya-9-klasu-164528.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку хімії у 9 класі, уроку вивчення нової теми «Швидкість хімічної реакції, залежність швидкості реакції від різних чинників». Містить необхідні дидактичні матеріали для проведення уроку, зміст уроку відповідає новому Державному стандарту та діючій програмі.

6. Біліченко М. В. Алкани, алкени та алкіни: тести. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/alkany-alkeny-ta-alkiny-127133.html>.

Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

7. Біліченко М. В. Контрольна робота «Оксигеновмісні органічні речовини»: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-2-organichni-spoluki-180090.html>.

Анотація. Опублікована підсумкова контрольна робота за другий семестр для учнів дев'ятого класу з теми «Основні органічні сполуки».

8. Біліченко М. В. Оксигеновмісні органічні сполуки: тести. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/oksigenovmisni-spoluki-373294.html>.

Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

9. Біліченко М. В. Практична робота № 5 «Виготовлення розчину з заданою масовою часткою розчиненої речовини»: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/praktichna-robota-5-vigotovlennya-rozchinu-z-zadanoyu-masovoyu-chastkoyu-rozchineno-rechovini-180093.html>.

Анотація. Опублікована змістовна презентація до практичної роботи. Для вчителів та учнів сьомих класів.

10. Біліченко М. В. Розв'язування вправ «Оксигеновмісні сполуки»: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozv-yazuvannya-vprav-z-temi-oksigenovmisni-spoluki-180100.html>.

Анотація. Оpubлікована змістовна презентація до уроку. Матеріал містить цікаві тренувальні вправи з теми. Для вчителів та учнів дев'ятих класів.

11. Біліченко М. В. Розв'язування вправ та завдань «Кисень. Вода»: презентація до уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/-rozvazuvanna-vprav-ta-zavdan-z-temi-kisen-voda-265660.html>.

Анотація. Оpubлікована презентація тренувальних вправ по підготовці до семестрової контрольної роботи. Матеріал містить цікаві вправи та задачі для самостійного розв'язування.

12. Біліченко М. В. Розв'язування задач на визначення масової частки речовини в розчині: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozv-yazuvannya-zadach-na-viznachennya-masovo-chastki-rechovini-v-rozchini-180098.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентісно зорієнтованого уроку, спрямованого на формування вмінь учнів розв'язувати задачі на визначення масової частки речовини в розчині. Для вчителів та учнів дев'ятих класів.

13. Біліченко М. В. Розв'язування розрахункових задач «Розчини»: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozv-yazuvannya-rozrahunkovih-zadach-z-temi-rozchini-180103.html>.

Анотація. Оpubлікована змістовна презентація до уроку. Матеріал містить задачі на визначення масової частки розчиненої речовини, маси розчинника та його об'єму. Для вчителів та учнів сьомих класів.

14. Біліченко М. В. Хімічні проекти для розвитку екологічної грамотності учнів. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет конференції (м. Київ, 28-29 травня 2020 року) / уклад. : О. Ю. Дикий, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина. Луцьк: СЛУ ім. Лесі Українки, 2020. 443 с.*

Анотація. Оpubлікована стаття «Хімічні проекти для розвитку екологічної грамотності учнів». У статті висвітлюється проблема використання хімічних проектів для розвитку екологічної грамотності учнів.

15. Блохін О. П. Кількісні характеристики розчинів: розв'язування розрахункових задач. Хімія. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kilkisni-harakteristiki-rozchiniv-rozv-yazuvannya-rozrahunkovih-zadach-132001.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку хімії у 9 класі. Цей урок дає змогу закріпити знання учнів про кількісні характеристики розчинів: масову частку, молярну концентрацію. Формувати навички і уміння обчислювати масову частку розчиненої речовини, молярну концентрацію, маси компонентів розчину, а також застосовувати ці знання на практиці для розв'язування назрілих проблем. Актуалізувати знання учнів про значення розчинів і галузі їх застосування.

16. Блохін О. П. Хімія. Йонні реакції. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/tema-yonni-reakci-132003.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку хімії у 9 класі, при цьому використовується групова (на даному уроці передбачає полегшення виконання експериментальної дослідницької роботи, сприяє створенню адаптивної освітнього середовища та економію реактивів), індивідуальна робота.

17. Бугаєнко В. В., Чуприна В. М., Лисенко О. В. Властивості розплавів четверної сольової системи AlF_3 -KF-NaF-ZrF₄. *Український хімічний журнал*. 2020. Том. 86 (№ 7). С. 65–74.

Анотація. Досліджена плавкість сольових сумішей у безводній четверній системі AlF_3 -KF-NaF-ZrF₄. З'ясовано напрямки зниження температури плавлення речовин у тетраедрі складу четверної системи, вплив комплексотворення на зниження температури плавлення сольових сумішей. Методами термічного фазового аналізу та розрахунку за властивостями підсистем визначено область складів у четверних сумішах із найменшою температурою плавлення.

18. Вінницький В. П. Елементи VIA групи та їх сполуки: презентація. Хімія. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/elementi-via-grupi-ta-h-spoluki-224252.html>.

Анотація. Дана презентація містить матеріал, який можна використати під час вивчення теми «Елементи VIA групи (халькогени)» у 11 класі відповідно календарно-тематичного планування укладеного згідно Навчальної програми для закладів загальної середньої освіти «Хімія 10-11 класи. Профільний рівень» (наказ № 1407 від 23.10.2017 року).

19. Вінницький В. П. Періодичний закон і періодична система хімічних елементів Д. І. Менделєєва. Будова атома: хімічний графічний диктант. Хімія. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/himichniy-grafichniy-diktant-tema-periodichniy-zakon-i-periodichna-sistema-himichnih-elementiv-d-i-mendeleeva-budova-atoma-224272.html>.

Анотація. Хімічний диктант для 8 класу розроблений у вигляді графічного диктанту по темі «Періодичний закон і періодична система хімічних елементів Д. І. Менделєєва. Будова атома». Диктант сприяє перевірці знань учнів нетрадиційним шляхом та допомагає урізноманітнювати способи і методи контролю знань учнів.

20. Вінницький В. П. Чи знаєш ти хімію і біологію?: вікторина. Хімія. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/himichniy-grafichniy-diktant-tema-periodichniy-zakon-i-periodichna-sistema-himichnih-elementiv-d-i-mendeleeva-budova-atoma-224272.html>.

Анотація. Дана вікторина може бути використана як на інтегрованому уроці, так і під час проведення позакласних виховних заходів. Питання вікторини дають змогу перевірити знання учнів як з біології, так і з теми хімії 8 класу «Періодичний закон і періодична система хімічних елементів Д. І. Менделєєва».

21. Глова О. А. Кислоти і основи. Поняття про індикатори: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-dlya-roboti-z-uchnyami-tema-kisloti-i-osnovi-ponyattya-pro-indikator-i-183588.html>.

Анотація. Конспект уроку містить структурований матеріал з вказаної теми, а також інтернет посилання на відеослайди і відеоуроки.

22. Глова О. А. Кількісний склад розчину. Масова частка розчиненої речовини. Виготовлення розчину: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-dlya-roboti-z-uchnyami-tema-kilkisniy-sklad-rozchinu-masova-chastka-rozchineno-rechovini-vigotovlennya-rozchinu-183587.html>.

Анотація. Конспект уроку для дистанційного навчання (для роботи з учнями) з теми: «Розчин і його компоненти: розчинник, розчинена речовина» містить структурований матеріал у вигляді схем, таблиць, посилань на відеоуроки та відеодосліди, посилання на виконання тестів.

23. Глова О. А. Розчин і його компоненти: розчинник, розчинена речовина: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-dlya-roboti-z-uchnyami-tema-rozchin-i-yogo-komponenti-rozchinnik-rozchinena-rechovina-183582.html>.

Анотація. Конспект уроку для дистанційного навчання (для роботи з учнями) з теми: «Розчин і його компоненти: розчинник, розчинена речовина» містить структурований матеріал у вигляді схем і таблиць, а також інтернет-посилання на відеоуроки і відеодосліди.

24. Гутак І. О. Сорбція формальдегіду з промивального розчину. *Освіта, наука, виробництво: розвиток та перспективи*: матеріали V всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми: СумДУ, 2020. С. 36.

Анотація. У науково-дослідницькій роботі запропонована методика очищення стічних вод від формальдегіду. Дана методика дозволяє вирішити проблему накопичених на території м. Шостка відходів виробництва гідрохінону та одночасно здешевлення процесів очищення стічних вод фармацевтичних підприємств м. Шостка.

25. Забуга В. І. Хімічний експеримент як один із засобів підвищення якості знань. *Фахова передвища освіта*. 2020. № 2. С. 71–73.

Анотація. У статті визначається роль хімічного експерименту у розв'язуванні навчально-виховних завдань. Автор тлумачить та характеризує три основні функції хімічного експерименту, визначає його місце у освітньому процесі опанування хімії.

26. Заяц Р. А. Контрольна робота з хімії. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-himi-dlya-7-klasu-143253.html>.

Анотація. Публікація містить завдання для перевірки знань учнів з теми «Кисень. Вода».

Розробка корисна для вчителів хімії і дає змогу перевірити рівень навчальних досягнень учнів з даної теми.

27. Квашко А. А. Використання комп'ютерного моделювання для формування компетентностей учнів на уроках хімії. *Використання системи комп'ютерного моделювання в умовах дистанційного навчання*: збірник матеріалів. Київ: ІТНЗ НАПН України, 2020. С. 37.

Анотація. Представлено моделювання навчальних завдань, ситуацій, їх вирішення за допомогою комп'ютера. Комп'ютерні симуляції імітують реальні умови та ситуації. Застосування їх дозволяє освоювати теоретичні знання, необхідні практичні вміння при недоступному необхідному обладнанні. Дозволяють опрацювати ситуації кілька разів, задавати різні умови діяльності з різним рівнем складності.

28. Коваленко І. П. Вода. Хімічні елементи клітини: опорний конспект. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/biologia-9-klas-opornij-konspekt-voda-himichni-elementi-klitini-357215.html>.

Анотація. Опорний конспект для учнів може бути використаний не тільки вчителем під час підготовки до уроку, але й учнями під час повторення. Містить інформацію про властивості води, її функцію в клітині, біологічну роль хімічних елементів.

29. Малоштан Я. Г. Вуглеводи. Глюкоза: тестові завдання. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vuglevodi-glyukoza-56626.html>.

Анотація. Онлайн-тест для контролю знань і залучення учнів до активної роботи в класі та вдома.

30. Мар'єнкова С. Є. Молярний об'єм. Закон Авогадро: урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/85100>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку хімії у 8 класі за темою «Молярний об'єм. Закон Авогадро». Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

31. Матюшенко Л. М. Використання кейс-вправ на уроках хімії. Хімія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-kejs-vprav-na-urokah-himii-235934.html>.

Анотація. В роботі дані приклади кейс-вправ з хімії для учнів 7-11 класів, які описують певну життєву ситуацію. Дані кейс-вправи призначені для розвитку в учнів умінь самостійно приймати рішення і знаходити правильні та оригінальні відповіді на проблемні питання.

32. Машков В. В. Оксиген. Кисень: тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/oksigen-kisen-13342.html>.

Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

33. Машков В. В. Розчин. Розчинність. Електролітична дисоціація : тести. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rozchyn-rozchynnist-elektrolitychna-dysotsiatsiia-130029.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
34. Машков В. В. Семестрова контрольна робота з хімії : тестові завдання. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-za-ii-semestr-8-klas-54729.html>.
Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з тем II семестру. Для вчителів хімії.
35. Машков В. В. Семестрова контрольна робота з хімії : тестові завдання. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-za-ii-semestr-10-klas-55361.html>.
Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з тем II семестру. Для вчителів хімії.
36. Машков В. В. Семестрова контрольна робота з хімії : тестові завдання. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-za-ii-semestr-11-klas-58185.html>.
Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з тем II семестру. Для вчителів хімії.
37. Машков В. В. Солі : тести. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/soli-33908.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
38. Машков В. В. Формули кислот : тести. 8 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/formuli-kislot-60050.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
39. Машков В. В. Хімічні реакції. Оборотні і необоротні процеси. Хімічна рівновага : тести. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/khimichni-reaktsii-oborotni-i-neoborotni-protsemy-khimichna-rivnovaha-130214.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з хімії. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
40. Мечик М. Ю. Збірник тестів для поточного контролю з хімії : дидактичні матеріали. 10 клас. / упор. : А. В. Метейко, Л. А. Коростіль. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 84 с.
Анотація. Посібник містить 38 тестових поточних перевірочних робіт з хімії 10 класу, розроблених відповідно до чинної навчальної програми.
41. Михайленко І. В. Хімічний калейдоскоп : позакласний захід з хімії. 8 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/86-2020/>.
Анотація. Позакласний захід, що розширює знання учнів про хімічні та біологічні об'єкти (предметні компетентності); навчає учнів критично мислити, розвиває інтелектуальні здібності, увагу, ініціативу, творчість та культуру спілкування, здатність до співпраці (комунікативні компетентності), вміння розв'язувати проблеми в різних життєвих ситуаціях (компетентність продуктивної творчої діяльності). Допомогає виробити вміння приймати правильне рішення (соціальні компетентності), виховувати свідоме, дбайливе ставлення до навколишнього середовища, любов до природи як невід'ємної складової життя (здоров'язберігаючі компетентності).
42. Міщенко Г. М. Явища фізичні та хімічні : урок хімії. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-7-klas-236396.html>.
Анотація. План-конспект уроку хімії у 7 класі включає використання ігрових технологій та експериментальних досліджень з метою активізації пізнавальної діяльності учнів. На уроці пропонуються приклади декількох ігрових прийомів та експериментальних досліджень, які допоможуть зробити процес навчання цікавим для учнів.
43. Недайхліб С. В. Тести з хімії (частина I). 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testi-z-temi-osnovni-klasi-neorganichnih-spoluk-186664.html>.
Анотація. Тести для перевірки знань з теми: «Основні класи неорганічних сполук», розраховані для учнів 8-х класів.
44. Недайхліб С. В. Тести з хімії (частина II). 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testi-z-temi-osnovni-klasi-neorganichnih-spoluk-chastina-2-186666.html>.
Анотація. Тести для перевірки знань з теми: «Основні класи неорганічних сполук», розраховані для учнів 8-х класів.
45. Ноздріна Н. А. Використання кейс-технології на уроках хімії. *Науково-методичний ПРОСТІР. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії*. Науково-методичний журнал / Укладач Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. №6 (48). С. 79–86.
Анотація. У статті актуалізується необхідність упровадження сучасних технологій навчання хімії. Окреслено можливості застосування кейс-технології як засобу підвищення дослідницької компетентності учнів

закладу загальної середньої освіти. Наведено приклади застосування технології у процесі вивчення окремих тем шкільного курсу хімії.

46. Павленко О. О. «Перевернутий клас» – сучасна модель навчання хімії. Переваги та відмінності від сучасного уроку. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції. Суми, 2020. С. 210–211.

Анотація. У статті описано переваги впровадження на уроках моделі «перевернутого класу» та ефективність її застосування в процесі навчання хімії в середньому загальноосвітньому закладі навчання.

47. Паращенко Л. П. Активізація пізнавального інтересу в учнів на уроках хімії. *Простір*. Суми : НВВ КЗ СОІШО, 2020. Вип. № 6 (48). С. 99–105.

Анотація. У статті висвітлено проблему активізації пізнавального інтересу учнів на уроках. Зазначено методи та прийоми, що активізують пізнавальний інтерес учнів на уроках хімії.

48. Полуда Т. О. Подорож просторами періодичної системи : сценарій КВК з хімії для 7 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-kvk-z-himi-dlya-7-klasu-podorozh-prostorami-periodichno-sistemi-142991.htm>.

Анотація. Сценарій КВК з хімії для 7 класу «Подорож просторами періодичної системи» поглиблює знання учнів про будову періодичної системи, хімічні елементи; розвиває пізнавальний інтерес до вивчення предмета; вихуває вміння працювати в команді.

49. Сlishай А. В. Окисно-відновні реакції : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-okisno-vidnovni-reakci-145286.html>.

Анотація. План-конспект уроку хімії у 9 класі, присвяченому вивченню окисно-відновних реакцій. Розробка допоможе учителю поглибити знання учнів про окисно-відновні реакції, закріпити навички складання хімічних рівнянь окисно-відновних реакцій, розстановки коефіцієнтів на основі методу електронного балансу.

50. Сlishай А. В. Оксигеновмісні органічні сполуки : презентація. *На Урок*. 2020. URL : <https://naurok.com.ua/prezentaciya-uzagalnennya-znan-z-temi-oksigenovmivni-organichni-spoluki-145249.html>.

Анотація. Розробка стане у нагоді вчителям для проведення уроку узагальнення знань з теми «Оксигеновмісні органічні сполуки».

51. Ткаченко Н. М. Цікаві історичні факти з відкриття і походження назв хімічних елементів : інформаційно-дослідницький проєкт. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/informaciyno-doslidnickiy-proekt-z-himi-na-temu-cikavi-istorichni-fakti-z-vidkrittia-i-pohodzhennya-nazv-himichnih-elementiv-142077>.

Анотація. Інформаційно-дослідницький проєкт з хімії ознайомить з цікавими історичними фактами відкриття хімічних елементів та їх назвами. Хімічні досліди доведуть відповідність назв хімічних елементів. Ознайомить із цікавими фактами біографії знаменитих хіміків.

52. Устименко А. В. Основні класи неорганічних сполук : тести для учнів 8 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/osnovni-klasi-neorganichnih-spoluk-136470.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестів з хімії, для закріплення знань з теми «Основні класи неорганічних сполук».

53. Худан М. Ю. Рябко А. В. Особливості методики вивчення газових законів із використанням сучасних технологій. *Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм* : матеріали Міжнародної викладацько-студентської науково-практичної конференції (м. Кременчук, 13 березня 2020 року). 293 с. URL: <http://pu.org.ua/konferencii-mignar.html>.

Анотація. У статті описані методи вивчення газових законів, використовуючи сучасні технології, такі як цифрова лабораторія з комп'ютерною підтримкою для дослідження газових законів «Cobra» кампанії RHYWE Systeme GmbH & Co (Німеччина) та більш простіший варіант на основі апаратно-програмної платформи Arduino.

1.6. Біологія

1. Антошенко М. Ю. Покритонасінні рослини : дидактичний матеріал. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/didaktichniy-material-gra-pokritonasinni-roslini-218338.html>.

Анотація. Дана розробка містить дидактичні матеріали до теми «Покритонасінні рослини» у вигляді гри, за принципом «знайди пару», «знайди групу».

2. Ащеулова І. П. Адвентивні види флори в рослинних угруповуваннях лісового урочища Борок. *Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. : проф. Пилипенка С.В. Полтава : Астроя, 2020. с. 194.

Анотація. У статті проаналізовані адвентивні види флори лісового урочища Борок, а саме їх вплив на місцеві рослинні угруповування. На основі результатів наших розрахунків ми можемо стверджувати, що адвентивні види в лісовому урочищі Борок мають високий ступінь домінування. Визначені нами адвентивні рослини відносяться до інвазійних із швидкими темпами поширення. Запропоновані заходи для зменшення поширення їх ареалів.

3. Ащеулова І. П. Видове багатство та різноманіття лісового урочища Борок. *Освітні та наукові виміри природничих наук* : матеріали I Всеукраїнської заочної наукової конференції (м. Суми, 08 грудня 2020 року). Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. С. 9–11.

Анотація. Стаття містить інформацію про видовий склад рослинності лісового урочища Борок, що розташоване у північній частині Сумської області. Лісове урочище має багато рідкісних рослин, що занесені до Червоної книги України та Сумщини. Флора урочища характеризується значним видовим різноманіттям, яке потребує збереження для майбутніх поколінь цього регіону.

4. Барсукова Л. І. Репродукція та розвиток організмів: інтерактивна вправа. *learningapps.org*. 2020. URL: <https://learningapps.org/display?v=pq81xy08j20>.

Анотація. Вправа містить завдання з біології на встановлення відповідностей з теми «Репродукція та розмноження» 10 клас.

5. Біліченко М. В. Сучасні способи узагальнення та систематизації знань учнів на уроках біології. *Науково-методичний ПРОСТІР. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії*. Науково-методичний журнал / укладач Л. В. Серих. Суми: НВВ КЗ СОІППО. Кафедра ТМЗО, 2020. № 6 (48). С. 8. URL: <https://drive.google.com/file/d/16SHrGJDQmN-YDBTzXR59 ypYLqXgp4RPNu/view>.

Анотація. Оpubлікована наукова стаття з теми «Сучасні способи узагальнення та систематизації знань учнів на уроках біології», в якій розглядаються різні способи узагальнення та систематизації знань учнів на уроках біології, приділяється увага структурно-логічним схемам.

6. Глова О. А. Огляд основних еукаріотичних таксонів: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-dlya-roboti-z-uchnyami-tema-oglyad-osnovnih-eukariotichnih-taksoniv-184316.html>.

Анотація. Розробка уроку містить посилання на відеоматеріали та онлайн тести, а також ілюстрований матеріал з даної теми.

7. Глова О. А. Основи еволюційної філогенії і систематики. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-dlya-roboti-z-uchnyami-tema-osnovi-evolyuciyno-filogeni-i-sistematiki-184337.html>.

Анотація. Конспект уроку містить розширений матеріал з посиланнями на інтернет-джерела, тести з вказаної теми.

8. Глова О. А. Основні групи організмів: бактерії, археї, еукаріоти. Біологія. 9 клас: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-biologiya-9-klas-tema-osnovni-grupi-organizmiv-bakteri-arhe-eukarioti-184332.html>.

Анотація. Конспект уроку містить структурований матеріал, посилання на інтернет-джерела, а також на онлайн-тести.

9. Глова О. А. Світоглядні і наукові погляди на походження та історичний розвиток життя: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-dlya-distanciynogo-navchannya-biologiya-9-klas-tema-svitoglyadni-ta-naukovi-poglyadi-na-pohodzhennya-ta-istorichniy-rozvitok-zhittya-184336.html>.

Анотація. Розробка дистанційного уроку містить схематичний та ілюстрований матеріал з вказаної теми, а також посилання для роботи онлайн.

10. Горбань Г. Г. ІКТ на уроках біології. *Науково-методичний простір. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії* / укладач Л. В. Серих. Вип. 6 (48). Суми: НВВ КЗ СОІППО. Кафедра ТМЗО, 2020. С. 38–42. URL: <https://drive.google.com/file/d/16SHrGJDQmNYDBTzXR59 ypYLqXgp4RPNu/view>.

Анотація. У статті представлено переваги використання ІКТ у процесі навчання. Описано шляхи використання ІКТ на уроці біології.

11. Гордієнко Д. В., Бойченко М. А., Обідець К. О. Виховання донорської культури старшокласників: досвід участі в проєкті «Голос крові: ми – українці!». *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка*: збірник наукових статей VII Міжнародної науково-практичної конференції у 2-х томах (м. Суми, 10 грудня 2020 року) / ред. кол.: М. А. Бойченко, С. М. Грицай, О. В. Гузенко, Г. Л. Єфремова, І. Л. Кежковська та ін. Суми: ФОП Цьома, 2020. Том 1. С. 10–13.

Анотація. У статті висвітлено актуальне питання сьогодення – виховання донорської культури старшокласників. На прикладі проєкту «Голос крові: ми – українці» розкрито змістово-процесуальні особливості виховання донорської культури старшокласників.

12. Грекова О. В. Поведінка тварин: презентація. Біологія. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-yak-navchayutsya-ptashenyata-168938.html>.

Анотація. Презентація «Як навчаються пташенята» дозволить зацікавити учнів при вивченні теми «Поведінка тварин». Містить гіперпосилання на відеофрагменти, що ілюструють поведінку окремих видів птахів (навчання польоту, наслідування).

13. Дерев'янка Ю. О. Вищі спорові рослини: тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-vischi-sporovi-roslini-6-klas-150299.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

14. Дерев'янка Ю. О. Відділ Голонасінні рослини: тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testuvannya-viddil-golonasinni> Грекова О. В. Репродуктивна поведінка тварин: матеріали до

теми. Біологія. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/materiali-do-temi-reproduktivna-povedinka-tvarin-169182.html>.

Анотація. Матеріали «Репродуктивна поведінка тварин» містять презентацію з гіперпосиланнями на відеофрагменти, які зацікавлять учнів при вивченні теми.

15. Грекова О. В. Спілкування тварин: матеріали до уроків. Біологія. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/materiali-do-temi-spilkuvannya-tvarin-169196.html>.

Анотація. Матеріали до теми «Спілкування тварин» можуть бути використані для підготовки учнівських міні-проектів (презентація + відео).

16. Грицай Л. І. Вуглеводи: будова й біологічна роль: урок. Біологія. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vuglevodi-budova-j-biologicna-rol-390416.html>.

Анотація. Дана розробка уроку дасть учням можливість розширити свої знання про органічні речовини живих істот; сформувати знання про вуглеводи, як складові живих систем, їх будову, властивості та біологічну роль. розвиватиме уміння порівнювати, аналізувати, робити висновки; працювати колективно. А також виховуватиме наполегливість у здобутті знань.

17. Давиденко Т. І. Допоможемо птахам: методична розробка інтегрованого заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrované-zanatta-dopomozemo-ptaham-226309.html>.

Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого заняття еколого-природничої спрямованості, присвяченого темі «Зимуючі птахи». Ігри та ігрові вправи, використання художньо-літературного матеріалу, роблять заняття не лише пізнавальним, а й розвивальним.

18. Дерев'яно Ю. О. Біологія – наука про життя. Основні властивості живого: тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-biologiya-nauka-pro-zhittya-osnovni-vlastivosti-zhivogo-6-klas-560897.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

19. Дерев'яно Ю. О. Біосоціальна природа людини. Науки, що вивчають людину. Методи дослідження організму людини: тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testuvannya-z-temi-biosocialna-priroda-lyudini-nauki-scho-vivchayut-lyudinu-metodi-doslidzhennya-organizmu-lyudini-8-klas-557553.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

20. Дерев'яно Ю. О. Будова та функції скелетних м'язів. Робота та втома м'язів. Ушкодження опорно-рухової системи, їх профілактика: тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-budova-ta-funkcii-skeletnih-m-yaziv-robota-ta-vtoma-m-yaziv-ushkodzhennya-oporno-ruhovo-sistemi-h-profilaktika-8-klas-625315.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

21. Дерев'яно Ю. О. Будова тварин: клітини, тканини, органи та системи органів: тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-budova-tvarin-klitini-tkanini-organi-ta-sistemi-organiv-7-klas-571809.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

22. [-roslini-6-klas-210255.html](https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-budova-tvarin-roslini-6-klas-210255.html).

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

23. Дерев'яно Ю. О. Водорості: тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-vodorosti-6-klas-98835.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

24. Дерев'яно Ю. О. Вступ: тести. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-vstup-10-klas-569174.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

25. Дерев'яно Ю. О. Дихальна система людини: тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-dihalna-sistema-lyudini-8-klas-692027.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

26. Дерев'яно Ю. О. Екологія: контрольна робота. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-z-temy-ekolohiia-11-klas-51693.html>.

Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми. Для вчителів біології.

27. Дерев'яно Ю. О. Загальна характеристика грибів: тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-zagalna-harakteristika-gribiv-6-klas-414508.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

28. Дерев'янку Ю. О. Загальний план будови клітини : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-zagalniy-plan-budovi-klitini-6-klas-646530.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
29. Дерев'янку Ю. О. Кільчасті черви : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-kilchasti-chervi-7-klas-625921.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
30. Дерев'янку Ю. О. Клітина – одиниця живого. Збільшувальні прилади : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-klitina-odinicja-zhivogo-zbilshuvalni-priladi-6-klas-607382.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
31. Дерев'янку Ю. О. Надклас Риби : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-nadklas-ribi-7-klas-692297.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
32. Дерев'янку Ю. О. Неклітинні форми життя: віруси, віроїди, пріони : тести. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-neklitinni-formi-zhittya-virusi-viro-di-prioni-10-klas-618566.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
33. Дерев'янку Ю. О. Обмін речовин і перетворення енергії (10 клас, рівень стандарту) : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-obmin-rechovin-i-peretvorennja-energi-10-klas-694171.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
34. Дерев'янку Ю. О. Обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-obmin-rechovin-ta-peretvorennja-energi-v-organizmi-lyudini-649294.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
35. Дерев'янку Ю. О. Одноклітинні тварини : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-odnoklitinni-tvarini-6-klas-655823.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
36. Дерев'янку Ю. О. Організм людини як біологічна система : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-organizm-lyudini-yak-biologichna-sistema-8-klas-571967.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
37. Дерев'янку Ю. О. Поведінка тварин : контрольна робота. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-z-temy-povedinka-tvaryn-7-klas-51101.html>.
Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми. Для вчителів біології.
38. Дерев'янку Ю. О. Покритонасінні або Квіткові рослини : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-pokritonasinni-abo-kvitkovi-roslini-6-klas-267241.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
39. Дерев'янку Ю. О. Репродуктивна та територіальна поведінка тварин : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/reproduktivna-ta-teritorialna-povedinka-tvarin-7-klas-148097.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
40. Дерев'янку Ю. О. Різноманітність життя на Землі. Методи біологічних досліджень організмів. Застосування біологічних знань : тести. 6 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-riznomanitnist-zhittya-na-zemli-metodi-biologichnih-doslidzen-organizmiv-zastosuvannya-biologichnih-znan-6-klas-566036.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
41. Дерев'янку Ю. О. Різноманітність рослин : контрольна робота. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-z-temy-riznomanitnist-roslyn-6-klas-49037.html>.
Анотація. Оpubліковано завдання тестової контрольної роботи для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми. Для вчителів біології.

42. Дерев'янюк Ю. О. Сенсорні системи нюху та смаку. Рецептори внутрішніх органів : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-sensorni-sistemi-nyuhu-ta-smaku-receptori-vnutrishnih-organiv-8-klas-423610.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
43. Дерев'янюк Ю. О. Сенсорні системи рівноваги, руху, дотику, температури, болю : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-sensorni-sistemi-rivnovagi-ruhu-dotiku-temperaturi-bolyu-8-klas-352285.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
44. Дерев'янюк Ю. О. Скелет людини : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-skelet-lyudini-8-klas-611087.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
45. Дерев'янюк Ю. О. Способи класифікації тварин. Тип Кишковопорожнинні : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-sposobi-klasifikaci-tvarin-tip-kishkovoporozhninni-7-klas-607711.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
46. Дерев'янюк Ю. О. Тварина – живий організм : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-tvarina---zhiviy-organizm-7-klas-561591.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
47. Дерев'янюк Ю. О. Членистоногі : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-chlenistonogi-7-klas-645654.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
48. Дубовик А. А. Зовнішня будова листка : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/166497>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології у 6 класі, присвяченому вивченню органів та тканин рослин та виробленню у дітей активної життєвої позиції щодо збереження рослин.
49. Дудченко І. В. Гутянюк О. О. Сукулентні рослини: заняття гуртка 5-6 клас. *Проводимо заняття* : збірник методичних розробок керівників гурткової роботи. 2020. № 8. С. 12–17.
Анотація. Заняття створює передумови розвитку пізнавального інтересу, трудових якостей особистості, вміння захищати свої пропозиції у вільній дискусії. Розробка буде корисною для керівників гуртків, вчителів біології та вихованців, які прагнуть самовдосконалення, та розширення своїх знань.
50. Євтушенко О. В. Продуктивне навчання як засіб формування ключових компетентностей учнів при викладанні біології та географії. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії. *Науково-методичний простір* / укладач Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОППО. Кафедра ТМЗО, 2020. Вип. 6 (48). С. 48–56.
Анотація. У статті висвітлюється проблема формування ключових компетентностей учнів в освітньому процесі з біології та географії шляхом застосування технології продуктивного навчання.
51. Єрмоленко Н. І. Самооцінка і здоров'я. Види самооцінки. Формування адекватної самооцінки. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/samoocinka-i-zdorova-vidi-samoocinki-formuvanna-adekvatnoi-samoocinki-390767.html>.
Анотація. Даний матеріал ознайомить учнів із різними видами самооцінки. Зможе показати як формується самооцінка і як вона впливає на поведінку і здоров'я людини. Також може сприяти формуванню в дітей адекватної самооцінки. Розвивати життєві навички позитивної самооцінки виховувати в дітей чуйність, повагу один до одного.
52. Залозна О. М. Амфібії : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-douroku-amfibii-7-klas-200816.html>.
Анотація. Публікація містить презентацію до уроку біології «Амфібії» у 7 класі, яка містить ілюстрації та завдання, які відповідають конспекту уроку: інтерактивні вправи, біологічні задачі, кросворди, лото, схеми та малюнки тощо. Презентація допоможе вчителю зацікавити учнів на уроці.
53. Залозна О. М. Амфібії : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-amfibii-7-klas-200817.html>.
Анотація. Публікація містить конспект уроку біології в 7 класі на тему «Амфібії». Тип уроку: засвоєння нових знань. Методи та методичні прийоми: частково-пошуковий, аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, прогнозування, пошукова гра. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.
54. Залозна О. М. Значення дихання. Система органів дихання : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-znacenna-dihanna-sistema-organiv-dihanna-8-klas-200827.html>.
Анотація. Публікація містить конспект уроку з біології «Значення дихання. Система органів дихання» у 8 класі. Тип уроку: засвоєння нових знань. Обладнання: таблиці, муляжі торса людини, гортані людини,

відеопрезентація «Дихання». Основні поняття і терміни: дихання, носова порожнина, гортань, трахея, бронхи, альвеоли, легені, легенева плевра, внутрішнє дихання, зовнішнє дихання.

55. Залозна О. М. Нервова система, її значення і розвиток у різних тварин : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-nervova-sistema-ii-znacenna-i-rozvitok-u-riznih-tvarin-7-klas-203227.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології в 7 класі, метою якого є з'ясувати особливості будови та функціонування нервової системи у представників різних систематичних груп тваринного царства; узагальнити відомості про її значення і розвиток у різних тварин; розвивати увагу, логічне мислення, вміння зв'язного мовлення; виховувати доброзичливого, ввічливого, комунікабельного, тактовного учня.

56. Залозна О. М. Органи чуття тварин : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-organi-cutta-tvarin-7-klas-203225.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку засвоєння нових знань з біології в 7 класі, метою якого є з'ясувати особливості будови й функціонування органів чуттів (органа зору, слуху, смаку, нюху, рівноваги) у представників різних систематичних груп царства Тварини, їхнє значення для нормальної життєдіяльності організму; розвивати увагу, логічне мислення, вміння зв'язного мовлення; виховувати доброзичливого, ввічливого, комунікабельного, тактовного учня.

57. Залозна О. М. Розвиток тварин : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozvitok-tvarin-u-7-klasi-203221.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту комбінованого уроку з біології в 7 класі, метою якого є розширити знання учнів про розвиток тварин та його типи; удосконалювати вміння та навички роботи з роздавальним матеріалом, підручником, таблицями; розвивати творчу активність та критичне мислення учнів; виховувати бережливе ставлення до природи.

58. Залозна О. М. Розмноження та його значення. Форми розмноження тварин. Статеві клітини та запліднення : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-rozmnozenna-ta-jogo-znacenna-formi-rozmnozenna-tvarin-statevi-klitini-ta-zaplidnenna-7-klas-203223.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку засвоєння нових знань з біології в 7 класі метою якого є розширити знання учнів про розмноження тварин та його форми; удосконалити вміння учнів установлювати форми розмноження тварин та характеризувати їх; розглянути будову статевих клітин; розвивати вміння порівнювати, аналізувати, узагальнювати, робити висновки; формувати екологічну культуру та культуру спілкування.

59. Залозна О. М. Розмноження та розвиток птахів Сезонні явища : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-rozmnozenna-ta-rozvitok-ptahiv-sezonni-avisa-7-klas-200821.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроку з біології «Розмноження та розвиток птахів Сезонні явища» у 7 класі. Дана презентація створена відповідно конспекту уроку. Допоможе вчителю більш детально розкрити дану тему та зацікавити учнів.

60. Залозна О. М. Розмноження та розвиток птахів Сезонні явища : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozmnozenna-ta-rozvitok-ptahiv-sezonni-avisa-v-zitti-ptahiv-7-klas-200819.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з біології «Розмноження та розвиток птахів. Сезонні явища в житті птахів» у 7 класі. Тип уроку: засвоєння нових знань. Форма проведення: урок-презентація. Мета уроку: ознайомити учнів із основними особливостями розмноження і розвитку птахів, а також із сезонними явищами у їхньому житті; розвивати творчі здібності учнів, вміння порівнювати, узагальнювати та робити висновки; виховувати бережливе ставлення до природи як невід'ємної складової.

61. Залозна О. М. Розмноження, життєвий цикл і різноманітність кишковопорожнинних. Охорона губок та кишковопорожнинних : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-z-biologii-rozmnozenna-zitvevij-cikl-i-riznomanitnist-kiskovoporozninnih-ohorona-gubok-ta-kiskovoporozninnih-7-klas-203236.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології в 7 класі, присвяченого прісноводним і морським кишковопорожнинним, впливу кишковопорожнинних на середовище існування; різноманітності життєвих форми представників типу Кишковопорожнинні; ролі кишковопорожнинних в екосистемах та в житті людини, необхідності створення заходів охорони губок та кишковопорожнинних.

62. Залозна О. М. Симбіотичні гриби – мікоризоутворюючі шапінкові гриби : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-simbiotichni-gribi-mikorizoutvoruuci-sapinkovi-gribi-6-klas-200806.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з біології в 6 класі за темою «Симбіотичні гриби – мікоризоутворюючі шапінкові гриби. Лабораторне дослідження будови шапінкових грибів», що містить різні види та завдання: рольова гра, біологічні задачі, обговорення проблемного питання, виконання лабораторного дослідження тощо. Урок супроводжується презентацією.

63. Залозна О. М. Симбіотичні гриби – мікоризоутворюючі шапінкові гриби : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-simbiotichni-gribi-mikorizoutvoruuci-sapinkovi-gribi-6-klas-200800.html>.

Анотація. Опубліковано презентацію до уроку з біології в 6 класі за темою «Симбіотичні гриби – мікоризоутворюючі шапінкові гриби. Лабораторне дослідження будови шапінкових грибів». Що містить різні види та завдання: рольова гра, біологічні задачі, обговорення проблемного питання, виконання лабораторного дослідження тощо.

64. Залозна О. М. Сільськогосподарські рослини : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-silskogospodarski-roslini-6-klas-200809.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з біології у 6 класі «Сільськогосподарські рослини». Метою уроку є ознайомити учнів з особливостями будови й життєдіяльністю сільськогосподарських рослин, з'ясувати їхнє значення для людини; розвивати вміння шукати інформацію, робити висновки, узагальнення, використовувати знання із життєвого досвіду; виховувати бережливе ставлення до рослин, повагу до людей праці, розуміння єдності всього живого та відповідальності людства за наслідки своєї діяльності.

65. Залозна О. М. Скринінг-програма для новонароджених : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-ucniv-10-klasu-skrining-programa-dla-novonarodzenih-200871.html>.

Анотація. Презентація учнів 10 класу «Скринінг-програма для новонароджених» з біології і екології, може допомогти як вчителю підготуватися до уроку, так і учню, який прагне покращити свої знання з даної теми.

66. Залозна О. М. Скринінг-програма для новонароджених : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-predstavlenna-mini-proektiv-skrining-programi-dla-novonarodzenih-10-klas-200868.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку-презентації міні-проектів «Скринінг- програми для новонароджених» у 10 класі з біології і екології. Метою уроку є сформулювати вміння створювати буклет, презентацію з теми; розвивати вміння застосовувати різні джерела та засоби для отримання інформації (вербальної, числової, символічної) з критичним оцінюванням якості й достовірності; на прикладі генетичних порушень і пов'язаних з ними вад здоров'я людини виховувати розуміння важливості здорового способу життя.

67. Залозна О. М. Статеві клітини та запліднення : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-biologii-statevi-klitini-ta-zaplidnenna-u-9-klasi-200863.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроку біології «Статеві клітини та запліднення» у 9 класі. Дана презентація допоможе вчителю створити позитивний настрій на уроці, зацікавити та розкрити потенційні можливості кожного учня.

68. Залозна О. М. Статеві клітини та запліднення : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-statevi-klitini-ta-zaplidnenna-9-klas-200829.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології «Статеві клітини та запліднення» у 9 класі. Тип уроку: комбінований. Методи і методичні прийоми: словесні (розповідь, бесіда, розповідь з елементами бесіди); наочні (ілюстрація, демонстрація); репродуктивні (бесіда); пошукові (створення та розв'язання проблемної ситуації). Прийоми навчання: виклад інформації, пояснення, активізація уваги та мислення, одержання з тексту та ілюстрації нових знань.

69. Зеленська В. В. Феромонні пастки як засіб боротьби з представниками родини короїдів. *Збережемо ліси для майбутніх поколінь* : збірка тез науково-дослідницьких робіт Всеукраїнської онлайн-конференції для учнівської молоді (м. Кропивницький, 2020 рік). Кропивницький, 2020. С. 52–54.

Анотація. У статті проаналізовано безпрецедентну ситуацію щодо масового поширення жуків короїдів, яка стає катастрофічною для більшості країн Європи та розкрито значення лісів у протидії кліматичним змінам.

70. Кисла О. О. Генетичний моніторинг у людських спільнотах : урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84918>.

Анотація. Цей матеріал створено для проведення уроків у дистанційному форматі для учнів 10-х класів. Можна використовувати при проведенні занять на платформах Zoot, Meet. Містить корисні покликання на навчальні презентації та відео. Розробка уроку дозволяє організувати самостійну роботу здобувачів освіти.

71. Коваленко І. П. Будова світлового мікроскопу : інструкційна картка. Біологія. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/instrukciyna-kartka-do-praktichno-roboti-1-z-temi-budova-svitlovogo-mikroskopu-202167.html>.

Анотація. Інструкційна картка до практичної роботи з теми «Будова світлового мікроскопу» допоможе провести практичну роботу з біології в 6 класі. Містить різноманітні завдання для перевірки знань учнів з теми.

72. Коваленко І. П. Вуглеводи. Ліпіди : опорний конспект. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/biologia-9-klas-opornij-konspekt-vuglevodi-lipidi-357232.html>.

Анотація. Матеріали опорного конспекту можуть бути використані вчителем під час підготовки до уроку та учнями під час повторення. Конспект містить стислу інформацію про властивості та біологічну роль вуглеводів та ліпідів у клітині.

73. Коваленко І. П. Мейоз. Фази мейозу : опорний конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/opornij-konspekt-dla-ucniv-z-temi-mejoz-fazi-mejozu-397065.html>.

Анотація. Опорний конспект для учнів містить визначення поняття мейоз, характеристику його фаз, схематичне зображення фаз та біологічне значення цього процесу. Для учнів 9, 11 класів буде допомогою під час підготовки до ДПА або ЗНО з біології.

74. Коваленко І. П. Мітоз. Фази мітозу. Біологічне значення мітозу : опорний конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/opornij-konspekt-mitoz-fazi-mitozu-biologicne-znacenna-mitozu-395278.html>
<https://vseosvita.ua/library/opornij-konspekt-mitoz-fazi-mitozu-biologicne-znacenna-mitozu-395278.html>.

Анотація. Опорний конспект для учнів містить коротку характеристику фаз мітозу, їх малюнки та біологічне значення. Може бути використаний у 9 класах при вивченні відповідної теми та в 11 класі під час підготовки до ЗНО.

75. Коваленко І. П. Упровадження ефективних методів формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках біології: стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/uprovadzenna-efektivnih-metodiv-formuvanna-zdorovazberigaucoi-kompetentnosti-ucniv-na-urokah-biologii-287157.html>.
Анотація. Матеріал статті розкриває роль біології у формуванні здоров'язберігальної компетентності учнів. Містить аналіз можливостей курсу біології 8 класу для формування знань про будову та функції організму людини, поняття про здоров'я, форми й методи його формування, збереження й зміцнення. Допомагає показати значення складових здоров'я, дає учням можливість визначити ставлення до власного здоров'я.
76. Коваленко І. П. Хімічний склад клітини. Неорганічні сполуки. Вода та її властивості: урок. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-himichniy-sklad-klitini-neorganichni-spoluki-voda-ta-ii-vlastivosti-192699.html>.
Анотація. Матеріали конспекту можуть бути використані учителями під час підготовки до уроків у 9 класі або повторенні матеріалу з молекулярної біології під час підготовки до ЗНО або ДПА з біології.
77. Коваленко І. П. Червона та Зелена книги: дистанційний урок. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-cervona-kniga-ta-corni-spiski-zelena-kniga-11-klas-289261.html>.
Анотація. Короткий опорний конспект допоможе ознайомитися із поняттям Червоної та Зеленої книги, з категоріями видів живих організмів, занесених до Червоної книги. Запропонована тема сприяє формуванню екологічного мислення учнів та їх дбайливого ставлення до природи.
78. Ковбань В. Г. Амфібії: особливості будови, спосіб життя, різноманітність та значення: урок. 7 клас. *Біологія*. 2020. № 7-9. С. 34–41.
Анотація. План-конспект уроку біології у 7 класі. Розробка буде корисною для вчителя біології, дозволить зацікавити учнів, викликати емоційне ставлення до нового матеріалу, мотивацію до навчання.
79. Колесник Н. В. Вирішення типових задач з генетики: авторський матеріал. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145332>.
Анотація. Матеріал допоможе закріпити вивчені закони спадковості, навчити розв'язувати типові задачі з генетики; сформувати вміння використовувати отримані теоретичні знання на практиці. Рекомендується учителям біології для використання в освітньому процесі.
80. Колесник Н. В. Вирішення типових задач з генетики: авторський матеріал. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145332>.
Анотація. Матеріал допоможе закріпити вивчені закони спадковості, навчити розв'язувати типові задачі з генетики; сформувати вміння використовувати отримані теоретичні знання на практиці. Рекомендується учителям біології для використання в освітньому процесі.
81. Колесник Н. В. Розв'язання елементарних вправ із транскрипції та реплікації: авторський матеріал. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145331>.
Анотація. У матеріалі представлені приклади задач з біології за програмою закладів базової загальної середньої освіти. Рекомендується учителям біології для використання в освітньому процесі. Матеріал закріпить вміння розв'язувати задачі – один із об'єктивних критеріїв оцінки глибини засвоєння матеріалу.
82. Колесник Н. В. Розв'язання елементарних вправ із транскрипції та реплікації: авторський матеріал. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145331>.
Анотація. У матеріалі представлені приклади задач з біології за програмою закладів базової загальної середньої освіти. Рекомендується учителям біології для використання в освітньому процесі. Матеріал закріпить вміння розв'язувати задачі – один із об'єктивних критеріїв оцінки глибини засвоєння матеріалу.
83. Кондратенко Л. В. Адаптація: контрольна робота. Біологія. 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/158561>.
Анотація. Контрольна робота містить різноманітні завдання з теми «Адаптація».
84. Кондратенко Л. В. Принципи функціонування клітин. Збереження та реалізація спадкової інформації: контрольна робота. Біологія. 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/201163>.
Анотація. Контрольна робота містить різноманітні завдання з теми «Принципи функціонування клітин. Збереження та реалізація спадкової інформації».
85. Костенко А. В. Вроджена і набута поведінка тварин. Способи орієнтування тварин: тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vrodzhena-i-nabuta-povedinka-tvarin-sposobi-migraci-tvarin-236304.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
86. Костенко А. В. Екосистема. Екологічні чинники. Середовище існування: тести. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/ekosistema-ekolohichni-chynnyky-seredovyshe-isnuvannia-45769.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
87. Костенко А. В. Екосистема. Різноманітність екосистем: тести. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ekosistema-riznomanitnist-ekosistem-harchovi-zv-yazki-208474.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

88. Костенко А. В. Неклітинні форми життя та прокариотичні організми : тести. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/neklytynni-formy-zhyttia-ta-prokariotychni-orhanizmy-131766.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
89. Костенко А. В. Обмін речовин та енергії : тести. 10 клас. Вар. 1. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/obmin-rechovyn-ta-enerhii-var-1-10-klas-159441.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
90. Костенко А. В. Організм людини як біологічна система : тести. 8 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testi-z-temi-organizm-lyudini-yak-biologichna-sistema-8-klas-572644.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
91. Костенко А. В. Основні групи організмів: бактерії, археї, еукаріоти : тести. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/osnovni-grupi-organizmiv-bakterii-arhe-eukarioti-295406.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
92. Костенко А. В. Поведінка тварин та методи її вивчення : тести. 7 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/povedinka-tvarin-ta-metodi-ivchennya-148412.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
93. Костенко А. В. Репродуктивна, територіальна та соціальна поведінка тварин : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/reproduktivna-teritorialna-ta-socialna-povedinka-tvarin-340415.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
94. Костенко А. В. Середовища існування : тести. 11 клас. 1 ч. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/seredovishcha-isnuvannia-1-ch-137037.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
95. Котькало Є. С. Відомий і загадковий гість в Україні. *Колосок*. 2020. Листопад. С. 20–25.
Анотація. У статті викладено біологічні особливості золотарника канадського, його поширення в Україні, заходи боротьби з інвазійним видом.
96. Крамська А. М. Роль бактерій у природі та значення в житті людини : урок. 6 клас. *Біологія*. 2020. № 1-3 (625-627). С. 23–27.
Анотація. Публікація містить розробку уроку, що дає змогу сформуванню в учнів знання про значення бактерій та ціанобактерій у природі їх використання у сільському господарстві, промисловості, медицині, про бактерій – збудників хвороб, засоби запобігання захворюванням, необхідність гігієнічних правил у побуті.
97. Кукленко Н. І. Ядро, його структурна організація та функції : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok---podorozh-yadro-yogo-strukturna-organizaciya-ta-funkci-158643.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології у 9 класі, на якому розглядаються особливості будови та функції ядра; аналізується зв'язок особливостей будови ядра з функціями, що воно виконує. Урок супроводжується виконанням вправи на сайті *Learning Apps.org* «Познач органили тваринної клітини».
98. Купріянова І. Л. Будова еукаріотичних клітин : тести. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/budova-eukariotychnykh-klityn-125491.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
99. Купріянова І. Л. Вища нервова діяльність : тести. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/vyshcha-nervova-diialnist-51678.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
100. Купріянова І. Л. Вища нервова діяльність. Психічні процеси : тести. 8 клас. *Online Test Pad*. 2020. URL: <https://onlinetestpad.com/hpppcvbs3m3mo>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
101. Купріянова І. Л. Внутрішнє середовище організму. Кров та лімфа : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vnutrishne-seredovische-organizmu-krov-ta-limfa-677184.html>.
Анотація. Оpubлікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

102. Купріянова І. Л. Врахування індивідуальних особливостей підлітків під час виконання самостійної роботи на уроках біології. *Науково-методичний ПРОСТІР. Розвиток професійної компетентності педагогів.* Науково-методичний журнал / укладач Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОППО. Кафедра ТМЗО, 2020. № 10 (52). 124 с.
Анотація. У статті розглянуто та обґрунтовано актуальність і необхідність врахування індивідуальних особливостей підлітків під час виконання самостійних робіт на уроках біології. На основі анкетування учнів були отримані результати щодо різних форм, завдань під час виконання самостійних робіт на уроках біології.
103. Купріянова І. Л. Еволюція органічного світу : тести. 9 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/evolyuciya-organichnogo-svitu-104402.html>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
104. Купріянова І. Л. Елементарна розумова діяльність : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-elementarna-rozumova-diyalnist-176804.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
105. Купріянова І. Л. Зорова сенсорна система : тести. 8 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zorova-sensorna-sistema-101417.html>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
106. Купріянова І. Л. Навчання та пам'ять : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-navchannya-ta-pam-yat-177629.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
107. Купріянова І. Л. Нервова система: тести. 8 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/nervova-sistema-53757.html>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
108. Купріянова І. Л. Основні групи організмів: бактерії, археї : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-osnovni-grupi-organizmiv-bakterii-arhe-170619.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
109. Купріянова І. Л. Поведінка тварин : тести. 7 клас. *Online Test Pad.* 2020. URL: <https://onlinetestpad.com/hmvvii45oidmi>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
110. Купріянова І. Л. Поняття про вищу нервову діяльність та її основні типи : презентація до уроку. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ponyattya-pro-vischu-nervovu-diyalnist-ta-osnovni-tipi-172344.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
111. Купріянова І. Л. Поняття про сигнальні системи. Мова. Мислення. Свідомість : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ponyattya-pro-signalni-sistemi-mova-mislennya-svidomist-175825.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
112. Купріянова І. Л. Принципи функціонування клітини : тести. 9 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/pryntsyipy-funktsionuvannia-klityny-146500.html>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
113. Купріянова І. Л. Репродуктивна система. Статеві клітини. Запліднення : тести. 8 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/budova-reproduktivno-sistemi-666620.html>.
Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.
114. Купріянова І. Л. Система органічного світу. Віруси : презентація до уроку. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-sistema-organichnogo-svitu-virusi-169674.html>.
Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.
115. Купріянова І. Л. Способи орієнтування тварин. Хомінг. Міграції тварин : презентація до уроку. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-sposobi-orientuvannya-tvarin-homing-migraci-tvarin-167752.html>.

Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.

116. Купріянова І. Л. Умовні та безумовні рефлексії. Інстинкти : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-umovni-ta-bezumovni-refleksii-instikti-172823.html>.

Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.

117. Купріянова І. Л. Хімічний склад клітини та біологічні молекули : тести. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/khimichnyi-sklad-klitiny-ta-biologichni-molekuly-115548.html>.

Анотація. Опублікований тест для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми, підготовки до ЗНО з біології. Для вчителів, учнів, абітурієнтів.

118. Лісненко Т. С. Рослини – рятівники від радіації. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/proekt-roslini-rativniki-vid-radiacii-392741.html>.

Анотація. Формування в гуртків екологічної культури, екологічного мислення та свідомості.

119. Малежик Н. Є. Рослинний світ рідного краю : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/roslinnyi-i-tvarinniy-svit-ridnogo-krayu/>.

Анотація. Урок-узагальнення знань для здобувачів освіти п'ятого класу презентований у вигляді змагань КВК «Рослинний та тваринний світ рідного краю». Змагальний метод дозволяє краще засвоїти набуті знання та навички при закріпленні теми. Урок з наявністю наочного матеріалу(карт,таблиць,малюнків) дає можливість розвивати творчий потенціал дітей. Виховувати любов, дбайливе господарське ставлення до «жителів» рідного краю-мета навчального заняття.

120. Матюшенко Л. М. Система кровообігу : презентація. Біологія. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-sistema-krovoobigu-165916.html>.

Анотація. Робота містить матеріал до уроку, який у вигляді презентації має вправи на визначення складових частин системи кровообігу; на відповідність анатомічних особливостей і компонентів даної системи організму людини, хвороб серцево-судинної системи та їх основних ознак; пояснення схем; визначення за малюнком особливостей серця здорової і хворої людини.

121. Матюшенко Л. М. Транспорт речовин в організмі людини. Біологія. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/transport-recovin-v-organizmi-ludini-203776.html>.

Анотація. Опубліковано урок узагальнення і систематизації знань, удосконалення практичних навичок надання першої допомоги під час кровотеч, виховання бережливого ставлення до власного здоров'я. Звертається увага на вплив алкоголю, нікотину, фізичного навантаження, психічної напруги на роботу серцево-судинної системи.

122. Мельник С. А. Методика застосування кейс-методу під час навчання біології у закладах загальної середньої освіти. *Теоретичні та практичні аспекти досліджень з біології, географії та хімії* : матеріали ІІІ Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих учених (м. Суми, 30 квітня 2020 року). Суми : ФОП Цьоба С. П. 2020. С. 184–189.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню методичних засад використання кейс-методу у процесі навчання біології у загальної середньої освіти. Розкрита роль і місце інтерактивного навчання в сучасному освітньому процесі, описано різні підходи класифікації інтерактивних методів, висвітлено методика використання кейс-методу на уроках біології в основній школі.

123. Микитченко В. В. Рослини – діти Землі : урок. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/roslini-diti-zemli-199861.html>.

Анотація. Публікація містить завдання для опрацювання та застосування вивченого матеріалу про рослини. Діти вчать розпізнавати практично у рослин корінь, стебло, листя, квітку, плід; розвивають вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Учитель виховує в учнів дбайливе та бережливе ставлення до рослин.

124. Моргалю К. С. Генетика статі. Успадкування, зчеплене зі статтю : конспект уроку. Біологія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-z-biologii-na-temu-genetika-stati-uspakuvanna-zceplene-zi-stattu-371551.html>.

Анотація. Конспект уроку допоможе поглибити загальне уявлення учнів про явище зчепленого успадкування ознак, сформуванню поняття – аутосоми, гетерохромосоми, гомогаметна і гетерогаметна статі, сформуванню поняття про детермінації розвитку статі, ознаки, зчеплені зі статтю, ознаки, які успадковуються через У-хромосому та Х-хромосому. Матеріал містить контент, спрямований на формування в учнів навичок розв'язання генетичних задач на зчеплене успадкування та успадкування, зчеплене зі статтю.

125. Моргалю К. С. Зчеплене успадкування ознак. Зчеплене зі статтю успадкування ознак : презентація. Біологія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentaciya-do-uroku-biologii-na-temu-zceplene-uspakuvanna-oznak-zceplene-zi-stattu-uspakuvanna-oznak-371558.html>.

Анотація. Презентація містить необхідні допоміжні матеріали до конспекту уроку біології на тему «Генетика статі. Успадкування, зчеплене зі статтю». Презентація містить контент, який допоможе зацікавити учнів на вивчення даної теми, навчити їх розв'язувати генетичні задачі на успадкування, зчеплене зі статтю та розширити їх термінологічний апарат.

126. Несторенко З. О. Комахи : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-temi-komahi-188802.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології у 7 класі, присвячену вивченню комах.

127. Несторенко З. О. Молюски : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-molyuski-urok-z-temi-molyuski-dae-zagalnu-harakteristiku-molyuskam-znayomit-uchniv-z-osoblivostyami-zovnishno-budovi-z-procesami-zhittediyalnosti-molyuskiv-u-zv-yazku-iz-ser-188798.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології у 7 класі, присвячену вивченню моллюсків.

128. Плужник Л. Інноваційні навчальні технології у проведенні екскурсій із біології. Розвиток професійної компетентності вчителів біології та хімії. *Науково-методичний простір* / укладач Л. В. Серих. Суми : КЗ СОППО. Кафедра ТМЗО, 2020. Вип. 6 (48). С. 105–110. URL : <https://drive.google.com/file/d/16SHrGJDQmNYDBTzXR59ypYLqXgp4RPNu/view>

Анотація. У статті з'ясовано значення інноваційних технологій навчання у проведенні екскурсій з біології. Наведено приклади застосування ігрових технологій, проблемного навчання, методу проектів, інформаційно-комунікаційних навчальних технологій. Вказано особливості методики проведення віртуальних екскурсій з біології.

129. Радченко Л. П. Утилізація відходів у місті Суми – екологічна та суспільна проблема : матеріали до уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekologicnij-proekt-utilizacia-vidhodiv-u-misti-sumi-ekologicna-ta-suspilna-problema-354144.html>.

Анотація. Запропонована робота є результатом проектної діяльності учнів. У публікації окреслено ситуацію зі збором та утилізацією побутового сміття в м. Суми, досліджено можливі шляхи вирішення сміттєвої проблеми міста та запропоновано проєкт «Друге життя старих речей» для пропаганди екологічно свідомої поведінки містян.

130. Риженко Р. А. Гарпал лесной (PANZER, 1797) в фондах кафедры биологии Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя. *Сучасні проблеми природничих наук* : матеріали V Всеукраїнської конференції молодих науковців. Ніжин: «Наука сервіс», 2020. 70 с.

Анотація. В роботі створено каталог одного із звичних видів жуужелиць, що зберігаються у фондах лабораторії ентомології кафедри біології Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя і на його основі – карта поширення виду на Чернігівщині. Матеріалом для даної роботи слугували жуки, що знаходяться в фондах лабораторії ентомології НГУ.

131. Риженко Р. А. Тварини рекордсмени : міні-проект з біології для учнів 7 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/mini-proekt-tvarini-rekordsmeni-161448.html>.

Анотація. Матеріал для допомоги у організації та реалізації міні-проектів на уроках біології у 7 класі. Серед величезної різноманітності живих істот перше місце за кількістю видів посідають тварини. Немає такого куточка на Землі, хоч трохи придатного для життя, в якому не було б тварин. Вони живуть у найбільших глибинах океану – за умов вічної ночі і величезного тиску, зустрічаються на найвищих горах і високо в повітрі, пристосувалися до низьких температур Арктики і Антарктики та спеки й безводдя пустель й напівпустель. Світ тварин величний і різноманітний. На Землі існує більше 2 млн. видів тварин, 60...70% з них становлять безхребетні, але деякі вчені стверджують, що науці відомо лише 20%, більша частина ще будуть відкриті і описані в майбутньому.

132. Риженко Р. А. Харчування і обмін речовин : презентація з біології для учнів 8 класів. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/harchuvannya-i-obmin-rechovin-161444.html>.

Анотація. Презентація, що може бути використана до уроку про харчування і важливість споживання вітамінів, мінеральних речовин, води.

133. Рудецька С. Л. Птахи: різноманітність птахів, роль у природі, значення в житті людини : презентація. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentaciaptahiriznomanitnist-ptahiv-rol-u-prirodi-znacenna-v-zitti-ludini-197127.html>.

Анотація. Пояснення матеріалу в доступній формі, з використанням різноманітних завдань, що передбачають формування в учнів основних компетентностей. Презентація допоможе ознайомити учнів з різноманітністю птахів, їх основними надрядами, зокрема: Пінгвіни, Безкілеві птахи та Кілегруді; основними особливостями організації та процесів життєдіяльності нарядів класу Птахи, а також значенням у природі й житті людини представників нарядів Пінгвіни, Безкілеві та Кілегруді птахи.

134. Ткачова В., Михайлова Н. Поведінкові особливості, вплив умов утримання на морфологію, ріст та розвиток равликів ахатин. Молодь. *Наука. Природа* : матеріали регіональної наукової конференції-конкурсу (м. Суми, 29 квітня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 19.

Анотація. У статті розглянуто вплив умов утримання на зовнішню морфологію моллюска ахатини, смакові переваги моллюсків, вплив зовнішніх факторів на равликів ахатин.

135. Хіман Н. М. Використання прийомів ейдетики на уроках біології. *Методична скарбничка педагога*. Старобільськ, 2020. С. 207–211.

Анотація. Стаття розрахована на вчителів біології. Розкриті шляхи підвищення ефективності сучасного уроку біології з використання прийомів ейдетики на різних етапах уроку.

136. Хоменко К. П. Вивчення біології в умовах пандемії. Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ТМ*плюс-2020».

Форум молодих дослідників: матеріали I Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Суми, 12 листопада 2020 р.). Суми : Сумський державний педагогічний університет, 2020. С. 101–103.

Анотація. Дистанційне навчання у закладах середньої загальної освіти під час пандемії виявило методичні та технічні проблеми в усіх учасників освітнього процесу. Дистанційне навчання в школі не може замінити традиційне. Але, наразі саме воно є способом навчання більшості учнів різних закладів освіти в умовах викликів сьогодення. Проблеми, що були виявлені під час дистанційного навчання, потребують всебічного вивчення для подальшого впровадження у щоденній роботі.

137. Хоменко К. П., Хоменко О. В. Вивчення природничих дисциплін в умовах карантину. *Шляхи вдосконалення позааудиторної роботи студентів* : матеріали X Науково-методичної конференції (м. Суми, 14-15 травня 2020 року) / за заг. ред. Л. В. Овчаренко. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 57.

Анотація. У роботі розглянуто особливості дистанційного навчання при вивченні природничих дисциплін, а саме біології. Наголошено, що найбільшу ефективність має змішана форма навчання.

138. Хоменко К. П., Хоменко О. В., Логвиненко Д. Т. Вивчення дисциплін природничо-математичного циклу в умовах пандемії. *Природничі науки*. 2020. Вип. 17. С. 156–161.

Анотація. У статті розглянуті особливості вивчення дисциплін природничо-математичного циклу в умовах пандемії. Сьогодення зумовило масовий перехід учасників освітнього процесу на дистанційне навчання, яке має певні переваги та недоліки.

139. Храмова К., Несторенко З. Компостування органічних відходів. *Молодь. Наука. Природа* : матеріали регіональної наукової конференції-конкурсу (м. Суми, 29 квітня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 62–65.

Анотація. Публікація містить відомості про компостування як спосіб вирішення проблеми утилізації органічних відходів. Описано види утилізації органічних відходів та їх патогенний вплив на людський організм, розроблені практичні поради, які можуть послабити вплив хімічних сполук на організм людини під час гниття органічного сміття на необладнаній території. У ході дослідження важливо залучити учнів до пошуку механізмів рішення актуальних екологічних проблем, в тому числі проблеми утилізації органічних відходів; привернути увагу громадськості до даної проблеми й на власному прикладі показати шляхи її вирішення.

140. Шило Л. В. Дерева, кущі, трав'янисті рослини : розробка уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dereva-kuschi-trav-yanisti-roslini-138663.html>.

Анотація. Хід уроку побудований у вигляді усного журналу «Чарівний світ рослин». В ході нього використовуються різні види та прийоми роботи, інтерактивні вправи. Діти працюють колективно, індивідуально, в парі. В ході уроку працюємо над розвитком пізнавальної активності учнів, виробленням життєвих компетенцій.

141. Щербань Н. М. Дихання : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/dihannya-654026.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Дихання». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

142. Щербань Н. М. Загальна характеристика класу Комахи : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zagalna-harakteristika-klasu-komahi-596423.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Загальна характеристика класу Комахи». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

143. Щербань Н. М. Земноводні. Плазуни : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zemnovodni-plazuni-654193.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Земноводні, Плазуни». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

144. Щербань Н. М. Комахи : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/komahi-611264.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Комахи». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

145. Щербань Н. М. Корисні та шкідливі бактерії : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/korisni-ta-shkidlivi-bakteri-596022.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 6 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Бактерії». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

146. Щербань Н. М. Кров. Групи крові : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/krov-grupi-krovi-684227.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Кров. Групи крові». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

147. Щербань Н. М. Одноклітинні водорості : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/odnoklitinni-vodorosti-619886.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Одноклітинні водорості». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

148. Щербань Н. М. Одноклітинні еукаріоти. Перехід до багатоклітинності : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/odnoklitinni-eukarioti-perehid-do-bagatoklitinnosti-643361.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 6 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Одноклітинні еукаріоти. Перехід до багатоклітинності». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

149. Щербань Н. М. Олімпіада : розробка завдань. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/olimpiada-8-klas-582733.html>.

Анотація. Публікація містить розробку завдань для проведення дистанційно олімпіади з біології у 8 класі.

150. Щербань Н. М. Опорно-рухова система людини : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/oporno-ruhova-sistema-604141.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Опорно-рухова система людини». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

151. Щербань Н. М. Процеси травлення в ротовій порожнині та шлунку : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/procesi-travlennya-v-rotoviy-porozhnini-ta-shlunku-619498.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Процеси травлення в ротовій порожнині та шлунку». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

152. Щербань Н. М. Птахи : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ptahi-668589.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Птахи». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

153. Щербань Н. М. Робота м'язів : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/robota-m-yaziv-596627.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Робота м'язів». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

154. Щербань Н. М. Тип Моллюски: тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tip-molyuski-620087.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 7 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Тип Моллюски». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

155. Щербань Н. М. Тканини рослин : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tkanini-roslin-668618.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 6 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Тканини рослин». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

156. Щербань Н. М. Травна система людини : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/travna-sistema-lyudini-611377.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 8 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Травна система людини». Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти

оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

157. Щербань Н. М. Одноклітинні еукаріоти : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/odnoklitinni-eukarioti-611193.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку біології у 6 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Одноклітинні еукаріоти». Вони допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

158. Якименко І. М. Птахи: будова, спосіб життя, риси пристосованості до польоту : розробка уроку. Біологія. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-ptahi-budova-sposib-zitta-risi-pristosovanosti-do-polotu-189242.html>.

Анотація. Розробка уроку біології для учнів 7 класу, метою вивчення теми є набуття учнями певних життєвих компетенцій через самостійну діяльність, складання опорних схем, засвоєння термінів, роботу зі словником та додатковими джерелами інформації, спостережень у природі, самооцінювань набутих знань.

159. Якименко І. М. Різноманітність тварин. Безхребетні : план-конспект уроку. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-temi-riznomanitnist-tvarin-bezhrebetni-390159.html>.

Анотація. План-конспект уроку з біології у 7 класі як узагальнюючий – контрольна робота з теми, що містить різні види завдань.

160. Якименко І. М. Різноманітність тварин. Хребетні. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-temi-riznomanitnist-tvarin-hrebetni-264510.html>.

Анотація. План-конспект уроку з біології у 7 класі як узагальнюючий – контрольна робота з теми, що містить різні види завдань.

161. Якименко О. М. Нервова система, її значення, розвиток у різних тварин : матеріали до уроків. Біологія. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/nervova-sistema-znachennya-rozvitok-u-riznih-tvarin-148880.html>.

Анотація. Матеріал для використання на уроках біології з вивчення нервової системи, її значення.

162. Ямнік П., Жеба Н. Вплив господарської діяльності на рослини-первоцвіти. *Студентський науковий вимір проблем природничо-математичної освіти в контексті інтеграції України до єдиного європейського і світового освітнього простору*: збірник наукових праць II Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (м. Глухів, 28 травня 2020 року). Суми : Видавничий дім «Ельдорадо», 2020. С. 197–199.

Анотація. У статті подано інформацію про вплив людини на зменшення чисельності рослин-первоцвітів мішаного лісу.

1.7. Природознавство

1. Бабич В. А. Хто живе у ґрунті? Роль живих організмів в утворенні ґрунту. Значення і охорона ґрунтів : презентація до уроку. Природознавство. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-hto-zhive-u-runti-rol-zhivih-organizmiv-v-utvorenni-runtu-znachennya-i-ohorona-runtiv-141559.html>, <https://naurok.com.ua/prezentaciya-hto-zhive-u-runti-rol-zhivih-organizmiv-v-utvorenni-runtu-znachennya-i-ohorona-runtiv-141562.html>.

Анотація. Опублікований урок і презентація містять матеріал по темі «Ґрунти», розкривають питання важливості живих організмів в утворенні ґрунтів та значення ґрунту в природі та житті людини. Сприяють розумінню учнями шляхів забруднення та руйнування ґрунтів унаслідок дії природних чинників і господарської діяльності людини. Діти мають можливість познайомитись із заходами охорони ґрунтів, способами поліпшення властивостей ґрунту. Виховуємо у дітей бережливе ставлення до нього.

2. Балінська В. В. Дихальна система. Запобігання захворювання органів дихання людини : тестова робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/dykhalna-systema-zapobihannia-zakhvoriuvannia-orhaniv-dykhannia-liudyny-89651.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з природознавства у 3 класі до теми «Дихальна система. Запобігання захворювання органів дихання людини» для перевірки рівня засвоєння знань учнів з теми.

3. Балінська В. В. Кровоносна система. Значення крові в організмі людини : тестова робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/krovnosna-systema-znachennia-krovi-v-orhanizmi-liudyny-89634.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з природознавства у 3 класі до теми «Кровоносна система. Значення крові в організмі людини» для перевірки рівня засвоєння знань учнів з теми.

4. Балінська В. В. Нервова система. Опорно-рухова система. Формування постави : тестова робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/nervova-systema-oporno-rukhova-systema-formuvannia-postavy-89698.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з природознавства у 3 класі до теми «Нервова система. Опорно-рухова система. Формування постави» для перевірки рівня засвоєння знань учнів з теми.

5. Білик Л. О. Корисні копалини України : презентація. Природознавство. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-prirodnavstva-korisni-kopalini-ukra-ni-161751.html>.

Анотація. Урок природознавства із теми «Корисні копалини України», який супроводжується презентацією, покликаний познайомити учнів з властивостями корисних копалин, професіями людей, які добувають корисні

копалини; вчити учнів розрізняти види корисних копалин, наводити приклади (2-3) корисних копалин рідного краю; пояснити значення корисних копалин для господарської діяльності людини; розвивати логічне мислення, мовлення; виховувати дбайливе ставлення до природи; навчати економному використуванню багатств нашої планети.

6. Білик Л. О. Озера : презентація. Природознавство. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-prirodovnavstva-ozera-161756.html>.

Анотація. Презентація до уроку природознавства в 4 класі з теми «Озера» знайомить учнів з унікальними озерами України, а саме: найкрасивішим озером нашої країни Синеvir.

7. Борзаниця Ю. Г. Корисні копалини. Ґрунт : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-korisni-kopalini-grunt-186198.html>.

Анотація. Публікація містить розробку підсумкової контрольної роботи з природознавства для учнів 3 класу за підручником Т.Г. Гільберг, Т.В. Сак, складається із 7 завдань різного рівня складності.

8. Букіна О. М. Африка – найспекотливіший материк на планеті : тестові завдання. Природознавство. 4 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/afrika--nayspekotlivishiy-materik-na-planeti-741943.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, допоможе виявити рівень засвоєння знань, умінь, навичок здобувачів освіти з вивченої теми.

9. Букіна О. М. Всесвіт. Сонячна система : тестові завдання. Природознавство. 4 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/vsesvit-sonyachna-sistema-593579.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, допоможе виявити рівень засвоєння знань, умінь, навичок здобувачів освіти з вивченої теми.

10. Гришко А. А. Азовське море : презентація. *На урок* . 2020. URL: <https://naurok.com.ua/priroda-azovskogo-morya-216142.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентацію з природознавства у 4 класі, що дозволяє вивчити природу Азовського моря, його особливості, рослинний і тваринний світ.

11. Жабська О. Д. Звірі навесні : інтегрований урок. Природознавство. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-prirodovnavstva-v-2-klasi-192848.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку природознавства для 2 класу, присвячену вивченню теми «Звірі навесні».

12. Жабська О. Д. Охорона повітря від забруднення : урок. Природознавство. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-prirodovnavstva-v-4-klasi-192847.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку природознавства для 4 класу, присвячену вивченню теми «Охорона повітря від забруднення».

13. Жукова Т. А. У чому загадковість світу грибів : урок природознавства. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prirodovnavstva-u-chomu-zagadkovist-svitu-gribiv-162602.html>.

Анотація. Урок з природознавства. Дана розробка познайомить з особливостями та цікавою інформацією про гриби як особливе царство живої природи.

14. Калініченко А. В. Лісостеп : урок. Природознавство. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prirodovnavstva-4-klas-tema-lisostep-141971.html>.

Анотація. Розробка складена відповідно до курсу «Природознавство» для загальноосвітніх навчальних закладів. містить цікавий матеріал до уроку природознавства в 4 класі з використанням інтерактивних технологій. Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних закладів.

15. Кожушко Т. М. Мандрівка просторами Всесвіту : матеріали до проекту. Природознавство. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/navcalnij-proekt-mandrivka-prostorami-vsesvitukonspekt-242540.html>; URL: <https://vseosvita.ua/library/navcalnij-proekt-mandrivka-prostorami-vsesvituprezentacia-242549.html>.

Анотація. Публікація містить розробку та презентацію до навчального дослідницько-інформаційного проекту «Мандрівка просторами Всесвіту» з використанням технологій критичного мислення та колективно-групового навчання. Метою уроку є формувати навички роботи з енциклопедичною та довідковою літературою; сприяти формуванню в учнів природничої компетентності шляхом засвоєння системи інтегрованих знань; вчити проводити пошукову діяльність, робити висновки, планувати і виконувати практичні завдання про Всесвіт; дати уявлення про місце знаходження Сонячної системи в просторах космосу; розвивати інтерес до астрономії, увагу, мислення, пам'ять; виховувати інтерес до науки, організованість.

16. Липченко Т. А. Український народний календар : матеріал до уроків. Природознавство. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ukra-nskiy-narodniy-kalendar-149741.html>.

Анотація. Збірник дає змогу учням спостерігати природу, переконатися у правильності народних прогностик. У даному збірнику є народний календар, а саме: система свят, дат, які в певній послідовності відзначаються протягом року. Дотримання вимог народного календаря, забезпечували тісний зв'язок людини і природи. Нині цей зв'язок став драматичним і навіть трагічним як для природи, так і для самої людини.

17. Лихацька А. Г. Повторення. Жива природа. Бактерії і віруси. Рослини. Тварини. Людина : презентація. 2 клас *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-uroku-z-vseshvitu-na-temu-povtorennia-ziva-priroda-bakterii-i-virusi-roslini-tvarini-ludina-282779.html>.

Анотація. Публікація містить розробку мультимедійної презентації до уроку в 2 класі, присвячену повторенню поняття «жива природа» та вдосконаленню вмій дітей розрізняти віруси та бактерії, тварин та рослини.

18. Луценко В. М. Тваринний і рослинний світ Євразії : презентація до уроку. Природознавство. *Всеосвіта*. 2020. URL.: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-prirodovnavstva-tvarinnij-i-roslinnij-svit-evrazii-197692.html>.

Анотація. Презентація містить матеріал для ознайомлення учнів з рослинним і тваринним світом Євразії, допомагає активізувати пізнавальний інтерес учнів на уроці, сприяє вихованню в дітей любов до природи.

19. Нерощина О. В. Природа взимку. 2 клас (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання : контрольна тестова робота з природознавства. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-vzimku-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristovuva-229134.html>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з природознавства дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання учнів 2 класу. Тестування допоможе закріпити набуті знання з вивченої теми , навчить працювати самостійно.

20. Нерощина О. В. Природа влітку (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання : контрольна тестова робота з природознавства. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-vlitku-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristovuva-229150.html>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з природознавства дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання учнів 2 класу. Тестування допоможе закріпити набуті знання з вивченої теми , навчить працювати самостійно.

21. Нерощина О. В. Природа восени. (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання : контрольна тестова робота з природознавства. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-voseni-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristovuva-227911.html>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів 2 класу з природознавства дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання з вивченої теми, дасть змогу дітям оволодіти навичками самостійної роботи.

22. Нерощина О. В. Природа і погода. (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання. 2 клас : контрольна *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-i-pogoda-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristovu-227866.htm>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з природознавства дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання учнів 2 класу. Тестування допоможе закріпити набуті знання з вивченої теми, навчить працювати самостійно.

23. Нерощина О. В. Природа і погода. (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання : контрольна тестова робота № 2 з природознавства. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-i-pogoda-2-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristo-227935.html>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів 2 класу дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання з вивченої теми, допоможе опанувати навички самостійної роботи, сформує екологічну свідомість.

24. Нерощина О. В. Природа навесні (за підручником І. Грущинської) для шкіл з російською мовою навчання : контрольна тестова робота з природознавства. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-testova-robotaz-prirodovnavstva-priroda-navesni-2-klas-za-pidrucnikom-igrusinskoj-dla-skil-z-rosijskou-movou-navcanna-ih-mozna-vikoristovuv-229144.html>.

Анотація. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з природознавства дозволить узагальнити, систематизувати й закріпити знання учнів 2 класу. Тестування допоможе закріпити набуті знання з вивченої теми, навчить працювати самостійно.

25. Сахно О. А. Природа материків та океанів : контрольна робота. Природознавство. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robotapo-temi-priroda-materiki-v-ta-okeaniv-391706.html>.

Анотація. Тестова контрольна робота з природознавства за темою «Природа материків та океанів» для учнів 4 класу. Розроблена з дотриманням усіх методичних рекомендацій та вимог. Допоможе виявити рівень засвоєних знань, умінь та навичок четвертокласників з даної теми.

26. Семеняка В. М. Який океан найбільший : урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80959>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку природознавства для 4 класу. Даний урок допоможе продовжувати формувати уявлення про поверхню Землі, її зображення на карті; уміння читати карту і працювати з

нею, ознайомити з особливостями Тихого океану; висвітлити значення океану, його рослинний і тваринний світ; формувати вміння висловлювати власні думки, здатність спілкування, розвивати мовлення і творче мислення, удосконалювати навички роботи в групі.

27. Сошка Н. В. Атоми і молекули : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prirodnavstvo-prezentaciya-atomi-i-molekuli-185532.html>.

Анотація. Матеріал містить презентацію до уроку природознавства з теми «Атоми та молекули». При вивченні теми можна застосувати наочні та практичні методи навчання, використовувати прийоми для розвитку критичного та креативного мислення.

28. Сошка Н. В. Тіла і речовини : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tila-i-rechovini-595085.html>.

Анотація. Розробка онлайн-тестів з природознавства для закріплення знань з теми «Тіла та речовини». Тести дають можливість виявити знання учнів про тіла й речовини, розвивають критичне мислення у здобувачів освіти. Розроблене тестування створює ситуацію успіху та мотивує школярів для подальшого вивчення природничих наук.

29. Чумакова Н. А. Ґрунт. Склад ґрунту. Значення ґрунту для рослин, тварин і людей. Охорона ґрунтів : урок природознавства. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/runt-sklad-runtu-znachennya-runtu-dlya-roslin-tvarin-i-lyudey-ohogona-runtiv-201115.html>.

Анотація. На уроці формуються поняття «нежива» і «жива природа», уявлення про взаємозв'язок між живою і неживою природою, поняття «ґрунт».

30. Чумакова Н. А. Рослини – живі організми. Різноманітність рослин : урок природознавства. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/roslini-zhivi-organizmi-riznomanitnist-roslin-201114.html>.

Анотація. На уроці формуються уявлення про різноманітність рослинного світу, про водорості, мохи, хвощі, папороті, хвойні рослини, квіткові рослини, уміння розрізняти окремі рослини цих груп, розуміти цінність їх у природі.

31. Шейко В. Охорона рослинного й тваринного світу. Червона книга України. Природознавство. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/169569>.

Анотація. Матеріал уроку знайомить здобувачів освіти із заповідними об'єктами України, метою їх створення; із засобами збереження й охорони рослин і тварин. Цікаві завдання вчать дітей бачити красу навколишнього світу, помічати її вплив на людину.

32. Щербак С. М. Екологічні проблеми та їх розв'язування: тести. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ekologichni-problemi-ta-h-rozv-yazuvannya-457787.html>.

Анотація. Опублікований тест з природознавства для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми. Підсумковий контроль. Для вчителів, учнів 5 класу.

33. Щербань Н. М. Екосистеми : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ekosistemi-258059.html>.

Анотація. Публікація містить розробку тесту до уроку природознавства у 5 класі, присвяченому вивченню та повторенню теми «Екосистеми». Вони допоможуть учителям закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці під час використання технологій дистанційного навчання та нададуть можливість здійснювати самоконтроль учням.

1.8. Основи здоров'я

1. Андрухова В. В. Суть понять «здоров'я», «здоровий спосіб життя» та їхніх складових : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sut-ponat-zdorova-zdorovij-sposib-zitta-ta-ihnih-skladovih-376518.html>.
Анотація. У статті окреслено суть понять «здоров'я», «здоровий спосіб життя» та їхні складові.
2. Бажан С. С. Правильна постава : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-pravilna-postava-237110.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку основ здоров'я з елементами тренінгу для учнів 1 класу. Нестандартні уроки в початковій школі – одна з ефективних форм навчання молодших школярів. Матеріал уроку знайомить учнів з поняттям «здоров'я», вмінням слідувати за своїм організмом, правильною осанкою дитини під час навчання і відпочинку.
3. Барсукова Л. І. Психічна й духовна складові здоров'я : інтерактивна вправа. *learningapps.org*. 2020. URL: <https://learningapps.org/9249021>.
Анотація. Вправа містить завдання з основ здоров'я 9 клас з теми «Психічна й духовна складові здоров'я» у вигляді гри «Перший мільйон».
4. Бесараб В. В. Covid-19. Ми готові до навчання в нових реаліях. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-covid-19-mi-gotovi-do-navchannya-v-novih-realiyah-198243.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку для учнів 5 класу «Covid-19. Ми готові до навчання в нових реаліях». Заняття допоможе ознайомити учнів з новими правилами поведінки в умовах карантину та правилами респіраторної гігієни, розвінчати міфи щодо COVID-19, розвивати лідерську позицію учнів в умовах пандемії.
5. Борщ М. В., Шилова Н. В., Сидоренко В. М. Аналіз динаміки захворюваності на йододефіцитну патологію щитоподібної залози на прикладі Глухівського району Сумської області. *Біологічні, медичні та науково-педагогічні аспекти здоров'я людини* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 22-23 жовтня 2020 року). Полтава : Аструя, 2020. С. 80–83.
Анотація. У статті наведено результати дослідження динаміки захворюваності на йододефіцитну патологію щитоподібної залози (дифузного зобу I, II-III ступенів, вузлового зобу, набутого гіпотиреозу, тиреоїдиту) серед дітей, підлітків та дорослого населення Глухівського району Сумської області за період з 2010-2017 рр. методом регресійного аналізу з використанням спеціалізованої мови програмування R у середовищі R-Studio. Встановлено, що показники захворюваності на дифузний зоб I ступеня серед підлітків має лінійну тенденцію до зростання на відміну від інших показників.
6. Борщ М. В., Шилова Н. В., Сидоренко В. М. Аналіз динаміки захворюваності на йододефіцитну патологію щитоподібної залози на прикладі Глухівського району Сумської області. *Освітні та наукові виміри природничих наук» присвячена 90-річчю заснування природничо-географічного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка* : матеріали I Всеукраїнської заочної наукової конференції (м. Суми, 08 грудня 2020 року). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 107–109.
Анотація. У статті наведено результати дослідження динаміки захворюваності на йододефіцитну патологію щитоподібної залози (дифузного зобу I, II-III ступенів, вузлового зобу, набутого гіпотиреозу, тиреоїдиту) серед дітей, підлітків та дорослого населення Глухівського району Сумської області за період з 2010-2017 рр. методом регресійного аналізу з використанням спеціалізованої мови програмування R у середовищі R-Studio. Встановлено, що показники захворюваності на дифузний зоб I ступеня серед підлітків має лінійну тенденцію до зростання на відміну від інших показників.
7. Гаврилишина Л. І. Формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти на уроках основ здоров'я шляхом впровадження проектної. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року) / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 116–131.
Анотація. Стаття розкриває питання формування здоров'язбережувальної компетенції здобувачів освіти. Розглядається ефективність впровадження проектної технології як основи формування ключових компетентностей. Наводяться приклади використання проектної діяльності на уроках основ здоров'я.
8. Грибук Н. Г. Профілактика захворювань : розробка уроку-тренінгу для 7 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/node/80357>.
Анотація. Це завдання призначене на перевірку основних термінів з цієї теми, як варіант – перевірка домашнього завдання.
9. Грибук Н. Г. Розробка уроку основ здоров'я для 6 класу. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80357>.
Анотація. На допомогу вчителю: розробка уроку основ здоров'я для 6 класу за новою програмою.
10. Грибук Н. Г. Стратегії самореалізації : розробка уроку з Основ здоров'я для 9 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com/ua/publ/141847>.

Анотація. Це завдання призначене на перевірку основних термінів з цієї теми, як варіант - перевірка домашнього завдання.

11. Гузь В. О. Здоровий спосіб життя – запорука власного здоров'я: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zdorovij-sposib-zitta-zaporuka-vlasnogo-zdorova-266101.html>.

Анотація. В презентації розкрито поняття здоров'я, здорового способу життя. Подано сім правил здорового способу життя.

12. Гутак І. О. Частота розповсюдження патології прикусу серед дітей м. Шостка. *Освіта, наука, виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 54–55.

Анотація. У даній науковій роботі досліджено частоту розповсюдження патології прикусу серед дітей м. Шостка, проаналізовано вплив прикусу на поставу людини. Зроблено висновок про зв'язок аномалії прикусу з віковими категоріями учнів, відстежено тенденцію до зростання даної патології у часі.

13. Дерев'янку Ю. О. Ендокринна система. Залози внутрішньої та змішаної секреції : розробка уроку. *На Урок*. 2020. URL : <https://naurok.com.ua/urok-z-biologi-na-temu-endokrinna-sistema-zaloziv-vnutrishno-ta-zmishano-sekreци-8-klas-144251.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на формування системи знань учнів про гуморальну регуляції функцій організму людини, гормональну (ендокринну) систему та принципи її роботи, поняття «залози внутрішньої системи», «гормони» тощо; розвиток умінь порівнювати процеси життєдіяльності в організмі людини, узагальнювати та робити висновки, складати опорні конспекти; розвиток пам'яті, уваги, спостережливості, уяви; виховування бережливого ставлення до власного здоров'я.

14. Капленко А. В. Використання методів критичного мислення на уроках основ здоров'я. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 220 с.

Анотація. У статті описано систему роботи вчителя основ здоров'я з упровадження технологій розвитку критичного мислення.

15. Капленко А. В. Навички і звички. Вплив звичок на здоров'я. Корисні і шкідливі звички. Чинники формування звичок : урок. *Osvita.ua*. 2020. URL: <http://osvita.ua/publishing/urok/>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з основ здоров'я у 6 класі, присвячений навичкам і звичкам.

16. Карпенко І. С. Європейська мережа Шкіл сприяння здоров'ю : методичний посібник по узагальненню матеріалів участі в проєкті. Середина-Буда, 2020. 51 с.

Анотація. У довіднику представлено модель діяльності Школи сприяння здоров'ю Середино-Будської ЗОШ І-ІІІ ступенів №1. Відзначено, що у цьому навчальному закладі реалізуються превентивні програми, факультативні курси для учнів різного віку, що дозволяє залучити до освіти з питань профілактики шкідливих звичок та залежностей весь колектив школи. Можна стверджувати, що здоров'язберігаюча робота інтегрована у функціонування навчального закладу та є його невід'ємною складовою. Видання адресується директорам, заступникам директорів та педагогам-організаторам, учителям, методистам, які здійснюють супровід здоров'язбережувальної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

17. Каштальян-Ямнік О. С. План роботи вихователя-методиста на час карантину для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19 : розробку плану роботи вихователя-методиста ЗДО. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-vihovatelya-metodista-na-cas-karantynu-222149.html>.

Анотація. Публікація містить розробку плану роботи вихователя-методиста ЗДО, яка допоможе вихователь-методистам, вихователям скласти свій план роботи під час карантину.

18. Кострова Л. О. Розвиток компетентностей учнів через упровадження здоров'язбережувальних технологій навчання. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). Суми, 2020. С. 23–30.

Анотація. У статті піднімається проблема важливості формування в школярів здоров'язбережувальної компетентності. У сучасних умовах реформування освітньої галузі здоров'я підрастаючого покоління розглядається не тільки як важливий соціальний та індивідуальний ресурс, а і як провідний показник прогресу суспільства, ознака гармонійного й комфортного середовища для особистісного самовираження громадян.

19. Куртова О. А. Корисні та шкідливі мікроби : практична робота. Урок з основ здоров'я. 3 клас. Моделювання поведінки. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/156783>.

Анотація. Розробка уроку з основ здоров'я для 3 класу, завдання якого розкрити учням поняття про корисні та шкідливі мікроорганізми; формувати уявлення школярів про інфекції, що передаються контактним і повітряно-крапельним шляхом; вчити дотримуватись правил поведінки під час епідемії ГРВІ та грипу.

20. Лиштван О. А. Запобігання інфекційним захворюванням народними засобами. Будьмо здоровенькі : інформаційно-ігровий проєкт. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-informacijno-igrovij-proekt-zapobiganna-infekcijnim-zahvoruvannam-narodnimi-zasobami-teatralizovane-svato-budmo-zdrovenki-209911.html>.

Анотація. У публікації представлений матеріал щодо впровадження методу проєктів в освітній процес початкової школи. Учні 2 класу навчаються працювати над створенням проєкту, добирати лікарські рослини та інформацію про їх властивості, розробляють дизайн костюмів.

21. Лойченко І. А. Методика впровадження здоров'язбережувальних технологій на уроках інформатики. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року) / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 41–47.

Анотація. У статті розглянуто сутність здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі. Схарактеризовані технології, що забезпечують формування здоров'язбережувальної компетентності учнів та реалізують здоров'яохоронну, оздоровчу й здоров'янавчальну складові уроку інформатики у школі. Представлено аспекти формування здоров'язбережувального освітнього середовища.

22. Мартиненко М. Реклама плавленого сиру «Весела корівка» : відеоролік. 2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=3b0vvOibM1c&%3Bab_channel=MarinaMartynenko.

Анотація. Вживання лише якісної продукції одна з важливих складових здорового способу життя.

23. Михайлова Н. О. СНІД : година спілкування. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83989>.

Анотація. Година спілкування «СНІД» має за мету надання учням 9 класів необхідну інформацію, яка дозволить їм обирати розумні рішення, що застерігатимуть їх від СНІДу; ознайомити здобувачів освіти із шляхами захворювання, ознаками і профілактикою СНІДу, формувати знання про СНІД, сприяти розвитку потреби робити відповідні висновки; виховувати потяг до здорового способу життя.

24. Міхеєва Л. І. Здоров'я дитини – щастя кожної родини : усний журнал. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/usnij-zurnal-dla-ucniv-serednih-klasi-v-zdorova-ditina-sasta-koznoi-rodini-246197.html>.

Анотація. Заходи, спрямовані на формування в дитини здорового способу життя, дуже важливі в річному плані роботи школи. Привчати дітей до самообслуговування, не піддаватися на спокуси дорослого життя й інтернет-мережі, мати власну точку зору і не втратити гідність у вирі життя – ось основні постулати свята.

25. Опімах А.В. Небезпечні пригоди звірат»: розвага з ОБЖД : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nebezpecni-prigodi-zvirat-rozvaga-z-obzd-216233.html>.

Анотація. Дана методична розробка містить цікаві дидактичні ігри для формування у дітей уявлення про правила безпечної поведінки.

26. Островська В. Л. Формування в учителів фізичної культури професійної компетентності на здоров'язбережувальну діяльність. *Особистісно - професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (27 лютого 2020 року). Суми: НІКО, 2020. С. 231–233.

Анотація. У статті розглянуто проблему здоров'язбережувальної діяльності на уроках фізичної культури.

27. Папусь О. В., Лазоренко О. В. Інноваційні принципи до створення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти. *Освіта і здоров'я* : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Суми, 07-08 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ, 2020. С. 135–137.

Анотація. У статті йдеться про вирішення проблеми збереження здоров'я дітей та підлітків, що потребує спільної уваги всіх зацікавлених: педагогів, медиків, батьків, представників громадськості. Окреслено формат оздоровчої діяльності, яка повинна здійснюватися в закладі освіти й має всі можливості для того, щоб зробити освітній процес здоров'язберігальним.

28. Пташенчук Т. Р., Боровик Н. В. Вплив тютюнопаління на фізіометричні показники студентів. *Молодь. Наука. Природа* : матеріали регіональної наукової конференції-конкурсу (м. Суми, 29 квітня 2020 року). Суми, 2020. С. 25-30.

Анотація. У роботі висвітлено результати дослідження історії поширення тютюнопаління у світі, аналізу епідеміологічних показників куріння у світі й Україні, з'ясовано ставлення сучасної молоді до проблеми куріння, розглянуто вплив куріння на організм, функціональні можливості та фізіологічні показники людини.

29. Риженко Р. А. Використання мультимедійних технологій навчання на уроках основ з здоров'я. *Здоров'я як особистий і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року) / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 220 с.

Анотація. Стаття актуалізує розвиток критичного сприйняття інформації, яку отримує підрастаюче покоління через мультфільми, YouTube-відео, комп'ютерні ігри, фільми. Обґрунтовується доцільність використання на уроці фрагментів різних контентів для пошуку помилок та аналізу інформації. Доводиться, що означений підхід урізноманітнює освітній матеріал, робить його більш наочним, цікавим, близьким до реального життя та реальних потреб дітей, поглиблює знання здобувачів освіти, формує необхідні ключові компетентності.

30. Рудецька С. Л. Косметичні проблеми підлітків. Здоров'я шкіри : тренінг. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-kosmetichni-problemi-pidlitkiv-zdorova-skiri-197146.html>.

Анотація. Пояснення матеріалу в доступній формі, з використанням різноманітних завдань допоможе ознайомити учнів з будовою та функціями шкіри, типами шкіри, головними чинниками, що впливають на її стан. 7 клас.

31. Самойленко Л. В. Інноваційні оздоровчі технології навчання молодших школярів. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 р.). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 60–66.
Анотація. У статті висвітлено проблему використання інноваційних здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі школи I ступеня. Подано низку оздоровлювальних вправ, спрямованих на фізичне та психологічне розвантаження учнів під час уроків. Пропонований матеріал, зібраний і апробований упродовж тривалої педагогічної діяльності, допоможе зберегти та зміцнити здоров'я учнів під час освітнього процесу.
32. Самойленко Л. В. Комплекс оздоровчих вправ для учнів 1-2 класів : збірка вправ. Суми : ІМЦ, 2020. 54 с.
Анотація. У публікації висвітлено комплекс вправ, спрямованих на фізичне розвантаження учнів початкової школи під час уроків.
33. Самойленко Л. В. Реалізація здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі Нової української школи. *Перспективи розвитку педагогічної науки: досвід роботи вчителів* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 30 листопада 2020 року). Генезум, 2020. С. 16–21.
Анотація. У статті подано комплекси фізичних та психологічних вправ, що спрямовані на формування навичок здорового способу життя, Вправи викликають радість, інтерес до життя, підвищують працездатність, покращають стосунки з друзями та зміцнюють здоров'я учнів початкової школи під час освітнього процесу.
34. Школоберда О. М. Безпека надворі : тест з основ здоров'я для 5 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/bezpeka-nadvori-208622.html>.
Анотація. Онлайн-тест використовується для контролю знань учнів з теми «Безпека надворі».
35. Школоберда О. М. Епідеміологічна ситуація щодо поширення дифтерії в м. Шостка. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали У Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 76.
Анотація. У науково-дослідній роботі розглянуто шляхи зараження та чинники, що сприяють виникненню захворювання на дифтерію, особливості перебігу та методи профілактики і лікування дифтерії; проведено статистичне вивчення даних щодо кількості хворих та щеплених від дифтерії в м. Шостка. Шляхом анкетування досліджено ставлення громадян м. Шостка до щеплення. Враховуючи отримані дані дослідження було визначено шляхи подолання даної хвороби.
36. Школоберда О. М. Частота розповсюдження патології прикусу серед дітей м. Шостка. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали У Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 54–55.
Анотація. У даній науковій роботі досліджено частоту розповсюдження патології прикусу серед дітей м. Шостка, проаналізовано вплив прикусу на поставу людини. Зроблено висновок про зв'язок аномалії прикусу з віковими категоріями учнів, відстежено тенденцію до зростання даної патології у часі.
37. Щапова А. Ю., Заставний А. А. Оцінка фізичного розвитку дітей 15-17 років. *Актуальні питання фізіології, патології, та організації медичного забезпечення дітей шкільного віку та підлітків* : матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, (м. Харків, 17-18 грудня 2020 року). Харків : ДУ «ІОЗДП НАМН», 2020. С. 97–98.
Анотація. У статті розкрито систему формування здорового способу життя, профілактики неінфекційних і шкільно-обумовлених захворювань серед дітей та підлітків та створення профілактичного середовища в закладах освіти.
38. Щербак С. М. ВІЛ/СНІД і права людини. Стигматизація і дискримінація : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vil-snid-zahodi-profilaktiki-prichini-stigmatizaci-i-diskriminaci-405229.html>.
Анотація. Оpubлікований тест з основ здоров'я для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу з теми, з метою профілактики ВІЛ-інфекції та СНІДу серед учнівської молоді, пропаганди толерантного ставлення до ВІЛ-інфікованих. Для вчителів, учнів 7 класу.
39. Щербак С. М. Глобальні загрози, породжені діяльністю людини та їх вплив на здоров'я : тести. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/globalni-zagrozi-porodzeni-diyalnistyu-lyudini-ta-h-vpliv-na-zdorov-ya-414914.html>.
Анотація. Оpubлікований тест з основ здоров'я для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми «Глобальні загрози, породжені діяльністю людини та їх вплив на здоров'я». Для вчителів, учнів 9 класу.
40. Щербак С. М. Деструктивні соціальні угруповання : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/destruktivni-socialni-ugrupovannya-415560.html>.
Анотація. Оpubлікований експрес-тест з основ здоров'я для перевірки знань на уроці або у якості домашнього завдання з теми «Небезпека залучення до деструктивних соціальних угруповань». Для вчителів, учнів 8 класу.
41. Щербак С. М. Екстремальні ситуації : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ekstremalni-situaci-413270.html>.
Анотація. Оpubлікований тест з основ здоров'я для узагальнення та систематизації вивченого матеріалу, перевірки та контролю знань учнів з теми «Поведінка в екстремальних ситуаціях». Для вчителів, учнів 6 класу.

42. Щербак С. М. Загроза тероризму : тести. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zagroza-terorizmu-418396.html>.

Анотація. Оpubлікований тест з основ здоров'я для перевірки та контролю знань учнів, посилення мотивації до вивчення теми «Соціальна безпека. Загроза тероризму». Для вчителів, учнів 8 класу.

43. Щербак С. М. Поведінка в екстремальних ситуаціях : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/povedinka-v-ekstremalnih-situaciyah-421341.html>.

Анотація. Експрес-тест з основ здоров'я для перевірки знань на уроці або у якості домашнього завдання з теми «Поведінка в екстремальних ситуаціях». Для вчителів, учнів 6 класу.

44. Щербак С. М. Поширення ВІЛ-інфекції. ВІЛ/СНІД і права людини : тести. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/poshirennya-vil-infekci-vil-snid-i-prava-lyudini-404091.html>.

Анотація. Оpubлікований тест з основ здоров'я з метою виявити прогалини в знаннях школярів про ВІЛ/СНІД та заходи профілактики (на державному і особистому рівнях) захворюваності на ВІЛ/СНІД, спрямувати їх на усунення недоліків. Для вчителів, учнів 7 класу.

45. Щербак С. М. Профілактика шкільного травматизму як один із аспектів здоров'язбережувального середовища у сучасному освітньому просторі. *Шляхи удосконалення професійних компетентностей фахівців в умовах сьогодення* : матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28-29 травня 2020 року) / уклад. : О. Ю. Дикий, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина. Луцьк : навч.-наук. ін-т неперервної освіти Східноєвропейського націон. університету ім. Лесі Українки, 2020. С. 441–443.

Анотація. Профілактика шкільного травматизму є одним із найбільш важливих питань організації роботи в сучасному освітньому просторі. У статті розкриваються проблеми профілактики шкільного травматизму, визначено його сутність та види, основні причини, взаємозв'язок рівня травматизму з віковими особливостями дітей.

46. Щербак С. М. Рятувальні служби та екстремальні ситуації : тести. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/povidomlennya-ryatuvalnim-sluzhbam-413021.html>.

Анотація. Оpubлікований тест для поточного контролю, самоконтролю з теми «Поведінка в екстремальних ситуаціях». Можна застосовувати тест як рефлексію уроку. Для вчителів, учнів 6 класу.

47. Щербак С. М. Чи готові ви до екстремальних ситуацій? : тести. 6 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ekstremalni-situaci-413344.html>.

Анотація. Оpubлікований експрес-тест з основ здоров'я для перевірки знань на уроці або у якості домашнього завдання з теми «Поведінка в екстремальних ситуаціях». Для вчителів, учнів 6 класу.

1.9. Я досліджую світ

1. Ахтимірова М. М. Про мене. Я пізнаю світ : уроки курсу «Я досліджую» світ у 1 класі з елементами STEM-освіти. *Початкове навчання і виховання*. 2020. № 34-36 (614-616). С. 48–51.

Анотація. Розробки уроків з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі створені за вимогами Типової освітньої програми НУШ-2, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна, та враховує структуру підручника «Я досліджую світ» авторів І. О. Большакової, М. С. Пристінської. Ідея даних уроків – використання методик НУШ з елементами STEM-освіти. У розробках приділено увагу формуванню дослідницької діяльності, формуванню вмін працювати в команді, умінню спілкуватися, працювати в парі. Розробка стане в нагоді вчителям НУШ, які навчають першокласників.

2. Ахтимірова М. М. Про мене. Я пікуюсь про своє здоров'я. Я виконую правила, щоб зберегти своє здоров'я : уроки курсу «Я досліджую світ» у 1 класі з елементами STEM-освіти. *Початкове навчання і виховання*. 2020. № 31-33 (611-613). С. 11–14.

Анотація. Розробки уроків з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі створені за вимогами Типової освітньої програми НУШ-2, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна, та враховують структуру підручника «Я досліджую світ» авторів І. О. Большакової, М. С. Пристінської. Ідея даних уроків – використання методик НУШ з елементами STEM-освіти. У розробках приділено увагу формуванню дослідницької діяльності, формуванню вмін працювати в команді, умінню спілкуватися, працювати в парі. Розробки стануть в нагоді вчителям НУШ, які навчають першокласників.

3. Ахтимірова М. М. Про мене. Я у школі. Перший день у школі : уроки з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі з елементами STEM-освіти. *Початкове навчання і виховання*. 2020. № 28-30 (608-610). С. 46–49.

Анотація. Розробки уроків з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі створені за вимогами Типової освітньої програми НУШ-2, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна, та враховують структуру підручника «Я досліджую світ» авторів І. О. Большакової, М. С. Пристінської. Ідея даних уроків – використання методик НУШ з елементами STEM-освіти. У розробках приділено увагу формуванню дослідницької діяльності, умінню спілкуватися, працювати в парі. Розробки стануть в нагоді вчителям НУШ, які навчають першокласників.

4. Ахтимірова М. М. Про мене. Як я сприймаю світ. Мої органи чуття. Мої очі : уроки курсу «Я досліджую світ» у 1 класі з елементами STEM-освіти. *Початкове навчання і виховання*. 2020. № 34-36(614-616). С. 14–17.

Анотація. Розробки уроків з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі створені за вимогами Типової освітньої програми НУШ-2, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна, та враховує структуру підручника «Я досліджую світ» авторів І. О. Большакової, М. С. Пристінської. Ідея даних уроків – використання методик НУШ з елементами STEM-

освіти. У розробках приділено увагу формуванню дослідницької діяльності, формуванню вмінь працювати в команді, вмінню спілкуватися, працювати в парі. Розробки стануть в нагоді вчителям НУШ, які навчають першокласників.

5. Балицька Н. О. Час. Як керувати часом : інтегрований урок. Я досліджую світ. 1 клас. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження». 2020. № 5. С. 29.

Анотація. План-конспект уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 класі, де підібрано різні форми й методи роботи на основі об'єднання навчального матеріалу з різних освітніх галузей для вивчення учнями поняття «час» та формування вмінь раціонально використовувати його.

6. Барбіна Ю. О., Діагностична робота № 2. Бібік Н. М. Я досліджую світ. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichna-robota-2-z-yads-bibik-n-m-203405.html>.

Анотація. Дана публікація містить розробку діагностичної роботи № 2 для 3 класу. Дана робота відповідає темі «Природа - частина навколишнього середовища». Завдання розроблені за підручником Бібік Н.М., Бондарчук Г. П. У діагностичній роботі розміщені завдання відкритого та закритого типу, а також вправи з ілюстраціями та на встановлення відповідності.

7. Барбіна Ю.О. Презентація до уроку. Я досліджую світ. 2 клас. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-yads-u-2-klasi-176539.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроку Я досліджую світ у 2 класі з теми «Рослини навесні». Розробка містить аудіо та відео файли та повністю підпорядкована конспекту уроку. У розробці наявний контроль за вивченим матеріалом.

8. Бендюг А. І. Гірські породи. Корисні копалини : тести. Я досліджую світ. 3 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/girski-porodi-korisni-kopalini-607658.html>.

Анотація. Підсумкові тести за підручником «Я досліджую світ. 1 частина» Н. Бібік містять 11 запитань з теми «Гірські породи. Корисні копалини», які можна використовувати як під час дистанційного навчання, так і під час офлайн навчання.

9. Бендюг А. І. Я досліджую світ : діагностична робота № 1. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichna-robota-1-ya-dorslidzhuyu-svit-196301.html>.

Анотація. Діагностична робота з «Я досліджую світ» за підручником Н. Бібік для учнів 3 класу об'єднує теми «Україна – це я, Україна – це ми», «Твоя школа», «Дорога до успіху», «Приватний та громадський простір» та «Дбаємо про свою безпеку».

10. Березова С. М. Рух і час : презентація. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-a-doslidzuyu-svit-na-temu-ruh-i-cas-338205.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентацію до уроку з предмета «Я досліджую світ» у 2 класі з теми «Рух і час», яка дасть змогу учням познайомитися з родиною слонів Хоботовичів, їх захопленнями та родинними традиціями. Учні дізнаються, що таке «фотосафарі», як його організувати, також, що таке «репортаж», і які бувають програми для мережевого спілкування.

11. Волкова Н. В. Чому людина не може жити без рослин? : розробка конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ». 1 клас. Тиждень 28. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ – інфо»: журнал «Нові надходження». 2020. № 5. С. 29.

Анотація. Нова українська школа. Конспект інтегрованого уроку з предмету «Я досліджую світ» про рослини.

12. Воробйова О. С. Різноманітність рослин: інтерактивна вправа до уроку. Я досліджую світ. 1 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/interaktivna-vprava-do-uroku-ya-doslidzhuyu-svit-riznomanitnist-roslin-1-klas-146260.html>, <https://learningapps.org/display?v=pg5unu1i219>.

Анотація. НУШ. Інтерактивна вправа до уроку Я досліджую світ 1 клас. «Різноманітність рослин».

13. Воробйова О. С. Тварини лісу : план-конспект уроку. Я досліджую світ. 1 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/plan-konspekt-uroku-z-ya-doslidzhuyu-svit-1-klas-na-temu-tvarini-lisu-146247.html>.

Анотація. План-конспект уроку з Я досліджую світ 1 клас на тему «Тварини лісу» (Підручник Будна Н.О.; Гладюк Т.В.; Забродська С.Г.; Шост Н.Б.; Лисобей Л. В.). НУШ.

14. Вялкова В. Г. Вода. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-a-doslidzuyu-svit-2-klas-prezentacia-voda-217935.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентацію до уроку «Я досліджую світ» у 2 класі.

15. Гончаренко В. О. Як з'являється веселка : розробка конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ». 1 клас. Тиждень 30. Веселка. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ – інфо»: журнал «Нові надходження». 2020. № 5. С. 29.

Анотація. Розробка конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ», має на меті формувати у дітей логічне, творче та образне мислення, прагнення до самовдосконалення та бажання поглибити знання про природні явища.

16. Грудій Н. О. Моє харчування : урок. Початкове навчання та виховання. 2020. № 31-33. С. 18–20.
Анотація. Розробка уроку з курсу «Я досліджую світ» з елементами Stem-освіти має на меті поглибити знання учнів про корисну та якісну їжу та її позитивний вплив на збереження й зміцнення здоров'я дітей, вчити встановлювати зв'язок між харчовою цінністю і корисністю продуктів та фізичним розвитком.
17. Грудій Н. О. Мої органи чуття. Моя шкіра : урок. Початкове навчання та виховання. 2020. № 34-36. С. 25–29.
Анотація. Розробка уроку з курсу «Я досліджую світ» з елементами Stem-освіти дає змогу вчителю початкових класів цікаво, змістовно розкрити тему, ознайомити учнів з поняттями «органи чуття». Містить різноманітні завдання для учнів, ігри, інноваційні прийоми роботи.
18. Грудій Н. О. Я вимірюю : урок. Початкове навчання та виховання. 2020. № 34-36. С. 37–42.
Анотація. Розробка уроку з курсу «Я досліджую світ» з елементами Stem-освіти побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа» з використанням інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання. Конспект містить вправи дослідницького характеру, творчі завдання на міжпредметній основі, логічні вправи.
19. Грудій Н. О. Який я? Яка я? : урок. Початкове навчання та виховання. 2020. № 28-30. С. 58–62.
Анотація. Розробка уроку з курсу «Я досліджую світ» з елементами Stem-освіти дає змогу вчителю формувати уявлення учнів про якості людини; розкрити взаємозв'язок між дитячими захопленнями; розвивати в учнів бажання до саморозвитку та самовдосконалення.
20. Гусак Л. О. Повітря та його властивості : урок. Я досліджую світ. 2 клас. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-povitrya-ta-yogo-vlastivosti-215792.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку «Я досліджую світ» у 2 класі, знайомить учнів з властивостями повітря, з поняттям «вітер», вчить досліджувати повітря.
21. Заєць Л. П. Вплеті стрічки в український віночок : урок. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-kvest-vpleti-strichki-v-ukra-nskiy-vinochok-200353.html>.
Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого уроку з курсу «Я досліджую світ» та читання у 2 класі, який допоможе ознайомити учнів з історією українського віночка, із символічними значеннями кольорів стрічок, що входять до складу традиційного українського вінка; збагатити знання учнів про квіти-символи України; актуалізувати знання про народні прислів'я, приказки та пісні.
22. Заєць Л. П. Гірські породи : діагностична робота. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichna-robota-testi-girski-porodi-206734.html>.
Анотація. Публікація містить розробку тестової діагностичної роботи з курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складеної за підручником Т. Гільберг, яка дозволить перевірити рівень засвоєння знань учнів з теми «Гірські породи».
23. Заєць Л. П. Повітря : діагностична робота. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichna-robota-testi-povitrya-206733.html>.
Анотація. Публікація містить розробку тестової діагностичної роботи з курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складеної за підручником Т. Гільберг, яка дозволить перевірити рівень засвоєння знань учнів з теми «Повітря».
24. Заєць Л. П. Шоколад : урок. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-sokolad-urok-konferencia-u-4-klasi-literaturne-citanna-ukrainska-mova-osnovi-zdorova-kurs-a-u-sviti-371286.html>.
Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого уроку-конференції з курсу «Я у світі» у 4 класі, який допоможе ознайомити дітей з історією виникнення шоколаду, технологією його виготовлення, видами; дасть уявлення про корисні та шкідливі властивості шоколаду.
25. Заєць Л. П. Як народився комп'ютер? : інтегрований урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-uroku-ak-narodivsa-komputer-integrovane-zanatta-z-kuru-a-doslidzuv-svit-2-klasrozrahovano-na-dva-zanatta-371288.html>.
Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого уроку з курсу «Я досліджую світ» у 2 класі, який допоможе ознайомити дітей з історією лічби і шляхом виникнення ПК, дасть уявлення про перші обчислювальні пристрої, про основні складові комп'ютера, їхнє призначення.
26. Казюка Н. П. Риби – мешканці підводного світу : урок-дослідження. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-doslidzenna-ribi-meskanci-pidvodnogo-svitu-208711.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку для учнів 2 класу з курсу «Я досліджую світ», у якій досліджуються загальні поняття по даній темі, розвивається у дітей критичне мислення, уява, вміння аналізувати, співставляти, досліджувати, робити висновки.
27. Каленіченко О. О. Скринька завдань та галерея робіт з природнім матеріалом «Осінній змах крила» : презентація. Я досліджую світ. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-ads-2-klas-skrinka-zavdan-ta-galerea-robot-z-prirodnim-materialom-osinnij-zmah-krila-371499.html>.
Анотація. Дану презентацію можна використовувати як для проведення уроку ЯДС в 2 класі протягом 2-3-х місяців, так і для самостійної роботи дітей вдома. Вона містить завдання для реалізації «Природничої», «Мовно-літературної», «Математичної», «Технологічної» галузей. Матеріал об'єднаний темою: «Птахи».

28. Кириченко М. С. Про дзьоби і лапи. Розповідаємо про тварин : урок. Я досліджую світ. 1 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-pro-dzobi-i-lapi-rozpovidaemo-pro-tvarin-201488.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з курсу «Я досліджую світ» у 1 класі. В конспекті уроку розповідається про тварин, які живуть поряд з людиною; розширюються знання учнів про різноманітність тварин, середовище їхнього існування; розкривається цінність тварин для людини. Виховною метою є формування шанобливого ставлення до тварин. Даний розроблений урок розвиває логічне мислення, уміння працювати в групах, порівнювати, робити висновки.

29. Коваленко Л. А. Пригоди крапельки. Властивості води. Як вода мандрує? : урок з курсу Я досліджую світ. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-prigodi-krapelki-vlastivosti-vodi-yak-voda-mandruje-190626.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з курсу Я досліджую світ у 1 класі НУШ, який сприяє формуванню в учнів ключових та предметних компетентностей: застосування нових знань, розвитку умінь працювати в команді, приймати рішення, виховувати dbайливе ставлення до природи та власного здоров'я.

30. Кожем'яченко Ю. В. Кольорові сторінки природи: зима : конспект уроку. Я досліджую світ. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kolorovi-storinki-prirodi-zima-194145.html>.

Анотація. Розробка уроку з «Я досліджую світ» з використанням інтерактивних вправ стане у нагоді вчителям початкових класів; даний матеріал допоможе сформувати в учнів уявлення про характерні ознаки зими в неживій природі; розвивати бачення прекрасного в усьому, що нас оточує; прищеплювати любов до природи, виховувати бережливе ставлення до навколишнього світу.

31. Конопацька В. В. Сім'я. Створення лепбуку «Родина»: інтегрований урок. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-simastvorennja-lepbuku-rodina-197206.html>.

Анотація. У розробці представлені матеріали комбінованого уроку, різноманітні форми та методи, які застосовує учитель на уроці, він стане у нагоді при підготовці інтегрованих уроків.

32. Кравченко І. В. Сучасні носії інформації : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-suchasni-nosi-informaci-174642.html>.

Анотація. У презентації продемонстровані носії інформації та способи збереження інформації. Презентація створена до курсу «Я досліджую світ».

33. Краснопольська Н. А. Дикі і свійські тварини. 1 клас. *Методична скарбничка педагога*. Старобільськ, 2020. С. 85–97.

Анотація. Нова українська школа передбачає вивчення світу цілісно. Урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» сприяє розвитку мовної, природознавчої, математичної, інформаційної, комунікативної компетентностей. Незвична розстановка парт, гра протягом уроку, проблемно-пошуковий метод, дослід, практична робота в парах, яскрава наочність, презентація, динамічна та релаксаційна паузи заохочують першокласників дізнаватися нове, цікаве, невідоме досі.

34. Кузяніна О. Г. Як пташки знаходять дорогу додому : інтегрований урок. Я досліджую світ. 1 клас. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 5. С. 30.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ» у 1 класі , в якій підібрано різні форми й методи роботи з використанням інтерактивних технологій, де учням в доступній формі розкриваються поняття про те, як пташки знаходять дорогу додому.

35. Кулик Л. В. Як приходять весна : урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 1. С. 19.

Анотація. В розробці викладено сценарій STEM-уроку з інтегрованого курсу на платформі КМ з використанням LEGO, які є значущою частиною дослідницького проекту практичного спрямування у початковій школі.

36. Литвинова Л. Як визначити корисну і шкідливу їжу? : розробка конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ». 1 клас. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 5. С. 30.

Анотація. Розробка інтегрованого уроку, мета якого - знайти пояснення корисної та шкідливої їжі.

37. Лиштван О. А. Що «розкаже» про територію рідного краю краєзнавчий музей? Тварини рідного краю : урок. Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/a-doslidzuiu-svit-2-klas-so-rozkaze-pro-teritoriu-ridnogo-krau-kraeznavcij-muzej-tvarini-ridnogo-krau-209921.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з використанням інтерактивних вправ. Учням у доступній формі пояснюється поняття «тварини – живі організми», розширюються й уточнюються знання про тварин, їхню різноманітність і середовище існування, з'ясовується цінність тварин у природі та для людей. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

38. Луговська І. О. Формування підприємницької компетентності другокласників у курсі «Я досліджую світ». *Серія «Бібліотека журналу «Початкове навчання і виховання»*. 2020. С. 1–72.

Анотація. Посібник містить методичні рекомендації та дидактичний матеріал з формування підприємницької компетентності другокласників на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», дібраний відповідно до вимог Державного стандарту загальної початкової освіти та положень Модельної навчальної програми Р.Б. Шияна для 1-2 класів НУШ.

39. Марюха Л. В. Я досліджую природне довкілля навесні : матеріал до уроку. Я досліджую світ. 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ya-doslidzhuyu-prirodne-dovkillya-navesni-pidsumok-po-temi-215701.html>.
- Анотація.* Цей матеріал допоможе вчителю ефективно провести підсумок уроку з теми «Я досліджую природне довкілля навесні» з предмету «Я досліджую світ» у 1 класі. Презентація містить цікаві форми роботи з учнями: «Вгадай чий голос», «Порівняй частини прислів'їв», «Продовж речення», «Відгадай загадку». Презентація містить достатню кількість анімацій.
40. Марюха Л. В. Я шаную державні символи України: матеріал до уроку. Я досліджую світ. 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ya-shanuyu-derzhavni-simvoli-ukra-ni-215674.html>.
- Анотація.* Матеріал до уроку – презентація є гарним змістовним доповненням до уроку «Я досліджую світ» у 1 класі. Ця презентація допоможе узагальнити та закріпити знання учнів з теми. Матеріал яскравий, систематизований, насичений цікавими формами роботи. Допоможе якісно організувати освітній процес за дистанційною формою навчання.
41. Мелькунова О. Д. Конспект інтегрованого уроку «Транспорт» з «Я досліджую світ» в рамках шкільного STEM-ART проєкту «LEGO». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 1. С. 19.
- Анотація.* В розробці викладена розробка STEM- ART уроку з інтегрованого курсу з використанням LEGO, який допоможе учням зрозуміти необхідність берегти природу, користуючись екологічним транспортом. Також допоможе розвинути творчі здібності дитини, надасть можливість перевірити свої інженерні навички.
42. Миненко В. І. Картки у 1 класі для роботи у Viber. Я досліджую світ. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-z-a-doslidzuu-svit-1-klas-287306.html>.
- Анотація.* Ці картки створені з метою перевірки знань і вмінь першокласників після вивчення всіх розділів курсу «Я досліджую світ». Їх можна використовувати для роботи в парах, групах, для самостійної роботи під час дистанційного навчання, застосовуючи Viber.
43. Мозгова Л. Д. Що заковдано в українській вишиванці : урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 1. С. 19.
- Анотація.* В конспекті уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» викладено матеріал про вишиванку як святинню, оберіг, національну гордість українського народу. Є цікавий матеріал для того, щоб продовжувати та зберігати звичаї та традиції українців, плекати почуття любові до рідного краю.
44. Морозова В. Ф. Що таке суспільство? (для вчителів НУШ). Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-misaca-zmini-tema-tizna-nas-klas-tema-so-take-suspilstvo-380714.html>.
- Анотація.* Оpubліковано урок з Я досліджую світ в 3 класі за темою «Що таке суспільство?», що містить різні види творчих, ігрових завдань та мультимедії. Виховною метою проведення уроку є формування в учнів поняття суспільства як єдності людських спільнот, розповісти про їх різноманітність, допомогти школярам усвідомити свою належність до українського суспільства.
45. Морозова В. Ф. Як потрібно поводитися серед людей? (для вчителів НУШ). Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-misaca-zmini-tema-tizna-nas-klas-tema-dna-ak-potribno-povoditisa-sered-ludej-380718.html>.
- Анотація.* Оpubліковано урок з Я досліджую світ в 3 класі за темою «Як потрібно поводитися серед людей?», що містить різні види творчих, ігрових завдань та мультимедії. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей поняття про життя як найвищу цінність і неповторність.
46. Морозова В. Ф. Як стежити за своєю поставою? (для вчителів НУШ). Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-tizna-nas-klas-tema-dna-ak-steziti-za-svoeu-postavou-380707.html>.
- Анотація.* Оpubліковано урок з Я досліджую світ в 3 класі за темою «Як стежити за своєю поставою?», що містить різні види творчих, ігрових завдань та мультимедії. Виховною метою проведення уроку відповідальне ставлення до власного здоров'я; формування практичних навичок, визначення правильної постави та наявності плоскостопості.
47. Морозова В. Ф. Як я расту і розвиваюсь? (для вчителів НУШ). Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/temazmini-tema-tizna-a-skolar-tema-dna-ak-a-rostu-i-rozvivaus-380705.htm>.
- Анотація.* Оpubліковано урок з Я досліджую світ в 3 класі за темою «Як я расту і розвиваюсь?», що містить різні види творчих, ігрових завдань та мультимедії. Виховною метою проведення є знайомство дітей з умовами правильного росту і розвитку дитини; сприяння усвідомленню учнями необхідності ведення здорового способу життя; прищеплювати інтерес до занять фізичною культурою.
48. Морозова В. Ф. Який у мене характер? (для вчителів НУШ). Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-misaca-zmini-tema-tizna-a-skolar-tema-dna-akij-u-mene-harakter-380711.html>.
- Анотація.* Оpubліковано урок з Я досліджую світ в 3 класі за темою «Який у мене характер?», що містить різні види творчих, ігрових завдань та мультимедії. Виховною метою проведення уроку є формування в учнів уявлення про характер, його становлення, риси характеру та їх особливості.
49. Нічволодіна Н. М. Прощання, вітання : урок з навколишнього світу. 2 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/436-2019/>.

Анотація. План-конспект уроку з навколишнього світу у 2 класі. Мета: ознайомити учнів зі словами привітання і прощання; на основі практичних дій вчитися звертатися до людей, висловлювати слова вдячності; збагачувати словниковий запас; розвивати мовлення учнів; виховувати почуття поваги, ввічливості.

50. Новікова А. М. Чим вимірюють час? : конспект уроку для 1 класу з курсу «Я досліджую світ». Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження». 2020. № 5. С. 30.

Анотація. Розробка конспекту інтегрованого уроку з курсу «Я досліджую світ» для учнів 1 клас, тиждень 24, тема «Час. Як керувати часом» до підручника О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко «Я досліджую світ» 1 клас (2 частина). на уроці в цікавій формі діти знайомляться з історією годинників, видами годинників, вчать визначати час та розв'язують математичні задачі за допомогою годинника.

51. Новікова О. П. Біля водоймища : екскурсія до річки. 1 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ekskursiya-do-richki-bilya-vodoymischa-ya-doslidzhuyu-svit-1-klas-173452.html>.

Анотація. Розробка екскурсії з інтегрованого курсу Я досліджую світ у 1 класі стане у нагоді при вивченні матеріалу з розділу «Літо. Ознаки літа у живій та неживій природі».

52. Новікова О. П. Де мій рідний край? Звідки я родом? : розробка конспекту уроку. 1 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/de-mij-ridnij-kraj-zvidki-a-rodом-a-doslidzuiu-svit-1-klas-255722.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку інтегрованого курсу я досліджую світ у 1 класі, присвяченому розширенню знань учнів про Сулицину, формуванню громадянських якостей: патріотизму, людяності, працьовитості; виховуванню любові до рідного краю. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

53. Новікова О. П. Ознаки здоров'я. Щоденне піклування про своє здоров'я : урок. 1 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/oznaki-zdorova-sodenne-pikluvanna-pro-svoe-zdorova-a-doslidzuiu-svit-1-klas-255753.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку інтегрованого курсу я досліджую світ у 1 класі про ознаки здоров'я. Матеріал допоможе оптимізувати роботу на уроці, розвивати бажання свідомо дотримуватись здорового способу життя, виховувати гігієнічну культуру, бережливе ставлення до свого здоров'я.

54. Новікова О. П. Цілющі скарби рідного краю : екскурсія до лісу. 1 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ekskursiya-do-lisu-cilyuschi-skarbi-ridnogo-krayu-ya-dosliduyu-svit-1-klas-173449.html>.

Анотація. Публікація розробки конспекту екскурсії з інтегрованого курсу я досліджую світ у 1 класі допоможе розширити й уточнити знання учнів про лікарські рослини рідного краю.

55. Ольховик В. В. Людські чесноти : урок. Я досліджую світ. 3 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/a-doslidzuiu-svit-ludski-cesnoti-401932.html>.

Анотація. Конспект уроку, або його фрагменти доцільно використовувати на уроці предмету «Я досліджую світ» у 2-3 класі. Матеріал націлений на формування ціннісних ставлень і суджень, які служать основою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством.

56. Осадча О. П. Як приходить весна? : розробка конспекту інтегрованого уроку «Я досліджую світ». 1 клас. Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ – інфо»: журнал «Нові надходження». 2020. № 5. С. 30.

Анотація. Нова українська школа. Конспект інтегрованого уроку з предмету «Я досліджую світ» про пори року.

57. Петрущенко О. І. Колосок на стіл хлібом прийшов! : презентація. Всеосвіта. 2020. URL: <https://www.vseosvita.ua/library/kolosok-na-stil-hlibom-prijsov-365193.html>.

Анотація. Презентація з поетанного перетворення колоска на хліб: обробка землі, проростання, збір урожаю, обробка зерна, випікання хліба. Презентацію можна використовувати як на уроках української мови, читання, так і на Я досліджую світ.

58. Пройдакова І. М. «Подорожуємо і відкриваємо світ» до підручника «Я досліджую світ» для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах) : діагностична робота № 1. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnostichna-robota-no-1-do-temi-podorozuemo-i-vidkriavamo-svit-do-pidrucnika-a-doslidzuiu-svit-dla-3-klasu-zakladiv-zagalnoi-serednoi-osviti-u-2-h-cas-358631.html>.

Анотація. Діагностична робота містить різноманітні завдання, які дозволять діагностувати природничі компетентності дітей, навички математичної грамотності, а також соціальну та здоров'язбережувальну компетентність. Діти мають не лише обрати правильні відповіді, а й міркувати та висловлювати власні думки. Це можна робити усно і письмово.

59. Пройдакова І. М. Енергія. Енергія навколо нас. Що таке енергія? : презентація до уроку. Тема 4. Урок 1. Я досліджую світ. 3 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-4-energia-urok-1-energia-navkolo-nas-so-take-energia-383743.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – допомогти дітям дослідити проблемне запитання «Що таке енергія?» через систему вправ для групової та індивідуальної роботи, використання стратегії «Джигсоу–1»; формувати ключові та предметні компетентності відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна.

60. Пройдакова І. М. Енергія. У пошуках мінералу : презентація до уроку. Урок 8. Я досліджую світ. 3 клас. Тема 4. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-4-energia-urok-8-u-posukah-mineralu-385845.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – допомогти дітям ознайомитися із АР Крим, її розташуванням на мапі України; ознайомити з корисними копалинами Криму, властивостями кварцу, його використанням в електроприладах; активізувати пізнавальну діяльність дітей; формувати ключові та предметні компетентності відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна.

61. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття : презентація до уроку. Тема 7. Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-2-klas-tema7-idei-vinahodi-vidkritta-216516.html?rl=10070&fbclid=IwAR31z9_30m-qL8Qn5yiNVu-7ngv69WFp-4sZN7dHZQiyrnw KWvc7SEbbEwQ.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС 2 клас. Тема 7. «Ідеї – винаходи – відкриття» мета якої – учити дітей знаходити власні ідеї; повторити властивості повітря; збагачувати словниковий запас учнів; повторити правило написання власних назв іменників; розвивати вміння розв'язувати математичні задачі; активізувати пізнавальну діяльність дітей; виховувати уміння взаємопорозуміння.

62. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття. Пригода 2. Хто вони – винахідники? : розробка уроку. Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-ads-2-klas-idei-vinahodi-vidkritta-prigoda-2-hto-voni-vinahidniki-217845.html>.

Анотація. План-конспект уроку, мета якого – продовжити знайомити учнів з винаходами людства та винаходами модельєра Коко Шанель; з творчістю Микити Лукаша; розширити знання про Францію; вчити створювати ескізи дитячого одягу; збагачувати словниковий запас учнів відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати критичне мислення, самостійне мислення, уяву, логічне мислення, доказове та зв'язне мовлення дітей.

63. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття. Пригода 2. Хто вони – винахідники? : презентація до уроку Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-2-klas-idei-vinahodi-vidkritta-prigoda-2-hto-voni-vinahidniki-217847.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – продовжити знайомити учнів з винаходами людства та винаходами модельєра Коко Шанель; з творчістю Микити Лукаша; розширити знання про Францію; вчити створювати ескізи дитячого одягу; збагачувати словниковий запас учнів відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати критичне мислення, самостійне мислення, уяву, логічне мислення, доказове та зв'язне мовлення дітей.

64. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття. Пригода 2. Хто вони – винахідники? : презентація до уроку. Я досліджую світ. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-yads-2-klas-idei-vinahodi-vidkrittya-hto-voni-vinahidniki-177389.html#>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – продовжити знайомити учнів з винаходами людства та винаходами модельєра Коко Шанель; з творчістю Микити Лукаша; розширити знання про Францію; вчити створювати ескізи дитячого одягу; збагачувати словниковий запас учнів відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати критичне мислення, самостійне мислення, уяву, логічне мислення, доказове та зв'язне мовлення дітей.

65. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття. Як втілювати ідеї в життя? : презентація до уроку. Я досліджую світ. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-yads-2-klas-idei-vinahodi-vidkrittya-yak-vtilyuvati-idei-v-zhittya-177338.html#>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – продовжити знайомити учнів з винаходами людства; учити учнів знаходити власні ідеї та втілювати їх у життя; повторити властивості повітря; дослідити відмінність та схожість між повітряною кулькою та повітряною кулею; дослідити властивості гуми; збагачувати словниковий запас учнів відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати самостійне мислення, уяву, доказове мовлення; зв'язне мовлення дітей, пам'ять, фантазію; виховувати уміння поважати один одного під час спілкування у команді.

66. Пройдакова І. М. Ідеї – винаходи – відкриття. Як знаходити власні ідеї? : презентація до уроку. Я досліджую світ. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-yads-2-klas-idei-vinahodi-vidkrittya-yak-znahoditi-vlasni-idei-177311.html#>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – продовжити знайомити учнів з творчістю Микити Лукаша; учити учнів знаходити власні ідеї; повторити властивості повітря; збагачувати словниковий запас відповідно до тематики тижня; учити розрізняти частини мови; повторити порядок виконання дій; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати критичне мислення, уяву; зв'язне мовлення дітей, пам'ять, увагу, фантазію, навички вільного спілкування; виховувати уміння поважати один до одного, щирість у спілкуванні з іншими.

67. Пройдакова І. М. Між минулим і майбутнім. Археологія. Як шукати інформацію про минуле? : презентація до уроку. Тема 2. Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-2-miz-minulim-i-majbutnim-arheologia-ak-sukati-informaciu-pro-minule-359842.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – ознайомити дітей із професією археолог, з рисами характеру, які потрібні для цієї професії; дослідити, що можуть зробити люди, аби довідатися про минуле; закріпити обчислювальні навички; збагачувати активний словник дітей відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність; розвивати самостійне мислення, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, дрібну моторику, критичне мислення, навички вільного спілкування; виховувати інтерес до історії України, естетичний смак.

68. Пройдакова І. М. Між минулим і майбутнім. Наші мрії. Що буде, коли я виросту? : презентація до уроку. Тема 2. Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-2-miz-minulim-i-majbutnim-nasi-mrii-so-bude-koli-a-virostu-362934.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – допомогти дітям зрозуміти важливість праці в житті людини; поглибити знання про світ професій; активізувати пізнавальну діяльність дітей; збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня; удосконалювати вміння добирати синоніми та спільнокореневі слова; розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, навички вільного спілкування; виховувати інтерес до професій майбутнього.

69. Пройдакова І. М. Між минулим і майбутнім. Пригода 3. На заправку. Знайомтеся: Житомирська область : презентація до уроку. Тема 2. Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-2-miz-minulim-i-majbutnim-prigoda-3-na-zapravku-365555.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – ознайомити дітей із Житомирською областю; розкрити значення рослин для людини; поглибити знання про льон як культурну технічну рослину; збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, критичне мислення, навички вільного спілкування; виховувати любов до України, естетичний смак.

70. Пройдакова І. М. Стратегія «Джигсоу – 1» («Мозаїка») до вивчення теми інтегрованого курсу «Енергія». Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/strategia-dzigsou-1-mozaika-do-integrovanogo-uroku-a-doslidzuu-svit-so-take-energia-383943.html>.

Анотація. Методична стратегія «Джигсоу – 1» – це групова форма роботи, яка будується на розумінні послідовності викладення матеріалу. При цьому всі етапи підпорядковані меті: розуміння, засвоєння, послідовний виклад тексту, що вивчається; формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

71. Пройдакова І. М. Територія. Місто Суми. Чим особлива територія мого населеного пункту? : розробка уроку. Тема 3. Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-ads-2-klas-tema-3-teritoria-misto-sumi-cim-osobliva-teritoria-mogo-naselenogo-punktu-379869.html>.

Анотація. Розробка уроку ЯДС, мета якого – поглибити знання про територію Сумської області; навчити визначати територію області на карті України; розповісти про історію міста, його засновника; вчити працювати з дитячою книгою; збагачувати словниковий запас учнів відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей, розвивати самостійне мислення, уяву, доказове мовлення; розвивати зв'язне мовлення дітей, пам'ять, увагу, фантазію, навички вільного спілкування; розв'язувати проблемні ситуації зі свого життя, що містять групи пов'язаних між собою величин; виховувати почуття любові і поваги до своєї Батьківщини – України, до свого рідного краю.

72. Пройдакова І. М. Чарівні перетворення : діагностична робота з інтегрованого курсу. № 3. Я досліджую світ. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnosticna-robota-no3-z-integrovanogo-kursu-a-doslidzuu-svit-carivni-peretvorennja-383132.html>.

Анотація. Діагностична робота розроблена на основі компетент-нісного підходу та призначена для тематичного оцінювання навчального поступу учнів 3 класу з інтегрованого курсу Я досліджую світ, яку складено відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Шияна та підручника авторів О. В. Волощенко, О. П. Козак, Г. С. Остапенко. Завдання розроблені з урахуванням обов'язкових результатів навчання. Робота містить бланк оцінювання результатів діагностичної роботи з відповідними індексами.

73. Пройдакова І. М. Чарівні перетворення. Говерла – найвища гора Карпат. Чим приваблює природа Карпат? : презентація. Тема 3. Урок 18. Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-3-carivni-peretvorennja-urok-18-goverla-najvisa-gora-karpat-cim-privablue-priroda-karpat-380933.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – допомогти дітям дослідити проблемне запитання «Чим приваблює природа Карпат?» через систему вправ для групової та індивідуальної роботи, перегляд відеоматеріалу; формувати ключові та предметні компетентності відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна.

74. Пройдакова І. М. Чарівні перетворення. Урок 9. Чому воду називають чарівницею? : презентація до уроку. Тема 3. Я досліджую світ. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-tema-3-carivni-peretvorennja-urok-9-comu-vodu-nazivaut-carivniceu-378844.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – формувати уявлення дітей про роль води в природі, її агрегатні стани, властивості; значення води в природі, використання води; формувати вміння застосовувати засвоєні знання, висловлювати судження; дотримуватися правил безпеки під час проведення дослідів; збагачувати активний словник відповідно до тематики тижня; активізувати пізнавальну діяльність дітей; розвивати самостійне мислення, вміння досліджувати, уяву, доказове та зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, критичне мислення, навички вільного спілкування.

75. Пройдакова І. М. Як людина використовує енергію Сонця, вітру, води? : презентація до уроку. Я досліджую світ. 3 клас. Тема 4. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ads-3-klas-ak-ludina-vikoristovue-energiu-sonca-vitru-vodi-385036.html>.

Анотація. Презентація до уроку ЯДС, мета якої – допомогти дітям дослідити проблемне запитання «Як людина використовує енергію Сонця, вітру, води?» через систему вправ для групової та індивідуальної роботи,

використання стратегії «Обери позицію»; формувати ключові та предметні компетентності відповідно до Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна.

76. Рекуненко І. О. Ми творимо мультфільм : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/151926>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку предмета «Я досліджую світ» у 1 класі, тема тижня: «Мультфільми», під час якого учитель пояснює, як створюють мультфільми, ознайомлює з історією їх виникнення, вчить складати сценарій до казки, розвивати інтерес до мультиплікації, мовлення, словниковий запас новими словами відповідно до тематики тижня.

77. Рой Ю. А. Зима : контрольна робота. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/diagnostichna-robota-zima-221531.html>.

Анотація. Публікація містить розробку завдань до контрольної роботи з я досліджую світ для учнів 2 класу НУШ у вигляді тестів, відповідностей та розгорнутих відповідей, присвячених перевірці знань та вмінь з теми «Зима».

78. Санжаревська А. І. Як рослини зустрічають осінь : урок інтегрованого курсу «Я досліджую світ». 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/202028>.

Анотація. Розробка уроку у 1 класі, метою якого є поглиблення знання дітей про зміни в житті рослин з приходом осені та виховування любові та бережливого ставлення до природи, розуміння прекрасного.

79. Сеніна С. І. Мій рідний український край : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84032>.

Анотація. Нетрадиційна техніка малювання дає можливість створити щось нове, незвичайне, неповторне. Малювання на кахлі, досить ефективна нетрадиційна техніка для зображення природи. Легка і цікава в застосуванні. Дає дітям унікальну можливість для втілення творчих експериментів.

80. Синиця О. В. Як поводитись за столом під час вживання їжі? : конспект інтегрованого уроку «Я досліджую світ». 1 клас. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ – інфо»: Нові надходження*. 2020. № 5. С. 31.

Анотація. Розробка інтегрованого уроку з курсу «Я досліджую світ» (1 клас) за програмою НУШ з використанням діяльнісного методу, інтерактивних та ігрових методів навчання.

81. Скороход Н. М. Веселий город : інтерактивна вправа для 1 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/interaktivna-vprava-veselij-gorod-234252.html>.

Анотація. Інтерактивна вправа «Веселий город» включає вправи діяльнісного та інтегрованого підходів до тематичного тижня «Осінь». Матеріал для уроків інтегрованого курсу ЯДС, 1 клас.

82. Скороход Н. М. Територія» (у двох варіантах) : діагностична робота з інтегрованого курсу Я досліджую світ. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnostichna-robota-z-integrovanogo-kursu-a-doslidzuv-svit-u-dvoh-variantah-2-klas-383622.html>.

Анотація. Діагностична робота з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» з теми «Територія» для 2 класу за підручником О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко. (За Типовою освітньою програмою початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна).

83. Томашевська Л. Л. Транспорт. Як бути гарним пасажиром? : конспект інтегрованого уроку. Я досліджую світ. 1 клас. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ – інфо»: Нові надходження*. 2020. № 5. С. 31.

Анотація. Розробка інтегрованого уроку з курсу «Я досліджую світ» (1 клас) за програмою НУШ з використанням діяльнісного методу, інтерактивних та ігрових методів навчання.

84. Федіна О. Г. Подорожуємо Україною. Найбільші міста України : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-podorozhuemo-ukra-noyu-naybilshi-mista-ukra-ni-152124.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з курсу «Я досліджую світ» у 2 класі відповідно до Типової освітньої програми колективу під керівництвом О. Я. Савченко за підручником «Я досліджую світ» І. Жаркової, Л. Мечник, Л. Роговської, Л. Пономарьової, О. Антонова.

85. Шаматульська Л. І. Звірі : конспект уроку з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». 1 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-integrovanogo-kursu-ya-doslidzhuy-svit-tema-zviri-1-klas-154150.html>.

Анотація. Опубліковано конспект уроку з метою ознайомити учнів з основними істотними ознаками звірів; збагатити знання новими відомостями про живлення звірів; розвивати вміння рахувати усно, аналізувати та узагальнювати; сприяти розвитку допитливості; виховувати пізнавальний інтерес. Очікувані результати. Учні мають уявлення про звірів, їх різноманітність в природі; усвідомлюють ознаки звірів; використовують знання про звірів та їх особливості. Тип уроку: вивчення нового матеріалу.

86. Шаповалова Л. М. Модуль «Як я сприймаю світ» : урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». 1 клас. *Початкове навчання та виховання*. 2020. № 34-36 (614-616). С. 42–45.

Анотація. План-конспект уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 класі () з використанням медіа. Розробка уроку буде корисною як для вчителів Нової української школи, так і для здобувачів освіти, що прагнуть спостерігати, досліджувати, порівнювати, робити висновки.

87. Шаповалова Л. М. Я – пішохід : урок з інтегрованого курсу «Я досліджую світ». 1 клас. *Початкове навчання та виховання*. 2020. № 31-33 (611-613). С. 8–11.

Анотація. План-конспект уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 класі (модуль «Я пікуюсь про

своє здоров'я») з використанням медіа. Розробка допоможе учителю НУШ оптимізувати роботу на уроці, зацікавити дітей, розвивати їх мислення, пам'ять, мовлення.

88. Шиленко С. М. Мої домашні улюбленці (для вчителів початкових класів). Я досліджую світ. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://nndiuv.org.ua/images/stories/2017/konkurs2/inform-2017.pdf><https://vseosvita.ua/library/urok-moi-domasni-ulublenci-338379.html>.

Анотація. Урок із Я досліджую світ в 1 класі за програмою Р.Б.Шияна до підручника ЯДС Інни Большакової, Марини Пристінської. Мета уроку: формувати ключові компетентності: вміння вчитися – пригадувати необхідні знання, наводити приклади з власного досвіду; соціальну – продуктивно співпрацювати з усіма членами групи, висловлювати власну думку; загальнокультурну – дотримуватись моральних норм спілкування; здоров'язбережувальну – правильно оцінювати свої здібності та внесок в роботу групи.

89. Шиленко С. М. Мої домашні улюбленці (для вчителів початкових класів) : презентація. Я досліджую світ. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://nndiuv.org.ua/images/stories/2017/konkurs2/inform-2017.pdf><https://vseosvita.ua/library/prezentacia-moi-domasni-ulublenci-343768.html>.

Анотація. Оpubліковано презентацію з Я досліджую світ в 1 класі за програмою Р.Б. Шияна до підручника ЯДС Інни Большакової, Марини Пристінської. Презентація допоможе краще сформулювати первинні уявлення дітей про тварин домашніх улюбленців, про правила догляду за тваринами; як описувати зовнішній вигляд тварин, що живуть біля людей; як доглядати за ними.

90. Юсиченко О. В. Підсумкова діагностична робота : тест Google Форми. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/test-hidsumkova-diagnostichna-robota-google-formi-533787.html>.

Анотація. Тестова діагностична робота складена згідно Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас, за підручником Н. Бібік, Г. Бондарчук. Тест допоможе перевірити знання учнів з курсу «Я досліджую світ».

91. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 2 класі. Частина 6. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання»; 2020. Випуск 1 (193). 80 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 2 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали посібника апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання та містять добірку завдань, що стануть у пригоді вчителям-практикам, які працюють за будь-яким підручником курсу.

92. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 1. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». Випуск 2 (194). 2020. 62 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

93. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 2. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Випуск 3 (195). 64 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-му класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

94. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 3. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Випуск 4 (196). 79 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

95. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 4. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Випуск 5 (197). 72 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

96. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 5. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Випуск 6 (198). 86 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

97. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Частина 6. Випуск 8(200). 63 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

98. Ягупа І. Д. Інтегровані уроки курсу «Я досліджую світ» у 3 класі. Частина 7. Бібліотека журналу «Початкове навчання та виховання». 2020. Випуск 9 (201). 61 с.

Анотація. Посібник містить розробки уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3 класі, складені відповідно до Державного стандарту Нової української школи та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Р. Б. Шияна. Усі матеріали апробовані автором на практиці під час пілотування нового Державного стандарту початкової освіти. Розробки побудовані на засадах компетентнісного та діяльнісного підходів, з використанням інноваційних технологій, методів і прийомів навчання.

99. Ярмак Ю. Ю. Я досліджую світ. Використання сучасних технологій в початковій школі : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/187339>.

Анотація. Публікація містить інформацію про інтенсифікацію навчання, що передбачає новий структурований зміст, запровадження сучасних інформаційних технологій, які зумовлюють формування пізнавального інтересу, глибше сприйняття й розуміння теоретичного матеріалу.

1.10. Екологія

1. Балаба Т. А. Екологічний проект. Розвідка весняних прикмет : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekologichniy-proekt-rozvidka-vesnanih-prikmet-213014.html>.

Анотація. Екологічний проект сприяє розвитку в учнів початкових класів спостережливості, творчих здібностей, вміння аналізувати, досліджувати, порівнювати, узагальнювати, працювати в групах. Виховує бережливе ставлення до природи рідного краю.

2. Дерев'янка Ю. О. Вплив людини та її діяльності на екосистеми. Екологічна етика : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-biologi-na-temu-vpliv-lyudini-ta-diyalnosti-na-ekosistemi-ekologichna-etika-7-klas-144247.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на поглиблення знань учнів щодо антропогенного впливу на довкілля; розвиток логічного мислення, творчої активності; удосконалення вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці; виховання толерантності, культури спілкування; формування екологічної свідомості учнів.

3. Дерев'янка Ю. О. Ланцюги живлення і потік енергії. Взаємозв'язок компонентів екосистеми : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-biologi-na-temu-lancyugi-zhivlennya-i-potik-energi-vzaimozv-yazok-komponentiv-ekosistemi-7-klas-144242.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на поглиблення знань учнів щодо компонентів екосистеми та взаємозв'язків між ними; формування системи знань про ланцюги живлення і потік енергії в екосистемах; розвиток логічного мислення, творчої активності учнів; удосконалення вмінь спостерігати, аналізувати, робити висновки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; усвідомлення того, що людина є частиною природи.

4. Дерев'янка Ю. О. Поняття про популяцію, екосистему та чинники середовища : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-biologi-na-temu-ponyattya-pro-populyaciyu-ekosistemu-ta-chinniki-seredovischa-7-klas-144237.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на формування в учнів системи знань про чинники навколишнього середовища, особливості пристосування тварин до впливу різних факторів довкілля (температури, освітленості, вологості тощо); поглиблення знань про екосистему та популяцію; розвиток умінь спостерігати, аналізувати, робити висновки; виховання відповідального ставлення до навколишнього середовища.

5. Дерев'янка Ю. О. Співіснування організмів в угрупованнях : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-biologi-na-temu-spivisnuvannya-organizmiv-v-ugrupovannayah-7-klas-144244.html>.

Анотація. Опорний конспект сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на поглиблення знань учнів щодо основних форм співіснування організмів в угрупованнях; удосконалення вмінь порівнювати,

узагальнювати, робити висновки; розвиток пам'яті, уваги, спостережливості, уваги; виховання етично-ціннісного ставлення до природи.

6. Дяченко В. І., Дяченко Л. Л. Моніторинг фітомаси на луках у Деснянському біосферному резерваті. *Освітні та наукові виміри* : матеріали I Всеукраїнської заочної наукової конференції природничих наук (м. Суми, 08 грудня 2020 року). Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. С. 57–59.

Анотація. У статті проаналізовані дані досліджень з 2015-2020 роки по фітомасі на виноградниково-митлицевій та гостроосоковій луці в Деснянському біосферному резерваті.

7. Кириченко О. М. Формування екологічної компетентності в освітньому Просторі. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції / за заг. ред. В. М. Успенської. (м. Суми, 26 листопада 2020 року). Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 159–164.

Анотація. У статті розкрито окремі теоретичні аспекти проблеми формування екологічної компетентності здобувачів освіти. Проведено аналіз основних складників формування екологічної компетентності здобувачів освіти, що є складовими організації освітнього процесу в закладах освіти.

8. Купріянова І. Л. Екологічні фактори : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ekologichni-faktori-178148.html>.

Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.

9. Купріянова І. Л. Екосистема. Різноманітність екосистем : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ekosistema-riznomanitnist-ekosistem-173165.html>.

Анотація. Опублікована змістовна презентація до сучасного компетентісно зорієнтованого уроку. Для вчителів, учнів.

10. Лебединець Н. Аналітичний екопроект: здоров'я школярів – цінність особиста, соціальна, освітня. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 36–40.

Анотація. Досліджено проблему екології школярів в умовах навчально-виховного процесу в КУ Сумська ЗОШ № 8 СМР. Виявлено фактори, які покращують і погіршують здоров'я школярів. Зроблено самооцінку стану здоров'я школярів 5-11 класів. Визначено найбільш явні, тривожні сигнали щодо здоров'я школярів. Описані результати анкетування. Школярам дано рекомендації щодо поліпшення власного здоров'я, розроблено пропозиції, рекомендації, план дій з метою поліпшення освітнього процесу.

11. Лебединець Н. Аналітичний екопроект: здоров'я школярів – цінність особиста, соціальна, освітня. *Освіта і здоров'я. Актуальні проблеми громадського здоров'я* : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Суми, 07-08 квітня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 118–121.

Анотація. Досліджено проблему екології школярів в умовах навчально-виховного процесу в КУ Сумська ЗОШ №8 СМР. Виявлено фактори, які покращують і погіршують здоров'я школярів. Зроблено самооцінку стану здоров'я школярів 5-11 класів. Визначено найбільш явні, тривожні сигнали щодо здоров'я школярів. Описані результати анкетування. Школярам дано рекомендації щодо поліпшення власного здоров'я, розроблено пропозиції, рекомендації, план дій з метою поліпшення освітнього процесу.

12. Лук'янова А., Михайлова Н. Агротехнічні прийоми і методи підвищення врожайності екологічно чистої картоплі в умовах приватного підсобного господарства. *Молодь. Наука. Природа* : матеріали регіональної наукової конференції-конкурсу (м. Суми, 29 квітня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 6.

Анотація. У статті розглянута розробка комплексу науково-обґрунтованих практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення врожайності картоплі без застосування агрохімікатів в умовах приватного присадибного господарства.

13. Нікітенко С. В. Глухівські читання – 2020. *Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук* : збірник матеріалів X міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за заг. ред. О. І. Луценко. Глухів : Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, 2020. 676 с. URL: <http://new.gnpu.edu.ua/uk/nauka/naukovetovarystvo-studentiv-doktorantiv-ta-molodykh-vchenykh.html>.

Анотація. У статті розкрито проблему формування природничої компетентності в дітей молодшого шкільного віку. Екологічні проблеми та необхідність їх подолання створили новий напрям в освіті – екологічний. Завдання виховання в дітей природничої компетентності полягає в систематизації, використанні знань дітей про природу, вихованні любові до природи, бажання берегти й примножувати її. Розкрито ключові слова проблеми: компетенція, формування природничої компетенції, екологічне виховання.

14. Скороход Н. М. Годівничка : презентація екологічного проекту. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-ekologichnogo-proektu-godivnitska-250360.html>.

Анотація. Проект «Годівничка» має чітко виражене екологічне спрямування. Мета даного проекту - розширення знань учнів про зимуючих птахів, виховання бережного ставлення до пернатих друзів, до природи, формування природничих компетентностей школярів.

1.11. Географія

1. Білан Л. В. Значення металургійного виробництва в господарстві : конспект. Географія. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-znacenna-metallurgijnogo-virobnictva-v-gospodarstvi-412452.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку з географії у 9 класі. Матеріал розробки допоможе сформулювати уявлення про металургійну промисловість; показати особливості способів виробництва в чорній металургії, форми організації виробництва; розвивати вміння і навички роботи з картою і статистичною інформацією; виховувати в учнів позитивне ставлення до вітчизняного виробництва.
2. Білан Л. В. Материк Північна Америка : урок-вікторина. Географія. 7 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-urok-viktorina-materik-pivnicna-amerika-412456.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку - вікторини з географії Матеріал розробки допоможе перевірити знання учнів з теми «Північна Америка» в ігровій формі, закріпити навички роботи з картою; розвивати допитливість, самостійність у прийнятті рішень, уміння розв'язувати проблемні ситуації; виховувати почуття колективізму, взаємодопомоги та взаємовиручки; проводити екологічне виховання.
3. Білан Л. В. Населення та навколишнє середовище. Проблеми його забруднення : конспект. Географія. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-naselenna-ta-navkolisne-seredovise-problemi-jogo-zabrudnenna-412454.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку з географії у 8 класі. Матеріал розробки допоможе повторити, узагальнити та систематизувати знання учнів із вивчених тем; розвивати практичні навички, застосовувати набуті знання для розв'язання конкретних ситуацій, аналізувати, робити висновки; виховувати відповідальність за наслідки людського впливу на природу.
4. Білан Л. В. Північний Льодовитий океан : конспект. Географія. 7 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-pivnicnij-lodovitij-okean-412459.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку географії у 7 класі. Розробка містить різні види роботи. Вони допоможуть оптимізувати роботу на уроці, розвивати логічне, творче мислення учнів, узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал; розвивати навички роботи з картою; виховувати в учнів пізнавальну активність і самостійність, бережливе ставлення до багатств океану.
5. Білан Л. В. Поверхневі води України : урок-гра. 8 клас. Географія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-urok-gra-poverhnevi-vodi-ukraini-412451.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку-гри з географії у 8 класі. Матеріал розробки допоможе перевірити знання учнів з теми «Поверхневі води України» в ігровій формі, закріпити навички роботи з картою; розвивати допитливість, самостійність у прийнятті рішень, уміння розв'язувати проблемні ситуації; виховувати почуття колективізму, взаємодопомоги та взаємовиручки; проводити екологічне виховання.
6. Васильченко І. С. Америка. Природні умови та ресурси. Населення : тест. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/amerika-prirodni-umovi-ta-resursi-naselennya-83466.html>.
Анотація. Публікація містить 9 завдань з однією правильною відповіддю та множинного вибору з теми «Америка. Природні умови та ресурси. Населення». Розробка може бути корисною для поточного контролю знань учителям географії.
7. Васильченко І. С. Гідросфера (узагальнення) : тест. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/gidrosfera-175557.html>.
Анотація. Робота містить 24 тестових завдання з однією правильною відповіддю та множинного вибору на знання теоретичного та картографічного матеріалу з теми. Тестова робота може бути використана на узагальнення знань з теми «Гідросфера».
8. Васильченко І. С. Динаміка кількості населення світу та України: тест. 8 клас. 2020. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/demografichni-procesi-ta-statevo-vikovyj-sklad-naselennya-svitu-y-ukra-ni-93986.html>.
Анотація. Робота містить завдання з теми «Населення світу та України. Динаміка чисельності населення». Тестова робота складається з 10 запитань з вибором однієї правильної відповіді. Може бути використана для поточної перевірки знань з теми у 8 та 11 класі.
9. Васильченко І. С. Євразія. Кліматичні пояси та області. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vraziya-klimatichni-poyasi-ta-oblasti-91553.html>.
Анотація. Публікація містить 12 завдань з однією правильною відповіддю та множинного вибору з теми «Клімат Євразії». Розробка може бути корисною для поточного контролю знань учителям географії.
10. Васильченко І. С. Населення України : тест. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/naselennya-ukra-ni-153738.html>.
Анотація. Тестова робота містить завдання з географії 11 класу з теми «Населення України. Демографічні процеси». У роботі представлено 24 завдання з вибором однієї правильної відповіді та множинного вибору, що складені з використанням графіків, статево-вікових діаграм та картографічного матеріалу.
11. Васильченко І. С. Населення України. Сучасна демографічна ситуація в Україні. 11 клас : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/perezentaciya-naselennya-ukra-ni-11-klas-165107.html>.

Анотація. Презентація виконана з вимогами нової програми, за підручником С. Г. Кобернік. Може бути використана під час вивчення теми «Суспільна географія України. Населення України» або на повторення.

12. Васильченко І. С. Політична карта Африки (країни та столиці) : тест. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/politichna-karta-afriki-kra-ni-ta-stolici-454182.html>.

Анотація. Публікація містить 20 тестових завдань на основі картографічного матеріалу до теми «Політична карта Африки». У роботі представлені завдання з вибором однієї правильної відповіді на знання карти: розміщення країн, столиць, форм державного правління та державного устрою. Може бути використана вчителями під час вивчення політичної карти Африки.

13. Васильченко І. С. Природний та механічний рух населення світу та України : тест. 8 клас. *На Урок* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/demografichni-procesi-ta-statevo-vikoviy-sklad-naselennya-svitu-y-ukra-ni-93973.html>.

Анотація. Тестова робота містить 16 завдань з вибором однієї правильної відповіді та задачі на демографічні процеси. Розробка може бути використана учителями географії для поточного контролю знань з теми «Населення. Природний та механічний рух населення світу та України» у 8 та 11 класах.

14. Волошина Н. В. Вплив критичного мислення на формування ключових компетентностей школяра на уроках географії : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-vpliv-kritichnogo-mislennya-na-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-shkolyara-na-urokah-geografi-145729.html>.

Анотація. У статті розглядається процес формування ключових компетентностей учнів засобами технології критичного мислення. Розкрито важливість критичного мислення для розвитку гармонійної творчої особистості, здатної використовувати вміння та навички в процесі набуття власного життєвого досвіду.

15. Волошина Н. В. Природні зони України: степова зона : матеріали до уроку географії. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-prirodni-zoni-ukra-ni-stepova-zona-145732.html>, <https://naurok.com.ua/prezentaciya-prirodni-zoni-ukra-ni-stepova-zona-145733.html>.

Анотація. Розміщений конспект до уроку географії для учнів 8 класу по темі: «Природні зони України: степова зона». Урок супроводжується мультимедійною презентацією. Презентація до уроку сприяє поглибленню та систематизації знань учнів щодо особливості природних зон України; зокрема особливостей зони степу в порівнянні з іншими зонами.

16. Волошина Н. М. Значення та охорона вод Світового океану. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/znachennya-ta-ohorona-vod-svitovogo-okeanu-234968.html>.

Анотація. Публікація містить тестові запитання з актуальної теми екологічної безпеки планети, методів охорони вод Світового океану. Для учнів 6 класу.

17. Волошина Н. М. Літосфера. Внутрішня будова землі : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/litosfera-vnutrishnya-budova-zemli-619611.html>.

Анотація. Публікація містить запитання для закріплення знань з теми «Літосфера» для учнів 6 класу.

18. Волошина Н. М. Північна Америка : тематичний контроль. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tematichniy-kontrol-z-temi-pivnichna-amerika-286906.html>.

Анотація. Публікація містить тестовий матеріал для проведення тематичного контролю з теми «Північна Америка» для учнів 7 класу під час вивчення курсу «Материки і океани».

19. Гавриш В. В., Данильченко О. С. Оцінка водних ресурсів Сумської області. *П'ять Сумські наукові географічні читання* : збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (м. Суми, 09-11 жовтня 2020 року). Суми, 2020. С. 98–105.

Анотація. У статті запропоновано методику оцінки водних ресурсів регіону за басейновим принципом. Зроблено спробу при оцінці водних ресурсів поєднати кількісні та якісні показники природних вод. Отриману методику оцінки водних ресурсів апробовано на прикладі Сумської області.

20. Гавриш В. В., Данильченко О. С., Винарчук О. О. Стійкість поверхневих вод Сумської області. *Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка. Географічні науки*. 2020. Т. 2. Вип.1. С. 48–53.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню стійкості поверхневих вод Сумської області. У роботі розглянуто теоретичні засади та методичні підходи до оцінки стійкості, детально описана методика оцінки стійкості поверхневих вод. Встановлено рівні потенціалу стійкості поверхневих вод регіону.

21. Добровольська Т. П. Водний транспорт. Основні маршрути. Розклад. Придбання квитків. Вартість проїзду. 9 клас : урок з соціально-побутового орієнтування. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vodnij-transport-osnovni-marsruti-rozklad-pridbanna-kvitkiv-vartist-proizdu-221876.html>.

Анотація. У конспекті уроку подається характеристика морського та річкового транспорту, його роль у перевезенні вантажів; окреслено значення водного транспорту в міждержавних перевезеннях. Учні набувають уміння показувати на карті найважливіші порти, розвивають їхнє просторове мислення, творчість, зосередженість.

22. Зборовська І. В. Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері : урок. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/tema-budova-atmosferi-vlastivosti-povitrya-v-troposferi-6-klas-148862.html>.

Анотація. Авторський матеріал представляє розробку уроку. Під час та після уроку учні зможуть: сформулювати поняття про атмосферу та її будову; називати склад атмосферного повітря; розповідати про вивчення атмосфери; продовжити формувати навички роботи в малих групах; розвивати вміння аналізувати, робити

висновки; самостійно опрацьовувати матеріал та ділитися інформацією з іншими учнями; виховувати толерантне ставлення один до одного.

23. Зборовська І. В. Хмари. Хмарність : урок. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-6-klas-hmari-hmarnist-148857.html>.

Анотація. Авторський матеріал представляє розробку уроку. Після уроку учні зможуть: сформувати поняття про хмари та хмарність; визначати висоту, процес утворення найпоширеніших видів хмар; розрізняти найпоширеніші види хмар: шаруваті, купчасті, перисті. Визначати хмарність неба; розвивати вміння аналізувати, робити висновки; виховувати толерантне ставлення один до одного.

24. Капленко А. В. Формування ключових та предметних компетентностей учнів на основі діяльнісного підходу на уроках географії. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у 3 частинах / за заг. ред. : О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020.

Анотація. У статті актуалізовано основні напрями роботи вчителя географії з реалізації ідей компетентнісного підходу до навчання.

25. Кияненко В. В. Водойми рідного краю. Проводимо дослідження. Походження назви водойми нашого краю. Яке значення має водойма для нашого краю : урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84734>.

Анотація. Подана розробка уроку дає можливість ознайомити учнів з походженням назви водойми рідного краю; формувати пізнавальний інтерес, вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки. Використано різні форми роботи, сприяють вихованню любові до природи та бережного ставлення до її багатств.

26. Коваленко С. М. Формування навчально-пізнавальної компетентності учнів на уроках географії : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-navchalno-piznavalno-kompetentnosti-uchniv-na-urokah-geografi-137536.html>.

Анотація. Сучасні світові умови розвитку освіти свідчать про введення нової освітньої парадигми, яка на відміну від традиційного навчання пропонує інноваційну, орієнтовану на кінцевий результат програму навчання. У статті мова йде про набуття учнями ключових компетентностей, які в майбутньому визначатимуть перспективу їхнього подальшого становлення. Однією з основних проблем, що привертають увагу вчених і фахівців в області психології та педагогіки, є розвиток навчальної та пізнавальної компетентності, яка формується в процесі навчання і розвивається в результаті спільної роботи всіх людей. Географія як навчальна дисципліна несе потужне інформативне навантаження. Тому учитель повинен активно впроваджувати в навчальний процес методи та прийоми, які будуть постійно підвищувати підтримувати інтерес учнів та їх активність не просто на одному уроці, а протягом вивчення всієї теми, усього курсу географії. Стаття присвячена формуванню навчально-пізнавальної компетентності у здобувачів освіти на уроках географії через упровадження інноваційних технологій. У зв'язку з цим постає питання, які методи і прийоми навчання необхідно застосовувати у навчально-виховному процесі.

27. Колесник Т. М. Виробництво продуктів харчування у світі : презентація. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/virobnictvo-produktiv-harchuvannya-u-sviti-156449.html>.

Анотація. Презентація містить слайди, що розкривають значення харчової промисловості, її галузевий склад, чинники, що впливають на розміщення виробництв. Подано інформацію про географію розміщення виробництв продуктів харчування (цукру, молока, молочних продуктів, різних видів олії тощо), названо ТНК, що працюють у сфері виробництва продуктів.

28. Колесник Т. М. Механічний рух населення. Демографічні чинники розвитку економіки : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/11-klas-mehanichniy-ruh-naseleння-demografichni-chinniki-rozvitku-ekonomiki-159765.html>.

Анотація. Матеріал презентації наочно допоможуть вчителю пояснити поняття «міграція», розкрити основні показники міграцій; пояснюють просторові відмінності показників механічного руху, вплив різних чинників на міграції та обґрунтовують особливості перебігу міграційних процесів у країнах з різним рівнем економічного розвитку.

29. Колесник Т. М. Природний рух населення : презентація. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prirodniy-ruh-naseleння-157008.html>.

Анотація. Презентація містить пояснення, як змінювалась кількість населення світу, які існують просторові відмінності показників природного руху населення та чинників їх визначення. Зміст слайдів допомагає розуміти демографічний перехід та його фази, демографічну ситуацію в країнах за статево-віковими пірамідами.

30. Кондратенко Л. В. Літосфера : тести. Географія. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/159034>.

Анотація: Матеріал включає 12 тестів, які охоплюють навчальний матеріал теми «Літосфера».

31. Крамська А. М. Життя в океанах і морях. Багатства вод Світового океану: урок. 6 клас. *Географія*. 2020. № 1-2(389-390). С. 18–25.

Анотація. Публікація містить розробку уроку, що дає можливість сформувати знання в учнів про види ресурсів Світового океану; розвивати компетентність продуктивної творчої діяльності та виховувати обайливе ставлення до багатств океану.

32. Максименко Т., Мельник А., Росада М. До питанні ролі картографічного методу в регіональних фізико-географічних дослідженнях. *Наукові здобутки молодих дослідників у сфері геодезії, картографії, землеустрою, кадастру* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених (м. Умань, 25 вересня 2020 року) / ред.кол. : Непочатенко О. О. та ін. Умань : УНУС, 2020. С. 41–43.

Анотація. У статті розкрито роль картографічного методу в регіональних фізико-географічних дослідженнях.

33. Малезик Н. Є. Географічне положення Сумської області та рідного краю : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/geograficne-polozenna-sumskoi-oblasti-ta-ridnogo-krau-374712/html>.

Анотація. Формувати знання здобувачів освіти про географічне положення Сумської області та рідного краю; розвивати навички самостійної роботи з контурними картами та атласом, підручником; виховувати дбайливе, господарське ставлення до природи рідної землі.

34. Мартиненко М. Природні зони Африки : інтерактивна презентація. 2020. URL: <https://drive.google.com/file/d/1jW6vMzakQXyBUNedTVDalISvCu6285/view?usp=sharing>.

Анотація. Дана робота – інтерактивний плакат в презентації – дозволяє швидко знайти для наочного ознайомлення учнів з представниками рослинного і тваринного світу материка, виконати завдання у програмі <https://learningapps.org/> на закріплення вивченого матеріалу, ознайомитись на каналі You Tube з відеороликами з даної теми.

35. Мироненко А. О. Води суходолу. Річки : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-na-temu-vodi-suhodolu-richki-215989.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку з географії у шостому класі на тему: Води суходолу. Річки. Даний урок дає змогу поглибити знання учнів про гідросферу шляхом вивчення річок як частини світового кругообігу води в природі; сформуванню понять про основні види вод суходолу – поверхневі і підземні; елементи річкової системи, річкову долину; про живлення річок.

36. Мироненко А. О. Живлення, водний режим річок : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-na-temu-zhivlennya-vodniy-rezhim-richok-215990.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку з географії у шостому класі на тему: Живлення, водний режим річок. Даний урок дає змогу поглибити знання учнів про гідросферу шляхом вивчення річок як частини світового кругообігу води в природі; сформуванню понять про основні види вод суходолу – поверхневі і підземні; елементи річкової системи, річкову долину; про живлення річок.

37. Мягкова В. М. Вулкани і вулканізм, гейзери. Сейсмічні пояси Землі : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/146476>.

Анотація. Конспект уроку створено з метою допомоги вчителям географії при вивченні теми «Вулкани і вулканізм, гейзери. Сейсмічні пояси Землі». Публікація допоможе вчителям ознайомити дітей із внутрішніми процесами, що зумовлюють зміни земної кори, сформуванню понять «магматизм», «вулканізм», «гейзери», уявлення про причини магматизму та їх наслідки, уміння за картами визначати імовірні місця прояву вулканізму; розвивати допитливість, спостережливість, логічне мислення, уміння робити висновки; виховувати повагу до людських знань, взаємодопомогу.

38. Ніконенко С. Е. Тімблдинг «Подорож материками». 7 клас. *Географія*. № 9-10 (397-398). 2020. С. 56–60.

Анотація. Розробка позакласного заходу з географії буде корисною як для вчителя, так і для учнів, які зможуть покращити свої знання та навички з даних тем, вміння працювати в команді, розвивати навички самостійної роботи з джерелами географічної інформації та з допомогою інформаційних технологій працювати з онлайн-сервісом learningapps.com, з QR – кодами.

39. Норець Н. Я. Дослідження складу ґрунту : практична робота. *На урок*. 2020 URL: <https://naurok.com.ua/praktichna-robota-doslidzhennya-skladu-runtu-140465.html>.

Анотація. У процесі дослідів учні знайомляться з складом ґрунту, вчать працювати з лабораторним устаткуванням, ставити досліди, вести спостереження.

40. Овсієнко Н. М. Австралія : тести. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/test/australia-3518.html>.

Анотація. Тести. Матеріали допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати та урізноманітнювати освітній процес шляхом використання он-лайн тестувань на уроці, як домашнє завдання та для організації ефективного навчання в рамках дистанційної освіти. Матеріали тестів дають можливість перевіряти, закріплювати, узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал у 10 класі або проводити самостійні і контрольні роботи з відповідних тем, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів.

41. Овсієнко Н. М. Антарктида : тести. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/test/antarktyda-3727.html>.

Анотація. Тести. Матеріали допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати та урізноманітнювати освітній процес шляхом використання он-лайн тестувань на уроці, як домашнє завдання та для організації ефективного навчання в рамках дистанційної освіти. Матеріали тестів дають можливість перевіряти, закріплювати, узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал у 7 класі або проводити самостійні і контрольні роботи з відповідних тем, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів.

42. Овсієнко Н. М. Атмосферний тиск : тести. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/test/atmosfernyu-tysk-3510.html>.

Анотація. Тести. Матеріали допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати та урізноманітнювати освітній процес шляхом використання он лайн тестувань на уроці, як домашнє завдання та для організації ефективного навчання в рамках дистанційної освіти. Матеріали тестів дають можливість перевіряти, закріплювати, узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал у 6 класі або проводити самостійні і контрольні роботи з відповідних тем, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів.

43. Овсієнко Н. М. Кліматичні умови та ресурсний потенціал атмосфери: тести. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/test/klimatychni-umovy-ta-resursnyi-potensial-atmosfery-3901/html>.

Анотація. Матеріали допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати та урізноманітнювати освітній процес шляхом використання он лайн тестувань на уроці, як домашнє завдання та для організації ефективного навчання в рамках дистанційної освіти. Матеріали тестів дають можливість перевіряти, закріплювати, узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал у 11 класі або проводити самостійні і контрольні роботи з відповідних тем, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів.

44. Панасюра Г. С. Дослідна робота з геоінформаційними системами на уроках географії (на прикладі використання Публічної кадастрової карти України). *Освіта Сумщини*. 2020. № 4 (48). С. 41–45.

Анотація У статті подано методичні рекомендації щодо використання геоінформаційних систем (ГІС) на уроках географії, як при виконанні досліджень, так і у форматі картографічного матеріалу. Проаналізована ГІС з відкритим доступом «Публічна кадастрова карта України», визначена ефективність її використання в урочній роботі вчителя географії. Відповідно до поурочного планування рівнів «Стандарт» та «Профільний рівень» подано зразки завдань, запитань згідно тем у 8-11 класах.

45. Плющик Ю. П. Видобування й споживання паливних мінеральних ресурсів, глобальні ринки вугілля, нафти й природного газу : урок-презентація. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vidobuvannya-y-spozhyvannya-palivnih-mineralnih-resursiv-globalni-rinki-vugillya-nafti-y-prirodного-gazu-172167.html>.

Анотація. Урок-презентація «Видобування й споживання паливних мінеральних ресурсів, глобальні ринки вугілля, нафти й природного газу» – це додатковий матеріал, який допоможе учням 11 класу краще засвоїти тему «Глобальна економіка» на уроках географії. Презентація розкриває зміст найважливіших питань для засвоєння учнями: основні види паливних ресурсів та географія їх родовищ у світі; країни-лідери за запасами та експортом кам'яного вугілля, нафти та природного газу; основні імпортери паливних ресурсів.

46. Плющик Ю. П. Виробництво транспортних засобів та електроніки, фармацевтичної продукції, текстилю, одягу, взуття. Надання послуг : урок. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-virobnictvo-transportnih-zasobiv-ta-elektroniki-farmaceutichno-produkci-tekstilyu-odyagu-vzuttya-nadannya-poslug-174795.html>.

Анотація. Розробка конспекту уроку з географії допоможе учням 11 класу пригадати важливі питання: географія виробництва транспортних засобів, електроніки, фармацевтичної продукції, чинники участі національних економік у глобальних ланцюгах доданої вартості; виробництво текстилю, одягу, взуття: сучасна просторова організація, чинники міжнародної спеціалізації; сучасні транспортно-логістичні системи та інформаційно-комунікаційні мережі як інфраструктурний каркас глобальної економіки; світовий ринок інвестицій і фінансів; туризм; формування «інформаційного суспільства».

47. Плющик Ю. П. Завдання для перевірки навчальних досягнень учнів. 11 клас. *Географія*. 2020. № 19-20. С. 42–46.

Анотація. Публікація містить різнорівневі тестові завдання для перевірки рівня знань та сформованості компетентностей учнів 11 класів з розділів «Топографія та картографія» та «Загальні закономірності географічної оболонки Землі». Їх використання на уроках допоможе одинадцятикласникам краще підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

48. Плющик Ю. П. Політична географія та геополітика : урок. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-politichna-geografiya-ta-geopolitika-179052.html>.

Анотація. Розробка конспекту уроку з географії допоможе учням 11 класу ознайомитися з поняттям «територіально-політична система»; прикладами застосування різновидів «сили» (економічної, мілітарної, «м'якої» або «смарт-сили») у геополітичних протистояннях; навчитися розрізняти зовнішню і внутрішню політику, різновиди «сили», територіально-політичні системи національного та наддержавного рівнів; усвідомлювати взаємозв'язок і політичні взаємодії територій і географічних місць в геопросторі.

49. Плющик Ю. П. Сталий розвиток як стратегія людства на XXI століття : урок-гра. 9 клас. *Географія. Краєзнавство. Туризм*. 2020. № 5-6. С. 43–50.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку-гри з географії у 9 класі, присвяченому сталому розвитку, новій парадигмі розвитку суспільства. Урок має на меті допомогти учням проаналізувати та зрозуміти екологічну ситуацію у світі. Його проведення у формі гри сприятиме кращому засвоєнню матеріалу.

50. Плющик Ю. П. Тестові завдання «Атмосфера» у форматі зовнішнього незалежного оцінювання. *Географія*. 2020. № 11-12. С. 54–59.

Анотація. Публікація містить різнорівневі тестові завдання з теми «Атмосфера». Їх використання на уроках у 6-х та 11-х класах допоможе учителю перевірити рівень знань та сформованості компетентностей, а також допоможе учням краще підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

51. Пугач А.С., Саєнко В.Г. Географічний огляд санаторно-курортних закладів в Україні, які спеціалізуються на профілактиці захворювань дихальних шляхів. *П'яті Сумські наукові географічні читання* : збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції / упорядник А. О. Корнус. (м. Суми, 9-11 жовтня 2020 року). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 81–85.

Анотація. На основі проведеного огляду було обрано санаторно-курортні заклади, в яких може оздоровитися населення після завершення піку захворюваності на COVID-19. Можна припустити, що потужностей санаторно-курортних закладів буде замало, але вже очевидно те, що кількість громадян, які потребують лікування та профілактики дихальних шляхів збільшується значно. Майбутні дослідження мають на меті співставлення потужностей санаторно-курортних закладів з кількістю осіб, у яких був ускладнений перебіг хвороби COVID-19 з відповідними наданнями рекомендацій.

52. Ришова В. В. Дослідження якісних показників підземних вод на території села Стецьківка. *Освітні та наукові виміри природничих наук* : матеріали I Всеукраїнської заочної наукової конференції присвяченої 90-річчю заснування природничо-географічного факультету Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (м. Суми, 08 грудня 2020 року). URL: https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/9722/1/Osvitni_naukovi_vymiry_Zbirnyk-2020_last.pdf.

Анотація. У статті висвітлюються результати досліджень фізико-хімічних показників підземних вод села, розкривається ефективність деяких способів покращення якості води в домашніх умовах.

53. Самоделко О. З досвіду роботи. Краєзнавчий підхід у викладанні географії. *Освіта Сумщини*. № 2 (46). 2020. С. 44–47.

Анотація. У статті розглянуті основні завдання краєзнавчої діяльності в школі на сучасному етапі. На прикладі проекту «Експерсія до крейдяного кар'єру» розглянуті дослідницька робота учнів, практичні навички та вміння, наукове світорозуміння та збагачення знань про рідний край.

54. Ткаченко Н. М. Віртуальна подорож до уроку географії : дидактичні матеріали. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/171313>.

Анотація. Віртуальна подорож - це додатковий матеріал до уроку в 6 класі «Води суходолу. Річки». Може бути використаний на різних етапах уроку і дає можливість розширити кругозір учнів, формувати практичні навички роботи з додатковими джерелами знань. Це приклад інтеграції географії та мистецтва, художньої культури на уроці.

55. Ткаченко Н. М. Дистанційна практична робота з географії. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/173018>.

Анотація. Практична робота з теми «Гідросфера» розроблена відповідно до умов дистанційного навчання. Дає можливість отримати практичні навички при роботі з картами атласу, навчитися визначати географічне положення об'єктів, містить інтерактивні завдання з теми, корисні посилання для учнів.

56. Ткаченко Н. М. Контрольна робота за II семестр : тест. Географія. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-za-ii-semestr-heohrafiia-6-klas-59676.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової контрольної роботи з географії для учнів 6 класу. Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

57. Ткаченко Н. М. Країни Європи G-7 : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/krainy-evropy-g-7-137549.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання з географії для учнів 10 класу з розділу I «Європа». Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

58. Трофименкова О. В. Вступ. Національна економіка. Світове господарство : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-geografii-9-klas-221631.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи з географії у 9 класі.

59. Трофименкова О. В. Гідросфера. Льодовики та багаторічна мерзлота. Болота. Штучні водойми : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/moe>.

Анотація. Публікації містять розробку тестових завдань з географії у 6 класі.

60. Трофименкова О. В. Готуємось до ЗНО : тести. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/hotuiemos-do-zno-80485.html>.

Анотація. Публікація містить розробку запитань з географії у 11 класі, присвячену підготовки до ЗНО.

61. Трофименкова О. В. Єгипет. Океанія. Америка. Бразилія. Канада : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/moe>.

Анотація. Публікації містять тестові завдання з географії у 10 класі.

62. Трофименкова О. В. Ландшафти України. Природокористування : тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/moe>.

Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з географії у 8 класі.

63. Трофименкова О. В. Природні зони Євразії. Води суходолу Євразії: тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/moe>.
Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з географії у 7 класі.
64. Трофименкова О. В. Транспорт. Види транспорту, їхні переваги і недоліки. Транспорт України. Торгівля як вид послуг. Торгівля в Україні. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я: тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/moe>.
Анотація. Публікація містить розробку тестових завдань з географії у 9 класі.
65. Трофименкова О. В. Узагальнюючий урок-подорож до загадкової Атмосфери. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/uzagalnuucij-urok-podoroz-do-zagadkivoi-atmosferi-223009.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку географії у 6 класі, присвячену узагальненню з теми: «Атмосфера».
66. Усик Ю. С. Використання технологій кооперативного навчання на уроках географії у 7 класі. *Географія*. № 7-8. С. 395–396.
Анотація. Сучасна освіта спрямована на розвиток особистості учня, який уміє критично і креативно мислити, на формування в нього мотивації до саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення. Формування таких якостей учня можна досягти через використання інтерактивних технологій навчання на уроках географії. У зв'язку з цим постає питання, які ж саме методи і прийоми навчання будуть найбільш ефективними в освітньому процесі.
67. Усик Ю. С. Клімат: географічний диктант для учнів 7 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/geografichniy-diktant-dlya-uchniv-7-klasu-klimat-144907.html#>.
Анотація. Географічний диктант містить 10 визначень з відповідями для вчителя. Розраховано для учнів 7 класу при вивченні теми «Клімат».
68. Усик Ю. С. Контрольна робота з географії для учнів 10 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-510048.html>.
Анотація. Контрольна робота з географії для учнів 10 класу за I семестр допоможе перевірити рівень знань учнів.
69. Філатова С. Ю. Використання елементів інтерактивних технологій на уроках географії. *Географія та економіка в рідній школі*. 2020. № 10. С. 9–17.
Анотація. У матеріалах «З власного досвіду» наголошується на тому, що в сучасному освітньому процесі є актуальним розвиток інтелектуального, творчого потенціалу особистості. Одним із шляхів розв'язання цієї проблеми є використання інтерактивних методів навчання. Інтерактивне навчання дає можливість збільшити відсоток засвоєння матеріалу, впливає не лише на свідомість учня, а й на його почуття, волю (дії, практику). Надано розробки уроків географії для 7 класу з використанням елементів інтерактивних технологій. Конспекти уроків «Кліматичні пояси та області Африки», «Внутрішні води Північної Америки. Практична робота 7 «Складання характеристики однієї з річок за типовим планом» та «Антарктида – льодовий материк планети» містять різні форми інтерактивних завдань.
70. Філатова С. Ю. Проблемні завдання з фізичної географії. 6-7 класи. *Географія та економіка в рідній школі*. 2020. № 11. С. 10–16.
Анотація. У матеріалах «З власного досвіду» наголошується що для того, щоб розв'язати актуальні проблеми освіти, потрібно широке впровадження таких технологій, які були б спрямовані на розвиток творчих сил, здібностей та нахилів особистості. Одним із засобів реалізації цих завдань є запровадження проблемного навчання. Розкрито переваги проблемного навчання та наведено алгоритм створення проблемних ситуацій. Для того, щоб досягти реальних результатів такого навчання, необхідна система завдань, які повторюються на кожному уроці. Розроблені проблемні і творчі завдання для учнів 6-7 класів укладені відповідно до тем згідно навчальної програми. Застосування цих завдань сприяє активізації навчально-виховного процесу, відкриває нові можливості широкого впровадження в навчальний процес самостійної пізнавальної діяльності, розвиває творче мислення.
71. Шапаренко І. Ж. Методичні рекомендації зі специфіки побудови та використання бінарних уроків географії: стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-zi-specifiki-pobudovi-ta-vikoristannya-binarnih-urokiv-geografi-159188.html>.
Анотація. У статті подано методичні рекомендації щодо проведення бінарних уроків та запропоновані елементи бінарних уроків географії та інших предметів.
72. Шапаренко І. Ж. Пізнавальна спрямованість та технологія організації проведення бінарних уроків географії: стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/piznavalna-spryamovanist-ta-tehnologiya-provedennya-binarnih-urokiv-geografi-143778.html>.
Анотація. Стаття розкриває особливості та етапи підготовки вчителя до бінарного уроку географії.
73. Шило В. М. Ландшафти і фізико-географічне районування: урок. 8 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/>.
Анотація. Представлено урок узагальнення із завданнями та оцінюванням з урахуванням рівней навченості (система Блума). Використовуючи блумівські рівні розвитку когнітивної сфери учнів, учитель може одразу зробити висновки, чи правильна його навчальна тактика, чи правильно використано його знання, які так доречні у XXI

столітті, де не можна існувати без критичного мислення, уміння вирішувати проблеми, співпрацювати та навчатися в команді.

74. Шило В.М. Природа і населення своєї місцевості: урок 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/>.

Анотація. Краєзнавчий принцип пропонованого уроку дозволяє поглибити знання учнів про природу, узагальнити практичні вміння характеризувати географічні об'єкти, використовуючи різні джерела інформації, закріпити первинні дослідницькі навички; виховувати любов до рідного краю, почуття відповідальності.

75. Шило В. М. Сільське розселення України і його географія. Соціальні проблеми сільського населення, шляхи їх розв'язання : урок. 9 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/>.

Анотація. Матеріал містить конспект уроку, який побудований на основі краєзнавчого принципу навчання, що дозволяє використовувати власний практичний досвід для виявлення причини змін у сільському розселенні; оцінки соціальних проблем в сільській місцевості та знаходженні шляхів їх розв'язання.

76. Шило В. М. Тектонічні структури України : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку вивчення нового матеріалу з географії у 8 класі з використанням мультимедійної презентації.

77. Шило В. М. Узагальнення прийомів роботи з картою і планом місцевості : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку узагальнення в 6 класі з географії. На уроці використовуються різноманітні прийоми роботи з картою та планом краєзнавчого характеру.

78. Шило Л. В. Ґрунт. Склад Ґрунту : розробка уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-runt-sklad-runtu-138666.html>.

Анотація. В ході уроку використовуються різні види та прийоми роботи, інтерактивні вправи. Діти працюють колективно, індивідуально, в парі. В ході уроку працюємо над розвитком пізнавальної активності учнів, виробленням життєвих компетенцій. Особлива увага приділяється проведенню дослідів, які проводить як учитель, так і діти самостійно. Для роботи використано наочний, роздатковий матеріал, презентація та відеоматеріал.

2. Гуманітарні науки

2.1. Українська мова та література

1. Андрухова О. М. Що означає наймення твоє. Узагальнення з теми «Іменник»: урок. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/urok-scho-oznachae-naymennya-tvoe-uzagalnennya-z-temi-imennik-219090.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови у 6 класі як підсумкового за темою «Іменник». Особливістю уроку є використання народознавчого та історичного матеріалу про імена людей, на основі якого розроблено цікаві ігрові та творчі завдання.
2. Андрухова О. М. Обставина як другорядний член речення. Види обставин за значенням: урок-подорож рідним краєм. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/urok-obstavina-yak-drugoryadnyy-chlen-rechennya-vidi-obstaviny-za-znachennyam-217464.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови у 8 класі, присвячену вивченню обставини як другорядного члена речення та її видів за значенням на основі краєзнавчого матеріалу про рідне село. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.
3. Андрухова О. М. Узагальнення і систематизація знань із теми «Дієприкметник»: урок-космічна подорож. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/urok-uzagalnennya-i-sistemativaciya-znan-iz-temi-dieprikmtnik-219088.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови у 7 класі як підсумкового за темою «Дієприкметник». Урок розроблено як космічну подорож. Мандруючи від станції до станції, учні виконують завдання і повторюють вивчений матеріал із теми.
4. Анцибор О. В. Мовний експрес. Повторення вивченого про іменник: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/movniy-ekspres-povtorennya-vivchenogo-pro-imennik-202066.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української мови для учнів 4 класу з порушеннями зору, мета якого у формі уявної подорожі узагальнити і систематизувати знання про іменник, формувати мовленнєву та життєву компетентність, вміння працювати в команді. Урок супроводжується мультимедійною підтримкою.
5. Анцибор О. В. Узагальнення знань «Дієслово»: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-uzagalnennya-znan-za-temoyu-dieslovo-202052.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку з української мови для учнів 3 класу з порушеннями зору, мета якого узагальнити і систематизувати знання про дієслово, його граматичні категорії, навчити застосовувати набуті знання, співставляти і робити висновки.
6. Артюшенко А. В. Інтерактивні методи навчання на сучасних уроках української мови та літератури. *Освіта Сумщини*. 2020. № 4(48). С. 31–35.
Анотація. У статті проаналізовано інтерактивні методи навчання на сучасних уроках. Формат сучасного уроку визначається впровадженням тенденції компетентісно та комунікативно спрямованого освітнього процесу. Активна мовленнєва діяльність на уроках української мови та літератури може вдало здійснюватися через цікаві інтерактивні технології та методи навчання, які описуються в подальшій статті.
7. Балюк Л. І. Колоритні людські характери в повісті І. С. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»: урок. *Українська література*. 10 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83936/edit>.
Анотація. Метою уроку є продовжити роботу над повістю І. С. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»; охарактеризувати і порівняти образи - персонажі; визначити ключові засоби, які використав автор для їхнього зображення; формувати вміння глибоко аналізувати текст, поповнювати активний словник фразеологізмів; сприяти розвиткові критичного й творчого мислення, комунікативних здібностей учнів, зв'язного мовлення, формувань гуманістичного світогляду; виховувати толерантність, повагу до інших, кращі загальнолюдські моральні риси.
8. Балюк Л. І. Орфографічна норма: контрольна робота № 3 (тест). *Українська література*. 10 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84446/edit>.
Анотація. Урок з метою узагальнити і систематизувати вивчені учнями відомості з орфографії; формувати в учнів навички практичного застосування теоретичних знань, правильного використання їх в усному й письмовому мовленні; сприяти розвитку логічного мислення учнів, прививати сталий інтерес до навчання, виховувати пізнавальну активність учнів.
9. Балюк Л. І. Прислівник як частина мови. Тренувальні вправи: урок. *Українська мова*. 7 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83938/edit>.
Анотація. Метою уроку є повторення і закріплення знань учнів, отриманих під час вивчення теми «Прислівник», удосконалення вмінь знаходити прислівники в тексті, вживати їх у зв'язному мовленні, а також визначати загальне значення, морфологічні ознаки та синтаксичну роль; розвивати зв'язне мовлення учнів; виховувати пізнавальну активність учнів.
10. Балюк Л. І. Творчість Карпенка-Карого «Мартин Боруля»: контрольна робота № 2 (тест). *Українська література*. 10 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84091/edit>.

Анотація. З метою перевірити знання учнів з даної теми завдання дібрані для контрольної роботи з творчості І. К. Карпенка-Карого «Мартин Боруля» у двох варіантах. Повторити й закріпити вивчений матеріал; удосконалити вміння знаходити відповідні цитати у тексті, а також правильно виконувати вправи на відповідність; виховувати пізнавальну активність учнів.

11. Бекетова А. М. Проблемно-тематична парадигма поезії Сергія Жадана. Актуальні питання філології та методології: збірник статей студентів / за ред. В. В. Герман. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. С. 197–200.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню тематики і проблематики поезії сучасного українського письменника Сергія Жадана. На матеріалі поетичних текстів виявлено проблематичні блоки, тематичне різноманіття його творчості, виокремлено домінуючі та проміжні теми.

12. Биковська Т. Г. Поема «Мойсей» – одна з вершин творчості І. Я. Франка. Пролог до поеми – заповіт українському народу. Образ пророка Мойсея: презентація до уроку в 10 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-na-temu-poema-mojsej-odna-z-versin-tvorcosti-iafranka-prolog-do-poemi-zapovit-ukrainskomu-narodu-o>.

Анотація. Метою уроку було прагнення пояснити біблійну основу сюжету, його актуальність для епохи національно-визвольних рухів, розкрити алегоричність образу Мойсея. Ця презентація ілюструє всі етапи уроку, допомагає учням краще засвоїти матеріал.

13. Биковська Т. Г. Іменник: презентація до підсумкового уроку в 6 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-pidsumkovogo-uroku-na-temu-imennik-193940.html>.

Анотація. Учні дуже люблять нестандартні уроки. На таких заняттях матеріал засвоюється набагато краще, ніж на звичайних. Школярі середньої ланки добре сприймають уроки – подорожі, вони активізують їх роботу, розвивають уяву.

14. Биковська Т. Г. Орфоепічна норма: урок – квест у 10 класі: повторення й узагальнення вивченого з розділу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-povtorennja-uzagalnenna-vivcenogo-z-rozdilu-orfoepicna-norma-urok-kvest-u-10-klasi-193839.html>.

Анотація. Дуже гарно сприймаються школярами уроки, проведені у формі гри. Цікавим різновидом таких форм роботи є урок – квест. Скажімо, проводимо його під час повторення й узагальнення вивченого з розділу «Орфоепічна норма» в 10 класі. Дітям дається завдання пройти декілька квест-станцій, на кожній із яких їх чекатиме певне завдання. Виконавши його, вони отримають частинку пазла, а в кінці уроку із них зможуть скласти вислів відомої людини про мову. Кожне завдання оцінюється в п'ять балів.

15. Биковська Т. Г. Повторення й узагальнення вивченого з розділу «Орфоепічна норма»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-na-temu-povtorennja-uzagalnenna-vivcenogo-z-rozdilu-orfoepicna-norma-193898.html>.

Анотація. Ця презентація створена до уроку на тему: «Повторення й узагальнення вивченого з розділу «Орфоепічна норма» в десятому класі. Урок-квест – дуже цікавий різновид роботи. Проводимо його під час повторення й узагальнення вивченого з розділу «Орфоепічна норма» в 10 класі. Діти повинні пройти декілька квест-станцій, на кожній із яких їх чекатиме певне завдання, і ця презентація ілюструє всі етапи квесту.

16. Білик Л. О. Види текстів: презентація. Українська мова. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ukra-nsko-movi-vidi-tekstiv-158006.html>.

Анотація. Урок із теми «Види текстів», який супроводжується презентацією, покликаний формувати в учнів уявлення про різні висловлювання залежно від поставленої мети; вчити учнів складати тексти, використовуючи творче слово у власному мовленні, розрізняти типи текстів.

17. Білик Л. О. Розділові знаки при однорідних членах речення: презентація. Українська мова. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ukra-nsko-movi-rozdivlovi-znaki-pri-odnoridnih-chlenah-rechennja-161753.html>.

Анотація. Презентацію представлено до уроку української мови в 4 класі з теми «Розділові знаки при однорідних членах речення».

18. Біляшник М. Навчальна реклама «Т. Г. Шевченко»: відеоролік. 2020. URL: <https://youtu.be/VHA4U1q4b0c>.

Анотація. Актуальність даного відеоролика полягає у формуванні зацікавленості учнів життям і творчістю великого українського письменника. У стилій формі подається інформація про життя і творчість Кобзаря. Робота стане у нагоді учителям української мови та літератури, історії, адже лаконічна інформація, яскравість кадрів зацікавить юних словесників та істориків. Навчальна реклама «Т. Г. Шевченко» стане у нагоді вчителям під час вивчення шевченківської теми у 7, 8, 9 класах. Доцільним буде використання ролика під час проведення виховних заходів на шевченківську тематику.

19. Богданова В. О. Контрольне опитування за II семестр: тести. Українська література. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robot-a-za-ii-semestr-458033.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури, 7 клас.

20. Богданова В. О. Контрольне опитування за творами Євгена Гуцала, Максима Рильського, Миколи Вінграновського, Григора Тютюнника: тести. Українська література. 5 клас. *На урок*. 2020. URL:

<https://naurok.com.ua/test/kontrolne-opituvannya-za-tvorami-evgena-gucala-maksima-rilskogo-mikoli-vingranovskogo-grigora-tyutyunnika-497108.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури, 5 клас.

21. Богомол М. Ю. Антін Лотоцький. Історичне оповідання «Ольга Перевізниківна : тести. Літературне читання. 4 клас (для вчителів 4 класу закладів загальної середньої освіти). *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/antin-lotockiy-istorichne-opovidannya-olga-pereviznikivna-233838/html>.

Анотація. Публікація містить тести з літературного читання у 4 класі, що допоможуть учителю перевірити рівень знань учнів по даній темі.

22. Бойко А. В. Дієслово : експрес-тест. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-znan-z-rozdilu-dieslovo-215724.html>.

Анотація. Публікація присвячена перевірці знань учнів з теми «Дієслово». Містить інтерактивні завдання для контролю знань та залучення учнів до активної роботи в класі та вдома. Експрес-тести дають можливість виконати роботу в зручний час, використовуючи будь-який пристрій та миттєво отримати результат.

23. Бойко А. В. Часи дієслова: експрес-тест. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/chasi-dieslova-160526.html>.

Анотація. Публікація містить експрес-завдання для контролю знань та вмінь учнів з теми «Часи дієслова».

24. Борсай І. І. Засоби масової інформації: презентація до уроку. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149663>.

Анотація. Презентація дає змогу сформуванню в учнів уявлення про джерела засобів масової інформації та дозволяє розвинути навички письма, граматики, говоріння в практичних нестандартних ситуаціях.

25. Браїлова О. П. Михайло Панасович Стельмах, повість «Щедрий вечір». *На урок.* 2020. Розділ I. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-i-test-1-193431.html>, розділ I. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-i-test-2-193432.html>, розділ II. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-ii-test-193498.html>, розділ III. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-iii-test-193539.html>, розділ IV. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-iv-test-193562.html>, розділ V. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-v-test-193613.html>, розділ VI. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-vi-test-193638.html>, розділ VII. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-vii-test-193663.html>, розділ VIII. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-viii-test-1-193721.html>, розділ VIII. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-viii-test-2-193800.html>, розділ IX. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-ix-test-193830.html>.

Анотація. Твори Михайла Стельмаха – благодатний ґрунт для навчання та виховання школярів, удосконалення їхнього мовлення, ознайомлення з історичним минулим українського народу, поглиблення знань. Матеріал присвячений річниці з дня народження Михайла Стельмаха та світлій його пам'яті.

26. Браїлова О. П. Михайло Стельмах. Повість «Гуси-лебеді летять...»: тестові завдання. *На урок.* 2020. Розділ I. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-pershiy-test-187456.html>, розділ II. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-drugiy-test-187550.html>, розділ III. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-tretyy-test-187857.html>, розділ IV. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-panasovich-stelmah-povist-schedriy-vechir-rozdil-iv-test-193562.html>, розділ V. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-p-yatiy-test-189341.html>, розділ VI. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-shostiy-test-189009.html>, розділ VII. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-somiy-test-188345.html>, розділ VIII. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-vosmiy-test-188348.html>, розділ IX. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-povist-gusi-lebedi-letyat-rozdil-dev-yatiy-test-188687.html>.

Анотація. Твори Михайла Стельмаха – благодатний ґрунт для навчання та виховання школярів, удосконалення їхнього мовлення, ознайомлення з історичним минулим українського народу, поглиблення знань. Матеріал присвячений річниці з дня народження Михайла Стельмаха та світлій його пам'яті.

27. Браїлова О. П. Михайло Стельмах: життєвий і творчий шлях письменника : тести. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/mihaylo-stelmah-zhittєvyy-i-tvorchiy-shlyah-pismennika-test-192089.html>.

Анотація. Тест створений для перевірки знань в учнів життєвого і творчого шляху М. Стельмаха, розвитку інтересу до його творів, пам'ять, логічне мислення, емоційну сферу дітей та підлітків, учити їх аналізувати вчинки та характери людей, шукати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки. Кожне питання має один правильний варіант відповіді; одне питання – на встановлення відповідності. Наявні міжпредметні зв'язки з українською мовою. Відповідає вимогам чинної програми.

28. Будко Л. В. Інфографіка. Вивчення біографії Є. Гуцала та аналіз оповідання «Лось»: фрагмент уроку української літератури у 5 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2982465188472556/>.

Анотація. Інфографіка допоможе в стислій та доступній формі подати новий матеріал з теми. Це чудова нагода на уроці зробити етап засвоєння нових знань цікавим.

29. Будко Л. В. Інфографіка. Життєвий та творчий шлях А. Малишка : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3012276228824785/>.
Анотація. Інфографіка допоможе здобувачам освіти опрацювати факти із життя А. Малишка та виконати ідейно-художній аналіз поезій.
30. Будко Л. В. Інфографіка. Звертання : фрагмент уроку української мови у 5 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2993882140664194/>.
Анотація. Якщо хочете стисло, доступно, цікаво ознайомити п'ятикласників із темою «Звертання», тоді дана публікація для вас.
31. Будко Л. В. Крісло відвертості. Картки до теми «Літературні казки» : фрагмент уроку української мови у 5 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3269794713072934/>.
Анотація. Картки «Крісло відвертості» створені від імені героїв літературних казок. П'ятикласники повинні відгадати, хто розповідає про себе, та виконати диференційовані завдання.
32. Будко Л. В. Кроссенс та асоціативний фотоколаж. В. Сосюра. Любіть Україну : фрагмент уроку української літератури у 8 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3646221468763588/>.
Анотація. Кроссенс та асоціативний фотоколаж складено за змістом поезії В. Сосюри «Любіть Україну» та призначений для візуалізації матеріалу, що вивчається.
33. Будко Л. В. Кроссенс, сторіборд, сторінка авторки в мережі «Фейсбук». Леся Українка : фрагмент уроку української літератури в 6 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3680696175316117/>.
Анотація. Розгадування кроссенса, робота із сторібордом та заповнення сторінки Лесі Українки в мережі «Фейсбук» допоможе сприйняти авторку як непересічну особистість, зрозуміти її світогляд, провести паралель між нею та її ліричною героїнею.
34. Будко Л. В. Кроссенс, сторіборд, сторінка героя в мережі «Фейсбук». В. Винниченко. Федько-халамидник : фрагмент уроку української літератури в 6 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3724005420985192/>.
Анотація. Розгадування кроссенсів на уроках літератури, робота із фрагментами твору, що ввійшли до сторіборда, заповнення сторінки головного героя в мережі «Фейсбук» не тільки зроблять урок цікавим, а й навчать шестикласників мислити творчо, неординарно, логічно, асоціативно.
35. Будко Л. В. Кроссенс. Аналіз поеми Т. Г. Шевченка «Кавказ» : фрагмент уроку української літератури в 9 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2908216309230778/>.
Анотація. Кроссенс, що розміщений у публікації, викличе потрібні асоціації у здобувачів освіти, допоможе їм логічно мислити та робити власні висновки.
36. Будко Л. В. Кроссенс. Біографія В. Симоненка : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2908216309230778/>.
Анотація. Публікація містить кроссенс, який можна використати як на етапі засвоєння нових знань, так і під час узагальнення вивчення біографії В. Симоненка. Ця форма робота розвиває асоціативне мислення, викликає інтерес до предмета.
37. Будко Л. В. Кроссенс. Печворк. Стельмах М. Гуси-лебеді летять : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3654527171266351/>.
Анотація. Кроссенс допоможе розвинути в дітей асоціативне мислення, а печворк сприятиме формуванню вміння працювати самостійно, застосовувати здобуті знання на практиці.
38. Будко Л. В. Онлайн-гра. Уживання прийменників : фрагмент уроку української мови в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3041337395918668/>.
Анотація. Семикласники в ігровій формі зможуть повторити та систематизувати знання з теми «Уживання та написання прийменників. Гра, створена на ресурсі Wordwall.net, розвиває вміння застосовувати здобуті знання на практиці, відрізнити правильне написання прийменників від неправильного.
39. Будко Л. В. Онлайн-презентація. Співомовки С. Руданського – унікальне явище у світовому мистецтві : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3060002867385454/>.
Анотація. Презентація, створена на платформі Canva, зручна у користуванні. Семикласники з її допомогою зможуть легко запам'ятати основні факти з життя автора та виконати ідейно-художній аналіз його творів.

40. Будко Л. В. Печворк. Аналіз новели Л. Пономаренко «Гер переможений» : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2946561515396257/>.
Анотація. Публікація містить печворк, що допоможе розвинути в семикласників здатність логічно мислити та навички аналізувати епічні твори.
41. Будко Л. В. Печворк. Аналіз повісті Марини Павленко «Русалонька» або Прокляття роду Кулаківських» : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2945240798861662/>.
Анотація. Печворк, розміщений у публікації, містить квадрати із зображеннями та квадрати для заповнення, в яких є завдання. Ця форма роботи допоможе вчителю організувати самостійну роботу на уроці.
42. Будко Л. В. Печворк. Поема Т. Г. Шевченка «Сон» : фрагмент уроку української літератури в 9 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/2912406758811733/>.
Анотація. Печворк чудово підійде для самостійної роботи на уроці літератури. Дев'ятикласники, попрацювавши з QR-кодом, зможуть виконати завдання, розміщені у квадратах для заповнення.
43. Будко Л. В. Сторіборд. Андрій Малишко : фрагмент уроку української літератури в 7 класі з використанням інноваційних технологій. 2020. URL: <https://www.facebook.com/groups/2143084629077287/permalink/3011896315529443/>.
Анотація. Сторіборд під час вивчення життєвого шляху А. Малишка можна використати на етапі узагальнення та систематизації знань. Ця форма роботи розвиває асоціативне мислення, допомагає робити самостійні логічні висновки.
44. Букіна О. М. Леонід Глібов. Байка «Зозуля та Півень» : тестові завдання. Літературне читання. 4 клас. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/test/bayka-zozulya-ta-piven-leonid-glibov-663479.html>.
Анотація. Опублікований онлайн-тест дасть можливість перевірити знання щодо змісту прочитаного твору.
45. Букіна О. М. Олесь Гончар. «Солов'їна сторожа» : тестові завдання. Літературне читання. 4 клас. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/test/solov-na-storozha-736527.html>.
Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, дасть можливість перевірити знання щодо змісту прочитаного твору.
46. Букіна О. М. Павло Глазовий. Байки : тестові завдання. Літературне читання. 4 клас. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/test/bayki-pavla-glazovogo-675901.html>.
Анотація. Опублікований онлайн-тест дасть можливість перевірити знання щодо життєвого шляху письменника та змісту прочитаного твору.
47. Валюх Л. М. Тема жіночої долі. Тарас Шевченко «Катерина». Вічна тема матері і сина. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-zinocoi-doli-taras-sevcenko-katerina-vice-na-tema-materi-i-sina-urok-posuk-390095.html>.
Анотація. Розробка уроку з української літератури для 9 класу, що містить дослідження особливості тематики жіночої долі у кріпосній Україні у творчості Кобзаря, ідейно-художнього змісту твору «Катерина», характеристики образу головної героїні поеми. Виховна мета уроку: виховувати повагу до української жінки, риси чуйності, доброти, людяності, зневажливе ставлення до підступництва, зради.
48. Ведмідь І. М. Любов Пономаренко. Гер Переможений: тести. Українська література. 7 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/liubov-ponomarenko-her-peremozhenyi-15040.html>.
Анотація. Такий метод педагогічної діяльності підсумовує досягнення учнів в опануванні відповідної теми. Саме вони дають змогу мобільно перевірити, як учні засвоїли матеріал, порівняно швидко оцінити рівень засвоєного та скоригувати прогалини у знаннях.
49. Веліжаніна Т. О. Правопис прислівників через дефіс і разом. Методична скарбничка педагога. Старобільськ, 2020. 270 с.
Анотація. Розробка уроку містить цікаві завдання та вправи, дослідження, які допоможуть учням засвоїти правила написання прислівників. До уроку також додається мультимедійна презентація.
50. Войтенко А. І. Давня українська література : презентація. На Урок. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/161818>.
Анотація. Публікація містить матеріали з української літератури з використання технологій ейдетики, представлено «Повість минулих літ», «Слово про похід Ігорів», творчість Г. Сковороди, запропоновані завдання для уроків з підготовки до ЗНО, питання на відповідність. Матеріал може бути використаний як під час вивчення української літератури у 9 класі, так і при підготовці до ЗНО.
51. Войтенко А. І. Другорядні члени речення : презентація. На Урок. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/160605>.
Анотація. Публікація містить презентацію до уроку української мови «Другорядні члени речення», яку розроблено на основі досвіду роботи з учнями 5 класу. У розробці уроку чітко зазначено триєдину мету, досягнути яку можливо при виконанні запропонованих практичних вправ та завдань. Усі завдання уроку спрямовані на розвиток

творчої особистості учня. Підготовлена презентація до уроку, барвисті слайди, форми завдань до уроку розроблено спеціально для підвищення пізнавального інтересу учнів до вивчення предмета, ефективності його опанування.

52. Войтенко А. І. Іван Котляревський : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/161829>.

Анотація. Публікація містить матеріали з української літератури з використання технологій ейдетики, представлено творчість Івана Котляревського, запропоновані для підготовки учнів до ЗНО, питання на відповідність. Матеріал може бути використаний як під час вивчення творчості І. Котляревського у 9 класі, так і при підготовці до ЗНО.

53. Войтенко А. І. Правопис складних прикметників : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/160053>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроку української мови «Правопис складних прикметників», яку розроблено на основі досвіду роботи з учнями 6 класу. У розробці уроку чітко зазначено триєдину мету, досягнути яку можливо при виконанні запропонованих практичних вправ та завдань. Усі завдання уроку спрямовані на розвиток творчої особистості учня. Підготовлена презентація до уроку, барвисті слайди, форми завдань до уроку розроблено спеціально для підвищення пізнавального інтересу учнів до вивчення предмета, ефективності його опанування.

54. Войтенко А. І. Усна народна творчість : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/161826>.

Анотація. Публікація містить презентацію «Усна народна творчість», матеріали з української літератури з використання технологій ейдетики, представлено наступний матеріал: загальний огляд пісень, пісні Марусі Чурай, історичні пісні, балада «Ой летіла стріла», дума «Маруся Богуславка», запропоновані завдання для підготовки до ЗНО, питання на відповідність. Матеріал може бути використаний як під час вивчення української літератури у 9 класі, так і при підготовці до ЗНО.

55. Волошина Л. А. Літературне читання (творчі види роботи на основі прочитаного тексту) : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/literaturne-citanna-tvorci-vidi-roboti-na-osnovi-procitanogo-tekstu-392854/html>.

Анотація. Творчі види роботи на основі прочитаного тексту спрямовані на пробудження активності та креативного мислення учнів початкової школи на уроках літературного читання. Дана добірка завдань стане у нагоді як вчителям, так і батькам для творчого розвитку дитини, виявлення зацікавленості під час роботи з текстом.

56. Волошина Л. А. Літературні ігри для учнів початкової школи : авторський матеріал. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/210380>.

Анотація. Літературні ігри для учнів початкової школи, спрямовані спонукати дитину до творчої праці та пробудження активності. Стане в нагоді батькам і вчителям під час розвитку творчих здібностей маленьких учнів. Розвиває креативне мислення та підхід до типових ситуацій під час навчання.

57. Ворожбит Т. Особливості топосу в романах Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку». *Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки* : збірник наукових праць викладачів і студентів. / відп. редактор : В. А. Каліш. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. Випуск 8. С. 154–159.

Анотація. У статті досліджено особливості топосу в романах сучасної української письменниці Галини Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку», проаналізовано різні типи організації простору.

58. Гайдар О. Інтерактивні методи навчання в роботі словесника : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-interaktivni-metodi-navcanna-v-roboti-slovesnika-327890.html>.

Анотація. У статті акцентується увага на важливості впровадження інтерактивних методів навчання на уроках української мови і літератури.

59. Гармаш Л. О. Люди це так не залишать : воркшоп. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/190538>.

Анотація. Використовуючи метод структурованої драми та інформацію про життя і діяльність Василя Симоненка, учням пропонується індивідуальне та соціальне навчання через безпосередній досвід. Учні співпрацюють та вирішують завдання у малих і великих групах, вчатьсь домовлятися, презентувати і відстоювати власну точку зору, приймають іншу точку зору, «прожити ситуацію» та шукати можливі рішення.

60. Гладій О. О. Безособові дієслова : конспект уроку української мови. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-zasvoenna-novih-znan-formuvanna-novoi-kompetencii-bezosobovi-dieslova-192191.html>.

Анотація. За допомогою цього матеріалу вчитель сформує в учнів поняття про безособові дієслова, навчить знаходити їх у тексті, визначати синтаксичну роль, розвиватиме вміння розрізняти безособові та особові дієслова. За допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу прищеплюватиме любов до рідної мови, до прекрасного, природи.

Конспект побудований у формі телепередачі, кожна з яких мала свою назву «Актуальне інтерв'ю», «Корисні поради», «Цікаві факти», «Файна Юкрейна», «Свобода слова», «Факти спорту», «Домашня школа». На кожній із них учням необхідно виконувати певні цікаві завдання – інтерактивні вправи «Незакінчене речення», «Майстри слова», диктант «Сито», ігрові завдання «Четверте зайве», «Приховані слова» та ін.

61. Гладій О. О. І. Драч. Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. «Балада про соняшник». Символічність образів соняшника, сонця : конспект уроку української літератури з мультимедійною презентацією. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-na-temu-ivan-drach-nevtomniy-shukach-novogo-zmistu-i-novo-formi-v-poezii-balada-pro-sonyashnik-simvolichnist-obraziv-sonyashnika-soncy-a-176618.html>.

Анотація. Матеріал допоможе вчителю розповісти основне про митця; розкрити його роль у реформуванні жанру балади; проаналізувати поетичний вір; пояснити образи-символи балади; удосконалити вміння аналізувати поетичні твори, виконувати творчі роботи різних видів; удосконалити навички обговорення прочитаного; критичного ставлення до інформації, формування власного бачення проблем.

Конспект побудований на інтеграції з історією та зарубіжною літературою. Матеріал подається учням із застосуванням інтерактивної вправи «Мозкова атака», складання інформаційного грона «І. Драч – хто він...», методу «Мікрофон», творчого завдання, складання «паспорту» твору, роботи в парах, з легендами, картиною, проблемного питання, літературного диктанту «Кольорова гама почуттів».

62. Гладій О. О. Складений іменний присудок. Способи його вираження : конспект уроку української мови. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/skladenij-imennij-prisudok-sposobi-jogo-virazenna-192181.html>.

Анотація. Матеріал допоможе вчителям поглибити знання учнів про присудок як один із головних членів речення, його види; сформувані вміння відрізнити складений іменний присудок від простого і складеного дієслівного; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховуватимемо в учнів любов до рідного краю, української пісні.

Окрім традиційних робіт з підручником та біля дошки, конспект уроку містить репродуктивну бесіду «Аукціон знань», ігри «Граматична розминка», «Випуск продукції», моделювання, розподільний диктант, роботу в парах, лінгвістичну гру «Третє зайве», відтворення деформованого висловлювання, а також на підсумок уроку учням пропонується ток-шоу «Зміни позицію» – «Я так думаю».

63. Гладій О. О. Шевченківський квест : мультимедійний супровід для організації квесту для учнів 5 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-vihovnogo-zahodu-z-ukrainskoi-literaturi-dla-ucniv-5-klasu-na-temu-sevcenkivskij-kvest-339524.html>.

Анотація. Ця презентація допоможе вчителям української мови та літератури в цікавій формі провести Шевченківські дні для учнів 5 класу. Школярі із захопленням виконуватимуть поставлені перед ними завдання, а також дізнаються чимало нового про Кобзаря.

64. Годинець Т. О. Речення. Значення слова : контрольна робота. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/movna-tema-tekst-rechennya-znachennya-slova-142564.html>.

Анотація. Контрольна робота, яка містить тести для перевірки знань з української мови з теми «Текст. Речення. Значення слова».

65. Гончар З. О. Тематичне розмаїття антонімів у творчості Миколи Вороного. *Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу*: збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій Всесвітньому дню культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку різних країн світу (м. Харків, 12 червня 2020 року). Харків : ХНУРЕ, 2020. С. 28–29.

Анотація. У статті досліджується наявність антонімів у поетичній спадщині М. Вороного. Антоніми класифіковані та згруповані за тематикою та видами. Дослідження антонімів дозволяє виокремити тематичні групи, а також визначити роль у художньому тексті.

66. Гончаренко С. О. І. Карпенко-Карий «Сто тисяч»: тестування. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ikarpenko-karij-sto-tisac-testuvanna-396294.html>.

Анотація. Оpubліковано тестування для учнів 8 класів за текстом твору і Карпенка-Карого «Сто тисяч». Мета тестування – відтворення й корекція опорних знань; перевірка уміння читати й аналізувати твори художньої літератури, аналізувати образи трагікомедії. Тестування може бути корисним під час проведення дистанційних уроків, на уроках узагальнення й систематизації знань з теми.

67. Гончаренко С. О. Із сучасної української поезії (кінець ХХ-початку ХХІ століття. Василь Герасим'юк «Чоловічий танець»): презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ukrainskoi-literaturi-iz-sucasnoi-ukrainskoi-poezii-kinca-hh-pocatku-hhi-st-vasil-gerasimuk-colovicij-tanec-396977.html>.

Анотація. Оpubлікована презентація, яка містить змістовну інформацію до уроку української літератури у 8 класі. У матеріалі подано біографічні дані поета, творчий шлях, основні збірки, а також ідейно-художній аналіз вірша «Чоловічий танець». Презентація може бути корисною під час проведення дистанційних уроків.

68. Гончаренко С. О. Орфограма. Орфографічний словник : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-orfograma-orfograficnij-slovník-396441.html>.

Анотація. У презентації для учнів 5 класу подано сучасні види робіт, теоретичні відомості, повторення з розділу «Фонетика» та різнорівневе домашнє завдання. Презентацію можна використовувати під час дистанційного навчання.

69. Горенко М. І. Дієслово : розподільні диктанти. Українська мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozpodilni-diktanti-za-temoyu-dieslovo-175991.html>.

Анотація. Розподільні диктанти мають на меті не лише засвоєння програмового матеріалу з морфології, а й систематизування та закріплення основних орфоепічних, граматичних навичок, фонетичних та словотворних розборів. Завдання побудовані так, щоб учні могли перевірити набуті знання через одночасне вирішення декількох

завдань. Розподільні диктанти можна використати як для індивідуальної, так і для контрольної роботи з учнями, інколи вправи можуть бути використані для домашніх завдань.

70. Гречана В. П. Лексикологія. Узагальнення та систематизація вивченого : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-leksikologiya-uzagalnennya-ta-sistemativizaciya-vivchenogo-139328.html>.

Анотація. Запропонована презентація може бути використана на уроці узагальнення та систематизації знань з теми «Лексикологія» у 6 класі.

71. Гречана В. П. та нн у прислівниках : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-n-ta-nn-u-prislivnikah-140787.html>.

Анотація. Презентація може бути використана при вивченні теми «Н та нн у прислівниках».

72. Гриценко Т. І. «Мойсей» І. Франко : конспект уроку. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/138896>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури в 10 класі, присвяченому перевірці засвоєння знань з даної теми.

73. Гриценко Т. І. Диспут «Проблема життєвого вибору» (за драмою-феєрією Лесі Українки «Лісова пісня») : урок розвитку мовлення. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151183>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з української літератури в 10 класі за творчістю Лесі Українки «Лісова пісня» для використання з розвитку мовлення.

74. Гриценко Т. І. І. Франко «Зів'яле листя» : конспект уроку. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/138900>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку за збіркою віршів І. Франка «Зів'яле листя» для 10 класу. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

75. Гриценко Т. І. Календарне планування уроків української мови в 10 класі (профільний рівень) за новою програмою. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/143291>.

Анотація. Публікація містить розроблене календарне планування уроків української мови в 10 класі за профільним рівнем за новою програмою для використання вчителями української мови.

76. Гриценко Т. І. Леся Українка : урок. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/150883>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури за творчістю Лесі Українки в 10 класі для використання на уроках та для позакласної роботи.

77. Гриценко Т. І. Неоромантизм в українській літературі: контрольна робота. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151185>.

Анотація. Публікація містить розроблені готові завдання контрольної роботи з української літератури в 10 класі для перевірки знань за творчістю О. Кобилянської, Лесі Українки.

78. Гриценко Т. І. Підготовка до ЗНО та ДПА з української літератури (Література ХХ ст.) : завдання. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151188>.

Анотація. Публікація містить розробку завдань для підготовки учнів 11 класу до ЗНО та ДПА. Для використання на уроках української літератури.

79. Гриценко Т. І. Твір-розповідь з елементами роздуму за драмою-феєрією Лесі Українки «Лісова пісня» : урок розвитку зв'язного мовлення. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151195>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури в 10 класі за творчістю Лесі Українки «Лісова пісня» для використання на уроці та в позакласній роботі.

80. Гриценко Т. І. Урок за творчістю І. Франка. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/138792>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку за творчістю І. Франка в 10 класі.

81. Гриценко Т. І. Фонетика. Орфоепія. Орфографія : тренувальні вправи. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151193>.

Анотація. Публікація містить готові завдання з української мови з теми «Фонетика. Орфоепія. Орфографія» для 10 класу для використання на уроці.

82. Гриценко Т. І. Формування загальнолюдських моральних цінностей в учнів у процесі вивчення української літератури : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/143288>.

Анотація. Публікація містить теоретичні матеріали про те, як впроваджувати дану тему при викладанні української літератури.

83. Гричаник Н. І. Експериментальні лабораторні роботи з методики навчання студентів-філологів шкільного аналізу епічних творів. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том III: Констатації та діалоги в просторі науки та освіти* : колективна монографія / наукова редакція: Я. Гжесьяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін – Ужгород – Херсон : Посвіт, 2020. 320с., С. 80–90.

Анотація. Обґрунтовано місце і роль лабораторного заняття під час експериментального впровадження методики навчання студентів-філологів шкільного аналізу епічних творів. Зосереджено детальну увагу на меті та специфічних ознаках експериментальних лабораторних занять. Описано три етапи проведення експериментальних лабораторних занять (підготовчий, основний, етап аналізу), кожен з яких мав свою мету і передбачав реалізацію.

84. Гришко А. А. Під грибком : віршована казка. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/virshovana-kazka-pid-gribkom-216149.html>.

Анотація. Публікація містить авторську розробку віршованої казки, яка має назву «Під грибком». Твір можна використовувати для інсценізації учням початкової школи під час позакласних заходів. Казка навчає шанувати дружбу, розвиває риси приязності, дружельності, поваги до ближніх.

85. Гришко А. А. Проба пера : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-literaturniy-konkurs-proba-pera-216145.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентацію на літературний конкурс віршів. Твори охоплюють теми любові до батьків, до Батьківщини, почуття замишування рідною природою, навколишнім середовищем, любові до братів наших менших. Матеріал можна використовувати під час позакласних заходів, на різних етапах на уроках природознавства, літературного читання, української мови.

86. Громак Н. В. Патріот. *Безнадега точка ру «Течі Я»* : альманах / упоряд. Мироненко А. А. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2020. С. 21–22.

Анотація. Головними мотивами віршів «Патріот», «Безнадега точка ру» є любов до Батьківщини, активна громадянська позиція, відповідальність за себе й свою країну, сенс життя людини. Твори авторки є прикладом громадянської та пейзажно-філософської лірики. Розраховані на широке коло читачів.

87. Гуніна А. С. Формування громадянської компетентності в учнів на уроках української мови та літератури. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. 469 с.

Анотація. У статті йдеться про формування громадянської компетентності учнів на уроках української мови та літератури, що спрямована на соціалізацію особистості, набуття громадянських якостей, навичок співжиття і співпраці в суспільстві, дотримання соціальних норм і правил.

88. Гуніна А. С. Формування літературної компетентності учнів на уроках української та зарубіжної літератури. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 28 травня 2020 року). Суми, 2020. Ч. 1. 224 с.

Анотація. У статті узагальнено визначення поняття «літературна компетентність», розглянуто специфіку формування літературної компетентності на уроках української та зарубіжної літератури в основній школі.

89. Гунявенко Т. В. Дидактичний матеріал для уроків української літератури в 6 класі : тестові завдання. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://methodportal.com/node/82270>.

Анотація. Розроблений матеріал допоможе при проведенні уроків української літератури в 6 класі. Клоуз-тест спонукає учнів до детального аналізу твору, привертає увагу до художніх образів, мотивує до прочитання твору в повному обсязі.

90. Добровольська Т. П. Михайло Коцюбинський «Дорогою ціною». Романтичність, мужність і сила волі української жінки Соломії : урок української літератури. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/mihajlo-kocubinskij-dorogou-cinou-romanticnist-muznist-i-sila-voli-ukrainskoi-zinki-solomii-221793.html>.

Анотація. Конспект уроку допоможе учням краще зрозуміти зміст повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною», охарактеризувати образ Соломії. Діти навчатимуться висловлювати власні думки про проблему волі людини та можливості її досягнення в сучасних умовах.

91. Добровольська Т. П. Михайло Коцюбинський. «Дорогою ціною». Час і вічність у повісті, символічні образи : урок української літератури. 8 клас. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/mihaylo-kotsyubinskiy-quot-dorogoyu-tsinoyu-quot-chas-i-vichnist-u-povisti-simvolichni-obrazi/>.

Анотація. Розробка допоможе ознайомити учнів з ідейно-художнім змістом повісті М. Коцюбинського «Дорогою ціною».

92. Добровольська Т. П. Стежками Шевченкового слова : година спілкування. Брейн-ринг за творчістю Тараса Шевченка. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/breyn-ring-za-tvorchistyu-tarasa-shevchenka-stezhkami-shevchenkovogo-slova/>.

Анотація. Брейн-ринг допоможе поглибити знання учнів про життєвий і творчий шлях Т. Г. Шевченка, сприятиме розвитку їхньої пам'яті, допитливості, пізнавальних інтересів, самоосвітніх умінь та навичок, культури мовлення, логічного й абстрактного мислення, уміння узагальнювати, доводити власні думки.

93. Доля Л. Б. Галина Малик. «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії». Повість-казка сучасної дитячої письменниці. 5 клас : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/galina-malik-nezvichayni-prigodi-ali-v-kra-ni-nedoladii-povist-kazka-suchasno-dityacho-pismennici-224230.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури в 5 класі, присвячену вивченню повісті Г. Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії». Конспект допомагає ознайомити учнів із життєвим і творчим шляхом, повістю-казкою Галини Малик, розвиває вміння учнів виразно читати повість-казку, формулювати і вільно висловлювати свої думки, логічно мислити; сприяти вихованню почуття відповідальності за власні вчинки, дбайливе ставлення до свого життя та життя інших людей.

94. Доля Л. Б. Григір Тютюнник. Повість «Климко». Воєнне дитинство у творі. Морально-етичні уроки доброти, чуйності, турботи про рідних. Ідея самопожертви : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/grigir-tyutyunnik-povist-klimko-voenne-ditinstvo-u-tvori-moralno-etichni-uroki-dobroti-chuynosti-turboti-pro-ridnih-ideya-samopozhertvi-224229.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури в 7 класі, присвячену вивченню повісті Г.Тютюнника «Климко». У розробці використано таблиці, схеми, пояснення етичних термінів.

95. Доля Л. Б. Складне речення : повторення та систематизація вивченого. 9 клас. урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-ukra-nsko-movi-v-9-klasi-tema-uzagalnennya-vivchenogo-pro-skladne-rechennya-224227.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української мови у 9 класі, на якому узагальнюється вивчене з теми. Урок супроводжується мультимедійною презентацією з використанням картин сучасних українських художників.

96. Дубровна Т. І. Підготовка до ЗНО : тестові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/pidgotovka-do-zno-76077.html>.

Анотація. Тестові завдання з української літератури для учнів 11 класу та абітурієнтів допоможуть узагальнити матеріал, актуалізувати раніше вивчене та підготуватись до ЗНО.

97. Дубровна Т. І. Пряма й непряма мова : тестові завдання. Цитата. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/pryama-y-nepryama-mova-33297.html>.

Анотація. Тестові завдання створено для контролю знань дев'ятикласників, можна використовувати як тренувальні вправи з метою узагальнити вивчене із зазначеної теми.

98. Дубровна Т. І. Тестові завдання з української літератури для учнів 11 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/pidgotovka-do-zno-98449.html>.

Анотація. Тестові завдання з української літератури створені для учнів 11 класу з метою перевірки рівня знань та підготовки до ЗНО.

99. Дубровна Т. І. Я. Стельмах. «Митькозавр із Юрківки...»: тестові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/ya-stelmah-mitkozavr-iz-yurkivki-49903.html>.

Анотація. Тестові завдання з української літератури для учнів 6-го класу створені для перевірки знання змісту прочитаного твору Я. Стельмаха «Митькозавр із Юрківки», формування критичного мислення учнів.

100. Дунай О. Творчість Т. Г. Шевченка періоду заслання : урок з української літератури. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.ua/publ/14322>.

Анотація. Опубліковано конспект уроку на тему «Творчість Т. Г. Шевченка періоду заслання». Конспект містить маловідомі факти з біографії Т. Шевченка, посилання на архівні, аудіо та відео матеріали. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості та патріотизму.

101. Замес О. О. Правопис префіксів роз-, без-. Перенос слів з префіксами роз-, без- : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-pravopis-prefiksiv-roz--bez--perenos-sliv-z-prefiksami-roz---bez-139627.html>.

Анотація. Авторська розробка конспекту уроку з української мови для учнів 3 класу, надані інструкційні картки, за допомогою яких діти працюють при вивченні теми уроку.

102. Зарецька О. О. Безсполучникове складне речення : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-testova-robota-4-bezspoluchnykove-skladne-rechennia-skladne-rechennia-z-riznymy-vydamy-spoluchnykovoho-i-bezspoluchnykovoho-zviazku-tekst-ia-75577.html>.

Анотація. Контрольна робота складена для учнів 9 класів з метою перевірити знання з теми «Безсполучникове речення». Контрольна робота містить тестові завдання з теми «Безсполучникове речення». Відповідає вимогам оновленої програми.

103. Зарецька О. О. Лексикологія : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-leksykologhii-126133.html>.

Анотація. Контрольна робота складена для учнів 5 класів з метою перевірити знання з теми «Лексикологія». Контрольна робота містить тестові завдання з теми «Лексикологія». Відповідає вимогам оновленої програми.

104. Зарецька О. О. Літературний детектив. Світова новела : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-literaturnyi-detektyv-svitova-novela-28606.html>.

Анотація. Контрольна робота складена для учнів 7 класів з метою перевірити знання з теми «Літературний детектив. Світова новела». Контрольна робота містить тестові завдання з теми. Відповідає вимогам оновленої програми.

105. Зарецька О. О. Складнопідрядні речення : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-skladnopidriadni-rechennia-15254.html>.

Анотація. Контрольна робота складена для учнів 9-их класів з метою перевірити знання з теми «Складнопідрядні речення». Контрольна робота містить тестові завдання з теми «Складнопідрядні речення». Відповідає вимогам оновленої програми.

106. Звягінцева Л. І. Вивчаємо українську мову та літературу : матеріали до вивчення поеми «Гамалія» Т. Г. Шевченка, 2020. № 10-12 (590-592). С. 62–65.

Анотація. Опубліковано матеріали до вивчення поеми «Гамалія» Т. Г. Шевченка. Вони дадуть змогу вчителям української літератури та учням усвідомити ідею, значення образів поеми, їх мистецького втілення, навчать самостійно працювати з додатковою літературою, через засоби виразного читання допоможуть усвідомити художню цінність твору, авторську позицію і красу слова.

107. Калантай Є. А. Відмінювання числівників. Буква Ъ на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vidminyuvannya-kilkisnih-chislivnikiv-bukva-nakinci-chislivnikiv-i-pered-zakinchennyam-u-nepriyamih-vidminkah-142418.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови, присвяченому ознайомленню учнів з особливостями відмінювання кількісних числівників; формуванню вміння відмінювати та правильно писати кількісні числівники, доречно використовувати їх у мовленні; розвитку логічного мислення, пам'ять, уваги.

108. Калантай Є. А. Складнопідрядне речення з кількома підрядними. Види підрядності : картки. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-do-temi-skladnopidradne-recenna-z-kilkoma-pidradnimi-vidi-pidradnosti-199760.html>.

Анотація. Картки дають змогу учням в індивідуальному порядку повторити ознаки складнопідрядного речення, сполучники підрядності та сполучні слова, види підрядних речень.

109. Калантай Є. А. Числівник кількісний і порядковий. Числівники прості, складні, складені. Роздільне написання складних числівників : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/chislivniki-kilkisni-na-oznachenya-cilijh-chisel-drobovi-zbirni-i-poryadkovi-chislivniki-prosti-skladni-y-skladeni-rozdilne-napisannya-skladenih-chislivnikiv-142416.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови, присвяченому ознайомленню учнів з розрядами числівниками за значенням та будовою, групами кількісних числівників.

110. Калантай Є. А. Числівник. Загальні ознаки, синтаксична роль : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-chislivnik-zagalni-oznaki-sintaksichna-rol-142412.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови, присвяченому ознайомленню з новою частиною мови числівником, дати поняття про його загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, навчити розрізняти числівник з іншими частинами мови; розвивати навички зв'язного викладу думки, логічне мислення, пам'ять; виховувати любов до рідної мови, зацікавленість скарбами народної мудрості.

111. Калініченко О. М. Звертання. Вставні слова та конструкції *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/samostijna-robota-z-ukrainskoi-movi-z-temi-zvertanna-vstavni-slova-ta-konstrukcii-8-klas-401251.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання з української мови для учнів 8 класу у двох варіантах.

112. Калініченко О. М. Портфоліо з української літератури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/portfolio-z-ukrainskoi-literaturi-401226.html>.

Анотація. Публікація містить біографічні матеріали, схеми до творів, фото поетів та письменників творчість яких вивчається у 10-11 класах.

113. Калюжна В. В. Знаходження кореня у спільнокореневих словах : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/znahodzenna-korena-u-spilnokorenevih-slovah-376847.html>.

Анотація. Розробка містить нестандартний урок-віночок з української мови в 2 класі. Узагальнює знання учнів про істотну ознаку спільнокореневих слів, удосконалює вміння утворювати та розпізнавати спільнокореневі слова, виділяти в них корінь. Розвиває пізнавальну активність, самостійність та логічне мислення, вміння узагальнювати, систематизувати мовні явища, збагачувати словниковий запас учнів.

114. Калюжна В. В. Знаходження кореня у спільнокореневих словах : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/znahodzenna-korena-u-spilnokorenevih-slovah-376854.html>.

Анотація. Презентація до нестандартного уроку з української мови в 2 класі. Матеріал спрямований на узагальнення знань учнів про істотну ознаку спільнокореневих слів, удосконалення вміння утворювати та розпізнавати спільнокореневі слова, виділяти в них корінь. Розвиває пізнавальну активність, самостійність та логічне мислення, вміння узагальнювати, систематизує мовні явища, збагачує словниковий запас учнів.

115. Калюжна Л. Цікаві ігри та вправи на уроках української мови в початкових класах : збірка дидактичних матеріалів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/cikavi-igri-ta-vpravi-na-urokah-ukrainskoi-movi-v-pocatkovih-klasah-359613.html>.

Анотація. Збірник дидактичних матеріалів з української мови для учнів 1-4 класі, який містить матеріали, що можна використовувати на уроці, на перерві, на заняттях гуртка, під час канікул.

116. Калюжна Л. П. Король Снігова баба і зайчик : тест до твору. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/p-korol-snigova-baba-i-zaychik-692129.html>.

Анотація. Тест з читання розроблено для учнів 2 класу з метою перевірки розуміння змісту тексту.

117. Капленко А. О. Байка як літературний жанр, її характерні ознаки, особливості художньої будови, повчальний зміст : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/bajka-ak-literaturnij-zanr-ii-harakterni-oznaki-osoblivosti-hudoznoi-budovi-povchalnij-zmist-328020.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію, де надано теоретичний матеріал з теми «Байка», дібрано відеоресурси до уроку. Пропонується навчальний контент та питання для самоперевірки. Стане в пригоді учням та вчителю під час підготовки до уроку. Виконано на платформі sway.office.com.

118. Кобзарь А. В. Однорідні члени речення : урок. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-odnoridni-cleni-recenna-195055.html>.

Анотація. Подана розгорнута розробка уроку з української мови для 4 класу з використанням фронтальної роботи, колективної пошукової діяльності, використання ігор, складання речень з однорідними членами за малюнками.

119. Кобилко Н. Великописарівщина – осередок кобзарського мистецтва та Батьківщина В. Затулівітра. *Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу* : збірник матеріалів 13-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 12 червня 2020 року). Харків : ХНУРЕ, 2020. С. 49–50.

Анотація. У статті досліджено літературу рідного краю, а саме Великописарівщини. Проаналізовано життєвий і творчий шлях кобзаря Єгора Мовчана і поета Володимира Затулівітра.

120. Коваленко Л. А. Письмо великої та малої букви Її, складів, слів і речень з ними. Читання друкованого тексту : урок з української мови. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-pismo-veliko-ta-malo-bukv-skladiv-sliv-i-rechen-z-nimi-chitannya-drukovanogo-tekstu-190630.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української мови та читання у 1 класі, який сприяє формуванню навичок письма букви Її, розвиває уміння працювати в зошитах, мислення, виховує почуття любові до України, бережливе ставлення до тварин.

121. Кожем'яченко Ю. В. Змінюю прикметники за числами: мультимедійний супровід. Українська мова. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/multimedijnij-suprovid-do-uroku-ukrainskoi-movi-u-2-klasi-zminuu-prikmetniki-za-cislami-197871.html>.

Анотація. Мультимедійний супровід до уроку української мови у 2 класі за підручником Катерини Пономарьової. Допоможе навчити учнів змінювати прикметники за числами, утворювати словосполучення іменника з прикметником.

122. Кожем'яченко Ю. В. Малюю зимові розваги: презентація. Українська мова. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-rozvitku-movlenna-maluu-zimovi-rozvagi-196685.html>.

Анотація. Презентація до уроку української мови з розвитку зв'язного мовлення у 2 класі за зошитом К. Пономарьової «Малюю зимові розваги» допоможе здійснити заочну подорож в чарівний зимовий період, краще розповісти про улюблені розваги.

123. Кожем'яченко Ю. В. Утворюю прикметники : презентація. Українська мова. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ukrainskoi-movi-u-2-klasi-utvoruu-prikmetniki-195786.html>.

Анотація. Допоможе вчителю навчити учнів утворювати прикметники, знаходити їх у тексті, формувати комунікативну компетентність, компетентність спілкування рідною мовою.

124. Кожем'яченко Ю. В. Розрізняю пряме і переносне значення прикметників. Складання і відгадування загадок: мультимедійний супровід. Українська мова. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/multimedijnij-suprovid-do-uroku-ukrainskoi-movi-u-2-klasi-rozriznau-prame-i-perenosne-znacenna-prikmetnikiv-skladanna-i-vidgadvanna-zagadok-199364.html>.

Анотація. Презентація до уроку української мови у 2 класі «Розрізняю пряме і переносне значення прикметників. Складання і відгадування загадок» за підручником Катерини Пономарьової допоможе навчити учнів розрізняти прикметники, вжиті у прямому і переносному значенні.

125. Кожушко Т. Й. Роль читання у формуванні громадянської позиції школярів : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/146525>.

Анотація. У публікації розглядаються питання взаємозв'язку читання з формуванням громадянської позиції школярів. З'ясовано, яким чином впливає читання на дітей. Досліджено роль педагогів та бібліотекаря в формуванні інтересу школярів до читання.

126. Кожушко Т. М. Алан Мілн. «Вінні-Пух і Всі-Всі-Всі : тестові завдання. Літературне читання. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/alan-miln-vinni-pukh-i-vsi-vsi-vsi-35081.html>.

Анотація. Опубліковані онлайн-тести для використання в умовах дистанційного навчання, дадуть можливість перевірити знання щодо життєвого шляху письменника та змісту прочитаного твору.

127. Кожушко Т. М. Андрія Івича «Про сіль» : онлайн-контрольна робота під час вивчення твору. Літературне читання. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robotarobota-z-literaturnym-tvorom-pro-silandrii-ivych-28676.html>.

Анотація. Опублікована онлайн-контрольна робота може використовуватися в умовах дистанційного навчання. Подано тести, завдання на встановлення відповідності та запитання по тексту, що охоплюють різні рівні складності відповідно до індивідуальних і вікових особливостей учнів, допоможуть проконтролювати рівень знань учнів, забезпечити об'єктивне їх оцінювання.

128. Кожушко Т. М. Загальне поняття про прикметни : тестові завдання. Українська мова. 4 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/zagalne-ponyattya-pro-prikmetnik-83448.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, допоможе виявити рівень знань, умінь, навичок здобувачів освіти з вивченої теми.

129. Кожушко Т. М. Зв'язок прикметників з іменниками : тестові завдання. Українська мова. 4 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/zv-yazok-prikmennikov-z-imennikami-87722.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах дистанційного навчання, допоможе виявити рівень знань, умінь, навичок здобувачів освіти з вивченої теми.

130. Кожушко Т. М. Не забувай про джерело : онлайн-тест за твором О. Сухомлинського. Літературне читання. 4 клас. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/v-suhomlinskiy-ne-zabuvay-pro-dzherelo-652791.html>.

Анотація. Опублікований онлайн-тест для використання в умовах очного та дистанційного навчання, дасть можливість перевірити знання щодо змісту прочитаного твору.

131. Кожушко Т. М. Перевірка мовних знань і вмінь з теми «Дієслово»: онлайн-контрольна робота. Українська мова. 4 клас. *Всеосвіта*. <https://vseosvita.ua/test/perevirka-movnykh-znan-i-vmin-z-temy-diieslovo-21488.html>.

Анотація. Опублікована онлайн-контрольна робота для використання в умовах дистанційного навчання. Подано тести та завдання, що охоплюють різні рівні складності відповідно до індивідуальних і вікових особливостей учнів. Вони допоможуть перевірити рівень знань учнів, забезпечити об'єктивне їх оцінювання з вивченої теми.

132. Кокадей М. Усвідомлення гендерних особливостей критичного мислення митця крізь призму мовлення дійових осіб: на основі драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». *Критичне мислення в епоху токсичного контенту* : збірник статей Восьмої міжнародної науково-методичної конференції (м. Київ 23-25 березня 2020 року). Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2020. С. 133–136.

Анотація. У статті автор розглядає формування критичного мислення митця крізь призму гендерних особливостей мовлення дійових осіб на прикладі драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». У такий спосіб дане дослідження дозволяє на глибинному рівні проаналізувати соціально-психологічний вплив та філософське осмислення закономірностей критичного мислення чоловіків і жінок певного художнього твору.

133. Колотило О. В. Дієслово. Морфологія : тестові завдання. Українська мова. Контрольна робота. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-dieslovo-morfologiya-597800.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання, що мають на меті визначити рівень оволодіння учнями програмовим матеріалом з теми «Дієслово», перевіряють уміння визначати форми дієслова, морфологічні, граматичні ознаки, синтаксичну роль.

134. Колотило О. В. Українська мова. Дієслова I і II дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях : тестові завдання. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/dieslova-i-i-ii-dievidmin-bukvi-e-i-v-osobovih-zakinchenyah-609407.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання, ефективні для використання під час актуалізації опорних знань, самостійної роботи або домашнього завдання з метою перевірки рівня засвоєння учнями теми «Дієслова I і II дієвідмін. Букви е, и в особових закінченнях».

135. Колотило О. В. Фразеологізми, їх значення. Синтаксична роль у реченні : урок. Українська мова. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/frazeologizmi-ih-znacenna-sintaksicna-rol-u-recenni-storiteling-kazka-pro-pilipa-j-musia-aki-v-stolicu-pramovali-208350.html>.

Анотація. Урок, проведений у формі сторітелінгу, допоможе учням зрозуміти зміст багатьох фразеологізмів. Під час розповіді «Казки про Пилипа й Мусія, які в столицю прямували» учні виконують завдання, що дає змогу в нестандартній, цікавій формі мотивувати дітей до активної роботи на уроці.

136. Колотило О. В. Чергування приголосних звуків : тестові завдання. Українська мова. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/cherguvannya-priholosnih-zvukiv-603890.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання, ефективні для використання під час актуалізації опорних знань, рефлексії, самостійної роботи або домашнього завдання з метою перевірки рівня засвоєння учнями теми «Чергування приголосних звуків».

137. Кондратенко А. В. Добираю близькі за значенням слова : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dobirayu-blizki-za-znachennyam-slova-146916.html>.

Анотація. У розробці представлені матеріали уроку української мови, мета якого розширити поняття учнів про слова, близькі за значенням, ознайомити з терміном «синонім».

138. Конопацька В. В. Велика буква в іменах. Дізнаюсь про походження імен : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-velika-bukva-v-imenah-diznayus-pro-pohodzhennya-imen-140041.html>.

Анотація. Авторський матеріал в якому представлені різні методи навчання написання імен з великої букви.

139. Коренюк Л. П. Ефективність мультимедійних презентацій на уроках української мови та літератури. *Особливості викладання української та іноземної мови в школі: теорія і практика* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Херсон, Україна, 28 квітня 2020 року). Херсон : Генезум, 2020. С. 135–139.

Анотація. У статті висвітлено основні переваги використання мультимедійних презентацій на уроках української мови та літератури. У роботі подано п'ятичленну структуру створення презентації, у ході якої вчитель є не доповненням до презентації, а ключовою особою у висвітленні питання. Застосування цього виду комп'ютерних технологій вносить істотні зміни у діяльність педагога та розвиток учня як особистості, ставить нові вимоги до

професійної майстерності викладання предмета, вимагає чіткої організації та індивідуальної роботи з кожним учнем під час освітнього процесу.

140. Коротя Т. І. Василь Стефаник «Камінний хрест»: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-za-tvorchistyuu-vasilya-stefanika-kaminniy-hrest-163146.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроку у 10 класі за творчістю Василя Стефаника «Камінний хрест».

141. Коротя Т. І. Василь Стефаник. Новела «Камінний хрест»: урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-v-stefanik-novela-kaminniy-hrest-161908.html>.

Анотація. План-конспект уроку у 10 класі за новелою Василя Стефаника «Камінний хрест». Може бути в нагоді вчителям української мови та літератури, відповідає темі і меті уроку. Розробка містить елементи міжпредметних зв'язків: історія України, мистецтво, зарубіжна література. Містить детальний аналіз новели В. Стефаника «Камінний хрест», зі створенням ментальної карти головного героя Івана Дідуха.

142. Костенко О. В. Ми хочемо, щоб подружились з нами частини мови і комп'ютерні програми : урок. Українська мова. 3 клас. *Учитель початкової школи*. 2020. № 1. С. 23–25.

Анотація. Сучасні уроки із застосуванням комп'ютерних програм і мобільних пристроїв дають учням змогу опанувати навчальний матеріал з будь якої дисципліни і паралельно отримати практичні навички роботи з мультимедійною технікою. А якщо завдання дітям ставить улюблений персонаж мультфільму, робота захоплює ще більше. Читайте і переконайтеся самі.

143. Кот О. А. «Заплакана Європа» Наталки Доляк – роман-симптом сучасної української літератури : урок позакласного читання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-pozaklasne-citanna-zaplakana-evropa-nataliki-dolak-roman-simptom-sucasnoi-ukrainskoi-literaturi-247871.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку позакласного читання в старших класах. Мета цього уроку – ознайомити учнів із твором сучасної авторки Н. Доляк; осягнути зміст і проблематику роману, пізнати життєві істини головних героїв на тлі часу та обставин за допомогою методу психологічного аналізу їх внутрішнього світу; спонукати учнів до активної розумової та емоційної діяльності через діалогічну взаємодію з текстом твору, його автором, одного з одним, з учителем; формувати в старшокласників активну життєву позицію; виховувати почуття патріотизму, високі моральні якості.

144. Кот О.А. «Заплакана Європа» Наталки Доляк – роман-симптом сучасної української літератури : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-pozaklasnogo-citanna-zaplakana-evropa-nataliki-dolak-roman-simptom-sucasnoi-ukrainskoi-literaturi-247>.

Анотація. Матеріал цієї публікації містить презентацію, слайди якої яскраво доповнюють зміст уроку позакласного читання. Кожен слайд візуально демонструє те, про що говориться на уроці. Дуже зручно виконувати завдання, у тому числі і в групах, якщо вони розміщені на мультимедіа й доповнені відповідного змісту картинкою.

145. Кравченко С. В. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами : урок. Українська мова. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/157901>.

Анотація. Розробка уроку, який має на меті поглибити знання восьмикласників про вживання розділових знаків при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

146. Кравченко С. В. Семестрова контрольна робота з української мови за II семестр у 5 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/157440>.

Анотація. Різномірнева контрольна робота з української мови для перевірки знань, умінь та навичок учнів 5 класу за II семестр.

147. Кравченко С. В. Семестрова контрольна робота з української мови за I семестр у 6 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/157447>.

Анотація. Різномірнева контрольна робота з української мови для перевірки знань, умінь та навичок учнів 6 класу за I семестр.

148. Кравченко С. В. Семестрова контрольна робота з української мови за II семестр у 6 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/157463>.

Анотація. Різномірнева контрольна робота з української мови для перевірки знань, умінь та навичок учнів 6 класу за II семестр.

149. Криницька І. І. Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова. Відомості з синтаксису й пунктуації: тестова контрольна робота. Українська мова. 5 клас. *Online Test Pad*. 2020. URL: <https://app.onlinetestpad.com/tests/gcmnckplng2ii>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання до розділів «Речення з однорідними членами речення», «Звертання», «Вставні слова», «Синтаксис», «Пунктуація» 5 класу. Це 11 питань з вибором однієї та кількох правильних відповідей, а також на встановлення відповідності. Тест має на меті перевірити рівень знань учнів з опрацьованих тем. Буде корисним для вчителів, які викладають українську мову в 5 класі.

150. Криницька І. І. Українська література. Творчість Олега Ольжича, О. Теліги, О. Гавроша, А. Малишка. 7 клас : тестова контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-6-test-tvorchist-olega-olzhicha-oleni-teligi-oleksandra-gavrosha-andriy-malishko-254635.html>.

Анотація. Публікація містить тестові завдання до розділу «Ми - українці» 7 класу. Це 24 питання з вибором

однієї правильної відповіді. Мета роботи: визначити рівень оволодіння учнями знань з опрацьованої навчальної теми. Матеріал буде корисний для вчителів, які викладають у 5-х класах.

151. Криницька І. І. Частини мови. Звертання. Речення : тестова робота для дітей з інтелектуальними порушеннями. Українська мова. 8 клас. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zvertannya-chleni-rechennya-tekst-dlya-ditey-z-intelektualnimi-porushennyami-325023.html>.

Анотація. Робота містить тестові завдання з тем «Частини мови», «Звертання», «Речення», «Текст». Матеріал підібрано з урахуванням рівня знань учнів з інтелектуальними порушеннями. Це 12 тестових завдань з підбором однієї правильної відповіді.

152. Кругляк А. І. Зв'язок слів у реченні : урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zvazok-sliv-u-recenni-201363.html>.

Анотація. У публікації надано конспект уроку для 2 класу, мета якого навчити учнів встановлювати зв'язок слів у реченні; розвивати мовлення учнів, збагачувати їх словниковий запас; виховувати старанність. Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

153. Кругляк А. І. Змінювання іменників за зразком: один-багато : урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zminuvanna-imennikiv-za-zrazkom-odin-bagato-200081.html>.

Анотація. У публікації надано конспект уроку для 2 класу, мета якого навчити учнів змінювати іменники за зразком: один – багато; розвивати зв'язне мовлення учнів, збагачувати їх словниковий запас; виховувати пізнавальний інтерес.

154. Кругляк А. І. Змінювання прикметників за родами. Родові закінчення прикметників: -ий, -ій, -а, -я, -е, -є : презентація. 3 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-onlajn-uroku-zminuvanna-prikmetnikiv-za-rodami-254203.html>.

Анотація. Опублікована презентація до онлайн-уроку української мови для 3 класу, яку можна використовувати при вивченні теми «Прикметник» під час дистанційного навчання.

155. Кругляк А. І. Слова-назви предметів : урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/uavlenna-pro-slova-nazvi-predmetiv-197729.html>.

Анотація. У публікації надано конспект уроку для 2 класу, мета якого ознайомити учнів зі словами – назвами предметів, вчити спостерігати за лексичним значенням слова, збагачувати словниковий запас учнів, розвивати спостережливість, зв'язне мовлення, мислення; виховувати акуратність, культуру оформлення письмових робіт.

156. Кругляк А. І. Спостереження за роллю дієслів у мовленні. Змінювання дієслів за запитаннями : урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sposterezenna-za-rollu-diesliv-u-movlenni-zminuvanna-diesliv-za-zapitannami-198410.html>.

Анотація. У публікації надано конспект уроку для 2 класу, мета якого удосконалювати вміння знаходити дієслова в текстах і влучно вживати їх у мовленні; навчати працювати в парах, розігрувати діалог; розвивати діалогічне мовлення, творчу уяву; виховувати культуру мовлення, любов до Батьківщини.

157. Кругляк А. І. Узагальнення знань про розповідні, питальні і спонукальні речення : урок. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/uzagalnenna-znan-pro-rozpovidni-pitalni-i-sponukalni-recenna-201029.html>

Анотація. У публікації надано конспект уроку для 2 класу, мета якого узагальнити і систематизувати знання учнів про види речень за метою висловлювання; закріпити навички правильного інтонування речень; розвивати вміння узагальнювати; виховувати почуття доброти.

158. Крупеня В. П. Самостійні роботи учнів на уроках узагальнення та систематизації знань з української мови в 11 класі : дидактичні матеріали. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/samostijni-roboti-ucniv-na-urokah-uzagalnenna-ta-sistemativizacii-znan-z-ukrainskoi-movi-v-11-klasi-225043.html>.

Анотація. Матеріали текстів, запропонованих для опрацювання, дібрані з творів української літератури, що включені до програми ЗНО – 2020. Вони допоможуть здобувачам освіти узагальнити та систематизувати вивчене з морфології, синтаксису та пунктуації, а вчителям перевірити їхні знання.

159. Крупеня В. П. Так чи ні : мовознавчий диктант. Українська мова. 11 клас : дидактичні матеріали. Методичний портал. 2020. URL: <http://methodportal.com/node/82276>.

Анотація. Матеріал допоможе одинадцятикласникам узагальнити, систематизувати та перевірити знання з курсу української мови, пригадати автора, рід та жанр творів, уривки з яких запропоновано для аналізу.

160. Крючко Н. Л. Українська література. Рідна Україна. Світ природи (М. Рильський, Є. Гуцало, М. Вінграновський) : тестова контрольна робота. 6 клас На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-ridna-ukra-na-svit-prirodi-m-rijskiy-gucalo-m-vingranovskiy-360018.html>.

Анотація. Робота містить тестові завдання з української літератури до теми «Рідна Україна. Світ природи (М. Рильський, Є. Гуцало, М. Вінграновський)». Це 24 питання з вибором однієї правильної відповіді. Розробка буде корисною для вчителів, які викладають у 6 класах.

161. Кузнецова Г. П., Корчова О. М., Кухарчук І. О., Холяк І. В. Культура мовлення та риторика : навчальний посібник. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О.Довженка, 2020. 325 с.

Анотація. У посібникові зосереджено увагу на практичних аспектах культури мовлення та риторики. Теоретичний матеріал структуровано відповідно до організації мовних знаків. У логічній послідовності узагальнено

відомості про фонетичні (орфоепічні, акцентуаційні), лексичні, фразеологічні, морфологічні, синтаксичні, орфографічні (з урахуванням правописних змін 2019 р.), пунктуаційні, стилістичні норми сучасної української літературної мови. Запропоновано комплекс вправ для вдосконалення вмінь нормативного мовлення в усній і писемній формах. Систематизовано риторичні закономірності комунікування українською мовою. Уміщено тестові завдання для самоконтролю за розділами. Укладено словник із культури українського мовлення та риторики.

Навчальний посібник призначено для студентів і викладачів ЗВО, учнів і вчителів шкіл та всіх, хто прагне оволодіти культурою українського мовлення, удосконалити риторичну компетентність.

162. Кузнецова Г. П., Кухарчук І. О., Корчова О. М. Ортологічні основи офіційно-ділового мовлення в галузі педагогічної освіти : навчальний посібник. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2020. 274 с.

Анотація. У навчальному посібникові коротко окреслено генезу українськомовної норми та роль і місце ортології в системі українського мовознавства, її офіційно-ділового стилю зокрема, подано основні відомості про офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови, його підстилі; вимоги до оформлення документів, наведено зразки ділових паперів, що функціонують у сфері адміністративної освітньої педагогічної діяльності, управління освітнім процесом закладів вищої освіти. Особливу увагу зосереджено на ортологічних основах офіційно-ділового стилю: орфографічних, пунктуаційних (з урахуванням вимог нового правопису), фонетичних (орфоепічних, акцентуаційних), морфологічних, лексичних, синтаксичних, стилістичних нормах як таких, що закріпилися в системі мови й апробувалися діловим мовленням.

Навчальний посібник призначено для студентів, працівників ЗВО, інших освітніх установ та всіх, хто прагне оволодіти ортологією українського мовлення, намагається удосконалити власні навички ефективного офіційно-ділового спілкування в освітній педагогічній сфері.

163. Кульша А. А. Салон краси літературного слова «Калліопа»: майстер-клас. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/majster-klas-salon-krasi-literaturnogo-slova-kallioopa-204324.html>.

Анотація. Майстер-клас містить творчі завдання для вчителів зарубіжної літератури. Мета заходу – активізувати творчий потенціал педагогів, стимулювати бажання підвищувати свій професійний рівень.

164. Лазуткіна М. Роль уроків української літератури в національному вихованні учнів. *Освіта Сумщини*. № 1 (45). 2020. С. 40–47.

Анотація. У статті розглянута роль національного виховання в навчально-виховному процесі. Проаналізовано позиції українських педагогів стосовно вимог до національної школи, наведено приклади творів українських письменників, які виховують національну гідність, патріотизм, гордість за славні діла наших пращурів.

165. Лещенко Л. І. Життєвий і творчий шлях І. Франка : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/209013>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури у 9 класі. Розробка буде корисною як для вчителя, так і для учня, який прагне доповнити та поглибити знання про І. Франка, та зупинитись на основних напрямках його діяльності. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

166. Лещенко Л. І. Культура мовлення. Christmas : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/208978>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту бінарного уроку з української та англійської мови у II класі. Урок супроводжується наочним матеріалом.

167. Липченко Т. А. Вивчення словникових слів із використанням інтерактивних технологій навчання на уроках української мови в 4 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vivchennya-slovnikovih-sliv-149754.html>.

Анотація. «Вивчення словникових слів із використанням інтерактивних технологій навчання на уроках української мови в 4 класі» – це результат пошуків і роздумів учителя, що прагне за допомогою цікавого матеріалу зробити вивчення словникових слів ефективним, корисним, захоплюючим, цікавим.

168. Липченко Т. А. Ігри та завдання до уроків літературного читання в початковій школі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/tvorcha-robota-igri-na-urokah-literaturnogo-chitannya-148898.html>.

Анотація. У збірнику пропонуються вправи ігрового характеру, які можна використовувати на уроках літературного читання у 2-4 класах. Дана підбірка допоможе вчителю початкових класів урізноманітнювати уроки, в ігровій формі розвивати виразність, техніку читання, творчі здібності дітей.

169. Липченко Т. А. Народознавство на уроках української мови : завдання до уроків української мови у початковій школі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zavdannya-do-urokiv-ukra-nsko-movi-149723.html>.

Анотація. У збірнику пропонується методика використання вправ на народознавчому матеріалі. Даний посібник допоможе вчителю початкових класів дібрати різноманітні навчальні завдання з рідної мови. Він сприяє розвитку творчих здібностей у дітей, розвитку дитячого мислення, удосконаленню умінь працювати з текстовою інформацією, допоможе у формуванні культурної та полікультурної компетентностей, забезпечить збереження найкращих перлин народної творчості.

170. Липченко Т. А. Речення. Поділ тексту на речення : розробка та презентація до уроку. Українська мова. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-rechennya-podil-tekstu-na-rechennya-148891.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з української мови та презентація до уроку в 3 класі. Виховною метою проведення уроку є виховання любові та поваги до хліба і людської праці.

171. Лихошапка О. П. Безсполучникове речення : посібник для учнів 9 класу з дидактичними матеріалами. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/189342>.

Анотація. Посібник укладено згідно з чинною програмою з української мови. За своєю структурою він охоплює лише один із основних розділів під час вивчення теми «Синтаксис складного речення». Це допоможе вчителю організувати ґрунтовне системне опрацювання мовного матеріалу як з одним учнем, так і з цілим класом, ефективно проконтролювати рівень знань і вмінь школярів, виявити прогалини й скоригувати діяльність для їх усунення. Крім того, посібник може бути використаний для поточного й тематичного оцінювання на уроках української мови. Охоплення в різноманітних завданнях мовного матеріалу з теми «Безсполучникове речення» є основою для успішного використання посібника вчителями у навчальному процесі, учнями на всіх етапах самостійної роботи щодо підвищення рівня своєї мовної компетенції, а також під час підготовки до ЗНО.

172. Лихошапка О. П. Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль : урок. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162433>.

Анотація. Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Це урок з української мови для учнів 6 класу. Розробка містить як теоретичний, так і практичний матеріал.

173. Лихошапка О. П. Іван Франко «Захар Беркут». Короткі повідомлення про митця і його багатогранну творчість. Змалювання героїчної боротьби русичів-українців проти монголо-татарських нападників : урок. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162426>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури для 7 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

174. Лихошапка О. П. Іван Франко «Захар Беркут». Образ тухольської громади: роль і місце кожного в суспільному житті. Лідерські якості головного героя твору : урок. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162427>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури для 7 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

175. Лихошапка О. П. Іван Франко «Захар Беркут». Патріотична ідея твору : урок. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162432>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури для 7 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

176. Лихошапка О. П. Іван Франко «Захар Беркут». Характеристика образів Тугара Вовка та монголів : урок. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162428>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української літератури для 7 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

177. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з української літератури. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-ukrainskoi-literaturi-9-klas-368496.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з української літератури, 9 клас (за новою шкільною програмою). Рекомендовано для роботи з підручником «Українська література» для 9 класу закладів загальної середньої освіти Авраменко О. М.

178. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з української літератури. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-ukrainskoi-literaturi-10-klas-368502.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з української літератури, 10 клас (за новою програмою, рівень стандарту). Для роботи за підручником «Українська література (рівень стандарту)» для 10 класу закладів загальної середньої освіти Авраменко О. М., Пахаренко В. І.

179. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з української мови. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-ukrainskoi-movi-9-klas-368497.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з української мови, 9 клас (за новою шкільною програмою). Рекомендовано для роботи за підручником «Українська мова» для 9 класу закладів загальної середньої освіти Заболотний В. В., Заболотний О. В.

180. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з української мови. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-ukrainskoi-movi-10-klas-368501.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з української мови, 10 клас (за новою програмою 3 години на тиждень). Розроблено для роботи за підручником «Українська мова (рівень стандарту)» для 10 класу закладів загальної середньої освіти Заболотний О. В., Заболотний В. В.

181. Лихошапка О. П. Літературно-краєзнавчий проект «Т.Г. Шевченко і Глухівщина». 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168293>.

Анотація. Даний проект передбачає візуалізацію навчального матеріалу, сприяє емоційному та моральному осмисленню прочитаного й побаченого, чим викликає зацікавлення не лише художнім твором, але й історією рідного краю. Проект цілком відповідає чинній програмі з української літератури та освітнім потребам школярів. Дослідження свідчить про досконале оволодіння історією рідного краю, умінням розглядати твір у єдності змісту, форми та із життямисом Кобзаря.

182. Лихошапка О. П. Наголос в українській мові. Рухомий і нерухомий. Роль наголосу в розрізненні слів та форм : урок. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/182143>.

Анотація. Конспект уроку з української мови допоможе перевірити, як учні володіють нормами наголошування; поглибити і систематизувати відомості про наголос, його особливості та роль у мові.

183. Лихошапка О. П. Основні історичні чергування голосних при словозміні та словотворенні, їх функції : урок. 5 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://schoollife.org.ua/280-2020>.

Анотація. Конспект уроку розроблений на основі чинної програми з української мови. Розрахований для роботи на уроці з учнями 5 класу. Містить як теоретичний матеріал, так і практичні завдання різного рівня складності.

184. Лихошапка О. П. Основні історичні чергування при словозмінні та словотворенні : урок. 10 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/181646>.

Анотація. Розробка уроку з української мови допоможе: ознайомити учнів з поняттям «чергування», пояснити основні типи чергувань, поглибити знання про чергування голосних, ознайомити з основними історичними чергуваннями голосних при словозміні та словотворенні; розвивати усне та писемне мовлення учнів, творчі здібності; виховувати любов і бережливе ставлення до природи.

185. Лихошапка О. П. Подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків. 5 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://schoollife.org.ua/243-2020>.

Анотація. Конспект уроку розроблений на основі чинної програми з української мови. Розрахований для роботи на уроці з учнями 5 класу. Містить як теоретичний матеріал, так і практичні завдання різного рівня складності.

186. Лихошапка О. П. Правила вживання апострофа : урок. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/189344>.

Анотація. Розробка уроку допоможе повторити та систематизувати знання здобуті в початкових класах та розкрити зміст нових правил вживання апострофа в українській мові; формувати вміння правильно писати та вимовляти слова з апострофом; удосконалювати пунктуаційну та орфографічну грамотність.

187. Лихошапка О. П. Українська національна ідея в творчому Тодося Осьмачки. 2020. URL: <https://ukrlit.net/partner/lihoshpka/eg9at.html>.

Анотація. Стаття присвячена аналізу творчого доробку Тодося Осьмачки з погляду його ролі у формуванні української національної ідеї. У ній вперше визначено розуміння письменником поняття «українська національна ідея» та шляхи її реалізації.

188. Лихошапка О. П. Художня історіософія творчого доробку Тодося Осьмачки. *Наукові потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки* : збірник наукових праць викладачів і студентів [випуск 8] /від. редактор: В. А. Каліш. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. 288 с.

Анотація. У статті розглянуто вплив національної історіософії на специфіку художнього мислення Тодося Осьмачки, зроблено спробу розкрити глибинні зв'язки художньої історіософії митця з історією України ХХ століття. Проаналізовано ліричні твори поета в їх історіософському вияві. Автором доведено, що художня історіософія письменника має національну основу, оскільки через осмислення історичного вкорінення вона зорієнтована на збереження української ідентичності, має потужний потенціал для розбудови незалежної України, української держави.

189. Лихошапка О. П. Художня історіософія творчого доробку Тодося Осьмачки. 2020. URL: <https://ukrlit.net/partner/lihoshpka/947yb.html>.

Анотація. У статті розглянуто вплив національної історіософії на специфіку художнього мислення Тодося Осьмачки, зроблено спробу розкрити глибинні зв'язки художньої історіософії митця з історією України ХХ ст. Проаналізовано ліричні твори поета в їх історіософському вияві. Автором доведено, що художня історіософія письменника має національну основу, оскільки через осмислення історичного вкорінення вона зорієнтована на збереження української ідентичності, має потужний потенціал для розбудови незалежної української держави.

190. Лихошапка О. П. Чергування приголосних при словозміні та словотворенні : урок. 10 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/189346>.

Анотація. Розробка уроку з української мови допоможе: ознайомити учнів з основними чергуваннями приголосних при словозміні та словотворенні, навчити їх розпізнавати, формувати вміння правильно писати та вимовляти слова з вивченими орфограмами; удосконалювати пунктуаційну грамотність; перевірити знання десятикласників про традиційну обрядовість односельчан.

191. Лісенко Т. С. Плекаймо творчу особистість. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/naukova-robota-quot-plekaymo-tvorchu-osobistist-quot/>.

Анотація. У даній роботі описано досвід учителя, як навчати учнів творчості, креативності. Як навчати писати власні поезії.

192. Лісенко Т. С. Розвиток творчого потенціалу учнів на уроках словесності. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-dosvid-rozvitok-tvorchogo-potencialu-uchniv-na-urokah-slovesnosti-140276.html>.

Анотація. Описаний досвід роботи із творчою особистістю: методи, прийоми. Творча робота – предмет особливий, бо передбачає напружену роботу думки й пам'яті, володіння навичками пошукової діяльності, а від так

залишає глибокий слід, допомагає розвивати мислення, почуття життєрадісності, самодостатності, розширює кругозір, формує світогляд, розвиває естетичні смаки.

193. Лісенко Т. С. Триєдиний поклик у душі (до Шевченківської декади). *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/stattva-quot-triyediniy-poklik-u-dushi-quot-do-provedennya-shevchenkivskih-svyat/>.

Анотація. Уявити себе без Шевченка – всеодно, що без неба над головою. Він – вершинна парость родового дерева нашої нації, виразник і хранитель народного духу. Шевченко для свідомості українців – не просто література. Він – наш всесвіт. Явище Шевченка – виправдання України перед людством, підтвердження нашої національної повноцінності. Слово, яке не співвідноситься з його Словом, - нічого не варте. До Шевченка треба рости все життя.

194. Лістунова Л. Я. Ми йдемо колядувати, господарів величати! Лідія Повх «Колядники» : конспект уроку. 2 клас. НУШ. *Методичний портал*. 2020 URL: <http://metodportal.com/node/81275>.

Анотація. Розроблений конспект уроку для учнів 2 класів НУШ. Який має на меті: формування предметних компетентностей: розширити знання учнів про звичаї нашого народу, зокрема про колядування, щедрування; формувати вміння правильно і виразно читати колядки, щедрівки; розвивати зв'язне мовлення учнів, пам'ять, творчі здібності; збагачувати їхній лексичний запас; розширювати світогляд учнів; виховувати любов до звичаїв народної творчості, до свого народу, своєї країни; формування ключових компетентностей: уміння вчитися: сприймати мету, що ставить учитель; відповідно до неї планувати, моделювати прогнозувати і виконувати необхідні дії, контролювати і оцінювати свої результати; уміти висловлювати рефлексивні та оцінні судження; комунікативної: володіти позитивними навичками спілкування, уміти налагоджувати взаємодію під час роботи, будуючи відповідним чином свої висловлювання; інформаційної: уміти здобувати з підручника необхідну інформацію; соціальної/громадянської: уміти працювати в групі, розподіляти ролі; загальнокультурної: дотримувати норм мовленнєвої культури, правил поведінки на уроці.

195. Ловцова В. М. Літературне читання. Василь Чухліб. Равлик : тест. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/vasyk-chukhlib-ravlyk-61054.html>.

Анотація. Публікація містить тест з літературного читання у 3 класі за оповіданням Василя Чухліба «Равлик» і використовується для перевірки розуміння учнями змісту прочитаного оповідання.

196. Ловцова В. М. Літературне читання. Д. Чередниченко. Хлопчик Івасик і дідусь Тарасик : тест. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/-z-literaturnoho-chytannia-dlia-uchniv-3-klasu-d-cherednychenko-khlopchyk-ivasyk-i-didus-tarasyk-72165.html>.

Анотація. Публікація містить тест з літературного читання у 3 класі за оповіданням Д. Чередниченка «Хлопчик Івасик і дідусь Тарасик» і використовується для перевірки розуміння учнями змісту прочитаного оповідання.

197. Ловцова В. М. Літературне читання. М. Стельмах. Гуси-лебеді летять : тест. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/test-z-literaturnoho-chytannia-dlia-uchniv-3-klasu-m-stelmakh-husy-lebedi-letiat-76239.html>.

Анотація. Публікація містить тест з літературного читання у 3 класі за оповіданням М. Стельмаха «Гуси-лебеді летять» і використовується для перевірки розуміння учнями змісту прочитаного оповідання.

198. Ловцова В. М. Літературне читання. Наталя Пуряєва. Бідасько : тест. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/natalia-puriaeva-bidasko-67849.html>.

Анотація. Публікація містить тест з літературного читання у 3 класі за оповіданням Наталі Пуряєвої «Бідасько» і використовується для перевірки розуміння учнями змісту прочитаного оповідання.

199. Ловцова В. М. Літературне читання. Олег Буцень. Айстри : тест. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/oleh-butsen-aistry-43890.html>.

Анотація. Публікація містить тест з літературного читання у 3 класі за оповіданням Олега Буценя «Айстри» і використовується для перевірки розуміння учнями змісту прочитаного оповідання.

200. Ловцова В. М. Літературне читання. Позакласне читання. Казки зарубіжних письменників : урок. 3 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81450>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку літературного читання у третьому класі. Даний урок позакласного читання продовжує знайомити учнів з творчістю відомих зарубіжних письменників Г.К. Андерсена, братів Грімм, Шарля Перро. Розробка містить вікторини, різні види творчих та ігрових завдань.

201. Логвиненко Н. І. Відокремлені члени речення : дидактичний матеріал. 8 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2020. № 34-36 (614-616). С. 38–47.

Анотація. Дидактичний матеріал призначений для учнів 8 класу та учителів-філологів. Він містить п'ять таблиць з теми «Відокремлені члени речення» та тренувальні картки, що містять різнопланові завдання для закріплення знань з мовознавчого розділу.

202. Логвиненко Н. І. Олександр Довженко: життя і творчість : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-oleksandr-dovzenko-zitta-i-tvorcist-395925.html>.

Анотація. У презентації подано інформацію про важливі віхи життя генія українського кіно та літератури Олександра Петровича Довженка, розкрито історію написання кіноповісті «Зачарована Десна», представлено крилаті вислови митця, окреслено основне про вражаючий документ доби – «Щоденник».

203. Лопатка К. М. Формування мовленнєвої компетентності учнів на уроках української мови. Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін :

матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 07-12 грудня 2020). Суми : НВВ КЗ СОППО, 2020. С. 88–94.

Анотація. У статті проаналізовано психолого-педагогічні аспекти формування мовленнєвих компетентностей учнів на уроках української мови. Зазначено чинники та методи, що впливають на мовленнєву активність, а відтак і на формування мовленнєвої компетентності.

204. Ляшенко А. М. «Федько-халамидник». Добро і зло, благородство й підлість у творі. Щедрий на добро внутрішній світ героя. Федько як особистість : урок. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-fedko-halamidnik-dobro-i-zlo-blagorodstvo-y-pidlist-u-tvori-schedriy-na-dobro-vnutrishniy-svit-geroya-fedko-yak-osobistist-141605.html>.

Анотація. Розробка уроку української літератури в 6 класі містить різні види завдань, які допоможуть систематизувати знання учнів за змістом оповідання В. Винниченка «Федько-халамидник», розкрити внутрішній світ героя.

205. Майборода О. В. Розробки конспектів занять. Методична скарбничка педагога / за заг. ред. Н. Мордовцевої. Старобільськ, 2020. 269 с.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з поглиблення знань учнів про головні члени речення та способи їх вираження: різні види завдань та вправ, спрямованих на підвищення мовленнєвої культури здобувачів освіти, уміння працювати з онлайн-ресурсами, що сприяє формуванню практичних компетентностей школярів, робить процес здобуття знань цікавим та пізнавальним.

206. Макуха О. В. Українська мова : календарне планування. 2 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-urokiv-ukrainskoi-movi-u-2-klasi-za-pidrucnikom-g-ivanici-ukrainska-mova-2-klas-2-semestr-207470.html>.

Анотація. Публікація містить календарне планування уроків української мови для 2 класу за підручником Г. Іваниці (II семестр). Планування розраховане на 5 годин на тиждень, відповідає тематичним тижням та зошити.

207. Малезик І. М. Мова, індивід, суспільство. Риторика як наука й мистецтво слова : тестові завдання. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testovi-zavdannya-z-temi-mova-individ-suspilstvo-ritorika-yak-nauka-y-mistectvo-slova-561528.html>.

Анотація. Тестові завдання з української мови для 11 класу (філологічного профілю). Тести допоможуть узагальнити й систематизувати матеріал з теми «Мова, індивід, суспільство. Риторика як наука й мистецтво слова».

208. Малезик І. М. Поетична творчість М. Семенка, П. Тичини, С. Плужника, М. Рильського : тестові завдання. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/testovi-zavdannya-z-temi-poetichna-tvorchist-m-semenka-p-tichini-s-pluzhnika-m-rilskogo-561574.html>.

Анотація. Тестові завдання з української літератури для 11 класу (рівень стандарту). Тести складено з метою підготовки до ЗНО, узагальнення й систематизації матеріалу з теми «Поетична творчість М.Семенка, П.Тичини, С.Плужника, М.Рильського».

209. Матюшенко О. О. Урок-змагання знавців української мови : урок. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-zmagannya-ukra-nsko-movi-177717.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку-змагання. Урок розрахований на учнів 2-3 класу до Дня української мови. Містить різні види творчих та ігрових завдань. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, любові до рідної мови.

210. Матюшенко О. О. Що ми знаємо про слово та його значення: урок. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-scho-mi-znaemo-pro-slovo-ta-yogo-znachennua-186739.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку української мови у 3 класі. Матеріал розрахований на роботу вчителя на час дистанційного навчання для повторення теми «Слово та його значення».

211. Микитченко В. В. Звуки і букви : перевірна робота з української мови. 2 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perevirna-robota-z-ukrainskoi-movi-za-temou-zvuki-i-bukvi-199864.html>.

Анотація. Публікація містить зразок перевірної роботи, підготовленої для учнів 2 класу, у якій перевіряються знання про мовні та немовні звуки, наголос, види букв, вміння ділити слова для переносу, робити звуко-буквенний аналіз слів та розміщувати слова в алфавітній послідовності.

212. Миненко В. І. Використання тестів на уроках читання в 1 класі. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/vykorystannia-testiv-na-urokakh-chytannia-v-1-klasi-11283.html>.

Анотація. Тест був створений для перевірки знань учнів після вивчення творчості Лесі Українки з розділу «Вони писали для тебе». Він допоможе зробити це у цікавій, доступній для дітей формі, сприяє розвитку в першокласників навичок самооцінювання та самоаналізу.

213. Миненко В. І. Картки з навчання грамоти в 1 класі для Viber. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-z-navcanna-gramoti-dla-viber-1-klas-257807.html>.

Анотація. Такий вид роботи розвиває мовлення учнів, сприяє засвоєнню навчального матеріалу, формує здатність дітей працювати самостійно. Запропоновані картки можна використовувати для виконання фонетико-графічних завдань, для поточного, підсумкового оцінювання знань учнів у післябукварний період, а також для завдань у мережі Viber під час дистанційного навчання.

214. Миненко В. І. Скільки ж ранків я проспав : тестування за оповіданням Сухомлинського *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/testuvanna-za-opovidannam-v-suhomlinskogo-skilki-z-rankiv-a-prospav-265857.html>.

Анотація. Тести створені для перевірки рівня засвоєння вивченого матеріалу, з метою розвитку мовленнєвих компетентностей, пам'яті, навичок читання на уроках навчання грамоти після опрацювання оповідання В. Сухомлинського «Скільки ж ранків я проспав».

215. Михайленко Т. М. Відмінки іменників, їх значення. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/150914>.

Анотація. Розробка допоможе повторити й поглибити знання учнів про відмінки іменників, навчити дітей визначати відмінок іменників у контексті речення, правильно вживати іменники в кличному відмінку, формувати загальнопізнавальні вміння ставити іменники в початковій формі, розвинути творчі уміння використовувати іменники у власних висловлюваннях, прищеплювати любов до рідного слова, виховувати бережливе ставлення до природи, дотримуватися здорового способу життя.

216. Михайленко Т. М. Дидактичний матеріал з української мови. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticnij-material-z-ukrainskoi-movi-214713.html>.

Анотація. Дидактичні вправи з української мови для 5 класу до розділів «Велика літера і лапки у власних назвах», «Ненаголошені голосні в корені слів», «Написання приголосних, які уподібнюються», «Спрощення в групах приголосних», «Чергування О, Е з І», «Уживання апострофа», «Правопис І-І в коренях слів», Літери І-І в словах іношомовного походження та ін. стануть у нагоді під час добору вправ та завдань для уроків, щоб зробити їх більш цікавими та ефективними.

217. Михайленко Т. М. Дидактичний матеріал з української мови. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: [https://vseosvita.ua/library/vsevolod-nesta\[ko-toreadori-z-vasukivki-214708.html](https://vseosvita.ua/library/vsevolod-nesta[ko-toreadori-z-vasukivki-214708.html).

Анотація. Розробка допоможе розрізняти поняття романтичного і пригодницького твору, аналізувати вчинки героїв, моральний вибір у різних життєвих ситуаціях, характеризувати улюбленого героя, розкрити риси його вдачі, аргументувати свій вибір; розвивати навички переказу найцікавіших епізодів тексту; виховувати повагу до старших, увагу до молодших, позитивне ставлення до життя.

218. Михайленко Т. М. Кращий знавець рідної мови : інтелектуальна гра. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/150913>.

Анотація. Розробка допоможе узагальнити й закріпити знання учнів з рідної мови; перевірити інтелектуальний розвиток дітей, виявити рівень і якість знань з вивчених мовних тем; розвивати пам'ять, швидкість мислення, увагу, спостережливість, кмітливість; виховувати пізнавальні інтереси, любов до української мови, бажання глибше вивчати рідну мову; прищеплювати здоровий дух змагання, прагнення стати найкращим; розширювати кругозір учнів.

219. Михайленко Т. М. Найрозумніший : інтелектуальна лінгвістична гра. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/150984>.

Анотація. Розробка допоможе виявити серед учнів 7-11 класів учня з високим рівнем знань української мови; розвивати увагу, пам'ять, мислення; виховувати повагу до рідної мови.

220. Мица І. К. Байки. Вступ до теми. Що таке байка і хто такий байкар? Л. Глібов «Лебідь, Щука і рак», «Коник-стрибунець» : урок. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/bajki-vstup-do-temi-so-take-bajka-i-hto-takij-bajkar-iglibov-lebid-suka-i-rak-konik-tribunec-307834.html>.

Анотація. Дана розробка є конспектом уроку з літературного читання для 3 класу. Вона знайомить здобувачів освіти з біографією відомого у світі байкара Л. Глібова, з новим для них видом жанру «байка», кого називають «байкарем». Діти знайомляться з новими творами, змогли навчитися правильно їх читати, передаючи інтонацією характери дійових осіб, збагатили свій словниковий запас; навчилися оцінювати вчинки дійових осіб, виділяючи мотив їхньої поведінки. Виховною метою уроку є сприяння вихованню порядності, милосердя, співчуття до оточуючих. Урок містить різні види завдань.

221. Мица І. К. Українська мова. Навчання грамоти: письмо. Письмо рядкової букви «з». Підготовчі вправи. Складання речення до малюнків : урок. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/temaurok-pismo-radkovo-bukvi-z-pidgotovci-vpravi-skladanna-recenna-do-malunkiv-386798.html>.

Анотація. Опубліковано урок з навчання грамоти у першому класі, як ознайомлення з рядковою буквою. Урок містить різні види ігрових та розвиваючих завдань, використовуються Lego цеглини. Навчальною метою є ознайомлення з письмовою рядковою буквою «з», вміння записувати склади, слова, речення.

222. Моїсеєнко С. І. Звертання. Вставні слова. Складні речення : контрольна тестова робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/185479>.

Анотація. Публікація містить тестову контрольну роботу, яка розроблена за такими мовними темами, як: «Звертання. Вставні слова. Складні речення», що складається з дванадцяти однотипних запитань з поданими варіантами відповідей.

223. Непомняща Т. І. Відомості з синтаксису та пунктуації : урок з української мови. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vidomosti-z-sintaksisu-ta-punktuacii-282950.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з української мови в 5 класі, що передбачає опрацювання основних мовних понять з розділу синтаксису та пунктуації, формування необхідних для школярів умінь та навичок, умінь працювати із завданнями різних видів.

224. Непомняща Т. І. Доба Руїни та руїна людських душ : урок з української літератури за драмою Лесі Українки «Бояриня». 10 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoolife.org.ua/128-2020/>.

Анотація. Розробка уроку за драмою Лесі Українки «Бояриня» дає можливість у формі судового засідання не лише проаналізувати відомий та актуальний твір, але й виконати завдання творчого, інтерактивного, дослідницько-пошукового характеру, попрацювати з історичними та етнографічними джерелами інформації, стати учасниками «судового засідання».

225. Непомняща Т. І. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль : урок з української мови. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/imennik-ak-castina-movi-zagalne-znacenna-morfologichni-oznaki-sintaksicna-rol-210731.html>.

Анотація. План-конспект уроку з української мови в 6 класі. Містить необхідні матеріали для ознайомлення з іменником як самостійною частиною мови, опорні схеми, цікаві завдання, вправи диференційного характеру.

226. Непомняща Т. І. Лексикологія. Фразеологія : система вправ з української мови. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/leksikologiya-frazeologiya-sistema-vprav-187129.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків з української мови в 5 класі, що передбачають опрацювання основних мовних понять з розділу «Лексикологія. Фразеологія», формування необхідних для школярів умінь та навичок, уміння працювати із завданнями різних видів.

227. Непомняща Т. І. Поняття про текст : система вправ і завдань з української мови. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/sistema-vprav-i-zavdan-za-temoyu-ponyattya-pro-tekst-186165.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків з української мови в 5 класі про текст та його основні ознаки, що передбачають елементи аналізу тексту як мовної одиниці, визначення видів зв'язку та формування основних навичок роботи з текстом, сприяють підвищенню культури мовлення, розширюють кругозір школярів. Матеріали можуть бути використані на будь-якому етапі уроку.

228. Непомняща Т. І. Система вправ і завдань з української мови. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/povtorennya-vivchenogo-v-pochatkovih-klasah-sistema-vprav-i-zavdan-189387.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків з української мови в 5 класі, що передбачають опрацювання основних мовних понять з розділу «Будова слова. Орфографія», формування необхідних для школярів умінь та навичок, уміння працювати із завданнями різних видів.

Матеріали можуть бути використані на уроках вивчення та закріплення основних понять мовної теми.

229. Непомняща Т. І. Складні слова. Коми між однорідними членами речення, у складному реченні. Прямая мова. Звертання : система вправ і завдань з української мови. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/skladni-slova-komi-mizh-odnoridnimi-chlenami-rechennya-u-skladnomu-rechenni-priyama-mova-zvertannya-povtorennya-vivchenogo-189394.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків з української мови в 5 класі, що передбачають повторення вивченого про складні слова, розділові знаки в реченнях з однорідними членами, прямою мовою, складному реченні. Система вправ і завдань дозволяє визначити рівень засвоєння учнями навчального матеріалу, дає можливість сформуванню в школярів уміння працювати із завданнями різних видів.

230. Непомняща Т. І. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія : система вправ і завдань з української мови. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/fonetika-grafika-orfoepiya-orfografiya-sistema-vprav-i-zavdan-189389.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків з української мови в 5 класі, що передбачають опрацювання основних мовних понять з розділу «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», формування необхідних для школярів умінь та навичок, уміння працювати із завданнями різних видів.

Матеріали можуть бути використані на уроках вивчення та закріплення нового матеріалу.

231. Нечволод О. М. література рідного краю «Весілля» – велична народна драма : урок-проект. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-proekt-literatura-ridnogo-krayu-vesillya---velichna-narodna-drama-141264.htm>.

Анотація. Урок-проект «Весілля» – велична народна драма розкриває красу величної народної драми; розвиває бажання наслідувати традиції предків; виховує поважне ставлення до національних традицій.

232. Нечипоренко Т. В. Однорідні члени речення : методична розробка уроку. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://surl.li/kazf>.

Анотація. Конспект уроку з теми передбачає вивчення, поглиблення й закріплення нових знань. Важливим завданням є створення опорних схем, що сприяє кращому засвоєнню вивченого матеріалу.

233. Нечипоренко Т. В. Однорідні члени речення : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-odnoridni-chleni-rechennya-156022.html>.

Анотація. Презентація до уроку української мови (8 клас) містить матеріал за темою «Однорідні члени речення».

234. Нічик М. В. Звук «З» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-z-18484.html>.

Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамоти: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.

235. Нічик М. В. Звук «С» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-s-15292.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
236. Нічик М. В. Звук «Ц» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ts-19609.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
237. Нічик М. В. Звук «Ш» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-sh-20645.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
238. Нічик М. В. Звук та буква «Ж» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ta-bukva-zh-36770.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
239. Нічик М. В. Звук та буква «К» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ta-bukva-k-83075.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
240. Нічик М. В. Звук та буква «Л» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ta-bukva-l-48724.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
241. Нічик М. В. Звук та буква «Р» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ta-bukva-r-62487.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
242. Нічик М. В. Звук та буква «Ч» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/zvuk-ta-bukva-ch-28052.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
243. Нічик М. В. тест Буква «Щ» : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita/test/bukva-shch-80102.html>.
Анотація. Публікація містить завдання на розвиток фонематичного слуху та визначення рівня оволодіння дитиною елементами грамати: визначення кількості складів у слові та місця певного звуку в ньому, наявність заданого складу в словах, знаходження відповідно до звуку букви.
244. Обуховська В. І. Розділові знаки в кінці речення : тренажер. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rozdilovi-znaky-v-kintsi-rechennia-trenazher-35663.html>.
Анотація. Тест розрахований для дітей 2 класу. Використовується для закріплення теми «Речення. Види речень» як тренажер для відпрацювання вміння визначати вид речення та постановки розділових знаків у кінці речення.
245. Отрошок О. А. Поетичний стиль та світосприймання Павла Тичини : мультимедійна презентація. Українська література. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-poetichnij-stil-ta-svitospriyannya-pavla-tichini-183768.html>.
Анотація. Матеріал може бути корисним під час вивчення творчості Павла Тичини в 10 класі, уведення поняття «кларнетизм», аналізу його ознак у творчості поета, дослідження світосприймання митця та його вплив на поетичний стиль художника слова.
246. Отрошок О. А. Філософські мотиви віршів Івана Малковича «З янголом на плечі» і «З нічних молитов» : мультимедійна презентація. Українська література. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-filosofski-motivi-virshiv-ivana-makovicha-z-yangolom-na-plechi-i-z-nichnih-molitov-183793.html>.
Анотація. Матеріал може бути використаний як основа до уроку знайомства із творчістю Івана Малковича, опрацювання поезій «З янголом на плечі» та «З нічних молитов».

247. Охріменко Н. В. Правила вживання знака м'якшення : урок. 5 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-ukrainskoi-movi-dla-ucniv-5-klasu-na-temu-pravila-vzivanna-znaka-maksenna-396471.html>.

Анотація. Конспект уроку української мови для учнів 5 класу з використанням елементів інноваційних технологій навчання та виховання, мета якого – повторити знання здобувачів освіти про правила вживання знака м'якшення; удосконалити орфографічну грамотність; розвивати вміння обґрунтовувати вживання знака м'якшення; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати в школярів кращі людські цінності. Форма проведення – подорож до країни Орфографії. До уроку подано мультимедійну презентацію.

248. Охріменко Н. В. Розділові знаки між частинами складносурядного речення : урок. 9 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://cutt.ly/NjOiTKP>.

Анотація. Конспект уроку з використанням елементів інноваційних технологій навчання та виховання, мета якого – засвоїти правила постановки розділових знаків між частинами складносурядного речення; повторити відомості про складносурядне речення, його будову, засоби зв'язку в ньому; удосконалити орфографічну та пунктуаційну грамотність здобувачів освіти; виховувати любов до слова, мови, праці. Урок проведено в нетрадиційній формі засідання бізнес-клубу. Подано мультимедійну презентацію.

249. Охріменко Н. В. Узагальнення й систематизація вивченого. Орфографія. Не з різними частинами мови : урок. 9 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://cutt.ly/OjOiQB>.

Анотація. Конспект уроку з використанням елементів інноваційних технологій навчання: особистісно зорієнтованої, ігрової, інформаційно-комунікаційної, інтерактивної, розвитку критичного мислення, навчальна мета якого – повторити відомості про написання частки не з різними частинами мови, удосконалити орфографічну грамотність школярів, виховувати повагу до усної народної творчості. Подано цікаві методи та прийоми навчання, що сприяють формуванню ключових та предметних компетентностей учнів.

250. Охріменко Н. В. Формування ключових та предметних компетентностей здобувачів освіти на уроках української мови та літератури як умова розвитку творчої особистості : презентаційний меседж. *Всеосвіта*. URL: <https://cutt.ly/yjOiS7p>.

Анотація. Висвітлено питання, яким має бути сучасний урок української мови та літератури, як його побудувати. На прикладі уроку української літератури показано, як можна формувати ключові та предметні компетентності здобувачів освіти, підвищити результативність освітнього процесу. Подано цікаві інтерактивні вправи: «Цейтнот», «РАФТ», «Постер», «Кроссенс», «Троїстий ланцюжок», широко використано міжпредметні зв'язки.

251. Павлюченко Т. М. Об'єдную слова в групи за певною ознакою. Складання речень : презентація. Українська мова. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ob-ednuyu-slova-v-grupi-za-pevnyu-oznakoju-skladannya-rechen-138082.html>.

Анотація. Презентація містить матеріал до уроку з української мови в 2 класі НУШ «Об'єдную слова в групи за певною ознакою. Складання речень».

252. Павлюченко Н. Г. Забезпечення якісної підготовки учнів до ЗНО з української літератури : методичні рекомендації. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zabezpechennya-yakisno-pidgotovki-uchniv-do-zno-z-ukra-nsko-literaturi-metodichni-rekomendaci-148151.html>.

Анотація. Рекомендації вчителям-практикам щодо забезпечення якісної підготовки учнів до ЗНО з української літератури.

253. Пасікун О. І. Групи слів за вживанням: загальноживані та стилістично забарвлені слова : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/148234>.

Анотація. Опублікований урок побудовано за технологією критичного мислення. Метою уроку є ознайомлення учнів 6 класу із групами слів за сферою вживання, з особливостями використання стилістично забарвленої лексики. Сприяє гнучкості мислення, розвиває культуру мовлення.

254. Пасікун О. І. Групи слів за вживанням: загальноживані та стилістично забарвлені слова : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/1482346>.

Анотація. Дана презентація до уроку створена з метою допомоги вчителям поглибити знання учнів про стилістично забарвлену лексику, загальноживані слова; збагачувати словниковий запас школярів, формувати мовну особистість.

255. Пасічник Г. В. Звук (е). Букви Ее. Написання великої букви Е : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zvuk-e-bukvi-e-e-napisannya-veliko-bukvi-e-rozrobka-uroku-206073.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку української мови в 1 класі, головна мета якого – навчити учнів правильно писати велику букву Е, розвивати логічне мислення, увагу, пам'ять, виховувати любов до тварин та бережливе ставлення до живого.

256. Плохута Т. М. Неймовірні пригоди Івана Сили : тестові завдання за повістю Олександра Гавроша. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/testovi-zavdannia-za-povisti-oleksandra-havrosha-neimovirni-pryhody-ivana-syly-39325.html>.

Анотація. Використання тестів під час поточного контролю дає змогу вчителю швидко отримати інформацію про рівень знань учнів і в результаті своєчасно скоригувати засвоєння ними навчального матеріалу.

257. Плохута Т. М. Словосполучення. Речення. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kopiia-slovoopoluchennia-rechennia-holovni-ta-druhoridni-chleny-rechennia-128517.html>.

Анотація. Актуальність впровадження тестів на уроках української мови та літератури покликана ще іншою вимогою часу – необхідністю використовувати тестові технології для якісної підготовки учнів до ЗНО.

258. Плохута Т. М. Уподібнення приголосьних. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/upodibnennia-pryholosnykh-154890.html>.

Анотація. Запропонована форма проведення поточного і тематичного контролю дає можливість учителю швидко і об'єктивно перевірити знання здобувачів освіти, скоригувати їх шляхом додаткового опрацювання слабо засвоєної теми. Усвідомлення школярами, що їх обов'язково оцінюватимуть на уроці, стимулюватиме їх самостійну роботу, особливо під час дистанційного навчання.

259. Плохута Т. М. Усна народна творчість. Давня література: контрольна робота для 9 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-usna-narodna-tvorchist-davnia-literatura-9-klas-127399.html>.

Анотація. Тести розроблені відповідно до навчальних програм, враховано принцип науковості, доступності. Використано тестування із завданнями різного типу (з однією відповіддю, на встановлення відповідності, з полем для вводу відповіді), що дає змогу відсунути межу появи втоми і, як результат, підвищити якість знань.

260. Подоляк Ю. С. Велика буква в іменах, по батькові та прізвищах людей : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/velika-bukva-v-imenah-po-batkovi-ta-prizvisah-ludej-275605.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з української мови (2 клас), метою якого є формування в учнів умінь розрізняти поняття «ім'я», «по батькові», «прізвище», писати з великої букви імена, по батькові, прізвища людей; закріплення навичок правильного письма слів, правопис яких потрібно запам'ятати; заохочення до самостійного читання творів; розвиток зв'язного мовлення, пам'яті, уваги, мислення, умінь висловлювати свою думку; збагачувати словниковий запас учнів; виховання почуття гордості за Україну.

261. Подоляк Ю. С. Велика буква у назвах міст, сіл, вулиць, річок : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/velika-bukva-u-nazvah-mist-sil-vulic-ricok-280314.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект уроку з української мови для учнів 2 класу містить різноманітні вправи. Метою уроку є навчити школярів писати з великої літери назви міст, сіл, вулиць, річок; удосконалювати вміння писати імена, по батькові, прізвища людей та клички тварин з великої букви; поглиблювати знання про історію України; розвивати зв'язне мовлення, пам'яті, увагу; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати почуття гордості за Батьківщину.

262. Подоляк Ю. С. Закріплення та узагальнення знань про слова, які означають назви предметів : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zakriplenna-ta-uzagalnenna-znan-pro-slova-aki-oznacaut-nazvi-predmetiv-277478.html>.

Анотація. Публікація містить урок української мови (2 клас) «Закріплення та узагальнення знань про слова, які означають назви предметів», метою якого є поглиблення знань учнів про слова, які є назвами предметів; удосконалення вміння розпізнавати ці слова серед інших слів; закріплення навичок написання слів з великої букви; розвиток зв'язного мовлення, уваги, пам'яті, мислення, ерудиції, умінь вживати у мовленні багатозначні слова, робити висновки; виховання почуття колективізму, взаємодопомоги, прагнення до знань, кмітливості.

263. Подоляк Ю. С. Конспект уроку української мови в НУШ. 2 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/158704>.

Анотація. Пропонований конспект уроку української мови буде корисним для вчителів, які працюють в 2 класах НУШ.

264. Подоляк Ю. С. Розвиток зв'язного мовлення. Птахи узимку : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvitok-zvzaznogo-movlennaptahi-uzimku-275620.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з української мови в 3 класі «Розвиток зв'язного мовлення. Складання розповіді за серією малюнків». Пропонований матеріал буде корисним для вчителів початкових класів.

265. Проценко В. В. Кросворди з теорії літератури : наочний матеріал з теорії літератури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/krosvordi-z-teorii-literaturi-212620.html>.

Анотація. Наочність містить кросворди до курсу літератури та методичні рекомендації до їх використання. Вони допоможуть учителям закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці, розвивати логічне, творче, образне мислення учнів, вчити узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал. Кросворди з теорії літератури розроблені для перевірки знань учнів 8-11 класів. Можна використовувати на різних етапах уроків української та зарубіжної літератур, для проведення літературних конкурсів та при підготовці учнів до ЗНО.

266. Проценко В. В. Література рідного краю (про творчість поета-земляка Віталія Півненка) : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-ukrainskoi-literaturi-11-klas-212576.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з української літератури в 11 класі, що містить інформацію про життя і творчість поета-земляка Віталія Півненка. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму.

267. Проценко В. В. Опис власного досвіду вчителя української мови та літератури: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-opis-vlasnogo-dosvidu-vcitela-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-213559.html>.

Анотація. Презентація «Опис власного досвіду вчителя української мови та літератури» містить слайди про підсумки роботи над реалізацією науково-методичної проблеми «Формування комунікативних компетентностей особистості технологією розвитку критичного мислення на уроках української мови та літератури».

268. Проценко В. В. Формування читацької культури учнів : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-citackoi-kulturi-ucniv-212649.html>.

Анотація. Завдання сучасної української освіти полягає, насамперед, у формуванні особистості з гнучким розумом, із швидкою реакцією на все нове, з повноцінними, розвинутими потребами подальшого пізнання та самостійної дії, з добрими орієнтувальними навичками й творчими здібностями. Важлива роль у вирішенні цього завдання відводиться саме шкільній літературній освіті. На вчителя літератури суспільством покладена важлива місія: сформувати особистість, яка може обстояти власну точку зору і власну гідність.

269. Пугач О. М. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozdilovi-znaki-pri-vstavnih-slovah-slovospolucennah-305481.html>.

Анотація. Методична розробка уроку української мови у 8 класі містить завдання частково-пошукового характеру, що допоможе поглибити знання учнів про вставні слова, словосполучення, їх види за значенням; дозволить сформувати вміння відрізняти вставні слова й словосполучення від співзвучних членів речення, удосконалювати вміння виділяти їх у реченні інтонацією та розділовими знаками, розвивати вміння складати синтаксичні конструкції зі вставними словами та словосполученнями. Дидактичний матеріал тематично об'єднаний, що пробудить у школярів прагнення пізнавати себе й навколишній світ.

270. Пустовіт Т. В. Виразне читання : конспект уроку. Українська література. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-virazne-chitannya-173801.html>.

Анотація. Матеріали допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти організувати роботу з формування естетично розвинутого читача, здатного відчувати художнє слово, вміти насолоджуватися прочитаним.

271. Пустовіт Т. В. Дієслово : контрольна тестова робота. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test-dieslovo-yak-chastina-movi-199775.html>.

Анотація. Оpubлікована контрольна робота по темі «Дієслово», метою якої передбачено оцінити рівень навчальних досягнень семикласників з теми «Дієслово», перевірити знання й уміння, необхідні для правильного використання дієслів у мовленні; удосконалити навички розпізнавати мовні явища, установлювати відповідність між ними, групувати, доповнювати.

272. Пустовіт Т. В. Складне речення із сурядним і підрядним зв'язком. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-skladne-rechennya-z-riznimi-vidami-spoluchnikovogo-y-bezspoluchnikovogo-zv-yazku-173814.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект уроку з української мови для учнів 9 класу на тему «Складне речення із сурядним і підрядним зв'язком». Матеріали допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти узагальнити й систематизувати вивчене на уроках української мови про складне речення, про види зв'язку між простими реченнями у складному, про види складних речень.

273. Пустовіт Т. В. Творчість П. Куліша, Марка Вовчка : контрольна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-tvorchist-p-kulisha-marka-vochka-179677.html>.

Анотація. Оpubлікована контрольна робота по темі «Творчість П. Куліша, Марка Вовчка» метою якої є актуалізувати, узагальнити навчальний матеріал; виявити рівень знань, умінь та навичок учнів з метою контролю та корекції; розвивати пам'ять, образне та логічне мислення, вміння аналізувати, співставляти, висловлювати власні міркування; виховувати краєці людські якості на прикладі утверджувальних письменниками загальнолюдських цінностей.

274. Романюк Т. П. Особливості функціонування розмовної лексики в мові роману М. Гримич «Клавка». *Слово в языкe, речи, тексте*. Брест, 2020. С. 157–160.

Анотація. У статті розглянуто особливості функціонування розмовної лексики в художньому тексті. Виділено групи розмовної лексики, здійснено їх аналіз на прикладі роману М. Гримич «Клавка».

275. Романюк Т. П. Офіційно-ділова лексика радянської доби (на матеріалі роману М. Гримич «Клавка»). *Актуальні питання філології та методології : збірник наукових праць магістрантів / за ред. В. В. Герман. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 208–214.*

Анотація. У статті визначено роль та особливості функціонування офіційно-ділової лексики в художньому тексті. Офіційно-ділові лексеми були класифіковані за тематичними групами. Досліджено мовні кліше та канцеляризми ділової лексики на основі роману М. Гримич «Клавка».

276. Романюк Т. П. Семантико-стилістична специфіка розмовної лексики в романі М. Гримич «Клавка». *Філологічні студії : збірник статей студентів, магістрантів, молодих учених / за ред. В. В. Герман. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 93–97.*

Анотація. У статті розглянуто особливості функціонування розмовної лексики в художньому тексті. Досліджено різновиди розмовної лексики, здійснено їх аналіз на матеріалі роману М. Гримич «Клавка».

277. Рубан О. М. Захід приурочений 80-річчю з дня народження В. Симоненка «Живе лиш той, хто не живе для себе...» : літературно-музична година. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasniy-zahid-zhive-lish-toy->

[hto-ne-zhive-dlya-sebe-priurocheniy-80-richchyu-z-dnya-narodzhennya-v-simonenka-147142.html](http://naurok.com.ua/urok-z-ukra-nsko-movi-u-vosmomu-klasi-na-temu-zvertannya-rozdilovi-znaki-pri-zvertanni-neposhireni-y-poshireni-zvertannya-147130.html).

Анотація. Сценарій проведення заходу на заявлену тему у формі літературно-музичної години, мета якої - ушанувати пам'ять «витязя української поезії» - Василя Симоненка, пригадати основні віхи життя та творчості поета, дізнатися нові факти про В. Симоненка. Розвивати творчі здібності школярів, вміння висловлювати свої думки, почуття; робити висновки. Виховувати почуття поваги до історичної пам'яті нашого народу; почуття гідності, свободи, любові до України, батьків, людей, розуміння цінності життя; до краси поетичного слова.

278. Рубан О. М. Звертання. Розділові знаки при звертанні. Непоширені та поширені звертання : конспект уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-ukra-nsko-movi-u-vosmomu-klasi-na-temu-zvertannya-rozdilovi-znaki-pri-zvertanni-neposhireni-y-poshireni-zvertannya-147130.html>.

Анотація. На уроці досконало відпрацьовуються основні навички вживання розділових знаків, конструювання речення за опорними схемами-моделям, розвивається логічне мислення та творча уява школярів. Урок стане у нагоді вчителям української мови у загальноосвітніх школах.

279. Руденко Л. В. Іван Фірцак – легендарний український силач : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ivan-fircak---legendarniy-ukra-nskiy-silach-173660.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію про відомого українського силача І. Фірцака. Матеріал буде корисний для семикласників та вчителів під час вивчення твору «Іван Сила...» О. Гавроша.

280. Руденко Л. В. Тест Узагальнення вивченого про частини мови. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-vivchenogo-pro-chastini-movi-525985.html>.

Анотація. Публікація містить тестові різноманітні завдання з теми «Частини мови» (7 клас). Учителі можуть використати даний матеріал на уроці узагальнення знань або контроль знань.

281. Руденко Н. О. Леся Українка. Розповідь про життя поетеси, мужність і силу духу : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-lesya-ukra-nka-rozpovid-pro-zhittya-poetesi-muzhnist-i-silu-duhu-vi-schaslivi-prechisti-zori-161648.html>.

Анотація. Матеріал презентації допоможе вчителю глибше розкрити життєвий і творчий шлях великої поетеси, ознайомити учнів із її творчістю.

282. Сабадашова Н. В. Іменник. Лексико-граматичні розряди іменника : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/vidkritiy-urok-imennik-leksiko-gramaticni-rozradi-imennikiv-gramaticni-kategorii-218509.html>.

Анотація. Оpubлікований урок з української мови, як відкритий урок, що містить різні види ігрових завдань з використання інтерактивних технологій та інноваційних методів. Метою уроку є розвиток образного, логічного, творчого мислення учнів.

283. Савицька А. І. Узагальнюємо знання про розповідні речення : тестові завдання. Українська мова. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rozpovidni-rechennya-211470.html>.

Анотація. Оpubліковано онлайн-тест з української мови в 2 класі, метою якого є закріплення уявлень про розповідне речення; формування навичок інтонування розповідних речень; розвиток мовлення, уваги учнів.

284. Савицька А. Ю. Визнач прикметники-антоніми : вправа з LEGO. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/vprava-z-lego-viznac-prikmetniki-antonimi-204356.html>.

Анотація. Презентація допоможе учням легко і цікаво засвоїти тему «Прикметники-антоніми». Адже для роботи дітям потрібні цеглинки LEGO, працюючи з якими, вони обирають потрібну пару, будують вежу-двійку. Вправа спрямована на розвиток пам'яті, образного мислення, зв'язного мовлення.

285. Савицька А. Ю. Пряме й переносне значення прикметників : вправа з LEGO. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vprava-z-lego-prame-j-perenosne-znacenna-prikmetnikiv-204375.html>.

Анотація. Презентація допоможе учням легко і цікаво засвоїти тему «Пряме й переносне значення прикметників». Для роботи дітям потрібні цеглинки LEGO, працюючи з якими, діти обирають потрібні за кольором і за змістом написаних на них словосполучень. Поділяючи словосполучення на дві групи, будують вежі. Вправа спрямована на розвиток пам'яті, образного мислення, зв'язного мовлення.

286. Сахарова О. Є. В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Пригодницький захоплюючий сюжет : урок з літератури. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/172705>.

Анотація. Різноманітні форми роботи під час заняття покликані зацікавити учнів повістю «Тореадори з Васюківки», навчити аналізувати поведінку героїв, їхні вчинки, моральний вибір у різних життєвих ситуаціях; розвивати творчі здібності учнів; формувати активну життєву позицію, комунікативну компетенцію; виховувати повагу до друзів, вміння співпереживати, творити добро. Розробка уроку стане у нагоді учителям української мови та літератури 5-11 класів.

287. Сахарова О. Є. Велич українського пророка : літературна вітальня. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/172845>.

Анотація. Кобзар – так назвав український народ Тараса Григоровича Шевченка. Ім'я цього всесвітньо відомого поета й митця є уособленням незламної сили духу та пророчого дару. Геній Великого Кобзаря світить нам крізь століття. Цілі покоління українців виховувалися на його творах. І сьогодні Шевченкова поезія продовжує надихати нас на нові звернення й перемоги. Цей захід адресований усім шанувальникам українського поетичного слова.

288. Сахарова О. Є. Життя і творчість Михайла Коцюбинського. Еволюція світогляду. Жанр новели у творчості письменника. Коцюбинський-імпресіоніст: урок. Українська література. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/169261>.

Анотація. Мета даної розробки – ознайомити здобувачів освіти із життям і творчістю письменника, показати еволюцію його світогляду від «етнографічно-реалістичного письма» до «письма метафоричного, імпресіоністичного і психологічного», зацікавити, спонукати до читання творів митця.

289. Сахарова О. Є. І. Котляревський «Наталка Полтавка». Колоритні образи драми»: урок. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/169258>.

Анотація. Мета розробки – розкрити основні особливості першого драматичного твору нової української літератури, його ідейно-тематичну спрямованість, удосконалювати вміння учнів характеризувати персонажів п'єси, давати оцінку їхнім діям та вчинкам. Розвивати творчі здібності дітей.

290. Сахарова О. Є. Ліна Костенко «Крила». Духовне багатство – найбільший скарб у житті: урок. Українська література. 7 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/lina-kostenko-krila-duhovne-bagatstvo-najbilsij-skarb-u-zitti-260286.html>.

Анотація. Розробка уроку містить матеріал, який розкриває духовне наповнення людини – її «крилатість», що проявляється індивідуально, звертаючи увагу на духовне багатство як найбільший скарб у її житті; спонукає учнів вдумливо читати і коментувати поезії, визначати мотиви, логічно мислити, співставляти, узагальнювати; виховує почуття поваги до людини, її творчих та індивідуальних здібностей; прищеплює любов до мистецтва слова. Матеріал уроку стане у нагоді учителям української мови 5-11 класів.

291. Сахарова О. Є. Проблема морального вибору людини та розуміння нею життєвих цінностей у поемі «Давня казка» Лесі Українки: урок української літератури. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/175353>.

Анотація. Розробка уроку містить матеріал, який розкриває погляди поетеси на призначення мистецтва і митця; спонукає учнів дослідити у творі «Давня казка» ідею вільної творчості, вільнолюбства людини; розглянути проблему морального вибору людини та розуміння нею життєвих цінностей. Матеріали стануть у нагоді учителям української мови та літератури.

292. Сахно О. А. Життєвий та творчий шлях Дмитра Григоровича Білоуса: презентація. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-zittevij-ta-tvorcij-slah-dmitra-grigorovica-bilousa-310197.html>.

Анотація. Презентація допоможе ознайомити читачів з творчістю українського поета, а також підійде для проведення мультимедійного уроку з української літератури. В ній міститься інформація про життєвий та творчий шлях Дмитра Григоровича Білоуса.

293. Свікольник О. Ю. Іменник. Уроки української мови в 4 класі. Початкове навчання та виховання. 2020. № 28-30. С. 69–75.

Анотація. Публікація «Іменник. Уроки української мови в 4 класі» містить розробки конспектів уроків української мови у 4 класі до підручника авт. М. Д. Захарійчук, А. І. Мовчун за темами: «Іменник як частина мови. Повторення вивченого. Значення, у яких вживаються іменники у мовленні. Слова з абстрактним значенням. Іменники-синоніми, іменники-антоніми, багатозначність іменників. Пряме і переносне значення іменників. Вимова і написання слів кілометр, мізинець», «Рід іменників, змінювання іменників за числами», «Відмінювання іменників за відмінками. Початкова форма іменників. Вимова і написання слова мільйон». Конспекти містять матеріал, що сприятиме формуванню предметних та ключових компетентностей учнів; передбачають групові, індивідуальні форми роботи, роботу в парі. З метою активізації діяльності здобувачів освіти передбачено багато ігрових прийомів, авторський прийом «Мінус один».

294. Семенець Г. І. Активні та пасивні дієприкметники: урок. Українська мова. 7 клас. На урок. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/publ/215046>.

Анотація. Поглибити знання учнів про дієприкметники, пояснити відмінність між активними й пасивними дієприкметниками, формувати вміння розрізняти активні й пасивні дієприкметники, утворювати активні дієприкметники теперішнього і минулого часу; розвивати творчі вміння використовувати активні й пасивні дієприкметники у власних висловлюваннях; виховувати позитивне ставлення до української мови та народної культури, викликати інтерес до їх вивчення, стимулювати бажання досліджувати мовні явища.

295. Серих Л. М. Мандрює Казка світом: урок. Українська література. 5 клас. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/urok-mandrue-kazka-svitom-148919.html>.

Анотація. Публікація містить компаративний аналіз казок різних народів світу.

296. Серих Л. М. Поетичний образ Ярославни: урок. Українська література. 8 клас. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/urok-poetichnij-obraz-yaroslavni-148920.html>.

Анотація. Публікація містить компаративний аналіз поетичного образу Ярославни з твору «Плач Ярославни» Т.Шевченка та «Слова...».

297. Скороход Н. М. Будова слова» (у двох варіантах): діагностична робота. Українська мова. 2 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/diagnostichna-robota-z-ukrainskoi-movi-2-klas-z-temi-budova-slova-391147.html>.

Анотація. Діагностична робота з української мови з теми «Будова слова» для 2 класу за підручником І. Більшакова, М. Присвітінська. (За Типовою освітньою програмою початкової освіти під керівництвом Р.Б.

Шияна). Робота складається з 6 завдань: 2 завдання закритого типу (з вибором однієї відповіді з трьох запропонованих) та 4 завдань відкритого типу.

298. Слабко Т. А. Ігрові елементи на уроках української мови як засіб активізації результативної діяльності учнів та формування їх творчої особистості : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-igrovi-elementi-na-urokah-ukra-nsko-movi-yak-zasib-aktivizaci-rezultativno-diyalnosti-uchniv-ta-formuvannya-h-tvorcho-osobistosti-199179.html>.

Анотація. У статті мова йде про використання ігрових елементів на уроках української мови, які є засобом активізації результативної діяльності учнів. Гра допомагає розвивати індивідуальні творчі здібності школярів. У публікації подана низка цікавих завдань та ігрових матеріалів, комбінування яких дає можливість урізноманітнювати навчання, розвивати мислення й мовлення, будити ініціативу, бажання досягати мовні тонкощі й глибини, разом з новою інформацією дають радість праці, замишування рідним словом.

299. Слабко Т. А. Кросворд за змістом літературних казок. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/krossvord-za-zmistom-literaturnih-kazok-5-klas-199178.html>.

Анотація. Кросворд за змістом літературних казок у п'ятому класі допоможе перевірити знання, набуті учнями під час вивчення теми; сприятиме розвитку кмітливості, спостережливості.

300. Слабко Т. А. Узагальнення й систематизація вивченого з теми «Лексикологія» : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-uzagalnennya-y-sistematizaciya-vivchenogo-z-temi-leksikologiya-199184.html>.

Анотація. Розробка уроку має на меті повторити, поглибити, узагальнити й систематизувати матеріал про основні відомості з лексикології; удосконалювати знання, уміння й навички п'ятикласників щодо практичного використання знань із лексикології в усному й писемному мовленні; розвивати культуру усного й писемного мовлення, логічне, конкретне й абстрактне мислення.

301. Слабко Т. А. Узагальнення й систематизація вивченого з теми «Лексикологія» : картки. Проппа до уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kartki-proppa-do-uroku-uzagalnennya-y-sistematizaciya-vivchenogo-z-temi-leksikologiya-199192.html>.

Анотація. Картки Проппа до уроку української мови по темі «Узагальнення й систематизація вивченого з теми «Лексикологія» – це своєрідний сюжетний ланцюжок казки «Пригоди учнів 5-В класу в країні Лексикології», який складається із окремих карток, на яких позначені події та епізоди пригод. Учні перебігом уроку переживають та програють історію, яку потім можуть письмово оформити, використовуючи картки Проппа.

302. Сорокіна В. Т. Письмо малої букви б, складів та слів із нею. Запис букв у вказаній послідовності : презентація. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-pismo-maloi-bukvi-b-skladiv-ta-sliv-iz-neu-zapis-buky-u-vkazani-poslidovnosti-208566.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту до уроку «Української мови». 1 клас. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

303. Стрілецька Т. І. Читання з LEGO: буква П : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/citanna-z-lego-bukva-p-198508.html>.

Анотація. Методична розробка допоможе підвищити інтерес до процесу читання, формуватиме навичку швидкочитання, сприятиме розвитку уваги, мислення, оперативної пам'яті, самоконтролю.

304. Сугак Т. О. Автоматизація звука р у молодших школярів : презентація. 1 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/210338>.

Анотація. Презентація містить цікавий та ігровий матеріал для розвитку зорового сприймання, лексико-граматичної сторони мовлення, фонематичних процесів, підвищення продуктивної діяльності.

305. Тараспольська О. М. Література рідного краю : тест. Українська література. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/literatura-ridnogo-krayu-620333.html>.

Анотація. Тест складено на основі інформації про життя та творчість місцевих письменників. Можливе використання для актуалізації опорних знань, узагальнення, або ж як домашнє завдання. Застосовується як одна із форм перевірки знань під час дистанційного навчання. Допомагає здобувачам освіти ідентифікувати себе як представника певної культури. Для вираження візуального сприйняття тест доповнено фотолілюстративним матеріалом.

306. Тараспольська О. М. Речення : тест. Українська мова. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/rechennya-611777.html>.

Анотація. Тест створено з метою перевірки і корекції умінь і навичок учнів по темі «Речення». Містить одинадцять запитань, які мають різну кількість відповідей. Але правильна відповідь буде одна. Є запитання з культури мовлення, які вивчаються паралельно для вироблення вмінь правильно будувати речення. Завдання тесту є однією із цеглинок для формування компетентності спілкування державною мовою, послуговуватися нею в різноманітних життєвих ситуаціях.

307. Титенко М. М. Ніхто й ніщо не похитне моєї віри в Україну : презентація. Українська література. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-ukra-nsko-literaturi-11-klas-142140.html>.

Анотація. Презентація до уроку української літератури, 11 клас «Ніхто й ніщо не похитне моєї віри в Україну». Творчість Низового – чисте джерело народної мудрості, келих світлих надій і сподівань, щирість думок і почуттів, вогонь, який водночас зігрівас і освітлює дорогу.

308. Ткаченко Н. В. Дефіс у прислівниках: урок. Українська мова. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/207251>.

Анотація. Ознайомити школярів з правилами написання прислівників; сприяти розвиткові логічного мислення; виховувати інтерес до рідної мови та любові до природи.

309. Ткаченко Н. В. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль : урок. Українська мова. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/207252>.

Анотація. Систематизувати та поглибити знання учнів про іменник та розпізнавати його серед інших частин мови; розвивати критичне мислення, пам'ять; творче вміння, використовуючи іменники у власних висловленнях; виховувати почуття любові до рідного краю.

310. Ткаченко Н. В. Рід іменників (повторення). Іменники спільного роду : урок. Українська мова. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/207253>.

Анотація. Поглибити знання учнів про рід іменників; узгоджувати іменники спільного роду з іншими частинами мови, розвивати спостережливість, виховувати інтерес до життя та любов до рідного краю.

311. Ткаченко Н. В. Число іменників (повторення). Іменники, що мають форми тільки однини або множини : урок. Українська мова. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/207254>.

Анотація. Розширити вміння школярів про число іменників, правильно вживати ці іменники на письмі та в усному мовленні; виховувати повагу до людей.

312. Третьякова А. В. Синоніми : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-temi-sinonimi-2-klas-nush-175437.html>.

Анотація. Матеріал презентації допомагає розширити знання про слова, близькі за значенням, добирати такі слова, вживати їх у мовленні, збагачувати словниковий запас; розвивати мовлення.

313. Тутова Т. Г. Тестування. Закріплення знань про прикметник. Українська мова. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/zakriplennya-znan-pro-prikmetnik-702452.html>, Тестування. Зв'язок прикметників з іменниками. URL: <https://naurok.com.ua/test/zv-yazok-prikmetnikiv-z-imennikami-709569.html>, Тестування. Поєднання прикметників з іменниками. URL: <https://naurok.com.ua/test/poednannya-prikmetnikiv-z-imennikami-712935.html>, Тестування. Змінювання прикметників за родами. URL: <https://naurok.com.ua/test/zminyuvannya-prikmetnikiv-za-rodami-729656.html>, Тестування. Змінювання прикметників за родами та числами. URL: <https://naurok.com.ua/test/zminyuvannya-prikmetnikiv-za-rodami-ta-chislami-735136.html>, Тестування. Узагальнення знань про прикметник. URL: <https://naurok.com.ua/test/uzagalnennya-znan-pro-prikmetnik-750480.html>.

Анотація. Матеріал до уроків української мови для загальноосвітніх навчальних закладів для учнів 3 класу. Розроблена серія тестів дає можливість закріпити знання, навички, творчі вміння здобувачів освіти при вивченні теми «Прикметник». Дані тести допоможуть учителям узагальнити й систематизувати знання учнів про прикметник як частину мови; формувати вміння знаходити прикметники, характеризувати їх, доцільно використовувати прикметники в усних та письмових висловлюваннях; знаходити їх в реченні; класифікувати за родами, та числами.

314. Усик С. Л. Вступ до розділу «Байки». Езоп «Двоє приятелів і ведмідь» : урок. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-vstup-do-rozdilu-bayki-ezop-dvoe-priyateliv-i-vedmid-199323.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроку, мета якого – ознайомити дітей із жанром байки, першим байкарем Езопом; удосконалювати навички швидкого, правильного, виразного читання; уміння ділити текст на логічно завершені частини; давати характеристику героям; розвивати увагу, уяву, зв'язне мовлення; виховувати почуття дружби, бажання допомагати один одному в скрутних ситуаціях.

315. Утка Л. В. Психологічні особливості роботи з обдарованими дітьми на уроках української мови та літератури. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kursova-robota-psihologichni-osoblivosti-roboti-z-obdarovanimi-ditmi-na-urokah-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-152208.html>.

Анотація. Актуальність дослідження полягає у вивченні етапів ефективної роботи з обдарованими дітьми, виявленні психолого-педагогічних аспектів цієї роботи та алгоритмів забезпечення ситуації успіху даної категорії дітей під час вивчення української мови та літератури у школі.

316. Утка Л. В. Словотвір. Орфографія (тестові завдання) : контрольна робота № 2. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-6-klas-kontrolna-robota-slovotvir-orfografiya-152184.html>.

Анотація. Тестова контрольна робота – це перевірка знань і вмінь з мовної теми «Словотвір. Орфографія». Вона передбачає формування словотвірних та орфографічних компетентностей у шестикласників.

317. Фатющенко Л. В. Іменник як частина мови. Повторення вивченого матеріалу. Іменники – синоніми, іменники – антоніми. Багатозначні іменники : презентація з української мови для дистанційного навчання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-ukrainskoi-movi-dla-distancijnogo-navcanna-400596.html>.

Анотація. Мета презентації актуалізувати знання про іменник, його значення, граматичні ознаки; розвивати вміння знаходити іменник у тексті серед інших частин мови, виховувати пізнавальний інтерес.

318. Федіна О. Г. Розвиток зв'язного мовлення. Складання розповіді за уявою та запитаннями «Осіне листя» : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-podorozhuemo-ukra-noyu-naybilshi-mista-ukra-ni-152124.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з української мови у 2 класі за зошитом з розвитку мовлення К. І. Пономарьової «Малюю словом».

319. Філоненко Л. М. Життєва й творча спадщина Михайла Коцюбинського : презентація до уроку. Українська література. 8 клас. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-zittevoi-spadsini-pismennika-193250.html>.

Анотація. Презентація до уроку активізує пізнавальну діяльність учнів, розширює світогляд, формує любов до українського слова.

320. Філоненко Л. М. Узгоджені та неузгоджені означення : презентація до уроку. Українська мова. 8 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/uzgodzeni-ta-neuzgodzeni-oznacenna-193264.html>.

Анотація. Публікація сприяє поглибленню знань з даної теми, формуванню понять про узгоджені та неузгоджені означення, вмінню розрізняти їх та доречно вживати в усному й писемному мовленні.

321. Хвостенко С. Велика буква у назвах вулиць, міст, сіл, річок : конспект уроку. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-velika-bukva-u-nazvah-vulic-mist-sil-richok-147618.html>.

Анотація. Розробка уроку за програмою на основі нового Державного стандарту початкової освіти НУШ. Велика буква у назвах вулиць, міст, сіл, річок із використанням цеглинок LEGO.

322. Хвостенко С. Формування громадянської компетентності старшокласників на уроках української мови та літератури : стаття. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-gromadyansko-kompetentnosti-starshoklasnikiv-na-urokah-ukra-nsko-movi-y-literaturi-147616.html>.

Анотація. У даній статті йдеться про формування громадянської компетентності учнів, що спрямована на соціалізацію особистості, набуття громадянських якостей, навичок співжиття і співпраці в суспільстві, дотримання соціальних норм і правил, на уроках української мови та літератури.

323. Ходак О. В. Лексика української мови за походженням. Запозичена лексика як джерело збагачення лексичного складу мови : конспект відкритого уроку. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/leksika-ukra-nsko-movi-za-pohodzhennyam-zapozichena-leksika-yak-dzherelo-zbagachennya-leksichnogo-skladu-movi-157263.html>.

Анотація. Урок для десятикласників про запозичення в українській мові. Конспект відкритого уроку. Міжпредметні зв'язки - українська мова та економіка.

324. Ходак О. В. Найрозумніший : інтелектуальна гра. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/intelektualna-gra-nayrozumnishi-157266.html>.

Анотація. Захід для тижня української мови та літератури. Учасники – учні 10-11 класів. Але також до гри можна залучити й 8-9 клас.

325. Ходак О. В. Поетична збірка І. Франка «Зів'яле листя» : конспект уроку. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-poetichna-zbirka-i-franka-ziv-yale-listya-misce-lyubovno-temi-u-tvorchosti-i-franka-chogo-yavlyashysya-meni-u-sni-157260.html>.

Анотація. Місце любовної теми у творчості І. Франка («Чого являєшся мені у сні...» Відкритий урок з української літератури для десятикласників. Творчість І. Франка.

326. Хоменко Г. П. Розфарбовки до Дня української писемності та мови для учнів 1-4 класів. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozfarbovki-do-dna-ukrainskoi-pisemnosti-ta-movi-dla-ucniv-1-4-klasiv-377534.html#comments>, На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozfarbovki-do-dnya-ukra-nsko-pisemnosti-i-movi-dlya-uchniv-1-4-klasiv-203020.html>.

Анотація. Розфарбовки для учнів 1-4 класів стануть в нагоді під час проведення виховних годин до Дня української писемності та мови. Метою даних заходів є викликати бажання вивчати українську мову, милуватися її красою; прищеплювати і розвивати почуття патріотизму, національної гордості за мову, за тих, хто передав нам у спадок цей національний скарб; виховувати любов до рідної мови, бажання досконало її знати.

327. Хорольська Л. В. Воркшоп «Вправи на визначення часових форм дієслів» : презентація. 3 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-ukrainskoi-movi-vpravi-na-viznacenna-casovih-form-diesliv-3-klas-265819.html>.

Анотація. Подана презентація є мультимедійним супроводом уроку під час дистанційного навчання учнів. До уроку дібрані різноманітні вправи з даної теми. Учні матимуть можливість визначати дієслова серед інших слів речення, добирати їх до поданих іменників після прослуховування музичного твору, граючись вилучати зайві серед поданих часових форм дієслів, утворювати часові форми за інфінітивом, творчо працювати з текстом.

328. Хорольська Л. В. Дієслово : контрольна робота з мовної теми для 3 класу. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-movnoi-temi-dieslovo-3klas-265853.html>.

Анотація. Тексти контрольної роботи з мовної теми укладені за двома варіантами відповідно вимогам критеріїв до писемних перевірних робіт з української мови у 3 класі. Робота містить 8 завдань: 4 завдання закритого типу, які передбачають вибір одного із запропонованих трьох варіантів відповідей; 4 завдання відкритого типу, 1 з яких творче.

329. Цибуліна А. В. Звук [к] та [к'], позначення їх буквою Ка : матеріал до уроку. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zvuk-k-ta-k-poznachennya-h-bukvoyu-ka-215737.html>.

Анотація. Дана презентація містить матеріали до уроку з української мови в 1 класі. Урок проведений у формі гри, на якому до дітей приходять казкові герої з різними завданнями. Така ігрова форма дозволяє учням невимушено оволодіти предметними компетентностями згідно чинної навчальної програми.

330. Чабан О. В. Поліфонічність творчості Володимира Винниченка в контексті розвитку української та зарубіжної драматургії кінця XIX – початку XX століття. *Культурне розмаїття: матеріальна та нематеріальна культура різних країн світу*: збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій Всесвітньому дню культурного різноманіття в ім'я діалогу та розвитку різних країн світу (м. Харків, 12 червня 2020 року). Харків: ХНУРЕ, 2020. С. 111–112.

Анотація. У статті розглядається питання поєднання різних стилістичних течій у творчості В. Винниченка, спорідненості його творів як з українською, так і із західноєвропейською традицією.

331. Чала А. В. Маруся Богуславка. Специфічність поетичної форми, ритму. Морально-етична проблематика: урок з української літератури. 8 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/marusya-boguslavka-specifichnist-poetichno-formi-ritmu-moralno-etichna-problematika-198391.html>.

Анотація. На уроці учні повинні усвідомити проблематику, ідейно-художній зміст та значення народної думи, її жанрову своєрідність, специфічність фонетичної форми, ритму; розвивати образне та критичне мислення, навички аналізу художнього образу, визначення проблематики та художніх особливостей твору; уміння висловлювати свої думки й почуття; виховувати прагнення до гармонії вчинків із загальнолюдськими цінностями.

332. Чала А. В. Характеристика образів Максима та Мирослави за повістю І. Франка «Захар Беркут»: розробка уроку. 7 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/user/id2251>.

Анотація. Розробка поданого уроку дає змогу характеризувати образи Максима та Мирослави; визначити їхні моральні якості, ставлення до краю; розвивати творче мислення, спостережливість, уміння аналізувати, порівнювати риси літературних героїв, робити висновки; формувати активну життєву позицію; виховувати почуття патріотизму, гордості за рідну землю, повагу до історичного минулого на прикладі образів Максима та Мирослави, любов до рідних, близьких людей, повагу до старших та їх рішення як загальнолюдські морально-етичні цінності, здатність робити правильний вибір у складних життєвих ситуаціях.

333. Чала Н. І. Повторення, узагальнення, систематизація вивченого про прикметник: урок української мови в 6 класі. *Методична скарбничка педагога.* Старобільськ, 2020. 270 с.

Анотація. Урок містить різні види творчих завдань, інтерактивні вправи. Урок-подорож супроводжується мультимедійною презентацією.

334. Шапошник Н. М. Орфографічна норма: контрольна робота. *На урок.* 2020: URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-orfografichna-norma-564732.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи з української мови в 10 класі (рівень стандарту) у формі тестування. Може бути використана для самостійної роботи на етапі підготовки до ЗНО.

335. Шашкова Г. М. Тиждень української мови в 1-11 класах: методична розробка. Середина-Буда, 2020. 56 с.

Анотація. Цей посібник є реальним помічником у підготовці та проведенні різноманітних заходів предметного тижня. Він містить розробки уроків, сценарії конкурсів, вікторин, змагань, а також інформаційний матеріал. Посібник полегшить працю вчителя, допоможе творчо провести роботу з предметного тижня української мови та літератури. Зміст даного посібника сприяє підвищенню інтересу до вивчення мови та розвитку в них навичок самоосвіти. Запропоновані розробки дають можливість стимулювати школярів до пошуку додаткових матеріалів за темами, що вивчаються, залучати талановитих дітей до проведення заходів і участі в конкурсах, олімпіадах. Вони розширюють кругозір учнів, виховують повагу та шанобливе ставлення до мови. Даний посібник буде корисний як для вчителів української мови та літератури, так і для вчителів початкових класів, класних керівників, педагогів-організаторів.

336. Шевченко О. В. «Мотиватори» до уроків: матеріали до уроку. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/motivatori-do-urokiv-190194.html>.

Анотація. Матеріал містить візуалізовані «мотиватори», які допоможуть зацікавити учнів та спонукати до роботи, а також стануть оригінальною родзинкою уроку.

337. Шевченко О. В. Письмовий твір розповідного характеру з елементами роздуму в художньому стилі з використанням займенників, що належать до різних розрядів: урок. 6 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pismoviy-tvir-rozpovidnogo-harakteru-z-elementami-rozdumu-v-hudozhnomu-stili-z-vikoristannyam-zaymennikiv-scho-nalezhat-do-riznih-rozryadiv-190263.html>.

Анотація. Розробка уроку розвитку мовлення містить матеріали, що сприятимуть удосконаленню комунікативних умінь школярів; розвитку навичок складати тексти розповідного характеру з елементами роздуму про унікальні здібності окремих членів родини, викладаючи думки логічно й послідовно та використовуючи при цьому мовні засоби відповідно до пропонованого завдання; а також вихованню почуття гордості за досягнення рідних.

338. Шевченко О. В. Світ фантазії та мудрості: завдання для учнів 5 класу на повторення вивченого з української літератури в I семестрі з розділу. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zavdannya-dlya-uchniv-5-klasu-na-povtorennya-vivchenogo-z-ukra-nsko-literaturi-v-i-semestri-z-rozdilu-svit-fantazi-ta-mudrosti-185586.html>.

Анотація. Пропоновані завдання сприятимуть якісному повторенню вивченого матеріалу з розділу «Світ фантазії та мудрості», розвиткові уваги, уяви та творчого мислення.

339. Шищенко Н. М. Борис Грінченко: тест. Українська література. 8 клас. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/boris-grinchenko-317848.html>.

Анотація. Тест дозволяє контролювати освітній процес на уроці під час вивчення біографії Бориса Грінченка, індивідуалізувати підхід до кожного учня, дає змогу визначити їхній рівень знань із вивченої теми. Тест також можна використовувати на уроках позакласного читання та вивчення літератури рідного краю.

340. Шищенко Н. М. Використання сучасних освітніх технологій на уроках української мови та літератури. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/vikoristannya-suchasnih-osvitnih-tehnologiy-na-urokah-ukrayinskoyi-movi-ta-literaturi/>.

Анотація. Стаття про використання сучасних технологій, які має впроваджувати педагог у зв'язку з реформуванням системи освіти, розробкою нових дидактичних і методичних концептуальних засад освіти.

341. Шищенко Н. М. Виразне читання казки В. Симоненка «Цар Плаксіє та Лоскотон». Різні життєві позиції царя Плаксіє і Лоскотона: конспект уроку. Українська література. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-ukra-nsko-literaturi-dlya-uchniv-5-klasu-za-temoyu-virazne-chitannya-kazki-v-simonenka-car-plaksiy-ta-loskoton-rizni-zhittevi-pozici-carya-plaksiya-i-loskotona-140855.html>.

Анотація. Урок розроблено з метою ознайомлення учнів із казкою В.Симоненка «Цар Плаксіє та Лоскотон», визначення різних життєвих позицій та поведінки дійових осіб; розвитку логічного мислення і культури зв'язного мовлення; навичок виразного читання поезії; уміння характеризувати і порівнювати образи головних та другорядних персонажів; виховання оптимістичного погляду на світ.

342. Шищенко Н. М. Відокремлені члени речення : презентація. Українська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vidokremleni-chleni-rechennya-173848.html>.

Анотація. Для поглиблення знань учнів у презентації використано правила про відокремлені члени речення, що вивчаються на уроках української мови у 8 класі. Матеріал подано у формі опорних таблиць та схем, які створені для візуалізації інформації з метою швидкого запам'ятовування теми.

343. Шищенко Н. М. Відокремлені члени речення : тест. Українська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vidokremleni-chleni-rechennya-221783.html>.

Анотація. Тест дозволяє контролювати освітній процес на уроці під час вивчення теми «Відокремлені члени речення» у 8 класі, індивідуалізувати підхід до кожного учня, дає змогу визначити їхній рівень знань із вивченої теми. Тест також можна використовувати на уроках української мови для перевірки знань учнів, закріплення та повторення матеріалу, проведення самостійних і контрольних робіт.

344. Шищенко Н. М. Однорідні члени речення : презентація. Українська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-odnoridni-chleni-rechennya-173863.html>.

Анотація. Презентація містить інформацію про однорідні члени речення. Поданий матеріал може застосовуватися як учителями під час проведення уроків у режимі дистанційного навчання, так і учнями 8 класу для поглиблення знань та кращої підготовки до ЗНО.

345. Шищенко Н. М. Односкладне просте речення : презентація. Українська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-odnoskladne-proste-rechennya-176006.html>.

Анотація. Презентація містить інформацію про односкладне просте речення. Поданий матеріал може застосовуватися як учителями під час проведення уроків у режимі дистанційного навчання, так і учнями 8 класу для поглиблення знань та кращої підготовки до ЗНО.

346. Шищенко Н. М. Правопис частин мови : дидактичний матеріал з української мови. Українська мова. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/didaktichnyy-material-z-ukra-nsko-movi-pravopis-chastin-movi-176057.html>.

Анотація. Дидактичний матеріал можна використати на уроці української мови в 6 класі з метою вдосконалення вмінь визначати й розрізняти частини мови. Діти також зможуть в умовах дистанційного навчання виконувати практичні вправи з правопису частин мови.

347. Шищенко Н. М. Прикметник : тест. Українська мова. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/user/id3344/test>.

Анотація. Тест дозволяє контролювати освітній процес на уроці під час вивчення теми «Прикметник» у 6 класі, індивідуалізувати підхід до кожного учня, дає змогу визначити їхній рівень знань із вивченої теми. Тест можна використовувати на уроках української мови для перевірки знань учнів, закріплення чи повторення матеріалу, проведення самостійних і контрольних робіт.

348. Шищенко Н. М. Світ української поезії : контрольна тестова робота № 2. Українська література. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/profile/75835>.

Анотація. Контрольну роботу з української літератури розроблено з метою виявлення в учнів 8 класу рівня знань, умінь і навичок із теми «Світ української поезії».

349. Шищенко Н. М. Синтаксис. Пунктуація : дидактичний матеріал з української мови. Українська мова. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/didaktichnyy-material-z-ukra-nsko-movi-sintaksis-punktuaciya-176053.html>.

Анотація. Дидактичний матеріал можна використати на уроці української мови в 5 класі з метою вдосконалення вмінь визначати й виділяти граматичну основу речень, розвитку в учнів творчих умінь щодо побудови речень і зв'язних висловлювань. Діти також зможуть виконати практичні вправи з синтаксису й пунктуації в умовах дистанційного навчання.

350. Шищенко Н. М. Художні образи у вірші Ігоря Павлюка «Дівчинка». Розмаїття сучасної лірики : конспект уроку. Українська література. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-ukra-nsko-literaturi-hudozhni-obrazi-u-virshi-igorya-pavlyuka-divchinka-rozma-ttya-suchasno-liriki-140839.html>.
- Анотація.* Урок розроблено з метою ознайомлення учнів із поезією сучасного автора І. Павлюка; розвитку образного та аналітичного мислення, навичками виразного, вдумливого читання ліричних творів; формування самоствердуючої життєвої позиції, естетичних смаків, умінь відчувати й бачити красу художнього світу.
351. Шкурко Т. І. Словникові слова : презентація. Українська мова. 4 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/slovnokovi-slova-klas-prezentacia-341870.html>.
- Анотація.* Вивчення словникових слів на уроках української мови прийомами ейдотехніки 4 клас. У даній розробці подані ілюстровані словникові слова. Їх значення, вимову й написання повинні знати учні 4 класу. Ці цікаві матеріали допоможуть дітям швидко засвоїти дані слова.
352. Шулешова З. М. Картки завдань із української мови на матеріалах усної народної творчості : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartki-zavdan-iz-ukrainskoi-movi-na-materialah-usnoi-narodnoi-tvorcosti-236307.html>.
- Анотація.* Опубліковані картки завдань із української мови створені на матеріалах усної народної творчості: прислів'ях, приказках, скоромовках, загадках. Пропонований матеріал можна використовувати на уроках української мови в початкових класах для перевірки знань учнів.
353. Шулешова З. М. Прислівник : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/pryslivnyk-22296.html>.
- Анотація.* Пропонований тест можна використовувати вчителями початкових класів на уроках української мови.
354. Юрченко Н. О. Василь Сухомлинський. Як Наталя в Лисиці хитринку купила : план-конспект. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-literaturnogo-chitannya-vasil-suhomlinskiy-yak-natalya-v-lisici-hitrinku-kupila-212283.html>.
- Анотація.* План-конспект уроку літературного читання у 2 класі НУШ з метою навчати учнів розуміти прочитаний текст, виділяти головне; формувати вміння аналізувати, правильно оцінювати вчинки дійових осіб; розвивати увагу, мовлення учнів; виховувати почуття відповідальності.
355. Яковенко О. І. Корінь слова. Спільнокореневі слова й форми слова : урок. Українська мова. 5 клас. *Учительський журнал on-line*. 2020. URL: www.teacherjournal.in.ua.
- Анотація.* Опубліковано урок з української мови для 5 класу на тему «Корінь слова. Спільнокореневі слова й форми слова», який супроводжується мультимедійною презентацією. Мета – навчити учнів розрізняти спільнокореневі слова й форми того ж самого слова, добирати спільнокореневі слова, працювати над запобіганням лексичним помилкам, пов'язаним із невиправданим уживанням спільнокореневих слів. Використовуються інтерактивні форми навчання: метод «Брунівського руху», робота у творчих групах. Розробка буде корисною як для вчителя, так і для учня, який прагне поглибити знання про будову слова та словозміну.
356. Ярмак Ю. Ю. Художньо-мовленнева діяльність дітей : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/187336>.
- Анотація.* У матеріалах розповідається про поняття «художньо-мовленнева діяльність» як специфічний вид діяльності, пов'язаний із сприйманням, розумінням і відтворенням дітьми змісту художніх творів у різних видах ігор і театралізованих дійствах; про продуктивну естетичну діяльність (музична, образотворча, театралізована), що супроводжується образним, виразним мовленням та в процесі якої використовуються різні жанри художнього слова.
357. Яцун С. М. Український музичний фольклор: жанри й цикли пісень і танців, народні інструменти : тести. Методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/test-do-temi-ukrainskij-muzicnij-folklor-zanri-i-cikli-pisen-i-tanciv-narodni-instrumenti-248045.html>.
- Анотація.* Тест створено з теми «Музичне мистецтво. Український музичний фольклор: жанри й цикли пісень і танців, народні інструменти» для перевірки знань учнів 11 класу. Він містить завдання з вибором однієї правильної відповіді з трьох запропонованих. Об'єм та завдання повністю відповідають змісту програмового матеріалу та підручнику «Мистецтво» 10-11 класи, автор Л. Масол.

2.2. Зарубіжна література

1. Бирюк Л. В. Взаємодія романтизму й реалізму в романі О. С. Пушкіна «Євгеній Онегін» : конспект уроку. Зарубіжна література. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/vzaemodiia-romantyzmu-i-realizmu-v-romani-o-s-pushkina-jevhenii-oniehin-1>.

Анотація. Конспект уроку на тему «Взаємодія романтизму й реалізму в романі О. С. Пушкіна «Євгеній Онегін». Реалістичне зображення романтичних тем (кохання, відчуження особистості, життя і смерть, мрії та дійсність, вірність і зрада, дружба тощо) та образів (Онегін – Тетяна, Ленський – Ольга). У конспекті пропонується використання метоїв та прийомів, що дозволяють формувати критичне мислення здобувачів освіти. Робота на уроці направлена на розвиток самостійності в учнів.

2. Бирюк Л. В. Дж. Орвелл. Поетика жанру антиутопії у творчості письменника : конспект уроку. Зарубіжна література. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/dzh-orvell>.

Анотація. У публікації розглядаються розвиток жанру антиутопії у XX столітті (ознаки та представники), зв'язок творчості Джорджа Орвелла (Еріка Артура Блера) із соціально-історичною ситуацією доби, поетика жанру антиутопії у творчості митця (фантастика, мова, символи, алегорії та ін.). Матеріал містить цікаві форми роботи, що дозволять засвоїти учням дану тему, а також сформулюють уявлення про життя і творчий вибір письменника і публіциста Джорджа Орвелла.

3. Бирюк Л. В. Зарубіжна література. Аліг'єрі Данте (1265-1321). Сонет 11 «В своїх очах вона несе кохання...»: конспект уроку. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/konspekt-uroku-na-temu-alihieri-dante-sonet-11>.

Анотація. У публікації розглядаються особистість Данте як ключової постаті італійського Середньовіччя і переходу до епохи Відродження, утілення в сонеті 11 Данте краси високого почуття кохання, дається загальна характеристика творчості митця. Матеріал містить завдання, що дозволять учням оволодіти навчальним матеріалом та сформуванню предметні та загальнолюдські компетенції.

4. Бондар В. І. А. П. Чехов. «Товстий і тонкий». Висміювання чиношанування, підлабузництва, малодушності в оповіданні. Роль комічного у творі: урок. 6 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/profile/14549>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з зарубіжної літератури за оповіданням А. Чехова «Товстий і тонкий», мета якої розкрити гуманістично-моральний зміст оповідання; розвивати творчі здібності учнів, навички аналізу художнього тексту.

5. Бондар В. І. Духовний світ Антуана де Сент-Екзюпері – письменника і людини. «Маленький принц». Особливості сюжету і композиції твору, його жанрові ознаки: урок. 8 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/duhovnij-svit-antuana-de-sent-ekzuperi-pismennika-i-ludini-malenkij-princ-osoblivosti-suzetu-i-kompozicii-tvoru-jogo-zanrovi-oznaki-279343.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури, мета якого познакомити учнів із життєвим і творчим шляхом письменника Антуана де Сент-Екзюпері, показати особливості його світогляду, неординарність постаті, підготувати учнів до сприйняття філософської казки «Маленький принц».

6. Бондар В. І. Людські взаємини у казці-притчі А. де Сент-Екзюпері «Маленький принц»: урок. 8 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ludski-vzaemini-u-kazci-pritci-a-de-sent-ekzuperi-malenkij-princ-282404.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з зарубіжної літератури за твором Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц», на якому учні вчать на основі дослідження змісту казки-притчі характеризувати людські взаємини та моральні цінності; вдосконалювати читацькі компетенції учнів.

7. Василенко Т. Буктрейлер «Вплив античної літератури на розвиток світової літератури й культури»: відеоролік. 2020. URL: <https://youtu.be/pRT1fUPcBSA>.

Анотація. Метою створення даного відеоролика було зробити підсумковий аналіз набутих знань з теми «Вплив античної літератури на розвиток світової літератури й культури», підкреслити значимість античної культури для світового історичного процесу. Формувати інтерес до світового мистецтва, підсилити особисту обізнаність учнів, здатність критично мислити при висловлюванні власної думки, виховувати упевненість у собі та відповідальне ставлення до колективної інноваційної діяльності.

8. Василенко Т. Поетичне бачення світу за творчістю М. Басьо, Р. Бернса, Д. Родарі : онлайн-вправа. 6 клас 2020. URL: <https://learningapps.org/display?v=p2ntvbqbn20>.

Анотація. Он-лайн вправа підготовлена в LearningApps.org для проведення тематичного оцінювання учнів. Актуальність даної он-лайн вправи полягає в спонуканні шестикласників до ґрунтовного повторення за темою «Поетичне бачення світу», у розвитку зацікавленості учнів поетичними творами. Відбувається закріплення набутих знань та навичок щодо особливостей хайку, віршів про природу, характеристики поетичних творів.

9. Василенко Т. Реклама повісті Е. Портер «Полліанна»: відеоролік. 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zxz4ReGcR6E&feature=youtu.be>.

Анотація. Актуальність даного відеоролика полягає у формуванні зацікавленості учнів твором Е. Портер «Полліанна». Підкреслюється особливість підходу сучасних учнів до вивчення твору, коли перегляд кінофільмів чи мультфільмів передує текстуальному вивченню художнього твору. Відбувається ознайомлення з героями повісті через асоціативне порівняння з героями кінофільму та навіть з учасниками відеоролика. Подана у відеоролику інформація допомагає виділити тему та основний ідейний зміст даного художнього твору.

10. Вініченко Т. Г. Система уроків з вивчення оповідання Г. Г. Маркеса «Стариган з крилами». 11 клас. *Зарубіжна література в школі.* 2020. № 11-12 (371-372). С. 34–37.

Анотація. Публікація містить розробку системи уроків (два детальних плани-конспекти) з зарубіжної літератури в 11 класі, присвячених вивченню творчості Г. Г. Маркеса, зокрема оповідання «Стариган з крилами». Робота містить клоуз-тест для перевірки знань з біографії митця, розроблену систему запитань для детального проблемного аналізу літературного твору, літературний диктант за змістом оповідання, завдання для творчої аналітичної роботи. Розробка буде корисною для вчителів зарубіжної літератури при вивченні даної теми.

11. Гиренко Н. С. А. П. Чехов «Хамелеон». *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ap-cehov-hameleon-prezentacia-325514.html>.
Анотація. Презентація допоможе учням глибше усвідомити зміст оповідання Чехова, продемонструвати майстерність автора у змалюванні героїв, розкритті теми і ідеї; розвивати логічне мислення, зв'язне мовлення учнів, уміння висловлювати свої думки, аргументувати їх.
12. Гиренко Н. С. А. П. Чехов. Біографія письменника : презентація *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/apcehov-biografia-pismennika-interaktivna-prezentacia-202368.html>.
Анотація. Презентація допоможе вчителю при підготовці до уроку, ознайомить учнів із життям і творчістю письменника, його громадською діяльністю, Чехов і Україна; поданий теоретичний матеріал на повторення «жанру оповідання».
13. Гиренко Н. С. Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц». 2020. URL: <https://youtu.be/PCUwdZn9CWI>.
Анотація. Відео допоможе учням усвідомити алегоричний підтекст та філософський зміст казки-притчі, моральні істини.
14. Гиренко Н. С. Байка як літературний жанр, її характерні ознаки, особливості художньої будови, повчальний зміст : презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/FJomNleYcTc>, <https://vseosvita.ua/library/bajka-ak-literaturnij-zanr-prezentacia-314350.html>.
Анотація. Презентація ознайомить учнів з поняттями байка, алегорія, езопова мова, з історією виникнення жанру байки у світовій літературі; розкриє особливості побудови і поетики байок; допоможе виховати в учнів високі моральні якості.
15. Гиренко Н. С. Байрон «Мій дух як ніч ...». 2020. URL: <https://youtu.be/zYTOIpPpRxw>.
Анотація. Відео допоможе учням зробити ідейно-художній аналіз поезії, визначити ідеї романтизму в поезії.
16. Гиренко Н. С. Бароко як літературно-мистецький напрям : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/baroko-ak-literaturno-misteckij-napram-prezentacia-203720.html>.
Анотація. Презентація допоможе познайомити учнів з особливостями епохи бароко, його особливостями, з відомими митцями доби різних видів мистецтва, показати багатство художніх надбань цього напрямку. Презентація містить матеріал на повторення: кросворд, філворд, анаграму.
17. Гиренко Н. С. Билина як жанр давньоруської літератури. 2020. URL: <https://youtu.be/RJhBAyFajaY>.
Анотація. Відео ознайомить з поняттям «билина». Її характерними ознаками, особливостями жанру давньоруських билин, билинними героями, патріотами своєї землі.
18. Гиренко Н. С. В. Шекспір «Ромео і Джульєтта» : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/v-sekspir-romeo-i-dzuletta-202371.html>.
Анотація. Дана презентація ознайомить учнів з історією написання трагедії «Ромео і Джульєтта», її сюжетом, допоможе глибше зрозуміти зміст твору, прищепить любов до поезії, прагнення до щирості почуттів, естетичний смак.
19. Гиренко Н. С. Генрі Лонгфелло «Пісня про Гайавату» : робочі картки. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/genri-longfello-pisna-pro-gajavatu-roboci-kartki-215031.html>.
Анотація. Дана презентація допоможе учням розкрити образ головного героя поеми, головну думку твору та його ідейно-художню сутність, а також містить завдання: анаграма, філворд, кросворд, вставити пропущені слова, скласти пазли.
20. Гиренко Н. С. Генріх Белль «Подорожній, коли ти прийдеш в Спа...» : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/genrih-bell-podoroznij-koli-ti-prijdes-v-spa-prezentacia-202370.html>.
Анотація. Дана презентація допоможе вчителю при підготовці до уроку, дати відповідь на запитання: «З яких предметів інтер'єру починається процес «впізнання» колишнім учнем своєї гімназії?», «Яке символічне значення мали всі ці предмети?», «До чого готувала німецька школа героя?».
21. Гиренко Н. С. Генріх Гейне «Задзвени із глибини» : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/g-gejne-zadzveni-iz-glibini-prezentacia-202414.html>.
Анотація. Презентація допоможе вчителю зробити ідейно-художній аналіз поезії Г. Гейне «Задзвени із глибини», усвідомити зміст, красу та глибину його поезії, виховувати любов до природи, її краси, до отчого дому.
22. Гиренко Н. С. Генріх Гейне «Книга пісень» : аналіз збірки. 2020. URL: <https://youtu.be/9WnUySs1bpI>.
Анотація. Відео допоможе учням визначити місце ліричних творів у творчому доробку Гейне, проаналізувати композицію збірки, історію створення, жанрові та стильові особливості збірки, образ ліричного героя, риси романтизму в поезіях Гейне.
23. Гиренко Н. С. Генріх Гейне «Книга пісень» : аналіз поезій. 2020. URL: <https://youtu.be/nPH5xZjdReg>.
Анотація. Відео допоможе учням проаналізувати поезії збірки, зробити їх ідейно-художній аналіз, охарактеризувати образ ліричного героя, художні засоби виразності, фольклорні елементи (образи, мотиви, символи).
24. Гиренко Н. С. Грецька міфологія : презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/s8KanJMNR5A>, <https://vseosvita.ua/library/grecka-mifologia-greckij-panteon-prezentacia-309596.html>.

Анотація. Презентація поглибить знання учнів про міфологію, ознайомить із грецьким пантеоном, найпоширенішими грецькими міфами, героями; допоможе розвивати творчу уяву учнів, інтерес до читання.

25. Гиренко Н. С. Давньоруські билини про Іллю Муромця. 2020. URL: <https://youtu.be/ERSu-RRACqA>.

Анотація. Відео ознайомить учнів з билинним героєм Ілля Муромцем, його походженням, життям, подвигами.

26. Гиренко Н. С. Дж. Байрон «Мазепа». 2020. URL: <https://youtu.be/6LKOAU sdfN4>.

Анотація. Відео допоможе визначити місце поеми «Мазепа» у творчості Дж. Байрона, охарактеризувати поему, образ Мазепи, визначити в образі Мазепи риси романтичного і байронічного героя; активізувати читацький інтерес учнів.

27. Гиренко Н. С. Дж. Байрон «Хотів би жити знов у горах...». 2020. URL: <https://youtu.be/N-1odT0bjlA>.

Анотація. Відео допоможе учням зробити ідейно-художній аналіз поезії, визначити ідеї романтизму в поезії.

28. Гиренко Н. С. Езоп – легендарний поет, засновник жанру байки: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/NFvjd9j4ISA>, <https://vseosvita.ua/library/ezop-zasnovnik-zanru-bajki-prezentacia-314351.html>.

Анотація. Презентація ознайомить учнів з життям та творчістю легендарного поета, засновника жанру байки; виховує критичне ставлення до людських вад, моральні та духовні якості людини, самокритичність, прагнення до самовиховання.

29. Гиренко Н. С. Елеонор Портер «Полліанна»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/e-porter-pollianna-prezentacia-202376.html>.

Анотація. Дана презентація містить різноманітний матеріал, як теоретичний, так і практичний: складання паспортних характеристик автора та героїв, порівняльна характеристика Тома Соєра та Полліанни, анаграма, філворд, підписати ілюстрації до твору, складання пазлів.

30. Гиренко Н. С. Єгипетська міфологія: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/YajorWrJw04>, <https://vseosvita.ua/library/egipetska-mifologia-egipetskij-panteon-prezentacia-309597.html>.

Анотація. Презентація допоможе ознайомити учнів з єгипетським пантеоном, давньоєгипетськими міфами, їхніми ідейно-художніми особливостями; виховати прагнення до розширення свого кругозору.

31. Гиренко Н. С. Індійська міфологія: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/o6Mdo6E711k>, <https://vseosvita.ua/library/indijski-mifi-indijskij-panteon-309598.html>.

Анотація. Презентація допоможе ознайомити учнів з індійським пантеоном, зі змістом та особливостями давньоіндійських міфів; виховувати прагнення до пізнання світу, засвоєння загальнолюдських цінностей, що утверджуються в усній народній творчості.

32. Гиренко Н. С. Історичні умови, філософське та естетичне підґрунтя класицизму: *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/istoricni-umovi-filosofske-ta-estetichni-pidgrunta-klasicizmu-prezentacia-205980.html>.

Анотація. Презентація допоможе вчителю ознайомити учнів з літературним напрямом класицизму, його особливостями, основними правилами, причинами виникнення. Презентація містить матеріал на повторення: хмари слів, кросворд, анаграму, філворд.

33. Гиренко Н. С. Казки, види казок. 2020. URL: <https://youtu.be/mVrf1nNZasI>.

Анотація. Відео допоможе учням усвідомити жанрову специфіку народної казки, навчить розрізняти види казок, їх характерні ознаки.

34. Гиренко Н. С. Літературні жанри і стилі. Перехідні явища в літературі. 2020. URL: <https://youtu.be/I5Vp3Gvm808>.

Анотація. Відео допоможе розширити знання про літературні жанри та стилі, перехідні явища в літературі, розвивати вміння на прикладі прочитаних творів визначати жанрові ознаки.

35. Гиренко Н. С. Марк Твен «Пригоди Тома Соєра»: інтерактивна презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/mark-tven-prigodi-toma-soera-interaktivna-prezentacia-202364.html>.

Анотація. Дана презентація допоможе вчителю всебічно розкрити образи Тома Соєра та Гекельберрі Фінна, провести цікаво та пізнавально урок, повторити та узагальнити тему. Презентація містить вправи на асоціації, вправа «Уважний читач» (повторення біографії) та інші.

36. Гиренко Н. С. Міф як засіб пояснення світу давньою людиною: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/Qo0WYL8E8WY>, <https://vseosvita.ua/library/ponatta-pro-mif-jogo-tematicni-grupi-309593.html>.

Анотація. Презентація допоможе вчителю при підготовці та проведенні уроку, ознайомить з поняттям міф, тематичними групами міфів, популярними міфологічними образами, сюжетами, мотивами; допоможе порівняти міф і казку, покаже єдність людини і природи.

37. Гиренко Н. С. Міфи стародавньої Греції: літературний футбол. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/mifi-starodavno-greci-prezentaciya-197421.html>.

Анотація. Презентація допоможе учням в ігровій формі пригадати грецьких героїв, богів, істот, визначення міфу та його різновидів та зацікавити предметом.

38. Гиренко Н. С. Мольєр «Міщанин-шляхтич»: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/crC1EN4Ktpg>, <https://vseosvita.ua/library/komedia-misanin-slahtic-moler-prezentacia-372808.html>.
Анотація. Презентація ознайомить учнів з історією створення п'єси, сюжетом комедії.
39. Гиренко Н. С. Оригінал і переклад. 2020. URL: <https://youtu.be/GAoiN1emQxY>.
Анотація. Відео ознайомить учнів з поняттями «переклад», «оригінал», видами перекладів.
40. Гиренко Н. С. Оскар Уайльд «Хлопчик-зірка». *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/o-uajld-hlopcik-zirka-prezentacia-325490.html>.
Анотація. Презентація допоможе учням глибше усвідомити зміст казки, основний конфлікт і роль казкових персонажів за допомогою методу «Шість капелюхів»; виховує почуття любові й пошани до матері, неприйняття себелюбства, жорстокості та зверхності.
41. Гиренко Н. С. Пауло Коельо «Алхімік»: робочі картки. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/paulo-koelo-alhimik-roboci-kartki-212265.html>.
Анотація. дана презентація допоможе вчителю ознайомити учнів з одним із найпопулярніших у світі письменників сучасності та його твором «Алхімік». розвивати логічне мислення, критичне мислення, дослідницькі навички. Презентація містить завдання: розгадати кросворд, філворд, анаграму.
42. Гиренко Н. С. Просвітництво. 2020. URL: https://youtu.be/nsOggPP_4dc.
Анотація. Відео познайомить учнів з характерними особливостями доби Просвітництва як ідейного руху, допоможе визначити основні ідеї Просвітництва, розглянути роль художньої літератури та розмаїття виявів літературного життя; розвивати в учнів навички аналізу інформації, уміння узагальнювати та систематизувати матеріал.
43. Гиренко Н. С. Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/roald-dal-carli-i-sokoladna-fabrika-prezentacia-319758.html>.
Анотація. Презентація допоможе вчителю при підготовці до уроків. Вона містить різноманітні вправи, покликання на відеоуроки, які допоможуть характеризувати головних героїв: анаграма, філворд, пазли, анкети героїв та інші.
44. Гиренко Н. С. Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика». 2020. URL: <https://youtu.be/AbZzhW3tDGU>.
Анотація. Відео ознайомить з біографією письменника та історією створення книги «Чарлі і шоколадна фабрика».
45. Гиренко Н. С. Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика». 2020. URL: https://youtu.be/COvDZvnam_s.
Анотація. Відео допоможе ознайомитися з головним героєм та персонажами твору.
46. Гиренко Н. С. Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика». 2020. URL: <https://youtu.be/xzxrm827WNw>.
Анотація. Відео допоможе учням усвідомити значення художніх образів твору, виховати кращі моральні якості – доброту, щирість, уміння стійко переносити труднощі, бути дисциплінованим та розважливим.
47. Гиренко Н. С. Роберт Бернс «Мое сердце в верховині»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/robert-berns-moe-serce-v-verhovini-prezentacia-225294.html>.
Анотація. Презентація ознайомить учнів із деякими фактами життя поета, національними символами Шотландії, ідейно-художнім змістом поезії. Сприяє вихованню почуття патріотизму, любові до природи. Також містить завдання: анаграма, філворд, кросворд.
48. Гиренко Н. С. Романтизм: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/AVS7wxhvZiE>, <https://youtu.be/huVRHR8KOU>, <https://vseosvita.ua/library/romantizm-ak-hudoznij-napram-v-literaturi-prezentacia-372805.html>.
Анотація. Презентація допоможе учням дізнатися про історичні, естетичні, філософські чинники розвитку романтизму, жанри, які набули популярності в цей період, ознайомить з представниками романтизму та рисами романтичного героя.
49. Гиренко Н. С. Слов'янська міфологія: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/JhIPh0iTQpw>, <https://vseosvita.ua/library/ukrainska-mifologia-slovanskij-panteon-prezentacia-309595.html>.
Анотація. Презентація містить інформацію про слов'янську міфологію, слов'янський пантеон; допоможе виховувати повагу до духовних надбань пращурів та бажання вивчати історію свого народу.
50. Гиренко Н. С. Ф. Достоевський «Злочин і кара»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/f-dostoevskij-zlocin-i-kara-interaktivna-prezentacia-202366.html>.
Анотація. Презентація допоможе вчителю та учню детально розкрити «теорію» Раскольнікова, її сутність і проблемність, причини скоєння злочину, охарактеризувати статтю Раскольнікова «Теорія вбивства», розвінчання теорії сильної особистості, «надлюдини».
51. Гиренко Н. С. Фольклор. Казки народів світу: презентація. 2020. URL: <https://youtu.be/KglbuiiWKwY>, <https://youtu.be/5IOB0yPKRrQ>, <https://vseosvita.ua/library/folklor-kazki-narodiv-svitu-prezentacia-372799.html>.
Анотація. Презентація допоможе зацікавити учнів предметами зарубіжна література та фізична культура, в ігровій формі пригадати, що таке фольклор та його жанри (прислів'я, приказки), казки народів світу.

52. Гиренко Н. С. Фольклор. Казки народів світу. Повторення : літературний волейбол. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/folklor-kazki-narodiv-svitu-povtorennya-197420.html>.

Анотація. Презентація допоможе учням в ігровій формі повторити теми «Фольклор», «Казки народів світу».

53. Гиренко Н. С. Фрідріх Шиллер «Ода до радості»: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/f-siller-oda-do-radosti-202372.html>.

Анотація. Дана презентація допоможе вчителю при підготовці до уроку дати відповіді на запитання: «Які естетичні принципи життя стверджує поет у оді «до Радості»?», «Які загальнолюдські настрої та сподівання відбулися у ній?».

54. Гиренко Н. С. Художня література – духовна скарбниця людства : презентація. 5 клас. 2020. URL: <https://youtu.be/gxTWWguCDL6A>, <https://vseosvita.ua/library/hudozna-literatura-duhovna-skarbnica-ludstva-rol-knigi-v-sucasnomu-zitti-295547.html>.

Анотація. Презентація допоможе учням усвідомити значення літератури в сучасному житті людини; розвиває інтерес до пізнання світу через читання художньої літератури; виховує любов до книги, прагнення до пізнання та самоосвіти, позитивні якості характеру на основі загальнолюдських цінностей.

55. Ілліотченко Л. Г. Альбер Камю. «Чума». Символіка чуми. Особливості художнього часу й простору, образу автора. Своєрідність жанру «роману-хроніки»: урок. 11 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/85458>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку із зарубіжної літератури, яка спрямована на розвиток навичок аналізу прозових творів, висловлення власних думок та їх аргументування, вміння вести дискусію; формування ключових та предметних компетентностей.

56. Калініченко О. М. Цікаві пригоди хлопчика Чарлі та його друзів на казковій шоколадній фабриці містера Вонкі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-iz-zarubiznoi-literaturi-dla-5-klasu-401215.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури за темою «Цікаві пригоди хлопчика Чарлі та його друзів на казковій шоколадній фабриці містера Вонкі» для 5 класу, що містить різні види творчих та ігрових завдань.

57. Капленко А. О. Додатковий матеріал до вивчення теми «Гомер «Одіссея». Образ Одіссея»: матеріали до уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/na-dopomogu-ucnu-dodatkovij-material-do-vivcenna-temi-gomer-odissea-obraz-odissea-322769.html>.

Анотація. Публікація містить матеріал, що буде корисним учителям під час підготовки до уроку, учням – для узагальнення знань. Надається аналіз твору, анкета героя, схеми-опори, огляд сюжету та особливостей гомерівської поеми.

58. Капленко А. О. Додатковий матеріал до вивчення теми «Джонатан Свіфт (1667-1745). «Мандрі Лемюеля Гуллівера»: матеріали до уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dodatkovij-material-do-vivcenna-temi-dzonatan-svift-1667-1745-mandri-lemuela-gullivera-318984.html>.

Анотація. Публікація містить стислий аналіз твору Дж. Свіфта «Мандрі Лемюеля Гуллівера». Стане в нагоді учням при повторенні та аналізі тексту твору. Звертається увага на тему, ідею, основні проблеми твору, подано характеристику героїв.

59. Капленко А. О. Значення художньої літератури для людини й людства ХХІ ст. Формування читача в епоху цифрових технологій. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості : презентація до уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/znacenna-hudoznoi-literaturi-dla-ludini-j-ludstva-xxi-st-formuvanna-citaca-v-epohu-cifrovih-tehnologij-originali-j-perekladi-hudoznih-tvoriv-ihna-rol-322660.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до вступного уроку курсу зарубіжної літератури в 10 класі (рівень стандарту). Використані різноманітні форми роботи: робота в групах, інтерактивні вправи, робота над створенням кластера, буклету, інфографіки, інтернет-путівника.

60. Капленко А. О. Ренесанс в Англії. Здобутки й представники. Вільям Шекспір (1564-1616). «Гамлет»: матеріали для учня. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/spargalka-dla-ucna-renesans-v-anglii-zdobutki-j-predstavniki-vilam-sekspir-1564-1616-gamlet-323803.html>.

Анотація. Публікація містить стисло наданий матеріал для вивчення п'єси «Гамлет» Вільяма Шекспіра. Стане в пригоді учням для повторення вивченого матеріалу при підготовці до контрольної роботи.

61. Капленко А. О. Як читати Чехова? (Деякі питання вивчення творчості А.П. Чехова в сучасній школі) : матеріали для вчителя. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ak-citati-cehova-deaki-pitanna-vivcenna-tvorcosti-apcehova-v-sucasnij-skoli-314663.html>.

Анотація. Стаття акцентує увагу на краєзнавчому матеріалі «Чехов і Сумщина», розглядаються прийоми та методи вивчення творів А.П. Чехова в сучасній школі, наводяться приклади побудови системи уроків при вивченні оповідань письменника в 6 та 10 класах.

62. Кобзарь А. В. Життєвий і творчий шлях Олександра Сергійовича Пушкіна : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zittevij-i-tvorcij-slah-oleksandra-sergijovica-puskina-226507.html>.

Анотація. Презентація про життєвий і творчий шлях відомого письменника Олександра Сергійовича Пушкіна до уроку літературного читання для учнів 4 класу. Містить основні етапи життя письменника, його твори, містить фото.

63. Колодяжна Л. А. Брати Я. і В. Грімм. Пані Метелиця. Моральні цінності в казці. Характеристика образів персонажів. Антитеза : урок. Зарубіжна література. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-brati-ya-i-v-grimm-pani-metelicya-moralni-cinnosti-v-kazci-harakteristika-obraziv-personazhiv-antiteza-158267.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту зарубіжної літератури в 5 класі. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.
64. Колоусенко Л. В. Гомер «Іліада». Гуманістичний зміст поеми. Образи Ахілла та Гектора : конспект уроку з зарубіжної літератури. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: naurok.com.ua/urok-gomer-iliada.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку зарубіжної літератури у 8 класі. Конспект містить такі форми та методи: рольова гра «Інтерв'ю до поета», гра-послання від богів «Заморочки з бочки», робота в парах «Кола Венна», творча робота «Сенкан», метод «Займи позицію».
65. Кудрявська О. С. Аліса в країні Див : конспект уроку. Зарубіжна література. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-luis-kerroll-alisa-v-kraini-div-tvorca-istoria-knigi-ii-zvazok-iz-biografieu-pismennika-ta-zittam-anglii-viktorianskoi-dobi-215431.html>.
Анотація. Розвиток мистецтва неможливий без участі таких рушійних чинників творчого процесу як образне мислення і фантазія. Значною мірою це стосується творчості Льюїса Керрола та його твору-бестселера «Аліса в країні Див». Текст твору цікавий тим, що в ньому здійснена спроба дати прості відповіді на складні одвічні питання про сенс життя. Даний матеріал є розробкою вступного уроку у 5 класі за даною темою, відповідає вимогам чинної програми, дає змогу вчителю провести урок у цікавій формі.
66. Кудрявська О. С. Золота доба персько-таджицької лірики, її характерні особливості, видатні представники. Омар Хаям. Рубаї. Лаконізм і місткість жанру рубаї. Основні теми й мотиви творчості : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-zolota-doba-persko-tadzickoi-liriki-ii-harakterni-osoblivosti-vidatni-predstavniki-omar-haam-rubai-lakonizm-i-mistkist-zanru-rubai-osno-358224.html>.
Анотація. Поетична спадщина народів середньовічного Сходу досі вражає європейців своїми ліричними й філософськими шедеврами. Даний матеріал допоможе познайомити учнів 8 класу з творчістю класика персько-таджицької літератури Омара Хаяма, його особистістю; допоможе засвоїти особливості східної поезії та рубаї.
67. Кудрявська О. С. Розвиток креативної компетентності учнів за допомогою використання інноваційних методів навчання на уроках зарубіжної літератури : майстер-клас. Зарубіжна література. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/majster-klas-a-roblu-ce-tak-tema-rozvitok-kreativnoi-kompetentnosti-ucniv-za-dopomogou-vikoristanna-innovacijnih-metodiv-navcanna-na-urokah-zarubiznoi-199650.html>.
Анотація. Мета даного майстер-класу (форма проведення заняття – подорож у формі тренінгу) поширити та передати педагогічний досвід шляхом показу інноваційних методів та прийомів роботи системи викладання вчителя.
68. Кудрявська О. С. Розвиток креативної компетентності учнів за допомогою використання інноваційних методів навчання на уроках зарубіжної літератури : мультимедійна презентація майстер-класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/multimedijna-prezentacia-majster-klasu-rozvitok-kreativnoi-kompetentnosti-ucniv-za-dopomogou-vikoristanna-innovacijnih-metodiv-navcanna-na-urokah-zaru-199654.html>.
Анотація. Мультимедійна презентація майстер-класу сприяє підвищенню професійної майстерності педагога, дозволяє поширити та передати педагогічний досвід шляхом показу інноваційних методів та прийомів роботи.
69. Кузьменко Т. С. Антон Павлович Чехов «Хамелеон». Висміювання підлабузництва, самоприниження, чиношанування, запопадливості в творі. Антитеза як художній засіб і композиційний прийом : урок. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/71-2020/>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури у 6 класі, присвяченому вивченню теми «Людські стосунки».
70. Кузьменко Т. С. Оспівування чистого пристрасного кохання Ромео і Джульєтти, вплив кохання на людську особистість в трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» : урок. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/174-2020/>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури у 8 класі, присвяченому вивченню теми «Відродження».
71. Кузьменко Т. С. Розвиток мовлення. Диспут «Чи щаслива Нора у подружньому житті?» : урок. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/152-2020/>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури у 9 класі, присвяченому вивченню теми «Нові тенденції у драматургії кінця XIX – початку XX століття».
72. Кусочкіна С. Г. Г. К. Андерсен «Непохитний олов'яний солдатик». Утвердження сили кохання і відданості у творі : урок. Зарубіжна література. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/g-k-andersen-nepohitnij-olov-yaniy-soldatik-utverdzhennya-sili-kohannya-i-viddanosti-u-kazci-143658.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку зарубіжної літератури в 5 класі з використанням технології критичного мислення «Шість капелюхів Боно».
73. Кусочкіна С. Г. Творчість Ш. Бодлера : картки для роботи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/robochi-kartki-za-tvorchistyu-sh-bodlera-152122.html>.

Анотація. Публікація містить робочі картки за творчістю Ш.Бодлера для уроків зарубіжної літератури в 10 класі. Картки можуть бути використані для роботи в групах та під час дистанційного навчання.

74. Лихошапка О. П. Висміювання безпідставних претензій буржуа Журдена на аристократизм, інтелігентність і освіченість : урок. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149956>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури для 9 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

75. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196195>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас (за програмою Баландіна) розроблено із врахуванням методичних рекомендацій та чинної програми.

76. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з російської мови. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196194>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас (за програмою Баландіна) розроблено із врахуванням методичних рекомендацій та чинної програми.

77. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з російської мови. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196193>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас (за програмою Баландіна) розроблено із врахуванням методичних рекомендацій та чинної програми.

78. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з російської мови. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/195914>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас (за програмою Баландіна) розроблено із врахуванням методичних рекомендацій та чинної програми.

79. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування з російської мови. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/195905>.

Анотація. Календарно-тематичне планування з російської мови. 9 клас (за програмою Баландіна) розроблено із врахуванням методичних рекомендацій та чинної програми.

80. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-5-klas-357179.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 5 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

81. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-6-klas-357181.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 6 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

82. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-7-klas-357182.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 7 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

83. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-8-klas-357183.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 8 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

84. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-9-klas-357185.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 9 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

85. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-10-klas-357186.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 10 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

86. Лихошапка О. П. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-iz-zarubiznoi-literaturi-11-klas-368494.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування із зарубіжної літератури. 11 клас (за новою програмою). Дане планування уроків містить обов'язкові види контролю, уроки розвитку мовлення, позакласного читання, виразного читання.

87. Лихошапка О. П. Класицизм як художній напрям у літературі XVII століття. Філософське та естетичне підґрунтя класицизму. Основні правила класицизму: урок. 9 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149941>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури для 9 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

88. Лихошапка О. П. Мольєр (Жан Батіст Поклен) (1622-1673) – комедіограф, актор, театральний діяч. Провідні теми та художні особливості комедії Мольєра. Основні проблеми та та конфлікти п'єси «Міщанин-шляхтич»: урок. 9 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149943>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури для 9 класу. Урок супроводжується використанням як теоретичних, так і практичних завдань.

89. Лихошапка О. П. Найкраще, що я можу зробити, це викривати в смішних зображеннях пороки мого часу. Система образів та особливості жанру комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич»: урок. 9 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149954>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури для 9 класу. Урок з використанням теоретичних та практичних завдань.

90. Лихошапка О. П. План заходів щодо проведення тижня зарубіжної літератури. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-zahodiv-sodo-provedenna-tizna-zarubiznoi-literaturi-328179.html>.

Анотація. Орієнтовний план заходів щодо проведення тижня зарубіжної літератури допоможе вчителю у підготовці та проведенні. Він розрахований для учнів 5-11 класів, розписаний на кожен день, містить як позакласні заходи, так і відкриті уроки.

91. Лихошапка О. П. Просвітництво як літературна епоха. Розмаїття виявів літературного життя: виникнення і розвиток художніх напрямів, нових жанрів: урок. 9 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149957>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку із зарубіжної літератури для 9 класу. Урок з використанням теоретичних та практичних завдань.

92. Лихошапка О. П. Роберт Бернс «Чесна бідність». Уславлення у вірші справжніх людських чеснот: урок. 5 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168297>.

Анотація. Конспект уроку допоможе ознайомити з короткими біографічними відомостями та основними віхами творчості Р.Бернса; з'ясувати місце поезії «Чесна бідність» у його творчому доробку; дослідити образну палітру твору та показати уславлення у вірші справжніх людських чеснот: духовності, шляхетності, честі, чесності, розуму тощо.

93. Лихошапка О. П. Федір Іванович Тютчев – співець природи: урок. 5 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168296>.

Анотація. Конспект уроку допоможе зацікавити учнів творчістю російського поета та ознайомити із короткими біографічними відомостями про митця; показати бурхливо – радісне оновлення природи у його творах; розкрити яскравість та силу поетичних образів.

94. Мірошниченко Н. І. Анна Ахматова – Саффо XX століття: літературна вітальня. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145106>.

Анотація. Методична розробка «Анна Ахматова – Саффо XX століття» призначена для вчителів зарубіжної літератури, які можуть використовувати її під час проведення уроків, позакласних заходів. Матеріал містить цікаві відомості про життя і творчість Анни Ахматової, допоможе поглибити знання про видатну російську поетесу.

95. Мірошниченко Н. І. Омар Хайям. Рубаї. Лаконізм і місткість жанру рубаї. Основні мотиви й теми творчості: урок. Зарубіжна література. 8 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149200>.

Анотація. Методична розробка призначена для вчителів зарубіжної літератури. Використовуючи запропонований сценарій, учитель може цікаво й ефективно провести урок з урахуванням вікових особливостей учнів, а також предметних і ключових компетентностей. Матеріали уроку сприятимуть розвитку інтересу до творчості видатного мислителя, вченого та поета О. Хайяма, формуватимуть почуття прекрасного, високі моральні якості.

96. Мірошниченко Н. І. Фанфік «Капітан Грей». *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149205>.

Анотація. Опублікований фанфік написано за мотивами романтичної повісті-феєрії. Пропонований матеріал призначений як для вчителів зарубіжної літератури, так і для учнів. Розробка допоможе глибше осягнути ідейний зміст повісті, сприятиме формуванню інтересу до творчості видатного письменника-романтика.

97. Мухоедене Д. В. Казки народів світу (О. С. Пушкін, Г. К. Андерсен, О. Уайльд): тестові завдання. Контрольна робота № 2. 5 клас. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-no2-dla-5-klasu-zarozdilom-kazki-narodiv-svitu-temi-os-puskin-gk-andersen-o-uajld-382001.html>.

Анотація. Опубліковані тестові завдання за розділом «Казки народів світу» (О.С. Пушкін, Г.К. Андерсен, О. Уайльд) допоможуть учителю підбити підсумки та узагальнити знання учнів про літературні казки, їхню жанрову специфіку, сюжетне розмаїття, виявити рівень умінь і навичок учнів.

98. Мухоедене Д. В. Міхаеля Андреаса Гельмута Енде (1929–1995) «Джим Гудзик і машиніст Лукас». Фантастична країна Усландія та її мешканці. Моральні цінності, що утверджуються у творі (дружба, кохання, сім'я, повага до інших, любов до батьківщини) : презентація. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/mihael-andreas-gelmut-ende-1929-1995-dzim-gudzik-i-masinist-lukas-265943.html>.

Анотація. Презентація до уроку зарубіжної літератури в 6 класі з вивчення твору Міхаеля Андреаса Гельму Енде (1929–1995) «Джим Гудзик і машиніст Лукас» допоможе учителю оптимізувати роботу на уроці, сприятиме розвитку логічного та образного мислення учнів.

99. Пархоменко Л. В. Постмодернізм по-американськи: десять письменників : презентація. Зарубіжна література. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL.: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-postmodernizm-po-amerikanski-desyat-pismennikov-174586.html>.

Анотація. У презентації міститься повідомлення про особливості творчої манери американських письменників постмодерністів.

100. Пархоменко Л. В. Постмодернізм як літературне явище : презентація. Зарубіжна література. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL.: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-postmodernizm-yak-literaturne-yavische-170646.html>.

Анотація. У презентації поданий матеріал про особливості розвитку постмодернізму як явища у світовій літературі.

101. Пікало Т. І. Література XX-XXI століть. У пошуках себе і високого польоту: контрольна робота. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-temi-literatura-hh-hhi-st-u-posukah-sebe-i-visokogo-polotu-285270.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку із зарубіжної літератури. Контрольна робота в 8 класі з теми «Література XX-XXI століть. У пошуках себе і високого польоту» включає тести, завдання на відповідність, творче завдання. Мета її написання – з'ясувати рівень засвоєння теми; виявити, які складові навчального матеріалу учні засвоїли вдало, а які викликали у них труднощі й потребують корегування; розвивати логічне мислення, навички зв'язного мовлення школярів; виховувати вміння виявляти набуті знання.

102. Пікало Т. І. У колі добрих друзів : контрольна робота. Сучасна література. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-v-5-klasi-z-temi-suchasna-literatura-u-koli-dobrih-druziv-181948.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку із зарубіжної літератури. Контрольна робота в 5 класі з теми «Сучасна література. У колі добрих друзів» включає тести, завдання на відповідність, відповіді на запитання, творче завдання. Її метою є з'ясувати рівень засвоєння теми; виявити, які складові навчального матеріалу учні засвоїли вдало, а які викликали у них труднощі й потребують корегування; розвивати логічне мислення, навички зв'язного мовлення учнів; виховувати вміння виявляти набуті знання.

103. Пінчук Н. М. Детективна література. Оповідання А. Конан Дойла «Пістрява стрічка». Причини популярності образу Шерлока Холмса : конспект уроку зарубіжної літератури. 2020. URL: <https://cutt.ly/Cj4c97P>.

Анотація. Розробка уроку зарубіжної літератури для 7 класу буде корисною для вчителів цього предмету. Містить конспект уроку та презентацію. На уроці використані сучасні методи роботи з учнями, які стимулюють логічне мислення і креативність.

104. Пінчук Н. М. Збірка Г. Гейне «Книга пісень». Вірш «Лорелей» : конспект уроку зарубіжної літератури. 9 клас. URL: <https://cutt.ly/gj4x5R9>.

Анотація. Доданий матеріал містить розробку уроку зарубіжної літератури (9 клас) та презентацію до нього. Музичний супровід, використаний на уроці, вчитель може знайти самостійно на сайті YouTube.

105. Романюк О. Марк Твен «Пригоди Тома Соєра» : настільна гра. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nastilna-gra-za-povistu-marka-tvena-prigodi-toma-sojera-206076.html>.

Анотація. Настільна гра створена для проведення уроку узагальнення та систематизації знань учнів за повістю Марка Твена «Пригоди Тома Соєра». Гра має декілька варіантів проведення: у мінігрупах, або в групах – колективно. Для командної гри можна використати більше завдань практичного спрямування: створити сенкан, назвати п'ять асоціацій, показати пантоміму тощо.

106. Сорока І. І. Бути чи не бути. Читати чи не читати, або як ми з учнями стали «мисливцями за скарбами». *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 10. С. 16–24.

Анотація. У статті представлено методи і прийоми біоадекватної та комп'ютерної технологій навчання, які мотивують учнів до читання художньої літератури та допоможуть зробити урок інноваційним і сучасним.

107. Стеценко Л. Г. Міжпредметні зв'язки на уроках зарубіжної літератури. *iScience® Актуальные научные исследования в современном мире*. Вип. 2(58). Ч. 5. Переяслав, 2020. С. 114–119.

Анотація. Стаття присвячена проблемі реалізації міжпредметних зв'язків на уроках зарубіжної літератури. Висвітлено зв'язок літератури з предметами гуманітарного та естетичного циклів, основні форми і методи їх впровадження на уроках зарубіжної літератури. Показано місце міжпредметних зв'язків на різних етапах уроку. Ідеться про доцільність використання міжпредметних зв'язків при вивченні зарубіжної літератури.

108. Суглобова М. А. Мацуо Басьо (1644-1694). Хайку. *Методична скарбничка педагога*. Старобільськ, 2020. С. 187–193.

Анотація. Запропонований урок зарубіжної літератури зорієнтований на розвиток в учнів 6 класу ключових компетентностей та надасть учням можливість ознайомитися із самобутньою культурою Японії та творчістю

Мацуо Басьо, визначенням поняття «хайку» та його жанровими ознаками. Дібрані новітні методи, підходи та прийоми дозволяють у цікавій, динамічній та сучасній формі формувати читацьку культуру учнів, розвивати асоціативне мислення, вміння цілісного аналізу тексту, виховувати почуття краси, розуміння гармонії людини і природи.

109. Таран В. О. Оноре де Бальзак. Основні віхи творчості та особливості світогляду письменника. Урок зарубіжної літератури. 9 клас. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/publ/90355>.

Анотація. Урок-дослідження, розроблений для кращого розуміння учнями творчості Оноре де Бальзака та особливості його світогляду. Урок побудований на підставі технології розвитку критичного мислення.

110. Тімченко С. О. Традиції та новаторські зміни в поезії і драматургії XIX-XX століття : тестові завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/tradytsii-ta-novatorski-zminy-v-poezii-i-dramaturhii-khikh-khkh-stolittia-zavdannia-na-vybir-vidpovidi-40859.html>.

Анотація. Публікація містить 12 тестових завдань на вибір відповіді та б – на встановлення відповідності за творчістю М. Метерлінка, Ш. Бодлера, П. Верлена, А. Рембо.

111. Цапенко Н. О. Матеріали до уроків зарубіжної літератури за творчістю Р. Дала : дидактичні матеріали. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/materiali-do-urokiv-zarubiznoi-literaturi-za-tvorcistu-roalda-dala-5-klas-262258.html>.

Анотація. Оpubліковано матеріали до уроків зарубіжної літератури в 5 класі за твором Р. Дала «Чарлі і шоколадна фабрика». Пропонуються вправи багаті на цитатний матеріал: «Порушена послідовність», «Незакінчене речення», «Упізнай героя за цитатою».

112. Шелест Л. Д. Джеймс Олдрідж. Останній дюйм : презентація до уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145716>.

Анотація. Оpubлікована презентація допоможе вчителю навчити учнів визначати проблему твору, розмірковувати над нею, аналізувати художній текст за ключовими епізодами, зупиняючись на деталях; підтверджувати думки прикладами із твору.

113. Шелест Л. Д. Проблема життя і смерті, дружби й зрадництва у творі Джека Лондона «Жага до життя» : презентація до уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145728>.

Анотація. Оpubлікована презентація до уроку в 7 класі з теми «Проблема життя і смерті, дружби й зрадництва у творі Джека Лондона «Жага до життя» допоможе вчителю оптимізувати роботу на уроці, розвивати образне та логічне мислення, навички роботи з художнім твором, уміння давати характеристику головному героєві, вчитися висловлювати власні враження від прочитаного; виховувати любов до життя, уміння боротися за своє життя, формувати гуманістичний погляд на життя.

2.3. Іноземна мова

1. Афанасенко Т. В. Контрольна робота з письма. Англійська мова. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrol-pisma-i-semestr-1-1-klas-209059.html>.

Анотація. Публікація містить різнорівневі завдання за програмою рівня стандарту у двох варіантах на перевірку вмінь письма.

2. Афанасенко Т. В. Контрольна робота з письма. Англійська мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-pisma-dlya-7-klasu-z-temi-food-203238.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи з письма для учнів 7 класу з теми «Food» за підручником А. М. Несвіт. Має 2 варіанти завдань на перевірку тематичної лексики, граматичних умінь (уживання розділових запитань та минулого доконаного часу).

3. Бих О. О. Kinds of Sport : цікаві завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/cikavi-zavdanna-do-temi-kinds-of-sport-406439.html>.

Анотація. Завдання до теми «Kinds of Sport» розроблені для учнів 6-7 класів для перевірки знань з даної теми. Створені в програмі MS PowerPoint, з цікавим оформленням. Учні можуть вибрати свою стратегію виконання цих завдань.

4. Бих О. О. Save Olenka на тему «Travelling» : гра-презентація з англійської мови. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/gra-prezentacia-z-anglijskoi-movi-save-olenka-na-temu-travelling-4-klas-398990.html>.

Анотація. Дана розробка призначена для перевірки знань учнів 4-6 класів з теми «Travelling». Розробка містить в собі гру, створену в програмі Power Point, цікавий сюжет з відомого мультфільму та 12 тестових запитань з даної теми.

5. Биченко Л. І. Граматичний тест. Англійська мова. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/grammar-test-5th-form-198026.html>.

Анотація. Тест містить завдання на закріплення вивчених граматичних часів, розроблений до підручника англійської мови для 5 класу А. Несвіт, рекомендованого Міністерством освіти і науки України як основний для загальноосвітніх навчальних закладів.

6. Биченко Л. І. Подорож. Види подорожування : урок. Англійська мова. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL:<https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-z-anglijskoi-movi-podoroz-vidi-podorozuvanna-6-klas-197989.html>.

Анотація. Метою даного уроку є ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями та відпрацювання вживання їх в усному та письмовому мовленні, повторення граматичного матеріалу (ступені порівняння прикметників), робота в парах та групах.

7. Білоуха О. Б. Parts of the body. The robot : конспект уроку англійської мови в рамках шкільного STEM-ART проекту «LEGO». *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження)*. 2020. № 1. С. 19.

Анотація. Урок англійської мови для 2 класу з використанням Lego допоможе вчителям у нетрадиційній формі повторити лексичний матеріал з теми «Частини тіла».

8. Білоуха О. Б. Онлайн-тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/classroom-language-32110.html>, <https://naurok.com.ua/test/unforgettable-impressions-46002.html>, <https://naurok.com.ua/test/wearing-school-uniform-77242.html>, <https://naurok.com.ua/test/school-playground-culture-174093.html>.

Анотація. Онлайн-тести з англійської мови для 3 та 4 класу створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання при вивченні теми «Школа».

9. Більченко М. С. What's the time : презентація. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-anglijsko-movi-u-3u-klasi-what-s-the-time-187643.html>.

Анотація. У процесі навчання іноземної мови вчитель може використовувати презентацію під час вивчення нового матеріалу. Сучасна організація уроку іноземної мови забезпечує комунікативно-діяльнісний характер процесу оволодіння мовою в інтеграції з міжкультурним спрямуванням його змісту.

10. Бокова І. А. «Scotland» : тест до тексту для аудіювання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/scotland-50579.html>.

Анотація. Тест до тексту для аудіювання, що міститься в підручнику Карпюк О. для 9 класу допоможе учителю перевірити, як діти зрозуміли прослуханий текст.

11. Бокова І. А. Window on Britain. Introduction : тест до відео. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/window-on-britain-introduction-46478.html>.

Анотація. Тест до відеофрагменту допоможе вчителю перевірити рівень розуміння учнями поданої інформації.

12. Бокова І. А. «Manchester» : тест до тексту з домашнього читання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/manchester-35284.html>.

Анотація. Тест містить завдання різного рівня складності та призначений для перевірки розуміння прочитаного вдома тексту.

13. Бокова І. А. «Nellie Bly» : тест до тексту з домашнього читання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/nellie-bly-15376.html>.

Анотація. Тест містить завдання різного рівня складності та призначений для перевірки розуміння прочитаного вдома тексту.

14. Бокова І. А. «Wales» : тест до тексту для аудіювання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/listening-p-198-144026.html>.

Анотація. Тест до тексту для аудіювання, що міститься в підручнику Карпюк О. для 9 класу допоможе учителю перевірити, як діти зрозуміли прослуханий текст.

15. Бокова І. А. British Press : тест до тексту для аудіювання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/british-press-45055.html>.

Анотація. Тест до тексту для аудіювання, що міститься в підручнику Карпюк О. для 8 класу допоможе учителю перевірити, як діти зрозуміли прослуханий текст.

16. Бокова І. А. Dragon Soup : урок домашнього читання у 6 класі. *Методична скарбничка педагога. Старобільськ*, 2020. С. 198–201.

Анотація. Розробка уроку домашнього читання для 6 класу за текстом «Dragon Soup» за підручником Оксани Карпюк містить цікаві завдання різного рівня складності.

17. Бокова І. А. О «Sports in the USA» : тест до тексту для аудіювання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/listening-p-207-161982.html>.

Анотація. Тест до тексту для аудіювання, що міститься в підручнику Карпюк О. для 10 класу допоможе учителю перевірити, як діти зрозуміли прослуханий текст.

18. Бокова І. А. Семестрова контрольна робота з письма за II семестр для 11 класу за підручником О. Карпюк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/writing-form-11-63975.html>.

Анотація. Тест містить розробку семестрової контрольної роботи з письма за II семестр для 11 класу за підручником О. Карпюк та складається з завдань різного рівня складності.

19. Бокова І. А. Семестрова контрольна робота з письма за II семестр для 10 класу за підручником О. Карпюк. *Всеосвіта*. 2020. URL:<https://vseosvita.ua/test/writing-firm-10-59579.html>.

Анотація. Тест містить розробку семестрової контрольної роботи з письма за II семестр для 10 класу за підручником О. Карпюк та складається з завдань різного рівня складності.

20. Бокова І. А. Тест до тексту для аудіювання до підручника О. Карпюк. Англійська мова. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/listening-p-213-147607.html>.

Анотація. Тест до тексту для аудіювання, що міститься в підручнику Карпюк О. для 11 класу допоможе учителю перевірити, як діти зрозуміли прослуханий текст.

21. Борсай І. І. Засоби масової інформації: конспект уроку. *На урок*. 2020 URL : <https://naurok.com.ua/publ/149660>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 9 класі, активізує вивчення лексичного, граматичного матеріалу, дає можливість вдосконалити, виховує позитивне ставлення до вивчення іноземної мови; формує навички висловлювання своїх думок, розвиває вміння вести групову бесіду з висловлюванням, аргументацією своєї точки зору, узагальнює граматичний матеріал: вживання *Present and Past Passive*.

22. Броннікова С. В. A Book Review Biographies : конспект уроку. Англійська мова. 8 клас. *Osvita.ua*. 2020. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/english/71484/.

Анотація. Розробка буде корисною для учнів з метою удосконалення навичок читання, розвитку логічного мислення та формування позитивного ставлення до читання.

23. Броннікова С. В. Around the UK : урок. Англійська мова. 5 клас. 2020. URL: <https://osvita.ua/publishing/urok/>, <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-anglijskoi-movi-v-5-klasi-na-temu-around-the-uk-215673.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту кроку англійської мови у 5 класі, присвяченого вивченню видатних місць Об'єднаного Королівства Великої Британії та Північної Ірландії. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

24. Броннікова С. В. Health service. Doctors : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-health-service-doctors-222760.html>.

Анотація. Методична розробка містить презентацію до уроку англійської мови у 9 класі, розвиває навички виявлення конкретної інформації, що базується на фактах, викладених у завданнях, навички логічного мислення та виховання шанобливого ставлення до професії лікаря.

25. Броннікова С. В. Travelling. Means of transport : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-travelling-means-of-transport-222771.html>.

Анотація. Методична розробка містить презентацію до уроку англійської мови у 8 класі, ставить за мету розвиток навичок правильного співвідношення варіантів відповідей, знаходження зайвого у групі слів, навичок логічного мислення, правильного знаходження слів протилежного значення, виховання любові до подорожей та патріотичного ставлення до своєї Батьківщини.

26. Валюх Т. Д. Party. Invitation : конспект. Англійська мова. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-na-temu-zaprosenna-na-vecirku-meta-osvitna-aktivizuvati-leksicnij-material-temi-u-movi-ucniv-povtoriti-present-simple-tense-402259.html>.

Анотація. Матеріали уроку містять завдання, які допоможуть активізувати лексичний матеріал теми у мові учнів, повторити *Present Simple Tense*. У даному плані-конспекті запропоновані вправи, спрямовані на розвиток навичок усного мовлення з опорою на ключові слова, читання текстів, формування навичок роботи в групах.

27. Валюх Т. Д. Party. Invitation : презентація. Англійська мова. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-na-temu-party-invitation-215547.html>, <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-anglijskoi-movi-u-5-klasi-na-tkmu-party-invitation-402253.html>.

Анотація. Презентація до уроку англійської мови на тему «Party. Invitation» містить ілюстративні матеріали, завдання для учнів, спрямовані на активізацію знань лексики, розвиток комунікативних навичок. Матеріали презентації стануть у нагоді вчителям загальноосвітніх навчальних закладів.

28. Валюх Т. Д. Використання здоров'язберігаючих технологій на уроках англійської мови (практико-зорієнтований посібник для вчителів англійської мови загальноосвітніх навчальних закладів) : авторська розробка. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/praktiko-zorientovaniy-posibnik-vikoristannya-zdorov-yazberigayuchih-tehnologiy-na-urokah-anglijsko-movi-215544.html>.

Анотація. У збірнику зібрані матеріали з досвіду роботи вчителя. Посібник містить теоретичне обґрунтування необхідності впровадження елементів здоров'язбережувальних технологій у навчальний процес під час викладання іноземної мови. Завдяки матеріалам посібника вчитель може зробити урок цікавішим, дбати про фізичне, психічне та моральне здоров'я школярів.

29. Ведмідь І. М. Визначні місця міста Суми : презентація. Англійська мова. 5-9 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-viznachni-miseya-mista-sumi-180953.html>.

Анотація. Даний матеріал можна використати на уроках англійської мови під час вивчення теми «Моє рідне місто». Відображає короткі відомості про цікаві та визначні місця міста Суми.

30. Ведмідь І. М. Творці історії Сумщини : презентація. Англійська мова. 5-9 класи. 2020. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-tvorci-istorii-sumsini-271510.html>.

Анотація. Даний матеріал можна використати на уроках англійської мови під час вивчення теми «Україна», зокрема «Мій рідний край». У презентації представлені відомості про життя визначних історичних постатей, а також відомих акторів, музикантів, спортсменів і письменників Сумщини.

31. Віткалова В. М. Англійська мова. Mass-Media (засоби масової інформації) : план-конспект уроку для 8 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-konspekt-uroku-z-zanglijskoi-movi-u-8-klasi-na-temu-mass-media-150218.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з англійської мови у 8 класі на тему «Mass-Media» (засоби масової інформації). Урок є узагальнюючим з теми «Засоби масової інформації» та спрямований на розвиток мовленнєвої компетенції учнів. Метою уроку є: сприяти використанню уже вивченої лексики, розвивати навички монологічного та діалогічного мовлення за вивченою темою, систематизувати знання про засоби масової інформації.

32. Гаєвська Є. А. Churches of Sumy Region : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/1395656>.

Анотація. Презентація з англійської мови «The Churches of Sumy Region» призначена для країнознавчих уроків для учнів 6-7 класів, допомагає закріпити знання учнів з історії рідного краю, включити учнів в активне освоєння культурних цінностей.

33. Гаєвська Є. А. Churches : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/139666>.

Анотація. Презентація з англійської мови «Churches» призначена для країнознавчих уроків, що дає можливість закріпити знання учнів з історії рідного краю, дати уявлення про розташування культурних пам'яток рідного краю.

34. Гаєвська Є. А. Інтерактивне навчання як засіб підвищення ефективності уроку німецької мов : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/interaktivne-navchannya-yak-zasib-pidvishchennya-efektivnosti-uroku-nimecko-movi-138495.html>.

Анотація. Метою роботи є дослідження особливостей інтерактивного навчання як засобу підвищення ефективності уроку німецької мови. Предметом дослідження є використання інтерактивних методів на уроках німецької мови. Наукова новизна дослідження полягає в розробці спеціальних інтерактивних вправ із використанням мультимедійних технологій та комп'ютерних програм для навчання німецької мови.

35. Гаєвська Є. А. Критичне мислення на уроках англійської мови : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/138491>.

Анотація. Стаття присвячена дослідженню розвитку критичного мислення учнів на уроках англійської мови, методів його реалізації, основних принципів та прийомів, які має використовувати вчитель під час навчальних занять для досягнення успішного результату. Стаття відображає значення правильно поставленого завдання, що сприяє розвитку критичного мислення школярів.

36. Говорун Л. Матеріали до проведення фонетичної зарядки у 1 класі : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-materiali-do-provedennya-fonetichno-zaryadki-u-1-klasi-171573.html>.

Анотація. Презентація містить слайди із транскрипційними позначеннями звуків англійського алфавіту відповідно до малюнків. Публікація має на меті розширення знань здобувачів освіти про фонетичні символи.

37. Грищенко Т. А. My Home. 3rd Form II Semester (Listening Comprehension) : контрольна робота. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test-3rd-form-ii-semester-listening-comprehension-my-home-183386.html>.

Анотація. Публікація містить матеріал, призначений для контролю аудіювання з англійської мови учнів 3 класів загальноосвітніх шкіл. Матеріал складається з тестових та творчого завдань.

38. Грищенко Т. А. Test 4th Form II Semester (Reading, Writing) 4 tasks : контрольна робота. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test-4th-form-ii-semester-reading-writing-4-tasks-183149.html>.

Анотація: Публікація містить тестові завдання з англійської мови для контролю читання та письма учнів 4 класів загальноосвітніх шкіл наприкінці семестру. Роздатковий матеріал складається з трьох тестових та творчого завдань.

39. Грищенко Т. А. Планування дистанційної роботи з англійської мови на карантині : план-графік організації дистанційного навчання учнів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test-3rd-form-ii-semester-listening-comprehension-my-home-183155.html>.

Анотація. Публікація містить інформацію щодо організації навчання у закладах загальної середньої освіти під час карантину. У матеріалі запропонований план-графік організації дистанційного навчання учнів.

40. Дарагань Л. Д. Семестрова контрольна робота з англійської мови з письма. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/semestrova-kontrolna-robota-z-angliysko-movi-z-pisma-dlya-4-klasu-178788.html>.

Анотація. Семестрова контрольна робота містить різнорівневі лексико-граматичні завдання на перевірку засвоєння учнями основних лексичних одиниць та граматичних явищ, що передбачаються програмою для вивчення у II семестрі 4 класу.

41. Дарагань Л. Д. Семестрова контрольна робота з англійської мови з аудіювання. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/178775>.

Анотація. Семестрова контрольна робота містить текст для аудіювання та різнорівневі завдання до нього.

42. Донець Я. О. Контроль зорового сприймання: читання. Англійська мова. 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://www.liveworksheets.com/vb374079cl>.

Анотація. Інтерактивний тест для перевірки сформованості компетенцій зорового сприймання тексту. Тест містить: завдання на встановлення відповідності. У завданнях пропонується підібрати заголовки до текстів із наведених варіантів; твердження до текстів, завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання має основу та

чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний, завдання на заповнення пропусків у тексті. У завданнях пропонується доповнити речення в тексті частинами речень, словосполученнями/словами з наведених варіантів.

43. Донець Я. О. Контроль сприймання мовлення на слух (аудіювання). Англійська мова. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://www.liveworksheets.com/gy352087yj>.

Анотація. Інтерактивний тест для перевірки сформованості компетенцій сприймати іншомовне мовлення на слух. Тест містить: 1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання має основу та три варіанти відповіді, з яких лише один правильний. 2. Завдання на визначення правильності/неправильності твердження. У завданнях пропонується визначити правильність чи неправильність наведеного твердження щодо змісту прослуханого.

44. Донець Я. О. Контроль сприймання мовлення на слух : аудіювання. Англійська мова. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://www.liveworksheets.com/hx402319vb>.

Анотація. Інтерактивний тест для перевірки сформованості компетенцій сприймати іншомовне мовлення на слух.

45. Жирна І. М. Pancake Day in Great Britain. Pancake week in Ukraine : урок. Англійська мова. 3 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <http://www.schoolife.org.ua/311-2020>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 3 класі, присвяченому вивченню традицій святкування Масляної в Україні та Великій Британії. Є цікаві завдання для роботи в групах Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

46. Жирна І. М. Вода : конспект інтегрованого уроку з англійської мови та трудового навчання в рамках шкільного STEM-ART проекту. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження)*. 2020. № 1. С. 19.

Анотація. Інтегрований урок англійської мови та трудового навчання для 3 класу допоможе вчителям у нетрадиційній формі повторити лексичний матеріал з теми «Вода».

47. Жирна І. М. Онлайн-тести з англійської мови. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/to-be-in-past-simple-33369.html>, <https://naurok.com.ua/test/past-simple-34376.html>, <https://naurok.com.ua/test/off-we-go-34389.html>, <https://naurok.com.ua/test/animals-stupeni-porivnyannya-prikmetnikiv-34497.html>, <https://naurok.com.ua/test/in-the-hospital-34522.html>, <https://naurok.com.ua/test/irregular-verbs-38161.html>, <https://naurok.com.ua/test/in-the-countryside-38404.html>, <https://naurok.com.ua/test/animals-groups-74085.html>, <https://naurok.com.ua/test/amusement-park-125318.html>, <https://naurok.com.ua/test/question-words-125688.html>, <https://naurok.com.ua/test/get-dressed-140956.html>, <https://naurok.com.ua/test/the-market-159325.html>, <https://naurok.com.ua/test/easter-kontrolne-audiyuvannya-335028.html>, <https://naurok.com.ua/test/two-friends-344728.html>, <https://naurok.com.ua/test/deserts-356179.html>, <https://naurok.com.ua/test/nelly-audiyuvannya-373595.html>, <https://naurok.com.ua/test/tom-audiyuvannya-374110.html>, <https://naurok.com.ua/test/a-story-about-a-clever-dog-375715.html>, <https://naurok.com.ua/test/mike-s-daily-routine-395298.html>, <https://naurok.com.ua/test/carrying-an-umbrella-465949.html>.

Анотація. Онлайн-тести для 1-4 класів з англійської мови створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання, повторення вивченого матеріалу та перевірки знань з різних тем.

48. Іващенко М. С. Great Britain. London : контрольна робота. Англійська мова. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-great-britain-london-u-6-klasi-145941.html#>.

Анотація. Контрольна робота з англійської мови «Great Britain. London», 6 клас розроблена у двох варіантах та може бути використана на підсумковому уроці.

49. Іващенко М. С. Карта Лондону : урок. Англійська мова. 6 клас. 2020. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-karta-londonu-u-6-klasi-145938.html>.

Анотація. Урок англійської мови «Карта Лондону» розроблений для учнів 6 класу. Можна використовувати при вивченні теми *Great Britain. London*.

50. Карлашова А. І. About Great Britain : країнознавча вікторина. 8-9 forms. Англійська мова. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/krainoznavca-viktorina-about-great-britain-381183.html>.

Анотація. Країнознавча вікторина «About Great Britain» опублікована для узагальнення знань учнів з даної теми, дає можливість повторити пройдений навчальний матеріал у неформальній обстановці, розвивати творчі здібності учнів.

51. Карлашова А. І. Мій вільний час : урок з англійської мови у 5 класі. Англійська мова. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-z-anglijskoi-movi-u-5-klasi-na-temu-mij-vilnij-cas-381170.html>.

Анотація. Даний урок допоможе навчити учнів правильному вживанню тематичної лексики в усному мовленні; удосконалити навички змістовного висловлювання за темою ситуації; розвивати навички в груповій бесіді; тренувати учнів в аудіюванні.

52. Каргузова О. В. Новий рік та Різдво в Україні та Великій Британії : урок. Англійська мова. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/private/document/339759-683b>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з теми «Новий рік та Різдво в Україні та Великій Британії» за підручником «Англійська мова» А. М. Несвіт 3 клас, що допоможе молодшим школярам удосконалити свої вміння та навички в усіх видах мовленнєвої діяльності, розширити кругозір, збагатити словниковий запас, проявити творчі здібності, реалізуватись як цілісна та розвинена особистість.

53. Каргузова О. В. Свята : серія уроків. Англійська мова. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-dlya-3go-klasu-z-temi-svyata-moe-ulyublene-svyato-187296.html>.
Анотація. Публікація містить розробки серії уроків за підручником «Англійська мова. А.М. Несвіт. 3 клас». Подано різні види творчих та інтерактивних завдань з аудіювання, читання та монологічного мовлення.
54. Кирєєва Н. А. Сценарій-перформанс «Хелоуїн в Хогвартсі». *Англійська мова та література*. 2020. № 25-27. С. 72–73.
Анотація. Захід допомагає виховувати інтерес до країн, мову яких вивчаємо.
55. Кінчик А. Ф. Моє рідне місто Суми : урок англійської мови. *English*. 6 клас. 2020. № 5-6. С. 53–58.
Анотація. Публікація містить розробку сучасного компетентнісно зорієнтованого уроку, спрямованого на формування в учнів уміння засобами іноземної мови популяризувати рідне місто, українську культуру, на виховання поваги до історичного минулого рідного краю.
56. Клімова С. В. Lunchtime : презентація. 1 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-angliysko-movi-u-1-klasi-na-temu-lunchtime-164764.html>.
Анотація. Презентація до уроку англійської мови у 1 класі на тему «Lunchtime. What's in your lunchbox?» до підручника *Quick Minds* допоможе вчителю у відпрацювання лексичних одиниць з теми та граматичної структури «have got».
57. Клімова С. В. School in the Slums : контрольне читання. 8 клас *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/161474>.
Анотація. Публікація містить зразок контролю читання з англійської мови для 8 класу за текстом «School in the Slums.» Крім тексту подано 4 завдання різних рівнів складності, що допоможе вчителю визначити рівень знань учнів з теми *School Life*.
58. Клімова С. В. Музика : контроль читання. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/161781>.
Анотація. Публікація містить зразок контролю читання з теми «Музика» у 8 класі. Крім тексту «Playing the drums» подано завдання на розуміння прочитаного. Розробка може використовуватися як під час вивчення теми, так і перевірки знань учнів.
59. Клімова С. В. Спорт : контроль письма. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/161482>.
Анотація. Публікація містить зразок контролю письма з англійської мови та 4 завдання різних рівнів для перевірки знань учнів 7 класу з теми «Спорт».
60. Князева Є. Р. Birthday Party : презентація. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/profile/26578>.
Анотація. Презентацію можна використовувати при вивченні теми «Свята», ознайомивши учнів 3 класу з лексичними одиницями теми та пояснивши правила написання запрошення на День народження. Матеріал презентації допомагає розвивати пам'ять, увагу, логічне та критичне мислення, уяву.
61. Коваленко Г. П. Healthy Living : презентація. *На урок*. 2020. URL: <http://surl.li/kazp>.
Анотація. Вчительська презентація на додаток до уроку «Healthy Living» з використанням QR кодів та створенням *larbook*.
62. Ковальчук Ю. І. Тварини : конспект уроку. Англійська мова. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149654>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 3 класі для узагальнення лексичного і граматичного матеріалу з використанням наочності, сприяє вивченню нових лексичних одиниць, розвиває вміння та навички, читання, письма, усного мовлення, стимулювати комунікативно-пізнавальну діяльність дітей, пам'ять, творчі здібності, увагу, удосконалює навички аудіювання, виховує в учнів бережне ставлення до природи.
63. Лазаренко В. Г. My breakfast : розробка уроку для 2 класу НУШ. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-dla-2go-klasu-nus-z-temi-my-breakfast-243833.html>.
Анотація. Матеріал містить дидактичний матеріал, відео з інтернет ресурса *Youtube* та цікаві завдання для учнів 2 класу НУШ. Завдання індивідуальні, ігрові, групові форми роботи та творчі завдання сприяють розвитку зацікавленості школярів у вивченні англійської мови.
64. Лазаренко В. Г. Граматика англійської мови в таблицях. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/gramatika-angliysko-movi-v-tablicyah-155104.html>.
Анотація. Розробка містить основну інформацію з граматичних часів англійської мови. Документ спрямований на формування основ граматичних знань і набуття мовних навичок школярів.
65. Лазаренко В. Г. Тексти для домашнього читання із завданнями для учнів початкової ланки. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/teksti-dlya-domashnogo-chitannya-iz-zavdanniyami-dlya-uchniv-pochatkovo-lanki-161258.html>.
Анотація. Тексти із завданнями для домашнього читання для учнів початкової ланки. Має на меті удосконалити навички читання англійських текстів, розширити словниковий запас учнів.

66. Леперт О. А. Вибір професії : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165142>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 9 класі про різноманітність професій та правильний вибір професії у житті людини. Урок спрямований на розвиток навичок аудіювання, читання, діалогічного та монологічного мовлення.
67. Леперт О. А. Захист навколишнього середовища : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165142>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 10 класі про проблеми навколишнього середовища планети Земля, України, рідного міста Шостки та шляхи їх вирішення. Урок супроводжується мультимедійною презентацією, переглядом відео, захистом дослідницьких учнівських проєктів, інтерв'ю, розв'язанням ситуативних екологічних завдань.
68. Леперт О. А. Їжа. Улюблені страви : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165136>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку англійської мови у 6 класі про корисну та шкідливу їжу, рецепти улюблених страв. Урок супроводжується мультимедійною презентацією, захистом дослідницьких учнівських проєктів, виконанням завдань, спрямованих на розвиток навичок аудіювання, діалогічного та монологічного мовлення.
69. Леперт О. А. Модальні дієслова : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165197>.
Анотація. Публікація містить презентацію про модальні дієслова англійської мови у 10 класі, їх різновидність, форми, функції.
70. Леперт О. А. Пори року та погода : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165160>.
Анотація. Публікація містить презентацію з англійської мови у 5 класі про пори року, завдання, що спрямовані на розвиток навичок аудіювання, читання, письма, усного мовлення, критичного мислення.
71. Леперт О. А. Хто найрозумніший : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165154>.
Анотація. Публікація містить презентацію брейн-рингу з англійської мови у 8 класі про географічне положення, традиції та звичаї Великої Британії, завдання, спрямовані на розвиток навичок монологічного мовлення, критичного мислення, вміння працювати в групах.
72. Лимар Н. Освітні можливості інформаційно-комунікаційних технологій на уроках англійської мови : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-na-temu-osvitni-tehnologi-u-vikladanni-angliysko-movi-181584.html>.
Анотація. У статті є огляд різноманітних сучасних засобів використання ІКТ у процесі навчання англійської мови, дослідження та аналіз сучасних освітніх можливостей використання технологій на практичних уроках англійської мови.
73. Майборода Т. О. Вільний час : презентація. Англійська мова. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-vilnij-cas-381847.html>.
Анотація. Презентація за темою « Вільний час» для учнів 4 класу. Може бути використаний на уроці вивчення нового матеріалу.
74. Малахова І. І. A Shopping Day : текст для читання для 4 класу за підручником О. Карп'юк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tekst-dla-citanna-u-4-klasi-za-pidr-o-karpuk-a-shopping-day-402556.html>.
Анотація. Публікація містить текст для читання учнями на уроці англійської мови та розроблені завдання до нього. Текст стане в нагоді як вчителям іноземної мови, так і учням для закріплення чи перевірки знань з теми.
75. Малахова І. І. Free time : контрольна робота 4 клас за підручником О. Карп'юк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-4-klas-za-pidrucnikom-o-karpuk-tema-free-time-386039.html>.
Анотація. Контрольна робота розроблена для вчителів англійської мови для перевірки знань з теми. Розробка містить завдання, спрямовані на перевірку лексичних знань та вміння застосовувати знання з граматики, що вивчалися протягом теми.
76. Малахова І. І. Holidays : презентація. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-holidays-4-klas-386585.html>.
Анотація. Презентація створена для уроків англійської мови за підручником А. Несвіт. Слугує як для вивчення нового матеріалу, так і для повторення теми «HOLIDAYS». Також може бути гарним додатковим матеріалом для вчителя, що викладає за іншими підручниками для 4 класу.
77. Малахова І. І. Nature and weather : завдання для контрольної роботи 4 клас за підручником О. Карп'юк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zavdanna-dla-kontrolnoi-roboti-4-klas-za-pidr-o-karpuk-nature-and-weather-417273.html>.
Анотація. Публікація містить матеріали для проведення підсумкового уроку з теми. Контрольна робота містить завдання, спрямовані на перевірку вивчених лексичних одиниць та закріплення опрацьованого граматичного матеріалу. Розробка буде корисною вчителям іноземної мови.
78. Малахова І. І. Контроль письма 5 клас за підручником О. Карп'юк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrol-pisma-5-klas-i-semestr-390756.html>.

Анотація. Семестровий контроль знань, умінь та навичок учнів є важливим елементом перевірки отриманих знань протягом семестру. Контроль письма розроблений за підручником О. Карп'юк. Публікація має на меті перевірити знання, вміння та навички учнів, отриманих за семестр. Буде корисним вчителям англійської мови.

79. Малахова І. І. О. Карп'юк. Youth Generation : завдання для контрольної роботи. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zavdanna-dla-kontrolnoi-roboti-9-klas-o-karpuk-tema-youth-generation-378527.html>.

Анотація. Публікація підходить для вчителів іноземної мови. Контрольна робота розроблена на два варіанти. Включає в себе завдання на Герундій(вміння відрізнити його від інфінітива та здійснювати відповідний переклад таких речень), знання вивченої лексики та вміння застосовувати її для опису однієї з молодіжних культур.

80. Малахова І. І. О. Карп'юк. What's your choice? : контрольна робота. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-9-klas-za-pidrucnikom-o-karpuk-tema-whats-your-choice-386020.html>.

Анотація. Публікація передбачає читання учнями тексту та виконання відповідних завдань на уроках іноземної мови. Розробка містить питання-роздум, над яким учні мають добре подумати та написати власні твердження відповідно до правил написання власного висловлювання. Завдання будуть корисними для вчителів та учнів.

81. Малахова І. І. Підготовка до школи : контрольна робота 4 клас за підручником О. Карп'юк. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-4-klas-za-pidrucnikom-o-karpuk-tema-pidgotovka-do-skoli-378523.html>.

Анотація. Публікація стане допоміжним матеріалом для узагальнення та систематизації знань учнів з теми. Контрольна робота розроблена на 2 варіанти. Подані завдання можна використовувати і як самостійну роботу, в залежності від рівня підготовленості учнів. Розробка буде корисною вчителям англійської мови та учням.

82. Малахова І. І. Харчування : завдання для підсумкового уроку у 5 класі. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/zavdanna-dla-pidsumkovogo-uroku-u-5-klasi-za-temou-harcuvanna-417293.html>.

Анотація. Розробка буде корисною для вчителів англійської мови як для перевірки знань з теми, так і для самостійної роботи на уроці іноземної мови. Завдання мають на меті закріпити слова, які вивчалися та застосування знань з граматики, яку учні опановували протягом вивчення теми.

83. Малошук Н. М. Schreiben : семестрова контрольна робота з німецької мови. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/semestrova-kontrolna-robota-z-nimecko-movi-dlya-5-klasu-schreiben-139215.html>.

Анотація. Публікація містить завдання контрольної роботи, яка передбачає перевірку знань, набутих учнями 5 класу за II семестр. Включає в себе граматичні, лексичні завдання та завдання творчого характеру.

84. Малярчук С. С. Дрил-технологія як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках англійської мови : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-drill-tehnologiya-yak-zasib-aktivizacii-navchalno-piznavalno-diyalnosti-uchniv-na-urokah-angliysko-movi-179121.html>.

Анотація. У статті подано матеріали щодо використання дрил-технології як засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках англійської мови. Даний метод навчання створює на уроці позитивний настрій для вивчення іноземної мови та розкриває потенційні можливості кожного учня.

85. Мироняк О. В. Міжнародний проєкт із вивчення кліматичних змін та пошуку розв'язання проблеми «The Climate Action Project of Koen Timmers» : робота міжнародного євроклубу «PrimStar». Англійська мова. 7-11 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/142363>.

Анотація. Позакласна робота з англійської мови по формуванню екологічно свідомої, соціально активної особистості учня, людини демократичного світогляду, яка дотримується громадянських прав та свобод шляхом проведення активної роботи підлітків-лідерів по громадянському та екологічному вихованню, формуванню поняття громадянина світу та відповідальності за збереження довкілля і попередження кліматичних змін планети .

86. Мироняк О. В. Моя школа : урок. Англійська мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/142383>.

Анотація. Розробка уроку з англійської мови дає змогу опрацювати тему «Школа», активізувати аудитивно-комунікативні компетентності та підготувати учнів до змістовно-пошукових дій із теми. Конспект та презентація уроку містить оригінальні форми роботи учнів із краєзнавчим, мовленнєвим і граматичним матеріалом.

87. Мисник Я. А. Комплексна семестрова контрольна робота для 10 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/184598>.

Анотація. Публікація містить зразок комплексної контрольної роботи, яка складається з 4х рівнів завдань зорового сприйняття тексту, використання англійської та письмового відтворення.

88. Мисник Я. А. Комплексна семестрова контрольна робота для 5 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/184186>.

Анотація. Публікація містить зразок комплексної контрольної роботи, яка складається з 4 завдань і має на меті перевірити рівень зорового сприйняття учнями тексту та писемного відтворення, використання ними мови та граматики.

89. Мисник Я. А. Комплексна семестрова контрольна робота для 7 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/187001>.

Анотація. Публікація містить зразок комплексної контрольної роботи, яка складається з тексту для читання, завдань на розуміння змісту прочитаного, двох завдань на використання англійської та творчого завдання.

90. Мисник Я. А. Комплексна семестрова контрольна робота для 9 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/185962>.

Анотація. Публікація містить зразок комплексної контрольної роботи, яка складається з тексту для читання, завдань на розуміння змісту прочитаного, двох завдань на використання англійської та творчого завдання.

91. Мороз І. М. Conditional sentences : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/163074>.

Анотація. Умовні речення! Чому ці речення називаються «умовними»? Тому, що у них міститься УМОВА, а саме - слово «Якщо». Умовні речення виводять ваше спілкування на новий рівень. Виникають труднощі з conditionals? Тоді ця презентація саме для Вас!

92. Мороз І. М. Mass Media : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/presentation-mass-media-162094.html>.

Анотація. Презентація до уроку англійської мови у 8 класі з теми «Засоби масової інформації» розвиває мовленнєву компетентність, поглиблює знання здобувачів освіти з теми, сприяє використанню вже вивченої лексики, систематизує знання про засоби масової інформації. Цей матеріал дозволяє цікаво побудувати на уроці співпрацю з учнями, сприяє розвитку комунікативної культури та соціокультурної освіченості школярів.

93. Мороз І. М. My Future Profession : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/164666>.

Анотація. Матеріали презентації допоможуть учневі зробити один із найважливіших кроків у житті - вибрати професію. Для прийняття правильного рішення необхідно враховувати ряд факторів: власні побажання, психологічні особливості та можливості й потреби ринку праці.

94. Мороз І. М. Методична майстерня вчителя англійської мови : комплекс вправ. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162008>.

Анотація. «Методична майстерня» – це комплекс вправ, під час яких здобувач освіти займає активну позицію, розкриває внутрішній потенціал, самостійно будує траєкторію розвитку за допомогою методів критичного мислення.

95. Мороз І. М. Прокачай свій мозок! Розділ підготовки до ЗНО з англійської мови. Частина «Читання» : тестові завдання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162692>.

Анотація. Для досягнення високого результату на ЗНО треба вчити, практикувати та повторювати. Головна особливість частини «Читання» – виявити рівень сформованості вмінь здобувачів освіти читати автентичні тексти самостійно, у визначений проміжок часу й розуміти їх зміст.

96. Москаленко Т. О. Організація методичної роботи з вчителями іноземної мови у середній школі. *Освіта впродовж життя: педагогіка, андрагогіка, герогогіка* : матеріали VI Морозівських читань (м. Київ, 19-20 листопада 2020 року). Київ, 2020. С. 122–125.

Анотація. У статті визначено особливості організації методичної роботи з вчителями іноземної мови у середній школі, окреслено етапи її реалізації у педагогічному просторі. Акцентовано увагу на використанні нетрадиційних форм методичної роботи: дослідно-експериментальні майданчики, авторські школи, мікрогрупи, ініціативні групи, мозковий штурм тощо.

97. Москаленко Т. О. Особливості методичної роботи з вчителями іноземної мови у середній школі. *Ціннісно – орієнтовний підхід в освіті і виклики євроінтеграції* : матеріали Міжнародної науково-методичної конференції. (м. Суми, 29-30 травня 2020 року). Суми, 2020. URL: <https://kmeep.law.sumdu.edu.ua/uk/novyny/elektronnyy-zbirnyk-materialiv-konferenciyi-cinnisno-orientovanyu-pidhid-v-osviti-i-vyklyky>.

Анотація. У статті з'ясовано сутність методичної роботи з учителями іноземної мови, визначено головну мету методичної роботи – упровадження найефективнішого педагогічного досвіду для підвищення якості освіти.

98. Москалець Н. О. Контрольна робота з письма для учнів 3 класу за підручником Fly High 3. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-anglijskoi-movi-castini-tila-6-klas-263648.html>.

Анотація. Контрольна робота розроблена відповідно чинній програмі з англійської мови та допоможе перевірити рівень досягнень учнів з писемного мовлення та граматики.

99. Москалець Н. О. Частини тіла : контрольна робота з письма. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolna-robota-z-pisma-dla-ucniv-3-klasu-pidrucnikom-fly-high-3-unit-7-vcitel-moskalec-no-273584.html>.

Анотація. Контрольна робота розроблена відповідно чинній програмі з англійської мови та розрахована на визначення рівня лексичної та граматичної компетенції з теми «Частини тіла».

100. Нонко Я. С. Grammar Rules: Present Simple/Present Continuous/ Past Simple/ : тестові завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/grammar-rules-present-simplepresent-continuous-past-simple-22401.html>.

Анотація. Автор опублікувала тест в Бібліотеці тестів. Метою публікації було поділитися досвідом з перевірки знань учнів з теми.

101. Овчаренко Н. В. Чим ти займався вчора? : урок англійської мови з використанням методу Storytelling для 3 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-anglijsko-movi-z-vikoristannyam-metodu-storytelling-dlya-3-klasu-na-temu-chim-ti-zaymavsya-vchora-190933.html>.

Анотація. Публікація містить розгорнутий конспект уроку англійської мови для 3 класу з використанням методу Storytelling, чатів, роботи в групах. Також додана презентація та додаткові матеріали до уроку.

102. Остапенко Т. Г. National Symbols of Ukraine : урок. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-national-symbols-of-ukraine-201221.html>.

Анотація. Публікація «Конспект уроку у 5 класі «National Symbols of Ukraine» містить розробку конспекту уроку англійської мови у 5 класі до підручника авт. Алла Несвіт тема «Велика Британія та Україна». Конспект містить матеріал, що сприятиме формуванню предметних та ключових компетентностей учнів; передбачає різноманітні форми роботи, відповідно віку здобувачів освіти, сприяє розвитку комунікативної активності учнів.

103. Остапенко Т. Г. Packed lunch : урок. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-packed-lunch-201229.html>.

Анотація. Публікація «Конспект уроку у 7 класі «Packed lunch» містить розробку конспекту уроку англійської мови у 7 класі до підручника авт. Алла Несвіт тема «Їжа». Конспект містить матеріал, що сприятиме формуванню предметних та ключових компетентностей учнів; передбачає різноманітні форми роботи, сприяє розвитку комунікативної активності учнів.

104. Остапенко Т. Г. Улюблений вид спорту : урок. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-ulyubleniy-vid-sportu-201213.html>.

Анотація. Публікація «Конспект уроку у 6 класі «Улюблений вид спорту» містить розробку конспекту уроку англійської мови у 6 класі до підручника авт. Алла Несвіт тема «Спорт». Конспект містить матеріал, що сприятиме формуванню предметних та ключових компетентностей учнів; передбачає різноманітні форми роботи, сприяє розвитку комунікативної активності учнів.

105. Папіж Ю. П. Формування ключових компетентностей учнів у процесі викладання іноземної мови засобами інтерактивних технологій : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-uchniv-u-procesi-vikladannya-inozemno-movi-zasobami-interaktivnih-tehnologiy-155361.html>.

Анотація. У статті представлена практична значимість навчання засобами інтерактивних технологій під час викладання англійської мови.

106. Пархоменко С. М. Календарно-тематичне планування з англійської мови для 7 класу за підручником О. Карпюк : планування. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-anglijskoi-movi-dla-7-klasu-za-pidrucnikom-okarpuk-397024.html>.

Анотація. Публікація містить календарно-тематичне планування з англійської мови для 7 класу за новою програмою із наскрізними змістовими лініями та очікуваними результатами.

107. Петрова І. Article THE with Proper Names. Fill in THE if necessary : граматична вправа. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/gramatichna-vprava-article-the-with-proper-names-fill-in-the-if-necessary-178521.html>.

Анотація. Оpubліковано граматичну вправу «Article THE with Proper Names. Fill in THE if necessary» для уроків у 6 класі. Даний матеріал також можна застосовувати під час повторення теми «Вживання артиклів з власними назвами».

108. Петрова І. О. People and Relationship : комплексне завдання з англійської мови. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kompleksne-zavdannya-z-temi-people-and-relationship-z-anglijsko-movi-dlya-10-klasu-209700.html>.

Анотація. Оpubліковано комплексне завдання з теми «People and Relationship» з англійської мови для 10 класу. Робота містить лексичні вправи та творче завдання з теми «People and Relationship».

109. Петрова І. О. Why go to school? : комплексна робота з англійської мови. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kompleksna-robota-z-temi-why-go-to-school-z-anglijsko-movi-dlya-10-klasu-209702.html>.

Анотація. Оpubліковано комплексну роботу з теми «Why go to school?» з англійської мови для 10 класу, яке містить лексичні завдання закритого типу та завдання на виявлення рівня сформованості комунікативних умінь.

110. Петрова І. О. Контрольна робота з англійської мови для 5 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-anglijsko-movi-dlya-5-klasu-209620.html>.

Анотація. Оpubліковано контрольну роботу з англійської мови для 5 класу спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням англійської мови, яка складається із завдань різних типів.

111. Петрова І. О. Пасивний стан дієслів в англійській мові : серія вправ. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/seriya-vprav-na-temu-pasivnij-standiesliv-v-anglijskij-movi-178603.html>.

Анотація. Оpubліковано серію вправ з теми «Пасивний стан дієслів в англійській мові». Публікація містить вправи «Fill in the proper form of the pronouns in brackets», «Transform the sentences into Passive», які стануть у нагоді вчителю під час вивчення теми «The Passive Voice».

112. Петрова І. О. Спорт : контрольна робота з англійської мови. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-anglijsko-movi-na-temu-sport-dlya-6-klasu-209621.html>.

Анотація. Оpubліковано контрольну роботу з англійської мови на тему «Спорт» для 6 класу, яка складається із завдань різних типів: лексичного, граматичного, творчого.

113. Петрова І. О. Teenagers and the internet : контрольна робота з читання. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-z-chitannya-za-tekstom-teenagers-and-the-internet-z-anglijsko-movi-dlya-10-klasu-209703.html>.

Анотація. Оpubліковано контрольну роботу з читання за текстом «Teenagers and the internet» з англійської мови для 10 класу, яка містить тестові завдання на визначення правдивості тверджень, завдання множинного вибору.

114. Підпригора Ю. В. Ти можеш читати? – Так. Загальні запитання та короткі відповіді. Знайомство з літерами Qq, Rr : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-temi-ti-mozhesh-chitati---tak-zagalni-zapitannya-ta-korotki-vidpovidi-znayomstvo-z-literami-qq-rr-143908.html>.

Анотація. Даний конспект уроку стане у нагоді учителям-предметникам, які викладають англійську мову у початкових класах НУШ. конспект уроку розроблений до підручника: Беляєва Т. Ю. Англійська мова. К. : Грамота, 2018.

115. Потапова А. А. Food : контрольна робота. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-5-klasu-z-temi-food-201531.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 5 класу з теми «Food» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (countable/uncountable, much/many).

116. Потапова А. А. Free time : контрольна робота. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-4-klasu-z-temi-free-time-za-pidruchnikom-a-nesvit-200523.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 4 класу з теми «Free time» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (Present Simple, Present Continuous, Past Simple Tenses).

117. Потапова А. А. Let`s have a rest : контрольна робота. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-5-klasu-z-temi-let-s-have-a-rest-201777.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 5 класу з теми «Let`s have a rest» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (Present Perfect Tense).

118. Потапова А. А. Life in cities and villages : контрольна робота. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-4-klasu-z-temi-life-in-cities-and-villages-za-pidruchnikom-a-nesvit-200125.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 4 класу з теми «Life in cities and villages» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (Present Simple and Present Continuous Tenses; prepositions).

119. Потапова А. А. My family and friends : контрольна робота. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-5-klasu-z-temi-my-family-and-friends-199844.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 5 класу з теми «My family and friends» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (Present Simple and Present Continuous Tenses; degrees of comparison of the adjectives).

120. Потапова А. А. The clothes we wear : контрольна робота. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-5-klasu-z-temi-the-clothes-we-wear-199693.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 5 класу з теми «The clothes we wear» для активізації та контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (структура «to be going to»).

121. Потапова А. А. The world around us : контрольна робота. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-4-klasu-z-temi-the-world-around-us-za-pidruchnikom-a-nesvit-200905.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 4 класу з теми «The world around us» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (degrees of comparison of the adjectives).

122. Потапова А. А. Travelling : контрольна робота. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kontrolna-robota-dlya-4-klasu-z-temi-travelling-za-pidruchnikom-a-nesvit-201233.html>.

Анотація. Публікація містить розробку контрольної роботи для 4 класу з теми «Travelling» для контролю знань лексичного матеріалу з теми та граматики (структура «to be going to»).

123. Почкун Е О. My last days off : презентація. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-angliysko-movi-my-last-days-off-185576.html>.

Анотація. У презентації до уроку «Мої минулі вихідні» для 3 класу за підручником А. Несвіт подані матеріали для повторення, порівняння часів англійської мови (теперішній та минулий неозначений часи), а також для практики обговорення своїх дій у минулому часі. Презентація дає можливість вчителю провести урок, використовуючи світлини, на яких зображено дії дітей, що допоможуть у складанні речень англійською мовою. Така наочність створює помітний інтерес до вивчення англійської мови та позитивний настрій на уроці, забезпечує кращий результат у вивченні теми.

124. Почкун Е. О. What`s the time : презентація. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-angliysko-movi-what-s-the-time-185580.html>.

Анотація. У презентації до уроку «Котра година?» для 3 класу за підручником А. Несвіт подані матеріали для кращого засвоєння теми «Годинник». Презентація допоможе вчителю провести урок, використовуючи світлини справжніх годинників та загальну схему визначення часу англійською мовою.

125. Почкун Е. О. Минулий час : презентація. 3 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/biblioteka/moe>.
Анотація. У презентації до уроку «Минулий час» для 3 класу за підручником А. Несвіт подані матеріали для повторення, узагальнення, вивчення та вживання минулого неозначеного часу, а також для практики обговорення своїх дій в минулому часі.
126. Ріпа Ю М. My Modern Kitchen : урок. 7 клас. *Інфоурок*. 2020. URL: www.infourok.ru.
Анотація. Урок супроводжується презентацією, яку можна використати під час вивчення тем «Food», «My House». В учнів вдосконалюється лексика з теми, навички говоріння, перекладу, читання та сприйняття на слух, формується творче мислення.
127. Радченко І. В. Lausitz (Лужиця) : презентація. 11 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-lausitz-luzhicya-164448.html>.
Анотація. Презентацію «Lausitz» планується використовувати як додаткову країнознавчу інформацію до теми уроку «Deutschland — nicht nur das Land, sondern auch die Menschen» (тема «Deutschsprachige Länder»).
128. Радченко І. В. Ohne Wasser ist kein Leben : дидактичні матеріали. Німецька мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/material-do-uroku-nimecko-movi-ohne-wasser-ist-kein-leben-dlya-7-kl-pidr-m-sidorenko-o-paliy-156859.html>.
Анотація. Матеріал можна використати для ознайомлення з прислів'ями про воду, для повторення субстантивної дієслів.
129. Радченко І. В. Завдання з теми «Wohnung» до відео «Tina besucht mich» : дидактичні матеріали. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zavdannya-z-temi-wohnung-do-video-tina-besucht-mich-7-kl-3-y-rik-navchannya-161689.html>.
Анотація. Завдання до відео «Tina besucht mich», а саме: діалог з пропусками, власне тести й відкриті питання - можна використати при вивченні теми «Wohnung» (за підручником з німецької мови для 7 класу, автори – Сидоренко М. М., Палій О. А.).
130. Радченко І. В. Кросворд «Haustiere» : дидактичні матеріали. 6-7 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/krosvord-haustiere-156983.html>.
Анотація. Кросворд «Haustiere» можна використати при вивченні теми «Природа» для повторення назв домашніх улюбленців. Розраховано на учнів 6-7 класів (підручник М. Сидоренко, О. Палій).
131. Радченко І. О. Візерунок. Техніка виконання візерунку. Вивчення англійською мовою назв базових геометричних фігур : інтегроване заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanе-zanatta-gurtka-z-vitinannavizerunok-tehnika-vikonanna-vizerunku-vivcenna-anglijskou-movou-nazv-bazovih-geometricnih-figur-200947.html>.
Анотація. Публікація містить розробку заняття для гуртів художньо-естетичного напрямку з вивченням елементів англійської мови. Заняття містить інформацію про візерунок та техніку його виготовлення, матеріали для вивчення базових геометричних фігур англійською мовою, пропонуються цікаві завдання, що поєднують в собі матеріали з вивчення та англійської мови. Для практичної діяльності пропонується завдання, що допомагає формувати креативність у гуртківців. Заняття супроводжується мультимедійною презентацією.
132. Ревердоренко Н. Г. Англійські звуки : картки. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nabir-malunkiv-english-sounds-194050.html>.
Анотація. Публікація містить картки для оформлення кабінету або використання для організації фонетичної роботи.
133. Ревердоренко Н. Г. Подорож до Великобританії : конспект уроку. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-podoroz-do-velikobritanii-198166.html>.
Анотація. Публікація містить конспект уроку, презентацію та дидактичні матеріали для проведення уроку з англійської мови для 5 класу.
134. Ревердоренко Н. Г. Подорож. Країни Об'єднаного Королівства. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/podoroz-kraini-obiednanogo-korolivstva-158165.html>.
Анотація. Публікація містить методичну розробку з англійської мови для 5 класу.
135. Сердюк Л. П. UNIT 4. Time for outdoors. Reading fun. “THE SELFISH GIANT”. Pp. 180–181, 186–187. URL: <https://naurok.com.ua/unit-4-time-for-outdoors-reading-fun-p-180-181-186-187-the-selfish-giant-170582.html>.
Анотація. Контроль домашнього читання за матеріалами твору «The selfish Giant». Складений до підручника англійської мови для 5 класу О. Карп'юк, 2013 (С. 186-187), 2018 (С. 180–181). Мета: розвивати навички читання тексту англійською мовою; вчити учнів орієнтуватися в тексті, виділяти основні факти та визначати головну думку тексту, сприяти розширенню загального світогляду учнів.
136. Сорока Т. В. English cafe: food and drinks. *Англійська мова та література*. 2020. № 2. С. 16–22.
Анотація. Публікація містить розробку уроку для учнів 5 класу, метою якого є систематизація знань учнів з теми «Їжа», повторення активної лексики, злічуваних і незлічуваних іменників, розвиток мовленнєвих навичок учнів, їх пам'яті та вміння працювати в групах.
137. Сорока Т. В. Holidays and Traditionss : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-holidays-and-traditions-158420.html>.

- Анотація. Вступний урок з теми «Свята і традиції» для 5 класу, мета якого формувати іншомовну комунікативну компетенцію з теми, семантизувати нові ЛО, практикувати їх уживання в усьому мовленні та на письма, навчати учнів будувати діалог-розпитування, виховувати повагу до свят України та Великобританії.*
138. Спіцина Г. Т. Дистанційне викладання англійської мови в умовах карантину. *Трансформація сучасної освіти в умовах пандемічних загроз* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції / укл.: О. А. Єфременко (м. Суми, 28-30 травня 2020 року). Суми : Сумський фаховий коледж СНАУ, 2020. С. 58–61.
- Анотація. Стаття містить інформацію як на практиці опанувати онлайн інструменти, які матеріали та сайти використовувати, як пристосовувалася до навчання на відстані.*
139. Спіцина Г. Т. Пришкільні мовні табори як одна із форм заохочення учнів до вивчення іноземної мови у сучасному освітньому процесі. *Традиційні та інноваційні підходи у сфері сучасних педагогічних досліджень* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 16 березня 2020 року). Київ : Генезум, 2020. С. 49–50.
- Анотація. Стаття розкриває доцільність організації пришкільних мовних таборів як однієї із форм заохочення учнів до вивчення іноземної мови в сучасному освітньому процесі.*
140. Стрільник А. В. Christmas in Ukraine and the UK : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-christmas-in-ukraine-and-the-uk-204461.html>.
- Анотація. Презентація «Christmas in Ukraine and the UK» для вивчення та порівняння традицій святкування Різдва в Україні та Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірландії.*
141. Супрученко С. І. At School : контрольна робота з читання для 3 класу. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/kontrolna-robota-z-chitannya-dlya-3-go-klasu-za-tekstom-quot-at-school/>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи з читання, яка складається з тексту для читання, трьох завдань на розуміння змісту прочитаного та творчого письмового завдання.*
142. Супрученко С. І. Back To School : контрольна робота з письма для 4 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/206129>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи із письмового відтворення для 4 класу до теми «Back To School» та завдання, а саме: вживання порядкових та кількісних числівників; визначення часу; ступені порівняння прикметників.*
143. Супрученко С. І. My World : контрольна робота для 5 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/206142>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи до теми «Мій світ». Робота складається із таких завдань: доповнити речення необхідними словами, написати електронного листа із дотриманням правил пунктуації та написання слів з великої літери; дати письмові відповіді на запитання та виконати творче завдання.*
144. Супрученко С. І. Контрольна робота з аудіювання для 4 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/206131>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи із зорового сприйняття тексту для 4 класу під заголовком «My day off» та завдання до нього, а саме: правильні/неправильні твердження; доповнення речень необхідними словами, відповіді на запитання, творча робота.*
145. Супрученко С. І. Мій одяг : презентація. Англійська мова. 2 клас. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/prezentatsiya-do-temi-uroku-miy-odyag/>.
- Анотація. Презентація містить матеріал до уроку, мета якого повторити і активізувати лексичний матеріал за темою «Одяг»; формувати лексичні навички шляхом багаторазового свідомого повторення матеріалу в різноманітних видах діяльності.*
146. Супрученко С. І. Мій одяг : урок. Англійська мова. 2 клас. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/plan-konspekt-uroku-z-angliyskoyi-movi-2-klas-tema-miy-odyag/>.
- Анотація. Публікація містить конспект уроку, мета якого формувати лексичні навички шляхом багаторазового свідомого повторення матеріалу в різноманітних видах діяльності; тренувати учнів у використанні виразів This is a..., They are...; повторити правила утворення множини та присвійного відмінка та закріпити ці знання на практиці.*
147. Супрученко С. І. Подорожі : контрольна робота з письма для 4 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/206130>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи із письмового відтворення для 4 класу до теми «Подорожі» та завдання, а саме: виконання лексико-граматичних вправ, вживання означеного артикля та форм дієслова to be в минулому часі; виконання творчого завдання.*
148. Супрученко С. І. Покупки : контрольна робота з письма для 4 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/206133>.
- Анотація. Публікація містить зразок контрольної роботи з письмового відтворення для 4 класу до теми «Покупки» і складається із таких завдань: з'єднати слова, написати множину іменників, побудувати питання до речення і написати твір з теми «За покупками».*

149. Супрученко С. І. У школі : презентація. Англійська мова. 2 клас. *Всіосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/prezentatsiya-do-uroku-na-temu-quot-u-shkoli-quot/>.

Анотація. Презентація містить матеріал до уроку, мета якого повторити і активізувати лексичний матеріал за темою «Школа»; формувати лексичні навички шляхом багаторазового свідомого повторення матеріалу в різноманітних видах діяльності; тренувати учнів у використанні виразів: What is your name? Where do you study? What form are you in? What lessons have you got? What is your favourite lesson?

150. Супрученко С. І. У школі. Англійська мова. 2 клас. *Всіосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/konspekt-uroku-quot-u-shkoli-quot/>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку, мета якого повторити і активізувати лексичний матеріал за темою «Школа»; формувати лексичні навички шляхом багаторазового свідомого повторення матеріалу в різноманітних видах діяльності; тренувати учнів у використанні виразів: What is your name? Where do you study? What form are you in? What lessons have you got? What is your favourite lesson?

151. Таланцева О. С. Music is a Therapy : урок англійської мови. 7 клас. *English*. 2020. № 9-10. С. 37–41.

Анотація. Публікація містить розробку сучасного інтерактивного уроку, спрямованого на формування в учнів ключових компетентностей, естетичних смаків, умінь порівнювати та оцінювати мистецькі твори різних жанрів, усвідомлення цінності культури для людини і суспільства.

152. Теницька Н. В. The Gerund : граматичний тест. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/the-gerund-110129.html>.

Анотація. Оpubліковано тестове завдання відкритої форми на вживання та утворення герундія. Тест рекомендовано проводити з метою формувального оцінювання під час дистанційної форми навчання.

153. Теницька Н. В. Контрольна робота з письма. Англійська мова. 6 клас. II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/writing-iism-6a-70563.html>.

Анотація. Оpubліковано завдання контрольної роботи з письма для учнів 6 класу. Контрольна робота містить серію лексико-граматичних тестових завдань, зокрема лексичні завдання на встановлення відповідності, граматичні тести на вживання артиклів з власними назвами та утворення ступенів порівняння прикметників. Дана контрольна робота дає змогу перевірити рівень володіння учнями базовим лінгвістичним та граматичним діапазоном, який дозволяє вправлятися у повсякденних передбачуваних ситуаціях.

154. Теницька Н. В. Контрольна робота з читання. Англійська мова. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/reading-ii-semester-6-form-65786.html>.

Анотація. Оpubліковано завдання контрольної роботи з читання для учнів 6 класу. Контрольна робота має на меті перевірку рівня сформованості в учнів рецептивних умінь зорового сприймання. Тест містить текст для читання, тестові завдання закритого типу (розташувати події тексту в правильному порядку, вибрати правильний варіант відповіді) та завдання відкритого типу на заповнення пропусків.

155. Теницька Н. В. Молодіжна культура : контрольна робота з аудіювання. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/teen-generation-115401.html>.

Анотація. Оpubліковано завдання тематичної контрольної роботи з аудіювання для учнів 9 класу. Контрольна робота має на меті перевірку рівня сформованості в учнів рецептивних умінь сприймання на слух, умінь виділяти фактографічну інформацію в процесі аудіювання, розпізнавати зв'язки між частинами тексту. Матеріали контрольної роботи включають аудіо файл, тестове завдання на встановлення відповідності, завдання відкритої форми.

156. Теницька Н. В. Шкільне життя : комплексна контрольна робота. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/school-life-reading-115657.html>.

Анотація. Оpubліковано завдання комплексної тематичної контрольної роботи для учнів 7 класу. Контрольна робота містить текст для читання «School Hobby Fair» з серією тестових завдань до нього та лексико-граматичний тест на вживання прислівників «too» та «enough».

157. Терещенко Н. А. Відпочинок і дозвілля. Свята і традиції : тести. Німецька мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testovi-zavdannya-z-nimecko-movi-dlya-8-klasu-4-y-rik-navchannya-do-tem-vidpochinok-i-dozvillya-svyata-i-tradici-206047.html>.

Анотація. Тестові завдання з німецької мови для 8 класу (4 рік навчання) розроблені за лексичним і граматичним матеріалом до тем «Відпочинок і дозвілля», «Свята і традиції». Можуть бути використані для перевірки рівня засвоєння здобувачами освіти передбаченої навчальною програмою лексики і граматики.

158. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (аудіювання). Німецька мова. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robot-a-z-nimecko-movi-audiyuvannya-dlya-6-klasu-2-y-rik-navchannya-ii-semestr-205884.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (аудіювання) для 6 класу (2 рік навчання) розроблена відповідно до вимог програми і може бути використана для проведення перевірки знань, умінь і навичок учнів з різним рівнем підготовки за II семестр.

159. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (письмо, I семестр). Німецька мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robot-a-z-nimecko-movi-pismo-dlya-7-klasu-3-y-rik-navchannya-i-semestr-206028.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (письмо) для 7 класу (3 рік навчання) розроблена відповідно до вимог програми і може бути використана як різнорівнева для перевірки знань, умінь і навичок учнів, набутих ними в I семестрі.

160. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (письмо, II семестр). Німецька мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robota-z-nimecko-movi-pismo-dlya-7-klasu-3-y-rik-navchannya-ii-semestr-206031.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (письмо, 3 рік навчання) може бути використана для перевірки рівня засвоєння учнями програмового матеріалу в II семестрі.

161. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (читання). Німецька мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robota-z-nimecko-movi-chitannya-dlya-7-klasu-3-y-rik-navchannya-i-semestr-205880.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (читання) для 7 класу (3 рік навчання) розроблена відповідно до вимог програми. Зміст контрольної роботи дає змогу перевірити засвоєний учнями навчальний матеріал та набуті практичні навички в I семестрі навчального року. Розрахована на здобувачів освіти з різним рівнем підготовки.

162. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (читання). Німецька мова. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robota-z-nimecko-movi-chitannya-dlya-5-klasu-1-y-rik-navchannya-ii-semestr-206035.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (читання) для 5 класу (1 рік навчання) розроблена за рівнями і може бути використана для здійснення контролю знань і вмінь та практичних навичок учнів у II семестрі.

163. Терещенко Н. А. Залікова контрольна робота (читання). Німецька мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikova-kontrolna-robota-z-nimecko-movi-chitannya-dlya-8-klasu-4-y-rik-navchannya-i-semestr-206181.html>.

Анотація. Залікова контрольна робота з німецької мови (читання) для 8 класу (4 рік навчання) може бути використана для перевірки рівня сформованості знань, умінь і навичок здобувачів освіти в I семестрі. Контрольна робота - різнорівнева за змістом.

164. Терещенко Н. А. Залікові контрольні роботи (письмо). Німецька мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikovi-kontrolni-roboti-z-nimecko-movi-pismo-dlya-8-klasu-4-y-rik-navchannya-205866.html>.

Анотація. Залікові контрольні роботи з німецької мови (письмо) для 8 класу (4 рік навчання) для проведення в I та II семестрах. Контрольні роботи складені за рівнями і можуть бути застосовані для здійснення контролю знань, умінь і навичок учнів з різною підготовкою.

165. Терещенко Н. А. Залікові контрольні роботи (письмо). Німецька мова. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zalikovi-kontrolni-roboti-z-nimecko-movi-pismo-dlya-9-klasu-5-y-rik-navchannya-205892.html>.

Анотація. Залікові контрольні роботи з німецької мови (письмо) для 9 класу (5 рік навчання) розроблені відповідно до вимог програми і є різнорівневими, що дає змогу застосовувати їх для перевірки набутих знань, умінь і навичок здобувачів освіти з різним рівнем підготовки у I та II семестрах навчального року.

166. Терещенко Н. А. Моя родина та мої друзі. Будні: тести. Німецька мова. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testovi-zavdannya-z-nimecko-movi-dlya-8-klasu-4-y-rik-navchannya-do-tem-moya-rodina-i-mo-druzii-budni-206045.html>.

Анотація. Тестові завдання з німецької мови для 8 класу (4-й рік навчання) розроблені до тем «Моя родина і мої друзі» та «Будні». Вони можуть бути використані на уроках при проведенні перевірки засвоєння учнями лексики та граматики.

167. Терещенко Н. А. Моя родина та мої друзі. Школа: тести. Німецька мова. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testovi-zavdannya-z-nimecko-movi-dlya-5-klasu-1-y-rik-navchannya-206038.html>.

Анотація. Тестові завдання з німецької мови для 5 класу розроблені за темами «Моя родина та мої друзі», «Школа». Можуть бути використані для перевірки рівня засвоєння учнями лексичного та граматичного навчального матеріалу.

168. Терещенко Н. А. На уроці німецької мови: урок. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-nimecko-movi-dlya-5-klasu-na-temu-na-uroci-nimecko-movi-rozrobleniy-zapidruchnikom-s-i-sotnikovo-t-f-bilousovo-deutsch-1-y-rik-navchannya-205532.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з німецької мови в 5 класі за темою «Школа» та підтемою «На уроці німецької мови». Розроблений відповідно до програми за підручником С. І. Сотникової, Т. Ф. Білоусової «Deutsch» (перший рік навчання).

169. Терещенко Н. А. Наша класна кімната: урок. Німецька мова. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-na-temu-unser-klassenzimmer-nasha-klasna-kimnata-205683.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з німецької мови в 5 класі за темою «Наша класна кімната». Конспект уроку розроблено з дотриманням вимог програми за підручником С. І. Сотникової, Т. Ф. Білоусової «Німецька мова» (1 рік навчання), видавництво «Ранок», 2018. Може бути використаний при вивченні теми «Наша класна кімната». Навчальний матеріал відповідає віковим особливостям здобувачів освіти.

170. Терещенко Н. А. Спорт : тести. Німецька мова. 9 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testovi-zavdannya-z-nimecko-movi-dlya-9-klasu-5-y-rik-navchannya-206182.html>.

Анотація. Тестові завдання з німецької мови для 9 класу (5 рік навчання) розроблені за темою «Спорт» і можуть бути використані для перевірки вміння застосовувати набуті знання граматики в практичній діяльності.

171. Терещенко Н. А. Що ми готуємо? : урок. Німецька мова. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-nimecko-movi-dlya-7-klasu-za-pidruchnikom-nimecka-mova-3-y-rik-navchannya-svitlana-sotnikova-205818.html>.

Анотація. Конспект уроку з німецької мови для 7 класу розроблений за підручником «Німецька мова» (3 рік навчання), автор Світлана Сотникова, видавництво «Ранок», 2020. Може бути використаний при вивченні теми «Їжа та напої», зокрема підтеми «Що ми готуємо?».

172. Устінова Ю. В. Glustonbury – one of the ancient cities in London : урок з англійської мови. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-glustonbury-one-of-the-ancient-cities-in-london-363151.html>.

Анотація. Публікація містить конспект заняття, мета якого ознайомити учнів з історією міста, активізувати нові слова та словосполучення в мовленні, навчити учнів ідентифікувати вивчені лексичні одиниці в автентичному тексті на слух.

173. Устінова Ю. В. Listening Comprehension : урок контролю навичок аудіювання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-kontroly-navicok-audiuvannya-listening-comprehension-220169.html>.

Анотація. Текст про життєвий шлях Джоан Роулінг та передумови створення «Гаррі Поттера». До тексту пропонуються три види завдань, два завдання з яких вимагають словникової роботи та одне тестове завдання. Текст адаптований.

174. Устінова Ю. В. Англійські фразеологізми з компонентом найменування явищ природи і довкілля : дослідження. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/anglijski-frazeologizmi-z-komponentom-najmenuvanna-aavis-prirodi-i-dovkilla-220175.html>.

Анотація. Об'єктом дослідження є англійські фразеологізми з компонентом-найменуванням явищ природи і довкілля. Предметом дослідження є переклад англійських фразеологізмів з компонентом-найменування явищ природи і довкілля. При дослідженні використано компаративний метод, аналіз та синтез. Проаналізовано найчастіше вживані фразеологізми з досліджуваним компонентом.

175. Харькова І. В. Домашні обов'язки. Допомога батькам : урок. Англійська мова. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-anglijskoi-movi-u-7-klasi-za-pidr-anesvit-354864.html>.

Анотація. Урок спрямований на корекцію основних компетентностей- практикувати учнів в монологічних та діалогічних висловлюваннях; розвивати вміння працювати в різних режимах навчання і контролю; виховувати відповідальне ставлення до домашніх обов'язків. Методи роботи: групова дискусія, робота в парах, прийом критичного мислення «Плакат думок».

176. Харькова І. В. Періодичні видання : урок. Англійська мова. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-anglijskoi-movi-u-8-klasi-periodicni-vidanna-za-pidr-anesvit-364873.html>.

Анотація. Урок спрямований на удосконалення навичок усного спілкування з використанням різних інтерактивних методів і прийомів; розвиток досвіду творчої діяльності; заохочення учнів до самостійного пошуку потрібної інформації. Методи роботи: проблемно-пошукові завдання, «Займи позицію», дискусія.

177. Харькова І. В. Традиції Європейських країн : інтегрований захід. Англійська мова. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-z-anglijskoi-movi-tradicii-evropejskih-krain-364857.html>.

Анотація. Інтегрований захід, спрямований на поглиблення та розширення знань учнів про культуру та традиції Європейських країн; розвиток соціокультурної компетенції, творчих та акторських здібностей. Міжпредметні зв'язки: англійська мова, українська мова, хореографія, музичне мистецтво, театральне мистецтво. Форма проведення: екскурсія. Під час заходу учні декламували вірші англійською, польською, німецькою, українською мовами, виконали сербський, польський, український танок, «Гімн Євросоюзу» музичні композиції англійською та українською мовами.

178. Харькова І. В. У лікаря. Симптоми захворювання : урок. Англійська мова. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-anglijskoi-movi-u-7-klasi-za-pidr-anesvit-364871.html>.

Анотація. Урок спрямований на активізацію вживання лексичних одиниць в усному та писемному мовленні; удосконалення навичок читання та аудіювання; розвиток навичок ситуативного мовлення; виховання усвідомлення важливості здорового способу життя. Методи роботи: робота в парах, рольова гра, проєктна робота.

179. Чийпеш І. М. Країни та прапори. Меблі. Транспорт : онлайн флеш картки. *Quizlet*. 2020. URL: https://quizlet.com/_9ajnmu?x=1jqt&i=3fr7ht, https://quizlet.com/_9ajsyi?x=1jqt&i=3fr7ht, https://quizlet.com/_9ajo4z?x=1jqt&i=3fr7ht –.

Анотація. Двосторонні флеш картки, з використанням візуальної, текстової та звукової опори за допомогою онлайн програми-генератора карток *Quizlet*. Матеріал стане у нагоді вчителям англійської мови.

180. Чийпеш І. М. Онлайн-тести на платформі *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/was-were-32056.html>, <https://naurok.com.ua/test/nature-through-a-magnifying-glass-31612.html>, <https://naurok.com.ua/test/school-spirit-78471.html>.

Анотація. Експрес-тести з англійської мови для перевірки знань на уроці або у якості домашнього завдання.

181. Чийпеш І. М. Що у портфелі? Питання, писальні слова. Минулий час. Утворення розповідних речень. Погода. Діагностична робота. 3 клас: живі сторінки на ресурсі. *Liveworksheets.com*. 2020. URL: <https://www.liveworksheets.com/un1242258oc>, <https://www.liveworksheets.com/xx50056pt>, <https://www.liveworksheets.com/dv50924vt>, <https://www.liveworksheets.com/ss49590ex>, <https://www.liveworksheets.com/ch1373721lc>.

Анотація. Вправи для початкових класів на закріплення набутих знань, за допомогою яких можна повторювати слова, вправлятися у вимові лексики з англійської мови. Цей ресурс дозволяє педагогам будь-яких напрямів «оживити» ті матеріали, які існували до цього у друкованому вигляді.

182. Шандиба Т. В. «Sleeping Beauty», «Спляча Красуня»: розробка уроку. Англійська мова. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. Код 636 URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-anglijskoi-movi-splaca-krasuna-dla-5-klasu-196571.html>.

Анотація. Розробка спрямована на удосконалення навичок роботи в групах, сприйняття на слух та усного продукування. Також сприяє всебічному розвитку здобувачів освіти, формуванню їх компетентностей, креативного, асоціативного та критичного мислення.

183. Шуйська О. А. Interesting facts about London : презентація. Англійська мова. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/161582>.

Анотація. Оpubлікована презентація для учнів 4-5 класів, як пізнавальний, додатковий матеріал для більш детального вивчення столиці туманного Альбіону.

184. Шуйська О. А. Personal letter. Англійська мова. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/159356>.

Анотація. Оpubлікована презентація для учнів 10-11 класів, яка пояснює, як правильно написати особистого листа під час складання ЗНО з іноземної мови. Презентація містить зразки, а також необхідну лексику для використання написання творчих робіт.

185. Яловець Ю. С. Мій робочий день : контрольне аудіювання для учнів 4 класів». *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kontrolne-audiuvanna-z-temi-mij-robocij-den-dla-ucniv-4h-klasiv-391138.html>.

Анотація. Текст контрольної роботи з аудіювання з теми «Мій робочий день» для учнів 4х класів (за новою програмою до підручників Карпюк О.Д. та Несвіт А.М. для загальноосвітніх шкіл) *Listening comprehension (3-4-5 forms)*.

186. Яловець Ю. С. Мої шкільні предмети : текст контрольної роботи з читання для учнів 4 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tekst-kontrolnoi-roboti-z-citanna-z-temi-moi-skilni-predmeti-dla-ucniv-4h-klasiv-391141.html>.

Анотація. Текст контрольної роботи з читання з теми «Мої шкільні предмети» для учнів 4-х класів (за новою програмою до підручників Карпюк О.Д. та Несвіт А.М. для загальноосвітніх шкіл) *Listening comprehension (3-4-5 forms)*

187. Яловець Ю. С. Професії : презентація. Англійська мова. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://www.vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-z-anglijskoi-movi-na-temu-profesii-356904.html>.

Анотація на уроках. Презентація може бути використана для уроку в 3 класі з теми «Професії». В ній містяться основні професії: назва та картинка. Може стати в нагоді для вивчення нових лексичних одиниць та використовуватись під час монологічного та діалогічного мовлення.

188. Яловець Ю. С. Текст контрольної роботи з письма для учнів 4 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tekst-kontrolnoi-roboti-z-pisma-dla-ucniv-4h-klasiv-391145.html>.

Анотація. Текст контрольної роботи з письма з теми «Мої шкільні предмети» для учнів 4-х класів (за новою програмою до підручників Карпюк О. Д. та Несвіт А. М. для загальноосвітніх шкіл) *Listening comprehension (3-4-5 forms)*.

189. Яніна В. М. Мовний табір – відпочинок, оздоровлення, спілкування, практикум у вивченні іноземних мов. *Практика роботи сучасного вчителя: інноваційні розробки та традиційні методики : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 05 травня 2020 року)*. Вінниця : Генезум, 2020. С. 124–132.

Анотація. У статті висвітлено модель мовного пришкільного табору, де учні в умовах відпочинку та оздоровлення мають можливість активного спілкування іноземними мовами із волонтерами та носіями мови. У статті містяться рекомендовані різноманітні заходи, ігри, змагання.

190. Янкова А. П. Календарно-тематичне планування з англійської мови. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarno-tematicne-planuvanna-z-anglijskoi-movi-11-klas-za-pidrucnikom-karpuk2semestr-2-god-199130.html>.

Анотація. Календарно-тематичне планування уроків англійської мови за підручником О. Карп'юк (II семестр, 2 години на тиждень), 11 клас. Матеріал може бути використаний вчителями англійської мови при плануванні уроків.

191. Янкова А. П. Їжа та напої : урок. Англійська мова. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-na-temufood-and-drinks-225217.html>.

Анотація. Урок на тему: «Їжа та напої» розроблений для учнів 6 класу за підручником А. Несвіт. На уроці використані ІКТ, які дозволяють розвивати мовні здібності учнів, збагатити словниковий запас до теми, розвивати інтелектуальні здібності. Вправи підібрані з урахуванням вікових особливостей учнів. Використані різноманітні форми та методи.

2.4. Історія

1. Серета Н. В. Перша світова війна : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/persa-svitova-vijna-test-338784.html>.

Анотація. Тест у вигляді презентації для учнів 10 класу, має 18 завдань (перші 12 – по 0,5 балів, інші – по 1 балу). Наявні завдання на визначення однієї правильної відповіді, декількох, хронологічну послідовність, відповідність.

2. Серета Н. В. Початок Української революції : експрес-тест. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/pochatok-ukrainskoi-revoliutsii-ekspres-test-10-klas-97760.html>.

Анотація. Тест розрахований для поточної швидкої перевірки знань учнів 10 класу з теми «Початок Української революції».

3. Акименко О. А. Календарно-тематичне планування. Історія. 7 клас. *Історія в школі*. 2020. URL: <https://www.historyua.com/category/kalendarno-tematichne-planuvannya-z-istoriyi/>.

Анотація. Публікація містить календарне планування з всесвітньої історії та історії України для 7 класу. Матеріали укладено відповідно до чинних програм.

4. Артеменко А. О., Серета Н. В. Поява та становлення масонського руху на території України у другій половині XVIII на початку XX ст. Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 60–61. URL: https://mega.nz/file/6jYXASRB#L5afA9QCACL_Tk10gop4FUFcR4WM3RZyNioQ9uXn9fY.

Анотація. Тези доповіді наукового дослідження про особливості українського масонського руху II половини 18-початку 20 ст.

5. Батраченко Б. А. Літопис життя села Шарапівка. Сумські історико-краєзнавчі студії : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 05 листопада 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2020. С. 292–296.

Анотація. У статті розглядається історичні аспекти заснування, розвитку та «вимирання» села. Проаналізовано джерельну базу. Розглянуто персоналії, хронологію подій, статистичні відомості. Стаття є корисним джерелом з історії краєзнавства Сумщини.

6. Бузовська Н. М., Сахарова О. Є. Демократизація освітнього простору – шлях до оновлення сучасної української школи. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. Г.Л. Єфремової, С.М. Луценко, Л.П.Івашини. (м. Суми, 18-19 червня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2020. С. 253.

Анотація. Демократичне виховне середовище закладу освіти, організація практики громадянської діяльності учнівської молоді, опанування нею досвідом демократичних відносин і моделей поведінки визначено важливою умовою ефективного процесу громадянського виховання.

7. Валюх С., Валюх Т. Гра як засіб підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти на уроках історії. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : матеріали VII міжнародної конференції. (м. Суми, 10 грудня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОШПО, 2020. Т.1. С. 19–23.

Анотація. У рамках даного дослідження опрацьовано найбільш ефективні методологічні можливості навчальної гри. Виділено, крім дидактичної, комплекс цілей, які необхідно реалізувати під час ігрової моделі навчання. А також розглянуто декілька варіантів рольової гри, під час якої діти краще засвоюють матеріал, практикуються застосовувати набуті знання на різних етапах уроку.

8. Василенко В. М. Генеалогія сотенної старшини Воронізької сотні Ніжинського полку. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 72.

Анотація. У статті викладено історію створення Воронізької сотні, розглянуто та ґрунтовно проаналізовано родинні зв'язки, політичну, військову й меценатську діяльність найвідоміших представників сотенної старшини Воронізької сотні.

9. Власов В. М. Період «розрядки» в міжнародній політиці. Гельсінська конференція 1975 р. Рецидиви Холодної війни на злам! XX–XXI ст. : дистанційний урок. Дистанційне навчання. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/content/uploads/2020/04/1-Vsesvitnya-istoriya-11-klas.docx>.

Анотація. Розробка уроку створена з предмета «Всесвітня історія» (11 клас), укладена відповідно до чинної програми. У конспекті представлені авторські матеріали (порівняльно-аналітична таблиця «Міжнародні відносини в умовах конфронтації (1945-середина 80-х рр.)», «Війни, конфлікти наприкінці XX-на початку XXI ст.», різні види завдань для формування предметних компетентностей.

10. Гармаш Л. О. Реалізація наскрізних змістових ліній під час проведення практичних занять з історії : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/190539>.

Анотація. У статті розглядається варіант моделювання сучасного освітнього сценарію через реалізацію наскрізних змістових ліній як засобів інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей здобувача освіти під час проведення практичних занять з історії.

11. Гармаш Л. О. Цивілізації Передньої та Центральної Азії : практичне заняття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/190536>.

Анотація. З метою активізації пізнавальної діяльності учитель пропонує виконати вправу «Історичний кросворд», при цьому наголошує, що розгадавши кросворд, учні дізнаються про важливі географічні об'єкти давніх цивілізацій Передньої та Центральної Азії, локації походження і розташування відомих пам'яток регіону. Ці знання учням знадобляться у роботі з контурною картою та в інтерактивній грі, створеній за допомогою Інтерактивний конструктор Learningapps, вправа «Де це?». Кожна група отримує завдання, що містить кросворд (паперовий варіант), QR-код інтерактивної гри та контурну карту за темою, над виконанням якого працюють разом. Варіанти завдань для груп: «Найдавніші держави Дворіччя», «Ізраїльсько-Іудейське царство», «Фінікійські міста-держави», «Нововавилонська держава» та «Перська держава». Формат інтерактивної гри дозволяє організувати виконання завдання одним гравцем (команда) або декількома (на розсуд учителя, з врахуванням готовності учнів) Також учитель повідомляє, що наприкінці уроку буде проведено кастинг на кращу роботу «Майстер карт» і визначено команду-переможця.

12. Гордієнко Д., Обідець К., Кудінов Д. Антирелігійна діяльність школярів Великописарівщини у першій половині ХХ століття. *Школа юного вченого*. 2020. № 3-4 (65-66). С. 49–53.

Анотація. У статті розкрито методи, висвітлено заходи та участь шкільної молоді Великописарівщини в антирелігійній пропаганді атеїстичної політики радянського уряду у роки перших п'ятирічок, а також наслідки такої діяльності у процесі знищення культових споруд, храмів, церковного майна та архівних документів, переслідування служителів церкви.

13. Грицай Ж. М. Природно-географічні умови Балканського півострова. Егейська та Мінойська палацові цивілізації : урок всесвітньої історії. *Історія України (Інтегрований курс)*. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prirodno-geograficni-umovi-balkanskogo-pivostorva-ehejska-ta-minojska-palacovi-civilizacii-390520.html>.

Анотація. За допомогою даного конспекту уроку учні зможуть дати коротку характеристику природно-географічним умовам Балканського півострова; охарактеризувати Мінойську та Агейську палацові цивілізації; матимуть можливість розвивати увагу, логічне та критичне мислення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, заповнювати текстову таблицю на основі опрацьованого тексту підручника; виховувати повагу до історичної та культурної спадщини людства.

14. Гриценко Г. І. Українська вариста піч у народному побуті та обрядовості. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми, 2020. С. 46–47.

Анотація. У статті досліджено українську варисту піч як невід'ємну частину інтер'єру найдавнішої української оселі, зовнішні ознаки та особливості спорудження, значення в народному побуті й культурі, в обрядових дійствах, збереження автентичних рис у сучасності. Дослідження надає можливість уявно простежити еволюцію української варистої печі від печерного вогнища до сучасності; визначити її функції в традиційній народній культурі, побутування в рідному краї, зокрема на Шосткинщині.

15. Гудова Т. М. Отто фон Бісмарк – «канцлер заліза і крові» : презентація. *Всесвітня історія*. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/otto-fon-bismark-kancler-zaliza-i-krovi-261888.html>.

Анотація. Оpubлікована презентація із всесвітньої історії для 9 класу містить інформацію щодо канцлера Німецької імперії. Вона допоможе учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці, вчити здобувачів освіти узагальнювати та аналізувати матеріал.

16. Гудова Т. М. Правління династії Романових. Петро I : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pravlinna-dinastii-romanovih-petro-i-261900.html>.

Анотація. Оpubлікована презентація з всесвітньої історії для 8 класу допоможе охарактеризувати внутрішнє і зовнішнє становище Росії наприкінці XVII – першій половині XVIII ст., визначити значення реформаторської діяльності Петра I для подальшого розвитку держави, охарактеризувати палацові перевороти, визначити їх наслідки для Росії.

17. Гудова Т. М. Становлення абсолютної монархії у Франції. Завершення формування абсолютної монархії у Франції : презентація. *Всесвітня історія*. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-stanovlenna-absolutnoi-monarhii-u-francii-zaversenna-formuvanna-absolutnoi-monarhii-u-francii-278084.html>. *Анотація.* Дана публікація допоможе вчителям всесвітньої історії у 8 класі структурно розповісти та наочно продемонструвати матеріал, оптимізувати роботу на уроці, вчити узагальнювати і аналізувати теоретичний матеріал.

18. Драновська С. В. Трансформація змісту шкільної історичної освіти у контексті нових потреб суспільства. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : збірник наукових статей у 2-х томах / за заг.ред. О. В. Гузенко. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. Т.1. С. 224–227.

Анотація. У статті розглядається питання трансформації змісту шкільної історичної освіти у контексті нових потреб суспільства. В умовах реформування системи освіти, зміст шкільної історичної освіти потребує нових підходів до навчання, зокрема критеріїв відбору історичного матеріалу та чинників, які впливають на становлення змісту історичної освіти.

19. Драновська С. В. Формування критичного мислення учнів на уроках історії засобами онлайн сервісів навчання. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін*. / заг. ред. : проф. О. В. Михайличенко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2020. Вип. 8. С. 10–13.

Анотація. У статті розглядається питання формування критичного мислення учнів на уроках історії засобами онлайн сервісів навчання. Онлайн навчання є необхідною складовою отримання ґрунтовних знань серед здобувачів освіти. Онлайн сервіси допомагають формувати критичне мислення, так як виникає необхідність працювати з великим об'ємом інформації, аналізувати, систематизувати та узагальнювати отриманий матеріал.

20. Драновська С. В. Віртуальна екскурсія на уроках історії як сучасний тренд мультикультурної освіти молоді. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції / За заг. ред. Л. В. Серих. (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : Ніко, 2020. С. 105–107.

Анотація. У статті розглянуто можливості використання онлайн ресурсів у мультикультурному навчанні на уроках історії та проаналізовано переваги віртуальної екскурсії у освітньому процесі. Автор розкриває основні аспекти віртуальної екскурсії, цінність експонатів відомих музеїв світу, незалежно від місцезнаходження.

21. Євтушенко О. Релігійний туризм Білопільщини. *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю дитячо-юнацького туризму в Україні (Київ - Кропивницький, 02-03 квітня 2020 року). ЛА НАУ, 2020. С. 368–375.

Анотація. У статті акцентовано увагу на необхідності роботи зі збагачення української молоді знаннями щодо традицій нашого народу та прищеплення поваги до його духовного життя. Зазначено, що важливе місце у цьому може зіграти релігійний туризм. Крім того розвиток цього напрямку матиме позитивний економічний аспект для новостворених об'єднаних територіальних громад.

22. Зарецька О. О. Вступ. Загадково прекрасна і славна давнина України : контрольна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/kontrolna-robota-1-vstup-zahadkovo-prekrasna-i-slavna-davnyna-ukrainy-kalendarno-obriadovi-pisni-kolyskovi-pisni-pisni-literaturnoho-pokhodzhennia-125199.html>.

Анотація. Контрольна робота складена для учнів 6 класів з метою перевірити знання з теми «Вступ. Загадково прекрасна і славна давнина України (календарно-обрядові пісні, колискові пісні, пісні літературного походження)». Контрольна робота містить тестові завдання з теми. Відповідає вимогам оновленої програми.

23. Зубко В. Теоретичний аспект проблеми формування громадянської компетентності учнів. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 30–33.

Анотація. У статті проаналізовано підходи до розгляду проблеми формування громадянської компетентності учнів в різних джерелах. З'ясовано значення сформованої громадянської компетентності школярів та описано її вияви.

24. Ісайкін М. Л. Афіни – батьківщина демократії : урок-презентація. Інтегрований курс: всесвітня історія, історія України. 6 клас (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-integrovanij-kurs-vsесvitna-istoria-istoria-ukraini-6-klas-tema-afini-batkivcina-demokratii-397625.html>.

Анотація. Презентація з аудіосупроводом. Дає можливість для вивчення теми уроку в дистанційному режимі. До кожного слайду детальне пояснення вчителя не у рафінованому вигляді, а у вигляді живого спілкування. Аудіосупровід можна вилучити.

25. Ісайкін М. Л. Вступ до історії. Речові джерела. 5 клас (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи) : урок-презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-recovi-dzerela-vstup-do-istorii-5-klas-397137.html>.

Анотація. В умовах дистанційного навчання з дотримання норм Санітарного регламенту ЗЗСО розроблена презентація з поясненням вчителя для опрацювання учнями теми «Речові джерела» з предмету «Вступ до історії».

26. Калашник Т. О. Антигетьманське повстання і відновлення УНР. Директорія. Трудовий конгрес : презентація. Історія України. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezantaciya-antigetmanske-povstannya-i-vidnovlennya-unr-direkTORIYA-trudoviy-kongres-206523.html>.

Анотація. Презентація створена для 10 класу відповідно до чинної програми з предмета «Історія України». Представлені авторські матеріали, розроблені за допомогою WordArt, GoConqr. Публікація містить інструкцію «Як створити власну ментальну карту», різні види завдань для формування предметних компетентностей.

27. Калашник Т. О. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицько-російська окупація України : презентація. Історія України. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-druga-viyna-bilshovicko-rosi-z-unr-bilshovicko-rosiyska-okupaciya-ukra-ni-210607.html>.

Анотація. Презентація укладена відповідно до чинної програми, містить ментальні карти та інструкцію щодо їх створення. Робота з ментальною картою сприяє оптимізації роботи учнів на уроці, розвитку логічного, творчого, образного мислення.

28. Калашник Т. О. Минуле й сучасне села Піщане. Сумські історико-краєзнавчі студії : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 05 листопада 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 276–283. URL: http://nsku.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_5-%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D0%B0-2020.pdf.

Анотація. У статті опубліковані відомості про історію, розвиток і сучасне життя населеного пункту Піщане. Матеріали для написання роботи було зібрано під час проведення походу школярів «Сумський радіус» (2017 р.).

29. Калашник Т. О. Наступ білогвардійських військ на Київ. Денікінський режим в Україні. Перший Зимовий похід : презентація. Історія України. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-nastup-bilogvardiyskih-viysk-na-ki-v-denikinskiy-rezhim-v-ukra-ni-pershiy-zimoviy-pohid-210775.html>.

Анотація. Презентація допоможе охарактеризувати денікінський режим в Україні, ознайомити з подіями, що визначили політичне становище наприкінці 1919 р.; розвивати вміння аналізувати та робити висновки, висловлювати власні судження; удосконалити навички роботи з візуальними джерелами та історичною картою, уміння складати ментальну карту.

30. Калашник Т. О. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Новий порядок. Колабораціонізм. Самоврядування під німецькою окупацією. Остарбайтери. Військовополонені. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Голокост. Трагедія Бабиного Яру. Праведники народів світу в Україні. Історія України : презентація. 10 клас. Дистанційне навчання. 2020. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1tTQ94W_y4kXqN2Ypkx_1in04UK-Mu_IU0.

Анотація. Презентація містить матеріали, що допоможуть усвідомити трагедію окупаційного режиму в Україні в роки Другої світової війни.

31. Калашник Т. О. Пам'ятки культури індійської цивілізації. Всесвітня історія : презентація. Історія України (інтегрований курс). 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-pam-yatki-kulturi-indiysko-civilizaci-207640.html>.

Анотація. Презентація укладена відповідно до чинної програми з предмета. Матеріали ознайомлюють з культурними надбаннями Індійської цивілізації.

32. Калашник Т. О. Політичне та соціально-економічне становище в Україні напередодні німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Тактика «випаленої землі» та інші злочини комуністичного тоталітарного режиму. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акту відновлення Української Держави. Поліська Січ. Історія України : презентація. Дистанційне навчання. 10 клас. 2020. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1X98jKrK0j1Ny519tmEHwDBz0GVRrdN8Q>.

Анотація. Презентація містить матеріали для проведення уроку в 10 класі з історії України, що допоможе учням зрозуміти характер перебігу бойових дій на території України в 1941-1942 роках, причин поразок Червоної Армії. Розміщені в презентації ментальні карти сприятимуть розвитку логічного, творчого, образного мислення учнів.

33. Калашник Т. О. Проголошення ЗУНР. Державне будівництво. Початок польсько-української війни : презентація. Історія України. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-progoloshennya-zunr-derzhavne-budivnictvo-pochatok-polsko-ukra-nsko-viyini-207923.html>.

Анотація. Опублікована презентація укладена для 10 класу та відповідає чинній програмі. Розміщені матеріали й завдання надають можливість ознайомити учнів з процесом становлення ЗУНР, проаналізувати внутрішню й зовнішню політику України; розвивати предметні компетентності, уміння працювати з картою, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, співпрацювати в команді, виконуючи творчі завдання, презентувати роботу групи перед аудиторією; сприяють вихованню поваги один до одного, патріотизму.

34. Калашник Т. О. Суми – рідне місто : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-gra-sumi--ridne-misto-145231.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку-гри. Матеріали можуть бути використані на заняттях з краєзнавства, позакласних заходах, стати в пригоді тим, хто цікавиться історією рідного краю. Розробка гри супроводжується системою взаємопов'язаних презентацій.

35. Калашник Т. О. Суспільне і церковне життя на теренах України в XIV-XV ст. Сільське господарство. Ремесла і торгівля. Міста, магдебурзьке право : дистанційний урок. 7 клас. Дистанційне навчання. 2020. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1jVXGiRgTkjccPJXhd3mNZSqrDyYBg1Y>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку для учнів 7 класу з історії України. У конспекті розміщені матеріали створені в Learningapps, GoConqr. З матеріалів уроку учні дізнаються про час надання магдебурзького права Львову, Новгород-Волинському, про перші відомі документи, що поклали початок закріпаченню українських селян, основні верстви тогочасного українського суспільства, зможуть охарактеризувати й порівнювати становище основних верств українського суспільства в XIV-XV ст. На основі наведених правил і прикладу зможуть самостійно укласти ментальну карту.

36. Калашник Т. О. Українська Держава. Внутрішня та зовнішня політика : презентація. Історія України. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-nska-derzhava-206286.html>.

Анотація. Презентація укладена відповідно до чинної програми з предмета. Представлені авторські матеріали, розроблені за допомогою програм WordArt, Learning Apps.org, GoConqr. Різноманітні завдання допоможуть розкрити обставини приходу до влади П.Скоропадського, охарактеризувати основні напрями внутрішньої і зовнішньої політики гетьманату; сприятимуть розвитку логічного мислення учнів, уміння висловлювати й обґрунтовувати свої думки, вирішувати проблемні питання, співпрацювати в команді.

37. Клець О. О. Україна під час Другої світової війни (1939-1945 рр.). Історія України. 10 клас. 2020. URL: <https://www.schoolife.org.ua/386-2020/>.

Анотація. Систематизувати і закріпити знання учнів з теми; домогтися розуміння учнями причинно-наслідкових зв'язків в основних явищах і процесах періоду II світової війни, знань учнів з хронології; продовжувати виробляти в учнів вміння давати різнопланові відповіді на питання; виховувати в учнів почуття патріотизму; виробляти в учнів інтерес до вивчення історії.

38. Клець О. О. Українська Народна Республіка: конспект уроку. На урок. 2020. URL: https://urok.osvita.ua/materials/history_ukraine/77380/.

Анотація. Мета уроку – ознайомити з перебігом подій в Україні у листопаді-грудні 1917 р. та охарактеризувати соціально-економічне становище, настрої населення періоду визвольних змагань; розвивати вміння учнів визначати причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами та подіями; виховувати в них почуття поваги до історичного минулого України.

39. Клець О. О. Уроки державотворення в 1917-1920 роках: конспект уроку з історії. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/konspekt-uroku-z-istoriyi-na-temu-quot-uroki-derzhavotvorenniya-v-1917-1920-rokah-quot/>.

Анотація. Урок виховає справжніх патріотів. До того ж допоможе розібратися в політичних проблемах сьогодення.

40. Клименко А. С. Козацько-селянські повстання 20-30 років XVII ст. Ординація Війська Запорозького: урок. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-do-temi-kozacko-selyanski-povstannya-20-30-h-rokiv-hvii-st-ordinaciya-viyska-zaporozkogo-191249.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку історії України у 8 класі, присвяченому історії козацьких повстань 20-30 рр. XVII ст. Опублікований конспект уроку містить різні види пізнавальних завдань та вправ (робота з асоціативними малюнками, картосхемами; методи «займи позицію», «юний оратор»; вправа «вірно, невірно», та ін.). Урок супроводжується мультимедійною презентацією <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-istori-ukra-ni-8-klasu-kozacko-selyanski-povstannya-20-30-h-rokiv-hvii-st-ordinaciya-viyska-zaporozkogo-191251.html>.

41. Клименко А. С. Персоналії, історично-культурні пам'ятки та історично-географічні об'єкти для візуального розпізнавання до теми «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності»: дидактичні матеріали. На Урок. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/personali-istorichno-kulturni-pam-yatki-ta-istorichno-geografichni-ob-ekti-dlya-vizualnogo-rozpoznannya-do-temi-rozgartannya-ukra-nsko-revoljuci-borotba-za-vidnovlennya-derzhavno-217808.html>.

Анотація. Дидактичні матеріали містять теоретичні відомості, образну та умовно-графічну наочність до теми «Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності» цинної програми ЗНО з історії. Дані матеріали будуть корисні як для вчителя при підготовці уроків історії України у 10 класі, так і для учнів, які прагнуть вдосконалити свої знання та добре підготуватись до ЗНО.

42. Ковтун С. Інтерактивний плакат «Річ Посполита»: інфографіка. 2020. URL: <https://www.thinking.com/scene/1389557769773776898>.

Анотація. Дана інфографіка дає можливість здобувачам освіти поглибити навчальний матеріал з всесвітньої історії у 8 класі при вивченні теми «Річ Посполита». Матеріал поданий у вигляді інтерактивного плакату платформи [thinking.com](https://www.thinking.com).

43. Конопленко Л. Г. Англія у XVI-XVII ст. Всесвітня історія. 8 клас. Learning Apps.org. 2020. URL: <https://learningapps.org/15103461>.

Анотація. У цій інтерактивній вправі пропонується відшукати та пригадати слова, пов'язані з історичними подіями, які відбувалися в Англії у XVI-XVII ст. Можна ускладнити завдання, запропонувавши пояснити термін або скласти розповідь. Таку вправу можна використати під час дистанційного та змішаного навчання.

44. Конопленко Л. Г. Європа у XVI-XVII ст. Всесвітня історія. 8 клас. Learning Apps.org. 2020. URL: <https://learningapps.org/15289109>.

Анотація. Розміщена інтерактивна вправа методом візуальних асоціацій допомагає відтворити найважливіші європейські події XVI-XVII ст. Для виконання вправи пропонується учням надати розгорнуту відповідь. Завдання формує просторові, хронологічні та логічні компетентності.

45. Конопленко Л. Г. Іспанія в XVI ст. Національно-визвольна боротьба в Нідерландах. Всесвітня історія. 8 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/ispaniia-v-xvi-st-natsionalno-vyzvolna-borotba-v-niderlandakh-127839.html>.

Анотація. За допомогою запропонованих тестових завдання можна оперативно у режимі онлайн перевірити та закріпити вивчений на уроці матеріал. Такий вид роботи можна використати під час дистанційного та змішаного навчання.

46. Конопленко Л. Г. Історія на карті. Історія України. 5 клас. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/istoriia-na-karti-126186.html>.

Анотація. Опубліковані завдання пропонуються для актуалізації набутих учнями знань та практичних умінь при вивченні тем із розділу «Де відбувається історія». Доцільно використовувати під час дистанційного навчання.

47. Конопленко Л. Г. Історія на карті. Історія України. 5 клас. Learning Apps.org. 2020. URL: <https://learningapps.org/15104768>.

Анотація. Цікава інтерактивна гра допоможе п'ятикласникам засвоїти історичні терміни та поняття; формує логічну, мовленнєву та просторову компетентності. Вправу можна використати під час дистанційного та змішаного навчання.

48. Конопленко Л. Г. Країни Західної Європи у XVI-XVII ст. Всесвітня історія. 8 клас. *Learning Apps.org*. 2020. URL: <https://learningapps.org/15280457>.

Анотація. Інтерактивна гра «Скачки» дозволяє повторити та закріпити вивчений матеріал про історичні події та державних діячів Франції, Англії, Іспанії та Нідерландів XVI-XVII ст. Грати можна командою або наодинці. Вправу можна використовувати на уроці он-лайн та під час самостійної роботи.

49. Конопленко Л. Г. Люблінська унія. Історія України. 8 клас. *Learning Apps.org*. 2020. URL: <https://learningapps.org/15512175>.

Анотація. Інтерактивна вправа у формі угорського сканворду дозволяє закріпити основні поняття та терміни, з якими знайомляться учні під час вивчення теми «Люблінська унія». Вправу можна використовувати на уроці он-лайн та під час самостійної роботи.

50. Конопленко Л. Г. Речові історичні джерела. Історія України. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/rechovi-istorychni-dzherela-145133.html>.

Анотація. У матеріалі розміщено тестові завдання для повторення та закріплення базових знань із теми «Речові історичні джерела». Вправа допоможе узагальнити вивчений матеріал та сформувати навички роботи із тестами різного виду (з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення відповідності, заповнення пропусків у тексті, завдання із відкритою відповіддю).

51. Конопленко Л. Г. Становлення абсолютизму у Франції. Всесвітня історія. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/stanovlennia-absoliutyizmu-u-frantsii-123171.html>.

Анотація. Оpubлікований тест як вид роботи можна використовувати он-лайн для перевірки домашнього завдання під час організації дистанційної форми навчання.

52. Кривоконь С. Вплив шкільної історичної освіти на формування свідомості сучасної молоді. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : збірник наукових статей у 2 томах / за заг. ред. О. В. Гузенко. (м. Суми, 10 грудня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. Т. 1. 299 с.

Анотація. У статті розглядається питання впливу історичної освіти на формування свідомості сучасної молоді. Свідомість людини включає моральні, національні, соціальні, культурні, економічні, політичні цінності. На процес їх формування завжди впливали історичні обставини, звичаї, що склалися у суспільстві.

53. Кузнєцова Т. В. Міжнародні відносини у міжвоєнний період (1918-1939) : тест. Всесвітня історія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/miznarodni-vidnosini-u-mizvoennij-period-1918-1939-340969.html>.

Анотація. Тест містить завдання з тем «Напрями зовнішньої політики провідних держав світу», «Політика умиротворення агресора» та її крах, «Аншлюс Австрії та Мюнхенська угода», «Договір про ненапад та додатковий протокол Ріббентропа-Молотова». Використано різні типи завдань: з вибором однієї правильної відповіді, кількох, на співставлення історичних осіб і посад, що вони займали, дат.

54. Кузнєцова Т. В. Буржуазні реформи 60-70 років 19 століття в Російській імперії: презентація. Всесвітня історія. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-burzuazni-reformi-60-70-rokiv-19-stolitta-v-pidrosijskij-ukraini-334388.html>.

Анотація. Презентація містить матеріали про ініціаторів реформ 60-70 років у підросійській Україні, схеми і дати проведення цих змін. Є картинки, які ілюструють суспільне життя у другій половині 19 ст. Про кожну з реформ (судову, земську, міську, військову, фінансову, освітню) є опис змін, які сталися та недоліків.

55. Кузнєцова Т. В. Визвольна війна українського народу середини 17 століття під керівництвом Б. Хмельницького проти Речі Посполитої : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-vizvolna-vijna-ukrainskogo-narodu-seredini-17-stolitta-pid-kerivnictvom-bhmelnickogo-proti-reci-pospolitoi-334356>.

Анотація. Конспект уроку дозволяє перевірити й узагальнити знання учнів по вивченій темі, розвивати вміння логічно мислити, аналізувати факти, залучити до участі в конкурсах максимальну кількість учнів, вчити працювати у групі, виховувати інтерес до вивчення історії, почуття патріотизму. Урок передбачає різні методи закріплення навчального матеріалу: вікторина, історичне лото, кросворд, робота з картою, загадки, документи, дискусія.

56. Кузнєцова Т. В. Виникнення українського козацтва і Запорозької Січі : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-viniknenna-ukrainskogo-kozactva-i-zaporozkoi-sici-332676.html>.

Анотація. Урок вивчення нового матеріалу передбачає використання рольової гри, інтерактивних вправ «Гронування», «Коло ідей». Особливістю цього заняття є безпосередня участь дітей у підготовці театралізованих сцен, підборі костюмів, вживанні в образи, що сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу.

57. Кузнєцова Т. В. Київська держава (Русь-Україна) у IX-XI століттях : конспект уроку. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-u-7-klasi-kiivska-derzava-rus-ukraina-u-ix-xi-stolittah-332656.html>.

Анотація. Підсумково-узагальнюючий урок у формі КВК. Дев'ять завдань-конкурсів передбачають перевірку і повторення вивчених термінів, дат, історичних осіб, документів по темі. Дух змагання сприяє кращій підготовці і повторенню матеріалу. Діти колективно виставляють оцінки однокласникам за участь у КВК, вчитель коригує.

58. Кузнєцова Т. В. Київська держава за часів правління князя Володимира Великого : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-kiivska-derzava-za-casiv-pravlinna-knaza-volodimira-velikogo-334349.html>.

Анотація. Завдяки розробці уроку можна повторити вивчений матеріал про руських князів; познайомити з приходом до влади князя Володимира; його реформами, запровадженням християнства, значенням цієї події; вчити працювати з картою, документами, скласти характеристику діяльності історичної особи, сенкан, співвідносити, порівнювати, узагальнювати; виховувати миролюбність, толерантність, гордість за історичне минуле свого народу.

59. Кузнєцова Т. В. Міжнародні відносини у міжвоєнний період (1918-1939) : презентація. Всесвітня історія. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-vsosvitnoi-istorii-u-10-klasi-miznarodni-vidnosini-u-mizvoennij-period-1918-1939-341080.html>.

Анотація. Презентація містить слайди з текстами тез про основні напрями зовнішньої політики провідних держав світу, причинами політики «потурання агресору», умовами Мюнхенської згоди, анілюсу Австрії, змістом Договору про ненапад та таємного протоколу Ріббентропа-Молотова, картинки і карти, що ілюструють перелічені події.

60. Кузнєцова Т. В. Молодіжні субкультури : презентація. Громадянська освіта. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/gromadanska-osvita-prezentacia-molodizni-subkulturi-334379.html>.

Анотація. Дана презентація може бути використана при вивченні теми «Соціалізація особистості». У ній є визначення та основні характеристики молодіжних субкультур, представлені візуальні матеріали, етимологія назв, позитивне та негативне в русі панків, готів, хіпі, хіп-хоперів, реперів, графітерів, емо, стилз, рольовиків, фріків, геймерів, рокерів та ін.

61. Кузнєцова Т. В. Рух Опору в Україні в роки Другої світової війни : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-ruh-oporu-v-ukraini-v-roki-drugoi-svitovoi-vijni-332683.html>.

Анотація. Презентація знайомить учнів з течіями Руху Опору в Україні, їх представниками, формами боротьби та сприяє кращій підготовці до ЗНО. В ній є пояснення термінів «Карпатський рейд», «Рейкова війна», «Волинська трагедія». Названі підпільні організації, що діяли на Україні в роки війни, керівники партизанських загонів, лідери ОУН і УПА.

62. Кузнєцова Т. В. Українцями ми народилися : квест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/istoricnij-kvest-ukraincami-mi-narodilisa-218307.html>.

Анотація. Захід проводився з метою повторити матеріал з теми «Козацька доба» з історії України про гетьманів, Січ, козацькі клейноди, козацьку старшину, зброю, звичаї; виховувати інтерес до українського фольклору, образотворчого мистецтва, розширювати знання про сучасну Україну, виховувати патріотизм і гордість за історичне минуле.

63. Кузнєцова Т. В. Українцями ми народилися : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-istoricnogo-kvestu-ukraincami-mi-narodilisa-218311.html>.

Анотація. Презентація-супровід до історичного квесту з історії України «Українцями ми народилися». Демонструє портрети героїв епохи козацтва, основні атрибути козацької влади, одяг, зброю воїнів та додаткову інформацію про той час.

64. Кузнєцова Т. В. Утворення Османської імперії : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-utvorennja-osmanskoj-imperii-332702.html>.

Анотація. Презентація складається зі слайдів про утворення Османської імперії. Тут містяться карти розселення турків-сельджуків та володінь османів у XIII-XV століттях, портрети султанів, картинки верств населення імперії, пам'ятних подій, захоплення Константинополя, зображення архітектурних споруд, розвитку науки і мистецтва. Презентація сприяє кращому візуальному засвоєнню нового матеріалу.

65. Кузнєцова Т. В. Японія в 19 столітті. Доба «Мейдзі» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-aponia-v-19-stolitti-doba-mejdzi-334394.html>.

Анотація. Урок визначає, які зміни сталися в Японії в 2 половині 19 ст., виявляє факти, які сприяли швидкому розвитку економіки, розкриває суть реформ 70-80 років, їх наслідки; формує вміння учнів аналізувати суть історичних процесів, виділяє їх особливості; виховує повагу до японської національної культури, історії і народних традицій. Конспект містить різні форми вивчення та закріплення нового матеріалу.

66. Кузьменко С. П. Польське королівство. Велике князівство Литовське : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/polske-korolivstvo-velike-knyazivstvo-litovske-prezentaciya-166002.html>.

Анотація. Презентація з теми «Держави Центральної та Східної Європи в X-XV ст.».

67. Кулібаба О. І. Архітектурні перлини Сумщини (Сумські благодійники Суханови) : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-arhitekturni-perlini-sumschini-sumski-blagodiyniki---suhanovi-153377.html>.

Анотація. Презентація до уроку з краєзнавства періоду кінця 19 – початку 20 ст. Дає можливість використання наочних матеріалів при знайомстві з життям визначних особистостей краю, а також дослідження архітектурних пам'яток даного періоду. Допомогає наочно пояснити значення поняття «меценат».

68. Кучук І. В. Галицько-Волинська держава : інтерактивні онлайн-тести. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/galicko-volinska-derzhava-71604.html>.

Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.

69. Кучук І. В. Європейське суспільство і держави X-XV ст. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vropeyske-susplstvo-i-derzhavi-v-h-hu-st-92186.html>.
Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.
70. Кучук І. В. Країни Центральної та Східної Європи в X-XV ст. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/kra-ni-centralno-ta-shidno-vropi-v-h-hu-st-409969.html>.
Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.
71. Кучук І. В. Матеріальний і духовний світ європейського Середньовіччя. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/materialniy-i-duhovniy-svit-evropeyskogo-serednovichchya-83930.html>.
Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.
72. Кучук І. В. Середньовічна культура Західної Європи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/serednovichna-kultura-zahidno-vropi-85838.html>.
Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.
73. Кучук І. В. Соціальна структура населення українських земель у другій половині XIV-XV ст. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/socialna-struktura-naselennya-ukra-nskih-zemel-u-drugiy-polovini-hiu-hu-st-300290.html>.
Анотація. Тест допоможе учителю історії перевірити й оцінити знання учнів 7 класу з історії України та всесвітньої історії, зацікавити дітей, розвивати їх мислення та пам'ять.
74. Куц І. В. Національно-патріотичне виховання на уроках історії: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://surl.li/kaze>.
Анотація. Презентація створена в інтерактивній програмі для наглядного сприйняття інформації та кращого усвідомлення наданої інформації з даної теми.
75. Куц І. В. Нумізматика: презентація. Історія України за темою «Ярослав Мудрий». *На урок*. 2020. URL: <http://surl.li/kaxv>.
Анотація. У презентації представлено матеріал до уроку з історії України за темою «Ярослав Мудрий».
76. Мица І. К. Рідна Сумщина: пішохідна екскурсія вулицею Троїцька. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/ridna-sumsina-pisohidna-ekskursia-vuliceu-troickou-246334.html>.
Анотація. Пішохідна екскурсія дала змогу познайомитися учням з історичними пам'ятками свого рідного міста вулиці Троїцька. Це Асмоловський парк, Троїцький собор, Олександрівська гімназія та дитяча лікарня Святої Зінаїди. Завдяки уроку здобувачі освіти збагатили та розширили свої знання про відомі об'єкти нашого міста. Урок навчив дітей працювати з різними джерелами інформації, а також працювати у групах.
77. Міхеєва Л. І. Герої – партизани Сумщини: презентація до відеоуроку. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-vidеоuroku-geroi-partizani-sumsini-235564.html>.
Анотація. Презентація є складовою частиною виховного заходу «Герої-партизани Сумщини», який був проведений у 2013 році до 70-ї річниці партизанського руху на Україні». У той час деякі атрибути Перемоги сприймалися як належне, втім після початку російської агресії стосовно України, докорінно змінили думки українців стосовно них. Я не стала змінювати картинки із зображенням георгіївських стрічок, якщо у кого буде необхідність – самостійно докладуть зусиль, щоб їх замінити.
78. Міхеєва Л. І. Герої-партизани для учнів середніх класів: відеоурок. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vidеоurok-geroi-partizani-sumsini-dla-ucniv-serednih-klasiv-235549/html>.
Анотація. 2020 рік насичений пам'ятними датами, які важливі для нашого народу. Серед них 75-та річниця Великої Перемоги над гітлерівською Німеччиною. Пропоную до уваги колег виховний захід із досвіду роботи. Він був проведений у 2013 році та це не зменшує його цінності як методичної розробки. Автор ознайомила із безліччю документів про роки лихоліття над Сумщиною, виокремила матеріал, який можна донести до уваги 10-14-літніх дітей, і склала сценарій про партизанський рух у 1941-1944 роках.
79. Обуховська Ю. М. Держави Центрально-Східної Європи: тематичне оцінювання (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класів). *Всесвітня історія*. 10 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tematicne-ocinuvanna-derzhavi-centralno-shidnoi-evropi-404678.html>.
Анотація. Матеріал стане у нагоді при проведенні тематичного оцінювання з всесвітньої історії у 10 класі. Тестовий контроль розрахований на різні рівні навчальних досягнень (початковий, середній, достатній, високий).
80. Обуховська Ю. М. Перші середньовічні держави: тематичне оцінювання (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класів). *Всесвітня історія*. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/tematiche-ocinuvannya-persh-serednovichni-derzhavi-202439.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку тематичного оцінювання з всесвітньої історії у 7 класі. Завдання різнорівневі, будуть у нагоді як вчителю, так і учню для узагальнення та систематизації знань з теми.

81. Обуховська Ю. М. Українські землі у складі Австрійської імперії у наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. : тематичне оцінювання (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класів). Історія України. 9 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tematicne-ocinuvanna-ukrainski-zemli-u-skladi-avstrijskoi-imperii-u-naprikinci-xviii-u-persij-polovini-xix-st-376237.html>.

Анотація. Матеріал стане у нагоді при проведенні тематичного оцінювання з історії України у 9 класі. Тестовий контроль розрахований на різні рівні навчальних досягнень (початковий, середній, достатній, високий). Завдання складені за підручником: «Історія України» для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів Пометун О. І., Гупан Н. М.

82. Олех А. П. Онлайн-курс 3D Демократії: Думаємо, Дбаємо, Діємо «Громадянська освіта»: розробка (у співавторстві). 10 клас. 2020. URL: <https://www.citizen.in.ua/cabinet-ua>.

Анотація. Відеоуроки, що супроводжуються текстом, презентацією, додатковими матеріалами, завданнями на форумі та домашніми завданнями для учнів, із можливістю онлайн-спілкування з учнями 10 класу не тільки Конотопської СШ № 3, а й школярами усієї України. Зокрема, в онлайн-курсі розміщені наступні авторські уроки із розділу 6 «Взаємодія громадян і держави в досягненні суспільного добробуту»: урок 6.5. «Навіщо ми сплачуємо податки» <https://www.citizen.in.ua/topic-online-Navishho-mi-splachuyemo-podatki-ua>; урок 6.7. «Домогосподарство на ринку грошей» <https://www.citizen.in.ua/topic-online-Domogospodarstvo-na-rinku-groshej-ua>; урок 6.8. «У чому полягає суть підприємництва» <https://www.citizen.in.ua/topic-online-U-chomu-polyagaye-sut-pidpriyemnictva-ua>), де зроблено акцент на економічну складову громадянської освіти.

83. Олійник О. Україна в умовах десталінізації (1953-1964): презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-na-v-umovah-destalinizaci-190688.html>.

Анотація. У презентації подано інформаційний матеріал теми «Україна в умовах десталінізації» у структурованому, логічному порядку з використанням схем, ілюстрацій. Матеріал презентації буде корисним як для вчителя, так і для учня, який самостійно вчиться та готується до ЗНО з історії України.

84. Панькевич Т. А. Дерев'яні храми Японії, їх особливості: презентація. *Всесвітня Історія*. 8 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-derevani-hrami-aponii-ih-osoblivosti-377683.html>.

Анотація. Цей матеріал допоможе розкрити характерний стиль японської архітектури, який полягає в широкому використанні дерев'яних конструкцій, з масивними скатами дахів і тонкими стінами. Це все пов'язано з особливими умовами погоди Японії, з теплим кліматом частими дощами.

85. Панькевич Т. А. Мистецтво греції класичного періоду: презентація. *Всесвітня Історія*. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-mistectvo-grecii-klasicnogo-periodu-377681.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроку з теми «Культура Греції».

86. Панькевич Т. А. Основні характеристики давньогрецької кераміки: презентація. *Всесвітня Історія*. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-svata-kazkova-plutanina-377135.html>.

Анотація. Матеріал цієї презентації сформує більш конкретне уявлення учнів про давньогрецьку кераміку. Грецька кераміка є найпоширенішою знахідкою в археологічних дослідженнях античної Греції, виявити її можна в усьому ареалі розселення стародавніх греків. Крім грецької метрополії, яка значною мірою збігалася з територією сучасної Греції, в нього входять: західне узбережжя Малої Азії, острови Егейського моря, острів Крит, частково острів Кіпр і заселені греками райони південної Італії.

87. Панькевич Т. А. Релігійна властивість мистецтва: презентація. *Історія Середніх віків*. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-religijna-vlastivist-mistectva-378552.html>.

Анотація. Цей матеріал допоможе учням розширити свій кругозір, бо історичні відносини мистецтва і релігії відрізняє великий взаємний інтерес, і разом з тим ці відносини сповнені драматизму. З одного боку, можна побачити періоди взаємного стимулювання цих сфер – згадаймо, приміром видатну готичну архітектуру, середньовічні собори, що будувалися не одне сторіччя.

88. Пелешук Л. Б. Загадка кралецьких рушників: проєкт. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/proekt-zagadka-kroleveckih-rusnikiv-208054.html>.

Анотація. Освітній продукт - проєктна робота. За даним зразком можна дослідити декоративно-ужиткове (або будь-яке інше) мистецтво власного регіону. Кралець - місто в Сумській області, один із центрів художнього ткацтва України. Відоме на весь світ тканими червоно-білими рушниками. Опис проєкту - в презентації.

89. Пелих А. В. Поміщицьке гніздо – маєток Виноградова на Охтирщині: краєзнавча розвідка. *Сумські історико-краєзнавчі студії: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 05 листопада 2020 року)*. Суми: ФОП Цьома С.П., 2020. С. 297–300.

Анотація. У статті розповідається про старий панський будинок Виноградова на Охтирщині, у якому на сьогоднішній день розмістилася місцева школа. Також є аналіз архітектури маєтку; досліджено особливості інтер'єру, у тому числі, особливості будівництва камінів, які збереглися до сьогодні.

90. Петренко С. О. Суспільне і церковне життя на теренах України в XIV-XVст. Магдебурське право: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/179601>.

Анотація. Матеріал презентації можна використовувати як візуальний супровід до вивчення теми.

91. Петренко С. О. Україна для ООН. ООН для України: практичне заняття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196028>.

Анотація. Матеріал містить розробку завдань та посилань на інформацію, що дозволить проаналізувати та поглибити знання учнів про участь України в міжнародній діяльності; виділити історичні постаті, що зробили значний внесок в розбудову міжнародних відносин України в післявоєнний час; проаналізувати можливості молоді, які бажають брати участь в діяльності ООН.

92. Петренко С. О. Україна для ООН. ООН для України : практичне заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/practicne-zanatta-ukraina-dla-oon-oon-dla-ukraini-356644.html>.

Анотація. Матеріал містить розробку завдань та посилань на інформацію, що дозволить проаналізувати та поглибити знання учнів про участь України в міжнародній діяльності; виділити історичні постаті, що зробили значний внесок в розбудову міжнародних відносин України в післявоєнний час; проаналізувати можливості молоді, які бажають брати участь в діяльності ООН.

93. Проценко В. В. Крила в житті лебединім нам рідна школа дала. Історія Кам'янської школи : брошура. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/brosura-krila-v-zitti-lebedinim-nam-ridna-skola-dala-istoria-kamanskoj-skoli-213046.html>. Анотація. Текст містить матеріали щодо історії створення та функціонування закладу освіти у селі Кам'янка Тростянецького району Сумської області. Для широкого кола читачів та для використання на уроках вивчення історії рідного краю.

94. Семикозова Н. А., Середа Н. В. Благодійна та волонтерська діяльність релігійних громад Шосткинських церков різних конфесій. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 62–63. URL: https://mega.nz/file/6jYXASRB#L5afA9QCACL_Tk10gop4FUFcR4WM3RZyNioQ9uXn9fY.

Анотація. Тези доповіді наукового дослідження про благодійну та волонтерську діяльність релігійних громад Шосткинських церков.

95. Стещенко В. І. Дидактичні матеріали. *Учительський журнал онлайн*. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/dydyktychni-materialy-na-urokakh-istorii-ukrainy-7-klas>.

Анотація. Розробка містить різноманітні дидактичні завдання з історії України для 7 класу: на розвиток хронологічної компетентності, творчі та пошукові завдання, робота з історичними джерелами та ілюстраціями, історичні загадки та вірші, вікторини, ребуси. Їх використання як на уроці, так і в позаурочний час допоможе сформуванню в учнів навички виявляти причинно-наслідкові зв'язки, аргументовано висловлювати власні судження, складати таблиці та речення.

96. Стещенко В. І. Національне відродження кримських татар : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-istorii-9-klas-nacionalne-vidrozdzenna-krimskih-tatar-339701.html>.

Анотація. Метою уроку історії в 9 класі є проаналізувати розгортання національного відродження кримських татар; охарактеризувати зародження соціал-демократичного та розвиток земського рухів; удосконалювати навички роботи з історичними джерелами, розвивати вміння аналізувати та систематизувати матеріал, робити висновки, порівнювати, висловлювати власну думку, оцінювати історичні явища та події.

97. Стещенко В. І. Повсякденне життя та культура кінця XVIII – першої половини XIX ст. : тематичний контроль. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tematicnij-kontrol-znan-za-temou-povsakdenne-zitta-ta-kulturv-kinca-hviii-persri-polovini-hih-st-390878.html>.

Анотація. Матеріал містить завдання з історії України для 9 класу трьох рівнів складності: тестові завдання, завдання на знання термінології, встановлення відповідності, робота з історичними джерелами та завдання, які передбачають розгорнуту відповідь.

98. Стещенко В. І. Повсякденне життя та культура України кінця XVIII першої половини XIX ст. : урок тематичного контролю. *Учительський журнал онлайн*. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/urok-tematychnoho-kontroliu-9-kl>.

Анотація. Урок тематичного контролю знань учнів з історії України 9 клас за розділом «Повсякденне життя та культура України кінця XVIII першої половини XIX ст.». Робота містить два варіанти завдань: тестові завдання, завдання на знання термінології, завдання, які передбачають поширену відповідь та робота з історичними джерелами. Даний матеріал може бути використаний учителем для уроків узагальнення та тематичного оцінювання знань.

99. Стещенко В. І. Природа і населення Давньої Греції : презентація. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-vsivitnoi-istorii-6-klas-priroda-i-naselenna-davnoi-grecii-397277.html>.

Анотація. Презентація до уроку *всесвітньої історії* у 6 класі «Природа і населення Давньої Греції» розширить уявлення учнів про географічне положення, природні умови Греції та їхній вплив на розвиток господарської діяльності населення Еллади. Формуватиме навички роботи з історичною картою, з підручником, додатковими джерелами інформації.

100. Стещенко В. І. Природно-географічне положення Балканського півострова: методична розробка. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/prirodno-geograficne-polozenna-balkanskogo-pivostrova-397283.html>.

Анотація. Метою уроку *всесвітньої історії* у 6 класі є: дати уявлення про географічне положення, природні умови Греції та їхній вплив на розвиток господарської діяльності населення Еллади; формувати навички роботи з історичною картою, з підручником, додатковими джерелами інформації; розвивати вміння аналізувати, порівнювати історичні факти, висловлювати власну думку, критично мислити; формувати в учнів інтерес до історії держав світу.

101. Стешенко В. І. Русь-Україна в другій половині XI – першій третині XII ст. : методична розробка. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/rus-ukraina-v-drugij-polovini-hi-persij-tretini-hii-st-396656.html>.
Анотація. Розробка уроку історії України у 7 класі з теми «Русь-Україна в другій половині XI – першій третині XII ст.», розроблений згідно оновленої навчальної програми. Урок розкриває причини, передумови та наслідки політичної децентралізації (дроблення) Русі-України. Підводить учнів до розуміння подібності історичних процесів у Київській державі та державах Західної Європи; розвиває хронологічні та просторові компетентності, вміння працювати з історичними джерелами.
102. Чала О. М. Віртуальна екскурсія до музею Івана Карпенка-Карого в Кропивницькому : презентація. 2020. URL: <http://surl.li/kkte>.
Анотація. Віртуальна екскурсія до музею Івана Карпенка-Карого дасть змогу учням самостійно побувати в державному заповіднику «Хутір Надія», який створений на території садиби, що належала визначному драматургу, театральному діячеві кінця XIX-поч. XX ст.
103. Чала О. М. Сучасні кобзарі України : презентація. 2020. URL: <http://surl.li/kktg>.
Анотація. Презентація містить відомості про українське кобзарство як унікальне явище світової культури. Мета: познайомити учнів із сучасними кобзарями, їх життєвим шляхом та творчими досягненнями.
104. Черепко Г. М. Військові завоювання Риму. Пунічні війни з історії : тестові завдання з історії 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. <https://vseosvita.ua/library/testovi-zavdanna-z-temi-vijskovi-zavouvan-na-rimu-punicni-vijni-243722.html>.
Анотація. Розроблено за підручником: О. В. Гісем, О. О. Гісем *Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс): підруч. для 6 кл. закл. загал. серед. освіти. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 192 с.: іл.*
105. Черепко Г. М. Внесок давніх цивілізацій, культур, народів в історію людства : тестові завдання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/testovi-zavdanna-z-temi-wnesok-davnih-civilizacij-kultur-narodiv-v-istoriu-ludstva-228155.html>.
Анотація. Дана публікація містить розроблені тестові завдання з теми: «Внесок давніх цивілізацій, культур, народів в історію людства». Предмет: О. Гісем. *Історія України. Всесвітня історія 6 клас. 2019 рік видання. Тестові завдання розроблено за підручником. Інтегрований курс.*
106. Шако В. О. Козацькі літописи : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-kozacki-litopisi-146727.html>.
Анотація. В даній презентації розкрита цінність трьох козацьких літописів. Матеріал можна використовувати на уроках Історії України.
107. Шако В. О. Християнська релігія та церква в житті давньоруського суспільства : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-hristiyanska-relihiya-ta-cerkva-v-zhitti-davnoruskogo-suspilstva-147015.html>.
Анотація. У презентації досліджуються причини і наслідки християнської віри, будівництво християнських споруд у Києві.
108. Шаповал М. В. Від найдавніших часів до кінця XIX століття : матеріали з підготовки до ЗНО. Історія України. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/istoriya-ukra-ni-vid-naydavnishih-chasiv-do-kincy-hih-stolittya-149419.html>.
Анотація. Публікація містить короткий конспект для підготовки до ЗНО з історії України з урахуванням змін до програми. Матеріали допоможуть учителю закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу з підготовки до ЗНО.
109. Шпаковська К. В. Літописці української історії : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165182>.
Анотація. Презентацію складено до уроків історії для 5 класу за підручником: Щупак І. Я. *Вступ до історії : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак, І. О. Піскарьова, О. В. Бурлака. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 192 с. : іл.*
110. Шпаковська К. В. Хто започаткував наукове дослідження історії України : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165184>.
Анотація. Презентацію складено до уроків історії для 5 класу за підручником: Щупак І. Я. *Вступ до історії : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак, І. О. Піскарьова, О. В. Бурлака. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 192 с. : іл.*
111. Шпаковська К. В. Як працюють історики : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/165178>.
Анотація. Презентацію складено до уроків історії для 5 класу за підручником: Щупак І. Я. *Вступ до історії : підруч. для 5 кл. закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак, І. О. Піскарьова, О. В. Бурлака. К. : УОВЦ «Оріон», 2018. 192 с. : іл.*

2.5. Національно-патріотичне виховання

1. Бобро Г. Ю. Вогнева підготовка. Домедична підготовка : тест. Захист України. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vogneva-pidgotovka-domedichna-pidgotovka-polovi-zbori-457661.html>.
Анотація. Тест створений для узагальнення тем для учнів 11 класу.
2. Бобро Г. Ю. Засоби індивідуального захисту органів дихання : урок. Захист України. 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/139865>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з даної теми, мультимедійну презентацію, інтерактивну вправу, ментальну карту.
3. Бобро Г. Ю. Тактична підготовка : тест. Захист України. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/taktichna-pidgotovka-452623.html>.
Анотація. Тест створений для узагальнення теми для учнів 11 класу.
4. Бор І. Г. Патріотичне виховання на уроках математики. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/patriotichne-vihovanna-na-urokah-matematiki-380288.html>.
Анотація. Посібник містить теоретичну і практичну частини. У практичній частині зібрані математичні задачі патріотичного спрямування, уроки математики різних типів із використанням елементів патріотичного виховання.
5. Міхеєва Л. І. Ігри патріотів: конкурсна програма. 3-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konkupsna-programa-igri-patriotiv-dla-3-4-klasiv-235763.html>.
Анотація. Для дітей початкових класів завжди цікавими є рухливі заходи, на яких є місце інтелектуальності та на добавок й емоційності. Саме такою може бути конкурсна програма «Ігри патріотів». Тут поєднано прагнення швидко і якісно виконати завдання, вміння прийти на допомогу товаришеві і знання основ військової справи. Так і мають зростати маленькі патріоти, майбутні спадкоємці бійців, які охороняють кордони держави у зоні ООС.
6. Моїсеєнко С. І. Українська символіка. Національно-патріотичне виховання учнів ГПД : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ukra-nska-simvolika-nacionalno-patriotichne-vihovannya-uchniv-gpd-181430.html>.
Анотація. Публікація містить мультимедійну презентацію до заняття за темою національно-патріотичного виховання «Українська символіка» для здобувачів освіти групи подовженого дня.
7. Скляр Є. І. Інтелектуальна гра «Я люблю Україну» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/intelektualna-gra-a-lublu-ukrainu-375900.html>.
Анотація. Публікація містить методичну розробку інтелектуальної гри «Я люблю Україну», що має на меті: збагатити знання учнів про рідний край, Україну; розвивати мовлення, словниковий запас, акторські здібності; пробуджувати пізнавальні інтереси, сприяти розширенню кругозору дітей; виховувати повагу до українських традицій, звичаїв, глибокі почуття любові до рідної мови, українських символів, почуття гідності, уміння поважати інших.
8. Тимченко Н. В. Лінійка Пам'яті, присвячена Героям Небесної Сотні : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/linijka-pamati-prisvacena-geroam-nebesnoi-sotni-241469.html>.
Анотація. Лінійка проводиться 20 лютого, щоб вшанувати пам'ять людей різного віку, які загинули в мирний час, захищаючи основоположні права і свободи людини. Під час проведення заходу учні читають патріотичну поезію, переглядають відеофрагменти та відеоролики. Хвилиною мовчання вшановується пам'ять тих, хто в боротьбі за волю і кращу долю України не дожив до сьогоднішнього дня.
9. Федотова Л. С. Виховання патріотичних почуттів у процесі залучання учнів до театралізації. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovanna-patriotichnih-pocuttiv-u-procesi-zalucanna-ucniv-do-teatralizacii-232846.html>.
Анотація. У даній роботі розглянута проблема виховання патріотичних почуттів учнів. Шляхом реалізації рішення цього питання обрано театралізацію як один з найефективніших засобів. Як працювати цікаво і результативно показано в цьому матеріалі.
10. Федотова Л. С. Сценарій конкурсу «Ватра» військово-патріотичної гри «Джура». *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-konkursu-vatra-vijskovo-patriotichnoi-gri-dzura-233979.html>.
Анотація. Сценарій конкурсу «Ватра» військово-патріотичної гри «Джура» рою «Соколята». Темою сценарію є Річка Часу, яка показує різні історичні періоди, боротьбу за незалежність українців та висвітлює роботу рою. Хореографічні композиції та музичний супровід є орієнтовними.
11. Чорнобук В. М. Виховання у дітей патріотизму та громадянських якостей особистості в системі роботи педагога-організатора (з досвіду роботи). *Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін : матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 07-12 грудня 2020 року). [у 2-х ч.]. Ч. 1. / за заг. ред. : А. В. Вознюк, О. Ю. Василеги. Суми : НВВ КЗ СОППО, 2020. С. 156–159.*
Анотація. У статті «З досвіду роботи» наголошується на тому, що в складні часи для українського народу (війна на Донбасі, окупація Криму) особлива роль відводиться національно-патріотичному вихованню в школах, ліцеях. Описана діяльність учнівського парламенту Хмельівського ліцею. Основна умова в роботі педагога-організатора –

залучення учнів до позакласних заходів з національно-патріотичного виховання. Це диспути, круглі столи, тренінги, тематичні подорожі, квести, челенджі, різноманітні флешмоби.

12. Яковенко Н. В. Майбутній захисник України : сценарій спортивно-розважального свята. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-sportivno-rozvezalnogo-svata-majbutnij-zahisnik-ukraini-290044.html>.

Анотація. Оpubліковано сценарій спортивно-розважального свята до Дня захисника України, в якому описані теоретичні та практичні розважальні завдання, що пробуджують у молодих хлопців дух патріотизму та бажання стати захисниками України в майбутньому.

2.6. Мистецтво

1. Алексеева О. П. Живопис. Англійські художники музеї Лондону : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-zhivopis-angliyski-hudozhniki-muze-londonu-139403.html>.

Анотація. У розробці конспекту уроку подано матеріал про видатних англійських художників XVIII ст., роботи яких знаходяться в експозиціях всесвітньовідомих музеях Лондону.

2. Афанасьєва Л. І. Розвиток музично-творчих здібностей підлітків на уроках музичного мистецтва. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 28 травня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОІПО, 2020. С. 184–193.

Анотація. У статті визначено суть поняття «розвиток музично-творчих здібностей учнів» та на основі наукової літератури схарактеризовано основні закономірності розвитку музично-творчих здібностей підлітків. Зазначено, що головною метою у роботі вчителя музичного мистецтва є створення умов для творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку підлітків, підготовка дитини до майбутнього життя та самореалізації.

3. Базарова В. В. Формування художньо-естетичної компетенції молодшого школяра як засобу самореалізації : стаття. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/stattya-quot-formuvannya-hudozhno-estetichnoi-kompetentsiyi-molodshogo-shkolyara-yak-zasobu-samorealizatsiyi-quot/>.

Анотація. У статті розглядається значущість формування мистецької компетентності молодшого школяра як засобу самореалізації. З'ясовано сутність поняття «компетентність», «компетенція», «мистецька компетентність» особистості. Проаналізовано вплив театрального мистецтва на формування особистості молодшого школяра.

4. Балицька С. М. Інтерактивні методи навчання на уроках образотворчого мистецтва : методичні рекомендації. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-interaktivni-metodi-navchannya-na-urokah-obrazotvorchogo-mistectva-215897.html>.

Анотація. У методичних рекомендаціях є загальні поняття інтерактивних технологій, які можна використовувати на всіх уроках, а також наведені практичні приклади застосування інтерактивних методів на уроках образотворчого мистецтва.

5. Балицька С. М. Мереживо витинанки : презентація до проєкту. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-proektu-merezhivo-vitinanki-211437.html>.

Анотація. Презентація до проєкту «Мереживо витинанки» 7 клас. Матеріали презентації можна використовувати до уроків образотворчого мистецтва та у виховній роботі. У презентації також є опис виготовлення витинанки, відносно вертикальної осі симетрії (за задумом дитини).

6. Балицька С. М. Мереживо витинанки : проєкт. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/proekt-merezhivo-vitinanki-211434.html>.

Анотація. Творчий проєкт «Мереживо витинанки», 7 клас знайомить дітей з історією виникнення витинанки, навчає техніці витинання, виховує розуміння взаємоз'язку внутрішньої та зовнішньої краси навколишнього світу через створення художнього образу засобами витинанки, естетичний смак, повагу до народних традицій, відроджує витинанке мистецтво. Матеріали проєкту можна використовувати до уроків образотворчого мистецтва та у виховній роботі.

7. Балицька С. М. Українські писанки. Символічна мова писанок : розробка уроку. Образотворче мистецтво. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-obrazotvorchogo-mistectva-na-temu-ukra-nski-pisanki-simvolichna-mova-pisanok-218947.html>.

Анотація. Матеріал уроку образотворчого мистецтва (розрахований на 2 уроки) на тему: «Українські писанки. Символічна мова писанок» знайомить дітей з традиціями писанкарства в Україні, колірною гамою та символікою писанок різних регіонів України. Цю розробку можна використовувати при проведенні уроків образотворчого мистецтва, майстер-класів з писанкарства.

8. Берченко Г. М. Як фарбами передати веселковий настрій : розробка заняття. 1 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/palitra-hudozhnika-yak-farbami-peredati-veselkoviy-nastriy-189217.html>.

Анотація. Конспект заняття розроблений з урахуванням вікових особливостей учнів 1 класу. Публікація містить кросворд, пісню для спільного розучування здобувачами освіти, оповідання для ознайомлення з природним явищем веселкою та завдання на створення малюнку.

9. Богомол М. Ю. «Лускунчик» на театральній сцені (виготовлення ескізів ялинкових прикрас) : презентація для вчителів 1 класу закладів загальної середньої освіти. *На урок*. 2020. URL:<https://naurok.com.ua/publ/207350>.
Анотація. Публікація містить презентацію до уроку образотворчого мистецтва у 1 класі.
10. Богомол М. Ю. Зустрічаємо Новий рік. Зображення казкового годинника : презентація для вчителів 1 класу закладів середньої освіти. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/209406>.
Анотація. Публікація містить презентацію до уроку образотворчого мистецтва у 1 класі.
11. Власенко О. Ю. Кольоровий метелик : конспект заняття вокального гуртка. *Методична скарбничка педагога*. / за заг. ред. доц. Н. В. Мордовцевої. Старобільськ, 2020, С. 225–259.
Анотація. План-конспект для дітей віком 8-10 років з вокального співу. Розробка буде корисна для вчителів музичних шкіл, вчителів музичного мистецтва закладів загальної середньої освіти, керівників гуртків вокального напряму позашкільних закладів освіти.
12. Головченко А. І. Динамічний та темповий розвиток музики : урок. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-muzicnogo-mistectva-na-temu-dinamicnij-ta-tempovij-rozvitok-muziki-371981.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку, мета якого – закріпити поняття «динамічний та темповий розвиток» з музичного мистецтва в 3 класі на прикладах музичного твору Й. Брамса.
13. Головченко А. І. Концерт для друга : презентація. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-dla-ucniv-6-klasu-tema-koncert-dla-druga-259173.html>.
Анотація. Публікація містить розробку уроку музики, проведеного в умовах карантину, мета якого – ознайомитися з особливостями жанру концерту як різновидом симфонічної музики на прикладі твору К. Сен-Санса. «Концерт №2»; розвивати вміння уважно слухати симфонічну музику, висловлювати власні враження від прослуханого твору.
14. Головченко А. І. Концерт як жанр симфонічної музики : презентація. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dla-ucniv-6-klasu-pid-cas-distancijnogo-navcanna-na-temu-koncert-ak-zanr-simfonicnoi-muziki-265171.html>.
Анотація. Публікація містить презентацію до уроку музики в 6 класі з теми «Концерт як жанр симфонічної музики», що дає змогу ознайомитися з особливостями жанру концерту як різновидом симфонічної музики на прикладі твору К. Сен-Санса.
15. Гончаренко В. В. У країні образотворчого мистецтва : квест. 5-6 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kvest-u-kraini-obrazotvorcogo-mistectva-221424.html>.
Анотація. Публікація містить розробку заходу, метою якого є повторення та закріплення вивченого матеріалу з теми «Живопис та жанри образотворчого мистецтва» за допомогою різних ігрових завдань, а саме: відгадування загадок, розв'язування кросвордів, ребусів, виконання логічних вправ. Квест допомагає розвинути інтерес до предмета, розширити кругозір, розвивати комунікативні здібності, взаємодопомогу, взаємоповагу, естетичний смак, художні здібності.
16. Дворнікова І. В. Арт-дизайн – високе мистецтво сучасності : розробка уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193311>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з образотворчого мистецтва у 7 класі, навчальною метою є ознайомити з поняттям про «арт-дизайн», ознайомити із способами створення об'єктів арт-дизайну: сформулювати уявлення учнів про специфіку візуального оформлення речей, розвивати навички роботи графічними матеріалами, уяву; виховувати почуття впевненості у собі для підтримки творчих успіхів.
17. Дворнікова І. В. Архітектура, скульптура і живопис Латинської Америки : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/arhitektura-skulptura-i-zivopis-latinskoj-ameriki-330290.html>.
Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків мистецтва 10 кл., навчальною метою є формування предметних компетентностей: ознайомитися з архітектурою, образотворчим мистецтвом Латинської Америки. Культура Латинської Америки представлена традиціями понад 30 країн, колишніх іспансько-португальських колоній, розташованих на території від США до Антарктиди. Митців надихають таємниці унікальних цивілізацій майя, ацтеків, інків.
18. Дворнікова І. В. Виготовлення головного убору або прикрасу з розфарбованого пір'я для індіанського костюму : розробки уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193072>.
Анотація. Ознайомити з культурою американського регіону, характерними особливостями розвитку мистецтва; розвивати образне мислення, творчу уяву, фантазію, вміння працювати в групах, знаходити необхідну інформацію; виховувати шанобливе ставлення до культури різних народів. Публікація містить розробку конспекту уроку з мистецтва у 10 класі, навчальною метою є ознайомлення з культурою американського регіону, характерними особливостями розвитку мистецтва; розвивати образне мислення, творчу уяву, фантазію, вміння працювати в групах, знаходити необхідну інформацію; виховувати шанобливе ставлення до культури різних народів.
19. Дворнікова І. В. Гармонія, контраст і виразність у графічному дизайні : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/garmonia-kontrast-i-viraznist-u-graficnomu-dizajni-330093.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків з трудового навчання у 5-9 класів. На відміну від образотворчого мистецтва, спрямованого на формування внутрішнього світу людини, її духовних цінностей, дизайн зорієнтований на організацію та перетворення людиною навколишнього середовища, відповідно до своїх естетичних потреб та уявлень. Існують такі основні види дизайнерської діяльності: промисловий дизайн, дизайн середовища, графічний дизайн, артдизайн.

20. Дворнікова І. В. Греція – колыска європейської цивілізації : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/grecia-koliska-evropejskoi-civilizacii-330294.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків мистецтва 11 кл., навчальною метою є ознайомити з мистецтвом Греції. Греція – колыска європейської цивілізації й джерело її величі. Греки заклали підвалини більшості наукових дисциплін (філософії, філології, медицини, природознавства). Грецькі література і музика – найдавніші в Європі. Знайомі назви літературних родів і жанрів (епос, лірика, драма, комедія, трагедія) – грецького походження. Слова «музей» і «музика» також народилися в Греції. Музами називали богинь – покровительок мистецтв і наук.

21. Дворнікова І. В. Латино-американські танці : розробка уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193306>.

Анотація. Музика і танцювальні ритми Латинської Америки – насправді строката мозаїка з фольклору різних країн та етносів, переплетіння іспанського, португальського, африканського і, звичайно ж, індіанського коріння. Це життєдайні традиції, що народжувалися у вирі складних історичних подій. Латинська Америка подарувала світу особливу музично-танцювальну культуру. Від початку ХХ ст. латиноамериканські танці проникли у США і Європу, склавши окрему програму бальних танців. Публікація містить розробку конспекту уроку з мистецтва у 10 класі, навчальною метою є розвивати вміння порівнювати танці різних стилів, креативне мислення; розширювати загальний кругозір; виховувати ціннісно-світоглядні орієнтації, потреби у творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні.

22. Дворнікова І. В. Музично-танцювальна магія африканців : розробки уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193068>.

Анотація. Урок формування предметних компетентностей: ознайомлює з музичною культурою африканського континенту: музичні стилі, інструменти, супровід обрядів, танці. Публікація містить розробку конспекту уроку з мистецтва у 10 класі, навчальною метою є ознайомити учнів з гілками музичної культури, музичними інструментами народів Африки; навчити висловлювати ставлення до мистецтва африканського культурного регіону.

23. Дворнікова І. В. Нетрадиційна техніка малювання як засіб розвитку дитячої образотворчої діяльності : методичні рекомендації. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192987>.

Анотація. Публікація містить методичні рекомендації до уроків образотворчого мистецтва у 5 класі. Творчість школярів нерозривно пов'язана з розвитком уяви, а також пізнавального й практичного діяльності. Засвоєння дітьми різних варіантів відтворення, технічних прийомів сприяє їхньому творчому розвитку. Традиційними техніками вважаються ті, які вже виправдали себе в процесі навчання і введені до сучасних програм.

24. Дворнікова І. В. Хмарочоси : матеріали до уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193281>.

Анотація. Сполучені Штати Америки – батьківщина і світовий лідер з будівництва хмарочосів, адже перший виник саме у Чикаго. На архітектурні проекти хмарочосів вплинув стиль арт-деко. Одним із краєвих його зразків вважають Крайслер-білдінг, що став символом Нью-Йорка. Публікація містить методичний матеріал до уроку з мистецтва у 10 класі, навчальною метою є формувати комплекс ключових міжпредметних компетентностей у процесі опрацювання теми стосовно архітектури і скульптури Північної Америки.

25. Дворнікова І. В. Японський сад, ікебана : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-aponskij-sad-ikebana-331730.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків мистецтва 10 кл., навчальною метою є формувати ключові міжпредметні компетентності у вивченні пам'яток мистецтва Японії, знайомстві з східними культурними традиціями. Окрім живопису в далекосхідній культурі високого розвитку набула садово-паркова архітектура. Китайські сади були кількох типів: імператорські, храмові, індивідуальні, призначені для родини та друзів. Їх прикрашали дерева і квіти, навільйони й альтанки, водойми та декоративне каміння. Японські сади лаконічні, багатозначні й символічні, вони покликані слугувати відпочинком від суєти, засобом відновлення рівноваги душі. Композиція ікебани – це просто пейзаж, на символічному рівні – це цілий всесвіт.

26. Доценко А. Я. Музика на кіноекрані : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/189535>.

Анотація. Урок для дистанційного навчання, який дасть змогу учням ознайомитися з історією виникнення і розвитком кінематографу, з'ясувати значення термінів «тапер», «регтайм», з творчістю афроамериканського композитора С. Дженніна та творчістю комедійного актора Г. Ллойда, розвивати вміння аналізувати художній зміст фільмів та визначати головну думку, давати характеристику музичному образу твору у виконанні фортепіано, виховувати інтерес до імпровізаційної музики, яка ілюструє дію та зміст кінофільмів, пісень сучасних композиторів.

27. Жабська О. Д. Орнамент. Види орнаменту : урок. Образотворче мистецтво. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-obrazotvorcogo-mistectva-4-klas-192842.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку природознавства для 4 класу, присвячену вивченню теми «Орнамент. Види орнаменту».

28. Зякун О. І. Гарна хата : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-iz-obrazotvorchogo-mistectva-garna-hata-147508.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку образотворчого мистецтва у 3 класі, який сприяє формуванню в учнів поняття про композицію, початкові відомості про передавання глибини простору на площині, розвиває комбінаторні здібності, виховує бажання цінувати родинний затишок, тепло.

29. Івах Т. М. Архітектура космічного міста. Фантастичний будинок : презентація. Образотворче мистецтво. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020: URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-obrazotvorcogo-mistectva-v-5-klasi-arhitektura-kosmicnogo-mista-fantasticnij-budinok-234732.html>.

Анотація. Презентація містить матеріал, у якому дається визначення архітектурі – як виду мистецтва, розповідається про види архітектури, її засоби виразності, вимоги до архітектурних споруд. За допомогою фотоматеріалу учні можуть пофантазувати та уявити себе на невідомій планеті та побачити там надзвичайно красиві фантастичні будинки. Кожен учень 5 класу зможе себе відчувати архітектором та створити власний проєкт фантастичного будинку (чи це будинок-капсула, чи це грибний чи фруктовий будинок).

30. Івах Т. М. Декоративне панно «Планета Земля» : презентація. Образотворче мистецтво. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-u-5-klasi-dekorativne-panno- planeta-zemlya-210153.html>.

Анотація. Презентація до уроку в 5 класі «Декоративне панно «Планета Земля» є підсумковою в темі «Етап IV. Підготовка до свята». Мета: формувати в учнів поняття про декоративне мистецтво та його різновиди на прикладі творів, ознайомити з творами мистецтва про рідну планету, рідний край; розвивати вміння вирішувати декоративну композицію, аналізувати твори образотворчого мистецтва; виховувати естетичне сприйняття навколишнього світу, почуття прекрасного, любов до національної художньої спадщини.

31. Івах Т. М. Квітковий натюрморт : презентація. Образотворче мистецтво. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-u-6-klasi-kvitkoviy-natyurmort-207031.html>.

Анотація. Презентація до уроку у 6 класі «Квітковий натюрморт» допомагає дітям ознайомитись із типовими композиціями квіткових натюрмортів, із творами відомих художників, які зображували квіткові натюрморти та спробувати власні здібності у зображенні квітів у вазоні.

32. Івах Т. М. Різновиди портретів. Особливості пропорцій голови людини : конспект уроку 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-6-klas-tema-riznovidi-portretiv-osoblivosti-proporcij-golovi-ludini-183949.html>.

Анотація. Мета уроку: ознайомити з жанром портрету в образотворчому мистецтві, його видами, матеріалами та техніками виконання; ознайомити з основними пропорціями людського обличчя, правилами композиції створення портрету.

33. Кучкова І. Перспективні напрямки вдосконалення процесу розвитку артистичних здібностей студентів на заняттях з естрадного співу. *Дні науки–2020* : матеріали студентської наукової онлайн-конференції (м. Суми, 22 жовтня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 101–103.

Анотація. У статті розглянуто перспективні напрямки вдосконалення процесу розвитку артистичних здібностей студентів на заняттях з естрадного співу, визначено етапи формування артистичних здібностей студентів на заняттях з естрадного співу, вирішені актуальні проблеми вокальної педагогіки.

34. Лазарева Н. Б. Квітковий натюрморт : урок-презентація. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-kvitkoviy-natyurmort-176170.html>.

Анотація. Урок-презентація «Квітковий натюрморт» – це додатковий матеріал, який допоможе учням 6 класів краще засвоїти тему «Натюрморт» на уроках образотворчого мистецтва. Презентація знайомить з історією виникнення жанру «Натюрморт», його видами, цікавими фактами життя та творчості видатних художників, що працюють в цьому жанрі. Практичний компонент познайомить з етапами створення натюрморту від побудови малюнку до живописного рішення композиції в цілому.

35. Макуха О. В. Мистецтво : календарне планування. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/planuvanna-urokiv-obrazotvorcogo-mistectva-207457.html>.

Анотація. Публікація містить календарно-тематичне планування уроків образотворчого мистецтва за підручником Кізілова Г. О., Шулько О. А. 1 година на тиждень, II семестр, 2 клас.

36. Могильна Н. М. Мистецькі перлини української Півночі (для вчителів загальної повної школи 10-11 класи) : урок. 11 клас. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/11-klas/mystetstvo-11/>.

Анотація. Оpubліковано урок з мистецтва в 11 класі, як комбінований урок за темою «Мистецькі перлини української Півночі», що містить різні види творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси, має елементи міжпредметної інтеграції з історією України, допомагає учням якісно підготуватися до ЗНО з питань візуальних пам'яток мистецтва України та особистостей відомих українців. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

37. Могильна Н. М. Трипільська культура. Мистецтво скіфів. Мистецтво Античності на території України (Північне Причорномор'я) : урок. 11 клас (для вчителів загальної повної школи 10-11 класи). 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/10-klas/mystetstvo-10/>.

Анотація. Оpubліковано урок з мистецтва в 10 класі, як комбінований урок за темою «Трипільська культура. Мистецтво скіфів. Мистецтво Античності на території України (Північне Причорномор'я)», що містить різні види

творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму.

38. Могильна Н. М. У серці України. Мистецька подорож центральною частиною України (для вчителів загальної повної школи 10-11 класи) : урок з мистецтва. 11 клас. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/11-klas/mystetstvo-11/>.

Анотація. Оpubліковано урок з мистецтва в 11 класі, як комбінований урок за темою «У серці України. Мистецька подорож центральною частиною України», що містить різні види творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси, має елементи міжпредметної інтеграції з історією України, допомагає учням якісно підготуватися до ЗНО з питань візуальних пам'яток мистецтва України та особистостей відомих українців. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

39. Могильна Н. М. Як тебе не любити, Києве мій. Пам'ятки архітектури, скульптури, музичне мистецтво, музеї Києва (для вчителів загальної повної школи 10-11 класи) : урок. 11 клас. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/11-klas/mystetstvo-11/>.

Анотація. Оpubліковано урок з мистецтва в 11 класі, як комбінований урок за темою «Як тебе не любити, Києве мій. Пам'ятки архітектури, скульптури, музичне мистецтво, музеї Києва», що містить різні види творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси, має елементи міжпредметної інтеграції з історією України, допомагає учням якісно підготуватися до ЗНО з питань візуальних пам'яток мистецтва України та особистостей відомих українців. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

40. Нестеренко О. І. Впровадження ігрової діяльності на уроках музичного мистецтва в початкових класах засобами хмарних сервісів Learning Apps. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми, 2020. С. 212–215.

Анотація. У статті розглянуто необхідність впровадження ігрової діяльності на уроках музичного мистецтва в початкових класах засобами хмарних сервісів Learning Apps. Автором наголошено на доцільності використання хмарних технологій в освітньому процесі, що сприяє адаптації учня до умов життя в сучасному інформатизованому суспільстві, здатності самостійно оволодівати різноманітними знаннями, творчо мислити, застосовувати здобуту інформацію у власному житті.

41. Новікова Ю. А. Музичне і театральне мистецтво барокко. Мистецтво. 8 клас (для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів). *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/muzichne-i-teatralne-mistectvo-baroko-174331.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з мистецтва в 8 класі за темою «Музичне і театральне мистецтво барокко», що містить різноматні форми та методи роботи. Використання інноваційних технологій навчання є основною даного уроку.

42. Падалко М. А. Пам'ятки мистецтва Північного Причорномор'я і Скіфії : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-temi-pamatki-mistectva-pivnicnogo-pricornomora-i-skifii-372019.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з теми «Пам'ятки мистецтва Північного Причорномор'я і Скіфії» для 8 класу, містить індивідуальні картки для роботи учня на уроці. Розробка супроводжується презентацією.

43. Падалко М. А. Варіанти завдань для тематичного оцінювання з тем «Абстракціонізм», «Експресіонізм», «Неокласицизм», «Постмодернізм» : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zavdannya-dlya-tematichnogo-ocinyuvannya-z-tem-abstrakcionizm-ekspresionizm-neoklasicizm-postmodernizm-138484.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків узагальнення з інтегрованого курсу «Мистецтво» (9 клас).

44. Падалко М. А. Варіанти завдань для тематичного оцінювання з тем «Романська архітектура», «Готика», «Ідеали і образи Ренесансу» : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zavdannya-dlya-tematichnogo-ocinyuvannya-z-tem-romanska-arhitektura-gotika-ideali-y-obrazi-renesansu-138480.html>.

Анотація. Публікація містить матеріали до уроків узагальнення з інтегрованого курсу «Мистецтво» (8 клас).

45. Падалко М. А. Класицизм: музика : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-temi-klasicizm-muzika-integrovanogo-kursu-mistectvo-8-klas-230020.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво» (8 клас), додатковий інформаційний матеріал, картку учня.

46. Падалко М. А. Мистецтво в діалозі культур : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-temi-mistectvo-v-dialozi-kultur-282871.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво» (9 клас).

47. Падалко М. А. Постімпресіоністи та неоімпресіоністи : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-postimpresionisti-ta-neoimpresionisti-372605.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію з теми «Постімпресіоністи та неоімпресіоністи», допоможе колегам під час підготовки до уроку в 9 класі з інтегрованого курсу «Мистецтво».

48. Падалко М. А. Професії в кінематографі : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-z-temi-profesi-v-kinematografi-149285.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво» (9 клас) з варіантами карток для кожного учня.

49. Падалко М. А. Стильовий синтез. Творчість Тараса Шевченка і Миколи Лисенка : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-z-temi-stilovij-sintez-tvorcist-tarasa-sevcenka-i-mikoli-lisenka-277715.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з інтегрованого курсу «Мистецтво» (8 клас). Установлено зв'язки творчості Тараса Шевченка й Миколи Лисенка.

50. Падалко М. А. Стильовий синтез. Творчість Тараса Шевченка і Миколи Лисенка : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-stilovij-sintez-tvorcist-tarasa-sevcenka-i-mikoli-lisenka-277727.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію до уроків з інтегрованого курсу «Мистецтво» (8 клас).

51. Петреску Я. В. Календарне планування з Музичного мистецтва для 1 класу Нової української школи (за підручником О. В. Лобової) на II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-1-klas-muzicne-mistectvo-nus-195052.html>.

Анотація. У публікації надано авторське календарно-тематичне планування з Музичного мистецтва за підручником О. В. Лобової для учнів 1 класу НУШ.

52. Петреску Я. В. Календарне планування з Музичного мистецтва для 2 класу Нової української школи (за підручником О. В. Лобової) на II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-2-klas-muzicne-mistectvo-nus-195146.html>.

Анотація. У публікації надано авторське календарно-тематичне планування з Музичного мистецтва за підручником О. В. Лобової для учнів 2 класу НУШ.

53. Петреску Я. В. Календарне планування з Музичного мистецтва для 3 класу (за підручником О. В. Лобової) на II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-3-klas-muzicne-mistectvo-195151.html>.

Анотація. У публікації надано авторське календарно-тематичне планування з Музичного мистецтва за підручником О. В. Лобової для учнів 3 класу загальноосвітньої школи.

54. Петреску Я. В. Календарне планування з Музичного мистецтва для 3 класу (за підручником О. В. Лобової) на II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-4-klas-muzicne-mistectvo-195156.html>.

Анотація. У публікації надано авторське календарно-тематичне планування з Музичного мистецтва за підручником О. В. Лобової для учнів 3 класу загальноосвітньої школи.

55. Романенко О. В. Історії, які розповідає музика : урок. Музичне мистецтво. 1 клас. *На Урок*. 2020 URL: <https://naurok.com.ua/urok-istori-yaki-rozpovidae-muzika-161464.html>.

Анотація. публікація містить розробку конспекту уроку у 1 класі. Урок спрямований на актуалізацію знань про виражальні та зображальні можливості музики, а також дає можливість розвивати творчі здібності учнів.

56. Романенко О. В. Царство бальних танців. Музичне мистецтво. 3 клас : урок. *На Урок*. 2020 URL: <https://naurok.com.ua/publ/160846>.

Анотація. публікація містить розробку конспекту уроку у 3 класі, присвяченому вивченню бальних танців, яка допоможе ознайомити дітей з видами бальних танців та опанувати нові поняття, застосовуючи різні форми роботи.

57. Савченко Л. В. Закриті та відкриті запитання на уроках музичного мистецтва. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zakriti-ta-vidkriti-zapitannya-na-urokah-muzichnogo-mistectva-204577.html>.

Анотація. Інформація для вчителів музичного мистецтва щодо понять «відкриті та закриті запитання», й щодо того, чому вчителям та учням потрібно вміти ставити запитання, як вони впливають на критичне мислення.

58. Савченко Л. В. Рок в Україні: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-rok-v-ukra-ni-203843.html>.

Анотація. Презентацію «Рок в Україні» можна використати не тільки як допоміжну інформацію при вивченні теми «Рок-музика» в 7 класі, а і як матеріал до позакласного заходу. В презентації прослідковується формування рок-музики в Україні з 1960-х років до цього часу.

59. Саєнко І. В. Дизайн просторового середовища. Дизайн інтер'єру. Інтер'єр української оселі. Виконання власного варіанту інтер'єру оселі в українському стилі : урок. Управління освіти і науки Сумської міської ради. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/7-klas/mystetstvo-7/>.

Анотація. Оpubліковано урок з образотворчого мистецтва в 7 класі, як комбінований за темою «Дизайн просторового середовища. Дизайн інтер'єру. Інтер'єр української оселі. Виконання власного варіанту інтер'єру оселі в українському стилі», що містить різні види творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси. Урок формує культурну компетенцію. Виховною метою проведення уроку є формування у дітей почуття національної свідомості, патріотизму. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

60. Саєнко І. В. Поширення мистецтва: музеї, галереї, бібліотеки. (для вчителів загальної середньої школи 5-9 класи) : урок. 9 клас. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/9-klas/mystetstvo-9/>.

Анотація. Опубліковано урок з мистецтва в 9 класі, як комбінований за темою «Поширення мистецтва: музеї, галереї, бібліотеки», що містить різні види творчих завдань на мистецьку тематику, посилання на Інтернет ресурси. Урок формує культурну компетенцію, містить елементи міжпредметної інтеграції з Всесвітньою історією та Історією України. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

61. Чайка А. П. «Театр». 10 тиждень НУШ : добірка завдань. Шкільне життя. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/303-2020/>.

Анотація. Добірка додаткових завдань, які стануть цікавим доповненням до основного навчального матеріалу протягом десятого навчального тижня. За допомогою цих вправ діти дізнаються багато нового про театр, продовжать розвивати емоційну чутливість та творчі здібності, навчаться інсценізувати казки тощо.

. Соціальні та поведінкові науки

3.1. Економіка

1. Васильченко І. С. Економіка України в міжнародному поділі праці. 11 клас : презентація до уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-ekonomika-ukra-ni-v-mizhnarodnomu-podili-praci-170355.html>.

Анотація. Презентація створена за новою програмою на основі підручника С. Г. Кобернік. Розкриває тему сучасної національної економіки України, її конкурентні переваги на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини та ринках металів.

2. Коляденко І. М. Прогнозування соціально-економічного розвитку міста Шостка. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 130–131.

Анотація. У науково-дослідницькій роботі проведено аналіз та розроблені прогнози соціально-економічного розвитку м.Шостка на період 2019-2022 роки. Розроблено комплекс заходів по покращенню соціально-економічного становища міста.

3. Мягкова В. М. Грошовий переказ: сутність та види : конспект уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/146466>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку «Грошовий переказ: сутність та види», метою якого є формування в учнів поняття «грошовий переказ», «види грошових переказів», навички здійснення грошових переказів; розвиток економічного мислення, формування вміння учнів аналізувати, узагальнювати й робити висновки, працювати з різними джерелами фінансової інформації, розвиток навичок практичного застосування отриманих знань, підприємницьких здібностей учнів; виховання фінансової та економічної культури, ділової активності, здатності приймати раціональні рішення.

4. Олех А. П., Попов В. Д. Турнірний рух юних економістів на Сумщині. *Географія та економіка в рідній школі*. № 10 (224). Жовтень 2020. С. 22–25.

Анотація. У статті порушено питання стану турнірного руху юних економістів та юних знавців курсу «Фінансова грамотність», його успішність та перспективи розвитку в Сумській області.

5. Ткаченко Н. М. Страхування. Біржова діяльність : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/strakhuvannia-birzhova-dialnist-160351.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової форми роботи з курсу за вибором «Економіка. Фінанси» для учнів 9 класу до розділу I «Фінансові механізми в економіці» тем 2, 3. Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

6. Ткаченко Н. М. Фінансові механізми в економіці : тест. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/test/finansovi-mekhanizmy-v-ekonomitsi-131867.html>.

Анотація. Публікація містить завдання тестової форми роботи з курсу за вибором «Економіка. Фінанси» для учнів 9 класу до розділу I «Фінансові механізми в економіці». Тестове опитування забезпечує самонавчання та самооцінювання учнів, дозволяє швидко та ефективно перевірити рівень засвоєння учнями матеріалу та автоматично конструювати статистичні дані за підсумками проведених робіт під час асинхронного та синхронного режиму навчання.

7. Ткаченко Н. М. Чи треба створювати сприятливі умови для імміграції? *Перший крок у науку* : матеріали XI студентської конференції. Суми : Сумський державний університет, 2020. 330 с.

Анотація. Тези виступу на конференції, у яких висвітлюється погляд автора щодо сучасного стану економіки країни. У статті акцентовано увагу на необхідності аналізу умов для імміграції, позитивних і негативних аспектах імміграції.

3.2. Правознавство

1. Здоровцова Ю. І. Організація правового виховання як засіб формування громадянської компетентності учнів у закладах загальної середньої освіти. *Сучасна наука: погляд молодих* : збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих дослідників. Частина 1. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 58–60.

Анотація. У статті висвітлено необхідність правового виховання як засобу формування громадянської компетентності учнів, висвітлено переваги та недоліки організації правового виховання у закладах загальної середньої освіти.

2. Кузнєцова Т. В. Споживче право : конспект уроку. *Правознавство. Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-pravoznavstva-spozivce-pravo-334401.html>.

Анотація. Розробка знайомить дітей з поняттями «продавці», «виробники», «виконавці», «споживачі», з правами і обов'язками споживачів і виробників та продавців, документами, що регулюють споживче право; навчає складати скаргу (претензію), скласти «Пам'ятку споживача», вирішувати правові ситуації, захищати свої права споживачів; виховує моральні якості справедливості, чесності, відповідальності.

3. Кузнєцова Т. В. Споживче право : презентація. Правознавство. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-pravoznavstva-spozivce-pravo-334413.html>.

Анотація. Презентація містить завдання на повторення матеріалу по спадковому праву та гру «Цифри і право». Для пояснення нового матеріалу є план уроку, визначення понять «виробник», «споживач», «продавець», «виконавець», органи та установи у сфері захисту прав споживачів, зразок написання скарги та завдання на закріплення вивченого матеріалу.

4. Пазенко В. В. Право на освіту. Правовий статус громадян України. Особисті (громадянські) права та свободи громадян України : розробки уроків для 9 класу. Ти – людина, громадянин, значить знаєш права : повторювально-узагальнюючий урок. Конвенція ООН про права дитини : захід з правознавства. 2020. URL: <https://pazenko.ucoz.ua/index/0-2>.

Анотація. Розробки уроків будуть корисні і цікаві для вчителів правознавства та для учнів 9 класів. Матеріали допоможуть вчителям ознайомити школярів з основними положеннями конвенції ООН про права дитини, формувати у них громадянську позицію та навички правомірної поведінки в різних життєвих ситуаціях у відповідності з нормами права. Дати уявлення про державні органи та установи, що опікуються правами дитини. Допоможуть виховувати у підростаючого покоління повагу до закону і права, стимулювати соціальну активність й ініціативу.

5. Устименко А. В. Права, обов'язки і права відповідальність неповнолітніх : презентація розробка до уроку основ здоров'я. 8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-prava-obov-yazki-i-pravova-vidpovidalnist-nepovnolitnih-168779.html>.

Анотація. Публікація містить розробку презентації до уроку з основ здоров'я. Розробка буде корисною як для вчителя, так і для учня, який прагне самовдосконалення та бажає покращити свої особисті вміння та навички.

3.3. Психологія

1. Борка Л. М. Булінг в школі як його розпізнати : тренінг. *На урок*. 2020 URL: <https://naurok.com.ua/trening-buling-v-shkoli-yak-yogo-rozpoznati-141506.html>.

Анотація. Даний тренінг розрахований для учнів 5-9 класів, який ознайомлює учнів з поняттям, формами та структурою булінгу, виховує почуття емпатії та переживання за дитину, яка зазнає насильства; розвиває вміння пошуку шляхів виходу зі складної ситуації; формує навички відповідальної та безпечної поведінки.

2. Вязова Т. В. Профілактика булінгу серед учнівської молоді. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року) / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 92–95.

Анотація. У статті розглянуто проблему явища булінгу в умовах школи, описуються його різновиди, ступінь поширення, фактори виникнення та шляхи подолання.

3. Гаркавенко Ю. В. Поговоримо про кохання : година спілкування. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/godina-spilkuvannya-pogovorimo-pro-kohannya-198867.html>.

Анотація. Розробка заняття з елементами тренінгу для учнів 7-8 класів. Основна мета полягає в тому, щоб навчити дітей не соромитись своїх почуттів, допомогти розібратися в собі, навчити розрізняти почуття закоханості та кохання, надати знання щодо того, що вважається природним і що є небажаним у взаєминах молоді.

4. Гаркавенко Ю. В. Схильність учнів підліткового віку до девіантної поведінки. *Освіта, наука, виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 44–45.

Анотація. У науково-дослідній роботі розглянуті причини та форми девіантної поведінки у сучасному суспільстві, дібрані та описані методи діагностики до девіантної поведінки, емпіричним шляхом вивчена схильність осіб підліткового віку до девіантної поведінки.

5. Гудова Т. М. Протидія булінгу в дитячому середовищі : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tema-protidija-bulingu-v-ditacomu-seredovisi-278085.html>.

Анотація. Опублікована презентація містить роз'яснення щодо насильства – застосування агресивних, жорстоких дій однієї людини по відношенню до іншої, що порушують права і свободу особистості та завдають шкоди фізичному, психічному, моральному здоров'ю, а також розвитку. Виховною метою якої є формування у дітей національної свідомості, толерантності до інших.

6. Гузь В. О. Як вберегти дитину від кібербулінгу? *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/ak-vberegti-ditinu-vid-kiberbulingu-275311.html>.

Анотація. В презентації розкрито поняття кібербулінгу та його різновиди. Подано поради батькам, щоб зменшити ризик кібербулінгу для своєї дитини.

7. Калюжна В. В. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/psihologicni-osoblivosti-ditej-molodsogo-skilnogo-viku-376836.html>.

Анотація. У документі висвітлені психологічні основи врахування типів темпераменту у молодшому шкільному віці під час навчально-виховного процесу.

8. Карпенко Т. В. Психолого-педагогічний проєкт «Долю рідного міста пише кожен з нас». *Класичні та інноваційні підходи у роботі вихователя сучасного закладу дошкільної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Бердянськ, 21 липня 2020 року). Бердянськ : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. URL: Частина 1 <https://bit.ly/zbirnyk-1-berdyansk-21072020>; Частина 2 <https://bit.ly/zbirnyk-2-berdyansk-21072020>.

Анотація. Оpubліковано авторську розробку психолого-педагогічного проєкту з соціального розвитку дітей старшого дошкільного віку - «Долю рідного міста пише кожен з нас».

9. Касьян В. Формування психологічної стійкості педагогічних працівників до викликів сучасного світу. Практичний аспект. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 201–205.

Анотація. Автор піднімає питання необхідності застосування інноваційних технологій, нових методів і методик роботи у галузі педагогіки і психології з метою формування психологічної стійкості педагогічних працівників у швидкозмінюваному сучасному світі.

10. Княжницька В. М. Індивідуальний розвиток підлітка. Ознаки біологічного, психічного, соціального, духовного дозрівання : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/individualnij-rozvitok-pidlitka-oznaki-biologichnogo-psihichnogo-socialnogo-duhovnogo-dozrivanna-208759.html>.

Анотація. Урок з елементами тренінгу знайомить з віковими особливостями індивідуального розвитку підлітків, дозволить розвивати творчий потенціал учнів, активність, ініціативність, виховувати позитивне ставлення до змін, що відбуваються в підлітковому віці, дбайливе ставлення до власного здоров'я.

11. Кравченко І. В., Мороз Л. В., Стахова Л. Л. Логоритміка в системі нейропсихологічної реабілітації після інсульту. *Актуальні питання корекційної педагогіки* : збірник наукових праць. 2020 Вип. 16. Т. 1/39. С. 133–141. URL: <http://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom-22020/>.

Анотація. У статті висвітлено нейропсихологічний напрям реабілітації після інсульту пацієнтів з вираженими порушеннями когнітивних функцій (мовлення, пам'яті, уваги, сприймання і мислення). Описано зміст і особливості проведення логоритмічних занять із особами, які перенесли інсульт, на базі Навчально-наукового центру кафедри логопедії СумДПУ імені А.С.Макаренка. Узагальнено досвід роботи з пацієнтами у віці від 53 до 66 років упродовж раннього відновлювального періоду. Наголошено, що групові заняття логоритмічними вправами позитивно сприяють активації уражених зон головного мозку і налагодженню комунікації між пацієнтами.

12. Мандрико О. Кібербулінг: як виявити та попередити. *Освіта Сумщини*. № 3 (47). 2020. С. 41–44.

Анотація. У статті розглянуто кібербулінг, як сучасний вид агресії. Подано визначення головного поняття «кібербулінг». Наведено вісім типів поведінки, що характерні для кібербулінгу. Визначено найбільш розповсюджені форми кібербулінгу. Наведено форми захисту від кібербулінгу та способи попередження цього явища.

13. Михайлова Н. О. Профілактика насильства в умовах сучасного освітнього закладу. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 101.

Анотація. Проаналізовано сучасні дослідницькі проєкти та програми психопрофілактики шкільного і сімейного насильства, узагальнено кращий вітчизняний досвід з організації попередження насильства в школі. Розглянуто основні завдання й рівні роботи психолога в руслі гуманістичної, когнітивної, біхевіоральної психології. Теоретично обґрунтовано та розроблено авторську модель психологічної профілактики шкільного насильства серед дітей, що спрямована на корекцію, запобігання та зниження агресивних проявів поведінки в здобувачів освіти.

14. Михайлова Н. О. Толерантність : тренінг. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83988>.

Анотація. Публікація тренінгу «Толерантність» знайомить учнів 8-х класів з поняттям «толерантність»; формує позитивне ставлення до інших людей, здійснює корекцію міжособистісних стосунків.

15. Мінаєва К. А. Сторітелінг як інструмент подолання тривоги (з використанням мобільного додатку Story Dice та карток Проппа) : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-storiteling-yak-instrument-podolannya-trivogi-z-vikoristannyam-mobilnogo-dodatku-story-dice-ta-kartok-proppa-174779.html>.

Анотація. Стаття присвячена проблемі подолання тривоги в дітей та підлітків за допомогою сторітелінгу та його інструментів – карток Проппа та мобільного додатку Story Dice. На сьогодні сторітелінг, або складання історій, виявляється одним з найдієвіших способів боротьби зі стресом та тривожністю. У статті об'єктом дослідження виступають практичні засоби, які можна використовувати на уроках та в позашкільній діяльності, здійснюється опис методів, які можна застосовувати в роботі.

16. Нечипоренко Т. М. Гіперактивна дитина : психологічні поради вчителю. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticna-gra-geometricni-figuri-384144.html>.

Анотація. «Гіперактивність», як явище, може розглядатись як особливість функціонування нервової системи дитини та в нормі. Як стан характерне для певного вікового періоду. Це означає, що багато батьків та вихователі, говорячи про дитину, можуть використовувати поняття «гіперактивна» (особливо в період з 3 до 5 років), але як правило, з часом «гіперактивна дитина» виростає і вся симптоматика зводиться нанівець. Тому пропонує певні поради для роботи з гіперактивними дітьми.

17. Пилипець О. В. Психолого-педагогічна технологія в умовах закладу дошкільної освіти. *Класичні та інноваційні підходи у роботі вихователя сучасного закладу дошкільної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Бердянськ, 21 липня 2020 року). Бердянськ : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. URL: Частина 1 <https://bit.ly/zbirnyk-1-berdyansk-21072020>; Частина 2 <https://bit.ly/zbirnyk-2-berdyansk-21072020>.

Анотація. У статті проаналізовано питання впровадження та результативності психолого-педагогічного проєктування в закладі дошкільної освіти.

18. Плаксієв М. М. Ми обираємо толерантність (для соціальних педагогів та практичних психологів) : просвітницьке інтерактивне заняття. 5-9 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prosvitnickie-interaktivne-zanatta-mi-obiraemo-tolerantnist-398548.html>.

Анотація. Мета даної розробки – навчити учнів пояснювати поняття «толерантність»; розуміти значення толерантності в житті людей та в демократичному суспільстві; засвоїти звички толерантної поведінки.

19. Плаксієв М. М. Особливості адаптації дитини до школи (для соціальних педагогів та практичних психологів). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-adaptacii-ditini-do-skoli-376015.html>.

Анотація. У статті розкрито суть поняття адаптації першокласників до навчання в школі, класифікація видів адаптації дітей до умов шкільного навчання, висвітлюються основні причини дезадаптації дітей до школи та шляхи подолання проблем дезадаптації у першокласників.

20. Плаксієв М. М. Що таке булінг? Профілактика булінгу в учнівському середовищі (для соціальних педагогів та практичних психологів) : тренінг для вчителів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/trening-dla-vciteliv-so-take-buling-profilyaktika-bulingu-v-ucnivskomu-seredovisi-376017.html>.

Анотація. Тренінг для педагогічних працівників містить вправи для розвитку поінформованості педагогів про поняття булінгу в учнівському середовищі, відпрацювання алгоритму дій при виявленні фактів булінгу в колективі. Тренінг спрямований на покращення обізнаності вчителів з питань профілактики булінгу в освітньому середовищі.

21. Савенко О. І. Запобігання булінгу в закладах освіти. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/zapobiganna-bulingu-v-zakladah-osviti-266533.html>.

Анотація. Публікація містить розробку комплексних заходів для протидії булінгу (цькуванню). Головне правило – діяти системно, спільно і злагоджено. Навіть найбільш небайдужий вчитель не зможе подолати проблему булінгу (цькування) самотужки. Це завдання для командної роботи, в якій кожен може зробити свій внесок, щоб заклад освіти став простором безпеки і поваги як для дітей, так і для вчителів.

22. Самоделова О. С. Подолання тривожності молодших школярів за допомогою методів атр-терапії. *Актуальні проблеми практичної психології* : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Глухів, 20-21 лютого 2020 року). Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. С. 144–149.

Анотація. У статті висвітлені можливості використання методів арт-терапії у процесі корекційно-розвивальної роботи з дітьми, що мають підвищений рівень тривожності.

23. Сокол А. О. Особливості адаптації першокласників в умовах Нової української школи. *Досвід роботи сучасного вчителя: практичні розробки та теоретичні надбання* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 07 квітня 2020 року). Полтава : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. 519 с.

Анотація. У статті розглядаються теоретичні аспекти проблеми адаптації першокласників до навчання в школі, подано порівняльний аналіз емпіричного дослідження перебігу процесу адаптації учнів «традиційної» та Нової української школи.

24. Сокол А. О. Профілактика схильності до суїцидальних тенденцій серед учнівської молоді (з досвіду роботи фахівця психологічної служби школи). *Актуальні проблеми практичної психології* : збірник статей IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Глухів, 20-21 лютого 2020 року) / Міністерство освіти і науки України, Глухівський НПУ ім. О. Довженка [та ін.]; ред. кол. : Н. М. Ільїна, Л. М. Коробка, В. М. Поліщук, О. П. Сергєєнкова, В. М. Чернобровкін; від. ред. : Н. М. Ільїна. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, Вінниченко М. Д., 2020. 232 с.

Анотація. У статті розкриваються поняття суїциду та суїцидальної поведінки, їхні види й форми та можливі причини виникнення в підлітковому віці, презентується досвід просвітницько-профілактичної роботи фахівця психологічної служби закладу загальної середньої освіти з даного напрямку.

25. Столяренко А. М. Психолого-педагогічний проєкт «Тасмниці шоколаду». *Стратегічні пріоритети досвіду сучасного закладу дошкільної освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Львів, Україна, 16 жовтня 2020 року). Львів : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. URL: <https://bit.ly/zbirnyk-lviv-16102020>.

Анотація. Публікація містить авторську розробку психолого-педагогічного проєкту з творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку – «Тасмниці шоколаду».

26. Тимченко Р. В. Вибір професії – це серйозно : конспект та презентація. 9-11 клас. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/konspekt-ta-perezentatsiya-na-temu-quot-vibir-profesiyi-tse-seryozno-quot-dlya-9-11-klasu>.

Анотація. У матеріалах розкрито особливості професійного вибору старшокласників. Конспект і презентація допоможуть практичному психологу, соціальному педагогу, класному керівнику провести консультаційну, просвітницьку, розвиваючу бесіду зі старшокласниками, які обирають майбутню професію.

27. Тимченко Р. В. Психологічні особливості першокласника в умовах НУШ : конспект виступу на зборах батьків 1 класу. *Всімосвіта*. 2020. <https://vsimosvita.com/konspekt-vistupu-na-zborah-batkiv-1-klasu-quot-psihologichni-osoblivosti-pershoklasnika-v-umovah-nush-quot>.
- Анотація.* У публікації розкриваються психологічні особливості першокласників Нової української школи, при врахуванні яких у навчальному процесі можна вибудувати систему відносин на основі довіри і розуміння. Це важливо з огляду на те, що система відносин домінує над потребою традиційного набуття знань.
28. Черкасова А. О. Профілактика девіантної поведінки в учнів загальноосвітніх шкіл. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/profilaktika-deviantnoi-povedinki-v-ucniv-zagalnoosvitnih-skil-278320.html>.
- Анотація.* У статті виокремлено і проаналізовано ознаки, які вважаються найбільш поширеними проявами девіантної поведінки у підлітків. Розглядаються обмеженість або негативна спрямованість потреб, схильностей та інтересів; спотворені морально-етичні знання; систематичне порушення норм спілкування і поведінки; конфліктні стосунки з дорослими і однолітками; супротив звичайним педагогічним впливам; труднощі в навчанні; порушення психічного розвитку.
29. Черкасова А. О. Профілактика шкідливих звичок серед дітей і підлітків. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/profilaktika-skidlivih-zvicok-sered-ditej-i-pidlitkiv-272108.html>.
- Анотація.* У статті розглядаються фактори, які впливають на початок уживання наркотиків серед молоді. Позбавлення наркозалежності. Профілактика і зниження алкогольної залежності серед дітей і підлітків. Вплив алкоголю на організм людини. Профілактика куріння та інших форм поведінки залежності у підлітків.
30. Чечель С. П. Підвищення стресостійкості у підлітків методами саморегуляції. *Психологічна допомога: від кризи до ресурсу* : матеріали III Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 21–26 квітня 2020 року) / за заг. ред. А. В. Вознюк. Суми : НВВ КЗ СОППО, 2020. С. 164–167.
- Анотація.* У статті розкриті поняття «стресу» та «стресостійкості», розглядаються сучасні психологічні методи та прийоми саморегуляції, що є ефективними для учасників освітнього процесу.
31. Чешенко С. В. На шляху до створення сім'ї: цикл занять. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80666>.
- Анотація.* Публікація містить цикл занять з питання формування готовності старшокласників до створення сім'ї, усвідомленню учнями материнської і батьківської ролей у сім'ї, учити бути відповідальними за злагоду в сім'ї.
32. Чуднівський О. Виявлення та попередження кібербулінгу в освітньому процесі. *Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін* : матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 07-12 грудня 2020 року). [у 2-х ч.]. Суми : НВВ КЗ СОППО, 2020. С. 176.
- Анотація.* У статті проаналізоване поняття кібербулінгу, його відмінність від булінгу, виявлення та попередження цього явища під час освітнього процесу. Також описані форми кібербулінгу, складові безпечного освітнього середовища і його зв'язок із цією формою Інтернет-цькування.
33. Чуяшенко Т. М. Давайте жити в мирі : тренінг. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/trening-davajte-ziti-v-miri-227537.html>.
- Анотація.* Тренінгове заняття присвячене дуже актуальній проблемі – профілактиці насильства та жорстокої поведінки у навчальному середовищі. В інформаційному блоці дітям у доступній формі надається інформація про насильство, його види та алгоритм поведінки, якщо потрапив в ситуацію насилля. Вправи, які використовуються під час тренінгу дібрані у відповідності з темою та віковими особливостями дітей. Тренінг дає можливість у цікавій формі здійснювати профілактику насилля у шкільному середовищі.
34. Чуяшенко Т. М. Конструктивне вирішення конфліктів : тренінг для педагогів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/trening-dla-pedagogiv-konstruktivne-virishenna-konfliktiv-227419.html>.
- Анотація.* Розробка містить цікаві матеріали для ознайомлення педагогічних працівників із способами конструктивного вирішення конфліктів у шкільному середовищі. Тренінг структурований, з необхідними вправами для вироблення практичних умінь та навичок. У розробці сформульовані плавні переходи від однієї вправи до іншої та висновки до кожної вправи.
35. Чуяшенко Т. М. Конфлікт і шляхи його подолання : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-konflikt-i-slahi-jogo-podolanna-227443.html>.
- Анотація.* Дана презентація дає можливість познайомитися з різними стратегіями вирішення конфліктів. Презентація цікава, яскрава, змістовна. Вона може використовуватися як для учнів так і для дорослих. У доданому документі розкриваються стратегії вирішення конфліктів за допомогою тварин - символів.
36. Чуяшенко Т. М. Твоя майбутня професія – твій вибір : КВК. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-kvk-tvoa-majbutna-profesia-tvij-vibir-227350.html>.
- Анотація.* Сценарій КВК дасть можливість розширити знання дітей про типи професій, вимоги до особистісних якостей учнів, а також перевірити сформовані вміння та навички випускників з проблеми профорієнтації. Сценарій містить різнопланові завдання, виклад профорієнтаційної інформації чергується з гумористичним матеріалом.

37. Чуяшенко Т. М. Твоя майбутня професія – твій вибір : презентація. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-kvk-tvoa-majbutna-profesia-tvij-vibir-227357.html>.

Анотація. Презентація до KBK «Твоя майбутня професія – твій вибір».

38. Шандиба О. В. Особливості психічного розвитку та формування особистості молодшого школяра : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-psihicnogo-rozvitku-ta-formuvanna-osobistosti-molodsogo-skolara-202573.html>.

Анотація. У статті проаналізовані особливості анатомо-фізіологічного, психічного та особистісного розвитку молодших школярів, розглядається загальна характеристика початкового періоду шкільного життя дитини.

39. Шаповалова Т. В. Особливості прояву креативності у підлітковому віці : публікація для практичних психологів. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/osoblivosti-proyavu-kreativnosti-u-pidlitkovomu-vici-215120.html>.

Анотація. У статті досліджуються особливості підліткового віку та проявів креативності та визначаються рушійні сили підліткової креативності.

40. Школоберда О. М. Схильність учнів підліткового віку до девіантної поведінки. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ. 2020. С. 44–45.

Анотація. У науково-дослідній роботі розглянуті причини та форми девіантної поведінки у сучасному суспільстві, дібрані та описані методи діагностики до девіантної поведінки, емпіричним шляхом вивчена схильність осіб підліткового віку до девіантної поведінки.

41. Школоберда О. М. Явище булінгу в загальноосвітньому навчальному закладі. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали У Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 40–41.

Анотація. У науководослідній роботі розглядаються причини та види булінгу у сучасному суспільстві, його наслідки, описані дібрані методи діагностики булінгу (цькування) в закладі освіти з метою своєчасного реагування, емпіричним шляхом вивчено схильність осіб підліткового віку до булінгу.

42. Яковенко Н. А. Спілкування з дорослими : тренінг. 5 клас. *На Урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/trening-spilkuvannya-z-doroslimi-219222.html>.

Анотація. Розробка тренінгу для учнів 5 класу спрямована на вдосконалення уміння спілкуватися з різними дорослими, розвиток умінь уникати непорозумінь під час спілкування, навичок упевненого спілкування з батьками, вчителями та іншими дорослими.

4. Освітні/педагогічні науки

4.1. Дошкільна освіта

1. Анікушина Ю. Ю. LEGO місто будували, гарні будинки конструювали : конспект комплексного заняття для дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту комплексного заняття логіко-математичного спрямування з використанням інноваційних LEGO-технологій.

2. Архіпова Н. Є. Метелики на галявині : літературний проект із природничо-пізнавальною діяльністю. *Дитячий садок. Фантазії вихователя*. 2020. № 10 (874). С. 24–37.

Анотація. Організація природничо-пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного віку в рамках Проектної діяльності. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.

3. Архіпова Н. Є. Прийшла весна – прокинулись комахи. Освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей молодшого дошкільного віку. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. 2020. № 1-2 (93-94). С. 60–65.

Анотація. Запропоноване заняття розкриває приклад освітньої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, побудованого на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчую, граю, творю» із залучення усіх аналізаторів. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

4. Архіпова Н. Є. Старанно наші діти працювали, Сніговичкові речі повертали : прогулянка-квест для дітей старшої групи. *Палітра педагога*. 2020. № 12. С. 24–27.

Анотація. Сценарій зимової прогулянки з захопливим сюжетом у форматі «квест» та цікавими пізнавально-дослідницькими ігровими завданнями для дітей старшого дошкільного віку. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.

5. Бабичева Т. М. Елементи Орф-педагогіки у щоденній роботі з дітьми : майстер-клас для музичних керівників. *Дошкільне виховання*. 2020. № 8. С. 30–32.

Анотація. Стаття містить розробку майстер-класу для музичних керівників, який знайомить педагогів з досвідом використання ігор і вправ за системою Карла Орфа в щоденній практиці роботи з дошкільниками. Розробка зацікавить музичних керівників, вихователів закладів дошкільної освіти.

6. Бельченко Ю. І. Вода-водиця, водиця-чарівниця : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-kompleksnogo-zanatta-tema-voda-vodica-vodica-carivnica-289921.html>.

Анотація. Конспект заняття містить пошуково-дослідницьку діяльність, у процесі якої діти вчать досліджувати неживі об'єкти (воду), властивості води (немає запаху, смаку, кольору). Заняття заохочує дітей експериментувати.

7. Бельченко Ю. І. Як яєчко писанкою стало : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-kompleksnogo-zanatta-tema-ak-aekko-pisankou-stalo-337773.html>.

Анотація. Публікація містить розробку комплексного заняття для середньої вікової групи, присвяченого Великоднім святкам. Діти вчать перетворювати звичайні яйця на писанки.

8. Босанець С. В. Засоби стимулювання мовленнєвої активності дітей дошкільного віку в різних видах діяльності. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали 4 Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : НІКО, 2020. С. 42–45.

Анотація. У статті розглядаються особливості мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, звертається увага на вплив художньої літератури, дидактичних ігор та засобів мистецтва на розвиток мовлення дошкільників.

9. Буднік Т. В. Майстер-клас для батьків «Ігри з паличками Кьюїзенера». *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/majster-klas-dla-batkiv-igri-z-palickami-kuizenera-205120.html>.

Анотація: Майстер-клас для батьків розроблений з метою ознайомлення батьків дошкільнят різного віку з метою і прийомами роботи з дидактичним матеріалом «Кольорові рахункові палички Кьюїзенера». Складається з двох етапів: знайомство з кольоровими рахунковими паличками та практичних ігор та вправ.

10. Буднік Т. В. Перспективне планування ігрових завдань по методиці Кьюїзенера. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perspektivne-planuvanna-igrovih-zavdan-po-metodici-kuizenera-205126.html>.

Анотація. Публікація містить від чотирьох до шести завдань на кожний місяць навчального року з метою та орієнтовними основними завданнями розвитку дітей. Даний матеріал стане в пригоді в роботі з дітьми старшого дошкільного віку.

11. Булітко Л. В. Домашні улюбленці : освітній проект (молодший дошкільний вік). *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2020. № 11-12. С. 27.

Анотація. У публікації представлений освітній проект зі STREAM-освіти дошкільників за дидактичною картиною на обкладинці журналу «Джміль».

12. Бурик І. М. Використання прийомів кольоротерапії для емоційно-позитивного, індивідуального-творчого сприймання дітьми дошкільного віку навколишнього світу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-prijomiv-koloroterapii-dla-emocijno-pozitivnogo-individualnogo-tvorcogo-sprijmanna-ditmi-doskilnogo-viku-navkolisnogo-svitu-207240.html>.

Анотація. У матеріалах з досвіду роботи запропоновані казки, вірші, ігри, досліді, вправи на закріплення знань дітей про колір. Даний матеріал стане в пригоді під час проведення занять з дітьми дошкільного віку. Буде корисний вихователям, студентам, батькам.

13. Бурик І. М. Скарби рідного краю : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-skarbi-ridnogo-krau-212582.html>.

Анотація. Публікація містить довідкові матеріали про куці Сумщини, супроводжується добіркою казок, легенд, загадок, віршів, оповідань. Буде корисна вихователям закладів дошкільної освіти за підбірку дидактичних ігор та вправ.

14. Бурик І. М. Творчі хвилинки на заняттях з образотворчого мистецтва: зендудлінг : майстер-клас для вихователів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/majster-klas-dla-vihovateliv-tvorci-hvilinki-na-zanattah-z-obrazotvorcogo-mistectva-zendudling-375980.html>.

Анотація. Публікація містить майстер-клас для педагогічних працівників закладу дошкільної освіти, метою якого є ознайомити вихователів зі стилями «зудлінг», «зентангл», навчити послідовності виконання роботи в стилі «зудлінг», підвищити мотивацію вихователів до оволодіння новими техніками в малюванні, допомогти за допомогою арт-терапії справитися з інформаційними перевантаженнями, стресами.

15. Васютенко В. В. Художньо-естетичний розвиток дошкільнят засобами театралізованої гри. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/hudozno-esteticnij-rozvitok-doskilnat-zasobami-teatralizovanoi-gri-203945.html>.

Анотація. Опубліковано методичний матеріал, тема якого полягає у ознайомленні дітей з історією виникнення театру, з різними видами виготовлення ляльок для театру – це і театр ложок, ростові ляльки, театр зі стаканчиків, газети і вати, пластикових пляшок тощо. Діти знайомляться з театральною віршованою абеткою.

16. Великодна С. С. У гості до сонечка : розробка заняття у ЗДО. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/u-gosti-do-soneska-376087.html>.

Анотація. Матеріал даного заняття спрямований на формування елементарних уявлень дошкільників про тісний взаємозв'язок у природі, розвиток дрібної моторики рук у різних видах діяльності; сприятиме вихованню співчуття, бажання робити добрі справи, створювати позитивну атмосферу в колективі.

17. Виноградова С. В. Калина – символ України : освітній проєкт (старший дошкільний вік). *Бібліотека вихователя дитячого садка*. 2020. № 11-12. С. 26.

Анотація. У публікації представлений освітній проєкт з патріотичного виховання зі STREAM-освіти дошкільників за дидактичною картиною на обкладинці журналу «Джміль».

18. Глебова О. С. Повага до людей – любов до України : конспект заняття квесту з патріотичного виховання для дітей старшої групи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/195371>.

Анотація. Публікація містить конспект заняття квесту з патріотичного виховання для дітей старшої групи «Повага до людей – любов до України». Допоможе познайомити дітей з грою квест, її правилами; викликати у дітей бажання поповнювати свої знання про Україну; вчити розуміти поняття «Батьківщина», поглибити знання про народну та державну символіку, продовжувати знайомити з рідним краєм в якому народилися, показати красу і велич рідної мови як ознаки національної гідності; справами української кухні, предметами побуту.

19. Глебова О. С. Виготовлення Скрапбуків : конспект майстер-класу для вихователів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/195372>.

Анотація. Публікація містить конспект майстер-класу для вихователів «Виготовлення Скрапбуків». Допоможе розширювати значення використання інноваційних технологій; ознайомити з поняттям «Скрапбукінг», переконати в перевазі його використання в роботі з дітьми; поділитися досвідом створення скрапбукінгу за творами О. В Сухомлинського.

20. Глебова О. С. Кільця Луллія як засіб застосування для пізнавального розвитку, розвитку мовлення у роботі з дошкільнятами молодшого віку : методичний порадник. *На Урок*. 2020. <https://naurok.com.ua/publ/205813>.

Анотація. Публікація містить методичний порадник «Кільця Луллія як засіб застосування для пізнавального розвитку, розвитку мовлення у роботі з дошкільнятами молодшого віку». Допоможе опанувати даний ігровий метод навчання, сприяти створенню зацікавленої, невимушеної обстановки, знімати психологічне і фізичне напруження.

21. Глебова О. С. Півник та двоє мишенят : театр тантамаресок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/203580>.

Анотація. Публікація містить зміст театру тантамаресок «Півник та двоє мишенят». Допомагає підвищенню компетентності педагогів в застосуванні театралізованої діяльності в дитячому саду; спонукати до широкого використання театральної діяльності; познайомити з одним з видів театру – театр тантамаресок.

22. Глебова О. С. Подорож в Країну грамоти : конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/202931>.

Анотація. Публікація містить конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку «Подорож в Країну грамоти». Допоможе закріпити вміння дітей працювати з мнемотаблицями; знання дітей з чого складається мова,

речення, слово, склад; вміння працювати зі схемою речення, складати речення за схемою; виділяти голосні і приголосні звуки (на початку, в середині та в кінці слова); вміння робити звуковий аналіз слів (трьох та чотирьох фонем).

23. Глебова О. С. Сильні, швидкі, міцні. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: дидактичний посібник. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/196434>.

Анотація. Публікація містить дидактичний посібник «Сильні, швидкі, міцні!», «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку». Допоможе дати дітям знання про те, що коли тіло втомлюється, то треба допомагати йому відпочити; вчити дітей позитивно ставитися до фізичних вправ; спонукати їх показувати та виконувати елементарні фізичні вправи; намагатись пояснювати їх важливість.

24. Гриценко О. Подорож казкою: занятійна діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-rozvivaucogo-zanatta-podoroz-kazkou-z-vikoristannam-naboriv-lego-392633.html>.

Анотація. Оpubліковане розвиваюче заняття «Подорож казкою» для дітей середньої групи з використанням наборів LEGO-конструктора SYSTEM та DUPLO. Заняття спрямоване на формування навичок конструювання моделей з конструктора LEGO за уявою. Навчання дітей взаємодіяти в процесі спільної діяльності, виражати і пояснювати свою точку зору: виконувати роботу якісно, знаходити та виправляти помилки, вносити корективи. Розвиток зв'язного мовлення, уваги, уяви, образного мислення, комунікативних вмінь. Формування здатності до порівняння, аналізу, синтезу і класифікації, уміння відстоювати власні інтереси та переконання.

25. Гриценко О. Про природу треба дбати. Екологічне виховання. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-ekologicnogo-vihovanna-na-temu-pro-prirodu-treba-dhati-392630.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з екологічного виховання «Про природу треба дбати» для дітей середньої групи. Метою заняття є ознайомлювати дітей із проблемою збереження довкілля підвести до розуміння необхідності охороняти довкілля: формувати навички праці у природі, вміння самостійно приймати рішення, виконувати практичні дії, вести пошукову діяльність, розвивати почуття відповідальності за навколишній світ. Дати поняття про те, що все що існує в природі, існує не тільки для мене, а також природні ресурси і всі багатства природи потрібні не лише всьому живому зараз, а й тим, хто буде жити потім.

26. Гришкова О. В. Велика сила маленької насінинки... Освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей молодшого дошкільного віку. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. 2020. № 1-2 (93-94). С. 66–69.

Анотація. Запропоноване заняття розкриває приклад освітньої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, побудованого на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» із залучення усіх аналізаторів. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

27. Гудим В. В. Диво іграшкове: проєкт. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81881>.

Анотація. Публікація містить розробку по поглибленню знань дітей про іграшки, їх призначення та матеріал з метою застосування особистого досвіду під час розв'язання певних ігрових ситуацій. Виховною метою є ціннісне ставлення до іграшок. Проєкт містить різні види творчих та ігрових завдань.

28. Гуценко Н. І. Гра – джерело розвитку дошкільника: педагогічна рада у формі ділової гри. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pedrada-gra-dzerele-rozvitku-doskilnika-397832>.

Анотація. У публікації розкрито поняття гри, значення ігрової діяльності, оснащення ігрового середовища, місце гри в режимі дня. Зміст сюжетно-рольової гри в кожній віковій групі. Ознайомлення педагогів з програмою «Безмежний світ з ЛЕГО».

29. Гуценко Н. І. Food (Їжа): підсумкове заняття з англійської мови для дітей 5-6 років. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pidsumkove-zanatta-z-anglijskoi-movi-dla-ditej-5-6-rokiv-na-temu-food-iza-397778>.

Анотація. Заняття гуртка англійської мови для дітей старшого дошкільного віку на закріплення лексичних тем «Colors», «Fruits and vegetables», «Food». Діти разом зі своїм другом Тедді йдуть в гості до його українського товариша Михасика. Вони вибирають подарунки Михасику, розважають його та він гостинно запрошує їх до свого кафе. Діти розміщуються в заздалегідь створеному місці, та дотримуючись правил етикету роблять собі замовлення на англійській мові. До заняття є презентація «Who eats what»

30. Гуценко Н. І. Ефективні прийоми виховання національної свідомості: педагогічна рада. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pedagogicnij-ring-efektivni-prijomi-vihovanna-nacionalnoi-svidomosti-400493>.

Анотація. У публікації розміщено сценарій педагогічної ради щодо формування у педагогів закладів дошкільної освіти вмінь та навичок організації патріотичного виховання дошкільників, розширення знань щодо принципів, методів, форм роботи з дітьми. Педрада організована у формі педагогічного рингу стане в нагоді вихователям-методистам, які є прихильниками нетрадиційних форм її організації.

31. Гуценко Н. І. Посортуй сміття : дидактична гра. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticna-gra-posortuj-smittja-406425.html>.

Анотація. Дидактичні картки для гри з формування сталого розвитку дітей дошкільного віку із зображенням різноманітного сміття. Будуть в нагоді вихователям для організації ігор сортування сміття в сміттєві баки.

32. Гуценко Н. І. Проблеми економічної освіти дошкільника в умовах сьогодення: педагогічна рада. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pedagogicna-rada-problemi-ekonomichnoi-osviti-doskilnika-v-umovah-sogodenna-402995.html>.

Анотація. У публікації розміщено проведення педагогічної ради, яка направлена на поглиблення знань педагогів щодо використання сучасних методів навчання. Здобути уміння і навички для успішного розв'язання завдань економічного виховання дітей, стимулювати творчі пропозиції педагогів.

33. Давиденко Т. І. Удячність тому, хто дарує добро : заняття із соціально-морального розвитку в старшій групі. *Дошкільний навчальний заклад*. 2020. № 3(159). С. 30–32.

Анотація. Публікація містить розробку комплексного заняття соціально-морального змісту, присвяченого темі «Вдячність». Заняття містить різні види творчих та ігрових завдань, а проблемні запитання до дітей активізують їхню розумову та комунікативну діяльність.

34. Давиденко Т. І. Удячність тому, хто дарує добро : заняття із соціально-морального розвитку в старшій групі. *Дошкільний навчальний заклад*. 2020. № 3(159). С. 30–32.

Анотація. Публікація містить розробку комплексного заняття соціально-морального змісту, присвяченого темі «Вдячність». Заняття містить різні види творчих та ігрових завдань, а проблемні запитання до дітей активізують їхню розумову та комунікативну діяльність.

35. Дадакова О. М. Новорічна іграшка : конспект інтегрованого заняття з дітьми середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovane-zanatta-z-ditmi-serednogo-doskilnogo-viku-novorichna-igraska-233322.html>.

Анотація. Розробка інтегрованого заняття художньо-естетичного спрямування, у якому послідовно змінюються різні види діяльності – перегляд відео презентації, бесіда, робота з коректурною таблицею, малювання, ігри вправи.

36. Дадакова О. М. Тихо осінь ходить гаєм : конспект комплексного заняття з пріоритетом художньо-естетичного розвитку з дітьми середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-kompleksnogo-zanatta-z-prioritetom-hudozno-esteticnogo-rozvitku-z-ditmi-serednogo-doskilnogo-viku-tiho-osin-hodit-gaem-234155.html>.

Анотація. Представлено конспект комплексного заняття з пріоритетом художньо-продуктивної діяльності. Заняття містить дидактичні мовленнєві ігри, ігрові завдання, що сприяють систематизації знань дітей про осінь, розвитку розумових процесів, кмітливості.

37. Дейкун О. М. Вчимося разом працювати, щоб потім гарно розмовляти : ігоротренінг для батьків. *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2020. № 3. С. 16–17.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту ігоротренінгу для батьків. У конспекті ігоротренінгу викладено сучасні форми та методи роботи з батьками практичного та корекційного напрямку з дітьми старшого дошкільного віку 6 року життя по виправленню мовних недоліків. Розробка буде корисною вчителям-логопедам та вихователям логопедичних груп закладів дошкільної освіти.

38. Демченко Н. А. Веселий колобок : конспект заняття. *Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка»*. 2020. № 3. С. 5.

Анотація. Успішне виконання навчальної програми з фізичної культури сьогодні не мислимо без різноманітного і всебічного застосування сучасних засобів і методів, в тому числі ігрового. Впровадження різних видів фізичних вправ оздоровчого спрямування (вправи без предметів і з предметами, естафети, дихальні вправи, вправи йоги, елементи рухливих ігор та спортивних ігор), є ефективними засобами поліпшення рухової активності дошкільників, функціональних можливостей і підвищення їх рівня фізичного здоров'я.

39. Дуніна О. О. У країні Фрутляндії : конспект інтегрованого заняття. *Методична скарбничка педагога*. / за заг. ред. доц. Н. В. Мордовцевої, Старобільськ, 2020, С. 259–265.

Анотація. Конспект інтегрованого заняття для дітей дошкільного віку, яке містить різні види творчих та ігрових завдань. Метою заняття є: збагачення словникового запасу дітей, зокрема назвами фруктів українською та англійською мовами; формування у дітей навичок дослідницької діяльності: порівнювати предмети за різними ознаками, будувати логічний ланцюжок, робити висновки на підставі досліджень.

40. Єршоміна Л. О. Гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/gra-ak-zasib-formuvanna-insomovnoi-komunikativnoi-kompetencii-doskilnikiv-213952.html>.

Анотація. У статті проаналізовано питання ефективності формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників засобами гри; важливість забезпечення ігрового характеру навчального процесу, що є одним із головних завдань у роботі педагога.

41. Єршоміна Л. О. Формування англомовної компетентності старших дошкільників засобом діалогічного мовлення. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-anglomovnoi-kompetentnosti-starsih-doskilnikov-zasobom-dialogicnogo-movlenna-213848.html>.
- Анотація.* У публікації викладено дослідження, метою якого є з'ясування ролі діалогічного мовлення для формування іншомовної лексичної компетентності старших дошкільників на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти.
42. Жаботинська Н. В. Великодне свято : сценарій. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81943>.
- Анотація.* Виховання любові до народних звичаїв і обрядів – запорука виховання в дошкільнят патріотичних почуттів. Почуття патріотизму формує в дошкільнят високі моральні чесноти, повагу до збереження традицій і звичаїв українського народу, його культури. Виконання дітьми Великодніх гаївок є благодатним матеріалом для навчання дітей акапельного співу.
43. Зеленська Л. А. Сніжинчини сюрпризи : цикл занять для дітей раннього віку. *Палітра педагога*. 2020. № 12. С. 14–17.
- Анотація.* Цикл занять для дітей раннього віку розкриває зміст освітньої діяльності, в ході якої малюки мають можливість здобувати знання про світ в ході самостійних досліджень та за участі різних аналізаторів. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.
44. Зелюкіна Т. М. Корекційно-розвиваюче заняття для дітей старшого дошкільного віку «Лісова школа» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/korekcijno-rozvivauce-zanatta-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-lisova-skola-203638.html>.
- Анотація.* Представлено корекційно-розвиваюче заняття для дітей старшого дошкільного віку, спрямоване на формування мотиваційної готовності до навчання в школі, розвиток уваги, мислення, виховання навичок групової взаємодії.
45. Казановська Г. І. Золоті рибки : гурток з плавання для дітей старшої групи. *Палітра педагога*. 2020. № 4. С. 26–31.
- Анотація.* До уваги педагогів – план роботи гуртка з плавання і добірка цікавих ігрових вправ для занять у басейні. Публікація допоможе інструкторам з фізичної культури та з навчанням дітей дошкільного віку плаванню ефективно організувати заняття з плавання, які сприятимуть загартуванню, зміцненню дитячого організму, розвитку витривалості, задовольнять природну потребу малят у русі.
46. Казановська Г. І. Наші діти. Літня ігротека : фотоконкурс. *Дошкільне виховання*. 2020. № 8. С. 37.
- Анотація.* До уваги педагогів та інструкторів з фізичної культури закладів дошкільної освіти представлено досвід роботи педагога у фото світлинах, що розкривають зміст цікавих ігор та вправ спортивного характеру з дітьми дошкільного віку влітку.
47. Карбанова Н. М. На гостину до Мурчика : конспект заняття. *Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка»*. 2020. № 1. С. 5–6.
- Анотація.* Розробка заняття розширює вміння розуміти текст казки, розвивати вміння її переказувати, супроводжуючи її певними рухами і діями з кульками, залучати до її відтворення, привчати відповідати на запитання про щойно побачене.
48. Картак А. В. COVID-19 : анкета. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/anketa-dla-batkiv-doskilnat-na-temu-covid-19-370558.html>.
- Анотація.* Анкета містить у собі 15 запитань, більшість з них стосовно COVID-19. Вона призначена для роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку з метою виявлення дотримання правил протиепідемічних заходів батьками дошкільників та самих дітей.
49. Картак А. В. Взаємодія вихователя ДНЗ з батьками середньої групи : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vzaemodia-vihovatela-dnz-z-batkami-serednoi-grupi-veresen-cerven-322343.html>.
- Анотація.* В папці зібрані різні консультації, пам'ятки, анкети для батьків, які застосовувала протягом навчального року з батьками дітей середньої групи ДНЗ.
50. Картак А. В. Дім для старшої групи : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-na-temu->, <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-na-temu-dim-dla-starsoi-grupi-260836.html>.
- Анотація.* Публікація містить завдання відповідно темі заняття, ознайомлення про професії будівельника, муляра, дизайнера, столяра, електрика, слюсаря-водопровідника та інших та їх роль у будівництві.
51. Картак А. В. Дошкільня. Свято 8 Березня для дітей середньої групи : сценарій. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-svata-8-berezna-dla-serednoi-g><<https://vseosvita.ua/library/scenarij-svata-8-berezna-dla-serednoi-grupi-243984.html>>.
- Анотація.* Сценарій до свята 8 Березня для дітей 5-го року життя. Публікація містить вірші, відповідно віку дітей. Рекомендовано для використання музичним керівникам та вихователям середніх груп дошкільних навчальних закладів.

52. Картак А. В. Заняття з грамоти для старшої групи. Звук і буква «С»: конспект. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-gramoti-dla-starsoi-grupi-zvuk-i-bukva-s-411221.html>.
Анотація. Конспект заняття на тему «Тварини» з граматики для старшої групи. В конспекті використовуються пальчикові, дихальні, артикуляційні вправи, фізкультхвилинка, ігри. Цікаве і змістовне заняття, яке сподобається вашим дітям.
53. Картак А. В. Заняття патріотичного спрямування для дітей 4 року життя : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-patriotichnogo-spramuvanna-dla-ditej-4-go-roku-zitta-260854.html>.
Анотація. Публікація стане корисною для вихователів II молодшої групи. Заняття спрямоване на ознайомлення дітей з Батьківщиною, рідним містом, рослинами та тваринами рідного краю.
54. Картак А. В. Застосування здоров'язбережувальних технологій, а саме: пальчикової гімнастики, психогімнастики, дихальної гімнастики, фізкультхвилинки в ДНЗ : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zastosuvanna-zdorovzberazuvalnih-tehnologij-a-same-palcikovoi-gimnastiki-psihogimnastiki-dihalnoi-gimnastiki-fizkulthvilinok-v-dnz-297837.html>.
Анотація. У данному матеріалі описані види здоров'язбережувальних технологій, їх короткі характеристики, їхня користь для дітей, а також приклади дихальних гімнастик, фізкультхвилинки, психогімнастик, пальчикових гімнастик, які рекомендую використовувати вихователям у роботі.
55. Картак А. В. Індивідуальний план роботи під час призупинення освітнього процесу у зв'язку з запровадженням карантину в умовах організації навчання використовуючи технології дистанційного навчання вихователя ДНЗ : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/individualnij-plan-roboti-pid-cas-prizupinenna-osvitnogo-procesu-u-zvazku-z-zaprovadzennam-karantinu-v-umovah-organizacii-navcanna-vikoristovuuci-tehn-303768.html>.
Анотація. У плані описані конкретні завдання на кожний день для вихователя під час карантину.
56. Картак А. В. Карантин – не привід нудьгувати : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-na-temu-karantin-ne-privid-nudguvati-dla-batkiv-ditej-doskilnogo-viku-340548.html>.
Анотація. У цій статті зібрані поради та рекомендації для батьків дітей дошкільного віку, а саме: як розпланувати день так, щоб і дитина не нудьгувала і батьки були задоволені, що слід робити, а чого не рекомендовано. А головне, про безпеку дітей вдома.
57. Картак А. В. Картотека фізкультхвилинки на осінню тематику: розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartoteka-fizkulthvilinok-na-osinnu-tematiku-dla-ditej-doskilnogo-viku-298045.html>.
Анотація. В картотеку зібрані різні фізкультхвилинки для дітей дошкільного віку, які рекомендую використовувати на заняттях в осінню пору року.
58. Картак А. В. Паспорт кімнатних рослин в ДНЗ 6 : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pasport-kimnatnih-roslin->, <https://vseosvita.ua/library/pasport-kimnatnih-roslin-v-dnz-322279.html>.
Анотація. Паспорт складається з фото рослин, короткого опису та рекомендацій щодо їх догляду в ДНЗ для використання в куточку природи.
59. Картак А. В. Поради для батьків дітей дошкільного віку : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/poradi-dla-batkiv-ditej-doskilnogo-viku-26>, <https://vseosvita.ua/library/poradi-dla-batkiv-ditej-doskilnogo-viku-260888.html>.
Анотація. Пам'ятка для батьків «Подбайте про безпеку вашої дитини». В пам'ятці розміщені рекомендації та поради батькам що до безпечного руху на дорозі та у транспорті; забезпечення особистої безпеки дітей дошкільного віку; попередження пожежі.
60. Картак А. В. Свято Нового року для дітей середньої групи : сценарій. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-svata-novogo-roku-dla-ditej-serednoi-grupi-260872.html>.
Анотація. Оpubліковано сценарій до свята Нового року для дітей середньої групи на тему: «Новорічні пригоди».
61. Картак А. В. Чотирилапі друзі : конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-dla-serednoi-grupi-dn>, <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-dla-serednoi-grupi-dnz-244015.html>.
Анотація. Конспект заняття про гуманне та відповідальне ставлення до тварин для дітей середньої групи на тему «Чотирилапі друзі». Публікація містить цікаві завдання по темі заняття, ігри відповідно віку дітей.
62. Каштальян-Ямнік О. С. Подорож до лісу : конспект заняття. *Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка»*. 2020. № 5. С. 6.
Анотація. Розробка заняття розширює вміння розуміти текст казки, розвивати вміння її переказувати, супроводжуючи її певними рухами і діями з кульками, залучати до її відтворення, привчати відповідати.
63. Квасова І. М. Зелена країна : конспект сеансу кольоротерапії для дітей середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozvitku-movlenna-dla-ditej-serednogo-doskilnogo-viku-zelena-kraina-211391.html>.
Анотація. Публікація містить розробку сеансу кольоротерапії для дітей п'ятого року життя. Сеанс має оздоровче спрямування, містить цікаві ігрові вправи, елементи психогімнастики, сприяє психологічному розвантаженню, заспокоює.

64. Квасова І. М. Подорож до хмаринки : конспект сеансу кольоротерапії для дітей середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-seansa-koloroterapii-dla-ditej-serednogo-doskilnogo-vidku-podorozh-do-hmarinki--211386.html>.
Анотація. Публікація містить розробку сеансу кольоротерапії для дітей четвертого року життя. Дітям до вподоби стануть ігри-імітації, вправи під словесний вішований супровід, що його чудово доповнює музичний супровід. Ігровий сеанс кольоротерапії знімає напруження, використовується в системі фізкультурно-оздоровчих заходів в ранковій годині.
65. Квасова І. М. Як мавпочка зі сніжинками подружилася : конспект заняття з розвитку мовлення для дітей середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozvitku-movlenna-dla-ditej-serednogo-doskilnogo-vidku-ak-mavpocka-zi-snizinkami-podruzilasja-206784.html>.
Анотація. Представлено конспект комплексного заняття з пріоритетом інтелектуально-мовленнєвої діяльності. Заняття містить дидактичні мовленнєві ігри та вправи з використанням елементів теорії розв'язання винахідницьких завдань.
66. Коломієць І. І. Парціальна навчально-виховна програма гуртка «Джерельце». *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/82254>.
Анотація. Публікація містить розробку Програми гуртка «ДЖЕРЕЛЬЦЕ» з пошуково-дослідницької діяльності з використанням елементів ТРВЗ для дітей старшого дошкільного віку.
67. Коломієць І. І. Розвиток креативності у дітей дошкільного віку. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року) / за заг. ред. Л. В. Серих. Суми : НІКО, 2020. 364 с.
Анотація. Публікація містить статтю-виступ на IV Всеукраїнській науково-методичній практичній конференції «Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика»
68. Кондратенко Н. В. Освітні проекти як засіб STREAM-освіти дошкільників : консультація для вихователів. *Бібліотека вихователя дитячого садка*. 2020. № 11-12. С. 24.
Анотація. У викладі консультації розкриті поняття та засоби організації роботи щодо використання освітніх проєктів зі STREAM-освіти у роботі з дітьми.
69. Костюк Т. Ф. Зустріч з другом – сніговиком : конспект інтегрованого заняття для дітей молодшого дошкільного віку *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanoe-zanatta-zustric-z-drugom-snigovikom-361539.html>.
Анотація. Дане заняття сприяє розвитку пізнавальної активності дітей у процесі спілкування з природою та розширенню знань про зиму та її ознаки. Діти навчаються малювати фарбами, ознайомлюючись з нетрадиційною технікою малювання – штампування гудзиком; закріплюють назви кольорів: білий, чорний, червоний. Заняття розвиває, мислення, естетичне сприймання дітьми навколишнього середовища, виховує у дітей спостережливість, уважність, самостійність.
70. Костюк Т. Ф. Цікаві друзі : заняття-розвага для дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-rozvaga-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-vidku-cikavi-druzi-203286.html>.
Анотація. Дане заняття сприяє розвитку комунікативних здібностей, акторській майстерності та формуванню інтонаційної виразності мовлення дошкільників. В ігровій формі діти вчать розв'язувати проблемні та конфліктні ситуації, встановлювати та зберігати дружні взаємини в колективі.
71. Кравченко І. М. Чарівні острови : сценарій випускного свята для дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-vipusknogo-svata-carivni-ostrovi-387189.html>.
Анотація. Це останнє свято для малят в садочку. Діти відправляються в увяку подорож по різних островах, тим самим дякуючи всім, хто працював з ними всі роки перебування в садочку. Сценарій насичений музичними номерами, віршами-подзяками, гуморесками тощо.
72. Краснощок О. В. Таємниця зеленої фарби : конспект інтегрованого заняття з художньої літератури, малювання і ліплення для дітей 4 року життя. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-z-hudoznoi-literaturi-maluvanna-i-liplenna-taemnica-zelenoi-farbi-ditej-4-go-roku-zitta-204006.html>.
Анотація. Публікація містить конспект заняття «Таємниця зеленої фарби», який розроблено з метою навчання дітей молодшого дошкільного віку отримувати нові кольори шляхом змішування фарб, що призводить до творчого самовираження, відчуття краси кольору в природі і мистецтві, та для розвитку пізнавального інтересу і активності малят. В ході заняття використовуються прийоми малювання долоньками та скочування пластиліну в невеликі кульки, для прикрашання силуетних зображень.
73. Кузьменко М. В. Чарівна осінь : літературне заняття-проєкт. *Дитячий садок*. 2020. № 17-18 (881-882). С. 48–57.
Анотація. Публікація містить цікавий зміст освітньої діяльності за літературним твором В. Сухомлинського для дітей середнього дошкільного віку з виховання дружніх взаємин, адекватного реагування на сигнал вихователя, умінь гратися в колективі однолітків в рамках Проєктної діяльності. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.
74. Кузьменко Ю. П. Із цеглинками грали й колобка рятували : інтегроване заняття для дітей молодшої групи. *Дошкільне виховання*. 2020. № 9. С. 22–24.

Анотація. Запропоноване заняття розкриває інтегрований підхід до освітньої діяльності дітей дошкільного віку. Зміст освітньої роботи вдало поєднує ігрову діяльність, дослідження, і логіко-математичний розвиток із конструювання з LEGO. Така інтеграція допомагає малятам зусібіч вивчити тему і закріпити набуті знання в практичній діяльності. Розробка стане в нагоді вихователям-методистам та вихователям закладів дошкільної освіти.

75. Кузьменко Ю. П. Парасольку, парасолю – на прогулянку візьму... : освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей старшого дошкільного віку. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка.* 2020. № 1-2 (93-94). С. 51–59.

Анотація. Запропоноване заняття розкриває приклад освітньої діяльності з дітьми старшого дошкільного віку з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, побудованого на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» зі збереженням мультисенсорного підходу до пізнавальної діяльності. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

76. Кузьміна Т. В. Дивне диво, диво з див: хтось яєчко загубив. Освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей молодшого дошкільного віку. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка.* 2020. № 1-2 (93-94). С. 70–78.

Анотація. Запропоноване заняття розкриває приклад освітньої діяльності з дітьми молодшого дошкільного віку з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, побудованого на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» зі збереженням мультисенсорного підходу до пізнавальної діяльності. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

77. Лавриненко Ю. В. Використання інтерактивних методів розвитку мовлення у формуванні мовленнєвої компетенції дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-interaktivnih-metodiv-rozvitku-movlenna-u-formuvanni-movlennevoi-kompetencii-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-203598.html>.

Анотація. Суть інтерактивного навчання полягає у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної активної, позитивної взаємодії всіх учасників. Використовуючи інтерактивні методи навчання, ми намагаємося створити такі умови, щоб дитина мала змогу обговорювати проблеми з іншими, ставити запитання, активно діяти, шукати, досліджувати. У публікації детально розглянуто методи інтерактивної взаємодії.

78. Лавриненко Ю. В. Дошкільник і книга. Нетрадиційні способи популяризації книги : інтерактивний практикум. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/interaktivnij-praktikum-doskilnik-i-kniga-netradicijni-sposobi-popularizacii-knigi-203625.html>.

Анотація. Сьогодні перед педагогами гостро стоїть завдання: зацікавити малюків друкованою книжкою, формувати активних слухачів і потенційних читачів змалку. З чого ж почати? Які засоби використовувати? Існує багато традиційних форм роботи з дитячою літературою, але прагнучи розвивати читачькі інтереси дошкільнят, доцільно впроваджувати різноманітні інноваційні форми роботи, які не лише популяризують книгу, а й сприяють успішній соціалізації вихованців.

Публікація містить нетрадиційні форми роботи з педагогами щодо популяризації дитячих книжок серед дошкільників та їх батьків.

79. Лавриненко Ю. В. Мовленнєві вправи для педагогів з використанням інтерактивних методів. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/movlennevi-vpravi-dla-pedagogiv-z-vikoristannam-interaktivnih-metodiv-203601.html>.

Анотація. У статті представлені мовленнєві вправи для вихователів закладів дошкільної освіти з використанням сучасних інтерактивних методів навчання. Ці вправи створюють умови для розвитку комунікативної культури педагогів, дозволяють сформувати професійні уміння вихователів щодо використання інтерактивних методів розвитку мовлення дошкільників у власній практичній діяльності.

80. Лавриненко Ю. В. Полілог «Артбук – розвивальна книжка з індивідуальним характером, друг і помічник у мовленнєвому розвитку старших дошкільників». *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/poliolog-artbuk-rozvivvalna-knizka-z-individualnim-harakterom-drug-i-pomicnik-u-movlennevomu-rozvitku-starsih-doskilnikov-203624.html>.

Анотація. Важливий аспект освітньої роботи педагогів – сформувати в дошкільників навичку навчатися самостійно. Відомо, що дитина ліпше пізнає навколишній світ, якщо сама долучається до практичної діяльності. Тому пріоритет віддаємо саме практичним методам навчання. Одним з перспективних методів є створення артбуку.

Публікація містить практичні рекомендації щодо алгоритму виготовлення і наповнення артбуку.

81. Лазебна С. В. З Попелюшкою на бал : розробка заняття у ЗДО. *Всеосвіта.* 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/z-popeluskou-na-bal-376071.html>.

Анотація. Матеріал даного заняття спрямований на розвиток зв'язного мовлення, творчої фантазії, пам'яті, уваги; вихованню вмінь співчувати, співпереживати, радіти за інших.

82. Левчук А. Г. Незвичайна подорож Бджілки. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-podorozi-z-ekologicnogo-vihovanna-dla-ditej-doskilnogo-viku-nezvicajna-podoroz-fdzilki-401577.html>.

Анотація. Публікація містить конспект заняття-подорожі з екологічного виховання для дітей дошкільного віку.

83. Лейко О. О. Як їжачок до зими готувався : літературний проєкт. *Дитячий садок*. 2020. № 17-18 (881-882). С. 20–31.

Анотація. Публікація містить цікавий зміст освітньої діяльності за літературним твором В. Сухомлинського «Як їжачок до зими готувався» для дітей середнього дошкільного віку з виховання умінь передбачати негативні наслідки свого втручання у світ природи в рамках Проєктної діяльності. Розробка стане в нагоді вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

84. Лейко О. О. Як маленька Краплинка шукала маму-Хмаринку : заняття-дослідження для дітей раннього віку. *Дошкільне виховання*. 2020. № 6. С. 30–31.

Анотація. Ігрові заняття-дослідження для дітей раннього віку побудовані відповідно блоково-тематичного планування за STREAM-технологією «Літо-грайлик» зі збереженням мультисенсорного підходу до пізнання навколишнього світу. Розробка стане в нагоді вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

85. Миляєва С. О. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій на музичних заняттях у дошкільному навчальному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-informacijno-komputernih-tehnologij-na-muzicnih-zanattah-u-doskilnomu-navcalnomu-zakladi-203946.html>.

Анотація. Публікація містить методичні рекомендації та практичні поради щодо використання ІКТ на музичних заняттях у закладах дошкільної освіти.

86. Михайленко А. М. Сьогодні ми казку сюди запросили : конспект заняття з розвитку мовлення для дітей старшого дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozvitku-movlenna-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-sogodni-mi-kazku-sudi-zaprosili-209126.html>.

Анотація. Опубліковане комплексне заняття з пріоритетом мовленнєвої діяльності для дітей шостого року життя містить інтелектуально-мовленнєві завдання за темою «У світі казок», сприяє розвитку фантазії, активізації мовлення, вправляє дітей у створенні сюжетної розповіді за структурно-логічною схемою.

87. Мишакова Т. О. Допоможи бджілці Майї: дидактична гра. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticna-gra-dopomozi-bdzilci-maji-410459.html>.

Анотація. Дидактична гра розрахована на дітей молодшого та середнього дошкільного віку, розвиває логічне мислення, пам'ять, увагу, математичні здібності, дрібну моторику рук. Можна використовувати на закріплення геометричних фігур.

88. Мишакова Т. О. Звуковий планшет : дидактична гра. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticna-gra-zvukovij-planset-410469.html>.

Анотація. Звуковий планшет призначений для дітей старшого віку, для роботи на заняттях с грамоти. За допомогою планшета закріплюються знання дітей про голосні і приголосні звуки, їх умовні знаки та вміння робити звуковий аналіз слів.

89. Мороз Н. В. «Безпека життя» : майстер-клас. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83476>.

Анотація. Публікація містить розробку майстер-класу для педагогів з формування основ безпеки життєдіяльності дошкільників на основі використання леп-бука.

90. Мороз Н. В. Рухи в природі : презентація. *Методичний портал*. 2020. URL: <https://metodportal.com/node/83475>.

Анотація. Публікація містить презентацію до проєкту «Рухи в природі» (програма «Впевнений старт, старший дошкільний вік»).

91. Москаленко О. О. Використання прийомів мнемотехніки для корекції звуковимови у дітей дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-prijomiv-mnemotehniki-dla-korekcii-zvukovimovi-u-ditej-doskilnogo-viku-400831.html>.

Анотація. У статті розкриваються основні завдання та етапи корекції звуковимови та формування мовлення у дітей дошкільного віку за допомогою використання прийомів та методів технології «Мнемотехніка» Особлива увага відведена опису послідовності роботи з мнемотаблицями та вивченню віршів. Ключові слова: мнемотехніка, мнемотаблиці; вивчення віршів, діти дошкільного віку; порушення звуковимови, корекція мовлення; пам'ять, увага, мислення.

92. Москаленко О. О. Індивідуальний план роботи вчителя-логопеда. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/individualnij-plan-roboti-vcitela-logopeda-361250.html>.

Анотація. В плані подано форми та види робіт для вчителів-логопедів ДНЗ та логопунктів на час карантину. План розрахований на чотиригодинний робочий день. Наведено консультації, робота з батьками, самоосвіта та ін.

93. Нечипоренко Т. М. Геометричні фігури : дидактична гра. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticna-gra-geometricni-figuri-384144.html>.

Анотація. Гра розрахована для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Основна мета гри-розвивати увагу, творче мислення, увагу, здібності, вчити фантазувати. Дана розробка включає в себе кілька варіантів ігор та дидактичні матеріали.

94. Одарченко Л. М. Моя Батьківщина : освітній проєкт (старший дошкільний вік). *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2020. № 11-12. С. 25.

Анотація. У публікації представлений освітній проєкт зі STREAM-освіти з патріотичного виховання за дидактичною картиною на обкладинці журналу «Джміль».

95. Опімах А. В. Як їжачок в гості ходив : інтегроване заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrované-zanatta-ak-izacok-v-gosti-hodiv-molodsij-doskilnij-vik-216225.html>.

Анотація. У публікації подано нетрадиційний метод роботи дітей молодшого дошкільного віку з демонстраційними картами в ході інтегровано заняття. Даний метод вчить дітей орієнтуватися на площині та виконувати завдання за словесними вказівками.

96. Опімах А. В. В гостях у ляльки Оксанки : конспект заняття. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-v-gostah-u-lalki-oksanki-216210.html>.

Анотація. У публікації подано методи ознайомлення дітей раннього віку з національною лялькою в ігровій формі. Розроблені дидактичні ігри для збагачення сенсорного досвіду дітей в поєднанні з національним вихованням.

97. Опімах А. В. Найважливіша людина у світі : конспект заняття. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-najvazlivisa-ludina-u-sviti-216216.html>.

Анотація. У публікації наведено приклад ознайомлення дітей з абеткою емоцій шляхом усвідомлення взаємозв'язку між почуттями та емоціями. Вдало розвиває у дітей ставлення до себе як до цінності, позитивне ставлення до свого імені, зовнішності та статевої приналежності.

98. Осипенко О. А.. Осінні розваги : сценарій спортивної розваги. *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2020. № 3. С. 4.

Анотація. Сценарій спортивної розваги для дітей старшого дошкільного віку з використанням цікавих осінніх естафет, спрямованих на розвиток рухових навичок та закріплення основних рухів.

99. Отрашок В. М. Технологія раннього навчання читанню М. Зайцева. *X Глухівські наукові читання–2020* : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і студентів. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. С. 607–609.

Анотація. У статті розкрито освітню технологію раннього навчання в освітньому закладі та і в домашніх умовах. Технологія ґрунтується на принципово новому підході до навчання грамоти й математики і забезпечує високу його результативність.

100. Панченко В. В. Ігрова діяльність. Екологічне виховання. Організація роботи у дошкільному закладі. Екологічні ігри. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekologicni-igri-dla-ditej-molodsogo-viku-4-j-rik-zitta-392952.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікована добірка екологічних ігор для дітей молодшого дошкільного віку. Дошкільний вік - самоцінний етап у розвитку екологічної культури особистості. Екологічні ігри сприяють не тільки отримання знань про предмети і явища природи, але і формують навички екологічного і неруйнівного поводження з навколишньою природою.

101. Панченко В. В. Без повітря немає життя : експериментально-дослідницька діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vikoristannam-ekspierimentalno-doslidnickoi-dialnosti-bez-povitra-nema-zitta-molodsa-grupa-392940.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з використанням експериментально-дослідницької діяльності «Без повітря немає життя» для дітей молодшого дошкільного віку. Мета якого – показати важливість проведення з вихованцями занять-дослідів, що сприяють всебічному розвитку малюка. Адже дитина за своєю природою – дослідник, експериментатор. Вона намагається пізнати цей світ у всьому його розмаїтті. Щоб задовольнити природну потребу малюка в пізнанні сучасного світу, творчі і креативні педагоги використовують у своїй роботі інноваційні та розвивальні технології.

102. Панченко В. В. Дива в руках дитини. Лизун : майстер-клас. Експериментально-дослідницька діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/majster-klas-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-diva-v-rukah-ditini-lizun-384756.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікований конспект проведення майстер-класу з дітьми старшого дошкільного віку «Дива в руках дитини. Лизун». Мета якого – показати важливість проведення з вихованцями занять-дослідів, що сприяють всебічному розвитку малюка. В даній публікації пропонується у форму гри створити з дітьми іграшку – лизуна своїми руками.

103. Панченко В. В. Досліджуємо водицю – голубу сестрицю : експериментально-дослідницька діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vikoristannam-ekspierimentalno-doslidnickoi-dialnosti-doslidzujemo-vodicu-golubu-sestricu-392944.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з використанням експериментально-дослідницької діяльності «Досліджуємо водицю – голубу сестрицю» для дітей дошкільного віку. Мета якого – показати важливість проведення з вихованцями занять-дослідів, що сприяють всебічному розвитку малюка наповнює його життя

яскравими фарбами, цікавими подіями і дивовижними враженнями. Допитливість і зацікавленість допоможуть виховати в собі впевненість, посидючість, вміння прямо йти до поставлених цілей.

104. Панченко В. В. Пригоди паперового мишеняти : експериментально-дослідницька діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vikoristannam-eksperimentalno-doslidnickoi-dialnosti-prigodi-papерового-misenati-molodsa-grupa-392947.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з використанням експериментально-дослідницької діяльності «Пригоди паперового мишеняти» для дітей молодшого дошкільного віку. Мета якого – показати важливість проведення з вихованцями занять-дослідів, що забезпечує чуттєве сприймання, мовленнєву активізацію та практичну діяльність. Такий органічний зв'язок і сприяє максимальній активізації розумової діяльності дітей, оскільки відповідає характеру мислення дошкільників. І найголовніше: підвищується мотиваційна.

105. Панченко В. В. Чарівна піщинка : експериментально-дослідницька діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vikoristannam-eksperimentalno-doslidnickoi-dialnosti-carivna-pisinka-doslidi-z-piskom-molodsa-grupa-392950.html?rl=220493>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з використанням експериментально-дослідницької діяльності «Чарівна піщинка» для дітей молодшого дошкільного віку. Мета якого – показати важливість організації ігор з піском. Так, граючись з піском, малюк розвиває дрібну моторику рук, творчі здібності, Пісок відкриває неосяжне поле діяльності для юних дослідників та експериментаторів. Прекрасна нагода погратися з дітьми у піщані ігри.

106. Пасічна К. О. Як малюки Зайчика з Лисичкою помирили. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-igrovogo-zanatta-z-kolorovimi-licilnimi-palickami-kuizenera-dla-ditej-serednogo-doskilnogo-viku-na-temu-ak-maluki-zajcika-z-lisickou-pomirili-384894.html>.

Анотація. Публікація містить конспект ігрового заняття з кольоровими лічильними паличками Кюїзенера для дітей середнього дошкільного віку. Чарівний світ казки та захоплива гра з кольоровими лічильними паличками Кюїзенера – матеріал, що дає джерело вражень для розвитку уяви, зачіпає не тільки чисто інтелектуальну, а й емоційну сферу дитини.

107. Пасічна К. О. Як малята взимку мешканцям лісу допомагали. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-z-kolorovimi-licilnimi-palickami-kuizenera-dla-ditej-molodsogo-doskilnogo-viku-na-temu-ak-malata-vzimku-meskancam-lisu--377315.html>.

Анотація. Публікація містить конспект ігрового заняття з кольоровими лічильними паличками Кюїзенера для дітей молодшого дошкільного віку. Ігри з паличками Кюїзенера дозволяють організувати складний процес засвоєння математичних знань в цікавій для малюків формі, надаючи розумовій діяльності захопливий характер. Граючись з ними, дитина може вирішити навіть ті завдання, які в інших умовах здавалися б неможливими.

108. Петрухан Л. І. Подорож у казку : корекційно-розвивальне заняття для дітей старшого дошкільного віку 6 року життя. *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. 2020. № 10. С. 32.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту корекційно-розвивального заняття для дітей старшого дошкільного віку 6 року життя. У конспекті заняття викладено інноваційні методи та прийоми роботи з дітьми по подоланню негативних емоцій, розвитку комунікативних навичок та соціалізації в дитячому колективі. Розробка стане в нагоді практичним психологам закладів дошкільної освіти.

109. Пилипенко Н. В. Подорож до Країни здоров'я. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-ditmi-serednogo-doskilnogo-viku-5-j-rik-zitta-na-temu-podoroz-do-kraini-zdorova-203193.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту заняття з дітьми середнього дошкільного віку з розділів : дитина в соціумі, розвиток мовлення, літературна скринька.

110. Пилипенко Н. В. Такі різноманітні кришки : матеріал до міні-музею одного предмета. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/material-do-mini-muzeu-odnogo-predmeta-taki-riznomanitni-kriski-327482.html>.

Анотація. Матеріал роботи містить інформацію, яка привертає увагу дітей до колекціонування, знайомить дітей з кришкою, її різноманітністю, правилами використання, матеріалом виготовлення; розвиває уяву, логічне мислення, мовлення дітей, моторику рук; формує світогляд та здійснює навчання, виховання та соціалізацію дошкільнят.

111. Пінчук В. В. Ми – маленькі українці : конспект заняття. *Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка»*. 2020. № 4. С. 11.

Анотація. Розробка заняття збагачує знання дітей про рослину символіку, про цілющі властивості калини, верби; їх значення в житті людини. Закріпити знання про Батьківщину; вміння розповідати про традиції українського народу. Виховувати інтерес та любов до живих смарагдів України; бажання оберігати, примножувати і розумно застосовувати їх для наших благ.

112. Постоєнко О. З добротою в серці. Ігрова діяльність. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/gra-zmaganna-z-ditmi-starsogo-doskilnogo-viku-z-vikoristannam-metodiv-ta-prijomiv-mnemotekniki-383888.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект гри-змагання з використанням методів та прийомів мнемотехніки «З добротою в серці» для дітей старшого дошкільного віку. Метою заняття є сприяти розвитку асоціативного, абстрактного та логічного мислення у дітей під час складання та розгадування загадок-заперечень; Закріплювати вміння дітей читати по графосмужках, складати прості і поширені речення у теперішньому, майбутньому та

минулому часах, дотримуватись узгодження іменників з іншими частинами мови. Вчити дітей запам'ятовувати українські прислів'я та приказки. стимулювати фантазію, кмітливість, винахідливість.

113. Постоєнко О. Здрастуй, Зимонько-Зима : занятійна діяльність. Мовлення дитини. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozvitku-movlenna-u-serednij-grupi-z-vikoristannam-prijomiv-mnemotehnik-367959.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з мовленнєвого розвитку дітей середньої групи з використанням прийомів мнемотехніки «Здрастуй, Зимонько-Зима». Метою заняття є удосконалювати уміння складати розповіді за створеним колажем, розв'язувати суперечності; розвивати мовне дихання (правильний вдих та видих), фонетичний слух; стимулювати вживання повних речень; виховувати зацікавленість, посидючість; збагачувати словник прикметниками; формувати і закріплювати уміння добирати спільнокореневі слова, звертаючи увагу на значення кожного з них.

114. Постоєнко О. Літо стукає у двері : інтегроване заняття. Дитина у світі культури. Дитина у природньому довкіллі. Мовлення дитини. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zannatta-u-drugij-molodsij-grupi-z-vikoristannam-prijomiv-mnemotehnik-367955.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект інтегрованого заняття з використанням прийомів мнемотехніки «Літо стукає у двері» для дітей молодшого дошкільного віку. Метою заняття є формувати уміння дітей цілісно сприймати художній текст, розуміти його зміст; розвивати вміння дітей зображувати та відтворювати зміст вірша за допомогою асоціативних малюнків. Розширювати знання дітей про зміни в природному довкіллі (стан погоди, життя рослин і тварин), які відбуваються напередодні літа; учити помічати ознаки закінчення весни. Збагачувати словниковий запас дітей, активізувати в мовленні слова-дії, слова-ознаки; виховувати уважність, організованість, інтерес до художніх творів.

115. Постоєнко О. Обереги та символи України : інтегроване заняття. Дитина в соціумі. Дитина у світі культури. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-z-vikoristannam-prijomiv-mnemotehnik-oberegi-ta-simvoli-ukraini-367964.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект інтегрованого заняття з використанням прийомів мнемотехніки «Обереги та символи України» для дітей старшого дошкільного віку. Метою заняття є спонукати дітей виявляти цікавість до звичаїв свого народу; ознайомлювати з національними та народними символами та оберегами українців; формувати національну свідомість дошкільників; розвивати мовлення, мислення, виховувати почуття любові до своєї землі.

116. Постоєнко О. Осіння подорож : занятійна діяльність. Мовлення дитини. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozvitku-movlenna-u-serednij-grupi-osinna-podoroz-367957.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з мовленнєвого розвитку дітей середньої групи з використанням прийомів мнемотехніки «Осіння подорож». Метою заняття є навчати дітей складати описові розповіді за опорними схемами ;удосконалювати вимову звуків при збігові кількох приголосних; розвивати дрібну моторику рук; формувати уміння розуміти визначені завдання; виховувати любов до природи; поповнювати словниковий запас дітей словами-назвами тварин жіночого роду (вовчиця) і словами-назвами тварин – маленьких істот (ведмежа), ввести узагальнюючі слова: мешканці лісу, дитинчата.

117. Постоєнко О. Розповідь української народної казки «Рукавичка» : інтегроване заняття. Дитина в сенсорно пізнавальному просторі. Дитина в соціумі. Мовлення дитини. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-integrovanogo-zanatta-z-vikoristsannam-prijomiv-mnemotehnik-seredna-grupa-367952.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект інтегрованого заняття з використанням прийомів мнемотехніки «Розповідь української народної казки «Рукавичка» для дітей середньої групи. Метою заняття є учити дітей переказувати українську народну казку близько до змісту, спирючись на мнемотаблицю; Розвивати творчу уяву, пам'ять, логічне, монологічне та зв'язне мовлення, формувати мовленнєву компетентність. Збагатити словник дітей образними поетично-художніми виразами (лисичка-сестричка, зайчик-побігайчик, мишка-шкряботушка, жабка-скрекотушка, вовчик-побігайчик).Закріпити вміння дітей складати прості та складні речення.

118. Постоєнко О. Чарівна скринька здоров'я : занятійна діяльність. Валеологія. Організація роботи у дошкільному закладі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-valeologii-z-vikoristannam-prijomiv-mnemotehnik-367962.html>.

Анотація. Оpubлікований конспект заняття з валеології з використанням прийомів мнемотехніки «Чарівна скринька здоров'я» для дітей дошкільного віку. Метою заняття є формувати у дітей поняття «здоров'я» людини. Вчити дітей складати розповідь за колажем. Розвивати бажання берегти своє здоров'я, підтримувати його різними видами діяльності; виховувати розуміння того, що чистота – запорука здоров'я.

119. Прокопенко В. В. Подорож до царства Снігової Королеви : конспект заняття. *Всеосвіта* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-podoroz-do-carstva-snigovoi-korolevi-206350.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту заняття з мовленнєвого розвитку для дітей п'ятого року життя. Заняття супроводжується мультимедійною презентацією.

120. Пустова О. П. Роль театрального мистецтва у формуванні особистості дитини дошкільного віку : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rol-teatralnogo-mistectva-u-formuvanni-osobistosti-ditini-doskilnogo-viku-377101.html>.
- Анотація.* У статті визначена актуальність обраної теми, представлений короткий огляд психолого-педагогічної літератури та висвітлюються проблеми використання театралізованої діяльності, як дієвого засобу всебічного розвитку дітей дошкільного віку.
121. Пухно О. В. В гостях у казок : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83836>.
- Анотація.* Формування уявлення дошкільнят про фольклорну спадщину українського народу (казки) викликає у малят пізнавальний інтерес, збагачує їх знання про моральні якості (добро, зло, чесність, відданість). Подорож по казках спонукає дошкільнят до злагоджених дій, до вміння долати різноманітні перешкоди, які постають на шляху, вміння діяти в колективі.
122. Пухно О. В. У гості до Веселого Молочника : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80778>.
- Анотація.* Дошкільники виявляють пізнавальну потребу в розширенні знань про рукотворний світ предметів, готовність творчо використовувати власні знання і вміння у предметно-практичній діяльності.
123. Пухно О. В. Українська казка – це добро, тепло і ласка : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81528>.
- Анотація.* Казки є одним з найпоширеніших видів оповідальної народної творчості. Кожен народ має свої казки і сюжети, в якій він вкладає свою життєву і соціальну філософію, зумовлену побутом та історією.
124. Радівілова В. В. Осінь-чарівниця : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83778>.
- Анотація.* Любов до природи рідного краю виховує в малюків бережливе ставлення до живої і неживої природи, дозволяє пізнавати багато цікавого в природніх явищах, виховує в дошкільнят спостережливість.
125. Радівілова В. В. Теремок на новий лад : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83828>.
- Анотація.* Театралізація розвиває в дошкільнят акторські уміння і навички, збагачує мовлення дітей, розвиває комунікативні здібності. Сприяє розвитку творчих здібностей та розвиває почуття колективізму.
126. Стахова Л. Л. Використання Lego-конструктору у корекційній роботі зі збагачення та активізації словника дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвиненням мовлення. *Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми потребами* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 14-15 травня 2020 року). С. 83–86. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/29444>.
- Анотація.* У статті проаналізовано особливості використання LEGO-конструктору в процесі збагачення та активізації словника дітей старшого дошкільного віку із порушеннями мовлення; наведено приклади ігор, що їх можна використовувати на корекційних заняттях.
127. Суббота Н. М. Дитина у природному довіллі з елементами пошуково-дослідницької діяльності з дітьми старшого дошкільного віку : конспект заняття з розділу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozdilu-ditina-u-prirodnomu-dovkilli-z-elementami-posukovo-doslidnickoi-dialnosti-z-ditmi-starsogo-doskilnogo-viku-213583.html>.
- Анотація.* Заняття спонукає старших дошкільників емоційно реагувати на природні явища та об'єкти, знаходити цікаву інформацію про таємниці довілля (зокрема, води); закріплює вміння дітей проводити досліді, фіксувати результати, робити висновки.
128. Суббота Н. М. Дитина у соціумі з елементами пошуково-дослідницької діяльності з дітьми старшого дошкільного віку : конспект заняття з розділу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-rozdilu-ditina-u-sociumi-z-elementami-posukovo-doslidnickoi-dialnosti-z-ditmi-starsogo-doskilnogo-viku-213595.html>.
- Анотація.* Заняття допоможе збагатити знання дітей про безпеку життєдіяльності, сформувані елементарні уміння та навички в поведінці при виникненні пожежі, уточнити уявлення про властивості та призначення вогню, правила поведінки з ним.
129. Терещенко В. В. Подорож у зимовий ліс : фізкультурна розвага. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/fizkultura-rozvaga-podoroz-u-zimovij-lis-aselna-grupa-217902.html>.
- Анотація.* Дана публікація захоплює дітей незвичайними пригодами в зимовому лісі. Автор використав сюжет, що спонукає до співчуття тварин, бажання їм допомогти. Використане нетрадиційне обладнання.
130. Терещенко В. В. Використання нетрадиційного спортивного обладнання в різних формах фізичного виховання дошкільників : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-netradicijnogo-sportivnogo-obladnanna-v-riznih-formah-fizicnogo-vihovanna-doskilnikiv-377454.html>.
- Анотація.* Автор в даній публікації розкриває важливість нетрадиційного спортивного обладнання на заняттях, яке дозволяє внести елемент незвичності, цікавості, викликає у дітей інтерес і бажання грати. Описані різноманітні види обладнання з підручних предметів, та спосіб їх призначення для використання.

131. Терещенко В. В. Де заховалося повітря: дослідницька діяльність. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/doslidnicka-dialnist-de-zahovalosa-povitra-217280.html>.

Анотація. В даних ілюстраціях автор показує на дослідах як можна побачити невидиме (повітря). Закріплює поняття «прозорий», «легкий». Виготовлені необхідні матеріали для дослідів. В процесі діяльності діти розширюють свій кругозір щодо пізнання цікавого.

132. Терещенко В. В. Забезпечення безпечних умов під час організації фізкультурно-оздоровчої роботи: консультація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konsultacia-zabezpecenna-bezpecnih-umov-pid-cas-organizacii-fizkulturno-ozdorovcoi-roboti-385209.html>.

Анотація. У публікації чітко розподілена фізкультурно-оздоровча робота з дітьми дошкільного віку. Рекомендована тривалість та виконання занять, гімнастики, безпечність фізкультурного обладнання для здоров'я дітей. Автором розроблено загальні навантаження під час занять та заходи фізкультурної-оздоровчої роботи в ЗДО.

133. Терещенко В. В. Звіт інструктора з фізичного виховання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zvit-instruktora-z-fizicnogo-vihovanna-295214.html>.

Анотація. В даній публікації автор підбиває підсумки освітнього процесу 2019-2020рр. Описані результати проведення обстеження рівня розвитку основних рухів дітей. Виготовлена певна кількість нетрадиційного обладнання для занять з фізкультури. Проведені свята та розваги відповідно до плану, а також приділена велика увага у роботі з батьками – проведено спортивне свято « Спортивна родина».

134. Терещенко В. В. Зимові ігри та розваги для дітей: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zimovi-igri-ta-rozvagi-dla-ditej-377439.html>.

Анотація. В даній публікації зібрано всі можливі досліди та ігри зі снігом та льодом. Цікаві досліди можуть навіть батьків зацікавити, і в спільній грі, яка дуже важлива, провести гарно, та з користю час.

135. Терещенко В. В. На допомогу сніговичку: конспект для молодшої групи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sportivna-rozvaga-na-dopomogu-snigovicku-molodsa-grupa-217880.html>.

Анотація. У публікації підібрані відповідні фізичні вправи для розвитку гнучкості, спритності та орієнтації в просторі дітей молодшого дошкільного віку.

136. Терещенко В. В. Орієнтовний конспект занять з фізичного виховання з дітьми 6 року життя: конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/orientovnij-konspekt-zanat-z-fizicnogo-vihovanna-z-ditmi-6-go-roku-zitta-378935.html>.

Анотація. У даній публікації зібрані комплекси ЗРВ, види основних рухів, рухливі ігри на кожне заняття з фізкультури, що допоможе інструктору під час проведення занять. Автор розробив сітку навантажень для старшої групи, а також перевірку діток на основні рухи на початку року та в кінці.

137. Терещенко В. В. Перспективний план роботи інструктора з фізичного виховання на літній оздоровчий період 2020 року: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perspektivnij-plan-roboti-instruktora-z-fizicnogo-vihovanna-na-litnij-ozdorovciji-period-2020r-295205.html>.

Анотація. Дана публікація являє собою сітку запланованих свят та розваг на літній оздоровчий період. Автор виховує в діток любов до традицій та свят українського народу, а також спортивний інтерес до спортивних подій нашої країни. Під час літніх розваг у дітей формується здоровий спосіб життя.

138. Терещенко В. В. План роботи фізкультурно-оздоровчого гуртка «Здоров'ятко» на літо 2019-2020 року: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-fizkulturno-ozdorovcogo-gurtku-zdorovatko-na-lito-2019-2020nr-377452.html>.

Анотація. В даній публікації автор знайомить дітей з елементами хулахупіна, у-шу, фітбола, йоги, та баскетболу в літній період на свіжому повітрі. Під час виконання діти не тільки розвивають рухову активність, а й відчувають розкутість власного тіла, радість духу, вчать інтуїтивно довіряти своєму тілу, собі.

139. Терещенко В. В. Портфоліо вихователя на I категорію: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/portfolio-vihovatela-na-i-kategoriu-222498.html>.

Анотація. У публікації презентовано досвід роботи вихователя з теми «Екологічне виховання дітей засобами художньої літератури», розкриваються види діяльності (дидактичні ігри, спостереження, екскурсії, читання казок і ін.) за допомогою яких виховують любов та бережливе ставлення до природи.

140. Терещенко В. В. Спортивна розвага «Ми завязані козачата»: конспект для старшої групи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sportivna-rozvaga-mi-zavzati-kozacata-starsa-grupa-380058.html>.

Анотація. В даній публікації автор описує народні звичаї, традиції та ігри козаків на рідній Землі. Розроблені цікаві естафети відповідно до віку дітей. Розвага формує у дітей інтерес до історії України, виховує бажання бути схожими на козаків – сильними, сміливими, мужніми.

141. Терещенко В. В. Спортивна розвага для старшої групи «Зимові старті»: конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sportivna-rozvaga-dla-starsoi-grupi-zimovi-starti-215550.html>.

Анотація. В даному сценарії закріплюються всі види зимових розваг, розроблені естафети з навантаженням, яке відповідає віку дитини. Дана розвага виховує командну гру та дружність. Автором виготовлене нетрадиційне фізкультурне обладнання, що забезпечує високий інтерес діток в процесі естафет.

142. Терещенко В. В. Спортивне свято «Спортивна родина»: конспект. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sportivne-svato-sportivna-rodina-215494.html>.

Анотація. В даній публікації розроблений комплекс фізичних естафет для дітей даного віку. Виготовлено нетрадиційне фізкультурне обладнання, що забезпечує цікавість дітей під час виконання вправ.

143. Ткаченко С. Г. Безпечний дім для малюка: програма гурткової роботи з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку. Всеосвіта. 2020. URL: <https://genezum.org/pdf/zbirnyk/mariupol-23122020>.

Анотація. У даній програмі презентований зміст роботи з дітьми середнього дошкільного віку спрямований на забезпечення здорового способу життя, виховання у дітей особистої безпеки та формування елементарних навичок самозахисту в навколишньому середовищі.

144. Формування мовленнєвої активності дітей старшого дошкільного віку: методичний посібник / за ред.: В. В. Ткач, Ю. В. Лавриненко. Глухів, 2020. 200 с.

Анотація. У методичному посібнику висвітлено сутність і зміст мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку; охарактеризовано методи та прийоми, основні засоби, спрямовані на комунікативно-мовленнєвий розвиток дітей, формування мовленнєвих умінь та навичок у процесі життєдіяльності дитини у мовленнєвому середовищі; подано практичний матеріал для використання у освітньому процесі вихователями з дітьми, який допоможе у формуванні мовлення дітей старшого дошкільного віку. У додатках посібника репрезентовані авторські матеріали ігри, конспекти занять, схеми, наочний матеріал.

Посібник адресовано педагогам для практичного використання у освітньому процесі, для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» вищих педагогічних закладів освіти різних рівнів акредитації, батькам вихованців дошкільних навчальних закладів.

145. Формування пізнавальної активності дошкільників з логіко-математичного розвитку шляхом використання технології Джорджа Кьюїзенера: методичний посібник / за заг. ред. Т. В. Буднік. Глухів, 2020. 61 с.

Анотація. Посібник містить добірку вправ та ігор, занять, методичні рекомендації вихователям та батькам для ознайомлення з паличками Дж. Кьюїзенера та сприяння за їх допомогою логіко-математичного розвитку дошкільнят. Рекомендовано вихователям дошкільних навчальних закладів.

146. Хіман Л. М. Весняна подорож: конспект заняття з математики на прогулянці для дітей середнього дошкільного віку. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/matematika-na-progulanci-seredna-gruppa-206116.html-K,09.02.2020>.

Анотація. Заняття спрямоване на реалізацію завдань за освітніми лініями «Особистість дитини», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у сенсорно-пізнавальному просторі». Під час заняття відбувається закріплення уявлень дітей про Сонце, як небесне світило, весняні першоцивіти та їх різноманітність; закріплення обчислювальних навичок, знань про сенсорні еталони, вміння орієнтуватися у просторі. Завдання, які діти виконують під час прогулянки сприяють розвитку логічного мислення, спостережливості, вихованню дбайливого ставлення до природного довкілля.

147. Циганок О. В. Весняна казка: сценарій свята. Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка». 2020. № 2. С. 30–31.

Анотація. Свято розраховане на дітей молодшого та середнього віку. Мета – формувати уявлення дітей про календар народних свят, а саме – весняних свят та звичаїв.

148. Циганок О. М. Економіку знаємо – Лунтіка навчаємо: заняття економічного спрямування з елементами ТРВЗ для дітей старшого дошкільного віку. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekonomiku-znaemo-luntika-navcaemozanatta-ekonomichnogo-spramuvanna-z-elementami-trvz-dla-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-261444.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту заняття для дітей старшого дошкільного віку економічного спрямування з елементами ТРВЗ технології. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.

149. Циганок О. М. Формування пізнавально-мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами ТРВЗ: методична розробка. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicna-rozrobka-formuvanna-piznavalno-movlenneвого-rozvitku-ditej-starsogo-doskilnogo-viku-zasobami-trvz-266728.html>.

Анотація. У методичній розробці викладено систему роботи з формування пізнавально-мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами ТРВЗ. Автором методичної розробки доведено ефективність використання ТРВЗ технології у роботі з дошкільниками. Добірка авторських занять для старших дошкільників, дидактичні ігри, методичний матеріал стануть у нагоді вихователям дошкільних закладів.

150. Цікава В. В. Таємниці блакитної водиці: конспект заняття. Часопис «Бібліотечка вихователя дитячого садка». 2020. № 2. С. 10–11.

Анотація. Розробка інтегрованого заняття з екології з елементами пошуково – дослідницької діяльності, розширює знання про властивості води та прагнення досліджувати неживі об'єкти (воду). Виховувати бережне ставлення до води.

151. Чаус О. М. Такий знайомий і незнайомий м'яч: освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей старшого дошкільного віку. Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка. 2020. № 1-2 (93-94). С. 40–50.

Анотація. Запропонована освітня діяльність для дітей старшого дошкільного віку побудована з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» та залученням усіх аналізаторів. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

152. Чаус О. М. Дружба не зважає на калюжі : літературний проєкт за оповіданнями В. Сухомлинського. *Дитячий садок*. 2020. № 11-12 (875-876). С. 34–51.

Анотація. Публікація містить цікавий зміст освітньої діяльності за літературним твором В. Сухомлинського «Лялька під дощем» для дітей старшого дошкільного віку зі збагачення внутрішнього світу дітей позитивними емоціями та становлення соціальної компетентності, розвитку умінь проявляти співчуття, бажання допомога ти іншим в рамках Проектної діяльності. Розробка стане в нагоді вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

153. Чаус О. М. Пані Осінь тут ходила, жовте листя загубила : прогулянка з елементами дослідницької діяльності для дітей старшої групи. *Палітра педагога*. 2020. № 9. С. 22–24.

Анотація. Сценарій прогулянки з елементами дослідницької діяльності для дітей старшого дошкільного віку допоможе педагогам закладу дошкільної освіти перетворити осінню прогулянку на цікаву й захопливу подорож з пізнання природи і довкілля рідного краю.

154. Чередніченко Л. М. Подорож до країни Траспортляндії : заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-podoroz-do-kraini-trasportlandii-198835.html>.

Анотація. Виконання малюнку нетрадиційним способом (гумкою, вуглинкою) сприяє розвитку асоціативно-образного мислення, творчого сприймання навколишнього світу, сприяє розвитку творчої самостійності, виховує у дошкільнят впевненість у собі та своїх діях.

155. Черкай Л. В. Вода-джерело життя : заняття пізнавального спрямування для дітей 6 року життя. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/82846>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття пізнавального розвитку про значення води для всього живого.

156. Черкай Л. В. Жив був хлопчик Тарасик : тематичне мовленнєве заняття для дітей 4 року життя. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/82847>

Анотація. Публікація містить розробку заняття з мовленнєвого розвитку, як підсумкове заняття за темою «Т. Шевченко-український поет».

157. Чорнобай Н. М. Книга – мій друг : конспект заняття для дітей середнього дошкільного віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-dla-ditej-doskilynogo-vidu-kniga-mij-drug-221386.html>.

Анотація. Оpubліковано розробку тематичного заняття з художньо-мовленнєвої діяльності для дітей п'ятого року життя, що містить різні види творчих та ігрових завдань, що виховують любов до книги та пробуджують пізнавальний інтерес до змісту художніх творів.

158. Чорнобай Н. М. Півникове горечко : конспект заняття з звукової культури мови для дітей раннього віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-zvukovoi-kulturi-movi-dla-ditej-rannogo-vidu-pivnikove-gorecko-221390.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття з формування фонетичної правильності мовлення для дітей третього року життя. На занятті використовуються вправи на звуконаслідування, направлені на розвиток артикуляційного апарату та сили голосу. Заняття спонукає дітей до активної участі у діалогах, збагачує словник.

159. Чудеса А. М. Інформаційно-цифрова компетентність педагога. *Досвід роботи вихователів ЗДО: практичні розробки та теоретичні надбання* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Житомир, 20 листопада 2020 року). Житомир : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 115–119.

Анотація. У статті подається сутність поняття «інформаційно-цифрова компетентність» як важливої складової професійної компетентності сучасного педагога, викладається компонентний склад та зміст. Стаття буде корисною педагогам закладів дошкільної освіти та вчителям.

160. Чудеса А. М., Кириченко К. А. «Ой, чудове, диво гарбузове» : освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей середнього дошкільного віку 5 року життя. *Досвід роботи вихователів ЗДО: практичні розробки та теоретичні надбання* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Житомир, 20 листопада 2020 року). Житомир : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 66–70.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту освітньої ситуації за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей середнього дошкільного віку 5 року життя. У конспекті викладено інноваційні методи та прийоми роботи з дітьми, що сприяють формуванню творчих, інтелектуальних здібностей, критичного мислення. Розробка стане в нагоді вихователям закладів дошкільної освіти.

161. Чуненко Н. В. Розкажемо ведмедику про зиму : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту заняття для дітей старшої групи з розділу «Навчання елементів грамоти», що містить різні види ігрових завдань. Діти вчать розділяти слова на склади, визначаючи їх кількість; виділяти звуки в словах, позначаючи їх умовними позначеннями; складати речення за схемами. Виховною метою заняття є інтерес до навколишнього; з розумінням ставитися до труднощів, які виникають у лісових мешканців у зимовий період.

162. Шалда Н. В. Будьмо чемними : заняття морально-етичного спрямування для дітей середньої групи. *Палітра педагога*. 2020. № 11. С. 16–18.

Анотація. Розробка розкриває форми та зміст взаємодії педагогів з дошкільниками, які невимушено спонукають дошкільників до дотримання правил етичної поведінки, ввічливості та практично вправляють у вживанні формул мовленнєвого етикету. Розробка стане в нагоді вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

163. Шалда Н. В. Запровадження STREAM в освітній процес дошкільного закладу : проєкт організації методичної роботи з педагогічними кадрами. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. 2020. № 1-2 (93-94). С. 5–15.

Анотація. Публікація розкриває досвід роботи вихователя-методиста ЗДОН№1 «Дзвіночок» міста Шостки Сумської області щодо запровадження STREAM - освіти дошкільників в практичну діяльність закладу в рамках Проектної діяльності. Публікація стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», завідувачам, вихователям-методистам, вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

164. Шалда Н. В. Нум досліджувать оці дуже різні камінці! : інтегроване заняття для дітей молодшої групи. *Дошкільне виховання*. 2020. № 3. С. 14–16.

Анотація. Публікація містить розробку інтегрованого заняття для дітей молодшого дошкільного віку за програмою «STREAM – освіта, або Стежинки у Всесвіт», розкриває практичну й дослідницьку діяльність малят, побудовану на основі принципу міжпредметної інтеграції «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» із залученням усіх аналізаторів. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

165. Шалда Н. В. Палички – виручалочки : освітня діяльність на прогулянці для дітей середньої і старшої групи. *Дошкільне виховання*. 2020. № 7. С. 10–13.

Анотація. Публікація містить розробку освітньої діяльності на прогулянці для дітей середньої та старшої груп, що направлена на формування про правила безпечної поведінки на ігровому майданчику. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

166. Шалда Н. В. Перегляд освітньої роботи з дошкільниками в усіх вікових групах за напрямками альтернативної програми «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» : методична панорама. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. 2020. № 1-2 (93-94). С. 16–32.

Анотація. Публікація розкриває досвід роботи вихователя-методиста ЗДОН№1 «Дзвіночок» міста Шостки Сумської області щодо методичного супроводу процесу запровадження STREAM - освіти дошкільників в практичну діяльність закладу. Публікація стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», завідувачам, вихователям-методистам, вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

167. Шалда Н. В. Проблеми дистанційної освіти. *Дошкільне виховання*. 2020. № 5. С. 21–29.

Анотація. Публікація розкриває обговорення за круглим столом «ДВ» авторитетними науковцями і методистами проблем дистанційної освіти дошкільнят: який зміст вкладається в поняття «дистанційне навчання дошкільнят»; чи можлива якісна освітня робота педагога з дошкільнятами в дистанційному форматі; чи відповідає формат онлайн-занять віковим особливостям дошкільнят; як проводити онлайн-заняття та який алгоритм роботи. Публікація стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», завідувачам, вихователям-методистам, вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

168. Шалда Н. В. Упроваджуємо STREAM-освіту : методична панорама освітньої діяльності з дітьми. *Дошкільне виховання*. 2020. № 3. С. 9–13.

Анотація. Публікація розкриває досвід мотивування педагогів до занурення і активного запровадження STREAM - освіти дошкільників в практичну діяльність закладу. Публікація стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», завідувачам, вихователям-методистам, вихователям та іншим працівникам закладів дошкільної освіти.

169. Шалда Н. В., Гутянка Т. М. Про корисні апельсини – насолоду для дитини : цикл інтегрованих занять для дітей молодшої групи. *Дошкільне виховання*. 2020. № 1. С. 24–28.

Анотація. Публікація містить цикл інтегрованих занять для дітей молодшого дошкільного віку за програмою «STREAM – освіта, або Стежинки у Всесвіт» та розкриває практичну й дослідницьку діяльність у набутті цілісної і системної інформації. Публікація стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

170. Шалда Н. В., Єрмоєнко К. І. Мозаїка – це іграшка чи мистецтво? Освітня ситуація за альтернативною програмою формування культури інженерного мислення в дошкільників «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт» для дітей старшого дошкільного віку. *Інформаційний збірник для директора школи та завідувача дитячого садка*. 2020. № 1-2 (93-94). С. 33–39.

Анотація. Запропонована освітня діяльність для дітей старшого дошкільного віку побудована з активним застосуванням практичної й дослідницької діяльності дітей, на основі принципу міжпредметної інтеграції за альтернативною програмою «STREAM-освіта, або стежинки у Всесвіт»: «Бачу, чую, відчуваю, граю, творю» та залученням усіх аналізаторів. Розробка стане в нагоді студентам педагогічних інститутів та коледжів, які навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта», вихователям та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти.

171. Шпетна Л. В. Проблеми управління закладом дошкільної освіти в умовах суспільних трансформацій. *Herald pedagogiki. Nauka I Praktyka An International Journal*. № 61(11.2020). Warszawa : «Diamond trading tour», 2020. С. 44–50.

Анотація. У статті зазначається, що заклад дошкільної освіти є основним компонентом дошкільної освіти і водночас відкритою соціальною системою. Наголошується про важливість врахування при виробленні управлінських рішень вплив зовнішніх факторів прямої (законодавче забезпечення, державні органи влади, інфраструктура, споживачі, конкуренти, громадські організації) та непрямой (міжнародні відносини, науково-технічний прогрес, політична обстановка, соціокультурні умови, економічна ситуація) дії. Спонукає до висновку, що врахування негативних факторів дозволяє мінімізувати їх вплив шляхом організації превентивних заходів.

172. Штика Ю. О. Живі квіточки в траві : конспект заняття з малювання для дітей раннього віку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zovti-kvitocki-v-travi-243018.htm>.

Анотація. Дана розробка має цікавий зміст, завдання та вправи підібрані з урахуванням вікових можливостей дітей та їх життєвого досвід. Вдало підібрані вішовані рядки дають змогу зацікавити та їх дітей до зображувальної діяльності та спонукати активно приймати участь у спілкуванні з вихователем. Яскравий шаблон із зображенням кульбабки, який міститься у розробці, забезпечує позитивне емоційне піднесення малятам та допоможе вихователю в підготовці до даного заняття.

173. Штика Ю. О. Тарілочка для лисички : конспект заняття з декоративного малювання в молодшій групі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tarilochka-dla-lisichi-dekorativne-maluvannamolodsa-grupa-259050>.

Анотація. Хід даного заняття базується на встановленні емоційного чуттєвого настрою, що являється сильною мотивацією для дітей спонукає їх до творчого вирішення проблеми. Малята в цікавій формі розширюють свої знання про різноманітність посуду, декоративний розпис, вчать створювати свій неповторний візерунок за мотивами народних розписів.

174. Штирхунова І. В. Застосування арт-педагогіки в педагогіці і логопедичній роботі з розвитку зв'язного мовлення у дітей молодшого шкільного віку : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-zastosuvanna-artpedagogiki-v-logopedicnij-robotiz-rozvitku-zvaznogo-movlenna-uditej-doskilnogo-liku-374874.html>.

Анотація. У статті розглядається теоретичні засоби щодо орієнтації арт педагогіки в педагогічній роботі з дітьми молодшого шкільного віку, теоретичний аналіз можливостей артпедагогіки в контексті розвитку мовленевої активності дітей шкільного віку.

4.2. Початкова освіта

1. Араджионі М. А., Вознюк А. В., Валюх Л. І., Соларьова Н. О., Шеденко Н. В. *Місце, де ми живемо: Сумщина* : робочий зошит для дітей і матеріали для батьків і педагогів закладів загальної середньої освіти Сумської області. Культура добросусідства. Частина 2. К. : ТОВ «Прометей», 2020. 96 с.

Анотація. Посібник призначений для ознайомлення школярів та їхніх батьків із рідним краєм, ментальними, мовними, релігійними, етнокультурними особливостями людей, які мешкають на Сумщині. Призначений для проведення системної виховної роботи, розвитку громадянської освіти, формування соціальних компетентностей, навичок конструктивної комунікації й успішної взаємодії у колективі.

2. Артеменко О. В. Розвиток креативності мислення із використанням LEGO-технологій. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : НІКО, 2020. С. 21–24.

Анотація. У статті розкрито можливість застосування LEGO-технологій для розвитку креативного мислення учнів.

3. Бажан С. С. Календарне планування з математики 4 клас II семестр. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-matematika-4-klas-ii-semestr-391051.html>.

Анотація. Дане календарне планування складене до підручника Богдановича за оновленою програмою зі змінами для 4 класу на другий семестр. При плануванні враховані всі самостійні та контрольні роботи, всі святкові та вихідні дні. Планування розраховане на 4 навчальних години на тиждень.

4. Бажан С. С. Світлофор – безпеки знак, його повинен знати всяк : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-svitlofor---bezpeki-znak-ce-povinen-znati-vsya-47474.htm>.

Анотація. Ця презентація є мультимедійним супроводом до заходу «Світлофор - безпеки знак, це повинен знати всяк». Зміст слайдів підібраний відповідно до кожного виду роботи, над яким працюють учасники заходу. А також містять короткий виклад теоретичного матеріалу, який учні сприймають на слух протягом заняття.

5. Балаба Т. А. Дидактичні картки з читання у 1 класі (букварний період). *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/144>.

Анотація. Матеріал містить картки для формування і розвитку навичок читання учнів у 1 класі в букварний період. Носять розвиваючий характер, що роблять картки джерелом творчого натхнення учнів. Картки можна використовувати для групової та індивідуальної роботи, для роботи з словниковими словами.

6. Барбіна Ю. О. Розробка уроку читання у 2 класі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-chitannya-u-2-klasi-139943.html>.

Анотація. Дана публікація містить матеріал до уроку літературного читання у 3 класі із теми «Вступ до теми. Досліджуємо текст. В. Чухліб «Зимова казка». Складання продовження казки». У розробці поєднано інтерактивні методи та окремі види пошукової та творчої діяльності.

7. Бендюг А. І. Бутафорія до Олімпійського уроку. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/butaforiya-do-olimpiyskogo-uroku-195412.html>.

Анотація. Бутафорія для проведення олімпійського уроку у початкових класах, яка присвячена Дню фізкультури та спорту.

8. Бендюг А. І. Матеріал для оформлення кабінету початкових класів НУШ. Дні тижня. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/material-dlya-oformlennya-kabinetu-pochatkovih-klasiv-nush-dni-tizhnya-196172.html>.

Анотація. Друк містить наочні матеріали «Дні тижня» для оформлення кабінету НУШ. Готовий для роздрукування.

9. Бойко Г. М. Комплексна гра як засіб організації дитячих колективів молодших школярів у просторі Нової української школи. *Початкове навчання та виховання*. 2020. № 10-12. С. 590–592.

Анотація. Публікація містить опис структури, етапів, основних елементів та механізмів реалізації комплексних ігор для кожної вікової категорії учнів початкових класів.

10. Бойко О. В., Шрамко Л. В. Дистанційне навчання в умовах Нової української школи: виклик прийнято : онлайн-виступ. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-MywUY1Jxg8>.

Анотація. У виступі спікерами представлено досвід, перспективи та аналіз викликів дистанційного навчання, проаналізовано цінності НУШ: чого набули і що втратили навесні 2020 року.

11. Бондаренко О. А. Розвиток критичного мислення учнів в учнів початкових класів під час дослідницької діяльності. *Розвиток критичного мислення в процесі освітньої діяльності: вітчизняні та європейські виміри* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. (м. Глухів, 13 лютого 2020 року) Глухів : Глухівський національний педагогічний університет ім. Олександра Довженка, 2020. С. 197–198.

Анотація. Публікація містить матеріали щодо реалізації дослідницької діяльності учнів початкових класів в рамках Всеукраїнського інноваційного проєкту «Я дослідник».

12. Вініченко О. С. Нова українська школа. Орієнтація на учня. Початкова школа : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-osnovni-principi-ditino-centrizmu-331061.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію, в якій висвітлюється теоретичне поняття дитиноцентризму. Практично розкрито особистісно-орієнтовану модель виховання дитини, призначення якої є розширення її можливого життєвого шляху та саморозвитку на засадах гуманізації реального буття дитини, посилення уваги до системи її цінностей та інтересів задля формування в неї основ життєвої компетентності.

13. Гаркавенко А. Г. Тренінгове заняття «Найкращий спосіб зробити дітей хорошими – зробити їх щасливими» (для вчителів) : майстер-клас із курсу «Культура добросусідства» за програмою «Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно». *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/treningove-zanyattya-tema-naykraschiy-sposib-zrobiti-ditey-horoshimi-zrobiti-h-schaslivimi-137417.html>.

Анотація. Батьківські збори по-новому: цікаво, корисно, інтерактивно! Кожен у житті хоче бути щасливим, проте кожен уявляє щастя по-різному. Узагалі, що таке щастя? Як допомогти дитині бути щасливою?

14. Гаркавенко А. Г. Урок справедливості з курсу за вибором «Культура добросусідства» (для вчителів початкових класів) : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-spravedlivost-i-212163.html>.

Анотація. «Урок справедливості» може бути проведений у класі або у приміщенні суду за попереднього домовленістю. Матеріал чудовий, легко сприймається дітьми початкової школи. Учні отримають корисні знання про професії та спробують відчувати важливість справедливих рішень.

15. Гачкова Ю. Розвиток творчих здібностей учнів початкових класів засобами критичного мислення. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 10 грудня, 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. Т.2. С. 15–18.

Анотація. У статті розглянуто питання розвитку творчих здібностей учнів початкових класів за допомогою технології критичного мислення, наведено приклади конкретних вправ, розглянуто підходи і погляди вчених та дослідників на проблему використання технології критичного мислення у початковій школі. Виокремлено основні етапи уроку в технології розвитку критичного мислення.

16. Герман І. І. Розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя початкових класів в умовах освітньої реформи. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми: НІКО, 2020. С. 60–62.

Анотація. У статті розглянуто сутність інформаційно-комунікаційної компетентності. Виокремлено складові частини інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя початкових класів. Проаналізований вплив інформаційного суспільства на освітні зміни в Україні.

17. Голубенко Т. С. Методи вивчення природи: комікс. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/5-klas-metodi-vivchennya-prirodi-215065.html>.

Анотація. Комікс «Методи вивчення природи» допоможе засвоїти учнями кроки до пізнання природи у вигляді картинок. Комікс складається із шести картинок, де намальовані персонажі, прилади та є діалогові віконечка та незаповнені таблиці. Учні мають за допомогою вчителя, або у групах з підручником заповнити бланк коміксу. У коміксах зустрічаються символи та картинки, які легко розпізнають учні.

18. Гончаренко О. В. Розвиток інформаційної компетентності молодших школярів на уроках інформатики у початковій школі : збірник регіонального семінару. *Всеосвіта*. 2020. URL: https://drive.google.com/file/d/1eg-SBdIR-RBGom5_o-gSAkOmiFNYH6GL/view?usp=drivesdk.

Анотація. Опрацьований матеріал дає можливість підсумувати, що вирішальним чинником набуття інформаційної компетентності в учнів початкової школи, вважаємо їхнє «занурення» в інформаційне розвивальне середовище, що спонукатиме молодших школярів до формулювання проблем та опанування способів їхнього розв'язання в процесі взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу.

19. Гузь В. О. Фізкультхвилинка для учнів початкової школи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/fizkulthvilinki-dla-ucniv-pocatkovoi-skoli-368345.html>.

Анотація. Опубліковано збірник фізкультхвилин, які проводяться під час занять, щоб підвищити працездатність, зняти втому, дати відпочинок організму, в першу чергу – нервовій системі та м'язам.

20. Гур'янова Т. О., Іващенко М. С. Реалізація регіонального інноваційного проекту «Демократизація та партнерство навчального закладу в умовах НУШ». *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року). Суми, 2020. 469 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/19fNbIAyro6c3Kwn3g0IrYWMEPmho7GJK/view>.

Анотація. У статті описано успіхи, яких досяг Великочернечинський ЗСО СМР у проекті «Демократизація та партнерство навчального закладу в умовах НУШ». Участь в інноваційному проекті дала поштовх педагогічним працівникам до самовдосконалення та можливість формувати в учнів основні компетентності.

21. Дещенко Л. Г. Здоровим бути : презентація до уроку грамоти. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ prezentacia-do-uroku-navcanna-gramoti-zdorovim-buti-zvuki-zz-bukva-ze-193322.html>.

Анотація. Ознайомити учнів зі звуками [з']-[з], учити виділяти їх у словах, писати малу букву «з», складати, читати слова з вивченою буквою; розвивати фонематичний звук, уважність, мислення, збагачувати словниковий запас; виховувати потребу дбати про здоров'я.

22. Діденко Т. В. Чи можна пити воду з крана. НУШ. 1 клас. педагогічна технологія «Росток» : презентація. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80808>.

Анотація. Презентація до міні-проекту «Чи можна пити воду з крана» допоможе вчителю здійснити інтегрований підхід при вивченні теми «Вода» у 1 класі. Під час заняття передбачено використання дослідницької роботи, становлення зв'язків з життям.

23. Діденко Т. В. Чи можна пити воду з крана? НУШ. 1 клас. педагогічна технологія «Росток» : заняття. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/80830>.

Анотація. Конспект заняття до міні-проекту «Чи можна пити воду з крана» допоможе вчителю здійснити інтегрований підхід при вивченні теми «Вода» у 1 класі. Під час заняття передбачено використання дослідницької роботи, встановлення зв'язків з життям, використання елементів народознавства.

24. Заєць Л. П. Бува на небі часом справжнє диво-веселка, це цікаво і красиво : урок. *Учитель початкової школи*. 2020. № 3-4. С. 63–66.

Анотація. Нечасто вдається побачити веселку в природі, тому вона завжди викликає захоплення. Створити добрий настрій, дати дітям можливість помилуватися цим прегарним явищем можна і на уроці. Переконайтеся самі-способів для цього дуже багато.

25. Заєць Л. П. Тваринний світ. Їжак : урок. *Учитель початкової школи*. 2020. № 7-8. С. 25–27.

Анотація. До тварин, яких діти впізнають змалечку, можна впевнено віднести і їжаків. Незважаючи на колючу шубку, вони сприймаються оточенням позитивно і приваблюють увагу своїм потішним виглядом. Окрім того, це одна з небагатьох диких тварин, яких можна зустріти в живій природі, поспостерігати за нею і навіть – пригостити якимсь смаколик, наприклад, молоком. Дружні почуття, породжені таким знайомством, залишаються надовго і сприяють вихованню у дітей любові до природи. Запрошую здійснити подорож у світ їжаків, виконати з учнями кілька цікавих завдань, провести дослідження і власноруч створити кумедного їжачка.

26. Іванова Т. Г. Складання казок на новий лад : урок розвитку зв'язного мовлення для 4 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/skladanna-kazok-na-novij-lad-196634.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку розвитку зв'язного мовлення, метою якого є формування вміння самостійно складати казки (моделювати), видозмінювати сюжет. Урок містить різні види творчих завдань, що сприяє активізації й збагаченню дитячого словника, спонукає розвиток дитячої ініціативи та активності.

27. Каленіченко О. О. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності : стаття. *Освіта.ua*. 2020. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/initial/77414/.

Анотація. У статті розкрито питання міжпредметної інтеграції в початковій школі з метою розвитку пізнавального інтересу школярів. Надано приклад реалізації проєкту «Жива книга» для учнів 4 класу.

28. Карпенко Т. С. Онлайн-тести для 1 класу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/vidgadayte-zagadki-36963.html>, <https://naurok.com.ua/test/zagadki-pro-profesi-38428.html>, <https://naurok.com.ua/test/priroda-navesni-45648.html>, <https://naurok.com.ua/test/cikava-matematika-59700.html>, <https://naurok.com.ua/test/dodavannya-i-vidnimann>.

Анотація. Онлайн-тести для 1 класу створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання.

29. Кириллова С. В. Урок з курсу «Культура добросусідства». Віртуальна екскурсія «Вулицями рідного міста». *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144394>.

Анотація. Розробка конспекту може бути використана вчителями початкових класів на уроках та позашкільних заняттях, пов'язаних з вивченням рідного краю, своєї маленької батьківщини.

30. Короткова О. О. Тести для уроків літературного читання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/olesya-mamchich-budinochok-iz-zirkami-719667.html>, <https://naurok.com.ua/test/anatoliy-kachan-goydalka-bilya-dunayu-705319.html>, <https://naurok.com.ua/test/ivan-svitlichniy-sluhala-lisichka-solov-ya-331304.html>, <https://naurok.com.ua/test/l-zabashta-divosvit-279874.html>, <https://naurok.com.ua/test/mariya-poznanska-spiway-soloveyku-227693.html>.

Анотація. Тести допоможуть учням більш свідомо опрацьовувати літературні твори, визначати головну думку, уміння характеризувати дії головних героїв, сприяють розвитку творчих здібностей кожної дитини, виховують інтерес до творів, розвивають самостійність, уважність, любов до читання.

31. Короткова О. О. Урок-казка з математики. Я досліджую світ, мистецтва у 2 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-kazka-z-matematiki-a-doslidzuu-svit-mistectva-u-2-klasi-198774.html>.

Анотація Урок-казка допомагає у цікавій грайливій формі закріпити знання учнів із додавання і віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток, формувати вміння розв'язувати задачі, розширювати знання про тварин, їх поведінку в природі, формувати вміння добирати кольори в орнаменті; формувати в учнів ключові компетентності: уміння вчитися (планувати свої дії, доводити роботу до кінця) та соціальну (підтримувати та керувати власними взаєминами з іншими); формувати цілісну картину взаємозв'язків у природі через інтеграцію предметів; розвивати здібності, вникати в суть математичних та природних явищ, взаємодію мовно-моторних, смислових, руко рухових, слухових та зорових механізмів; сприяти вихованню учнів інформаційної культури, підтримувати інтерес до навчання та стимулювати пізнавальну діяльність, значність до самовизначення, самореалізації; виховувати любов до математики, до природи, яка нас оточує, турботливе ставлення до всього живого.

32. Котенко С. О. В гості на 1 вересня до країн світу : розробка першого уроку у 2 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/persij-urok-v-4-klasi-v-gosti-na-1-veresna-do-krain-svitu-232886.html>.

Анотація. Розробка першого уроку в 2 класі НУШ, метою якого є ознайомлення дітей з традиціями святкування Дня знань в різних країнах світу.

33. Кравченко А. М. Інноваційні технології на уроках читання в НУШ. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 23-24 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2020. С. 20–23.

Анотація. У статті розглядаються можливості евристичного навчання молодших школярів, що є надійним засобом формування творчої освітньої діяльності учнів, їх ефективного саморозвитку.

34. Крапивна С. В. Використання ігор у навчанні молодших школярів : психологічні аспекти. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/198145>.

Анотація. В сучасний час коли діти приходять до школи з шести років виникає нагальна проблема у розширенні активних форм навчання. До таких форм відносяться й ігрові технології.

35. Крившенко Л. М. Tekstovuj pidxid do vuvčennja ukrajinskoji movy v počatkovux klasax. Perspectives of world science and education. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. Pp. 523–531. URL: <http://sciconf.com.ua>.

Анотація. У статті вчитель подає приклади лінгвістичного аналізу тексту як забезпечення комунікативного та функціонально-стилістичного підходу до навчання мови.

36. Крившенко Л. М. Інновації у підготовці майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах НУШ. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 23-24 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2020. С. 13–17.

Анотація. Автор доводить, що запровадивши ефективні форми і прийоми евристичного навчання, успіх досягається використанням всіляких схем і опор, особливо тих, що створюються у співпраці з учителем як результат самостійних міркувань учнів.

37. Крившенко Л. М. Навчання на засадах діалогу як інноваційна форма фахової підготовки вчителів початкових класів. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 23-24 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2020. С. 23–27.

Анотація. У статті вчитель звертає увагу на використання евристичної технології в освітньому процесі: розвиток мотивації у школярів на рішення евристичних завдань і оволодіння евристичними прийомами; поетапне введення в навчання евристичних методів і евристичних завдань наростаючої складності та труднощі; створення на заняттях ситуації успіху, що сприяє перетворенню навчаються з об'єктів навчання в суб'єкти пізнавальної діяльності.

38. Лавриненко Ю. В. Наступність та перспективність дошкільної та початкової освіти у контексті Нової української школи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nastupnist-ta-perspektivnist-doskilnoi-ta-pocatkovoi-osviti-u-konteksti-novoi-ukrainskoi-skoli-263016.html>.

Анотація. У статті розглядаються особливості організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та початковій школі. Основна увага зосереджується на важливості дотримання принципів наступності та перспективності в умовах сучасного реформування системи освіти, розглядаються завдання організації освітнього процесу в дошкільному закладі, що є підґрунтям дотримання наступності та перспективності в організації освітнього процесу в початковій школі.

39. Личман В. П. Вчимося бути добрими людьми : розробка першого уроку у 4 класі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/persij-urok-v-4-klasi-vcimosa-buti-dobrimi-ludmi-225046.html>.

Анотація. План-конспект уроку допоможе вирішити завдання з формування уявлень дітей про добро, розкриття морального змісту доброти, навчання учнів оцінювати вчинки людей на основі життєвих ситуацій; розвитку творчих здібностей молодших школярів, прагнення до самовдосконалення; виховування у дітей чуйного ставлення до людей і всього навколишнього світу; віри у силу добра.

40. Луценко В. М. Портфоліо для учня 1 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/private/document/315148-58d9>.

Анотація. Портфоліо учня – особисте зібрання досягнень дитини. Сюди можуть входити творчі роботи, малюнки, грамоти, дипломи, подяки, проекти, найкращі роботи з різних предметів. У публікації кілька варіантів оформлення портфоліо. Пропонуються яскраві та барвисті шаблони.

41. Матюшенко О. О. Грицько Бойко. «Бруднуля» : урок позакласного читання. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/urok-pozaklasne-chitannya-gricko-boyko-brudnylya-174605.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку позакласного читання у 3 класі. Продовження теми «Творчість Г. Бойка» на прикладі вірша «Бруднуля» і порівняння з віршем А. Барто «Дівочка чумазая».

42. Матюшенко О. О. Урок позакласного читання. Творчість Грицька Бойка. Гуморески : урок. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/urok-pozaklasnogo-chitannya-tvorchist-gricka-boyka-gumoreski-174615.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку позакласного читання у 3 класі. На тему «Творчість Г. Бойка. Гуморески». Додатково подається текст представників сучасної художньої літератури Валері Томас і Коркі Пола «Вінні і чорний кіт».

43. Мелькунова О. Д. Онлайн-тести. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tradici-ukra-nskogo-narodu-577462.html>, <https://naurok.com.ua/test/sashko-dermanskiy-mlin-576953.html>, <https://naurok.com.ua/test/yak-vberegitsya-vid-virusno-infekci-573908.html>, <https://naurok.com.ua/test/ivan-andrusyak-zaychikovi-znahidki-494591.html>, <https://naurok.com.ua/test/dmitro-kuzmenko-chim-korova-ne-sobaka-376183.html>, <https://naurok.com.ua/test/pozatablichne-dilennya-na-odnocifrove-chislo-360277.html>, <https://naurok.com.ua/test/mnozheniya-dvocifrovogo-chila-na-odnocifrove-327894.html>, <https://naurok.com.ua/test/kontrolna-robota-z-matematiki-6-244749.html>, <https://naurok.com.ua/test/zmini-u-prirodi-navesni-56719.html>, <https://naurok.com.ua/test/grunt-53167.html>, <https://naurok.com.ua/test/volodimir-rutkivskiy-ugoda-49958.html>, <https://naurok.com.ua/test/dodaemo-i-vidnimaemo-porozryadno-40326.html>, <https://naurok.com.ua/test/odesa-vrazhae-33400.html>, <https://naurok.com.ua/test/usne-dodavannya-i-vidnimannya-kruglih-chisel-33043.html>.

Анотація. Онлайн-тести для 3 та 4 класу з математики, української мови та з ЯДС створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання при вивченні різних тем для закріплення отриманих знань.

44. Микитченко В. В. Вітер. Температура повітря : перевірна робота з предмета «Я у світі». 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perevirna-robota-z-temi-viter-temperatura-povitra-199870.html>.

Анотація. В даному виді перевірної роботи вчитель має на меті дізнатися, чи вміють учні давати визначення поняттю вітер, визначати його за малюнком, правильно визначати температуру повітря, знати склад самого повітря.

45. Микитченко В. В. Жива природа. Тварини : перевірна робота з предмета «Я у світі». 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perevirna-robota-z-temi-ziva-priroda-tvarini-199865.html>.

Анотація. Публікація містить зразок перевірної роботи, підготовленої для учнів 2 класу. Метою її є навчити учнів визначати назви тварин по групах; знати умови, необхідні для проживання тварин; перевірити загальну обізнаність учнів з теми «Тварини – чемпіони».

46. Микитченко В. В. Корисні копалини : перевірна робота з предмета «Я у світі». 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/perevirna-robota-z-temi-korisni-kopalini-199867.html>.

Анотація. У розробці завдань в учнів перевіряються знання з теми «Корисні копалини», а саме місце, де їх добувають; види корисних копалин; значення для людини; вміння правильно називати та підписувати під відповідним фото.

47. Міхеєва Л. І. Доручення 2-4 класи. Нова українська школа. 2-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/dorucenna-2-4-klasi-nova-ukrainska-skola-368358.html>.

Анотація. Дана розробка є додатком до презентації з однойменним заголовком. У ній пояснено зміст учнівських доручень, які мають виконувати школярі початкових класів. Кожного дня вчитель, а згодом і шериф класу, визначають, які доручення потрібні цього дня і діти обирають для себе бейджик із емблемою доручення. У кінці уроків діти самостійно повертають емблеми, розміщують їх біля куточку класу.

48. Міхеєва Л. І. Доручення учнів. 2-4 класи. Нова українська школа : презентація. 2-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dorucenna-ucniv-2-4-klasi-nova-ukrainska-skola-360117.html>.

Анотація. Нова українська школа стимулює педагогів творчо підходити до організації колективу учнів початкових класів. Одним із беззаперечних завдань керівника класу та педагога-організатора є самоорганізація дітей. З цим їм допоможе впоратися розподіл учнівських доручень. Для кожного доручення є емблема.

49. Міщенко І. А. Найбільший скарб людини : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-najbilsij-skarb-ludini-180060.html>.

Анотація. Оpubліковано підсумковий урок з основ здоров'я у 3 класі, що містить різні види творчих та ігрових завдань, які спрямовані на виховання потреби піклуватися про своє здоров'я – найважливішої цінності не лише окремої людини, а й загалом усього суспільства.

50. Морозова В. Ф. Сучасні підходи до організації освітнього середовища у початковій школі : презентація (для вчителів НУШ). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sucasni-pidhodi-do-organizacii-osvitnogo-seredovisa-u-pocatkovij-skoli-138619.html>.

Анотація. Оpubліковано презентацію «Сучасні підходи до організації освітнього середовища у початковій школі», що містить матеріал щодо організації освітнього середовища». Виховною метою є роль учителя в формуванні психологічно безпечного середовища.

51. Нерощина О. В. Мовний пазл «Вгадайно!» : визначення відмінків прикметників. Російська мова. 2020. URL: <https://learningapps.org/display?v=pg9915gra21>.

Анотація. Завдання для визначення відмінків прикметників дозволить перевірити знання з теми, узагальнити й систематизувати знання учнів в цікавій формі.

52. Нечипоренко Т. М. Заняття з розвитку уваги в учнів молодших класів : виступ. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-z-rozvitku-uvagi-v-ucniv-molodsih-klasiv-384141.html>.

Анотація. Основна мета заняття розвивати увагу, здатність до переключення та розподілу уваги, розвиток мовлення, спостережливості, дрібної моторики рук, вчити зосереджуватись на сприйнятті цілого, розподіляти та переключати увагу, формувати вміння дотримуватись встановлених правил, позитивну навчальну мотивацію.

53. Нечипоренко Т. М. Заняття на розвиток уваги. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-na-rozvitok-uvagi-384140.html>.

Анотація. Заняття спрямоване на розвиток зорового сприйняття та уваги, навичок орієнтуватися в просторі, розвиток операцій виключення, узагальнення, розвиток уваги та вміння робити умовиводи. розраховане на учнів початкової школи.

54. Нікітенко О. М. Розвиток соціальної компетентності молодших школярів у сучасній школі. *Початкова школа*. 2020. № 7. С. 9–11.

Анотація. Даний матеріал містить рекомендації по формуванню в учнів початкових класів соціальної компетентності. У статті розглядаються ігрові методи навчання, які допомагають активно залучати школярів до процесу засвоєння навчального матеріалу, підвищувати пізнавальну мотивацію, формувати навички успішного спілкування та самостійної навчальної діяльності.

55. Нікітенко О. М. Розвиток соціальної компетентності молодших школярів у сучасній школі. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/163609>.

Анотація: Даний матеріал містить рекомендації по формуванню в учнів початкових класів соціальної компетентності. У статті розглядаються ігрові методи навчання, які допомагають активно залучати школярів до процесу засвоєння навчального матеріалу, підвищувати пізнавальну мотивацію, формувати навички успішного спілкування та самостійної навчальної діяльності.

56. Нічволодіна Н. М. Прощання, вітання : урок з навколишнього світу. 2 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/436-2019/>.

Анотація. План-конспект уроку з навколишнього світу у 2 класі. Мета: ознайомити учнів зі словами привітання і прощання; на основі практичних дій вчитися звертатися до людей, висловлювати слова вдячності; збагачувати словниковий запас; розвивати мовлення учнів; виховувати почуття поваги, ввічливості.

57. Ніштенко К. Я. Екологічна грамотність та особливості її виховання в учнів початкової школи. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : НІКО, 2020. С. 218–221.
Анотація. У статті наголошується на необхідності налагодження гармонійних стосунків людини і природи. Автором розкриваються форми організації роботи, спрямовані на формування екологічної культури молодших школярів.
58. Онищенко С. С. Онлайн-тести. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/larisa-nicoy-strashne-strahovisko-514319.html>, <https://naurok.com.ua/test/viznachaemo-chas-za-godinnikom-513774.html>, <https://naurok.com.ua/test/znayomimosya-z-dodavannyam-i-vidnimannyam-dvocifrovih-chisel-508620.html>, <https://naurok.com.ua/test/rozv-yazuemo-zadachi-495616.html>, <https://naurok.com.ua/test/s-dermanskiy-pro-dvoh-bezdomnih-dzhiniv-ta-odin-nichniy-glek-494438.html>.
Анотація. Онлайн-тести створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку з учнями під час дистанційного навчання при вивченні різних тем для закріплення отриманих знань.
59. Пасічник Г. В. Знає сонце гомінливе – день сьогодні особливий : урок. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/znae-sonce-gominlive-den-sogodni-osoblivij-den-narodzenna-nasogo-klasu-355048.html>.
Анотація. Публікація містить розробку першого уроку в 1 класі, мета якого - розкрити значення слів «школа», «школяр», розширювати пізнавальну активність дітей, формувати інтерес до навколишнього світу, а також створити святковий мікроклімат в класі для знайомства, формувати поняття учнів про Батьківщину як спільний дім українського народу, розширювати знання про рідний край; розвивати увагу, мислення, пам'ять, увагу, мовлення; виховувати інтерес до навчання, бажання дізнатися щось нове, товариськість, любов до людей, до України, до рідного міста Суми.
60. Півовар Н. Формування громадянської компетентності здобувачів початкової освіти в контексті Нової української школи. *Формування громадянської культури в Новій українській школі: традиції та інноваційні практики* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 01 червня 2020 року). URL: <https://drive.google.com/file/d/19fNbIAyro6c3Kwn3g0IrYWMEPmho7GJK/view>.
Анотація. У статті окреслено засоби формування свідомого громадянина України, що використовуються на уроках і в позакласній роботі, розкрито їх сутність і впливовий компонент.
61. Пікульова І. М. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховний процес початкової школи : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168441>.
Анотація. У статті проаналізовано поняття «Здоров'язбережувальні технології», їх вплив на здоров'я. Визначено доцільність їх впровадження в навчально-виховний процес початкової школи. Розглянуто використання здоров'язбережувальних технологій у навчанні та вихованні молодших школярів. Представлені поради та рекомендації вчителю щодо їх застосування.
62. Пікульова І. М. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховний процес початкової школи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vprovadzenna-zdorovazberezuvalnih-tehnologij-u-navcalno-vihovnij-proces-pocatkovoi-skoli-412255.html>.
Анотація. Одним із пріоритетних напрямків виховання та навчання дітей, як визначено Національною доктриною розвитку освіти є формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя, культури здоров'я, валеологічного світогляду.
63. Пікульова І. М. Інноваційні технології в НУШ : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-innovacijni-tehnologii-v-nus-412267.html>.
Анотація. «Кубування» є стратегією навчання, яка полегшує розгляд різних аспектів теми (автори Кован та Кован, 1980 р.). Цей підхід передбачає використання кубика (його можна виготовити самостійно з цупкого картону або оклеїти коробку папером), на кожній грані якого написано вказівки: 1. Опишіть. 2. Порівняйте. 3. Встановіть асоціації. 4. Проаналізуйте. 5. Знайти застосування. 6. Запропонувати аргументи «за» або «проти».
64. Пікульова І. М. Мандруємо стежиною здоров'я : розробка заняття *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168483>.
Анотація. Мета. Узагальнити знання дітей про людський організм та його можливості, про здоровий спосіб життя (спорт, фізкультура, загартування, їжа, фітотерапія, точковий масаж, нетрадиційні методи лікування); взаємини людини з природою; формувати навички особистої гігієни. Розвивати у дітей активну життєву позицію, бажання бути здоровим.
65. Пікульова І. М. Навчання з задоволенням : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-navcanna-z-zadovolennam-412259.html>.
Анотація. Цікаві ігри й вправи, спрямовані на розвиток логіки, тренування уваги й мови першокласників з використанням улюблених і добре знайомих дітям казок, віршів й цікавих сюжетів. Діти постійно розмовляють, відповідають на питання, дають описові характеристики й, домальовуючи картинки, розвивають увагу й дрібну моторику.
66. Пікульова І. М. Розвиток зв'язного мовлення : дидактичний матеріал. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/223600>.

Анотація. Бесіда на тему «Заздрість шкодить здоров'ю» 1. Що відбувається на малюнку? 2. Який настрій у горобців? 3. Придивіться уважніше до сусідки – ворони – вона радіє чи заздрить покупці? 4. Що б ви сказали вороні – сусідці при зустрічі? 5. Чи можна назвати малюнок «Ніколи й нікому не заздрить?».

67. Пікульова І. М. Читання та розвиток мовлення : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-citanna-ta-rozvitok-movlenna-412275.html>.

Анотація. Як було зазначено раніше, оскільки кількість часу для роботи над етапом «Читання для себе» визначається ступенем витривалості учнів, справжня практика читання про себе займає лише малесеньку частину навчального часу та поступово збільшується з роками. Час, що залишився, дозволяє проводити уроки, які учням потрібно засвоїти.

68. Плєскань О.В. Дидактичний матеріал для уроків навчання грамоти : урок навчання грамоти. 1 клас. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/didakticnij-material-dla-urokiv-navcanna-gramoti-401061.html>.

Анотація. Дидактичний матеріал для уроків навчання грамоти 1 клас. Матеріал, зібраний в цьому посібнику (віршики, загадки прислів'я, скоромовки, матеріали для гри «Спіймай букву») буде корисний на уроках вивчення та закріплення букв української абетки, для словникової роботи, для розвитку звязного мовлення.

69. Пльосіна О. О. Нашому роду нема переводу : розробка години спілкування для учнів початкових класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/godina-spilkuвання-nashomu-rodu-nema-perevodu-153461.html>.

Анотація. Матеріал допоможе вчителю ознайомити учнів початкових класів із значенням та змістом слова родовід, сприятиме вихованню любові до тата і мами, поваги до бабусі та дідуся, почуття гордості за своїх предків.

70. Подоляк Ю. С. Збірка творчих робіт учнів «Дорогою добра» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zbirka-tvorcih-robot-ucniv-dorogou-dobra-275674.html>.

Анотація. Збірка творчих робіт учнів «Дорогою добра» містить казки, складені учнями про тварин і птахів, дерева і квіти, про добрі справи однолітків. Даний посібник можна використовувати як на уроках у початкових класах, так і під час проведення виховних годин.

71. Подоляк Ю. С. Методичні рекомендації щодо морального виховання учнів : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicni-rekomendacii-sodo-moralnogo-vihovanna-ucniv-281603.html>.

Анотація. Пропонований матеріал може бути використаний вчителями початкових класів як на уроках, так і при підготовці та проведенні виховних заходів. Посібник містить цікаві завдання, проблемні запитання та прислів'я до твору. Використані у посібнику оповідання забезпечують становлення високоморальної особистості.

72. Потапенко Т. Б. Упровадження здоров'язбережувальної технології музикотерапії в освітньому процесі початкової школи. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року) / за заг. ред. В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 55–59.

Анотація. У статті досліджується питання застосування музикотерапії як здоров'язбережувальної технології в освітньому процесі початкової школи. Визначено зміст поняття «музикотерапія». Розглядається позитивний вплив музичних інструментів та представлено добірку музичних творів для роботи з молодшими школярами.

73. Потапенко Т. Б. Якісна початкова освіта як вимога сьогодення. *Соціально-психологічні аспекти розвитку особистісно-професійної компетентності педагога в умовах інноваційних змін* : II Всеукраїнського науково-практичного форуму (м. Суми, 07-12 грудня 2020 року) [у 2-х частинах] Ч.1. / за заг. ред. А. В. Вознюк, О. Ю. Василеги. Суми : НВВ КЗ СОППО, 2020. С. 24–28.

Анотація. Проблема якісної шкільної освіти знаходиться в епіцентрі уваги освітян, батьків і суспільства загалом. Широке введення нової термінології у мовний обіг насамперед відображає зміну цілей освіти загалом і шкільної зокрема, а отже нові підходи до розуміння, якою має бути якісна освіта і оцінити її результативність. Складність і гострота проблеми якості освіти зумовила сплеск досліджень різних аспектів філософами, психологами, педагогами, соціологами, економістами.

74. Пояркова С. О. Чи має шоколад корисні якості? : колективний проєкт (для вчителів початкових класів, розробка та презентація). *Всеосвіта*. 2020. <https://vseosvita.ua/library/kolektivnij-proekt-ci-mae-sokolad-korisni-akosti-224235.html>, <https://vseosvita.ua/library/proekt-sokolad-korist-ci-skoda-224234.html>.

Анотація. Оpubліковано колективний проєкт «Чи має шоколад корисні якості?» для учнів початкових класів. Мета заходу: виявити корисні та шкідливі властивості шоколаду та вплив їх на організм дитини, дослідити історію виникнення шоколаду. Формувати навички правильного вибору продуктів харчування. Розвивати пізнавальну активність, самостійність, творчість. Виховувати культуру споживання їжі, бережливе ставлення до власного здоров'я ще з раннього дитинства.

75. Прокопчук С. О. Інтегровані уроки як ефективна форма навчання здобувачів початкової освіти. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 23-24 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2020. С. 44–47.

Анотація. У статті вчитель розповідає про інтегровані види діяльності, які є важливим напрямком в евристичному навчанні. Принцип інтеграції дає змогу нівелювати деякі «слабкі сторони» предметної системи навчання, подолати розрізненість, фрагментарність у сприйманні, допомагає формуванню в дитини цілісної картини світу, здатності сприймати предмети й явища різнобічно, системно, емоційно.

76. Радченко І. О. Виготовлення паперу, його властивості та застосування : презентація заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-vigotvlenna-paperu-jogo-vlastivosti-ta-zastosuvanna-327866.html>.

Анотація. Презентація розроблена для заняття, що проводиться у вигляді квесту. Діти рухаючись за маршрутом, отримують теоретичні знання з теми і закріплюють їх, виконуючи завдання. Навчальний матеріал розрахований для дітей молодшого шкільного віку, який можна використовувати на заняттях гуртків художньо-естетичного напрямку або для уроків з образотворчого мистецтва чи трудового навчання.

77. Рекуненко І. О. Використання інтерактивного прийому «Павутинка слів» : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/151928>.

Анотація. Публікація містить презентацію про використання інтерактивного прийому «павутинка слів», який можна використовувати на різних уроках в початкових класах.

78. Рой Ю. А. Розпізнаю слова – назви дій : конспект уроку. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-2-klas-nush-za-pidruchnikom-k-ponomarovo-na-temu-rozpiznavu-slova---nazvi-diy-220780.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку української мови у 2 класі, присвячену вивченню словам – назвам дій (дієсловам). Урок містить цікаві завдання, які допоможуть учням краще запам'ятати навчальний матеріал.

79. Савицька А. Ю. Інтегрований підхід у навчанні з конструктором LEGO як мотивація до самостійності і спонукання до діяльності учнів молодшого шкільного віку. *Нова українська школа: виклики сьогодення і перспективи майбутнього* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, Україна, 05 серпня 2020 року). Суми : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 43–48.

Анотація. У статті розкрито досвід роботи з учнями в системі НУШ, зокрема, подано зразки презентацій навчання з конструктором LEGO та визначено особливості такої роботи.

80. Северин К. С. Формування ключових та предметних компетентностей, зокрема іноземної, у молодших школярів. *Інноваційні технології розвитку особистосно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у трьох частинах (м. Суми, 28 травня 2020 року). Суми : НІКО, 2020. Ч. II. С. 84.

Анотація. У початковій школі формується не просто учень, який вміє читати і писати, а виховується мовна особистість з відповідними ціннісними орієнтирами, розвиненими комунікативними можливостями, мотивацією до читання. Які форми та методи може використовувати вчитель іноземної мови в початкових класах? На це питання можна знайти відповіді у даному матеріалі.

81. Сердюк А. О. Порівняльна характеристика «Типових освітніх програм О. Я. Савченко та Р. Б. Шияна» щодо мистецької освітньої галузі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/porivnalna-harakteristika-tipovih-osvitnih-program-oa-savcenko-ta-rbsiana-sodo-mistecckoi-osvitnoi-galuzi-371960.html>.

Анотація. Автор розмістила розробку щодо порівняння «Типових освітніх програм О. Я. Савченко та Р. Б. Шияна» щодо мистецької освітньої галузі, яка допоможе учителям початкової школи знайти оптимальні підходи у викладанні мистецьких дисциплін, дасть змогу провести уроки цікаво, інноваційно. Матеріал корисний для роботи вчителів початкових класів.

82. Сердюк А. О. Порівняльна характеристика «Типових освітніх програм О. Я. Савченко та Р. Б. Шияна» щодо технологічної освітньої галузі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/porivnalna-harakteristika-tipovih-osvitnih-program-oa-savcenko-ta-rbsiana-sodo-tehnologicnoi-osvitnoi-galuzi-371958.html>.

Анотація. Автор розмістила розробку щодо порівняння «Типових освітніх програм О. Я. Савченко та Р. Б. Шияна» щодо технологічної освітньої галузі, яка допоможе учителям початкової школи знайти оптимальні підходи у викладанні технологічних дисциплін, дасть змогу провести уроки цікаво, інноваційно. Матеріал корисний для роботи вчителів початкових класів.

83. Синиця О. В. Проект «Залишимо первоцвіти весні» у початковій школі : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/proekt-zalisimo-pervocviti-vesni-u-pocatkovij-skoli-prezentacia-207732.html>.

Анотація. Проект підготовлено учнями та групою вчителів початкових класів школи №4 м. Шостки. У ньому всебічно досліджується первоцвіти.

84. Сметана І. В. «Лепбукінг» як форма організації проектної діяльності. *Розвиток критичного мислення в процесі освітньої діяльності: вітчизняний та європейський виміри* : збірник тез Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Глухів, 13 лютого 2020 року). Глухів, 2020. С. 165–171.

Анотація. У статті розкрито можливості та переваги використання інноваційної технології «лепбукінг» на уроках зі здобувачами освіти початкових класів. Висвітлено особливості його використання під час проектної, навчальної діяльності для розвитку творчості дитини.

85. Снаговська В. І. Вплив педагога на формування мовленнєвої компетентності учнів початкових класів. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : НІКО, 2020. С. 305–308.

Анотація. У статті розглянуто сутність мовленнєвої компетентності школярів. Виокремлено основні складові формування мовленнєвої компетентності в учнів початкових класів. Проаналізований вплив вчителя на формування мовленнєвої компетентності в учнів початкової школи.

86. Сокол А. О. Особливості адаптації першокласників в умовах НУШ. *Соціально-психологічний ракурс організації освітнього процесу в сучасній школі* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 14 жовтня 2020 року). Київ : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 41.
 Анотація. У статті розглядається історія вивчення проблеми адаптації в Україні, наголошується на актуальності даної проблеми й у наш час в умовах реформування системи освіти, розглядаються основні критерії та показники, що безпосередньо впливають на процес адаптації сучасного першокласника.
87. Сунгурова Л. І. Великодні писанки 1 клас : інфографіка. 2020. URL: <https://sway.office.com/cFxshKpb7WArD3Zk>.
 Анотація. Інтерактивні презентації створені в Sway.office.com, що дає можливість об'єднати всі форми роботи на уроці. Це засвоєння теоретичного матеріалу, перегляд відео, виконання інтерактивних вправ і творчих завдань, прослуховування музичних творів.
88. Сунгурова Л. І. Танцювальні захоплення європейців 1 клас : інфографіка. 2020. URL: <https://sway.office.com/Uo0cIEOmDCsSH5NO?ref=Link>.
 Анотація. Інтерактивні презентації створені в Sway.office.com, що дає можливість об'єднати всі форми роботи на уроці. Це засвоєння теоретичного матеріалу, перегляд відео, виконання інтерактивних вправ і творчих завдань, прослуховування музичних творів.
89. Сунгурова Л. І. Чарівні перетворення 2 клас : інфографіка. 2020. URL: <https://sway.office.com/35YtOz28ZQGGHgd1>, <https://sway.office.com/vYcABpx0ZsD1z5Za>.
 Анотація. Інтерактивні презентації створені в Sway.office.com, що дає можливість об'єднати всі форми роботи на уроці. Це засвоєння теоретичного матеріалу, перегляд відео, виконання інтерактивних вправ і творчих завдань, прослуховування музичних творів.
90. Томашевська Л. Л. Українка «Біда навчить» : урок літературного читання. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-literaturnogo-chitannya-4-klas-l-ukra-nka-bida-navchit-147209.html>.
 Анотація. У конспект входить план і хід уроку; гра «Оживи фото», «Блискавка»; вправа «Незакінчене речення, «Гронування», інтерактивна вправа «Займи позицію».
91. Усик С. Л. Особливості інтегрованого навчання відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-integrovanogo-navcanna-vidpovidno-donovogo-derzavnogo-standartu-pocatkovoi-osviti-375461.html>.
 Анотація. У статті розглянуто особливості інтегрованого навчання відповідно до нового Державного стандарту, обґрунтовано основні вимоги до проведення інтегрованих уроків у закладах.
92. Фесенко Л. О. Андрій М'ястківський «Розмова з одудом» : методична розробка. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/andrij-mastkivskij-rozмова-z-odudom-3-klas-305347.html>.
 Анотація. Матеріали до уроку сприяють розвитку та формуванню ключових читацьких компетентностей здобувачів освіти. Учень самостійно знайомиться з творчістю Андрія М'ястківського, дізнається про життя одуда та зозулі. Можливо використовувати під час дистанційного навчання.
93. Фесенко Л. О. Весна іде – красу несе, і тій красі радіє все : презентація з позакласного читання. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-pozaklasnogo-citanna-vesna-ide-krasu-nese-i-tij-krasi-radie-vse-3-klas-305213.html>.
 Анотація. Поданий матеріал знайомить дитину з творами Дмитра Чередниченка «Веснянка», Василя Сухомлинського «Весняний вітер», Євгена Шморгуна «Вербові котики» та О. Копиленка «Весна іде», з прислів'ями та приказками про весну (за хрестоматією «Сонячні вітрила»).
94. Фесенко Л. О. Дивосвіт : презентація з літературного читання. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020 URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-literaturnogo-citanna-divosvit-3-klas-305159.html>.
 Анотація. В презентації подано матеріал за темою «За Б. Комаром «Як співає соловейко?» Л. Забашта «Дивосвіт». Ілюстрації, тренувальні вправи, завдання сприяють розвитку мовленнєвої та екологічної компетентності, вчать бачити красу у звичайних предметах, усвідомлювати основи екологічного природокористування та розвивають уяву та фантазію дитини.
95. Фесенко Л. О. Карло Коллоді «Пригоди Піноккіо» : презентація з літературного читання. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-literaturnogo-citanna-karlo-kollodi-prigodi-pinokkio-3-klas-305327.html>.
 Анотація. Матеріали презентації можна використовувати для дистанційного навчання учнів 3 класу. Він спрямований на розвиток та формування читацької компетентності. Здобувач освіти самостійно знайомиться з біографією автора та вчиться порівнювати казку з її російським аналогом.
96. Фесенко Л. О. Михайло Стельмах «Гуси-лебеді летять» : презентація з літературного читання. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-literaturnogo-citanna-mihajlo-stelmah-gusi-lebedi-letat-3-klas-305196.html>.
 Анотація. Поданий матеріал налаштовує дитину на позитивне сприйняття, формує предметні компетентності, вчить міркувати та порівнювати, робити припущення, тренує пам'ять, знайомить з життям та творчістю Михайла Стельмаха.

97. Фесенко Л. О. Особистий простір людини. Відносини людей у суспільстві. Родина. Друзі. Знайомі : презентація з навколишнього світу. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-navkolisnogo-svitu-osobistij-prostir-ludini-vidnosini-ludej-u-suspilstvi-rodina-druzi-znajomi-3-klas-305311.html>.

Анотація. Матеріали презентації формують ключові компетентності здобувача освіти, впливають на міжособистісні стосунки, вчать обирати вірне рішення, спілкуватися з членами родини та з друзями, будувати комунікацію.

98. Фесенко Л. О. Про що можуть розказати дерева – очевидці історичних подій : проєкт з літературного читання. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/proekt-z-literaturnogo-citanna-pro-so-mozut-rozkazati-dereva-ocovidci-istoricnih-podij-305245.html>.

Анотація. Проєкт спрямований на виховання бережного ставлення до природи – історичних дерев, бажання зберегти їх для нащадків, на розвиток пізнавальних та творчих здібностей учнів, вчить самостійно збирати та опрацьовувати необхідну інформацію, працювати з літературою. Об'єднує 4 навчальні предмети.

99. Фесенко Л. О. Травень – тріумф весни: презентація з навколишнього світу. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-z-navkolisnogo-svitu-traven-triumf-vesni-3-klas-305184.html>.

Анотація. У презентації подано різнобічний огляд теми «Травень»: народні прикмети, прислів'я, приказки, ілюстрації, зміни в природі у відповідному місяці. Матеріал сприяє формуванню мовленнєвої, екологічної компетентності, вчить допитливості, націлює на прагнення шукати і пропонувати нові ідеї у спостереженні та дослідженні навколишнього світу.

100. Фесенко Л. О. Формула добутку : презентація до уроку математики. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-matematiki-formula-dobutku-3-klas-305271.html>.

Анотація. Поданий матеріал формує математичну компетентність, сприяє розвитку та тренуванню обчислювальних навичок, вчить міркувати, допомагає самостійно працювати над новою темою уроку, робити висновки та користуватися формулами добутку.

101. Фесенко Л. О. Чи все ми знаємо про тварин? : урок розвитку зв'язного мовлення. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-rozvitku-zv'язnogo-movlenna-3-klas-ci-vse-mi-znaem-pro-tvarin-305336.html>.

Анотація. Презентація до уроку спрямована на самостійну роботу здобувача освіти під час дистанційного навчання. Матеріали формують мовленнєву компетентність, розвивають мислення та пам'ять, вчать міркувати та спостерігати.

102. Цибуліна А. В. Як цікаво проводити час взимку : матеріал до уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/yak-cikavo-provoditi-chas-vzimku-215714.html>.

Анотація. Презентація до уроку розроблена за програмою НУШ. Вона містить всі необхідні аспекти, які має містити сучасний урок з ЯДС. Протягом уроку спостерігається робота в групах, адже це сприяє досягненню загальних цілей.

103. Чернишова Н. Г. Міжпредметна інтеграція в початковій школі (методична розробка). *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо» (Нові надходження)*. 2020. № 4. С. 28.

Анотація. Стаття розкриває проблему інтеграції навчання в початковій школі. Актуальність даної теми продиктована новими соціальними запитами, які висувуються до школи і обумовлена змінами в освіті.

104. Чумакова Н. А. Вчитайся, вслухайся в Шевченкове слово! : урок літературного читання. 3 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vchitaysya-vsluhaysya-v-shevchenkove-slovo-201127.html>.

Анотація. Розкриває красу Шевченкового слова; показує, як поет передає красу рідної землі. Поглиблює знання учнів про життя і творчість Т. Г. Шевченка. Розвиває вміння визначати співзвучність картин природи з настроєм людини.

105. Чумакова Н. А. Інтерактивні форми організації навчальної діяльності молодших школярів для вчителів початкових класів. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/interaktivni-formi-organizaci-navchalno-diyalnosti-molodshih-shkoljariv-201124.html>.

Анотація. Доповідь про розвиток пізнавальних творчих здібностей учнів – мета діяльності вчителя, а застосування різних прийомів активізації є засобом досягнення мети. Розуміння цього важливе для роботи вчителя. Піклуючись про розвиток учнів, необхідно частіше використовувати інтерактивні методи навчання.

106. Чумакова Н. А. Перелітні та зимуючі птахи : урок-проєкт. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-proekt-z-tema-perelitni-ta-zimuyuchi-ptahi-201120.html>.

Анотація. На уроці закріплюються знання дітей про осінні явища в природі та поглиблюються знання про перелітних та зимуючих птахів. Діти вчать висловлювати свою думку простими поширеними та складнопідрядними реченнями та передавати характерні ознаки пташки, її загальну форму, спираючись на знання геометричних фігур.

107. Шаматульська Л. І. Перший раз у перший клас : перший урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pershiy-raz-u-pershiy-klas-147397.html>.

Анотація. Оpubліковано перший урок в день знань щоб сформуванню уявлення учнів про школу, як країну знань; розширити кругозір учнів про рідну Україну, про народну символіку та державні символи, викликати інтерес до пізнання своєї Батьківщини, її просторів, розвивати почуття патріотизму, заохочувати творити добро, здобувати знання, щоб бути гідним учнем своєї школи і громадянином своєї держави.

108. Шандиба О. В. Використання сучасних ігрових технологій для формування ключових компетентностей учнів : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-sucasnih-igrovih-tehnologij-dla-formuvanna-klucovih-kompetentnostej-ucniv-207155.html>.

Анотація. Розробка буде корисною учителю початкових класів, вона містить орієнтовні загальні правила для учнів у процесі ігор, ігрові технології в контексті сучасної шкільної освіти, варіанти ігор на уроках української мови, цікаві ігри та завдання з математики.

109. Шилкіна О. І. Інформаційно-комунікаційні технології в початковій школі. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року) / за заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Іващини. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. 469 с.

Анотація. Стаття розкриває аспекти використання інформаційно-комунікативних технологій в початковій школі задля підвищення ефективності уроків, підвищення продуктивності праці вчителя і учнів.

110. Штирхунова І. В. Ігри та вправи на розвиток уваги. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/igri-ta-vpravi-na-rozvitok-uvagi-374865.html>.

Анотація. Удосконалення пам'яті в молодшому шкільному віці зумовлене перш за все набуттям під час учбової діяльності різних методів і стратегій запам'ятовування, пов'язаних з організацією і обробкою матеріалу, який запам'ятовується. Але без роботи, направленої на формування таких методів, вони складаються стихійно і нерідко виявляються непродуктивними. Пропоную вправи для розвитку пам'яті та уваги.

111. Штирхунова І. В. Марійка Підгірянка «Ліс» : конспект уроку з читання. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-2-klas-maria-pidgiranka-71512.html>.

Анотація. Конспект уроку для учнів 2 класу. Поетична скринька. Марія Підгірянка. Ліс. Прийшла осінь. У конспекті подано короткі біографічні дані поетеси. Використано різні види читання та роботу за ілюстрацією.

112. Шулешова З. М. Загадки-ребуси : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-zagadki-rebusi-239797.html>.

Анотація. Опублікована презентація «Загадки-ребуси» призначена для використання на різних етапах уроку, а також в позаурочний час. Розгадування ребусів допоможе урізноманітнити навчальний процес, сприятиме активізації пізнавальних інтересів та розвитку творчого мислення школярів.

113. Юр'єва Л. В. Упровадження технології В. Ф. Базарного в освітній процес початкової школи. *Актуальні проблеми громадського здоров'я* : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Освіта і здоров'я» / відповід. ред. І. О. Калиниченко, наук. ред. М. О. Лянной. Т. 1 (4). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 200 с.

Анотація. У статті висвітлюється здоров'язберезувальна технологія доктора медичних наук, хірурга-офтальмолога В. Ф. Базарного, особливості використання, вплив методики на здобувачів освіти в освітньому процесі.

114. Юрченко А. О. Розвиток креативності учнів початкової школи. *Київський науково-педагогічний вісник*. 2020. № 21 (21). С. 135–139.

Анотація. У статті розкрито важливість формування креативності, що співвідноситься із загальною метою будь-якої освітньої системи - розвиток всебічно та гармонійно розвиненої особистості. Запропоновано авторське бачення процесу формування креативності учнів початкової ланки.

115. Юсиченко О. В. Діагностична робота з теми «Речення»: тест. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/test-diaagnostichna-robota-z-temi-rechennya-google-formi-592825.html>.

Анотація. Тестова діагностична робота складена згідно Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. 3-4 клас, за підручником М. Вашуленка, Н. Васильківської, С. Дубовик. Н. Бібік, Г. Бондарчук. Тест допоможе перевірити знання учнів з теми «Речення».

116. Ярмач Ю. Ю. Застосування інноваційних технологій в процесі реалізації природничої освітньої галузі : стаття. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-innovaciynih-tehnologiy-v-procesi-realizaci-prirodnicho-osvitno-galuzi-187344.html>.

Анотація. Публікація містить інформацію про важливість застосування інноваційних технологій в початковій школі та способи ефективного впровадження їх у природничій освітній галузі.

4.3. Спеціальна (інклюзивна) освіта

1. Анцибор О. В. Методична розробка. Календарне планування до предмету соціально-побутове орієнтування. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannya-do-predmetu-socialno-pobutove-orientuvannya-202102.html>.

Анотація. Представлено одну з можливих моделей планування освітнього процесу для дітей 4 класу з порушеннями зору.

2. Анцибор О. В. Правила особистої гігієни : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-pravila-osobisto-gigieni-202074.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку для учнів з порушеннями зору із соціально-побутового орієнтування мета якого – ознайомити з поняттям «гігієна», з чистотою як умовою формування,

збереження та зміцнення здоров'я, переконати в необхідності виконувати правила особистої гігієни. Урок супроводжується мультимедійною презентацією.

3. Бабатіна Н. В. Закріплення таблиць множення чисел 2 і 3 : фрагмент заняття з математики в інклюзивному класі. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/186164>.

Анотація. Публікація містить розробку фрагменту уроку в інклюзивному 2 класі, присвяченому закріпленню таблиць множення та ділення, допомагає вчителю адаптувати вивчений матеріал для дітей з особливими потребами. Фрагмент уроку супроводжується мультимедійною презентацією.

4. Безкоровайна Л. М. Про своє здоров'я дбай змалечку : конспект корекційного заняття. Дитина з особливими освітніми потребами. 2020. № 6. С. 11.

Анотація. Представлений конспект корекційного заняття для дітей з порушеннями зору з використанням методів взаємодії з дітьми на свіжому повітрі.

5. Бесараб В. В. Збагачення сенсорного досвіду. Розташування предметів у просторі. Аналіз та знаходження ідентичних форм. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zbagachennya-sensornogo-dosvidu-rozvitok-pervinnih-uyavlen-pro-vzaemoroztashuvannya-v-prostori-predmetiv-rozvitok-uminnya-analizuvati-ta-znahoditi-identichni-formi-2-zanyattya-202991.html>.

Анотація. Конспект для індивідуальних занять з дітьми з особливими освітніми потребами. Заняття спрямоване на розвиток первинних уявлень дитини про розташування предметів у просторі, їх взаєморозташування відносно інших предметів; закріпити вміння сприймати сенсорні еталони, виділяти об'ємні предмети в макропросторі, співвідносити форми об'ємних предметів і задані еталони форми; закріпити первинні уявлення.

6. Бесараб В. В. Просторова орієнтація та просторові уявлення. Розташування предметів у просторі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/zanyattya-prostorova-orientaciya-ta-prostorovi-uyavlennya-roztashuvannya-predmetiv-u-prostori-205214.html>.

Анотація. Конспект для індивідуальних занять з дітьми з особливими освітніми потребами. Заняття спрямоване на закріплення вміння працювати з найпростішою схемою, розвиток уміння словесно коментувати просторове розташування предметів відносно один одного в навколишньому середовищі з одночасним урахуванням орієнтирів і змін напрямків.

7. Блонова Т. М. Marbles-play. Камінці марблс у корекційній роботі з дітьми із затримкою психічного розвитку. *Бібліотека вихователя дитячого садка*. 2020. № 1. С. 20–21.

Анотація. Публікація містить методичні рекомендації по використанню Marbles-play технології в роботі з дітьми із ЗПП, добірку корекційних ігор та вправ з камінцями марблс. Матеріали стануть у нагоді педагогам корекційних, інклюзивних груп закладів дошкільної освіти.

8. Василюшина Д. О. Мовні особливості дитини. Психолого-педагогічна характеристика дітей з мовними порушеннями : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-movni-osoblivosti-ditini-348422.html>.

Анотація. У статті розкриваються психолого-педагогічні характеристики дітей з мовними порушеннями. Зокрема, увага приділяється логопедії, яка спрямована на вивчення, виховання і навчання дітей, підлітків та дорослих, які страждають мовною патологією.

9. Василюшина Д. О. Цікаві заняття для дітей з особливими освітніми потребами : корекційно-розвитковий етап. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-dla-ditej-z-ooop-391162.html>.

Анотація. У даних заняттях розкривається основний зміст корекційної роботи інклюзивного навчання у закладі освіти. Зокрема, корекційно-розвиткові заняття створені для всіх дітей з особливими освітніми потребами.

10. Виноградова С. В. Бережи час, бо він минає, а не вертає : конспект корекційного заняття. *Дитина з особливими освітніми потребами*. 2020. № 5. С. 21.

Анотація. У конспекті інтегрованого заняття розкриті ефективні методи та прийоми для ознайомлення дітей з часовими поняттями.

11. Виноградова С. В. Подорож до казки «Курочка Ряба» : конспект корекційного заняття. *Дитина з особливими освітніми потребами*. 2020. № 7. С. 11.

Анотація. У конспекті корекційного заняття для дітей з порушеннями зору (молодший дошкільний вік) розкриті методи роботи з дітьми з такого корекційного напрямку, як «орієнтування у просторі».

12. Гетьманенко І. В. Як маленька жабка на весну чекала : комплексне заняття. *Логопед*. 2020. № 5 (113). С. 37–39.

Анотація. Публікація містить розробку корекційно-розвиткової освітньої діяльності з дітьми-логопатам в дошкільному закладі. Розробка стане в нагоді вчителям-логопедам, вихователям спеціальних груп для дітей з вадами мовлення.

13. Дейкун О. М. Поради логопеда : стаття. *Полісся*. 2020. № 47. С. 4.

Анотація. Стаття містить практичні поради логопеда з організації корекційної роботи по виправленню мовних недоліків з дітьми в домашніх умовах. Стаття буде корисною батькам та вихователям.

14. Зелінська-Любченко К., Стахова Л., Кравченко А., Мороз Л. Корекція звуковимови у студентів спеціальності Спеціальна освіта (Логопедія. Спеціальна психологія). *International periodic scientific journal. Modern*

scientific researches. 2020. 14/3, С. 16. (Minsk, Belarus). URL: <https://www.modscires.pro/index.php/msr/issue/archive>.

Анотація. У статті актуалізовано проблему нормативності звуковимови майбутніх фахівців-логопедів у контексті їх професійної мовленнєвої компетентності; здійснено опис особливостей реалізації, організаційних, етапних, змістовних та методичних компонентів корекційно-логопедичної роботи з дорослими людьми (студентами), а також представлено результати експериментальної системи корекційно-логопедичної роботи щодо корекції звуковимови у студентів спеціальності Спеціальна освіта.

15. Кановець С. І. Корекційно-розвиваючі завдання для учнів з розумовою відсталістю. Читання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/korekciyno-rozvivayuchi-zavdannya-dlya-uchniv-z-rozumovoyu-vidstalistyu-chitannya-148139.html>.

Анотація. Корекційно-розвиваючі завдання для учнів з розумовою відсталістю (читання).

16. Карева М. В. Корекційна складова уроку в інклюзивному класі : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/korekcijna-skladova-uroku-v-inkluzivnomu-klasi-195365.html>.

Анотація. Корекційна спрямованість навчання в інклюзивному класі полягає у тісному поєднанні навчання і корекції. Тобто у навчальній програмі передбачається, які корекційні цілі будуть реалізовуватись під час засвоєння тієї чи іншої теми. Корекційний компонент інклюзивної освіти забезпечується декількома шляхами. Для реалізації корекційних цілей вчитель інклюзивного класу має оволодіти корекційно спрямованою методикою навчання.

17. Карева М. В. Схема аналізу (самоаналізу) уроку (заняття) в інклюзивному класі (групі) : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/shema-analizu-samoanalizu-uroku-zanatta-v-inkluzivnomu-klasi-grupi-195511.html>.

Анотація. Корекційна спрямованість навчання – не тільки засвоєння знань, умінь і навичок, але і забезпечення коригуючого впливу на дитину - виправлення або послаблення порушень її психофізичного розвитку. У статті наведена схема аналізу уроку в інклюзивному класі «Реалізація на уроці корекційного компоненту інклюзивного навчання» із власного досвіду та форма спостереження за заняттям в інклюзивному класі/групі, яка відповідає вимогам НУШ та сучасним рекомендаціям Державної служби якості освіти.

18. Куманьок І. В. Особливості організації освітнього середовища дітей, які мають порушення зорової функції. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-osoblivosti-organizaci-osvitnogo-seredovischa-ditey-yaki-mayut-porushennya-zorovo-funkcii-210216.html>.

Анотація. У статті розкрито, на яких засадах організовується навчально-виховний процес у класах із інклюзивним навчанням у загальноосвітніх навчальних закладах. Описані напрями, у яких необхідно працювати педагогічному колективу, фахівцям для полегшення інтеграції дітей з порушеннями зору в масову школу. Подано рекомендації щодо залучення сліпого або слабозорого учня до роботи в класі, врахування його особливостей при залученні до різних видів робіт на різних уроках, організації фронтальної роботи в класі. Визначені причини, з яких виникають труднощі в контакті між дітьми з інвалідністю по зору і зрячими дітьми в школі. Розкрито роль сім'ї у домашньому навчанні, участі в житті шкільної громади, підтримці навчальних та особистісних успіхів дитини.

19. Литнянчина Л. В. Бути здоровим – престижно!!! : спортивне змагання для учнів 2-Г і 4-Б класів смг, із порушеннями зору. *Супер-Урок-UA*. 2020. URL: <https://super.urok-ua.com/sportyvne-zmagannya-sered-uchniv-2-g-i-4-b-klasiv-smg-iz-porushennyamy-zoru-buty-zdorovym-prestyzhno/>.

Анотація. Спортивне змагання пропагує здоровий спосіб життя! Спонукає здобувачів освіти звернути увагу на здоров'я, що є в людини найцінніше і його не купиш за гроші. Дає розуміння значення спорту у житті людини.

20. Литнянчина Л. В. Особливості організації процесу фізичного виховання здобувачів освіти із порушеннями зору. *Актуальні проблеми громадського здоров'я* : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Освіта і здоров'я» / відповід. ред.: І. О. Калиниченко, наук. ред. М. О. Лянной. Т. 1 (4). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. 200 с.

Анотація. В тезах висвітлюється проблема організації процесу фізичного виховання здобувачів освіти молодшого шкільного віку, які мають послаблений зір в освітньому просторі.

21. Литнянчина Л. В., Юр'єва Л. В. Вплив рухової гри на дітей з порушеннями зору. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Суми, 25 листопада 2020 року). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 346 с.

Анотація. У тезах висвітлюються особливості організації ігрової діяльності дітей, які мають порушення зору.

22. Москаленко Л. М., Мороз Л. В., Стахова Л. В. Організація взаємодії з батьками дітей із порушенням психофізичного розвитку в інклюзивному закладі дошкільної освіти. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації* : матеріали IX Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (м. Суми, 15 грудня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П. 2020. С. 39–45.

Анотація. У статті актуалізовано проблему налагодження співпраці між фахівцями дошкільної установи і батьками дітей із порушенням психофізичного розвитку. Запропоновані форми і підходи до організації взаємодії уможливають досягнення взаєморозуміння, налагодження продуктивної співпраці, забезпечення ефективності інклюзивного освітнього процесу.

23. Одарченко Л. М. Чарівна країна дитинства : конспект корекційного заняття. *Дитина з особливими освітніми потребами*. 2020. № 7. С. 8.

Анотація. У конспекті заняття для дітей молодшого дошкільного віку з порушеннями зору розкрито сучасні підходи до проведення узагальненого колекційного заняття.

24. Одарченко Л. М. Я люблю своє місто : конспект корекційного заняття. *Дитина з особливими освітніми потребами*. 2020. № 8. С. 13.

Анотація. Конспект заняття для дітей старшого дошкільного віку у формі квесту, під час якого діти закріпили та набули нових знань про рідне місто Шостку.

25. Павленко Ю. В. Методичні рекомендації з розвитку пізнавальної активності в дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного класу. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Суми, 25 листопада 2020 року). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 323–327.

Анотація. У роботі висвітлено рекомендації з розвитку пізнавальної активності в дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного класу. Застосування розроблених методичних рекомендацій сприятиме активізації дітей за трьома змістовними напрямками (блоками): розвиток інтересу до навколишнього світу, розвиток пізнавальної активності до предметного світу та розвиток комунікативності.

26. Павленко Ю. В. Організація корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному класі. *Корекційна та інклюзивна освіта очима молодих науковців* : зб. наукових праць, вип. 8. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 69–73.

Анотація. У статті висвітлено особливості організації корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному класі загальноосвітнього закладу середньої освіти, наведено статистичні дані, описано принципи організації корекційно-розвивальної роботи та умови інклюзивного навчання (педагогічну, медичну, психологічну та соціальну допомогу дітям з особливими освітніми потребами).

27. Смирнова О. Д. Ресурсна кімната – інклюзивний простір в школі : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-resursna-kimnata--inklyuzivniy-prostir-v-shkoli-203514.html>.

Анотація. Презентація на тему «Ресурсна кімната – інклюзивний простір в школі» створена для використання у роботі під час проведення педагогічної ради, батьківських зборів тощо. В презентації викладено основні вимоги до ресурсних кімнат у освітніх закладах.

28. Стахова Л. Л. Активізація мовлення дітей із загальним недорозвиненням мовлення. Логофест–2020 : матеріали II логопедичного фестивалю (м. Суми, 30-31 січня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 129–132.

Анотація. У статті зазначено, що використання продуктивних видів діяльності (малювання, ліплення, конструювання, аплікації) та ігор з використанням крупи сприяє появі мовленнєвої активності дитини.

29. Стахова Л. Л. Організація корекційно-розвивальної роботи в групах компенсуючого типу для дітей з порушеннями мовлення. *Сучасний вимір психології та педагогіки* : збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 22-23 травня 2020 року). Львів : ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2020. С. 119–125. URL: <http://eportfolio.kubg.edu.ua/data/conference/5409/document.pdf>.

Анотація. У статті проаналізовано особливості організації корекційно-розвиткової роботи в групах компенсуючого типу для дітей з порушеннями мовлення, висвітлено сутність комплексного підходу щодо корекції мовленнєвих порушень.

30. Стахова Л. Л. Розвиток фонетико-фонематичних процесів у дітей з порушеннями мовлення засобами музики. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 2020. Вип. 73. Т. 2. С. 82–88. URL: http://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/73/part_2/21.pdf.

Анотація. У статті висвітлено роль музики як ефективного засобу корекційно-розвиткового процесу, що викликає в дітей почуття емоційних змін, бажання діяти, опанувати; вплив музики на процес корекції наявних порушень мовленнєвого розвитку, а саме – порушень фонетико-фонематичних процесів; особливості використання засобів музики в корекційній роботі в групах компенсуючого типу для дітей з порушеннями мовлення в закладах дошкільної освіти. Визначено корекційні завдання, розв'язанню яких сприяють музичні засоби; дидактичні принципи, на яких ґрунтується методика використання музики в корекційній роботі з подолання порушень фонетико-фонематичної складової мовлення; завдання, що їх пропонують дітям для виконання під час слухання музики, співу, гри на музичних інструментах. Представлено музичні вправи, що спрямовані на розвиток слухового сприймання та фонематичних процесів, закріплення правильної вимови звуків дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.

31. Фетисенко І. В. Фарби-танцівниці : майстер-клас з ебру для батьків. *Логопед*. 2020. № 6. С. 38–39.

Анотація. Майстер-клас з ебру для батьків дітей-логопатів. Метою публікації було познайомити батьків із нетрадиційним методом арт-терапії ебру та його використанням у корекційно-відновлювальній роботі вчителя-логопеда.

32. Фетисенко І. В. Формування діалоگو-монологічної компетенції дітей-логопатів засобами театралізованої діяльності. *Логопед*. 2020. № 8. С. 15–17.

Анотація. У статті приділено увагу важливій проблемі формування зв'язного мовлення дітей-логопатів. Зважаючи на значення мовлення у становленні життєдіяльності особистості, важливо, щоб діти-логопати отримували корекційну допомогу в опануванні багатого правильного мовлення, зокрема засобами театралізованої діяльності.

33. Циганок Н. М.. Індивідуальне логопедичне заняття з дитиною з інтелектуальними порушеннями, яка не розмовляє. 1 клас. *Методичний портал*. 2020. URL: http://metodportal.com/sites/default/files/mp/2020/03/82443/indyvidualne_logopedychne_zanyattya_lego.docx.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту індивідуального логопедичного заняття на тему: «Постановка звука [а]. Автоматизація ізольованої вимови звука [а]. Буква а» з використанням LEGO-технології та методику Т. М. Новикової.

34. Штирхунова І. В. Теоретичні засади щодо застосування Арт-терапії в корекційній роботі із дітьми молодшого шкільного віку із заїканням : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-teoreticni-zasadi-sodo-zastosuvanna-art-terapii-v-korekciijnij-roboti-z-ditmi-molodsogo-skilnogo-viku-iz-zaikannam-374869.html>.

Анотація. У статті розглядаємо теоретичні засоби щодо організації артпедагогічного процесу в системі логопедичної роботи з дітьми шкільного віку; теоретичний аналіз можливостей артпедагогіки в контексті розвитку мовленевої активності дітей шкільного віку.

4.4. Фізична культура і спорт

1. Азаренко Т. П. Формування фізичних якостей у дітей на різних вікових етапах життя. Фізична культура. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ctattya-formuvannya-fizichnih-yakostey-u-ditey-na-riznih-vikovih-etapah-zhittya-159098.html>.

Анотація. У статті проаналізовані фізичні якості дітей дошкільного віку. Обґрунтовані закономірності формування фізичних якостей у дітей на різних вікових етапах життя в процесі фізичного виховання. Охарактеризовані загальні складові структури педагогічного процесу розвитку рухових якостей дітей дошкільного віку.

2. Азаренко Т. П. Формування фізичних якостей у дітей на різних вікових етапах життя. Фізична культура. *На урок*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-fizicnih-akostej-u-ditej-na-riznih-vikovih-etapah-zitta-227920.html>.

Анотація. У статті проаналізовані фізичні якості дітей дошкільного віку. Обґрунтовані закономірності формування фізичних якостей у дітей на різних вікових етапах життя в процесі фізичного виховання. Охарактеризовані загальні складові структури педагогічного процесу розвитку рухових якостей дітей дошкільного віку.

3. Андрухова В. В. Розробка заняття спортивної години : заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-zanatta-z-sportivnoi-godini-376521.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття спортивної години, мета якого – розвивати й укріплювати м'язову систему, покращувати роботу серцево-судинної й дихальної систем, удосконалювати навички метання в ціль і на дальність.

4. Вихрова Т. В. Модуль «Гімнастика». Фізична культура. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dlya-5klasu-modul-gimnastika-201668.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з фізичної культури для 5 класу з модуля «Гімнастика». Тип уроку: повторення. Під час уроку учні навчаються здійснювати страхування та самострахування. Урок побудований на роботі в групах. На уроці використані елементи здоров'язбережувальної та інтерактивної технології.

5. Вихрова Т. В. Здоровий спосіб життя : спортивна вікторина. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/sportivna-viktorina-592071.html>.

Анотація. Публікація містить запитання з теми «Здоровий спосіб життя». Матеріал можна використовувати для перевірки знань учнів під час проведення заходів, інтегрованих уроків. Учні також можуть отримати додаткові бонуси до оцінки за тему, виконавши завдання. Матеріал сприяє всебічному розвитку учня та бережливому ставленню до свого здоров'я.

6. Вихрова Т. В. Ігрова та змагальна діяльність : урок. 1 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-1klas-nush-urok-gra-201677.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку для учнів 1 класу НУШ зі змістової лінії «Ігрова та змагальна діяльність». Тип уроку – гра. Мета уроку: створення здоров'язбережувального середовища для учнів; прищеплення інтересу до занять фізичною культурою. Під час уроку використані такі ігрові вправи: «Спритні ручки», «Ми – гімнасти», «Лісоруби», «Сонечко-хмарка», «Стрибунці». Під час проведення рухливих ігор, естафет формувалися навички безпечної поведінки. Організована робота щодо формування навичок самостійної роботи під час вправ на координатію рухів.

7. Вихрова Т. В. Модуль «Баскетбол». Фізична культура. 8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-modul-basketbol-8klas-vikoristannya-ikt-201968.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з фізичної культури для 8-го класу з модуля «Баскетбол» з використанням елементів інформаційно-цифрових технологій. Мета уроку: популяризація спортивної гри баскетбол, формування інформаційно-цифрової компетентності учня та вчителя. Форми роботи: прослуховування аудіозапису (правила БЖД), перегляд презентації, практична робота (у парах, малих групах, зустрічних колонах із м'ячом), перегляд відео, навчальна гра.

8. Вихрова Т. В. Модуль «Легка атлетика». Фізична культура. 10 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-modulya-legka-atletika-divchata10klas-201672.html>.

Анотація. Розробка уроку з фізичної культури, метою якого є застосування різних методів, способів організації рухової діяльності учнів на уроці. Використані такі методи: фронтальний, потоковий, робота парами, змагальний. Бесіда «Вплив фізичних вправ на організм людини» сприяє формуванню бережливого ставлення до свого здоров'я та інтерес до занять фізичною культурою. На уроці підібрані форми роботи для виховання самостійності.

9. Вихрова Т. В. Рухова активність : урок. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-dlya-2klasu-zmistovna-liniya-ruhova-aktivnist-201664.html>.

Анотація. Урок для учнів 2 класу за стандартами НУШ. Тип уроку: комбінований. Виконання вправ в ігровій формі. Використовуються інтерактивні вправи. Під час уроку в учнів формується відповідальне ставлення до спортивного інвентарю (комплекс вправ ЗРВ з гімнастичними паличками). Впровадження елементів здоров'язбережувальної технології.

10. Вихрова Т. В. Тестові завдання з модуля «Легка атлетика» для учнів 8-11 класів : матеріали до уроків. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/testovi-zavdannya-z-modulya-legka-atletika-201939.html>.

Анотація. Публікація містить зразок тестових запитань під час уроку, якщо відсутнє технічне забезпечення. Тестові завдання з модуля «Легка атлетика» для закріплення та перевірки знань. Можна використовувати на позакласному заході як спортивну вікторину.

11. Вихрова Т. В. Урок-подорож за методом колового тренування для учнів 3-4 класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok--podorozh-za-metodom-kolovogo-trenuvannya-201652.html>.

Анотація. Урок-подорож за методом колового тренування для учнів 3-4 класів. Змістова лінія: формування культури рухів з елементами гімнастики. На уроці використано елементи інтерактивної та здоров'язбережувальної технології, інноваційних технологій, методів і прийомів як основи креативного педагога в умовах Нової української школи. Урок проходить в ігровій формі. Основне завдання: формувати навички здорового способу життя та зацікавленість до занять спортом.

12. Вовк Л. С. Освітній процес у 1-4 класах в умовах нової української школи. Організація навчально-виховної та фізкультурно-оздоровчої роботи у 1-4 класах закладів загальної середньої освіти в умовах нової української школи : методичний посібник для учителів фізичної культури / укладач Д. В. Деменков. Суми : НВВ КЗ СОШП. 2020. С. 4–23, 38–65, 71–73.

Анотація. Методичний посібник містить робочі матеріали, які розкривають основні ланки щодо організації освітнього процесу та позанавчальної роботи з фізичної культури у 1-4 класах закладів загальної середньої освіти. Він розроблений відповідно до Державного стандарту початкової школи та типових освітніх програм для 1-2, 3-4 класів нової української школи. Методичний посібник стане у нагоді вчителям, які проводять уроки фізичної культури у 1-4 класах, керівникам методичних об'єднань, адміністрації закладів загальної середньої освіти.

13. Гапич В. М. Баскетбол : тест. Фізична культура. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/join?gamecode=1016217>.

Анотація. Тест містить завдання, які допоможуть вчителю перевірити знання з історії розвитку та правил гри в баскетбол.

14. Гапич В. М. Футбол : тест. Фізична культура. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/futbol-651506.html>.

Анотація. Тест буде корисним як для вчителя, так і для учня, який прагне покращити знання з правил гри у футбол.

15. Глубока А. О. Модуль «Футбол». Фізичне виховання. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/modul-futbol-6-klas-417453.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з фізичного виховання в 6 класі як урок-повторення вивчених навичок.

16. Гуденко Ю. О. Ігрові технології при навчанні гри у волейбол : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/170168>.

Анотація. Розробка уроку фізичної культури з теми волейбол. У плані – конспекті розглядаються способи навчання основним елементам волейболу за допомогою рухливих ігор.

17. Гуденко Ю. О. Прийоми ведення і передач м'яча в русі : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-z-basketbolu-prijomi-vedenna-i-peredac-maca-v-rusi-232461.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку уроку фізичної культури 9 класі з теми «Баскетбол», де використовуються техніко-тактичні прийоми ведення і передач м'яча в різний спосіб під час фронтального відпрацювання.

18. Єременко Є. О. Школа розвитку фізичних якостей : план-конспект уроку з фізичної культури. 2 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-konspekt-uroku-z-fizicnoi-kulturi-skola-rozvitku-fizicnih-akostej-2-klas-390430.html?rl=134087>.

Анотація. Урок спрямований на сприяння розвитку швидкості та координації засобами естафет з різновидами човникового бігу та сприяння розвитку уваги та кмітливості засобами естафет та рухливих ігор з кольоровими фішками.

19. Ковтун І. О. Застосування фітнес-технологій на уроках фізичної культури в початкових класах. *Науково-методичний ПРОСТІР*. Розвиток професійної компетентності педагога / укладач Д. В. Деменков; за заг. ред. Л. В. Серих. Суми: НВВ КЗ СОІППО. Кафедра ТМЗО, 2020. Випуск № 14 (56). 39 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1HBa8BRuUxyaiC7-EinbOgAJpLzQIBJG5/view?usp=sharing>.

Анотація. Стаття присвячена теоретичному аналізу застосування фітнес-технологій на уроках фізичної культури. У роботі розкривається сутність сучасних фітнес-технологій, які можна використовувати в початкових класах. Проаналізовано ефективність впливу вправ на організм дитини та профілактику різних захворювань. Використання сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій у процесі фізичного виховання дає змогу дитині швидше і якісніше оволодіти новими вміннями та навичками.

20. Кондратенко В. П. Баскетбол: фізична культура. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-fizicnoi-kulturi-modul-basketbol-5-klas-225307.html>.

Анотація. План-конспект уроку фізичної культури з модулю: «Баскетбол» у 5 класі, який включає елементи вправ для навчання учнів веденню баскетбольного м'яча, виконанню подвійного кроку з кидком по кошику. Вправи уроку сприяють розвитку швидкісно-силових якостей.

21. Кондратенко В. П. Волейбол: урок фізичної культури. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/rozrobka-uroku-fizicnoi-kulturi-modul-volejbol-7-klas-226080.html>.

Анотація. План-конспект уроку фізичної культури у 7 класі, головними завданнями якого є закріплення прийому м'яча знизу та передача м'яча зверху обома руками, розвиток швидкісно-силових якостей, виховання навичок самоконтролю.

22. Куценко Р. Л. Види дистанцій з велосипедного туризму: презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-vidi-distanciy-z-velosipednogo-turizmu-177538.html>.

Анотація. Презентація на тему: "Види дистанцій з велосипедного туризму" - на основі офіційних Правил з велосипедного туризму.

23. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 1 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-1-klasu-z-fizicno-kulturi-zrazok-zavdan-161174.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

24. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 1 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-1-klasu-z-fizicno-kulturi-tipovi-zavdannya-170021.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

25. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 4 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-4-klasu-z-fizicno-kulturi-zrazok-zavdan-161178.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

26. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 4 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-4-klasu-z-fizicno-kulturi-tipovi-zavdannya-170030.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

27. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 5 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-5-klasu-z-fizicno-kulturi-zrazok-zavdan-161179.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

28. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 5 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-5-klasu-z-fizicno-kulturi-orientovni-zavdannya-170033.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

29. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 6 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-6-klasu-z-fizicno-kulturi-zrazok-zavdan-161181.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

30. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 6 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-7-klasu-z-fizicno-kulturi-orientovni-zavdannya-170038.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

31. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 7 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distanciyne-navchannya-uchniv-7-klasu-z-fizicno-kulturi-zrazok-zavdan-161183.html>.

Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.

32. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 8 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distancyjne-navchannya-uchniv-8-klasu-z-fizichno-kulturi-zrazok-zavdan-161184.html>.
Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.
33. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 8 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distancyjne-navchannya-uchniv-8-klasu-z-fizichno-kulturi-orientovni-zavdannya-170041.html>.
Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.
34. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 9 класу з фізичної культури : зразок завдань. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distancyjne-navchannya-uchniv-9-klasu-z-fizichno-kulturi-zrazok-zavdan-161187.html>.
Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 13 березня по 03 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.
35. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 9 класу з фізичної культури : типові завдання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/distancyjne-navchannya-uchniv-9-klasu-z-fizichno-kulturi-zrazok-orientovnih-zavdan-170047.html>.
Анотація. Авторський матеріал. Завдання з фізичної культури розроблені на період з 06 по 24 квітня 2020 року (орієнтовно). Більша частина завдань мають теоретичний характер.
36. Куценко Р. Л. Дистанційне навчання учнів 9 класу з фізичної культури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/distancijne-navcanna-ucniv-9-klasu-z-fizicnoi-kulturi-266545.html>.
Анотація. Дистанційне навчання учнів 9 класу з фізичної культури (зразок завдань) з 27.04.2020 по 29.05.2020 містить посилання на відео матеріали, тестування, комплекс вправ ранкової гімнастики, руханки, вправи на розвиток основних фізичних якостей.
37. Куценко Р. Л. Командна смуга перешкод на велосипеді: можливі етапи та їх проходження : конспект заняття з вихованцями спортивно-туристського гуртка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vihovancami-sportivno-turistskogo-gurtka-na-temu-komandna-smuga-pereskod-na-velosipedi-mozliivi-etapi-ta-ih-prohodzenna-264985.html>.
Анотація. Конспект заняття з вихованцями спортивно-туристського гуртка на тему «Командна смуга перешкод на велосипеді: можливі етапи та їх проходження». Мета: ознайомити з можливими етапами смуги перешкод на велосипеді, відпрацювати техніку їх проходження; розвивати логічне мислення, практичні навички з велосипедного туризму та спеціальні навички спортсмена.
38. Куценко Р. Л. Особливості дистанції «Велокрос»: конспект заняття з вихованцями спортивно-туристського гуртка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-z-vihovancami-sportivno-turistskogo-gurtka-na-temu-osoblivosti-distancii-velokros-287605.html>.
Анотація. Заняття ознайомлює з можливими етапами дистанції «Велокрос» на велосипеді, відпрацювати техніку їх проходження; розвивати логічне мислення, практичні навички з велосипедного туризму та спеціальні навички спортсмена.
39. Куценко Р. Л. Правила дорожнього руху велосипедиста : пам'ятка вихованцям гуртка велосипедного туризму. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pamatka-vihovancam-gurtka-velosipednogo-turizmu-pravila-doroznogo-ruhu-velosipedista-261086.html>.
Анотація. Пам'ятка вихованцям гуртка велосипедного туризму «Правила дорожнього руху велосипедиста» розроблена на основі чинних Правил дорожнього руху. Велосипедист, що рухається проїзною частиною, є повноправним учасником дорожнього руху! Тому він, відповідно, зобов'язаний знати й дотримуватися Правил дорожнього руху.
40. Куценко Р. Л. Практичне заняття. Навички підйому на велосипеді вгору : конспект заняття гуртка велосипедного туризму. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-zanyattva-gurtka-velosipednogo-turizmu-na-temu-praktichne-zanyattva-navichki-pidyomu-na-velosipedi-vgoru-177542.html>.
Анотація. Конспект заняття гуртка велосипедного туризму на тему: "Практичне заняття. Навички підйому на велосипеді вгору" Мета даного заняття: ознайомити з технікою підйому на велосипеді вгору; розвивати логічне мислення, практичні навички з велосипедного туризму та спеціальні навички спортсмена; виховувати толерантність під час комунікації між вихованцями.
41. Куценко Р. Л. Розвиток фізичної активності учнів молодших класів засобами флорболу : конспект уроку. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-na-temu-rozvitok-fizicnoi-aktivnosti-ucniv-molodsikh-klasis-zasobami-florbolu-200918.html>.
Анотація урок розроблено відповідно до програми: «Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273.
42. Куценко Р. Л. Технічний регламент з пішохідного туризму (Затверджено Виконкомом Федерації спортивного туризму України 19.05.2018). *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tehnicniy-reglament-z-pishohidnogo-turizmu-354018.html>.
Анотація. Даний тест дозволяє перевірити у вихованців туристичних гуртків знань з техніки спортивного туризму.

43. Куценко Р. Л. Укомплектація аптечки : презентація для керівників туристсько-спортивних гуртків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-dlya-kerivnikov-turistsko-sportivnih-gurtkiv-ukomplektaciya-aptechki-187911.html>.

Анотація. Склад аптечки туриста досить суперечливий і не визначений чітким переліком медичних засобів та препаратів. Часто навіть лікарі не можуть дійти спільної думки, які препарати та засоби необхідно включати в аптечку для туриста. Це пов'язано з тим, що кожна людина має свої хвороби, різну чутливість до ліків тощо. Крім того, змагання та походи бувають різні, і потреби, так само як і безпеки, у них можуть бути різними.

44. Куценко Р. Л. Упровадження сучасного методико-педагогічного інструментарію в освітню діяльність учителя фізичної культури : практичне заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prakticne-zanatta-uprovadzenna-sucasnogo-metodiko-pedagogicnogo-instrumentariu-v-osvitnu-dialnist-ucitela-fizicnoi-kulturi-200922.html>.

Анотація. Заняття розширює знання про олімпійські види спорту та олімпійський рух у світі; навчити користуватися інтернет-сервісом Learning apps для створення авторських вправ та розвиває розвинути критичне мислення, вміння аналізувати та систематизувати інформацію, навички самостійного підбору та узагальнення інформації, вміння працювати в команді.

45. Ликов В. В. Бадмінтон : урок. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81646>.

Анотація. Публікація містить план-конспект інноваційного уроку з фізичної культури з елементами бадмінтону для учнів 6 класу, метою якого є вивчення техніки виконання подач, закріплення навичок у вправах з ракеткою і воланом (хват ракетки, набивання, утримання волану); розвиток координації, швидкості, виховання стійкого інтересу до спортивних ігор.

46. Литнянчина Л. В. Індивідуальний план роботи вчителя фізичної культури та ЛФК під час карантину : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/individualnij-plan-roboti-vcitela-fizicnoi-kulturi-ta-lfk-pid-cas-karantinu-223250.html>.

Анотація. Зразок індивідуального плану роботи вчителя фізичної культури та ЛФК в період карантину з 13.03.2020 - 20.03.2020. Призначений на допомогу молодим спеціалістам, вчителям фізичної культури та ЛФК, вчителям початкових класів.

47. Литнянчина Л. В. Індивідуальний план роботи вчителя фізичної культури та ЛФК під час канікул : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/individualnij-plan-roboti-vcitela-fizicnoi-kulturi-ta-lfk-pid-cas-kanikul-237134.html>.

Анотація. Зразок індивідуального плану роботи вчителя фізичної культури та ЛФК під час канікул з 23.03.2020 - 27.03.2020. Стане у пригоді молодим спеціалістам, вчителям фізичної культури та ЛФК, вчителям початкових класів.

48. Литнянчина Л. В. План роботи вчителя фізичної культури та ЛФК під час осінніх канікул : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-vcitela-fizicnoi-kulturi-ta-lfk-pid-cas-osinnih-kanikul-369433.html>.

Анотація. План роботи вчителя фізичної культури та ЛФК Литнянчиної Л.В. під час осінніх канікул 2020-2021 н.р. Даний документ допоможе зорієнтуватись при плануванні змісту заходів вчителям фізичної культури та ЛФК, молодим спеціалістам, вчителям-предметникам.

49. Литнянчина Л. В. Подяка батькам за участь у дистанційному навчанні : матеріал. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/podaka-batkam-za-ucast-u-distancijnomu-navcanni-289624.html>.

Анотація. Зразок подяки батькам здобувачів освіти 4 класів за активну участь у дистанційному навчанні від вчителя фізичної культури. Стане у пригоді молодим спеціалістам, вчителям фізичної культури, вчителям-предметникам, вчителям початкових класів.

50. Литнянчина Л. В., Юр'єва Л. В. Педагогічна практика майбутніх фахівців фізичної культури. *Шляхи вдосконалення позааудиторної роботи студентів* : матеріали X науково-методичної конференції (м. Суми, 14-15 травня 2020 року). / за заг. ред. Л. В. Однорець. Суми : Сумський державний університет, 2020. 69 с.

Анотація. У статті розкривається мета, завдання педагогічної практики та висвітлюються особливості організації навчальної практики майбутніх учителів фізичної культури.

51. Лунь О. М. Гімнастика : конспект уроку. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-fizicno-kulturi-variativnogo-modulya-gimnastika-dlya-5-klasu-138264.html>.

Анотація. Матеріал містить схематичний план-конспект уроку.

52. Ляху Л. В. Комплекс вправ для розтягування м'язів всього тіла. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kompleks-vprav-dla-roztaguvanna-maziv-vsogo-tila-251081.html>.

Анотація. Цей комплекс вправ можна застосовувати як під час занять фізичною культурою, так і під час тренування з багатьох видів спорту. Розминка базується на специфічному підборі вправ, які можуть використовуватись як для загального так і для індивідуального підходу, в залежності від майбутньої фізичної діяльності.

53. Ляху Л. В. Розвиток витривалості учнів засобами фізичної культури та методика її розвитку на уроках у 5-9 класах. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvitok-vitriivalosti-ucniv-zasobami-fizicnoi-kulturi-ta-metodika-ii-rozvitku-na-urokah-u-5-9-klasah-251083.html>.

Анотація. В статті аналізується рівень розвитку витривалості учнів у 5-9 класах. Особливості фізичного виховання школярів середнього шкільного віку. Форми і методи розвитку витривалості на уроках фізичної культури.

54. Ляху Л. В. Складові структури готовності педагогів до проведення занять з футболу : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/skladovi-strukturi-gotovnosti-pedagogiv-do-provedenna-gurtovih-zanat-z-futbolu-251084.html>.

Анотація. У статті розкриті основні складові структур готовності педагогів до проведення гурткових занять з футболу із школярами.

55. Ляху Л. В. Формування здорового способу життя в учнів 5-9 класів засобами плавання на уроках фізичної культури та у позаурочний час : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-zdorovogo-sposobu-zitta-223147.html>.

Анотація. У статті проаналізовані підходи щодо формування здорового способу життя в учнів 5-9 класів засобами плавання на уроках фізичної культури та у позаурочний час.

56. Міхеєва Л. І. Веселі старти : спортивна гра. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/sportivna-gpa-veseli-starti-242523.html>.

Анотація. Непосидькуватість властива для категорії дітей початкових та середніх класів. Саме під їх фізичні показники пропонується авторська розробка "Веселих стартів", на якій байдюкувати не буде часу ні командам, ні вболівальникам.

57. Міхеєва Л. І. Олімпійське лелечення : презентація команди на II етапі гри. 5-9 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-komandi-na-II-etapi-gri-olimpijske-lelecena-401628.html>.

Анотація. Спортивне життя школи - це вир змагань міського, районного, обласного рівнів. У ньому кружляє спортивна спільнота школи. Наша команда залюбки бере участь у змаганнях із багатьох видів спорту, які передбачені навчальними програмами. Конкурс «Олімпійське лелечення»- цікаве змагання, яке включає інтелектуальний, спортивний, творчий етапи гри. Ось таку ми підготували презентацію команди. Як вам ?

58. Мордвінова І. В, Ольховик А. В. Порівняльна характеристика системи підготовки бакалаврів спеціальності «Фізична терапія» в Україні та Канаді. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2020. № 2 (96). С. 276–285.

Анотація. У статті висвітлено професійну підготовку бакалаврів «фізичної терапії» в Україні та Канаді. Дана спеціальність вимагає від майбутніх спеціалістів комплексного підходу під час здійснення своєї професійної діяльності. Спеціаліст із фізичної терапії повинен компетентно вміти проводити фізіотерапевтичне обстеження, здійснювати аналіз отриманих даних, установлювати фізіотерапевтичний діагноз, проводити фізіотерапевтичні заходи й оцінку їх ефективності, працювати в мультидисциплінарній команді. Доведено, що вітчизняна модель підготовки має відмінності від канадської моделі, що ґрунтуються на принципах організації, фінансування, професійного етикету, самодисципліни спеціалістів на відміну від канадської, де за основу взято мультидисциплінарний підхід.

59. Наумов С. В. Модуль баскетбол для 6 класу : конспект уроку з фізичної культури. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83006>.

Анотація: Публікація містить розробку конспекту уроку. Урок спрямований на розвиток рухових якостей, координацію рухів.

60. Радченко А. А. Розвиток соціальних компетентностей під час занять фізичною культурою, як реакція на виклики сьогодення : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvitok-socialnih-kompetentnostej-pid-cas-zanat-fizicnou-kulturou-ak-reakcia-na-vikliki-sogodenna-298337.html>.

Анотація. У статті зосереджено увагу на обґрунтуванні сутності поняття «соціальна компетентність вчителя фізичної культури»; визначено її основні складові елементи. Особливу увагу автор приділив дослідженню соціальної компетентності вчителя фізичної культури як важливого складника професійної компетентності педагога. Доведено, що соціальна компетентність представлена великою кількістю соціальних компетенцій, до яких належать соціокультурні, комунікативні, особово-адаптивні компетенції.

61. Резніченко Л. В. Застосування інноваційних технологій в навчальному процесі : стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zastosuvanna-innovacijnih-tehnologij-v-nacalnomu-procesi-379903.html>.

Анотація. На сучасному етапі розвитку суспільства особливого значення набуває пошук ефективних підходів до процесу прищеплення учням інтересу до занять фізичною культурою та впровадження новітніх технологій у систему фізичного виховання, що дозволяє змінити традиційний зміст уроку фізкультури в школі, підвищити емоційність та насиченість і разом з цим інтерес учнів до уроку, оптимізувати його. Використання музичного супроводу покращує емоційний фон занять та настроїв, формуються основні життєво важливі рухові вміння й навички для самостійних занять фізичними вправами. Різноманітні фізкультурно-оздоровчі програми сприяють розвитку творчих здібностей учнів. Рекомендовано вчителям фізичної культури закладів освіти.

62. Світлична С. В. Формування здоров'язберігаючої компетентності учнів на уроках фізичної культури. *Психологія: від теорії до практики: інноваційні технології в роботі практичного психолога* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 26 травня 2020 року). [у 2-х ч.] Ч.1. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 162–166.

Анотація. У статті проаналізовано необхідність оволодіння учнями компетентного та усвідомленого підходу до занять фізичною культурою. Саме це сприяє формуванню здоров'язберігаючої компетентності учнів та свідомого відношення до свого здоров'я.

63. Сізон Ю. С. Веселі розваги: спортивне свято. 3-4 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/201759>.

Анотація. Спортивне свято, присвячене олімпійським цінностям. Під час проведення свята учні демонструють свої мовні навички (вірші про спорт, візитна картка команди). До естафет входять вправи з різних видів спорту: баскетбол, футбол, легка атлетика та вправи на розвиток сили. Учні під час свята навчаються, граючись.

64. Сізон Ю. С. Модуль «Баскетбол: урок. Фізична культура. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-modulya-basketbol-dlya-uchniv-5-h-klasiv-201722.html>.

Анотація. Урок для учнів 5-х класів з модуля «Баскетбол». Тип уроку: навчання. На уроці використано такі способи організації: робота в парах, трійках, зустрічних колонах. Для систематизації набутих навичок використана рухлива гра "Боротьба за м'яч". Вирішувалось виховне завдання: почуття згуртованості та відповідальності за свою команду.

65. Сізон Ю. С. Модуль «Гімнастика»: урок. Фізична культура. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-modulya-gimnastika-dlya-uchniv-6-h-klasiv-201724.html>.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з фізичної культури в 5-му класі з модуля "Гімнастика" за методом колового тренування. Закріплення вмінь та навичок виконання гімнастичних вправ здійснюється по станціям: 1 станція – акробатика; 2 станція – обручі; 3 станція – скакалка; 4 станція – рівновага; 5 станція – сила; 6 станція – бруси. Крім роботи по станціям, учні мають змогу розширити свої знання про історію розвитку гімнастики в Україні.

66. Сізон Ю. С. Модуль «Легка атлетика»: урок. Фізична культура. 7 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-z-modulya-legka-atletika-dlya-7-h-klasiv-201741.html>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку з фізичної культури для 7 класу з використанням елементів інтерактивної та здоров'язбережувальної технологій. У конспекті уроку розкрито форми та способи організації рухової діяльності, формування вмінь та навичок виконання легкоатлетичних вправ, навичок самостійної роботи. Однією із форм роботи з учнями є дотримання правил БЖД та поповнення знань учнів про легку атлетику.

67. Сізон Ю. С. Товариські зустрічі з футбол: позакласний захід. 10-11 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/201747>.

Анотація. Розробка позакласного заходу у формі гри, присвячена олімпійському тиждню. Популяризація та розширення знань учнів з футболу. Під час заходу проводяться такі форми роботи: естафети, спортивна вікторина, двостороння гра у футбол.

68. Сізон Ю. С. Формування культури рухів з елементами гімнастики. Фізична культура. 4 клас. *На Урок*. 2020. URL: [https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-z-vikoristannjam-elementiv-ikt-razviku-tvorчих-zdibnostej-uchniv-\(robita-z-kartkami, igrova-vprava-«3-zogo-skladaetsja-gra»\).](https://naurok.com.ua/rozrobka-uroku-z-vikoristannjam-elementiv-ikt-razviku-tvorчих-zdibnostej-uchniv-(robita-z-kartkami, igrova-vprava-«3-zogo-skladaetsja-gra»).)

Анотація. Розробка уроку з використанням елементів ІКТ, розвитку творчих здібностей учнів (робота з картками, ігрова вправа «3 чого складається гра»). Під час уроку просліджується використання здоров'язбережувальних технологій. Виконання гімнастичних вправ сприяє розвитку еластичності м'язів та формуванню краси тіла дітей. Одне із основних завдань уроку – створення дружньої атмосфери та навичок формування здорового способу життя.

69. Хорохордина С. А. Модуль «Олімпійська вікторина»: інтерактивні онлайн-тести. 11 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/olimpiyska-viktorina-537660.html>.

Анотація. Онлайн-тести дозволяють здійснювати контроль знань та теоретичних відомостей учнів 11 класів з модуля «Олімпійська вікторина». Дозволяють організувати дистанційне навчання з предмету «Фізична культура» під час дистанційного навчання.

70. Хорохордина С. А. Модуль «Олімпійські ігри»: інтерактивні онлайн-тести. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/olimpiyski-igri-537676.html>.

Анотація. Онлайн-тести дозволяють здійснювати контроль знань та теоретичних відомостей учнів 7 класів з модуля «Олімпійські ігри». Дозволяють організувати дистанційне навчання з предмету «Фізична культура» під час дистанційного навчання.

71. Хорохордина С. А. Модуль «Футбол»: інтерактивні онлайн-тести. 5 клас. *На урок*. URL: <https://naurok.com.ua/test/futbol-537686.html>.

Анотація. Онлайн-тести дозволяють здійснювати контроль знань та теоретичних відомостей учнів 5 класів з модуля «Футбол». Дозволяють організувати дистанційне навчання з предмету «Фізична культура» під час дистанційного навчання.

72. Чернова Т. В. Інноваційний урок з футболу: урок. 5 клас. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/inovacijnij-urok-iz-futbolu-dla-5-go-klasu-197595.html>.

Анотація. Підвищення рівня навчально-виховного процесу навчальних досягнень учнів шляхом удосконалення форм та методів роботи вчителя. Залучення дітей до систематичних занять фізичною культурою і спортом; формування умінь та засвоєння рухових дій.

73. Чернова Т. В. Урок фізичної культури з елементами футболу. 4 клас : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-z-fizicnoi-kulturi-z-elementami-futbolu-4-klas-197589.html>.

Анотація. Розробка буде корисною як для вчителя, так і для учня, який прагне самовдосконалення та бажає покращити свої особисті вміння та навички під час гри у футбол.

74. Шапова А. Ю., Заставний А. А. Вплив рухливих ігор на здоров'я школярів під час уроків фізичної культури у спеціальних медичних групах. *Освіта і здоров'я* : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Суми, 07-08 квітня 2020 року). Суми : СумДПУ, 2020. С. 182–185.

Анотація. У статті розкрито основні шляхи зміцнення здоров'я школярів та забезпечення фізичного розвитку під час уроків фізичної культури у спеціальних медичних групах за допомогою рухливих ігор та їх вплив на учнів.

75. Яковенко Н. В. День здоров'я і спорту : сценарій спортивно-оздоровчого заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-sportivno-ozdorovcogo-zahodu-den-zdorova-i-sportu-289984.html>.

Анотація. Оpubліковано спортивно-оздоровчий захід до Дня здоров'я і спорту, який містить цікаві та веселі спортивні конкурси і змагання для учнів середніх та старших класів.

76. Яковенко Н. В. Лижна підготовка : тестові завдання для перевірки теоретичних знань учнів з варіативного модуля. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/testovi-zavdanna-dla-perevirki-teoreticnih-znan-ucniv-z-variativnogo-modula-lizna-pidgotovka-290429.html>.

Анотація. Оpubліковано тестові завдання для перевірки теоретичних знань учнів 7 класу з варіативного модуля «Лижна підготовка», які містять запитання відповідно до навчальної програми.

4.5. Трудове навчання

1. Buryk M. S. The role of self-educational competence in the professional training of future teachers of labor training and technology. *The 21st century challenges in education and science* : materials of the VIII Scientific Pedagogical Readings of Young Scientists, Master and Bachelor Degree Students (Hlukhiv, 14-15 April 2020). Hlukhiv, 2020. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm&ogbl#inbox/FMfcgxwHNMXLpVghrsWHqzpnMhvpKDt?projector=1&messagePartId=0.1>.

Анотація. The theses tell about the self-educational competence of the future teacher of labor education and technologies and the role of self-educational competence.

2. Бага Т. Ю. Інтерактивні технології на уроках трудового навчання. *Професійна освіта*. № 4. 2020. С. 27–29.

Анотація. У публікації розкрито науково-методичні засади використання на уроках інноваційних методів навчання, інтерактивних технологій. Акцентується увага на проблемі формування інтересу учнів до навчання.

3. Барбіна Ю. О. Маленький трудівничок : календарно-тематичне планування Дизайн і технології за альбомом-посібником Роговська Л. І. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-dizayn-i-tehnologi-za-albomom-posibnikom-malenkiy-trudivnichok-rogovska-l-i-194951.html>.

Анотація. У розробці подано календарно-тематичне планування з предмету Дизайн і технології (за альбомом-посібником «Маленький трудівничок» Роговська Л. І.). Дана публікація побудована відповідно до програми та з урахуванням Концепції НУШ.

4. Берченко Г. М. Блокнот. Історія виникнення. Види блокнотів. Ознайомлення з технікою «Айріс-фолдінг» : розробка уроку з трудового навчання. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-po-temi-bloknot-188745.html>.

Анотація. Публікація буде корисною для проведення уроку в 7-8 класах на організаційно-підготовчому етапі проекту «Блокнот», основною технологією якого є техніка «Айріс фолдінг». До розробки уроку додається презентація.

5. Берченко Г. М. Календарне планування з трудового навчання для 5-9 класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannya-z-trudovogo-navchannya-z-5-po-9-klas-188029.html>.

Анотація. Календарне планування розроблено відповідно до Типової освітньої програми з трудового навчання для закладів загальної середньої освіти (оновленої), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.

6. Берченко Г. М. Колір та кольорове поєднання в українській народній вишивці. Поняття про стилізацію : розробка уроку з трудового навчання. 6 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-kolir-ta-kolorove-poednannya-v-ukra-nskiy-narodniy-vshivci-ponyattya-pro-stilizaciyu-168762.html>.

Анотація. Конспект розроблений до уроку з виготовлення об'єкту проектної діяльності «Серветки», основна технологія якої - виготовлення вишитих виробів початковими та лічильними швами.

7. Берченко Г. М. Ландшафтний дизайн. Історія розвитку. Основні поняття. Стили садового дизайну: регулярний, пейзажний, модерн, кантрі : розробка уроку з трудового навчання. 7-8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/proekt-elementi-landshaftnogo-dizaynu-178508.html>.

Анотація. Публікація буде корисною для проведення уроку під час організаційно-підготовчого етапу над проектом «Елементи ландшафтного дизайну». У ній розкриваються основні поняття з теми, стилі садового дизайну та їх особливості.

8. Берченко Г. М. Ландшафтний дизайн. Історія розвитку. Основні поняття. Стили садового дизайну: регулярний, пейзажний, модерн, кантрі: презентація до уроку. 7-8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-landshaftniy-dizayn-178509.html>.
Анотація. У презентації розкривається історія розвитку ландшафтного дизайну, його основні стилі; наочно представлені особливості, спільні та відмінні риси кожного зі стилів.
9. Берченко Г. М. Скринька, її види. Історія виникнення. Добір конструкційних матеріалів та інструментів: розробка уроку з трудового навчання. 7-8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/uroku-skrinka-istoriya-ta-vidi-skrinok-188002.html>.
Анотація. Конспект розроблений до першого уроку з виготовлення об'єкту проєктної діяльності «Скринька», основна технологія якого - виготовлення швейних виробів ручним способом, додаткова – папероплетіння.
10. Берченко Г. М. Скринька, її види. Історія виникнення. Добір конструкційних матеріалів та інструментів: презентація. 7-8 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-uroku-skrinka-188014.html>.
Анотація. Презентація розкриває поняття «Скринька», історію виникнення скриньок, їх види за матеріалами виготовлення.
11. Бузовська В. Ю. Виготовлення зефіру: презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-vigotovlennya-zefiru-150207.html#>.
Анотація. Опублікована презентація стане у нагоді вчителям трудового навчання при виборі об'єкта проєктування «Кондитерські вироби». У роботі дотримані всі етапи проєктування виробу згідно оновленої програми, що сприятиме формуванню в учнів інформаційно-комунікаційної компетентності під час оформленні власних проєктів.
12. Бузовська В. Ю. Рецепт 1. Від майстрів кулінарної справи Великочернечинської школи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/recept-1-vid-maystriv-kulinarno-spravi-velikochernehchansko-shkoli-150208.html#>.
Анотація. Опублікований рецепт з поетапним приготуванням «Цукерок» із натуральних інгредієнтів. Даний рецепт пройшов апробацію учнями школи й отримав широке схвалення. Працюючи над проєктом в учнів формується здоров'язбережувальна компетентність підприємливість та фінансова грамотність.
13. Бузовська В. Ю. Рецепт 2. Від майстрів кулінарної справи Великочернечинської школи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/recept-2-vid-maystriv-kulinarno-spravi-velikochernehchinsko-shkoli-150211.html#>.
Анотація. Опублікований рецепт з поетапним приготуванням «Зефіру» із натуральних інгредієнтів. Даний рецепт пройшов апробацію учнями школи й отримав широке схвалення. Працюючи над проєктом в учнів формується здоров'язбережувальна компетентність підприємливість та фінансова грамотність.
14. Бурик М. С. Роль самоосвітньої компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій. *Освіта XXI століття: молодіжний вимір*: матеріали звітної науково-практичної конференції здобувачів освіти (ОНС «Доктора філософії») (м. Глухів, 06-07 лютого 2020 року). Глухів, 2020. С. 12. URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=gm&ogbl#inbox/FMfcgwxHMGLSpCrRgZtPWzncRFfSznPC?projector=1&messagePartId=0.1>.
Анотація. У тезах розповідається про самоосвітню компетентність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій та роль самоосвітньої компетентності.
15. Бурик М. С. Самостійна робота майбутніх учителів трудового навчання та технологій як одна з умов формування самоосвітньої компетентності. *Сучасні технології виробництва і професійна освіта: тенденції та інновації*: матеріали I Всеукраїнської наукової інтернет-конференції (м. Старобільськ, 16 квітня 2020 року). URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6095/1/18.pdf>.
Анотація. Публікація містить визначення самостійна робота, виділено чотири педагогічні умови формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя трудового навчання та технологій.
16. Гавриленко О. В. Вибір об'єкта проєктування (серветниці): урок трудового навчання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-trudovogo-navchannya-z-temi-vibir-obekta-proektuvannya-servetnici-150562.html>.
Анотація. Розробка уроку трудового навчання розрахована для учнів 5-6 класів, які не поділяються на групи.
17. Гавриленко О. В. Виготовлення ляльки мотанки: урок трудового навчання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-trudovogo-navchannya-z-temi-vigotovlennya-lyalki-motanki-150578.html>.
Анотація. Розробка уроку розрахована на учнів 5 класу, які не поділяються на групи. Матеріал народознавчого характеру.
18. Гавриленко О. В. Виготовлення об'ємної м'якої іграшки: урок трудового навчання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-trudovogo-navchannya-z-temi-vigotovlennya-ob-emno-m-yako-igrashki-150581.html>.
Анотація. Розробка уроку розрахована на учнів 5 класу, які не поділяються на групи.
19. Гавриленко О. В. Зайчик на пальчик: майстер-клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/mayster-klas-zaychik-na-palchik-150570.html>.
Анотація. Розробку майстер-класу можна використати у роботі як з учнями так і з учителями. Даний матеріал можна використати як захід під час предметного тижня, у позаурочній роботі, на уроках трудового навчання під час виготовлення ляльок-мотанок.

20. Гавриленко О. В. Кавовий позитив : майстер-клас з трудового навчання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/mayster-klas-z-trudovogo-navchannya-kavoviy-pozitiv-150565.html>.

Анотація. Розробка майстер-класу може бути використана як для учнів, так і для вчителів.

21. Гавриленко О. В. Проектування виробу методом біоформ (серветниці) : урок трудового навчання. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-trudovogo-navchannya-z-temi-proektuvannya-virobu-metodom-bioform-servetnici-150563.html>.

Анотація. Розробка уроку трудового навчання розрахована для учнів 5-6 класів, які не поділяються на групи.

22. Дворнікова І. В. Аплікація з природних : матеріали до уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192988>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків з трудового навчання у 5 класі. Робота з природним матеріалом має велике значення для естетичного виховання дітей, прищеплення їм художнього смаку, розвитку творчих здібностей, уявлення.

23. Дворнікова І. В. Вибір та обґрунтування об'єкта проектування (виду закладки для книги) : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-vibir-ta-obgruntuвання-obekta-proektuvannya-vidu-zakladki-dla-knigi-331581.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання 5 кл., навчальною метою розвинути образне та критичне мислення, творчу уяву; виховувати почуття відповідальності, працелюбність, самостійність, уважність. Не обов'язково йти в спеціальний магазин, щоб купити таку річ для улюбленої книжки. Адже можна зробити закладки для книжок власноруч, витративши на це трохи часу і фантазії, але отримавши внаслідок ексклюзивні (неповторні) й красиві вироби. Їх можна зробити у вигляді великих скріпок, казкових істот, фруктів або овочів, музичних інструментів, стрічок із кумедними шаржами, долоньок тощо. Варіантів безліч, а який з них до душі вам – обирайте.

24. Дворнікова І. В. Вибір та обґрунтування об'єкта проектування (панно) : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-vibir-obekta-proektuvannya-vidu-panno-proektuvannya-malunka-dla-panno-331592.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання 5 кл., навчальною метою розвинути образне та критичне мислення, творчу уяву; виховувати почуття відповідальності, працелюбність, самостійність, уважність. Панно – це сучасний і дуже стильний спосіб прикрасити будь-який інтер'єр, від житлової квартири до солідного офісу. Ми бачимо подібні твори декоративного мистецтва дуже часто, але рідко замислюємося про те, що ж все-таки таке – панно.

25. Дворнікова І. В. Виготовлення гольниці : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193621>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з трудового навчання у 5 класі, навчальною метою є навчити учнів виготовляти об'ємні вироби з тканини. Виховною митою проведення уроку є формування у дітей допитливість, наполегливість, працелюбність.

26. Дворнікова І. В. Виготовлення кашпо для квітів : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vigotovlennja-kaspo-dla-kvitiv-330783.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання 7 кл., навчальною метою є формування вміння планувати й виконувати технологічні операції, забезпечити засвоєння учнями знань про технологічну послідовність виготовлення кашпо. Кашпо є декоративна ємність для квіткового горщика. Воно дозволяє підкреслити красу рослини, надає оригінальності інтер'єру будинку, саду. Нині ми бачимо велике розмаїття кашпо, підставок під квіти в магазинах. Кашпо можна подарувати на день народження, новий рік. А найкращий подарунок – це виготовлений своїми руками.

27. Дворнікова І. В. Використання афоризмів на уроках трудового навчання : матеріали до уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192908>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків з трудового навчання у 5-7 класів. Активний пізнавальний інтерес учнів на уроках трудового навчання не розвивається стихійно. Його виникнення та розвиток здійснюються за певних умов. Одна з них – створення емоційного настрою. Вона складається з різних моментів, які стосуються і змісту, і процесу діяльності учнів та вчителя.

28. Дворнікова І. В. Виховні можливості гурткової роботи. Вироби з підручних матеріалів : методичні рекомендації. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192978>.

Анотація. Публікація містить методичні рекомендації до гурткової роботи. Уроки трудового навчання мають широкі виховні можливості. Тому залучення учнів до творчості на уроках і в позаурочний час є одним із шляхів задоволення їхніх особистих потреб, забезпечення розвитку індивідуальних здібностей, розширення обсягу знань, допрофесійної підготовки, формування основних компетенцій, яких вимагає сучасне суспільство.

29. Дворнікова І. В. Вішак для одягу : розробка уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193337>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку з трудового навчання у 6 класі, навчальною метою є розширення і поглиблення знань, умінь і навичок з проектування виробу, аналізу, та створення нового об'єкта; формування умінь застосовувати засвоєні знання для виготовлення виробу.

30. Дворнікова І. В. Оригінальні вироби з паличок від морозива : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/insi-metodicni-materiali-originalni-virobi-z-palicok-vid-moroziva-334425.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до гурткової роботи. Кожна творча людина знає, що при наявності бажання та натхнення оригінальні вироби своїми руками можна створювати буквально з будь-чого! Знайти цікаве застосування можна і камінчикам, і дротикам, і гілочкам, і ниточкам, і гудзикам, і клаптикам паперу чи тканини, і ще дуже багато яким матеріалам, що потрапляють під руку. А ось чи могли ви уявити, які незвичайні речі можна робити із звичайнісіньких паличок з-під улюбленого ескімо?

31. Дворнікова І. В. Підставка під гаджет : розробка уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192911>.

Анотація. У магазинах, по телебаченню, в соціальних мережах ви бачите велике розмаїття виробів. Частина з них можна виготовити власноруч, маючи у своєму розпорядженні підручні інструменти й матеріали. Для цього потрібно знайти інформацію про технологічний процес виготовлення вподобаного вами виробу. Підставка під гаджет – необхідна в домі річ (і не одна), яку можна виготовити самостійно.

32. Дворнікова І. В. Пластилінові фантазії : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-material-plastilinovi-fantazii-400311.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до гурткової роботи. Малювання пластиліном – новий вид живопису, який сприяє творчому розвитку і різноманітності художніх виразних методів. Кожне нове творче починання для людини – це не просто вміння, навички, досвід: це ще і спосіб розвитку розумової активності, згідно взаємозв'язку «рука – мозок». Пластиліновий живопис дає величезний простір для фантазії художника від типу нанесення пластилінових мазків і їх фактури до вибору колірною колориту, який візуально виглядає незвичайно свіжо, соковито і багато.

33. Дворнікова І. В. Прийоми рефлексії на уроках трудового навчання : методичні рекомендації. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192909>.

Анотація. Публікація містить методичні рекомендації до уроків трудового навчання у 5-7 класів. Прийоми рефлексії стимулюють процес навчання. При застосуванні їх, можна досягти запланованих результатів. Ці прийоми спрямовані на самореалізацію дитини, осмислення нею мети навчання, оволодіння навичками самоорганізації своєї навчальної діяльності, усвідомлення віри у свої можливості.

34. Дворнікова І. В. Проект «Виготовлення магніту на холодильник» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-proekt-vigotvlenna-magnitu-na-holodilnik-332200.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання у 6 класі, навчальною метою є сформулювати знання та удосконалити вміння і навички виготовлення магнітів з фоамірану та підручних матеріалів, і застосовувати дані знання при виготовленні магнітів. Досить поширеним хобі багатьох людей є колекціонування магнітів на холодильник. Це чудовий спосіб зберегти в пам'яті враження про поїздку або якусь подію. Магніти на холодильник – це є унікальний банк творчих ідей. Такі сувеніри можна виготовляти з будь яких матеріалів та з використанням різноманітних технік.

35. Дворнікова І. В. Проект «Косметичка» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-proekt-kosmeticka-334682.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання у 7 класі, навчальною метою є оволодіння навичками технології виготовлення виробу; розвивати естетичний смак; виховувати вміння економного використання матеріалу, наполегливість, працелюбність; підготуватися до професійного самовизначення в умовах ринкових відносин. З появою у дівчинки першої косметики, з'являється проблема – де її зберігати. Кожна з дівчат мріє про зручну, оригінальну, красиву косметичку. Сучасний ринок пропонує безліч варіантів, але особливою оригінальністю вони не вирізняються.

36. Дворнікова І. В. Проект годинник : матеріали до уроків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/193276>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроку з трудового навчання у 7 класі, навчальною метою є зацікавити темою проекту, сприяти розширенню кругозору, спонукати до пошуку, обробки та систематизації інформації. Зацікавити дітей виготовленням дизайнерського годинника.

37. Дворнікова І. В. Проект Декоративні квіти. «Ганутель» як декоративна технологія : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-proekt-dekorativni-kvitiganutel-ak-dekorativna-tehnologia-332923.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до уроків трудового навчання у 6 класі, навчальною метою є ознайомити вихованців з технікою «ганутель» та виробами, виконаними у цій техніці. Не секрет, що здавна люди прагнули прикрасити власну оселю. Для цього використовували вишиті рушники, скатертини, квіти, грона калини та інші. Не втрачає своєї актуальності ця традиція і нині. Щоб створити неповторну та самобутню атмосферу домівки, для прикрашання інтер'єру використовуються речі, створені власноруч. То ж ми теж сьогодні будемо виготовляти сувенір «Ваза з квітами», для прикрашання нашого кабінету.

38. Дворнікова І. В. Творчі проекти. Об'єкти праці : матеріали до уроку. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192811>.

Анотація. Формування практичних умінь та навичок учнів 5-9 класів, передбачене програмою трудового навчання, відбувається в процесі вивчення різних технологічних операцій з обробки конструкційних матеріалів.

Оволодіння трудовими прийомами їх виконання дасть учням змогу використовувати свої вміння і навички для виготовлення виробів, які мають практичне значення. Програма трудового навчання містить перелік об'єктів праці для кожного класу. Але вчитель може запропонувати й інші вироби, під час виконання яких учні матимуть можливість закріпити та вдосконалити ті вміння і навички, які передбачені державними вимогами до рівня загальноосвітньої підготовки учнів. Останнім часом учні особливо цікавляться виготовленням різноманітних побутових виробів з використанням традиційних видів декоративно-ужиткового мистецтва, а також сучасних технологій.

39. Дворнікова І. В. Технологічний словник: матеріали до уроків. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/192817>.

Анотація. Широта і багатоплановість цілей і завдань трудової підготовки учнів обумовлюють необхідність використання різноманітних шляхів їх здійснення. Досягти успіху в трудовій підготовці учнів можна лише за умов використання в сукупності різних методів, що дозволяють залучити школярів до творчої трудової діяльності.

40. Дворнікова І. В. У майстрів умілих ручок: мандрівка-екскурсія кабінетом трудового навчання. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/u-majstriv-umilih-rucok-330126.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до гурткової роботи. Кожна людина повинна щось уміти робити, тому що народна мудрість говорить: «Без праці й відпочинок не солодкий», «Усяка людина в ділі пізнається». Наша зустріч – це мандрівка, а будемо ми мандрувати кабінетом трудового навчання.

41. Дворнікова І. В. Фантазії з ватних паличок та ватних дисків: методична розробка. Всеосвіта. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/insi-metodicni-materiali-fantazii-z-vatnih-palichok-ta-vatnih-diskiv-333544.html>.

Анотація. Публікація містить методичний матеріал до гурткової роботи. Для справжньої рукодільниці і фантазерки ніколи не виникне питання про те, з чого зробити вироби. Трубочки для коктейлю або кольоровий папір, аплікація з ниток або метелик з пластикової пляшки. А ось тепер черга дійшла до аптечки. Здавалося б, ну там-то що можна знайти? І ось на світ з'являються вироби з ватних паличок та дисків! Так, так саме з них. Дійсно, з такого матеріалу, як ватні палички та диски можна зробити чудові вироби, які будуть радувати вас і оточуючих своєю неординарністю.

42. Завальна С. Є. Технологічний одяг для кухні: урок засвоєння нових знань. 7 клас. Трудове навчання. 2020. № 5(149). С. 47–54.

Анотація. Публікація містить конспект уроку з додатками. Поняття художнього конструювання основним чином впливає на остаточний вигляд виробу, який створюють. Етап художнього конструювання є дуже важливим та вимагає цілої низки здібностей від учнів, починаючи з естетичного смаку і закінчуючи просторовою уявою. Подана розробка уроку сприятиме розвитку умінь та навичок, необхідних для проєктних виробів.

43. Зикунов О. А. Умілі ручки: урок-змагання. Трудове навчання. Всеосвіта. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/user/id464668>.

Анотація. Урок трудового навчання для 5 класу. Урок є підсумковим і проходить у формі змагання двох груп учнів (можна створити потрібну кількість груп учнів). На уроці, в процесі змагання, діти демонструють набуті знання, вміння та навички роботи в групах. Урок супроводжується презентацією.

44. Зінченко С. В. Технологічний процес виготовлення виробу. Декорування та оздоблення виробу з деревини: урок. 5 клас. На Урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/201786>.

Анотація. Публікація містить розробку уроку трудового навчання в 5 класі, метою якого є розширити та вдосконалити знання, уміння, навички учнів виготовляти виріб із деревини своїми руками, дотримуючись безпечних прийомів праці; розвивати творчі здібності, логічне мислення, просторову уяву, художній та естетичний смак справжнього українця, моторику пальців рук, окомір; виховувати любов до традицій українського народу, працелюбність, творчість, почуття прекрасного.

45. Івахнова О. М. Виготовлення новорічної іграшки «Ліхтарик бажань»: майстер-клас. Трудове навчання в школі. 2020. № 17-18 (245-246). С. 29–35.

Анотація. Майстер-клас з виготовлення новорічної іграшки з фоамірану можна провести під час вивчення теми «Дизайн інтер'єру» або у рамках предметного тижня для учнів-старшокласників та вчителів.

46. Кочубей С. Г. Розвиток творчих здібностей учнів через науково-дослідницьку діяльність. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми: СумДУ, 2020. С. 196–197.

Анотація. Основна задача сучасної школи полягає в забезпеченні ефективної підготовки обдарованої учнівської молоді, формуванні еліти суспільства, яка здатна вивести державу з кризового стану. Вчитель, головним критерієм успішності при формуванні особистості, передбачає не тільки знання, уміння й навички, але й виховання особистісних якостей, професійної спрямованості, суспільної активності, творчих умінь і здібностей.

47. Кочубей С. Г., Редько Є. М., Тверезовський В. Т. Проектування та виготовлення газонокосарки з підручних матеріалів. Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми: СумДУ, 2020. С. 160–161.

Анотація. Необхідність виготовлення фінансово доступної газонокосарки для власних потреб стало ідеєю проєкту та окреслило актуальність теми науково-дослідницької роботи. Газонокосарка характеризується зручністю у використанні, простотою керування та конструкції.

48. Лабуз О. А. Технологічний процес виготовлення квітів із бісеру (для дистанційного навчання) : презентація. 5 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tehnologicnij-proces-vigotovlenna-kvitiv-iz-biseru-5-klas-371042.html>.
- Анотація.* Виготовлення квітки (ромашки, волошки) із бісеру на дротяній основі. Презентація допоможе вчителю знайомити учнів з технологічним процесом бісероплетіння, повторити матеріали та інструменти для виготовлення виробів, правилами техніки безпеки під час виконання практичної роботи; розвивати творчу уяву, акуратність під час виконання роботи; виховувати пізнавальну активність, естетичний смак.
49. Лабуз О. А. Технологічний процес виготовлення квітів із бісеру (для дистанційного навчання) : презентація. 5 клас. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/tehnologicnij-proces-vigotovlenna-kvitiv-iz-biseru-5-klas-371042.html>.
- Анотація.* Виготовлення квітки (ромашки, волошки) із бісеру на дротяній основі. Презентація допоможе вчителю знайомити учнів з технологічним процесом бісероплетіння, повторити матеріали та інструменти для виготовлення виробів, правилами техніки безпеки під час виконання практичної роботи; розвивати творчу уяву, акуратність під час виконання роботи; виховувати пізнавальну активність, естетичний смак.
50. Лібець О. В. Корисні речі для інтер'єра : творчий проєкт. Трудове навчання. 9 клас (для вчителів базової загальної середньої школи 5-9 класи). URL: <https://padlet.com/dudckaalex/trud1>.
- Анотація.* Публікація містить розробку конспекту уроку трудового навчання у 9 класі, виготовлення підставка під гаряче «Квіточка». Урок супроводжується мультимедійною презентацією.
51. Максименко І. І. Вибір та обґрунтування об'єкту проєктування (об'ємна м'яка іграшка). Планування роботи з виконання проєкту : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-vibir-ta-obgruntuвання-ob-ekta-proektuvannya-ob-emna-m-yaka-igrashka-planuvannya-roboti-z-vikonannya-proektu-162241.html>.
- Анотація.* Публікація містить розробку уроку для виконання проєкту «Виготовлення об'ємної м'якої іграшки», під час якого учні вдосконалюють уміння обирати та обґрунтовувати об'єкт проєктування, планувати роботу з виконання проєкту.
52. Максименко І. І. Виготовлення об'ємної м'якої іграшки. 5-6 класи : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/162241>.
- Анотація.* Публікація містить розробку конспекту уроку, мета якого - вдосконалення уміння учнів обирати об'єкт проєктування, планувати роботу з виконання проєкту; розвивати логічне мислення, уважність, уяву.
53. Максименко І. І. Кулінарний турнір : вікторина. 5 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://ppnaurok.com.ua/viktorina-dlya-uchniv-5-klasu-kulinarniy-turnir-11802.html>.
- Анотація.* Публікація містить розробку вікторина для учнів 5 класу. Матеріали можуть бути використані для закріплення знань, отриманих учнями під час вивчення розділу «Технологія приготування їжі». Складається з таких конкурсів: «Презентація команд», «Бутерброд», «Хрестики-нулики», «Звари борці», конкурсів для болівальників. Розробка містить роздаткові матеріали.
54. Онопрієнко Л. В. Виготовлення з пластичних матеріалів об'ємних фігур тварин з творчим доповненням : урок трудового навчання. 4 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-trudovogo-navcanna-vigotovlenna-z-plasticnih-materialiv-obemnih-figur-tvarin-z-tvorcim-dopovnennam4-klas-356451.html>.
- Анотація.* Розробка уроку трудового навчання із використанням інноваційних технологій навчання – роботи в групах, ігрового навчального матеріалу; з міжпредметними зв'язками – природознавство, математика. На уроці у доступній формі в учнів формуються загальні уявлення про пластичні матеріали (пластлін, глину, полімерну глину, солоне тісто). У цікавій формі діти вчать виготовляти вироби об'ємної форми з пластичних матеріалів та творчо їх доповнювати.
55. Редько Є. М., Кочубей С. Г., Тверезовський В. Т. Проєктування та виготовлення газонокосарки з підручних матеріалів. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 160–161.
- Анотація.* Публікація містить розробку з проєктування, конструювання, виготовлення газонокосарки з підручних матеріалів.
56. Сивоконь Т. В. Проєктування ялинкової прикраси : розробка ескізу новорічної іграшки. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/84723>.
- Анотація.* Розробка уроку трудового навчання для учнів 6 класу з метою розширення знання учнів про ялинкові прикраси, формування вмінь розробляти ескізи ялинкових прикрас.
57. Сивоконь Т. В. Реклама творчого проєкту: картина вишита бісером «Україночка» : відеоролік. 2020. URL: https://youtu.be/TSMtW_GYp7M
- Анотація.* Актуальність даного відеоролика полягає у відродженні українських національних традицій, національної самосвідомості. Підкреслюється особливість підходу сучасних учнів до виконання творчих проєктів, бажання відкрити особисту творчу майстерню. Для цього відбувається дослідження ринку, маркетингове дослідження, реклама власного виробу. Подана у відеоролику інформація допомагає учням зрозуміти з чого починати, щоб відкрити власну справу.
58. Сивоконь Т. В. Сутність принципів дизайну : робота з інформаційними джерелами. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/83595>.

Анотація. Розробка уроку з предмету «Технології» для учнів 10 класу з метою надання учням знання про принципи дизайну; формування вміння здійснювати пошук інформації в різних джерелах.

59. Темченко І. Г. Гігієна житла : урок. Управління освіти і науки Сумської міської ради. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/6-klas/trudove-navchannya-6/>.

Анотація. Презентація до уроку з трудового навчання в 6 класі за темою «Гігієна житла», що містить різні види творчих завдань, посилання на Інтернет ресурси, ігрові прийоми. Урок формує здоров'язберігаючу компетенцію.

60. Темченко І. Г. Здоров'я і краса мого волосся : урок. Управління освіти і науки Сумської міської ради. 2020. URL: <https://osvita.smr.gov.ua/dystantsijne-navchannya/6-klas/trudove-navchannya-6/>.

Анотація. Опубліковано урок з трудового навчання в 6 класі, як комбінований за темою «Здоров'я і краса мого волосся», що містить різні види творчих завдань, посилання на Інтернет ресурси, ігрові прийоми. Урок формує здоров'язберігаючу компетенцію. Супроводжується мультимедійною презентацією.

61. Тимошенко В. В. Виготовлення аплікації. Трудове навчання. 6 клас. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-vigotovlennya-aplikaci-100538.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку у 6 класі, присвячений вивченню матеріалознавства із текстильних матеріалів. Виготовлення текстильної аплікації – розвиває творчу уяву, дрібну моторику пальців, естетичний смак, уміння поєднувати матеріали за текстурою та кольоровою гамою.

62. Тищенко С. М. Об'єкт проектної діяльності – скринька. Основна технологія – ручна обробка деревини. Додаткова – оздоблення різьбленням, технологія обробки дроту. 8 клас. URL: <https://www.facebook.com/groups/1775468302718754/permalink/2738413013090940/>.

Анотація. Публікація пропонує зразки об'єктів проектної діяльності в 8 класі з ручної обробки деревини для вчителів трудового навчання української школи.

63. Тищенко С. М. Об'єкт проектної діяльності. Основна технологія – ручна обробка деревини. Додаткова – оздоблення різьбленням. 9 клас. URL: <https://www.facebook.com/groups/1775468302718754/permalink/2738616403070601/>.

Анотація. Публікація пропонує зразки об'єктів проектної діяльності в 9 класі з ручної обробки деревини для вчителів трудового навчання української школи.

64. Черкай Л. Оригамі. Створення об'ємної фігурки снігура технікою оригамі : урок. На урок. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-origami-stvorennya-ob-emno-figurki-snigura-tehnikoyu-origami-146682.html>.

Анотація. У розробці представлені інструкції по створенню фігурки снігура в техніці оригамі; закріплюють прийоми складання паперу; розширюються знання про снігура.

5. Інтегровані уроки

1. Білецька Т. А. Світ навколо нас : бінарний урок для учнів 2 та 10 класів. Хімія. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/binarniy-urok-dlya-uchniv-2-ta-10-klasiv-164558.html>.
Анотація. Публікація містить методичну розробку бінарного уроку «Світ навколо нас» створений для учнів 2 та 10 класів, сприяє поглибленню знань з природничих наук та співпраці в учнівському середовищі.
2. Бордун З. В., Горобій М. В. Григорій Сковорода під поглядом правознавців : інтегрований урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-grigorij-skovoroda-pid-pogladom-pravoznavciv-212915.html>.
Анотація. Цей інтегрований урок: українська література/правознавство у 9 класі дає можливість розглянути правові терміни «людина», «особа», «громадянин» через вивчення життєвого шляху, творчості, філософських та релігійних переконань Григорія Савича Сковороди. Він дуже насичений як інформаційно, так і щодо використання методів та форм роботи з учнями. Допоможе урізноманітнити навчання 9-класників та зацікавить не традиційністю і новизною.
3. Жабська О. Д. Доповнення презентації текстом, зображенням, схемою. Добра справа для природи : інтегрований урок інформатики та природознавства. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-informatiki-prirodnavstva-v-3-klasi-192841.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку природознавства та інформатики для 3 класу, присвячену вивченню теми: «Доповнення презентації текстом, зображенням, схемою. Добра справа для природи».
4. Жабська О. Д. Переміщення текстових вікон/полів та зображень на слайдах. Світ гумористичних творів : інтегрований урок інформатики та літературного читання. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-informatiki-literaturnogo-citanna-v-3-klasi-192820.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку літературного читання та інформатики для 3 класу, присвячену вивченню теми: Переміщення текстових вікон/полів та зображень на слайдах. Літературне читання «Світ гумористичних творів».
5. Жабська О. Д. Правила здорового способу життя. Утворення нового слайду, текстового вікна/поля : інтегрований урок природознавства та інформатики. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-informatiki-prirodnavstva-v-3-klasi-192823.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку природознавства та інформатики для 3 класу, присвячену вивченню теми: «Утворення нового слайду, текстового вікна/поля. Правила здорового способу життя».
6. Жабська О. Д. Середовище створення презентацій. Частини мови : інтегрований урок інформатики та української мови. 3 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-informatiki-ukrainskoi-movi-v-3-klasi-192728.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту інтегрованого уроку української мови та інформатики для 3 класу, присвячену вивченню теми «Середовище створення презентацій. Частини мови».
7. Залозна О. М. Види забруднення та їх наслідки для природних і штучних екосистем та людини : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-uroku-vidi-zabrudnenna-ta-ihni-naslidki-dla-prirodnih-i-stucnih-ekosistem-ta-ludini-11-klas-216998.html>.
Анотація. Презентація допоможе цікаво провести урок біології та екології в 11 класі «Види забруднень та їхні наслідки для природних і штучних екосистем». Містить багато інтерактивних вправ, завдань, схем, таблиць та ілюстрацій.
8. Залозна О. М. Види забруднення та їх наслідки для природних і штучних екосистем та людини : урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-vidi-zabrudnenna-ta-ihni-naslidki-dla-prirodnih-i-stucnih-ekosistem-ta-ludini-11-klas-216997.html>.
Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку біології та екології у 11 класі, який ознайомить учнів із видами забруднень та їх впливом на компоненти природи й живі організми, допоможе проаналізувати стійкість природних компонентів до забруднень; розвине критичне і креативне мислення, мовленнєві здібності, норму культури спілкування та здатність продуктивно співпрацювати з різними партнера; допоможе опанувати толерантну поведінку.
9. Замес О. О. Що спільного між усіма рослинами? : розробка конспекту інтегрованого уроку. *Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»: журнал «Нові надходження»*. 2020. № 5. С. 29.
Анотація. У розробці представлені матеріали комбінованого уроку, різноманітні форми та методи, які застосовує учитель на уроці, він стане у нагоді при підготовці інтегрованих уроків.
10. Зріль Н. Поповнюю свій словник назвами свійських тварин та їх дитинчат : урок. Українська мова в інтегрованому курсі. 1 клас. *На Урок*. 2020. № 154. URL: <https://naurok.com.ua/publ/157679>.
Анотація. Конспект уроку за програмою Р. Шияна. Автори підручника «Я досліджую світ» І. Болюшак, М. Пристінська. Ідея уроку. Здобувач освіти розповідає про умови утримання свійських тварин у рідному краї, пояснює на основі власного досвіду, як потрібно піклуватися про свійських тварин; вживає відповідно до ситуації спілкування лексику і несловесні засоби (жести, міміка), записує окремі слова – назви тварин.
11. Зулюкова Н. О. Вікторіанська Британія : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/190070>.

Анотація. Презентація до бінарного уроку з історії та англійської мови для класу з поглибленим вивченням історії (для учнів 9 класу). Метою уроку є з'ясувати причини світової економічної першості Англії, розкрити особливості внутрішньополітичного розвитку країни, визначити характер зовнішньої політики та її особливості, формувати поняття «Вікторіанська Британія», розвивати особисте ставлення до ролі особистості в історії.

12. Зулюкова Н. О. Вікторіанська Британія : урок. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/190071>.

Анотація. Публікація містить конспект бінарного уроку з історії та англійської мови для класу з поглибленим вивченням історії (для учнів 9 класу). Метою уроку є з'ясувати причини світової економічної першості Англії, розкрити особливості внутрішньополітичного розвитку країни, визначити характер зовнішньої політики та її особливості, формувати поняття «Вікторіанська Британія», розвивати особисте ставлення до ролі особистості в історії.

13. Капюжна В. В. Інтегрований урок-гра з математики та трудового навчання : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-gra-z-matematiki-ta-trudovogo-navcanna-376879.html>.

Анотація. Розробка містить завдання для повторення теми табличне додавання і віднімання чисел з переходом через десяток. Ліплення з пластиліну «Жучок-сонечко». Закріплює вміння учнів розв'язувати приклади на додавання і віднімання з переходом через десяток. Розвиває швидкі та точні обчислювальні навички, вміння складати та розв'язувати задачі різних типів.

14. Левченко І. О. Інтегрований урок алгебри та географії. *Математика*. 2020. № 2 (878). С. 64–72.

Анотація. Оpubліковано урок з алгебри на тему «Множення многочленів» для 7 класу, який можна поєднати з уроком географії, що є одним зі способів зацікавлення школярів освітнім процесом. Дана публікація містить методичні рекомендації для розвитку логічного, творчого, образного мислення учнів, для оптимізації роботи на уроці.

15. Линник Т. Ю., Михайленко І. В. Прогресії в живій природі : презентація. *Освіта.ua*. 2020. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/integr_urok/75421/.

Анотація. Інтегрований урок з математики та біології від уже знайомих авторів. Формує предметні компетентності, уміння використовувати знання прогресії для розв'язування задач і створення математичних моделей до задач прикладного змісту.

16. Линник Т. Ю., Михайленко І. В. Розв'язування задач на застосування елементів прикладної математики при обчисленні масової частки розчиненої речовини в розчинах. *Освіта.ua*. 2020. URL: https://osvita.ua/school/lessons_summary/integr_urok/70932/.

Анотація. Інтегрований урок з математики та хімії закріплює знання учнів про масову частку розчиненої речовини, формує вміння і навички розв'язування задач на відсоткові розрахунки. Має велике практичне спрямування, адже навчає учнів здійснювати розрахунки для приготування різних розчинів у побуті. Цей урок здобув відзнаку «Вибір редакції» та заслуговує на розповсюдження як перспективний педагогічний досвід.

17. Линник Т. Ю., Михайленко І. В. Розв'язування задач на застосування елементів прикладної математики при обчисленні масової частки, маси, об'єму речовини в суміші. *Освіта.ua*. 2020. URL: https://ru.osvita.ua/school/lessons_summary/integr_urok/72318/.

Анотація. Продовження серії інтегрованих уроків з математики та хімії для восьмикласників, що формує математичні компетентності (вміння представляти інформацію в числовій чи графічній формах, вміння застосовувати математичні методи для розв'язування хімічних завдань, будувати і тлумачити графіки, усвідомлювати необхідність математичних знань для розв'язування наукових і технологічних хімічних проблем), формує основні компетентності у природничих науках і технологіях (пояснення природних явищ, процесів у живих організмах і технологічних процесах, вміння обчислювати за рівняннями хімічних реакцій масу, кількість речовини та об'єм газу за відомою масою). Публікація подає не лише конспект уроку, але і презентаційний матеріал до нього.

18. Лиштван О. А. Які циркові професії ви знаєте? : конспект занять. НУШ. 1 клас. Тематичний день. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nus-1-klas-tematicnij-den-aki-cirkovi-profesii-vi-znaete-209937.html>.

Анотація. Публікація містить конспект занять інтегрованого навчального дня в 1-му класі НУШ. Під час інтегрованого уроку діти зможуть закріпити вивчені звуки [ц], [ц']; навчитися писати велику букву Ц; поглиблять знання про цирк та циркові професії. Школярі не тільки розширюють свої уявлення про циркове мистецтво, а й спробують свою силу в ролі акторів. Учитель зверне увагу на формування понять «дика та свійська тварина». Учні повторять лічбу предметів у прямому й зворотному порядку в межах 100, створюють вироби в техніці оригамі за зразком. Особлива увага приділяється запровадженню інтерактивних вправ.

19. Михайленко І. В. Медіа-коло «Вплив Інтернету на здоров'я людини» : інтегроване заняття з біології та інформатики. 8 клас. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoolife.org.ua/74-2020/>.

Анотація. Інтегроване заняття з біології та інформатики підійде як позакласний захід для учнів 7-9 класів про безпеку поведінки в інтернеті, правила користування соціальними мережами та месенджерами.

20. Мица І. К. Навчання грамоти: письмо. Я досліджую світ. Тема: Написання великої букви «З», складів, слів і речень з вивченими буквами. Життя тварин взимку. Турбота про птахів. 1 клас : інтегрований урок. Українська мова. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-ukrainska-mova-navcanna-gramoti-pismo-a-doslidzuv-svit-tema-napisanna-velikoi-bukvi-z-skladiv-sliv-i-recen-z-vivcenimi-bukvami-zitta-385478.html>.

Анотація. Оpubліковано урок з навчання грамоти у першому класі, як ознайомлення з великою рукописною буквою «З» в поєднанні з темою предмету ЯДС про життя тварин взимку та допомогу птахам. Урок має різні ігрові моменти, перегляд відео та презентацію.

21. Павлюченко Т. М. Узагальнення і систематизація знань з теми «Слово. Значення слова» Розв'язування задач, що містять збільшення та зменшення числа. Колективна аплікація : презентація. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/uzagalnennya-i-sistemativnaya-znan-z-temi-slovo-znachennya-slova-rozv-yazuvannya-zadach-scho-mistyat-zbilshennya-ta-zmenshennya-chisla-kolektivna-aplikaciya-212674.html>.

Анотація. Презентація до інтегрованого уроку з української мови має на меті унаочнити матеріал до уроку.

22. Підопригора Ю. В. Виготовлення монстрика та складання усної розповіді про нього : урок – практикум. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok---praktikum-z-temi-vigotvleniya-monstrika-ta-skladannya-usno-rozpovidi-pro-nogo-143635.html>.

Анотація. Конспект уроку у 2 класі НУШ вивчається у розділі №5 "Тварини. Частина тіла". Даний матеріал може використовуватись учителями наприкінці вивчення теми та є уроком-практикумом, де учні показують свої практичні знання та вміння по вивченій темі, метою якого є повторити лексичний запас учнів по темі та перевірити рівень мовленнєвої компетенції.

23. Серих Л. М. Красу дарує нам природа : інтегрований урок з української літератури та фізики. 8 клас. URL: <https://naurok.com.ua/urok-krasu-darue-nam-priroda-148922.html>.

Анотація. Цей матеріал буде корисний учням 8 класу. Він допоможе з'ясувати вплив фізичних явищ на розуміння поезії.

24. Стобород О. Бесіда «Як мандрує вода»: закріплення знань про звукове значення букв. Українська мова в інтегрованому курсі. 1 клас. *На урок*. 2021. URL: <https://naurok.com.ua/publ>.

Анотація. Здобувачі освіти закріплюють звукове значення вивчених букв, знайомляться з властивостями води в процесі практичної діяльності, з'ясовують значимість води для життя живих організмів.

25. Сухацька Н. М. Онлайн-тести на платформі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/mnozheniya-ta-dilennya-na-2-421060.html>, <https://naurok.com.ua/test/diagnostichna-robot-a-2-klas-richna-489389.html>, <https://naurok.com.ua/test/povtorennya-zvuki-i-bukvi-573413.html>, <https://naurok.com.ua/test/ukra-nska-mova-doslidzhuy-znachennya-slova-606271.html>, <https://naurok.com.ua/test/avtorska-kazka-tramvay-i-schiglik-yuriy-yarmish-571640.html>.

Анотація. Онлайн-тести з математики та української мови упродовж досить обмеженого часу дозволяють перевірити якість знань, навичок у зазначеній кількості учнів; тести створюють умови для постійного зворотного зв'язку між учнем та вчителем як під час дистанційного навчання так і очного - миттєва перевірка.

26. Фесенко Л. О. Великі і маленькі таємниці світу в казках. К. Д. Ушинський «Вітівки старої зими» : інтегрований урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-veliki-i-malenki-taemnici-svitu-v-kazkah-kdusinskij-vitivki-staroi-zimi-199583.html>.

Анотація. Інтеграція навчальних предметів (літературного читання, природознавства, мистецтва) спрямована на формування ключових та предметних компетентностей учнів третього класу; покликана вдосконалювати навички усвідомленого виразного читання; виявляє та узагальнює знання учнів про зиму, про її ознаки; зосереджує погляд дитини на зиму з різних кутів зору.

27. Фесенко Л. О. Інтегрований урок «Літературне читання + навколишній світ». «Квітень. Верба. Вербові котики». 3 клас *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-literaturne-citanna-navkolisnij-svit-3-klas-kviten-verba-verbovi-kotiki-305352.html>.

Анотація. Матеріали уроку використано під час дистанційного навчання. Спрямовані на формування ключових компетентностей молодших школярів, знайомлять дитину з різним підходом до поняття «квітень», з народними прислів'ями, приказками та прикметами.

28. Чернишова Н. Г. Онлайн-тести на платформі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/tablicya-dodavannya-y-vidnimannya-chisla-3-31936.html>, <https://naurok.com.ua/test/bukva-33086.html>, <https://naurok.com.ua/test/pereviryaemo-svo-znannya-33397.html>, <https://naurok.com.ua/test/rozv-yazuyu-zadachi-39498.html>, <https://naurok.com.ua/test/bekva-e-40041.html>, <https://naurok.com.ua/test/bukva-48234.html>, <https://naurok.com.ua/test/bukva-d-78832.html>, <https://naurok.com.ua/test/zagadki-pro-roslini-156787.html>, <https://naurok.com.ua/test/zagadki-pro-roslini-156787.html>, <https://naurok.com.ua/test/usna-narodna-tvorchist-556372.html>, <https://naurok.com.ua/test/lis-i-kit-571605.html>.

Анотація. Онлайн-тести з математики та української мови, створені з метою організації ефективного зворотного зв'язку. Тести можна використовувати як при очному так і при дистанційному навчанні.

29. Щербетько Ю. М. Математика. Видатні митці. Життя і творчість Т. Г. Шевченка : математичні змагання з елементами українознавства. 6 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/147822>.

Анотація. Даний захід узагальнює і систематизує знання учнів, удосконалює вміння і навички виконувати множення, ділення дробів, рівнянь; поглиблює знання з літератури, сприяє виникненню інтересу до життя і творчості Т. Г. Шевченка; виховує почуття любові до України, видатного митця.

30. Янкова А. П. Різдвяне свято : інтегрований урок. Англійська мова, зарубіжна література. 6 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/integrovanij-urok-na-temu-rizdvane-svato-anglijska-mova-zarubizna-literatura-6-klas-203738.html>.

Анотація. Інтегрований урок на тему «Різдвяне свято» (англійська мова, зарубіжна література, 6 клас). Матеріал може бути використаний учителями англійської та зарубіжної літератури на уроці або проведений як позакласний захід.

6. Виховна та позакласна робота

1. Агафонова О. О. Розробка позакласного заходу «День Святого Валентина в школі» з англійської мови у 6 класі : електронний каталог педагогічних матеріалів. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід. Освіта.ua*. 2020. № 01 (січень). URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/69323/.

Анотація. Захід знайомить зі звичаями країни, мова якої вивчається, сприяє розвитку соціокультурної компетенції учнів з використанням матеріалу, пов'язаного з історією, святами та традиціями Великої Британії, розвиває мовленнєві навички та логічне мислення, творчі здібності та естетичне сприйняття навколишнього світу, підвищує інтерес до вивчення традицій англійських країн.

2. Ананьєва Н. С. Свято дружби : конспект виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-svato-druzbi-260495.html>.

Анотація. Виховний захід в цікавій формі розвиває в учнів звичку уважно ставитися до товаришів, сприяє створенню дружнього дитячого колективу, виховує чемне ставлення учнів один до одного, сприяє розвитку творчих здібностей кожної дитини.

3. Ананьєва Н. С. Свято дружби : презентація до виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-vihovnogo-zahodu-svato-druzbi-260517.html>.

Анотація. Презентація допоможе маленьким школярикам потрапити у чарівний світ казки. Діти у театральній виставі шукають справжніх друзів, які допоможуть їм у скрутну хвилину, навчаться дружити, не сваритися, допомагати один одному.

4. Артюшенко О. М. Лети літак, лети... : сценарій останнього дзвоника. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenarij-ostannogo-dzvonika-onlayn-2020-leti-litak-leti-188477.html>.

Анотація. Публікація містить розробку сценарію свята останнього дзвоника, який проводиться онлайн. Подано оригінальні ідеї щодо проведення дистанційних позакласних заходів, зокрема відеочелендж: передавання паперового літака із кадру в кадр.

5. Артюшенко О. М. Таємниці фізики : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-taemnici-fiziki-371014.html>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу у формі конкурсу, мета якого – поглибити знання учнів з фізики та мотивувати до вивчення цієї науки. Розробка містить цікаві прийоми: фокуси-експерименти, екологічну вікторину, гумористичну сторінку тощо.

6. Бабенко Л. М. Подорож у Країну здорового харчування : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/podorozh-u-krainu-zdorovogo-harcuvanna-289626.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховного заходу з елементами здоров'язбережувальних технологій у 2 класі. Метою проведення є пропагування здорового способу життя; виховання в учнів культури харчування, відповідального ставлення до власного здоров'я, почуття дружби, колективізму; ознайомлення із корисними та шкідливими продуктами харчування тощо.

7. Бажан С. С. Світлофор – безпеки знак, його повинен знати всяк : виховний захід. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/svitlofor-bezpeki-znak-yogo-povinen-znati-vsyak-47472.html>.

Анотація. Розробка містить різноманітні види вправ, які використовуються під час заняття з елементами тренінгу для учнів початкових класів. Вправи підібрані таким чином, що учні протягом заняття задіяні в розумовій діяльності та руховій активності. Зміст віршів та завдань легко сприймається на слух та зацікавлює до роботи. Деякі завдання потребують попередньої підготовки учнів до заняття, а саме роботи в бібліотеці чи в мережі Internet.

8. Балаба Т. А. 8 Березня – свято весни і жінок : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/8-berezna-svato-vesni-i-zinok-213062.html>.

Анотація. Захід спрямований на виховування у дітей почуття любові до найдорожчої людини, бажання їй допомагати, приносити радість; зміцнення почуття вдячності, любові та поваги до мами та бабусі.

9. Балицька С. М. Казковий світ оригамі : презентація до виховного заходу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-do-vihovnogo-zahodu-kazkoviy-svit-origami-218431.html>.

Анотація. Презентація до виховного заходу «Казковий світ оригамі» знайомить дітей з базовими формами і різновидами оригамі. У ході виховного заходу пропонується майстер-клас «Голуб миру» (можна провести окремо), присвячений дівчинці Садако Сасаки і всьому народу Японії, образ якої став символом протесту проти ядерної війни.

10. Бережна Н. В. Святковий телеміст «Мова – серце нації»: виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svatkovij-telemist-mova-serce-nacii-376293.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховної години у 3 класі до Дня української писемності та мови, що містить різні види творчих та ігрових завдань на українознавчу тематику. Виховною метою заняття є формування у дітей національної свідомості, патріотизму, поваги до української культури та мови.

11. Берченко Г. М. Наші обереги : розробка виховного заходу для учнів 3-4 класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-nashi-oberegi-189239.html>.

Анотація. Під час проведення заходу школярі більше дізнаються про народні символи України, їх значення.

12. Бесараб В. В. Стежками доброти. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/godina-spilkuvannya-stezhkami-dobroti-204052.html>.

Анотація. Запропонований матеріал можна використати для святкування Всесвітнього дня доброти (13 листопада) з метою формування у дітей загальнолюдських духовних цінностей та орієнтирів, доброго та милосердного ставлення до оточуючих, почуття емпатії.

13. Бесараб В. В. Толерантність – шлях до порозуміння: виховна година. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/treningove-zanyattya-tolerantnist---shlyah-do-porozuminnya-205153.html>.

Анотація. Матеріали виховної години можна використати для ознайомлення учнів з історією виникнення поняття «толерантність», якостями толерантної особистості; розвитку навичок толерантного спілкуватися та усвідомлення значущості толерантної поведінки під час взаємодії з оточуючими; формування навички безочинного спілкування, попередження конфліктів, досягненню компромісів.

14. Біковська Т. Г. Лінгвістичний турнір: розробка позакласного заходу для учнів 6-7 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/test/fonetika-povtorennya-proydenogo-materialu-5-klas-354139.html>.

Анотація. Метою розробки є підвищення мовної грамотності учнів у процесі гри, розвиток мовлення та творчої уяви.

15. Бікулова А. В., Молчанова І. В. Моя формула щасливого майбутнього: молодіжний сезам для учнів 10-11 класу. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/45-2020/>.

Анотація. Позакласний захід для старшокласників, що розкриває глибину поняття «щастя», формує в учнів позитивне ставлення та готовність до свідомого вибору професії і самостійного дорослого життя; виявляє здібності учнів до пропонованих професій та загальних ціннісних орієнтирів у житті; розвиває здібності до самоаналізу; сприяє вихованню віри в себе і в свої можливості, розвитку творчої активності, наполегливості у досягненні мети.

16. Білецька Т. А. У гостях у алхіміка (п'єса-загадка): методична розробка позакласного заходу з хімії. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasniy-zahid-dlya-uchniv-7-klasiv-164564.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку позакласного заходу з хімії для учнів 7 класу. П'єса «У гостях у Алхіміка» проводиться у інсценованій, цікавій формі сприяє повторенню вивченого матеріалу та підвищує інтерес до вивчення хімії.

17. Білецька Т. А. Щасливий випадок: методична розробка позакласної інтелектуальної гри з хімії для учнів 8 класу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/intelektualna-gra-dlya-uchniv-8-klasu-164540.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку позакласного заходу з хімії для учнів 8 класу. Інтелектуальна гра «Щасливий випадок» розрахована на учнів класу, які зацікавлені у вивченні хімії, має цікаві та змістовні конкурси.

18. Білодід Т. Л. Хто зверху?: позакласний захід з інформатики. 7-8 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/143857>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу з інформатики для учнів 7-8 класів. Метою заходу є поглибити знання учнів з інформатики, розвивати вміння приймати рішення в нестандартних ситуаціях, творчість, комунікативні здібності, вміння працювати командою, виховувати відповідальність.

19. Білоуха О. Б. Жирна І. М. ABC party: сценарій позакласного заходу з англійської мови для 1 класу. *Osvita.ua*. 2020. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/75320/.

Анотація. Сценарій позакласного заходу з англійської мови містить цікаві завдання для вирішення яких учням потрібно використати знання, отримані під час навчання у 1 класі.

20. Бойко Г. М. Абетка одягу. Виховна година у 3-4 класах. *Вихователю ГПД. Усе для роботи*. 2020. № 3. С. 99.

Анотація. У розробці розкривається функціональне значення одягу для людини; висвітлюються та ілюструються на прикладах основні стилі одягу, різниця між модою та стильним одягом; розкриваються «секрети» вміння одягатися зі смаком; надаються поради щодо зовнішнього вигляду цивілізованої людини.

21. Бойко Г. М. Веселі мандри: пізнавально-рухлива гра. *Вихователю ГПД. Усе для роботи*. 2020. № 4. С. 100.

Анотація. У розробці надається методика організації та опис проведення пізнавально-рухливої гри, у якій зацікавлюючи, розвиваючи та стимулюючи компоненти ігрової діяльності органічно поєднані з руховою активністю. Гра базується на принципах взаємоповаги, поєднання індивідуальної участі та колективного командного результату.

22. Бойко Г. М. Виховні заходи здоров'язбережувального спрямування. *Початкове навчання та виховання*. 2020. № 19-21. С. 599–601.

Анотація. Публікація складається з трьох заходів здоров'язберігального спрямування: інтерактивні виховні заходи «Смакота-фест», «Український борщ» для учнів 2 класів та «Салат-тайм «Тутті-фрутті» для учнів 3-4 класів, які націлені на популяризацію ідей здорового харчування та проводяться з використанням роботи у творчих групах. Хелсер-репліка «Стань хелсером!» представляє сценарій для постановки з метою висвітлення ідей здорового способу життя та важливості активного руху для запобігання гіподинамії.

23. Бойко Г. М. Перший дзвоник: святковий захід. *Початкове навчання та виховання*. 2020. № 22-24. С. 602–604.

Анотація. Публікація містить сценарій святкового заходу для учнів перших класів та їх батьків у перший день навчального року. У розробці пропонується нестандартний сучасний варіант організації та проведення цього загальношкільного святкового заходу.

24. Бор І. Г. Я люблю математику : розважальна математична гра для учнів 5-9 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvazalna-matematichna-gra-a-lublu-matematiku-dla-ucniv-5-9-klasiv-215574.html>.

Анотація. Позакласний захід, що розвиває логічне мислення, творчі дібності учнів; поглиблює знання та інтерес учнів до історії математики та видатних математиків.

25. Вашева Г. А. Сім чудес Сумщини : виховний захід. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/virtualna-ekskursiya-sim-chudes-sumschini-180464.html>.

Анотація. Віртуальна подорож створена з метою виховати в учнів почуття любові до рідного краю, його культурних та архітектурних пам'яток; розуміння й повагу до національних особливостей, історії й культури; прищепити почуття власної гідності як майбутнього громадянина, представника українського народу; плекати турботливе ставлення до своєї малої батьківщини — рідного міста, району.

26. Вихрова Т В. Олімпійський урок «Товариські зустрічі з волейболу для дівчат 10-11 клас» : позакласний захід. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-pozaklasnogo-zahodu-olimpiyskiy-urok-tovariski-zustrichi-z-voleybolu-dlya-divchat-10-11-klas-201676.html>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу, де розкрито олімпійські ідеали, формування уявлення про здоровий спосіб життя. Основним завданням заходу є сприяння зміцненню здоров'я, бережливого ставлення до свого здоров'я, виховання інтересу до занять спортом. Олімпійський урок присвячений популяризації такого виду спорту, як волейбол. Урок проходить в ігровій формі з використанням бесіди, спортивної вікторини, фізичних вправ і змагання.

27. Власенко А. О. Захід з методичної роботи «Хто зверху». Методична робота в школі. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/zahid-z-metodicnoi-roboti-u-formi-intelektualnoi-gri-201723.html>.

Анотація. Матеріал містить авторську розробку сценарію проведення інтелектуальної гри «Хто зверху» методичного спрямування. Публікація містить завдання для учасників та розрахована на 2 команди учителів (вищої категорії, молодих спеціалістів).

28. Вялкова В. Г. Калина – символ України. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalina-simvol-ukraini-202513.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховного заходу про рослинні символи України для учнів початкової школи.

29. Голець Л. Л. Ліс – наше багатство. Бережимо його : виховний захід. *Учительський журнал on-line*. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/lis-nashe-bahatstvo-berezhimo-yoho-1>.

Анотація. Година спілкування «Ліс – наше багатство. Бережимо його!» передбачає різні форми роботи учнів, під час яких знайомить школярів із значенням лісів для планети Земля, розповідає про Міжнародний день лісу, сприяє формуванню у дітей практичних навичок правил поведінки в лісі; екологічної культури та бережливого ставлення до природи. У розробці міститься авторська віршована казка «Лісова історія».

30. Голець Л. Л. Як колобок знайшов собі друзів : виховний захід. *Учительський журнал on-line*. 2020. URL: <http://teacherjournal.in.ua/rozrobky/yak-kolobok-znaishov-sobi-druziv-1-1>.

Анотація. «Як колобок знайшов собі друзів» – це п'єса-казка про здоров'я, корисні та шкідливі звички. Вона призначена для шкільного лялькового театру, але може бути розіграна й акторами-дітьми, стати частиною виховного заходу. Виховний потенціал казки сприяє формуванню у дітей навичок здорового способу життя, особистої гігієни, раціонального харчування; вихованню охайності, доброзичливості, товариськості, відповідальності за своє здоров'я.

31. Голобридько О. П. Первоцвіти – перша посмішка весни : вікторина з біології. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/181001>.

Анотація. Сценарій допоможе вчителю заохотити учнів 5-8 класів вивчати навколишнє середовище, розширити їхні знання про первоцвіти, розвивати науковий світогляд; виховувати бережне ставлення до природи, особливо до весняної флори.

32. Головченко А. І. Інтелектуал. 7-8 класи : розважальний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozvazalni-j-zahid-dla-ucniv-7-8-klasiv-intelektual-242501.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заходу, мета якого - сприяти розвитку пізнавальних інтересів учнів, формуванню культури навчальної праці, стимулювати прагнення до самоосвіти, узагальнити знання учнів, розвивати музичну пам'ять і кмітливість, інтелектуальну гнучкість. Участь у заході допоможе розвинути мистецтво спілкування та навички взаємодопомоги, пробудить у дітей щирий інтерес до всього корисного, морального через гру.

33. Гуденко Ю. О. Козацькі розваги : спортивно-патріотичний виховний захід. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/176130>.

Анотація. Публікація містить цікаві спортивні конкурси для учнів 9-11 класів до Дня захисника України. Виховний захід спрямований на розвиток фізичних якостей учнів, кмітливості, впевненості у власних силах та почуття патріотизму.

34. Гусак Л. О. День юного натураліста : презентація. Виховна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-den-yunogo-naturalista-215739.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентація на Всеукраїнську акцію «День юного натураліста». Матеріал можна використовувати під час позакласних заходів. Мультимедійна презентація має на меті узагальнити знання учнів про навколишнє середовище, правила поводження у природі та допоможе збагатити любов до рідного краю.

35. Гусак Л. О. Нехай квітує дерево родинне : презентація. Виховна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-povitrya-ta-yogo-vlastivosti-215792.html>.

Анотація. Публікація містить мультимедійну презентація на конкурс дерев-родоводів «Нехай квітує дерево родинне». Знайомить з історією роду і дослідженням генеологічного дерева, зібрання свідчень про рідних різних поколінь.

36. Долгих Т. О. Інформаційно-розвивальна гра «Бліц-турнір» : розробка позакласного заходу. Математика. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/informacijno-rozvivajna-gra-blic-turnir-196076.html>.

Анотація. Розробка містить інтегровані питання логічного, теоретичного та історичного змісту, що дає можливість учням розкрити свої знання в різних сферах. Матеріали можна використовувати під час проведення тижнів математики у школі.

37. Дорошенко Г. В. Гість з небес до нас іде... : виховний захід до Дня Святого Миколая для учнів 1-4 класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/207319>.

Анотація. Сценарій Свята для молодших школярів. Використано різноманітні ігри, конкурси, пісні.

38. Дунай О. Засідання літературного гуртка : урок. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.ua/publ/145001>.

Анотація. Оpubліковано конспект засідання літературного гуртка у формі інтерпретаційного діалогу для учнів старших класів, що містить нестандартну форму роботи з текстом одного речення. Метою проведення заняття є показ краси і багатства української мови.

39. Єрмоленко Н. І. СНІД. Знати, щоб жити : виховний захід. 8 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/snid-znati-sob-ziti-390769.html>.

Анотація. Виховний захід «Знати, щоб жити» ознайомлює учнів із захворюваннями на СНІД, з шляхами зараження та засобами лікування, профілактики, збереження від вірусу. Розвиває почуття відповідальності за своє здоров'я та здоров'я інших людей. Виховує високу свідомість у підростаючого покоління, самосвідомість.

40. Жуков М. М., Панченко Н. В., Савельєв А. Г. та інші. Естафети і спортивні свята у навчальному закладі для 1-4 класів : навчально-методичний посібник. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81645>.

Анотація. У посібнику вміщено естафети, сценарії, спортивні свята, подано методичні поради щодо їх організації та методики проведення на уроках фізичної культури та в позанавчальний час. Методичні рекомендації будуть корисні для вчителів, студентів, школярів та їх батьків.

41. Загребельна Т. В. Організація виховної роботи в закладі освіти щодо формування здорового способу життя. *Здоров'я як особистий, освітній і суспільний феномен* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Суми, 26 листопада 2020 року). / за заг. ред. : В. М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 96–101.

Анотація. Стаття розкриває питання організації виховної роботи щодо формування здорового способу життя здобувачів освіти. Зазначені особливості роботи вчителів школи зі здоров'язбереження учнів на основі застосування здоров'язберезувальних технологій в освітньому процесі.

42. Замес О. О. Традиції рідного краю : виховний захід. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vihovniy-zahid-tradici-ridnogo-krayu-139506.html>.

Анотація. Розробка виховного заходу для учнів 3 класу представлені різні форми та методи навчання.

43. Зінов'єва О. М. Профорієнтаційна гра «Подорож у світ професій» : позакласний захід для учнів 8-11 класів. *Всеосвіта*. <https://vseosvita.ua/library/proforientacijna-gra-podoroz-u-svit-profesij-dla-ucniv-8-11-klasiv-123391.html>.

Анотація. Публікація містить різні види ігрових завдань на профорієнтаційну тематику. Видання допоможе розширити знання підлітків про професії, дасть змогу зрозуміти, наскільки добре вони орієнтуються у світі сучасних професій, створить умови для прояву творчого і інтелектуального потенціалу учнів, вміння працювати в команді.

44. Зінченко Г. О., Бойко Г. М. Визволення Снігуроньки : новорічна розважальна програма для учнів 2-4 класів. *Вихователю ГПД. Усе для роботи*. 2020. № 11-12 (107-108). С. 53–56.

Анотація. Сценарій новорічного свята для учнів 2-4 класів. Мета заходу – створити святковий настрій у дітей за допомогою активної участі в конкурсній-ігровій програмі, розвивати комунікативні якості.

45. Іванова Л. М. Дня дівчаток : позакласний захід. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasniy-zahid-do-dnya-divchatok-152546.html>.

Анотація. Позакласний захід до дня дівчаток у 4 класі, містить різноманітні та цікаві конкурси для дівчаток.

46. Іванова Л. М. Допоможи собі сам : тематична класна година до дня ЦЗ. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/tematichna-klasna-godina-do-dnya-cz-na-temu-dopomozhi-sobi-sam-152541.html>.
Анотація. Тематична класна година до дня цивільного захисту на тему: «Допоможи собі сам» для учнів 4 класу. Мета заходу: повторити та закріпити правила поведінки у складних ситуаціях; поглибити знання учнів з питань цивільного захисту; формувати здоров'язберігаючу компетентність, стимулювати розвиток витривалості, мужності, рішучості, кмітливості; виховувати почуття відповідальності за своє життя та інших.
47. Іванова Л. М. Людина починається з добра : виховна година. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-lyudina-pochinaetsya-z-dobra-152536.html>.
Анотація. Виховна година на тему: «Людина починається з добра» для учнів 4 класу. Мета даного заходу: виховувати в учнів почуття добра, чуйності, милосердя, поваги до своїх батьків, старших людей, формування в учнів життєвої позиції, яка проявляється в дієвій допомозі знедоленим, немічним, стареньким; формування в учнів уміння висловлювати моральні судження, відрізняти добре від поганого, виховувати високі моральні якості.
48. Іванова Л. М. План виховної роботи. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/plan-vihovno-roboti-4-klas-151739.html>.
Анотація. Публікація містить план виховної роботи класовода на I семестр.
49. Іванова Л. М. Прощай, початкова школо! : сценарій. 4 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-proschavay-pochatkova-shkolo-152530.html>, <https://naurok.com.ua/prezentaciya-svyata-proschavay-pochatkova-shkolo-152533.html>.
Анотація. Сценарій «Прощай, початкова школо!» для учнів 4 класу. Захід супроводжується мультимедійною презентацією.
50. Іванченко О. Г. Зустріч випускників – 2020 : розробка позакласного заходу. *На урок*. 2020. <http://naurok.com.ua/publ/148547>.
Анотація: Даний сценарій свята-зустрічі з випускниками минулих років може бути корисним для використання педагогами – організаторами та заступниками директорів з навчально – виховної роботи.
51. Ілюхіна Т. В. Абетка одягу : виховна година у 3-4 класах. *Вихователю ГПД. Усе для роботи*. 2020. № 3(99). С. 24–27.
Анотація. Розширити уявлення дітей про функції одягу; дати поняття основних стилів одягу та проілюструвати їх на прикладах; пояснити та продемонструвати різницю між сліпим слідуванням моді й умінням одягатися зі смаком; пояснити причини доцільності дотримання шкільної форми.
52. Калініченко А. В. Інтелектуальна гра для учнів 8-9 класів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/intelektualna-gra-dlya-uchniv-8---9-klasiv-intelektual---2020-141980.html>.
Анотація. Розробка містить цікавий матеріал для гри. Розрахована на учнів 8-9 класів. Для вчителів, класних керівників, студентів педагогічних закладів.
53. Калініченко А. В. Маленька леді : виховний захід. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konkursno---rozvazhalna-programa-malenka-ledi-141956.html>.
Анотація. Цікава конкурсno-розважальна програма для учнів 3-4 класів. Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних закладів.
54. Калініченко Н. В. Літературно-музична композиція «Рідна мова – серця мого подих» : позакласна робота. Українська мова. 7 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145897https://naurok.com.ua/literaturno-muzichna-kompoziciya-ridna-mova---sercy-mogo-podih-145894.html>.
Анотація. Літературно-музична композиція «Рідна мова – серця мого подих». Урочистий захід до Міжнародного дня рідної мови, метою якого є виховання почуття патріотизму, національної гідності, любові до рідної мови.
55. Калініченко Н. В. Правила поведінки з незнайомими людьми. Буклет : виховна робота. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/buklet-pravila-povedinki-z-neznayomimi-lyudmi-145902.html>.
Анотація. Буклет «Правила поведінки з незнайомими людьми» спрямований на формування безпечної поведінки дитини у різних життєвих ситуаціях.
56. Калюжная Л. День Захисника України : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/den-zahisnika-ukraini-vihovnij-zahid-u-4-v-klasi-359631.html>.
Анотація. Публікація містить розробку інтерактивного виховного заходу у 4 класі метою якого є сприяння згуртуванню дитячого колективу. Заняття розвиває розумові і фізичні здібності, кмітливість і спритність, виховує патріотичні почуття до рідної землі, дружбу та взаємоповагу один до одного, взаєморозуміння, сприяє збереженню народних звичаїв, традицій, свят.
57. Калюжная Л. Нашому роду нема переводу : родинне свято. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/nasomu-rodu-nema-perevodu-rodinne-svato-359628>.
Анотація. «Нашому роду нема переводу» – це родинне свято у рамках творчого проекту в 4 класі. Метою проекту є виховання любові до сімейних традицій, поваги до членів родини, вміння піклуватися один про одного. Виховання шанобливого ставлення до батьків та членів своєї родини.
58. Калюжная Л. Свято осені. Свято Покрови : виховний захід для початкових класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-oseni-svato-pokrovi-359621.html>.

Анотація. Позакласний захід-проект для учнів 3– 4 класів. Мета даного проекту: ознайомити учнів зі святом Покрови, пробуджувати пізнавальні інтереси до історії української культури; сприяти відродженню родинних і національних традицій. Виховувати любов та пошану до традицій українського народу.

59. Кириленко О. В. Відповідальність та покарання : форсайт для підлітків. *Шкільне життя*. 2020. URL: <https://www.schoollife.org.ua/46-2020/>.

Анотація. Заняття покликане надати інформацію учням щодо негативних явищ у громаді та суспільстві, показати взаємозв'язок негативних явищ із протиправною поведінкою; підвести до розуміння, що протиправна поведінка – це вибір людини, а не збіг обставин.

60. Коваленко І. П. Психічне здоров'я школярів : виховна година. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-psihicne-zdorova-skolariv-285108.html>.

Анотація. Виховна година містить матеріали, що можуть стати в пригоді під час проведення позакласних заходів та уроку біології з теми «Сон».

61. Ковальова Т. С. Конспект квест-гра : позакласний захід для літнього табору. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-kvest-gra-dlya-litnogo-taboru-161774.html>.

Анотація. Дана розробка містить завдання, які призначені для виконання дітьми за квест-карткою, які заховані на території школи.

62. Колодяжна Л. А. Муза приходить у тиші... : сценарій засідання літературної вітальні. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-prezentaciya-muza-prihodit-u-tishi-134552.html>.

Анотація. Публікація містить розробку сценарію та презентацію засідання літературної вітальні.

63. Колодяжна Л. А. Чар-зілля незабутнього смаку : дослідницький проект. Позакласна робота. 10 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/doslidnickiy-proekt-char-zillya-nezabutnogo-smaku-134548.html>.

Анотація. Публікація містить результати роботи над краєзнавчим дослідницьким проектом, мета якого - зібрати відомості про вирощування полуниці в селі Боромлі, використавши спогади односельчан.

64. Колодяжна Л. А. Я боюся стати таким, як дорослі... : сценарій засідання літературної вітальні. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-prezentaciya-ya-boyusya-stati-takim-yak-dorosli-134543.html>.

Анотація. Публікація містить розробку сценарію й презентацію засідання літературної вітальні.

65. Коломак О. Г. Казка в гості завітала : виховний захід. Початкова школа. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kazka-v-gosti-zavitala-22102.html>.

Анотація. Виховний захід для учнів початкової школи, який містить інформацію про деяких казкарів інших країн та сам сценарій казки «Коза-дереза». Цей захід вчить дітей слухати казку, розуміти казкові події, ситуації, оцінювати поведінку героїв, співвідносити реальне і казкове, поважати добро і правду, боротися зі злом і кривдою.

66. Кондратенко А. М. Добро починається із тебе : розробка виховного заходу. 6 клас. 2020. URL: <https://cutt.ly/MtTBZBt>.

Анотація. Розробка виховного заходу містить конспект і презентацію. Мета заходу - розкрити життєво важливу проблему сьогодення - творити добро на землі; формувати у школярів найвищі людські цінності: ввічливість, милосердя, людську гідність, чуйність, любов і повагу до ближнього.

67. Кондратенко А. М. Правильний вибір професії – важливий крок у житті : виховна година. URL: <https://cutt.ly/6tTNeZf>.

Анотація. Розробка виховної години містить конспект і презентацію. Мета: допомогти учням у виборі майбутньої професії; ознайомити учнів з деякими професіями; розвивати цілеспрямованість, працелюбність, наполегливість з метою орієнтації їх на свідомий вибір майбутньої професії.

68. Кондратенко А. М. Битва велетнів : розробка позакласного заходу з математики. 2020. URL: <https://cutt.ly/DtTBk7e>.

Анотація. Інтелектуально-математична гра для учнів 7 класу, яку доцільно використати під час проведення тижня математики. Розробка містить презентацію. Умови гри. 1 учень – знавець математики (велетень) змагається проти команди із 5 учнів. По черзі вислуховуються відповіді від команди і від знавця. За кожну правильну відповідь – 1 бал. На інші битви виходять інші знатоки, які змагаються проти своїх команд. Перемагає той велетень, який набере найбільше балів.

69. Кондратенко В. П. Тато, мама, я – спортивна сім'я : розробка виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/rozrobka-vihovnogo-zahodu-tato-mama-a-sportivna-sima-374977.html>.

Анотація. Розробка виховного заходу для учнів середніх класів. Проведення даного заходу сприятиме залученню учнів та їх батьків до систематичних занять фізичною культурою та спортом; організації рухового дозвілля, пропаганді занять фізичними вправами, як засобом активного відпочинку та зміцненню здоров'я.

70. Корнієнко С. В. Посади дерево : навчально-методичний посібник. Шостка, 2020. 26 с.

Анотація. Видання містить інформацію про види дерев, які використовуються в озелененні, строки їх посадки, техніку садіння, догляд за саджанцями. Вона допоможе керівникам гуртків еколого-натуралістичного напрямку, вчителям біології, екології, вихованцям ботанічного профілю, громадським активістам під час проведення акцій з озеленення.

71. Кот О. А. Згубність лихослів'я: урок культури мовлення. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-uroku-kultura-movlenna-zgubnist-lihosliiva-247817.html>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту уроку культури мовлення в старших класах. Його метою є вдосконалення комплексних умінь і навичок учнів у царині культури мовлення; підведення учнів до розуміння лайки як аморального, духовно і фізично небезпечного явища; формування внутрішньої потреби мовної досконалості.

72. Кощей А. В. Вечорниці на Андрія: сценарій. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/scenarij-vecornici-na-andria-240720.html>.

Анотація. Сценарій українських вечорниць дає змогу долучитися до традицій нашого народу. Матеріал призначений для класних керівників, педагогів-організаторів. Стане в нагоді при підготовці свят новорічного циклу.

73. Кощей А. В. Мої таланти виплекала школа: сценарій. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168583>.

Анотація. Сценарій заключного концерту випускників базової середньої школи. Призначений для класних керівників, педагогів-організаторів. У сценарії мають місце спогади учнів про навчання, слова подяки вчителям та працівникам школи.

74. Кощей А. В. Мої таланти виплекала школа. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/moi-talanti-viplekala-skola-240616.html>.

Анотація. Сценарій заключного концерту випускників базової середньої школи. Призначений для класних керівників, педагогів-організаторів. У сценарії мають місце спогади учнів про навчання, слова подяки вчителям та працівникам школи.

75. Кощей А. В. Пригорнись душею до України: літературно-музична композиція. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/183266>.

Анотація. Літературно-музична композиція покликана привернути увагу учнів до краси рідного краю; ознайомити з творами письменників різних країн, яких надихала Україна, виховувати в дітей любов до свого краю, його літературної та музичної спадщини.

76. Кощей А. В. Пригорнись душею до України. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/prigornis-duseu-do-vkraini-275963.html>.

Анотація. Літературно-музична композиція покликана привернути увагу учнів до краси рідного краю; ознайомити з творами письменників різних країн, яких надихала Україна, виховувати в дітей любов до свого краю, його літературної та музичної спадщини.

77. Кощей А. В. Чорнобиля пекучий дзвін: сценарій. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/scenarij-cornobila-pekucij-dzvin-254635.html>.

Анотація. Чорнобильська трагедія – біль кожного із нас. Минають роки, а наслідки катастрофи відчутні донині. Ми не маємо права забувати про подвиг пожежників, які вступили в нерівний двобій.

78. Кощей А. В. Чорнобиля пекучий дзвін: сценарій. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/174844>.

Анотація. Чорнобильська трагедія – біль кожного із нас. Минають роки, а наслідки катастрофи відчутні донині. Ми не маємо права забувати про подвиг пожежників, які вступили в нерівний двобій.

79. Кравченко О. М. Ніч у музеї: сценарій. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-do-dna-vcitela-nic-u-skoli-229896.html>.

Анотація. Публікація містить розробку сценарію, який можна використовувати для привітання вчителів з їх професійним святом. Сценарій гумористичний. Розігрується ситуація, ніби вчителі були випадково зачинені у школі в переддень нового навчального року. Ведучі виконують роль учителів різних предметів.

80. Кравченко О. М. Оповідки про первоцвіти: сценарій музично-поетичної композиції. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/muzicno-poeticna-kompozicia-opovidki-pro-pervocviti-248085.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховного заходу екологічного спрямування. Можуть використовувати педагоги-організатори, класні керівники, учителі біології для позакласної роботи. Музично-поетична композиція з власною поезією спрямована на захист первоцвітів. Розробка містить легенди про первоцвіти у віршованій формі, які можна інсценізувати.

81. Крапивна С. В. Крадіжка: консультація для батьків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/197991>.

Анотація. у статті надані причини та рекомендації як поводитись батькам коли їхня дитина схильна до крадіжок.

82. Крапивна С. В. Прояви дитячої агресії: консультація для батьків. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/197430>.

Анотація. Дати відповідь батькам на питання: «Що робити, якщо дитина проявляє агресію?» Згадайте істину: «Перш ніж виховувати дітей, виховуйте себе!» Як часто ми забуваємо про це. Наші діти унікальні, ми на деякий час забуваємо про це.

83. Крапивна С. В. Вибір друзів: консультація для батьків. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konsultacia-dla-batktiv-vibir-druziv-365415.html>.

Анотація. Більшість батьків мріє, щоб їхня дитина була оточена вірними і відданими друзями, поряд з ними була щасливою. Щоб підлітком син чи донька обирали прийнятних друзів, треба закласти підґрунтя: створити коло спілкування, у якому малюк зможе знайти гідних та цікавих товаришів.

84. Куртова О. А. Літо-літечко, ура! Вітамінна пора! : розробка виховного заходу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/urok-lito-litechko-ura-vitaminna-pora-187587.html>.

Анотація. Розробка уроку з основ здоров'я, мета якого ознайомити учнів з назвами поживних речовин їх функціями в організмі (білки, жири, вуглеводи, мінеральні речовини). Формувати в учнів знання про значення фруктів та овочів як джерел мікроелементів і вітамінів. Вказати про негативний вплив шкідливої їжі на дитячий організм. Формувати дбайливе ставлення до свого здоров'я. Розвивати інтерес до дослідницької діяльності, бажання пізнавати нове. Виховувати навички культури і гігієни правильного харчування.

85. Куртова О. А. Посвята в першокласники : презентація до виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-posvata-v-persoklasniki-278832.html>.

Анотація. Презентація до свята «Посвята в першокласники». Рекомендована до сценарію свята «Посвята в першокласники» (автора Куртової О. А.). Презентація містить 34 анімовані слайди, що допоможуть в проведенні заходу.

86. Куртова О. А. Посвята в першокласники: розробка виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-svata-posvata-v-persoklasniki-278655.html>.

Анотація. Школа – це дивовижний світ. Є в ньому місце і для напруженої праці, і для розваг та відпочинку. Свято «Посвята в першокласники» - перше свято для найменших учнів в стінах рідної школи, в ході якого доцільно продемонструвати знання і вміння набуті учнями за четверть навчання, прививати любов до своїх рідних, виховувати наполегливість, працьовитість, старанність, жагу до навчання.

87. Кусочкіна С. Г. Ми – європейці: реальність і перспективи : година спілкування. *На урок*. 2020 URL: <https://naurok.com.ua/godina-spilkuvannya-mi---evropejci-realist-i-perspektivi-143663.html>.

Анотація. Публікація містить розробку години спілкування, яка може бути використана під час проведення першого уроку в навчальному році.

88. Кучук І. В. Вручення атестатів : сценарій. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/194254>.

Анотація. Методична розробка буде корисною для класних керівників випускних класів. Виховною метою є формування в учнів шанобливого ставлення до батьків, учителів.

89. Левчук А. Г. Осінні забави. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-dla-ucniv-pocatkovoi-skoli-osinni-zafavi-401550.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку виховного заходу для учнів початкової школи.

90. Лихошапка О. П. З відданістю Україні в серці : виховна година. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/z-viddanistyju-ukra-ni-v-serci-168294.html>.

Анотація. Даний захід допоможе поглибити знання учнів про односельців, що перебували в зоні АТО та гідно виконували свій обов'язок перед державою; розвивати образне мислення, пам'ять, увагу, здібності щодо декламування поезій; виховувати глибокі патріотичні почуття, причетність і відповідальність за все, що відбувається в країні, вдячність тим, хто віддав за неї життя; формувати активну громадянську позицію школярів щодо єдиної, цілісної держави та захисту її кордонів, повагу, толерантність до інших народів, віру в краще майбутнє України.

91. Лихошапка О. П. Краєзнавча експедиція «Чарівний світ природи – природа рідного краю у міфах та легендах» : позакласний захід. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/201706>.

Анотація. Краєзнавча експедиція з української літератури «Чарівний світ природи – природа рідного краю у міфах і легендах» розрахована для учнів 5 класу.

92. Лихошапка О. П. Моє село – моя історія жива : виховна година. 5 клас. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/167263>.

Анотація. Розробка даного виховного заходу допоможе мотивувати бажання учнів добре знати про історію походження села, його історичні та краєзнавчі місця, відомих людей і водночас стимулювати дітей до дослідницько-краєзнавчої роботи; розвивати пам'ять, увагу, логічне мислення, спостережливість, вміння в школярів адекватно аналізувати історичні факти, збагачувати їх словниковий запас; вдосконалювати навички зв'язного мовлення; виховувати стійке почуття національної свідомості і високої духовності, любов до рідного краю.

93. Лихошапка О. П. План виховної роботи. 10 клас. I семестр. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/199255>.

Анотація. План виховної роботи 10 клас I семестр (з ціннісними орієнтирами за новою шкільною програмою та відповідними методичними рекомендаціями)

94. Лихошапка О. П. Сімейні прийоми виховання національної свідомості, національної гідності та самосвідомості : матеріали до проведення батьківських зборів. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/181340>.

Анотація. Ці батьківські збори допоможуть для формування ціннісних орієнтацій до держави та суспільства, рис сучасного патріота української держави.

95. Личман В. П. Цей дивний гудзик : розробка виховного заходу. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/200610>.
Анотація. Розробка виховного заходу, матеріали якого спрямовані на поглиблення знань дітей про призначення гудзиків, їх різноманітність за розміром, формою, кольором.
96. Лісенко Т. С. Білий тиждень : народознавча виховна година. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/narodoznavcha-godina-quot-bilyi-tizhden-quot/>.
Анотація. Народознавча година «Білий тиждень» знайомить учнів із народними українськими звичаями та традиціями напередодні свята Великодня.
97. Лісенко Т. С. Бути людиною на землі. *Всімосвіта*. 2020. URL: <https://vsimosvita.com/dopovid-quot-buti-lyudinoyu-na-zemli-quot/>.
Анотація. Ми з вами живемо на цій землі і постійно робимо свій вибір між добром і злом, достоїнством і підлістю: образити чи захистити, проявити байдужість чи попросити пробачення, зламати гілку чи посадити дерево, палити чи не палити і так далі. Рішення, яке ми приймаємо, також впливає на долю, на наше життя. А формувати в собі готовність до морального поступку потрібно уже в дитячому садочку, в школі, на порозі дорослого життя і формування Волі, Духу та Особистості.
98. Лісенко Т. С. Наймиліша, найрідніша... : сценарій до Дня матері. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-do-dnya-materi-nayridnisha-naymilisha-naysvyatisha-na-vlasnih-poezyyah-140162.html>.
Анотація. Захід для старшокласників та дорослих. Все про маму – найдорожчу кожному людину.
99. Лісенко Т. С. Почуй себе у цьому світі : сценарій до Дня інвалідів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/learn/tehnologichna-pidgotovka-uchniv-zasobami-stem-steam-navchannya-10>.
Анотація. Сценарій розроблений до Дня інвалідів. Толерантне ставлення до людей із фізичними вадами, підтримка їх у цьому світі, допомога матеріальна і моральна.
100. Луценко В. М. Стежинами по «Країні міцного здоров'я» : виховна година. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/stezinami-po-kraini-micnogo-zdorova-398671.html>.
Анотація. Матеріал призначений для проведення виховної години. Мандруючи по країні здоров'я, діти навчатимуться дотримуватися санітарно-гігієнічних навичок, здійснювати контроль за додержанням особистої гігієни, правильно харчуватися, бережливо ставитися до власного здоров'я.
101. Ляшко Т. О. Свято 8 Березня. Нагородження олімпійців : сценарій. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/82698>.
Анотація. Сценарій подвійного свята: нагородження переможців олімпіад, інтелектуальних конкурсів і змагань та концертної програми до 8 Березня. Присутні переможці-олімпійці, їх батьки, вчителі, запрошені учителі-пенсіонери, учні школи. Ведучі учні старших класів.
102. Ляшко Т. О. Свято 8 Березня. Нагородження олімпійців : сценарій. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/169906>.
Анотація. Сценарій подвійного свята: нагородження переможців олімпіад, інтелектуальних конкурсів і змагань та концертної програми до 8 Березня. Присутні переможці-олімпійці, їх батьки, вчителі, запрошені учителі-пенсіонери, учні школи. Ведучі учні старших класів.
103. Микитченко В. В. Рідну матусю зі святом вітаю! : виховний захід. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ridnu-matusu-zi-svatom-vitau-199856.html>.
Анотація. Публікація містить конспект виховного заходу, розробленого до міжнародного жіночого свята – 8 Березня. У розробці вчитель поставив за мету навчити дітей поважати, цінувати та любити своїх мам, бабусь, сестричок та всіх жінок нашої планети; розвивати творчі здібності за допомогою виконання цікавих завдань.
104. Мироняк О. В. Тренінговий проєкт «Вільні від насильства» : позакласна робота міжнародного євроклубу «PrimeStar». 7-11 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/142373>.
Анотація. Позакласна робота євроклубу «PrimeStar» із створення проєкту щодо зміцнення та захисту прав дітей в Україні, розроблення програми для учнів 5- 11 класів та створення центру допомоги категорії дітей, постраждалих від насильства.
105. Михайленко Т. М. День Соборності України : виховна година. 10 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151275>.
Анотація. Розробка допоможе поглибити знання учнів про історичне минуле нашої держави; формувати національну свідомість школярів, виховувати патріотів рідної держави; розвивати пізнавальні інтереси.
106. Михайленко Т. М. Україна – єдина країна : виховний захід. 9 клас. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/151269>.
Анотація. Розробка допоможе сформувати в учнів розуміння єдності й цілісності України, усвідомлення себе українцем, почуття особистої відповідальності за долю держави, готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни.
107. Мірошниченко Н. І. Літературний КВК за оповіданнями А. П. Чехова : позакласний захід. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/149196>.

Анотація. Опублікований позакласний захід містить інтелектуальні питання із зарубіжної літератури. Матеріали публікації можуть бути використані як на уроках, так і під час підготовки та проведення предметного Тижня. Пропоновані матеріали сприятимуть розвитку читацької культури учнів, поглибленню інтересу до зарубіжної літератури, розвитку пізнавальної активності школярів, їх вмінню нестандартно мислити.

108. Міхеєва Л. І. «Герої не вмирають» до Дня Героїв Небесної сотні : презентація. 5-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacsa-geroi-nt-vmiraut-do-dna-gepoiv-nebesnoi-sotni-242500.html>.

*Анотація. Як додаток до виховного заходу «Герої не вмирають» пропоную презентацію. Слайди відповідають помітці * у тексті сценарію. Презентація містить гіперпосилання, у якому розміщені відео та записи на обрану тему.*

109. Міхеєва Л. І. А вже Осінь прийшла в зелен-сад : свято врожаю. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-vrozau-a-vze-osin-prijsla-v-zelen-sad-dla-1-4-klasiv-370056.html>.

Анотація. Пропоную сценарій свята врожаю для 1-4 класів «А вже Осінь прийшла в зелен-сад». До нього додається презентація. Свято наповнено різними моментами і включає кулінарний конкурс, ігрову програму, виставку виробів. конкурс читців про осінь, виступи депутатів від фракції овочів та зернових. Проводити подібні свята із нашою малечею - одне задоволення.

110. Міхеєва Л. І. Велика перерва до дня учителя : колективна творча справа. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kolektivna-tvorca-sprava-velika-perepva-do-dna-ucitela-403398.html>.

Анотація. Про святкування дня Учителя у школі можу говорити безкінечно. А підтверджую це своїм творчим здобутком – сценарієм святкової програми з нагоди дня Учителя. Зазвичай, учні від 1 до 11 класу задіяні на етапі підготовки, а завершує його феєричне дійство, у вир якого поринає уся школа – учителі й учні.

111. Міхеєва Л. І. Великдень – свято весни: виховний захід. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-dla-1-4-klasiv-velikden-svato-vesni-242581.html>.

Анотація. Великдень – одне з улюблених свят дітвори. Саме тому підготовка виховного заходу з означеною темою викликає шквал емоцій у малят. Кожен клас отримує завдання і залюбки його готує. Окрасою свята стають вироби до Великодня, писанки й крашанки, виготовлені руками дітей. Подібне свято – прояв віковічних традицій і вірувань нашого народу.

112. Міхеєва Л. І. Випускний вечір – 2019 «Культурний серіал «Школа. Випускний» : методична розробка. 11 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vipusknij-vecsr-2019-kultovij-serial-skola-vipusknij-219018.html>.

Анотація. Культурний серіал «Школа» збентежив розум школярства України. Випускники нашої школи взяли сюжет серіалу за основу, творчо попрацювали і як результат – у співпраці з педагогом-організатором створили сучасний сценарій випускного вечора. Рекомендую його й для вас.

113. Міхеєва Л. І. Відкритий урок до дня учителя : виховний захід. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-vidkritij-urok-do-dna-ucitela-402178.html>.

Анотація. День Учителя – свято, коли в школі все верхи дригом. Втім, це лише на користь. Бо саме такого дня учнівське самоврядування може трішечки пошибенкувати. Одним із вибриків дня дублера є святкова програма, на яку запрошуються працівники школи – педагогічний та технічний персонали. Щоб показати погляд учнів на відкриті уроки, ми залучили до його проведення учителів у ролі учнів, а учні провели уроки за розкладом як вчителі.

114. Міхеєва Л. І. Відкриття музею історії школи : виховний захід. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-vidkritta-muzeu-istorij-skoli-398340.html>.

Анотація. У 2012 році відкрився музей Буринської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 3. З того часу змінився дизайн і наповнення експозицій, а дослідницька робота по вивченню історії школи це триває. Десять років тому, коли ми починали опитувати випускників та учителів, їм не здогадувалися, що такою дивовижною виявиться історія школи, тривалістю в понад сто років. Результатом пошуків стала книга за авторством Ніни Кочубей, учителя математики нашої школи, яка записувала спогади свідків.

115. Міхеєва Л. І. Герої не вмирають до Дня Героїв Небесної сотні : виховний захід. 5-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-geroi-ne-vmiraut-do-dna-geroiv-nebesnoi-sotni-242490.html>.

Анотація. Події на Майдані 2013 - 2014 років сколихнули українське суспільство. Кривавий гарант вивів проти народу урядові війська. Пролілася кров мирних жертв - героїв Майдану. Пам'ять про подію, яка ятриться раною й досі, не залишає у спокої наше сумління. Про героїчну сторінку національної ідентичності мають знати юні громадяни держави.

116. Міхеєва Л. І. День Знань на Україні: виховний захід. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-den-znay-na-ukraini-401580.html>.

Анотація. 1 вересня збирає до школи юну громаду. Усміхнені й бадьорі на зустріч із дзвоником поспішають усі - від маляток 1 класу до поважних учнів, які скоро стануть випускниками. Бентежно на святі батькам, які вперше, чи востаннє привели дітей на свято першого дзвоника. Схвильовані вчителі, яким вкотре вести за собою школярство у подорож по країні Знань. Шкільні покоління зростають і відправляються в самостійний політ.

117. Міхеєва Л. І. Екскурсія до музею історії школи : методична розробка. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekskursia-do-muzeu-istorij-skoli-398400.html>.

Анотація. Після відкриття в 2012 році музею історії школи пошуковий загін, очолюваний учителем математики Кочубей Н.В., продовжував збір спогадів серед випускників минулих років та учителів-пенсіонерів Буринської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 3. Назбиравши достатньо матеріалів, ми внесли корективи у зміст екскурсії і оновили експозицію. До речі, вивчення історії школи - це великий пласт роботи, титанічні зусилля вчителя-ентузіаста. Проте результати цього варті.

118. Міхеєва Л. І. Зустріч однокласників: виховний захід для дорослих. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-dla-doroslih-zustric-odnoklasnikiv-246185.html>.

Анотація. Маю досвід організації та проведення зустрічей зі своїми однокласниками. Зараз я, власне, виконую обов'язки класного керівника свого випуску. Та хтось же має зібрати ровесників на таку бажану зустріч. Для мене це дуже просто, адже все професійне життя я тільки тим і займаю, що організую та проводжу, організую та проводжу... Мені це до душі.

119. Міхеєва Л. І. Картопляний бал: презентація до свята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ prezentacia-do-svata-kartoplanij-bal-246156.html>.

*Анотація. Дана презентація є додатком до свята «Картопляний бал». У сценарії є помітки *, які означають відповідний слайд презентації.*

120. Міхеєва Л. І. Картопляний бал: свято. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-dla-1-4-klasiv-kartiplanij-d-bal-246146.html>.

Анотація. Традиційними в нашій школі є осінні свята, серед них – свято врожаю. Захід містить багато цінної інформації про довгий шлях картоплі до нашого столу, про її переможну ходу на кухні домогосподарок, про використання картоплі в народній медицині та косметичі.

121. Міхеєва Л. І. Класи: методична розробка. Виховна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-persij-urok-ukraina-v-moemu-serci-403430.html>.

*Анотація. Дана презентація є додатком до сценарію першого уроку, який ми проводимо після свята першого дзвоника. У сценарії є помітки *, які відповідають слайдам у презентації. Щоб було легше орієнтуватися – початок тексту є на слайдах. Взагалі, на мою думку, презентація – це чудова можливість ілюструвати свято, не докладаючи надзусиль по оформленню наочності.*

122. Міхеєва Л. І. Козацькі забави: гра. 3-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kozacki-zabavi-dla-3-4-klasiv-242548.html>.

Анотація. Зростають нащадки козацького роду і прагнуть продовжити славетну звитягу старших поколінь. До Дня Покрови та Дня українського козацтва пропоную провести у школі гру «Козацькі забави». Тут різнопланові завдання для учасників, колоритні персонажі Гетьмана та Отамана, красуні козачки як ведучі заходу, невгамовні вболівальники.

123. Міхеєва Л. І. Лялькова вистава «Казка про гарбузову кашу»: виховний захід. Дошкільнята. 1-4 класи. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-lalkova-vistava-kazka-pro-garbuзову-kasu-395341.html>.

Анотація. «Казка про гарбузову кашу» – одна із лялькових вистав, яка була інсценована гуртком «Смайлик». Сюжет, у якому цінується почуття товариськості, мав такий розвиток подій, що глядачі з цікавістю очікували, чим казка закінчиться. Звичайно, це був хепі-енд, утім, хто на нього не заслуговував, отримали своє.

124. Міхеєва Л. І. Лялькова вистава «Казка про хитру Лисичку»: методична розробка. Дошкільнята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/lalkova-vistava-kazka-pro-hitru-lisicku-401555.html>.

Анотація. Ляльки-рукавички - основний реквізит для лялькового гуртка. За допомогою найпростішого механізму, а саме руки, оживають персонажі, які показують юним глядачам чи то вади, чи то позитивні сторони героїв вистави. Не бути такою, як Лисичка, яка постійно хитрує, закликають у казці, яку інсценували «Смайлики».

125. Міхеєва Л. І. Лялькова вистава «Ріпка»: виховний захід. Дошкільнята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-lalkova-vistava-ripka-395319.html>.

Анотація. Ляльковий гурток «Смайлик», яким я керую, є мініатюрним театром для малят дитячих садочків та учнів початкових класів нашого міста. Змінилося кілька поколінь гуртківців, але з кожний із них запам'ятована ляльковою виставою, яку ми ставили разом з ними. Сценарій лялькової вистави «Ріпка» – одна із складних інсценівок гуртка, втім це тільки додавало натхнення у творчих пошуках. Можливо, ви зацікавитесь поданою розробкою.

126. Міхеєва Л. І. Лялькова вистава «Рукавичка»: виховний захід. Дошкільнята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-lalkova-vistava-rukavicka-395596.html>.

Анотація. Ляльковий гурток у нашій школі – це міні театр, який дарує казковий світ дитинства малятам міста. У репертуарі гуртка є осучаснений сюжет відомої казки «Рукавичка». За основу взята розробка із журналу «Початкова школа».

127. Міхеєва Л. І. Лялькова вистава «Сонячний коровай»: виховний захід. Дошкільнята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-lalkova-vistava-sonacnij-korovai-395326.html>.

Анотація. У репертуарі лялькового гуртка «Смайлик» є особливий скарб, а саме сценарій лялькової вистави, яка складена за мотивами мультфільму «Сонячний коровай».

128. Міхеєва Л. І. Музична вітальня до дня Вчителя: радіопередача. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/radioperedaca-muzicna-vitalna-do-dna-vcitela-401649.html>.

Анотація. Цікава ідея народилася на раді старшокласників і з роками стала улюбленим заходом для вчителів та учнів. Для вчителів тому, що на перервах вони можуть прослухати улюблені записи на їх замовлення. Для учнів тому, що вони можуть потанцювати під знайомі та невідомі музичні записи. Тепер ми кожного року проводимо музичну вітальню. І задоволені всі. Спробуйте! Вам сподобається також.

129. Міхеєва Л. І. Наші душі обпалює Вічний вогонь Мітинг-реквієм. 5-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/miting-rekviem-nasi-dusi-obpalue-vicnij-vogon-235784/.html>.

Анотація. У час підготовки до святкування 75-ї річниці Перемоги над нацизмом актуальними стають заходи на патріотичну тематику. Однією із форм проведення виховних заходів можна рекомендувати мітинг-реквієм, який проводиться біля братської могили розстріляних в 1941 - 1943 роках земляків.

130. Міхеєва Л. І. Небезпечний сірничок: виховний захід. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-dla-1-4-klasiv-nebezpecnij-sirnicok-218246.html>.

Анотація. Небезпечна ситуація з пожежами в Україні зумовлює посилення роботи по запобіганню пожеж як у житловому секторі, так і в навчальних закладах, щоб унеможливити виникнення подібної загрози. Для збереження життя і здоров'я дітей у Буринській ЗОШ І-ІІІ ступенів № 3 проводяться дні пожежної безпеки. Сценарій ранку, який пропонується Вашій увазі, побудований як виступ агітбригади, щоб в ігровій та театралізованій формі донести до свідомості дітей думку, що сірники це не іграшка.

131. Міхеєва Л. І. Небезпечний сірничок: презентація. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-prezentacia-dla-1-4-klasiv-nebezpecnij-sirnicok-218279.html>.

Анотація. В Україні останнім часом виникають пожежі, у яких гинуть діти. Для запобігання подібних трагедій у Буринській ЗОШ І-ІІІ ступенів № 3 проводяться дні пожежної безпеки. Вашій увазі пропонується презентація «Небезпечний сірничок», яка є додатком до відповідного сценарію.

132. Міхеєва Л. І. Новий рік – 2020: свято для учнів 1-4 класів. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-dla-1-4-klasiv-novij-rik-2020-394887.html>.

Анотація. В умовах, коли в Україні та й в усьому світі розгулявся коронавірус, стало актуальним вперше провести новорічне свято з обмеженнями: тільки без батьків, тільки для учнів одного класу, тільки коротко. Ми впоралися із надскладними умовами, в яких готували й проводили новорічні свята. Діти не залишилися без найочікуванішого свята, а ми набули досвіду проведення міні заходу.

133. Міхеєва Л. І. Новорічне свято для учнів 5-8 класів. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/novoricne-svato-dla-ucniv-5-8-klasiv-394895.html>.

Анотація. Пандемія коронавірусу вплинула на новорічні свята для школярів України, проведення яких можна сміливо назвати екстремальними. Простенький сюжет та обмежений час на свято для кожного класу довели, що захід в мінімальному форматі має право на існування. Учні нашої школи в цьому переконалися.

134. Міхеєва Л. І. Новорічний креатив: свято. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-dla-ucniv-5-8-klasiv-novoricnij-kreativ-246177.html>.

Анотація. Новорічне свято та підготовка до нього - особливий етап виховної роботи. Очікування свята, яке сповіщає про прихід Нового року, дає натхнення дітворі працювати плідно. І що найдивніше, виступати на святі бажають усі. Тому останнім часом, щоб задовольнити попит, розподіляю фрагменти сценарію між класами. Повірте – всі задоволені, а свято від зміни учасників різного віку лише виграє.

135. Міхеєва Л. І. Перший дзвоник – 2020. Геть карантин: свято. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-persij-dzvonik-2020-det-karantin-350798.html>.

Анотація. Догорає тепле літо, і невпинно наближається свято всіх шкільних свят – Перший дзвоник. Незабаром День Знань скличе на шкільний поріг галасливу дітвору і стартує новий навчальний рік. На святі 2020-го року будуть присутні лише учні І та ІІ класів, це та категорія, для якої воно дуже важливе. Нехай у незвичному форматі, але новий навчальний рік розпочнеться вчасно. Геть карантин!

136. Міхеєва Л. І. Свято «Ювілей школи» до 25 річниці відкриття навчального закладу. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-uvilej-skoli-do-25-i-ricnici-z-dna-vidkpitta-navcalnogo-zakladu-224976.html>.

Анотація. Ювілей, як і всі шкільні свята, приходять і йдуть. На згадку залишають приємний щем про незабутні роки навчання в закладі, де промайнули дитинство та юність. Новозбудоване приміщення школи було відкрито 1 вересня 1985 року. Це дало друге дихання закладу із майже сторічною історією. У 2020 році ми святкуватимемо вже 35-ту річницю, утім згадка про свято, яке збило представників 25-ти попередніх випусків, стало незабутнім для тих, хто мав можливість бути присутнім на ньому.

137. Міхеєва Л. І. Свято врожаю «А вже Осінь прийшла в зелен-сад»: презентація. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentasia-svato-vpozau-a-vze-osin-prijsla-v-zelen-sad-370039.html>.

Анотація. Осінь чарує красою. Осінь наповнює комори різноманітним крамом. Тому користуючись нагодою, що за вікном панує красуня Осінь, пропоную до уваги колег із власної методичної скриньки комплект, до якого входять презентація та сценарій свята врожаю «А вже Осінь прийшла в зелен-сад». Ознайомтеся обов'язково.

138. Міхеєва Л. І. Свято останнього дзвоника – 2020 он-лайн. 1-11 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-ostannogo-dzvonika-2020-onlajn-287316.html>.

Анотація. Карантин вніс зміни у роботу закладів освіти. Діти навіть позбавлені можливості відвідати найрадісніше свято, яке засвідчує закінчення навчального року. Вихід є! Святу останнього дзвоника бути! Так

вирішили в нашій школі. Пропоную увазі колег, яким не байдуже це свято, авторську розробку заходу в режимі карантину. На ньому присутні класні керівники, учителі-предметники та адміністрація школи. Останній дзвоник продзвонить!

139. Міхеєва Л. І. Свято троянди «Царівна квітів»: методична розробка. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-troandi-carivna-kvitiv-214944.html>.

Анотація. Сценарій пропонується для учнів середніх класів. У ньому зібрана найцікавіша інформація про найпрекраснішу квітку у світі. Оспівана поетами, увіковічена художниками троянда бентежить уяву й наших сучасників. До традиційного заходу в школі, як то виставка квітів, ми додали чудове свято й ділимося з читачами своїм методичним досягненням. Свято вдалося неповторним.

140. Міхеєва Л. І. Україна в моєму серці: перший урок. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/persij-urok-ukraina-v-moemu-serci-do-dna-znay-403422.html>.

Анотація. Перше вересня срібним переливом скликає до школи дитвору. Одразу після свята першого дзвоника учні йдуть на перший у навчальному році урок. Він завжди буває тематичним. Звісно, ми обираємо патріотичну тематику. До Вашої уваги пропоную тему «Україна в моєму серці». До уроку є додаток – презентація. Слайди, помічені позначкою *, відповідають тексту сценарію.

141. Міхеєва Л. І. Червона Шапочка на новий лад: лялькова вистава. Дошкільнята. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/lalkova-vistava-cervona-sapocka-na-novij-lad-344904.html>.

Анотація. Я керівник лялькового гуртка «Смайлик», який дарує учням шкіль та дитячих садочків міста Бурині лялькове диво. Юні глядачі лялькового театру мають можливість переглянути вистави із репертуару нашого гуртка. Одна із них – вистава «Червона Шапочка на новий лад». Вона складалася в буремному 2014 році, у її сюжеті знайшла місце політична сатира на одного із відомих діячів вказаного періоду. Ми ризикнули і не помилилися. Оцініть і ви.

142. Міхеєва Л. І. Школа – наш дім: презентація до виховного заходу. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-vihovnogo-zahodu-skola-nas-dim-225020.html>.

Анотація. Дана презентація рекомендована до виховного заходу для учнів 1-4, можливо, 5-8 класів для того, щоб вони пригадали правила поведінки в школі.

143. Міхеєва Л. І. Школа – наш дім» для початкових класів: виховний захід про поведінку для кожної дитинки. 1-4 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-pro-povedinku-dla-koznoi-ditinki-skola-nfs-dim-dla-pocatkovih-klasiv-225016.html>.

Анотація. Ознайомити учнів, які після літа переступили поріг школи, із загальноприйнятими правилами перебування у школі дуже важливо на початку навчального року. Наш захід розрахований для сприйняття учнями 1-4 класів та можна використовувати і для середніх класів. Сценарій супроводжується презентацією, у якій відповідні слайди помічені знаком *.

144. Міхеєва Л. І. Свято «Міс Весна – 2020». 1-4 класи: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svato-mis-vesna-2020-217218.html>.

Анотація. Наші малята люблять свята. Готуватися до участі в них – одне задоволення. І саме тому з захватом дівчатка 3 та 4 класів сприйняли пропозицію провести конкурс «Міс Весна – 2020». Програма складається із 5 основних конкурсів та додаткового – «Танцювального батлу» – на випадок, коли команди наберуть однакову кількість балів і журі не зможе визначитися з командою переможницею.

145. Міхеєва Л. І. Царівна квітів: презентація до свята троянди. Виховна робота. 5-8 класи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-svata-troandi-carivna-kvitiv-224951.html>.

Анотація. Дана презентація є частиною свята троянди «Царівна квітів». Слайди, помічені в тексті значком *, відповідно є в презентації. Наявність картинок, які супроводжують текст сценарію, значно спрощують час на оформлення місця проведення заходу, і, звісно, прикрашають свято.

146. Морозова В. Ф. Прощавай, Букваріку (для вчителів НУШ): виховна година. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-prosavaj-bukvariku-138531.html>.

Анотація. Опубліковано виховний захід «Прощавай Букваріку», що містить вірші, пісні. Виховною метою є формування інтересу до читання. Розвивати акторські здібності, уяву, вміння фантазувати. Виховувати у дітей любов до книги, родинні почуття, дружні стосунки.

147. Москаленко А. Я. Родинне свято. Обираємо здоровий спосіб життя «Вміємо, можемо»: позакласна робота. Початкова школа. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/roдинne-svato-obiraem-zdorovij-sposib-zitta-vmiemomozemo-417559.html?rl=181748>.

Анотація. Публікація містить розробку про здоровий спосіб життя, практично показує результати спортивних занять, виховує ціннісне ставлення до свого здоров'я, почуття дружби та колективізму, сприяє зміцненню класного та батьківського колективу. Виховний захід супроводжується мультимедійною презентацією.

148. Москаленко А. Я. У світі казки: виховний захід. Початкова школа. Позакласна робота. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pokazovij-vihovnij-zahid-u-sviti-kazki-417563.html?rl=181748>.

Анотація. Позакласний показовий захід для учнів 2-4 класів, що сприяє розвитку творчих здібностей учнів, почуття гумору, вміння вільно триматися перед аудиторією, сприяє згуртуванню класного колективу. Розробка

виховного заходу буде корисною для учителів початкових класів при вивченні розділу «У світі казки», у позакласній роботі та в роботі вихователя ГПД.

149. Мягкова В. М. Щасливий випадок : позакласний захід з географії. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/146449>.

Анотація. Захід допомагає узагальнити матеріал вивчений на уроках географії, активізувати пізнавальну діяльність учнів, підвищити інтерес до предмету, розвивати в учнів творчі здібності, вміння вести дискусію, відстоювати свою думку, виховувати культуру спілкування, толерантність, товариськість. Розробка заходу містить систему усних вправ для повторення матеріалу, завдання для відпрацювання вмінь і навичок з фізичною та контурною картами.

150. Мягкова В. М. Щасливий випадок : презентація до позакласного заходу з географії. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/146451>.

Анотація. Оpubлікована презентація до позакласного заходу «Щасливий випадок» допоможе використати наочний матеріал для заходу, активізувати пізнавальну діяльність учнів.

151. Небилиця О. В. Людина починається з добра : презентація. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144538>.

Анотація. Презентація до виховної години для учнів 9 класів «Людина починається з добра» про добро і зло.

152. Небилиця О. В. Людина починається з добра. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144532>.

Анотація. Виховна година для учнів 9 класів «Людина починається з добра» про добро і зло.

153. Небилиця О. В. Сценарій випускного вечора для учнів 9 класів. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/144542>.

Анотація. Сценарій випускного вечора для учнів 9 класів в якому можна додати певні елементи.

154. Непомняща Т. І. Дівчина з легенди. За романом Л. Костенко «Маруся Чурай». Літературно-музична кав'ярня : позакласні заходи. Українська література. 11 клас. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/148354https://naurok.com.ua/divchina-iz-legendi-za-tvorom-lini-kostenko-marusya-churay-literaturno-muzichna-kav-yarnya-148354.html>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу з української літератури за твором Л. Костенко «Маруся Чурай» в 11 класі. Навчальний матеріал викладено в нетрадиційній формі з використанням елементів інсценізації та мультимедійних засобів. Розробка буде корисна як для вчителя, так і для учнів. Вона дасть можливість не лише детально проаналізувати твір, а й більше дізнатися про дівчину з легенди Марусю Чурай.

155. Нечипоренко Т. М. Дівоча розмова : лекція для дівчат. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/lekcija-dla-divcat-divoca-rozmova-384143.html>.

Анотація. Виховувати дівчат – майбутніх матерів, на засадах народної та християнської моралі, розвивати почуття відповідальності за свої вчинки, застерігати від легковажності, спонукати до розсудливості, уміння керуватися розумом; зміцнювати почуття людської гідності, гордості й самоповаги.

156. Нечипоренко Т. М. Кримінальна та адміністративна відповідальність неповнолітніх : лекція. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vistup-ak-pidgotuvati-ditinu-do-skoli-385383>.

Анотація. Батьки завжди турбуються про свою дитину, намагаються зробити для неї якнайкраще, адже вони турбуються про свою кровинку. Проте інколи надмірна опіка над дитиною може викликати зовсім протилежний результат і призвести до різних наслідків. Найчастіше ми намагаємося втекти від рідних шукаючи підтримки в знайомих, друзів тощо. І ми не замислюємося над тим якої моральної травми завдаємо батькам.

157. Нечипоренко Т. М. Як підготувати дітей до школи : виступ. *Всеосвіта.* 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vistup-ak-pidgotuvati-ditinu-do-skoli-385383.html>.

Анотація. Відомо, що чим краще готовий організм дитини до всіх змін, пов'язаних із початком навчання в школі і до труднощів, тим легше він їх подолає, тим спокійнішим буде перебіг підготовки до школи. Тому і приділяється значна увага проблемі визначення готовності дитини до школи. Готовність дитини до систематичного навчання – це той рівень розвитку дитини, за якого вимоги систематичного навчання не будуть надмірними і не призведуть до порушення здоров'я дитини.

158. Новікова О. П. Знай, люби, бережи : екологічна гра до Дня Землі. 3-4 класи. *На Урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/ekologichna-gra-znay-lyubi-berezhi-dlya-uchniv-3-4-h-klasiv-173446.html>.

Анотація. Оpubліковано позакласний захід для учнів 3-4 класів, що містить різні види творчих та ігрових завдань на екологічну тематику. Розробка буде корисною як для вчителя початкових класів, так і для вихователя ГПД.

159. Овчаренко В. В. Святий Миколай, ти до нас завітай! Ток-шоу «Святкуємо разом» : виховний захід. *На урок.* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-tok-shou-svyatyi-mikolay-ti-do-nas-zavitay-140981.html>.

Анотація. Розробка заходу у формі ток-шоу, який має на меті формування мовленнєвої культури, толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій, утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства, розвиток ключових компетентностей особистості (як основні використовуються засоби проектної та ігрової технології).

160. Олех А. О. О слово рідне! : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-vihovnogo-zahodu-na-temu-o-slovo-ridne-dla-ucniv-patih-klasiv-247735.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховного заходу – змагання у 5 класі за темою «О слово рідне!», присвячену Дню рідної мови. Метою проведення свята є розширення знань учнів про українську мову, формування поняття про мову як найважливіший спосіб спілкування, пізнання та впливу.

161. Ольховик В. В. Веселий ярмарок : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-veselij-armarok-401939.html>.

Анотація. Конспект позакласного заходу, мета якого – закріпити знання дітей про осінні явища в природі та національні традиції українського народу – ярмаркування; формувати бережливе ставлення до результатів праці людей; розвивати музично-ритмічні здібності, естетичні смаки і почуття під час виконання українських пісень, танців; виховувати інтерес і повагу до народних традицій, доброзичливість.

162. Ольховик В. В. День Наума : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-den-nauma-401936.html>.

Анотація. Конспект позакласного заходу, мета якого – вчити учнів виступати перед глядачами, декламувати вірші; продемонструвати знання і вміння, набуті учнями за час навчання; розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення; виховувати наполегливість, працьовитість; бажання вчитися в школі.

163. Ольховик В. В. Світле свято Великодня : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-svitlye-svato-velikodna-401934.html>.

Анотація. Позакласний захід доцільно використовувати для учнів 1-2 класів. Матеріал допомагає розширити знання учнів про святкування Великодніх свят; розкрити зміст свят: Вербна неділя, Чистий четвер; відроджувати звичаї та обряди нашого народу, примножувати його традиції.

164. Ольховик В. В. Сім кольорів щастя : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-sim-koloriv-sasta-401937.html>.

Анотація. Мабуть, немає такої людини серед нас, яка б не хотіла бути щасливою. Що означає слово «щастя»? Що означає бути щасливим і що треба для цього робити? У кожної з нас своє поняття, що таке щастя й що потрібно для того, щоб бути щасливим. А от що таке щастя очима дітей?

Конспект позакласного заходу, мета якого - ознайомити учнів з поняттям «щастя», формувати уміння розрізняти його серед інших почуттів; вчити дітей приймати радість своїм батькам; розвивати вміння самому здійснювати свої бажання; виховувати любов і повагу до матері, сім'ї, рідного краю; викликати бажання робити добро, дарувати щастя іншим; виховувати любов до рідної Батьківщини – України.

165. Опімах А. В. Щаслива дитина – щаслива родина : батьківські збори. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/batkivski-zbori-sasliva-ditina-sasliva-rodina-216235.html>.

Анотація. У публікації проаналізовані випадки виховання, які викликають найбільше проблем у батьків. Батьківські збори подані у формі ділової гри, використаний метод залучення батьків до читання педагогічної літератури.

166. Орел Н. В. Шкільне свято. Земля – наш спільний дім. Вивчаємо українську мову та літературу. 2020. № 19-21. С. 88–91.

Анотація. Захід присвячений Дню захисту Землі. У ньому підняте питання забруднення навколишнього середовища. Матеріали використати як під час заходу, так і виховної години для учнів 5-11 класів.

167. Отрошок І. О. Із глибин далекої минувшини... : розробка засідання круглого столу. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vihovna-godina-iz-glibini-daleko-minuvshini-203186.html>.

Анотація. Матеріал може бути використаний для проведення виховних годин у 5-9 класах, на уроках народознавства. Ця розробка створена на основі місцевих легенд, бувальщин Ямпільщини Сумської області.

168. Пальоха Н. О. Зоологічний КВК : позакласний захід. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasnij-zahid-zoologichnij-kvk-156183.html>.

Анотація. Позакласний захід, проводиться під час предметного тижня. Дає можливість у цікавій ігровій формі збагатити знання учнів з предмета біологія, розширити їх світогляд, розвивати пізнавальний інтерес дітей до вивчення біології, логічне мислення, виховувати вміння працювати в колективі.

169. Панченко Н. В. Тато, мама, я – спортивна сім'я : сценарій спортивного свята. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.net/node/122331>.

Анотація. Сценарій спортивного свята «Тато, мама, я – спортивна сім'я». допоможе педагогічним працівникам загальноосвітніх освітніх закладів організувати позаурочний захід для учнів та батьків класу. Спортивне свято можна проводити як з учнями та батьками одного класу, так і з однією паралеллю класів.

170. Перепелиця І. М. Земляни : сценарій виступу агітбригади. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-vistupu-agitbrigadi-zemlani-122812.html>.

Анотація. Запропоновано сценарій позакласного заходу екологічної агітбригади «Земляни», мета якого – узагальнити знання основних екологічних законів і їх зв'язок із процесами, що відбуваються під дією людини; сприяти активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку творчих та екологічних компетентностей; виховувати переконання в необхідності берегти й охороняти природу рідного краю.

171. Перепелиця І. М. Спостереження за природою навесні : екскурсія до лісу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/ekskursia-do-lisu-sposterezenna-za-prirodou-navesni-120382.html>.
Анотація. Важливою умовою виховання в учнів ціннісного ставлення до природи, є формування в них здатності розуміти природу, відчувати її красу. Серед ефективних методів, що сприяють реалізації цих завдань – самостійна дослідницька та практична діяльність школярів, спостереження в природі, вивчення інформаційних джерел. Воно поєднати їх можна на уроці – екскурсії, під час якого розвивається спостережливість, виробляються практичні вміння, розширюється кругозір учнів. Розробка уроку-екскурсії буде корисною для вчителів початкових класів.
172. Пікульова І. М. Весняний вогник : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-vesnaniy-vognik-412277.html>.
Анотація. В саду, где берёзки столпились гурьбой, Подснежника глянул глазок голубой. Сперва понемножку зелёную выставил ножку, Потом потянулся из всех своих маленьких сил И тихо спросил: «Я вижу погода тепла и ясна, Скажите, ведь правда, Что это весна?»
173. Пікульова І. М. Прощай, начальная школа! : воспитательное мероприятие. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/168486>.
Анотація. Как быстро летит время... Кажется, только вчера входили они, маленькие, немного испуганные, в двери школы, впервые переступая порог своего класса. Он стал домом для них на целых четыре года. Они – это немного шумные, немного задиристые, непоседливые, любопытные ученики 4-х классов.
174. Пінчук Н. М. Прощання з дитинством : сценарій випускного вечора. 2020. URL: <https://cutt.ly/yj4z6ue>.
Анотація. Розробка випускного вечора «Прощання з дитинством» для 9 класу. Музичний супровід та художні номери можна змінювати та підбирати самостійно.
175. Пінчук Н. М. Сценарій новорічного свята для учнів 6-8 класів. URL: <https://cutt.ly/Kj4cQ8Q>.
Анотація. Сценарій стане в нагоді класним керівникам та педагогам-організаторам при підготовці Новорічного свята. Додаються записи музики, які використовуються в сценарії.
176. Подоляк Ю. С. Виховна година «Правила гостинності» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-pravila-gostinnosti-286778.html>.
Анотація. Пропонований матеріал буде корисним для вчителів початкових класів. Його можна використати під час проведення виховних заходів, годин спілкування, а також як фрагменти на уроках літературного читання.
177. Подоляк Ю. С. Жити-добро творити : конспект виховної години. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/160791>.
Анотація. Пропонований матеріал буде корисним для вчителів початкових класів. Його можна використати під час проведення виховних заходів, годин спілкування, а також як фрагменти на уроках літературного читання.
178. Подоляк Ю. С. Свято улюбленої книги : виховна година. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-svato-ulublenoi-knigi-275698.html>.
Анотація. Пропонований матеріал буде корисним вчителям початкових класів, бібліотекарям для проведення виховної години в бібліотеці, знайомства дітей зі шкільною бібліотекою, професією бібліотекаря, виховання шанобливого ставлення до книги.
179. Потапенко І. Творчість Михайла Стельмаха «Щедрий вечір» : урок позакласного читання. Українська література. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/m-stelmah-sedriy-vecir-396974.html>.
Анотація. Публікація має на меті розширення знань здобувачів освіти про життя і творчість Михайла Стельмаха, ознайомить зі звичаями і традиціями рідного краю (Охтирського району).
180. Проценко В. В. Вигойданий терном і калиною, викоханий співом солов'я (про творчість поета-земляка Віталія Півненка) : позакласний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-vikohanij-ternom-i-kalinou-vigojdaniy-spivom-solova-213060.html>.
Анотація. Оpubліковано позакласний захід – презентація, де подаються історико-біографічні відомості з життя і творчості актора, художника, поета-пісняра, композитора, виконавця авторських пісень, відомого земляка, уродженця села Кам'янка Тростянецького району Сумської області Віталія Івановича Півненка. У сценарії використані матеріали з родинного архіву сім'ї, спогади односельців, друковані статті з журналів «Радянське кіно» та «Театральний Харків».
181. Пустовіт Т. В. Інструктаж з безпеки життєдіяльності учнів під час літніх канікул : розробка виховної години для учнів старшої школи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/instrukтаж-z-bezpeki-zhittediyalnosti-uchniv-pid-chas-litnih-kanikul-vihovna-godina-186136.html>.
Анотація. У публікації розміщені матеріали що містять вимоги безпеки життєдіяльності учнів під час літніх канікул. Інструкція з безпеки учнів під час літніх канікул може бути використана класними керівниками під час організації виховного процесу.
182. Радченко І. О. Виготовлення витинанки «Дерево життя» : конспект заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konspekt-zanatta-vigotovlenna-vitinanki-derevo-zitta-327430.html>.

Анотація. Конспект заняття містить теоретичний матеріал про «Дерево життя», розвивальні завдання з виготовлення витинанки, шаблони витинанок з застосуванням творчого підходу під час виготовлення витинанки «Дерево життя».

183. Радченко І. О. Квіткові композиції та основні тенденції їх побудови : презентація заняття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-zanatta-kvitkovi-kompozicii-ta-osnovni-tendencii-ih-pobudovi-323800.html>.

Анотація. Презентація розрахована для використання на гуртках з флористики та фітодизайну. Зміст публікації розкриває основні тенденції побудови квіткових композицій: лінію, колір, пропорції, текстуру, симетрію, фон, урівноваженість. Використовуються ментальна карта, мультимедійні вправи.

184. Радченко І. О. Способи заготівлі сухого рослинного матеріалу : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-sposobi-zagotivli-suhogo-roslinnogo-materialu-325990.html>.

Анотація. Навчальний матеріал розрахований для використання в гуртках з квіткового оформлення. В презентації є опис та відео з прикладами різних способів заготівлі рослинного матеріалу для подальшого використання в аранжуванні. Після кожного способу заготівлі включені мультимедійні вправи для узагальнення вивченого матеріалу.

185. Рибалко О. О. Funny English : виховний захід. *Позакласні заходи*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/147803https://naurok.com.ua/vihovnij-zahid-funny-english-147803.html>.

Анотація. Матеріал спрямований на формування навичок спілкування англійською мовою через ігрову діяльність; розвиток творчих та артистичних здібностей учнів; підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови; виховання доброзичливого ставлення один до одного, почуття відповідальності.

186. Романенко О. В. Світ дивовижної музики : виховний захід. *Музичне мистецтво*. 2 клас. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/175384>.

Анотація. публікація містить виховний захід для учнів других класів, який дає можливість актуалізувати знання учнів та перевірити ступінь їх засвоєння наприкінці I семестру або на початку II семестру.

187. Рубін Т. Б. Тіні Княжої Гори. Дві княгині : сценарій. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenarij-tini-knyazho-gori-dvi-knyagini-156638.html>.

Анотація. Матеріал розрахований на учнів старшого шкільного віку. У п'єсі відображені події середини X - початку XI ст. – період правління княгині Ольги, князя Володимира та його дружини – візантійської цариці Анни Це були часи, коли Київська Русь із розряду варварських народів стала на шлях культури і цивілізації. Це був час, коли на нашу землю прийшло християнство. Розповідь побудовано за новими джерелами, дух і колорит яких доносять глядачам живе дихання епохи, коли зустрілися билинна, язичницька слов'янська культура і християнська духовна.

188. Сабадашова Н. В. Проблема коронавірусу : перший урок. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/persij-urok-problematika-koronavirusu-353943.htm/>.

Анотація. Публікація містить розробку конспекту першого уроку в 11 класі з порушенням проблеми коронавірусу. Розробка вміщує матеріал про хворобу, проблемні завдання, мультимедійну презентацію, майстер класи.

189. Сабадашова Н. В. Чари української мови : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/movoznavcij-kvest-cari-ukrainskoi-movi-211887/html>.

Анотація. Даний квест присвячений Всесвітньому дню рідної мови для учнів 5-11 класів. Квест містить пошукові творчі завдання з використанням інтерактивних та експериментальних технологій. Розроблений відповідно вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

190. Савельєв А. Г. Ми – діти твої, Україно : сценарій спортивного свята. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/81644>.

Анотація. Сценарій проведення спортивного свята «Ми – діти твої, Україно» допоможе педагогічним працівникам загальноосвітніх навчальних закладів організувати позаурочний захід для учнів. Спортивне свято можна проводити як з учнями одного класу, так і з однією паралеллю класів.

191. Савчук І. М. Новорічний карнавал : сценарій новорічного ранку для дітей 1 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/novorichni-karnaval-scenarij-novorocnogo-ranku-dla-ditej-1-klasu-398657.html>.

Анотація. Сценарій свята можна використати з метою закріплення знань дітей про Новорічне свято, його значення; викликати у дітей емоційний відгук від отриманих вражень під час свята; виховувати бажання робити добрі справи, подарунки.

192. Савчук І. М. Святкова лінійка 1 вересня : розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/svatkova-linijka-1-veresna-400547>.

Анотація. Сценарій свята можуть використати учителі початкових класів щоб урочисто та святково прийняти першокласників до шкільних лав, сприяти вихованню інтересу в дітей до шкільного життя, бажанню вчитися.

193. Сагер Т. Б. Сценарій Олімпійського свята «Діти – олімпійська надія України» (для вчителів базової загальної середньої школи 1-11 класів): розробка виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-olimpijskogo-svata-diti-olimpijska-nadia-ukraini-208583.html>.

Анотація. Сценарій проведення Олімпійського свята. Метою заходу є ознайомлення учнів з історією виникнення олімпійських ігор; популяризація олімпійських видів спорту; пропагування здорового способу життя; формування моральних якостей, позитивних мотивацій до занять фізичною культурою і спорту; сприяння гармонійному розвитку особистості дитини.

194. Сагер Т. Б. Сценарій свята «Посвята в першокласники» 1 клас (для вчителів базової загальної середньої школи 1-4 класів) : розробка виховного заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-posvata-v-persoklasniki-210646.html>.

Анотація. Сценарій проведення посвяти у першокласники учнів НУШ. Мета даного заходу: підвищення мотивації навчання, розвиток творчих здібностей, колективізму, артистизму та вміння виступати перед аудиторією, прищеплення навичок правильної поведінки в школі.

195. Сахарова О. Є. Із витоків української писемності : інтелектуальна лінгвістична гра-конкурс. *Всеосвіта*. 2020. URL: <http://vseosvita.ua/library/intelekualna-lingvistyczna-gra-konkurs-iz-vitokiv-ukrainskoi-pisemnosti-260223.html>.

Анотація. Розробка з позакласного заняття покликана на підвищення інтересу до української мови як навчальної дисципліни, збудження прагнень вивчати, досліджувати мову, побачити красу української мови та усвідомити її важливу роль у житті нації. Матеріал заходу стане у нагоді учителям української мови 5-11 класів.

196. Сахарова О. Є. Ми будемо довго пам'ятати і вам забути не дамо... : урок мужності. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/175456>.

Анотація. Методична розробка виховного заходу, мета якої ознайомити учнів з передумовами афганської війни; через поезію і пісню довести до їхніх сердець основну думку: війна – це безумство, це невинуватена жорстокість; виховувати в учнів почуття патріотизму, високі моральні риси, вміння співпереживати, розуміти людський біль, прищеплювати любов до рідної історії. Сценарій неодмінно стане у пригоді педагогам-організаторам, заступникам директора з НВР, класним керівникам, вихователям, бібліотекарям.

197. Сахарова О. Є. Мудрі й багаті літами : родинне свято до Міжнародного дня людей літнього віку. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/178399>.

Анотація. Методична розробка виховного заходу, мета якої формування в молоді свідомого ставлення до життя, поваги до родини, батьків, шанування людей похилого віку. Сценарій неодмінно стане у пригоді педагогам-організаторам, заступникам директора з НВР, класним керівникам, вихователям, бібліотекарям.

198. Сахарова О. Є. Тепло наших рук і сердець єднає мости українських душ! : марафон єдності до Дня Соборності. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/169267>.

Анотація. Сценарій стане у пригоді педагогам-організаторам, заступникам директора з НВР, класним керівникам, вихователям, бібліотекарям. Розробка містить матеріал, який сприятиме розвитку в учнів почуття національної гідності, поваги до культурних цінностей, розуміння того, що від сумлінної праці й навчання кожного, від усвідомлення себе часткою українського народу залежить майбутнє та сучасне нашої держави.

199. Сахарова О. Є. У світі лексики та фразеології : брейн-ринг. Позакласне заняття з української мови. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/172720>.

Анотація. Розробка з позакласного заняття покликана на підвищення інтересу до української мови як навчальної дисципліни, збудження прагнень вивчати, досліджувати мову. Матеріал заходу стане у нагоді учителям української мови 5-11 класів.

200. Сахарова О. Є. Україна – єдина країна : виховний захід. *На урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/172849>.

Анотація. Сценарій виховної години у 7 класі, мета якого розширити поняття про єдність, незалежність і суверенність нашої держави та роль у цьому українського козацтва; розвивати в учнів бажання брати посильну участь у розбудові та зміцненні єдності нашої держави; виховувати майбутнього захисника своєї Вітчизни та формувати в учнів активну громадянську позицію щодо єдиної, цілісної держави та захисту її кордонів. Розробка виховного заходу стане у нагоді класним керівникам, педагогам-організаторам, вихователям.

201. Сахно О. А. Великдень : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovnij-zahid-na-temu-velikden-221895.html>.

Анотація. Виховний захід підійде для учнів початкових та середніх класів. Мета проведення заходу: ознайомити учнів зі святом Великодня, історією його походження та традиціями святкування в Україні; дати поняття «декоративно-прикладне мистецтво», «писанки», «писанкарство»; мотивувати навчальну діяльність учнів; вчити розписувати писанки, прикрашати їх за своїм смаком; розвивати творчість, увагу та пам'ять; наголосити учням про важливість шанування та дотримання традицій свого народу; виховувати почуття любові до рідного краю.

202. Скляр Є. І. Заняття гуртка «Пластиліновий світ». Створення об'ємної композиції «Морозиво» : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zanatta-gurtka-plastilinovij-svit-stvorennja-obemnoi-kompozicii-morozivo-340696.html>.

Анотація. Публікація містить методичну розробку заняття гуртка «Пластиліновий світ». Створення об'ємної композиції «Морозиво». Дана розробка допоможе вихователю ГПД цікаво та корисно провести заняття. Веселі пісеньки про морозиво піднімуть настрій. Яскрава презентація надихне здобувачів освіти на творчість.

203. Стахівська А. А. Хелловін. Історія одного свята. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/hellovin-istoria-odnogo-svata-372775.html>.

Анотація. Презентація до виховної години, позашкільного заходу, або уроку англійської мови для учнів середніх класів загальноосвітніх шкіл з теми «Хелловін» для підвищення рівня навичок читання, говоріння та аудіювання.

204. Сухочева С. М. Бережи здоров'я змолоду: виховний захід. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/76928>.

Анотація. Позакласний захід для учнів 3-4 класів, що містить різні види ігрових завдань. Захід допоможе сформуванню здоров'язберігаючої компетентності; розвивати вміння слідувати за собою; виховувати життєву потребу - бути завжди здоровим.

205. Сухочева С. М. Золоте правило поведінки в школі: виховний захід. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/76921>.

Анотація. Оpubліковано позакласний захід для учнів початкових класів. Матеріал допоможе виховувати в учнів свідому дисципліну, бажання поводити себе зразково; виховувати шанобливе ставлення до людей.

206. Сухочева С. М. Країна в якій я живу: виховна година. *Методичний портал*. 2020. URL: <http://metodportal.com/node/76919>.

Анотація. Оpubліковано позакласний захід для учнів початкових класів. Матеріал допоможе об'єднати учнів довкола спільної цінності – територіальної цілісності держави, згуртованості суспільства; виховувати в учнів почуття патріотизму.

207. Суятінова З. В. Хліб – усьому голова: година спілкування. 7 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vihovna-godina-hlib-usomu-golova-298937.html>.

Анотація. Година спілкування для учнів 7 класу на тему «Хліб – усьому голова» присвячена Дню пам'яті жертв Голодомору. Містить теоретичний матеріал та практичні завдання для учнів, які сприятимуть вихованню шанобливого ставлення до хліба.

208. Терещенко В. В. Поради батькам щодо ранкової гімнастики: конспект. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/poradi-batkam-sodo-rankovoi-gimnastiki-295221.html>.

Анотація. Автором описано важливість щоденного виконання ранкової гімнастики, яке має велике значення з погляду оздоровлення дітей. Запропоновано комплекс ранкової гімнастики для виконання вдома, вправи для правильної постави та система загартування.

209. Терещенко В. В. Фізкультура вдома: консультація для батьків. Методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/konsultacia-dla-batktiv-fizkultura-vdoma-377435.html>.

Анотація. У даній статті висвітлено необхідність заохочувати фізичними вправами вдома, починаючи з раннього віку. Автором рекомендовано різні форми занять (ранкова та гігієнічна гімнастика, фізкультхвилинка, прогулянки лижні, велосипедні, рухливі ігри з батьками).

210. Тимошенко С. О. Основні етапи наукового дослідження: розробка заняття гуртка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/rozrobka-zanatta-gurtka-tema-osnovni-etapi-naukovogo-doslidzenna-vibir-temi-doslidzenna-217702.html>.

Анотація. Публікація містить розробку заняття гуртка (уроку) у 9-11 класі. Розробка буде корисною як для вчителів, так і для учнів, які планують розпочати наукове дослідження. У роботі можна ознайомитися з основними етапами наукового дослідження, а саме: вибір теми дослідження. Розширити знання про воду та її фізичні властивості використовуючи доповнену реальність та приладобудування.

211. Тимченко Н. В. Курочка Ряба: методична розробка (казка на новий лад). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kurocka-raba-kazka-na-novij-lad-270989.html>.

Анотація. Вистава для літературно-драматичного гуртка, у якій уміло поєднується реальність і фантастика. Розрахована на аудиторію дітей шкільного віку. Казковий сюжет уміло поєднується з музичним супроводом. Сприяє розвитку акторських здібностей учнів. Виховує любов до рідної землі.

212. Устименко А. В. Навколо планети: позакласний захід з хімії для учнів 7 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/pozaklasnij-zahid-z-himii-dla-ucniv-7-klasu-navkolo-planeti-himia-252591.html>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу з хімії для учнів 7 класу, яка має на меті посилити інтерес учнів до вивчення хімії, сформуванню вміння використовувати отримані знання на практиці.

213. Устименко А. В. Хімічне колесо фортуни: позакласний захід з хімії для учнів 8 класу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/himicne-koleso-fortuni-dla-ucniv-8-klasu-234250.html>.

Анотація. Публікація містить розробку позакласного заходу з хімії для 8 класу, матеріал для закріплення знань з теми «Основні класи неорганічних сполук».

214. Утка Л. В. Кайдашева сім'я: сценарій вистави за мотивами п'єси І. Нечуя-Левицького. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/vistava-za-motivami-povisti-kaydasheva-sim-ya-i-nechuya-levickogo-152189.html>.

Анотація. Сценарій вистави створений за мотивами творів Івана Нечуя-Левицького. Засобами театрального мистецтва покликаний виховувати у дітей почуття толерантності у ставленні один до одного.

215. Федотова Л. С. Казка-вистава до Дня Українського козацтва. Богдан Побиван. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kazka-vistava-do-dna-ukrainskogo-kozactva-bogdan-pobivan-232850.html>.

Анотація. Спектакль, основою якого стали українські казки, легенди, а також традиції українського козацтва. Дія спектаклю проходить і в українському селі, і на річці з казковими героями, і на каменоломні зі Змієм, і на ярмарку, і у хаті Відьми, і в палаці Султана. Фінальна сцена відбувається на Запорізькій Січі. Головною метою спектаклю є виховання патріотичних почуттів через сценічну дію.

216. Федотова Л. С. Молодь обирає здоров'я : сценарій виступу команди «Сюрприз». 2020. *Всеосвіта*. URL: <https://vseosvita.ua/library/molod-obirae-zdorova-scenarij-vistupu-komandi-surpriz-234064.html>.

Анотація. У сценарії розглянуті основні елементи здорового способу життя: харчування, активна діяльність, гігієна, відмова від шкідливих звичок, позитивний настрій. Піраміду здоров'я складають коробки сюрпризи, які учасники команди презентують глядачам під час виступу.

217. Федотова Л. С. Сценарій ювілею школи. 175 років. 85 років. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-uvileu-skoli-175-rokiv-85-rokiv-232857.html>.

Анотація. Авторський сценарій ювілею містить вірші про школу, цікаві сценки, пародії, переробки відомих пісень. Ідеї стануть в нагоді в створенні сценаріїв випускних вечорів, дня учителя, першого і останнього дзвоника.

218. Харченко Б. В., Ляшко Т. О., Серeda Н. В. Реалії та перспективи учнівського самоврядування. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції, (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 64–65. URL: https://mega.nz/file/6jYXASRB#L5afA9OACL_Tk10gop4FUFcR4WM3RZyNioQ9uXn9fY.

Анотація. Тези доповіді наукового дослідження про значимість учнівського самоврядування.

219. Харькова І. В. Ми і наш клас : тренінг. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prosvitnickiy-trening-mi-i-has-klas-364887.html>.

Анотація. Просвітницький тренінг, метою проведення якого є досягнення внутрішньої групової згуртованості, розвитку умінь надання й прийняття підтримки оточуючих, усвідомлення свого персонального «Я» як частини загального «Ми». Форми, прийоми та методи: вправа «Мікрофон», інтерактивні ігри «Впізнай однокласника», «Комплімент», інтерактивна вправа «Герб», рухлива гра «Які ми?», учнівські проекти.

220. Хвостенко С. До Шевченківських днів. Правда чи фейк. Що Ви знаєте про Тараса Шевченка? : розробка вікторини до Шевченківських днів у школі. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-viktorini-do-shevchenkivskih-dniv-pravda-chi-feyk-scho-vi-znaete-pro-tarasa-shevchenka-152083.html>.

Анотація. Вікторина до Шевченківських днів. Що Ви знаєте про Тараса Шевченка? Дидактичний матеріал для проведення Шевченківських днів у школі або під час вивчення творчості Т. Г. Шевченка на уроках української літератури.

221. Хвостенко С. Ми – майбутнє Лебедина : розробка сценарію захисту проєкту. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/rozrobka-scenariyu-zahistu-proektu-mi---maybutne-lebedina-147610.html>.

Анотація. Публікація містить розробку сценарію захисту проєкту на патріотичну тематику «Ми – майбутнє Лебедина». Позакласний захід для 7-8 класу.

222. Хвостенко С. Шевченкове дерево : шаблони. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/shablони-dlya-stvorennya-shevchenkovego-dereva-147605.html>.

Анотація. Шаблони для створення Шевченкового дерева. Цікаві факти з життя та творчості Т. Г. Шевченка. Можна використати під час проведення декади української мови та літератури.

223. Чмеленко В. В., Батура Ю. О. Рідне місто без сміття – це можливо? (фасилітаційна сесія для учнівства). *Сучасна школа України*. 2020. № 5-6. С. 18–23.

Анотація. Публікація містить розробку дводенної фасилітаційної сесії, в ході якої були використані техніки «Історичний скан» та «Світове кафе» при проведенні днів сталої енергії в м. Суми в рамках «Sumy Energy Fest».

224. Чуяшенко Т. М. Квітнева гуморина : сценарій заходу. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-vihovnogo-zahodu-kvitneva-gumorina-233017.html>.

Анотація. Сценарій виховного заходу включає цікаві сценки, тематичні пісні та танці. Він дає можливість залучити до проведення свята всіх учнів класу. Матеріали, які використані для заходу сучасні, гумористичні, містять значну кількість музичних супроводів.

225. Шаповал М. В. Не забуду, не прощу нічого... : сценарій виховного заходу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenarij-vihovnogo-zahodu-ne-zabudu-ne-proschu-nichogo-194274.html>.

Анотація. Опубліковано сценарій позакласного виховного заходу складений на основі архівних матеріалів та свідчень очевидців та покликаний висвітлити долю дітей Тростянецьчини (Сумська область) під час Голодомору 1932 - 1933 років.

226. Шапошник В. В. Сценарій виступу команди «Дев'яточка» на конкурсі Дружин юних пожежних для учнів 8-11 класів. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-vistupu-komandi-devatocka-na-konkursi-druzhin-ynih-pozezhnih-dla-ucniv-8-11-klasiv-202160.html>.

Анотація. Публікація містить сценарій виступу команди «Дев'яточка» на конкурсі Дружин юних пожежних для учнів 8-11 класів. Згідно вимог до міського етапу Всеукраїнського конкурсу Дружин юних пожежних тема була «Кращий пожежний - це ти обережний». Сценарій складено за авторськими текстами, піснями та танцями.

227. Шевельова Н. В. Чарівна краса вишиванки : виховний захід. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/urok-carivna-krasa-visivanki-395413.html>.

Анотація. Публікація містить розробку виховного заходу з народознавства, знайомить молодших школярів з традиціями української вишивки, сприяє вихованню почуття патріотизму, любові до Батьківщини, поваги до традицій українського народу, знайомить учнів з традиціями рідного краю, розширяє уявлення про вишиванку, як вид мистецтва, про її значення у житті українців; виховує любов до національних традицій, до краси і гармонії навколишнього світу; повагу до старшого покоління, шанобливе ставлення до людей праці; почуття національної гордості; сприяє розвитку естетичного смаку та творчого мислення. Розробка корисна учителям 1-4 класів, вихователям груп продовженого дня.

228. Шелест Л. Д. Герої не вмирають (За матеріалами історії декабристського руху та причетності до нього родини Коновніциних) : виховний захід. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/145722>.

Анотація. Опублікована презентація містить матеріали з історії рідного краю. Пропонований матеріал дає змогу поглибити знання учнів з історії декабристського руху в Росії початку XIX століття, його зв'язок з історичним минулим нашого краю, допомогти зрозуміти сенс героїзму, відчуття власної причетності до минулого через усвідомлення думок, що історія народу – це історія окремих людей, родин, поколінь, зміцнювати їх почуття людської гідності, національної гордості та міжнаціональної толерантності.

229. Шищенко Н. М. Нас єднає Шевченкове слово : презентація до позакласного заходу. Українська література. 8-9 класи. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-nas-ednae-shevchenkove-slovo-139522.html>.

Анотація. Матеріали презентації допоможуть педагогам розширити кругозір школярів про життєвий і творчий шлях Тараса Шевченка. З метою популяризації творів Кобзаря серед учнів старших класів подана інформація може використовуватися у формі брейн-рингу чи віртуальних квестів під час Шевченківського тижня, на виховних годинах та позакласних заходах.

7. Позашкільна освіта

1. Говорун Л. Пришкільний мовний табір : план роботи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/plan-roboti-prishkilniy-movniy-tabir-health-and-sport-171552.html>.

Анотація. Розробка містить авторське планування роботи пришкільного мовного табору «Sun Ray» на тему «Health and Sport». Даний матеріал може бути використано у позакласній роботі, створенні проєктів-планів роботи пришкільних мовних таборів.

2. Говорун Л. Церемонія відкриття мовного табору : сценарій. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-ceremoniya-vidkrittya-movnogo-taboru-170318.html>.

Анотація. Матеріали містять авторську розробку, вірші, римівки, пісні до проведення урочистої лінійки зустрічі з волонтером. Розробка може бути використана при позакласній роботі з предмету англійська мова, в роботі пришкільних мовних таборів.

3. Каганцова Т. Організація, методика та аналіз дослідно-експериментальної роботи щодо визначення рівня професійного розвитку керівників гуртків фізико-математичного спрямування закладів позашкільної освіти. *Traektorія Nauki = Path of Science*. 2020. Vol. 6. No 10. P. 3001–3008.

Анотація. У статті подано результати педагогічного дослідження, спрямованого на підвищення рівня професійного розвитку керівника гуртка фізико-математичного спрямування закладів позашкільної освіти в системі післядипломної освіти шляхом впровадження виокремлених педагогічних умов і структурно-функціональної моделі. Проведено якісний аналіз одержаних результатів з позитивним висновком щодо дієвості визначених педагогічних умов та авторської структурно-функціональної моделі. Запропонована класифікація рівнів професійного розвитку керівника гуртка фізико-математичного спрямування закладів позашкільної освіти у системі післядипломної освіти містить чотири рівні: базовий, евристичний та новаторський. На основі кількісних і якісних показників було проведено порівняльний аналіз одержаних проміжних і кінцевих результатів педагогічного експерименту.

4. Каганцова Т. М. Кластер – одна із стратегій критичного мислення на занятті математичного гуртка ЗПО. *Освіта, наука та виробництво: розвиток та перспективи* : матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Шостка, 23 квітня 2020 року). Шостка, 2020. С. 218–219.

Анотація. Тези присвячені одній із стратегій критичного мислення: Кластер яку доречно використовувати на будь-якій фазі гурткового заняття. Кластер – виділення смислових одиниць тексту та їх графічне оформлення у формі пучка. Одна з переваг: систематизація навчального матеріалу та представлення його в стислій доступній формі.

5. Каганцова Т. М. Методичний супровід формування самоосвітньої компетентності керівника гуртка ЗПО. *Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Глухів, 14 травня 2020 року). Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. С. 159–162.

Анотація. В тезах висвітлено власний досвід організації методичної роботи, яка сприяє формуванню самоосвітньої компетентності керівника гуртка в умовах запровадження цифрових технологій під час організації освітньої діяльності в Глухівському МЦПО через колективні та індивідуальні форми роботи з педагогами.

6. Каганцова Т. М. Модель професійного розвитку керівників гуртків фізико-математичного профілю закладів позашкільної освіти *Colloquium-journal* (Warszawa, Polska). 2020. № 14 (66). С. 44–46.

Анотація. У статті представлено модель професійного розвитку керівника гуртка фізико-математичного профілю ЗПО в системі післядипломної педагогічної освіти, яка базується на основних наукових підходах, що використовуються при навчанні дорослих та складається з трьох блоків: нормативно-цільового, змістовно-процесуального та діагностично-результативного.

7. Каганцова Т. М. Організація освітнього процесу в гуртках фізико-математичного профілю в закладі позашкільної освіти : методичний посібник / за заг. редакцією Т. М. Каганцової. Суми, 2020. 168 с.

Анотація. У збірнику розглянуті сучасні підходи до організації гурткової роботи фізико-математичного профілю в закладах позашкільної освіти; представлені нормативні документи та навчальні програми з позашкільної освіти щодо організації роботи гуртків фізико-математичного профілю у науково-технічному та дослідницько-експериментальному відділах ЗПО.

Видання розраховане на педагогічних працівників закладів позашкільної, загальної середньої, професійно-технічної освіти, викладачів і здобувачів вищої освіти, інститутів післядипломної педагогічної освіти, фахівців, які досліджують проблеми позашкільної освіти.

8. Каганцова Т. М. Організація роботи математичного гуртка в закладі позашкільної освіти. *Актуальні науково-методичні проблеми фізики та математики у закладах вищої освіти* : матеріали Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції (м. Київ, 26-27 квітня 2020 року). Київ, 2020. С. 68–70.

Анотація. В тезах висвітлено власний досвід роботи в якості керівника математичного гуртка в ЗПО. Наголошено, що завданням роботи гуртка «Олімпіадна математика» є оволодіння вихованцями методами та прийомами розв'язування завдань підвищеної складності, під час роботи над якими формуються такі якості особистості, як цілеспрямованість, наполегливість, уважність, дисциплінованість, формуються творчі здібності. Одним із методів впливу на формування вище перелічених якостей у вихованців є стратегії критичного мислення. Наведено конкретні приклади їх застосування.

9. Каганцова Т. М. Професіограма керівника гуртка фізико-математичного напрямку закладу позашкільної освіти *East European Scientific Journal*. 2020. № 03 (55). С. 60–67.

Анотація. У статті розглядається проблема розробки професіограми керівника гуртка фізико-математичного спрямування ЗПО, що дозволяє з сучасної точки зору підійти до розуміння педагогічної професії в позашкільлі, уточнити її роль в сучасному світі. Проаналізовано наукові підходи і досвід проектування професіограми педагога як його ідеальної кваліфікаційної моделі. У відповідності з викликами сучасності розроблено структуру професіограми керівника гуртка фізико-математичного спрямування та проведено поелементний аналіз основних компонентів чотирьох її складових: психологічної, педагогічної, предметної та науково-дослідницької. Розроблена професіограма відображає навички, вміння та компетенції керівника гуртка, дає можливість чітко уявити, яким має бути педагог позашкільного закладу.

10. Корнієнко С. В. Мешканці лабораторії «Куточок живої природи»: методичні рекомендації. Шостка, 2020. 32 с.

Анотація. Збірка містить інформацію про тварин, які утримуються в зоолабораторії «Куточок живої природи» Шосткинської станції юних натуралістів, та методичні рекомендації щодо їх утримання. Збірка буде корисною керівникам гуртків еколого-натуралістичного напрямку, вчителям біології, екології, вихованцям зоологічного профілю при організації куточка живої природи.

11. Корнієнко С. В., Гутянюк О. О. Реалізація завдань сталого розвитку в освітньому процесі закладу позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю: матеріали узагальненого досвіду роботи Шосткинської міської станції юних натуралістів Шосткинської міської ради Сумської області. 2020. URL: <https://nenc.gov.ua/>.

Анотація. Матеріали узагальненого колективного педагогічного досвіду містять теоретико-методологічне дослідження проблеми реалізації сталого розвитку в освітньому процесі; організації експериментально-дослідницької діяльності дітей та учнівської молоді; узагальненні психолого-педагогічних засад розвитку творчих здібностей вихованців у контексті формування пізнавальних, практичних, дослідницьких і творчих компетентностей. Матеріали узагальненого колективного педагогічного досвіду можуть бути використані у практиці роботи комплексних і профільних позашкільних навчальних закладів, територіальних відділень і закладів МАН України.

12. Сергійчук Н. В. Сучасні підходи до реалізації творчої особистості в позашкільній освіті. *Методична скарбничка педагога* / за заг. ред. доц. Н. В. Мордовцевої. Старобільськ, 2020. С. 242–246.

Анотація. У статті висвітлено власний досвід роботи про запровадження методики ейдетики в роботі методиста щодо творчого розвитку педагогів та вихованців. Розкриті методи та прийоми спільної праці керівника і дитини, які дозволяють легко реалізувати свій творчий потенціал, що веде до високої результативності через власні природні задатки та креативність.

8. На допомогу вчителю

1. Алексеева Л. В. Педагогічна майстерність учителя: проблеми і перспективи розвитку. *Актуальні питання сучасних та психологічних наук* : збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14-15 лютого 2020 року). Одеса, 2020. С. 77–80.

Анотація: у статті проаналізовано питання педагогічної майстерності учителя: проблеми і перспективи розвитку. Висвітлюються нагальні проблеми з якими стикається вчитель трудового навчання під час освітнього процесу.

2. Андрухова В. В. Календарне планування роботи ГПД на 2 півріччя 2020-2021 н.р. 1 клас : календарно-тематичне планування. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kalendarne-planuvanna-roboti-gpd-na-ii-pivricca-2021-nr-1klas-374225.html>

Анотація. Публікація містить календарне планування роботи групи подовженого дня на II півріччя I класу за тематичними тижнями відповідно до програми Р. Б. Шияна.

3. Андрухова В. В. Планування ГПД на 1 півріччя : календарно- тематичне планування. 1 клас. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/planuvanna-gpd-na-1-pivricca-1-klas-374227.html>

Анотація. Публікація містить календарне планування для групи подовженого дня на I семестр I класу за тематичними тижнями відповідно до програми Р.Б. Шияна. Запропоноване календарне планування для вчителів ГПД розроблене відповідно до Концепції НУШ, вимог нового Державного стандарту початкової загальної освіти.

4. Антонова Л. В. Реалізація регіонального інноваційного проєкту «Демократизація та партнерство навчального закладу в умовах НУШ за 2019-2020 н.р.». *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року) / за заг. ред. : Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Іващини. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. 469 с.

Анотація. Стаття містить опис системи заходів з реалізації регіонального проєкту «Демократизація та партнерство закладу в умовах НУШ», здійснених протягом 2019-2020 навчального року.

5. Бесараб В. В. Позитивний імідж закладу освіти – необхідна умова функціонування сучасної школи. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/seminar---praktikum-pozitivnyy-imidzh-zakladu-osviti-neobhidna-umova-funkcionuvannya-suchasno-shkoli-201565.html>

Анотація. Публікація містить матеріали семінару-практикуму для педагогів закладів загальної середньої освіти, які ознайомлять учасників з факторами та етапами формування іміджу закладу освіти, сприятимуть активізації уваги педагогів до проблеми створення позитивного іміджу закладу та бажання підвищувати власний професійний рівень.

6. Беляєва О. П. Державно-громадське управління освітнім закладом. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 червня 2020 року) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти», 2020. С. 80–88.

Анотація. У статті розглянуто сутність та особливості впровадження державногромадського управління діяльністю сучасного закладу фахової передвищої освіти.

7. Беляєва О. П. Сучасні підходи до розвитку моделі державно-громадського управління освітою. *Вісник Національного університету цивільного захисту України* : збірник наукових праць. X. : Вид-во НУЦЗУ, 2020. Вип. 1(12). С. 572–580. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/10849/3/journalok.pdf>

Анотація. У статті аналізується зміст та пріоритети розвитку державногромадської моделі управління освітою, лінійний підходи в сфері державногромадського управління освітою; розглядаються питання децентралізації управління фахової передвищої освіти в сучасних умовах реформування суспільства.

8. Василенко В. М. Дистанційне навчання: виклики сучасності. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 56.

Анотація. У роботі досліджена історія виникнення та формування апарату дистанційного навчання, аргументовано актуальність в умовах сучасності, ґрунтовно проаналізовані переваги та недоліки дистанційної освіти, проведено соціологічне дослідження з даної проблеми.

9. Гевліч А. Класифікація та методика формування предметних компетентностей з історії. *Практика роботи сучасного вчителя: інноваційні розробки та традиційні методики* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 05 травня 2020 року). Вінниця : Центр прогресивної освіти «Генезум», 2020. С. 155–158.

Анотація. Публікація висвітлює проблемність практичної реалізації компетентнісного підходу, містить аналіз класифікації предметних компетентностей з історії та практичні вправи на формування історико-предметних компетентностей учнів на уроках історії.

10. Глебова О. С. Індивідуальний план дистанційної роботи вихователя. *На Урок*. 2020. <https://naurok.com.ua/publ//205716>

Анотація. Публікація містить індивідуальний план дистанційної роботи вихователя. Допомагає охопити роботу з батьками, роботу за темою самоосвіти.

11. Грицай Л. В. Особливості співпраці закладів загальної середньої освіти з батьками. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред. О.В. Гузенко. (м. Суми, 10 грудня 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. Т.1. С. 251–255.

Анотація. У статті розкрито особливості співпраці з батьками в умовах реформування освіти як головного чинника «педагогіки партнерства». У взаємодії учні – учитель – батьки найважливіше закладу освіти налагодити співпрацю з батьками, оскільки вони є рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Співпраця закладу освіти з батьками – це основа оновленої системи розвитку особистості як учасника освітнього процесу, новий вектор освітніх можливостей.

12. Гриценко Т. І. Створення духу творчості партнерства, взаємодопомоги та демократизму в освітньому середовищі : стаття. *На Урок*. 2020. URL: <http://naurok.com.ua/publ/143289>

Анотація. Публікація містить інформацію про методи впровадження духу творчості партнерства, взаємодопомоги та демократизму в освітньому середовищі з точки зору керівника.

13. Доник Т. В. Дистанційне навчання: виклики сучасності. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми : СумДУ, 2020. С. 56.

Анотація. У роботі досліджена історія виникнення та формування апарату дистанційного навчання, аргументовано актуальність в умовах сучасності, ґрунтовно проаналізовані переваги та недоліки дистанційної освіти, проведено соціологічне дослідження з даної проблеми.

14. Драновська С. В. Безпека в онлайн просторі як складова громадянської компетентності педагога. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у 3 частинах / за заг. ред. : О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч. 2. С. 147–150.

Анотація. У статті розкривається питання безпечного онлайн простору як складової громадянської компетентності педагога. Онлайн-простір є суспільним простором, а отже всі принципи, властиві демократичному суспільству повинні застосовуватися і в Інтернеті.

15. Драновська С. В. Особистісно-професійний розвиток вчителів історії в системі післядипломної освіти (на прикладі КЗСОІППО). *Сумські історико-краєзнавчі студії* : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції / редкол. : Д. В. Кудінов (відповідальний редактор), О. М. Ключко, М. А. Михайліченко, В. О. Оліцький, Н. В. Сидоренко. (м. Суми, 05 листопада 2020 року). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 214–218.

Анотація. У статті розглядається питання особистісно-професійного розвитку вчителів історії в системі післядипломної освіти. В КЗ СОІППО для вчителів історії запропоновані відповідні курси для підвищення їх особистісно-професійного рівня.

16. Драновська С. В. Креативність як головна умова формування творчої особистості педагога. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти* : збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції / за ред. О. А. Голюк (м. Вінниця, 03 березня 2020 року). Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2020. Вип. 9. С. 36–39.

Анотація. У статті досліджено теоретичні питання креативності, як головної умови, що впливає на формування творчої особистості педагога. Використовуючи власні креативні здібності вчитель змінює парадигму навчання, вміло запроваджує в освітньому процесі сучасні методи і прийоми навчання, розширює коло власних нових ідей, формує особистість в цілому.

17. Жеба Н. О. Організація дистанційного навчання в закладах освіти: особливості та інструменти. *Науково-методичний простір. Розвиток професійної компетентності педагогів.* / укладач Л. В. Серих. Суми : НВВ КЗ СОІППО. Кафедра ТМЗО, 2020. Випуск № 10 (52). С. 38–45.

Анотація. У статті висвітлюється питання впровадження дистанційної освіти в умовах карантину, охарактеризовано основні інструменти.

18. Зиміна Л. О. Сучасні підходи до формування і розвитку управлінської культури керівника загальноосвітнього навчального закладу. *Сучасна наука: погляд молодих* : збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих дослідників. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 120.

Анотація. У статті проаналізовано поняття «управлінська культура керівника навчального закладу» в поглядах науковців, проведено його контент-аналіз та доведено необхідність постійного підвищення рівня управлінської культури керівників навчальних закладів. Запропоновано структурно-теоретичну модель управлінської культури менеджера освіти. Рекомендовано розробку моделі управлінської культури директора закладу загальної середньої освіти, що забезпечить зростання рівня управлінської культури керівника за умов мотивації керівних кадрів освіти до покращання рівня управлінської культури, наявності необхідних умов для її розвитку.

19. Іванова Т. Г. Прийоми фантазування (для вчителів початкової школи) : дидактичні матеріали. URL: <https://vseosvita.ua/library/didaktichni-materiali-prijomi-fantazuvanna-224271.html>.

Анотація. Прийоми фантазування допоможуть розвинути мислення, фантазію та мовлення у дітей. Дидактичні мовленнєві ігри є ефективним творчим методом формування навичок монологічного мовлення, адже в них поєднуються дидактичні завдання, ігрові правила й дії та мовленнєві завдання (придумати, розповісти тощо).

20. Іващенко І. І., Івашина Н. В. Здійснення комплексної оцінки діяльності педагога як один з ґрунтовних напрямів атестації педагогічних працівників. *Priority directions of science and technology development: Abstracts of II*

International Scientific and Practical Conference (Kyiv, Ukraine 25-27 October 2020). SPC «Sci-conf.com.ua». Kyiv, 2020. С. 487–492.

Анотація. У статті описано систему комплексного вивчення результативності діяльності вчителів, що передбачає опрацювання необхідної документації, забезпечення всебічного розгляду матеріалів з досвіду роботи педагогів, порівняльний аналіз результатів їхньої діяльності протягом усього періоду від попередньої атестації; визначено взаємозв'язок управлінського та методичного супроводу проведення атестації педагогічних працівників.

21. Каганцова Т. М. Професіограма керівника математичного гуртка закладу позашкільної освіти. *Освіта XXI століття: молодіжний вимір* : матеріали звітної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. (м. Глухів, 06-07 лютого 2020 року). Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. С. 18–20.

Анотація. У тезах деталізована професіограма керівника математичного гуртка на основі розробленої професіограми керівника гуртка фізико-математичного спрямування, до складу якої входять психологічна компетентність, педагогічна компетентність, предметна та науково-дослідна компетентність керівника математичного гуртка ЗПО.

22. Каганцова Т. М. Участь у конкурсах фахової майстерності – один із компонентів самоосвітньої складової професійного розвитку педагога закладу позашкільної освіти. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи* : збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 10 квітня 2020 року). Запоріжжя, 2020. С. 232–234.

Анотація. В тезах висвітлено власний досвід участі у конкурсі «Джерело Творчості» і наголошено на тому, що цей конкурс фахової майстерності є формою звітування про набуті знання та практичні навички в результаті самоосвіти та виступає стимулом до самовдосконалення.

23. Капленко А. О. «Онлайн-полиця» вчителя, або де та як зберігати матеріали до уроку : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/onlajn-polica-vcitela-abo-de-ta-ak-zberigati-materiali-do-uroku-342228.html>.

Анотація. Дуже важливим в сучасному освітньому процесі є своєчасне реагування на виклики часу. Презентується власний погляд учителя на дистанційне навчання, надаються приклади використання онлайн-ресурсів для систематизації власного методичного наробку, спільного використання матеріалів.

24. Капленко А. О. Методичний дайджест. Сучасний учитель: самоосвіта педагога як складова успішного освітнього процесу : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodicnij-dajzest-sucasnij-ucitel-samoosvita-pedagoga-ak-skladova-uspisnogo-osvitnogo-procesu-357787.html>.

Анотація. Публікація містить поради для вчителів, як досягти успіху в професії завдяки самоосвіті. Надано корисні покликання щодо підвищення рівня кваліфікації та визначено алгоритм роботи педагога при самоосвітній діяльності.

25. Капленко А. О. Поради вчителю. Як формувати у дітей навички цифрової грамотності. Онлайн-життя або безпека в інтернет : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/onlajn-zitta-abo-bezpeka-v-interneti-poradi-vcitelu-ak-formuvati-u-ditej-navicki-cifrovoi-gramotnosti-357793.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію, що стане в пригоді вчителям-предметникам, класним керівникам, керівникам методичних об'єднань. Викладено поради вчителю, як сформувані в дітей навички цифрової грамотності, надано покликання на корисні ресурси.

26. Капленко А. О. Поради педагогам щодо застосування формувального оцінювання. Формувальне оцінювання, або як навчити учнів оціночній самостійності : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/poradi-pedagogam-sodo-zastosuvanna-formuvalnogo-ocinuvanna-formuvalne-ocinuvanna-abo-ak-navciti-ucniv-ocinocnij-samostijnosti-357794.html>.

Анотація. Публікація містить презентацію, у якій надано поради педагогам щодо застосування формувального оцінювання, визначено алгоритм діяльності вчителя щодо оцінювання, подано покликання на корисні для вчителя сайти.

27. Кириченко О. М., Юхно Н. І. Сторітеллінг як один із методів розвитку інтелектуально обдарованих здобувачів освіти. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в мовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у 3 частинах / За заг. ред. : О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова. Суми, 2020. Ч. 3. С. 133–137.

Анотація. У статті проаналізовано сторітеллінг як один із методів роботи з інтелектуально обдарованими здобувачами освіти. Визначено мету, завдання, функції впливу та принципи сторітеллінгу в освітньому процесі.

28. Кириченко О. М. Формування життєвої компетентності здобувачів освіти як основа розвитку особистості. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : збірник наукових статей у 2 томах / за заг. ред. О. В. Гузенко. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. Т. 1. С. 43–47.

Анотація. У статті розкрито проблему використання компетентнісного підходу та теоретичні аспекти проблеми формування життєвої компетентності здобувачів освіти.

29. Кириченко О. М. Створення інноваційного освітнього середовища в процесі професійної підготовки вчителя. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної практичної конференції / за заг. ред. Л. В. Серих. (м. Суми, 27 лютого 2020 року) Суми : НІКО, 2020. С.

30. Анотація. У статті розглянуто сутність та структура інноваційного освітнього середовища. Проаналізовані відмінності між поняттями «інноваційне освітнє середовище» та «інноваційний освітній простір». Визначено показники оцінки ефективності функціонування інноваційного освітнього середовища та педагогічні умови його формування. Зазначено, що структурно інноваційне освітнє середовище складається із трьох взаємопов'язаних компонентів. Виникнення інноваційного середовища є результатом існуючих протиріч між інноваційною практикою та консервативними формами освіти.

31. Кириченко О. М. Технології формування критичного мислення у здобувачів освіти. *Розвиток критичного мислення в процесі освітньої діяльності: вітчизняний та європейські виміри* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Глухів, 13 лютого 2020 року). Глухів : ГНПУ, 2020. С. 46–49.

Анотація. У статті проаналізовано упровадження технології критичного мислення що є складним процесом оволодіння знаннями й формування умінь, здатностей, оскільки вимагає від педагога ґрунтовної підготовки, тривалого проектування роботи з учнями, професійної реалізації, оскільки процес навчання носить яскраво виражений діалоговий характер, сприяє розвитку аналітичного мислення, креативних здібностей, здатностей сприймати, осмислювати, інтерпретувати, аналізувати текст, аргументовано висловлювати власні думки.

32. Кисіль Ю. В. Функціонування шкільних музеїв як одна із форм педагогічного впливу на учнівську молодь. *Музейна педагогіка в науковій освіті* : збірник тез та доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 26 листопада 2020 року). К. : Національний центр «Мала академія наук», 2020. С. 250–254.

Анотація. Про важливу роль шкільних музеїв народознавчої та краєзнавчої спрямованості у позашкільній освіті. Вплив результатів досліджень та вивчення минушини на збереження та примноження культурно-історичної спадщини рідного краю та розвитку духовних і морально-естетичних цінностей молоді.

33. Кисіль Ю. В., Комлик О. В., Тімченко С. О., Фонталіна І. В. Формування громадянської компетентності як цілісне інтегроване утворення в сукупності здатностей особистості, необхідних для успішної самореалізації та соціальної взаємодії в демократичному суспільстві. *Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 18-19 червня 2020 року) / за заг. ред. Г. Л. Єфремової, С. М. Луценко, Л. П. Івашини. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. 469 с.

Анотація. Стаття містить матеріали з досвіду роботи комунальної установи Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 20, м. Суми, Сумської області з формування громадянської компетентності особистості здобувача освіти. Вказано на важливість створення освітніх умов щодо формування в школярів громадянських цінностей, необхідних для активної участі в житті суспільства. На основі прикладів з досвіду роботи визначено, що громадянська компетентність є однією з ключових, які повинні формуватися в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти з метою навчання та виховання успішної, розвиненої, демократично налаштованої особистості.

34. Клімова С. В. Виховна година як одна з форм виховної роботи : тренінг. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/publ/164747>.

Анотація. Розробка тренінгу для класних керівників «Виховна година як одна з форм виховної роботи». Мета тренінгу – ознайомити вчителів з сучасними формами проведення виховних годин.

35. Кобзар С. В. Віртуальна вчительська як дієва складова ефективного освітнього менеджменту : стаття. *Управління школою*. 2020. № 1-3. С. 13–16.

Анотація. У статті розглядається, як використовувати хмарне середовище для підвищення ефективності управління освітнім процесом.

36. Кот О. А. Педагогічна студія. Сучасний учитель: яким йому бути? Ролі сучасного вчителя : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-do-zasidanna-pedagogicnoi-studii-sucasnij-ucitel-akim-jomu-buti-rol-i-sucasnogo-vcitela-382510.html>.

Анотація. Матеріал цієї публікації містить презентацію, яка може бути використана при проведенні будь-якої форми методичної роботи. Тут розкрито нові ролі сучасного педагога: фасилітатора, коуча, тьютора, модератора і т.д. Такі прийоми, як: складання сенкана, дискусійна карусель, створення «Альманаху педагогічної творчості» – роблять захід більш цікавим, а учасників – більш активними, залученими до співпраці.

37. Кот О. А. Розвиток інноваційного мислення вчителя як умова його професійної компетентності : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-rozvitok-innovacijnogo-mislenna-vcitela-ak-umova-jogo-profesijnoi-kompetentnosti-260818.html>.

Анотація. Матеріал цієї публікації містить презентацію, яка допоможе в підготовці та проведенні педагогічної ради або іншого методичного заходу. Поняття «вчитель інноваційного типу» передбачає відкритість педагога до експериментів, інновацій і змін в освітньому процесі. Такий учитель орієнтований на сьогодення і майбутнє.

38. Кузнецова Л. М. Компетентнісний підхід до формування змісту навчально-виховного процесу. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Суми, 28 травня 2020 року). Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. С. 50–55.

Анотація. У статті окреслено компетентнісний підхід як засіб спрямованості навчально-виховного процесу на формування та розвиток предметних та ключових компетентностей.

39. Лихошапка О. П. План роботи на час карантину вчителя української мови та зарубіжної літератури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-na-cas-karantinu-vcitela-ukrainskoi-movi-ta-zarubiznoi-literaturi-264532.html>.

Анотація. Рекомендовано для використання під час дистанційного навчання вчителям української мови та літератури, зарубіжної літератури, російської мови з учнями 5-10 класів. План містить погодинну розробку вчителя.

40. Лихошапка О. П. План-графік самоосвіти та елементів дистанційної роботи під час призупинення освітнього процесу (12.03.20-03.04.2020) вчителя української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-na-cas-karantinu-vcitela-ukrainskoi-movi-ta-zarubiznoi-literaturi-232218.html>.

Анотація. План розрахований для роботи вчителів української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури під час призупинення освітнього процесу. Розроблений з врахуванням як методичних рекомендацій, так і вимог до освітнього процесу та самоосвітньої діяльності вчителя.

41. Лихошапка О. П. План-графік самоосвіти та елементів дистанційної роботи під час призупинення освітнього процесу (06.04.2020-24.04.2020) вчителя української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-grafik-samoosviti-ta-elementiv-distancijnoi-roboti-pid-cas-prizupinenna-osvitnogo-procesu-06042020-24042020-vcitela-ukrainskoi-movi-ta-literaturi-238353.html>.

Анотація. План розрахований для роботи вчителів української мови та літератури, російської мови та зарубіжної літератури під час призупинення освітнього процесу. Розроблений з врахуванням як методичних рекомендацій, так і вимог до освітнього процесу та самоосвітньої діяльності вчителя.

42. Лісенко Т. С. Формування духовного потенціалу особистості у культурно-освітньому просторі навчальних закладів. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-duhovnogo-potencialu-osobistosti-u-kulturno-osvitnomu-prostor-i-navchalnih-zakladiv-142516.html>.

Анотація. У статті розкрито важливість формування духовного потенціалу особистості учнів. Проаналізовано складові формування духовного потенціалу особистості у культурно-освітньому просторі навчальних закладів. Запропоновано авторське бачення основних напрямків роботи з духовного розвитку особистості.

43. Логвиненко Н. М. Професійно-педагогічна компетентність учителя в сучасних соціокультурних умовах. *Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика* : матеріали четвертої Всеукраїнської науково-методичної конференції (м. Суми, 27 лютого 2020 року). Суми : НІКО, 2020. С. 167–170.

Анотація. У статті розглянуто поняття компетентності особистості. Розкрито суть професійної компетентності вчителя з позиції сучасних вітчизняних та закордонних дослідників. Визначено компоненти професійної компетентності, такі як: знання, уміння, навички, особистісні цінності й ставлення до педагогічної діяльності. За результатами проведеного дослідження запропоновані власні приклади розвитку основних компонентів професійної компетенції вчителя.

44. Лушня С. П. Інтерактивне навчання в освітньому процесі: моє авторське бачення. *На урок* 2020. URL: <https://naurok.com.ua/hubl/168525>.

Анотація. Стаття містить практичні поради стосовно використання інтерактивних методів навчання на сучасних уроках української мови у 5-11 класах з конкретними прикладами відповідно до тем. Стаття буде корисною студентам філологічних факультетів, учителям - початківцям.

45. Лушня С. П. Нові креативні педагогічні технології – термінова потреба сучасного світу. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/hubl/172180>.

Анотація. У матеріалі статті приділяється увага впровадженню інноваційних педагогічних технологій, адже сьогодні суспільству необхідно мати випускника, який уміє використовувати знання для творчого розв'язування проблем, опрацьовувати різноманітну інформацію. Видання містить практичні поради стосовно викладання української мови і літератури через призму сучасних уроків.

46. Лушня С. П. Особистісно зорієнтоване навчання в моїй педагогічній діяльності. *На урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/hubl/168519>.

Анотація. У статті проаналізовано компоненти особистісного зорієнтованого навчання, його теоретичні, практичні та психологічні аспекти. Вони допоможуть учителеві закладу загальної середньої освіти оптимізувати роботу на уроці, розвинути логічне, творче, образне мислення, кожного зі здобувачів освіти.

47. Микитченко В. В. Застосування стратегій розвитку критичного мислення в процесі організації дослідницької діяльності на уроках Всесвіт за програмою «На крилах успіху» : презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/zastosuvanna-strategij-rozvitku-kriticnogo-mislenna-v-procesi-organizacii-doslidnickoi-dialnosti-na-urokah-vsесvit-za-programou-na-kriлах-uspihu-199853.html>.

Анотація. Публікація містить матеріал про актуальність використання стратегій розвитку критичного мислення в процесі дослідницької діяльності на уроках Всесвіту за проектом «На крилах успіху». У презентації представлені використані вчителем найбільш близькі прийоми, завдяки яким діти з великим задоволенням вивчають навколишній світ, цікавляться всім, що їх оточує.

48. Міхеєва Л. І. Вітання для жінок школи «Весняний квітник». *Дорослі* : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/vitanna-dla-zinok-skoli-vtsnani-j-kvitnik-217197.html>.

Анотація. Свято весни приносить новий подих у творчу атмосферу школи. Цього року в умовах, коли Медіа заповонила інформація про коронавірус, ми вирішили мінімальними зусиллями підготувати традиційне свято і не залишити жінок без святкових вітань. Задумали – зробили. Вийшло незвично і позитивно. Жінки – учителі, техпрацівники, кухарі – отримали шквал вражань та енергії добра. Спробуйте і ви провести свято в іншому ракурсі. Результат – гарантуємо.

49. Міхеєва Л. І. Звіт педагога-організатора за атестаційний період. Дорослі: методична розробка. *Всеосвіта*. 2021. URL: <https://vseosvita.ua/library/zvit-pedagoga-organizatora-za-atestacijnij-period-401524.html>.

Анотація. Кожні п'ять років учителі проходять випробування, яке називається атестація. Учителі перед усім колективом звітують про свої здобутки. Я до складання звіту підійшла креативно, і оскільки я трішки рифмую, то склала його у віршованій формі.

50. Міхеєва Л. І. План роботи педагога-організатора на період карантину. Дорослі. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-na-period-karantinu-pedagoga-organszatora-235500.html>.

Анотація. Дистанційна діяльність в умовах карантину – нове надзавдання для освітян України. Та вчитель залишається вчителем, поки самостійно вчиться сам. Карантин став тією точкою відліку, від якої взяв старт новітній етап професійної діяльності педагога. Пандемія мине, а в нашій методичній скарбниці залишиться цінний досвід роботи учительства України в умовах карантину.

51. Міхеєва Л. І. Самоосвіта педагога-організатора: план роботи. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-poboti-samoosbita-pedagoga-organizatora-403371.html>.

Анотація. Серед документів, які повинен мати педагог-організатор, є план самоосвіти. Він не має визначених рамок, кожен складає його за власними професійними потребами. Я не стала заглиблюватися у високі матерії, а написала в ньому реальні до виконання пункти.

52. Москаленко Т. О. Професійний розвиток майбутнього вчителя: компетентнісний підхід. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2020. Вип. № 2. С. 111–118.

Анотація. У статті розкрито питання спрямованості освітнього процесу підготовки майбутніх учителів на підвищення якості та ефективності фахової складової на засадах компетентнісного підходу. Визначено, що сучасний професійний розвиток майбутніх вчителів в умовах європейських викликів вимагає особливих підходів для проектування траєкторії самовизначення та самоідентифікації у професії. Уточнена суть поняття «професійний розвиток» майбутнього педагога, що включає ціннісне ставлення педагогічних кадрів та їхню стійку мотивацію до опанування знань, умінь, їх практичного використання, потребу в самовдосконаленні; володіння технологіями формування в учнів базових цінностей європейського суспільства. Мета статті полягає в розгляді зовнішніх та внутрішніх чинників професійного розвитку майбутніх вчителів на основі впровадження компетентнісного підходу в освіті.

53. Муквич С. Інтерактивні технології як новітній підхід до організації навчального процесу в школі. *Традиції та інноваційні підходи у сфері сучасних педагогічних досліджень: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 16 березня 2020 року). Київ: Генезум, 2020. С. 151–154.

Анотація. Публікація містить тези щодо дослідження та аналізу форм організації сучасного уроку за допомогою використання сучасних методів проведення занять з української мови в школі.

54. Муковоз О. Комунікативна компетентність як основа успішної управлінської діяльності. *Наука і молодь – 2020: пріоритетні напрями глобалізаційних змін: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (м. Київ, 14 травня 2020 року). К.: Навчально-науковий інститут менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти», 2020. С. 635–638. URL: <https://drive.google.com/file/d/1HcyZtyrLzzUjMHJhP6qqt3TjjeXxlwIA/view>.

Анотація. Публікація розкриває питання здатності керівника здійснювати гуманістичний підхід в управлінському спілкуванні, комунікувати та вміти встановлювати ділові й доброзичливі стосунки при здійсненні управлінської взаємодії з педагогічним колективом.

55. Овчаренко А. О. Особливості управлінської діяльності керівників освітніх організацій. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей у 3-х частинах / за заг. ред.: О. В. Зосименко, Г. Л. Єфремова*. Суми, 2020. Ч. 1. С. 202–205.

Анотація. У статті визначені специфічні особливості управлінської діяльності керівників освітніх організацій. Зроблений акцент на провідні механізми управлінської діяльності та виокремлення особливості управлінської діяльності керівників освітніх організацій порівняно з іншими видами професійної діяльності.

56. Олех А. П. Дослідницька діяльність як засіб інтеграції природничих і суспільних дисциплін: презентація. 2020. URL: <http://www.soippo.edu.ua/index.php/3981-oblasnij-onlajn-seminar-integratsiya-zmistu-sotsiogumanitarnikh-i-prirodnichikh-navchalnih-predmetiv-u-novij-ukrajinskij-shkoli/>.

Анотація. Презентація досвіду роботи «Дослідницька діяльність як засіб інтеграції природничих і суспільних дисциплін» на обласному онлайн-семінарі «Інтеграція змісту соціогуманітарних і природничих навчальних предметів у Новій українській школі» 12.10.2020 року в СОІППО, підсумками чого стали методичні рекомендації вчителям області.

57. Пархоменко С. М. Ефективні методи і технології колаборативного навчання в умовах нових освітніх викликів. *Досвід роботи сучасного вчителя: практичні розробки та теоретичні надбання* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 07 квітня 2020 року). Полтава : Генезум, 2020. С. 207–211.
- Анотація.* У статті акцентується питання пошуку ефективних технологічних підходів до формування творчого мислення здобувачів освіти через активізацію їх творчої діяльності, розглядаються найефективніші сучасні методи і технології генерування креативних ідей учнівської молоді, детально аналізуються переваги та недоліки таких методів, як «Мозковий штурм», «Синектика», «Брейнрайтинг», «Фішбоун». Визначено вимоги і методику проведення методів вирішення проблем для формування компетентної особистості.
58. Петухова В. П. Особливості структури управління закладу загальної середньої освіти. *Магістр* : збірник наукових праць молодих учених. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 107–111.
- Анотація.* У статті розглянуто деякі особливості структури управління закладу загальної середньої освіти на прикладі КУ Сумська спеціалізована школа I-III ступенів № 3 ім. генерал-лейтенанта А. Морозова, м. Суми, Сумської області. Зазначені основні складові структури управління ЗСО та проаналізовано їх взаємозв'язок.
59. Прихожай О. П. План виховної роботи II семестр 2019-2020 н.р. : план. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-vihovnoi-roboti-ii-semestr-2019-2020-nr-230365.html>.
- Анотація.* План виховної роботи в 7 класі складено з урахуванням нормативно-правової бази з виховної роботи. Змістове наповнення передбачає використання різноманітних форм виховної діяльності, що забезпечують формування в учнів ключових компетентностей, ціннісного ставлення до себе, до природи, до праці, до суспільства.
60. Резникова С. Ю. Вплив самоосвітньої діяльності на рівень професійної компетентності керівників закладів загальної середньої освіти. *Сучасна наука: погляд молодих* : збірник наукових праць студентів, магістрантів та молодих дослідників. Суми : НВВ КЗ СОІППО, 2020. Ч. 2. 120 с.
- Анотація.* Розкрито ключові слова проблеми: самоосвітня діяльність, професійна компетентність, керівник закладу загальної середньої освіти. Для викладачів, учителів, менеджерів, студентів, магістрантів, молодих науковців.
61. Розуменко А. О., Розуменко А. М. Фахове спрямування математичних дисциплін при підготовці майбутніх учителів математики. *Фізико-математична освіта*. 2020. Випуск 2 (24). С. 134–141.
- Анотація.* У статті розглянуто проблему покращення якості підготовки майбутнього вчителя математики, зокрема пошуку шляхів підвищення мотивації випускників математичних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти працювати за фахом.
62. Розуменко А. О., Плясенко Є. О. До питання про використання наочності при вивченні стереометрії. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути* : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 17-18 серпня 2020 року). Дніпро, 2020. С. 403–404.
- Анотація.* В статті обґрунтовано необхідність спеціальної роботи викладача, як у розробці змісту відповідного навчального матеріалу курсу стереометрії, так і в методиці його викладання у процесі підготовки майбутніх учителів математики.
63. Розуменко А. О., Розуменко А. М. Дистанційне повторення шкільного курсу математики. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути* : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпро, 17-18 серпня 2020 року). Дніпро, 2020. С. 405–406.
- Анотація.* У статті проаналізовано місце методики дистанційного повторення шкільного курсу математики в системі професійних компетентностей майбутніх учителів математики та запропоновано загальну структуру комплексного завдання з курсу методики навчання математики, спрямованого на їх формування.
64. Савельчук О. М. Креативна освіта у сучасній школі. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи* : матеріали V Всеукраїнської науково-методичної конференції. (м. Суми, 23 квітня 2020 року). Суми, 2020. С. 212–213.
- Анотація.* У статті описано, система креативної освіти впливає на формування творчого мислення учнів, розвиток інтелектуальних здібностей, а креативна педагогіка вміло направляє розвиток дітей, надає їм можливість повною мірою розкрити і реалізувати свої здібності.
65. Сахарова О. Є. Розвиток професійного зростання вчителя за умов інноваційного освітнього поля. *Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти* : збірник наукових статей у 3-х частинах / за заг. ред. : О.В. Зосименко, Г. Л. Єфремова (м. Суми, 28 травня 2020 року). Суми, 2020. Ч. 3. С. 178.
- Анотація.* У роботі розглянуто підходи педагога до постійного самовдосконалювання, шліфування своєї професійної діяльності, пошуку нових ефективних прийомів роботи із здобувачами освіти. Дослідження висвітлюють актуальність проблеми підвищення професійного зростання вчителя, формування фахівця нового типу і стилю професійної діяльності.
66. Сахно О. А. План виховної роботи класного керівника 3 класу (II семестр). *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-vihovnoi-roboti-klasного-kerivnika-3-go-klasu-ii-semestr-195919.html>.
- Анотація.* Виховний план містить необхідні матеріали для планування роботи вчителів початкової школи, класних керівників. Розроблений план підійде для роботи з учнями 2-4 класів.

67. Сахно О. А. Тезаурус з понять педагогічної інноватики. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/tezaurus-z-ponat-pedagogicnoi-innovatiki-278598.html>.
Анотація. Даний тезаурус може стати корисним помічником педагогічним працівникам у організації теоретичної та практичної складової підвищення професійної майстерності педагогів.
68. Сердюк А. О. Сутність і зміст філософії освіти: презентація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://www.vseosvita.ua/library/sutnist-i-zmist-filosofii-osviti-371964.html>.
Анотація. В презентації на тему: «Сутність і зміст філософії освіти» розкрито основні поняття філософії освіти, значення та зв'язок з іншими науками, її функції та напрямки, а також проблеми та причини актуальності у сучасних умовах розвитку освіти. Стаття містить сучасний погляд на зміст освіти, на суть Нової української школи. Автор з точки зору філософії дає визначення поняттям «освітній процес», «здобувачі освіти», «інновації в освіті». Учителю дібрала цікавий матеріал, опрацювала велику кількість додаткового матеріалу. Матеріал корисний для усіх учасників освітнього процесу.
69. Симоненко Н. М. Дистанційне навчання в загальноосвітній школі. *Науково-методичний простір*. Розвиток професійної компетентності педагогів. Суми: НВВ КЗ СОППО. Кафедра ТМЗО, 2020. № 10 (52). С. 101–102.
Анотація. У статті розглядаються зміст та завдання дистанційної освіти, дається аналіз найбільш поширених веб-ресурсів для дистанційного навчання в загальноосвітніх школах України, висловлюється судження щодо перспектив його використання в майбутньому.
70. Смирнова О. Д. Картка підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічного працівника. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/kartka-z-pidvisenna-proffesijnogo-rivna-pedagogicnoi-majsternosti-223675.html>.
Анотація. В цій картці кожен вчитель може фіксувати всі моменти свого професійного саморозвитку (свої досягнення): участь у олімпіадах, відвідування вебінарів, проходження курсів, публікації тощо. Все в одному документі за яким аналізувати свою освітню діяльність дуже просто.
71. Стеблянко М. О. Робота в МАН – як засіб розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти з іноземних мов. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/roboto-v-man---yak-zasib-rozvitku-klyuchovih-kompetentnostey-zdobuvachiv-osviti-z-inozemnih-mov-206813.html>.
Анотація. У статті описано процес формування ключових компетентностей здобувачів освіти під час написання науково-дослідницької роботи з іноземної мови в Малій академії наук, від обрання теми до захисту роботи. Саме життєві компетентності є невід'ємною складовою для успішної самореалізації в житті, навчанні та праці, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування.
72. Терещенко В. В. Методична розробка «Нетрадиційний масаж «Їжачками»: ілюстрація. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/netradicijnij-masaz-izackami-328540.html>.
Анотація. Автором зображена ілюстрація – нетрадиційне обладнання, виготовлене своїми руками, для масажу стоп дітей та використовується для попередження плоскостопості.
73. Терещенко Н. А. З досвіду проведення засідання педради Краснопілської ЗОШ І-ІІІ ступенів у форматі фасилітації: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/z-dosvidu-provedenna-zasidanna-pedagogicnoi-radi-krasnopilskoi-zos-i-iii-stupeniv-u-formati-fasilitacii-386189.html>.
Анотація. У методичній розробці акцентована увага на ключових моментах у проведенні засідання педагогічної ради у форматі фасилітації. Розробкою можуть скористатися заступники директора з навчально-виховної роботи під час підготовки до засідання педагогічної ради у даному форматі.
74. Терещенко Н. А. З досвіду проведення Конференції партнерів у Краснопілській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів Краснопілської селищної ради: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/z-dosvidu-provedenna-konferencii-partneriv-u-krasnopilskij-zagalnoosvitnij-skoli-i-iii-stupeniv-krasnopilskoi-selisnoi-radi-386154.html>.
Анотація. Методична розробка містить рекомендації щодо проведення етапів Конференції партнерів, орієнтовний перелік питань для проведення дискусії та оцінки стану справ у школі здобувачами освіти, педагогами та батьками з метою визначення сильних і слабких сторін у діяльності закладу загальної середньої освіти.
75. Терещенко Н. А. Організація самоосвіти педагогічних працівників: стаття. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-na-temu-organizacia-samoosviti-pedagogicnih-pracivnikiv-386145.html>.
Анотація. У статті розглядаються питання щодо сутності самоосвіти педагогічних працівників, акцентована увага на її завданнях і змісті, охарактеризовано принципи й напрями самоосвіти, запропоновані форми й методи організації самоосвітньої діяльності педагогів у закладі загальної середньої освіти, обґрунтовано роль самоосвіти в удосконаленні професійної компетентності вчителя.
76. Терещенко Н. А. План роботи методичної ради Краснопілської ЗОШ І-ІІІ ступенів: методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL: <https://vseosvita.ua/library/plan-roboti-metodicnoi-radi-krasnopilskoi-zagalnoosvitnoi-skoli-i-iii-stupeniv-krasnopilskoi-selisnoi-radi-386201.html>.
Анотація. План роботи методичної ради Краснопілської ЗОШ І-ІІІ ступенів Краснопілської селищної ради розроблено відповідно до Положення про методичну раду школи і може бути використаний заступником директора з навчально-виховної роботи, головою методичної ради при плануванні діяльності на навчальний рік.

77. Терещенко Н. А. Проект упровадження інновації в Краснопілській загальноосвітній школі I-III ступенів Краснопілської селищної ради : методична розробка. *Всеосвіта*. 2020. URL:<https://vseosvita.ua/library/proekt-uprovadzenna-innovacii-v-krasnopilskij-zagalnoosvitnij-skoli-i-iii-stupeniv-krasnopilskoi-selisnoi-radi-386160.html>.

Анотація. Публікація містить проєкт упровадження інновації в Краснопілській загальноосвітній школі I-III ступенів з проблеми «Використання тестових технологій в закладах загальної середньої освіти при викладанні української мови».

78. Тодосійчук В. М. Розвиток професійних компетентностей педагога в умовах реформування освіти шляхом узагальнення та розповсюдження передового педагогічного досвіду. *Теорія та методика суспільних дисциплін* / заг. ред. проф. О. В. Михайличенко Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. Вип. 8. С. 172–174.

Анотація. У статті проаналізовано процес становлення та розвитку професійної компетентності педагогів, визначено особливості методичної роботи в умовах реформування освітньої галузі з педагогами різних вікових категорій та різного рівня підготовки. Значна увага приділена розгляду питання вивчення, упровадження та поширення передового педагогічного досвіду як однієї з важливих форм роботи з освітянами в процесі формування їх професійних якостей.

79. Успенська Л. І. План проведення Олімпійського тижня : методична розробка. *Всеосвіта*. URL:<https://vseosvita.ua/library/plan-provedenna-olimpijskogo-tizna-282139.html>.

Анотація. Зразок плану проведення Олімпійського тижня, призначений на допомогу молодим спеціалістам, вчителям фізичної культури, вчителям початкових класів.

80. Федотова Л. С. Організація виховної роботи в умовах сучасної школи : методичний посібник. Середина-Буда, 2020. 25 с.

Анотація. У посібнику вміщено матеріали з досвіду роботи вчителя музичного мистецтва Федотової Л. С. Сценарії можуть стати у нагоді вчителям, які запроваджують нестандартні методи навчання, педагогам-організаторам, керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку, класним керівникам.

81. Шевченко Г.Е., Гапонова. Л.П. Научно-популярная статья как основной элемент эффективной коммуникации науки и общества. *Экологическое образование и устойчивое развитие. Состояние, цели, проблемы и перспективы* : материалы международной научно-методической конференции (г. Минск, 25-26 февраля 2021 год). М. : МГЭИ им. А. Д. Сахарова БГУ, 2021. С. 245–247.

Анотація. В статті визначено актуальність розробки комплексної програми з екологічного виховання в школі з метою підготовки мотивованих абітурієнтів педагогічних вищих навчальних закладів.

82. Шищенко Н. М. Портфоліо з досвіду роботи вчителя української мови та літератури : презентація. *На Урок*. 2020. URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-portfolio-z-dosvidu-roboti-vchitelya-ukra-nsko-movi-ta-literaturi-140834.html>.

Анотація. Портфоліо містить звіт учителя української мови та літератури першої категорії: накопичення досягнень, відслідковування професійного прогресу, представлення діяльності і професійного розвитку у міжкатегорійний період.

83. Юрченко О. М. SOFT SKILLS – ключові навички XXI століття, необхідні для формування успішної особистості. *Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка* : збірник наукових статей у 2 томах. Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. Т. 2. С. 60–65.

Анотація. Існує безліч трактувань поняття «навички». Узагальнюючи ці визначання, можна стверджувати, що: навички – це поєднання знань і вмінь, які отримані упродовж життя. Тобто, складовими навичок є знання (сукупність інформації з будь-якої галузі, набутих у процесі навчання, дослідження тощо) та вміння (здобута на основі досвіду і знань здатність робити щось належним чином). Кластерний аналіз досліджень стосовно питань навичок молоді XXI століття дав змогу сформулювати матрицю навичок, провести їхню кластеризацію та виокремити чотири основні категорії навичок, які є необхідними для молоді у XXI столітті.